ANALELE
ACADEMIEI ROMANE

SERIA II. — TOMULŬ XV.

1892—1893

PARTEA ADMINISTRATIVĂ ȘI DESBATERILE

BUCURESCI
LITO-TIPOGRAFIA CAROL GÖBL, STRADA DOMNEI 16
1893.

ANALELE

ACADEMIEI ROMANE

SERIA II. — TOMULŬ XV.

1892—1893

PARTEA ADMINISTRATIVĂ ȘI DESBATERILE

BUCURESCI
LITO-TIPOGRAFIA CAROL GÖBL, STRADA DOMNEI 16
1893.

PARTEA I

PROCESELE VERBALE ALE ȘEDINȚELORŬ ORDINARE

DE LA

17 APRILIE 1892 PÂNĂ LA 19 FEBRUARIE 1893

ACADEMIA ROMANA

SUMARELE ŞEDINŢELORŬ ORDINARE DIN ANULŬ 1892 93.

ŞEDINŢA DIN 17 APRILIE 1892.

Preşedinţa d-luĭ *V. A. Urechiă.*

P. S. S. Episcopulŭ Ghenadie alŭ Râmniculuĭ trimete unŭ albumŭ de monumente istorice religióse române, cuprinḑêndŭ fotografiĭ de bisericĭ şi mânăstirĭ din Judeţulŭ Vâlceĭ.

D-lŭ D. Lobel, censorŭ inspectorŭ în Ministeriulŭ Instrucţiuneĭ publice dela Constantinopole, trimite o lucrare, în care arată etimologiile turcescĭ ale cuvintelorŭ românescĭ de acéstă origine, carĭ se află în Glossariulŭ Laurianŭ-Massimŭ.

— Se recomandă Secţiuneĭ literare

ŞEDINŢA DIN 24 APRILIE 1892.

Preşedinţa d-luĭ *V. A. Urechiă.*

D-lŭ *Sp. Haretŭ*, luându-şĭ loculŭ în şedinţă, mulţumesce Academieĭ pentru alegerea sa de membru. Ḑice că este adânc recunoscĕtorŭ Academieĭ pentru onórea ce i-a făcutŭ; dar că socotesce că acéstă onóre nu o datoréză atâta celorŭ ce a lucratŭ, cât celorŭ ce se aştéptă dela sine. Se va silì a nu înşela acéstă aşteptare.

Se cetesce scrisórea prin care d-lŭ Anghelŭ Saligny mulţămesce pentru alegerea sa de membru corespondentŭ.

D-lŭ Secretarŭ Generalŭ *D. Sturdza* amintesce că în sesiunea acestuĭ anŭ s'a votatŭ d-luĭ S. Fl. Marianŭ premiulŭ Eliade-Rădulescu pentru scrierea sa «Nascerea şi înmormîntarea la Românĭ», şi că valórea acestuĭ premiŭ nu i s'a pututŭ da, fiind Membru alŭ Academieĭ; s'a prevĕḑutŭ însă în budgetŭ o sumă pentru tipărirea scriereĭ. D-lŭ Sturdza propune a se lua disposiţiune spre a se da autoruluĭ o recompensă pentru acéstă lucrare, în marginele hotărîrilorŭ luate în sesiunea generală

— Se decide ca din suma prevĕḑută în budgetŭ pentru tipărire să se dea d-luĭ Marianŭ o recompensă de 50 leĭ pe cóla tipărită.

D-lŭ *D. Sturdza* dăruesce pentru biblioteca Academieĭ o colecţiune de publicaţiunĭ privitóre maĭ alesŭ la Orientŭ, între carĭ se află peste 300 volume de publicaţiunĭ diplomatice şi consulare englese, francese, austriace şi italiene.

ŞEDINŢA DIN 1 MAIŬ 1892.

Preşedinţa d-luĭ *I. Negruzzi.*

Se dă cetire invitaţiuneĭ primite de la Societatea francesă de Archeologie de a participa la Congresulŭ archeologicŭ, care se va ţiné la 22—30 Iunie a. c. la Orléans.

— Se decide ca Academia să comunice invitaţiunea d-luĭ Ministru alŭ Instrucţiuneĭ publice, rugându-lŭ să dea d-luĭ Gr. G. Tocilescu însărcinarea de a participa la acelŭ Congresŭ.

ȘEDINȚA DIN 8 MAIŬ 1892

Președința d-luĭ *V. A Urechiă.*

Se dă cetire scrisorilorŭ prin carĭ d-niĭ D. C. Ollănescu, C. Climescu și Dr. Gustav Weigand mulțămescŭ pentru alegerea lorŭ de membri corespondențĭ.

— Se decide a se delega d-niĭ: *V. A. Urechiă*, *Gr. Stefănescu* și *Gr. G. Tocilescu*, ca să mérgă la Sibiiŭ spre a felicita, Marțĭ la 12 ale curenteĭ, pe d-lŭ *G. Barițiŭ*, cu ocasiunea serbăreĭ pentru împlinirea etățeĭ de 80 anĭ. Acéstă delegațiune va presenta d-luĭ G. Barițiŭ, din partea Academieĭ, o adresă scrisă pe pergamentŭ cu următórea cuprindere:

«*Scumpe Colegŭ*,

«Rarŭ darŭ dela Dumnedeŭ este a ajunge la vîrsta înaintată de ***opt-decĭ de anĭ;*** maĭ rarŭ însă este să fi percursŭ unŭ periodŭ atât de lungŭ alŭ traiuluĭ omenescŭ ca fruntașŭ alŭ națiuneĭ, în muncă neobosită și rodnică.

«Celŭ A-Totŭ-Puternicŭ Țĭ-a trimisŭ acea virtute, acea vigóre, care Te-a oțelitŭ, spre a puté trece prin tóte furtunele viețeĭ. Staĭ astădĭ în mijloculŭ nostru ca unŭ stejarŭ verde, neatinsŭ de vijelie, spre bucuria némuluĭ întregŭ.

«Primesce dar, Scumpe Colegŭ, cu ocasiunea dileĭ solemne de ***doue-spre-dece Maiŭ***, în carĭ încheĭ optŭ deceniĭ, de-odată cu felicitările nóstre cele maĭ călduróse, expresiunea iubireĭ și a venerațiuneĭ ce-Țĭ păstrămŭ.

«Dumnedeŭ să-Țĭ dea încă mulțĭ anĭ, ca să ne maĭ învețĭ, precum ne-aĭ învĕțatŭ totdeauna, a ne iubì némulŭ și a lucra pentru mărirea luĭ.

«Bucuresci, $^{11}/_{23}$ Maiŭ 1892

«Președintele Academieĭ Române, **Ion Ghica.**

«Vice-Președințĭ: **I. C. Negruzzi, V. A. Urechiă, Dr. D. Brândză.**

«Secretarulŭ-Generalŭ, **D Sturdza.**

«Membri · ***P. S Aurelianŭ, V Maniu, A Papadopol-Calimachŭ, Gr. G. Tocilescu, Generalŭ Fălcoianu, Episcopŭ Melchisedec, Gr. Stefănescu, G Sion, P. Poni, G. Cobălcescu, N. Kretzulescu, N Ionescu, I. Caragiani, Haretŭ, G. Chițu, Dr. I. Felix, N. Quintescu*** »

ȘEDINȚA DIN 15 MAIŬ 1892.

Președința d-luĭ *I. Negruzzi.*

Se primescŭ 20 documente istorice din aniĭ 1784—1847 dela d-lŭ C. Colțescu din comuna Cărbunescĭĭ, județulŭ Gorjŭ.

ȘEDINȚA DIN 22 MAIŬ 1892.

Președința d-luĭ *V. A. Urechiă.*

D-lŭ Președinte face Academieĭ trista însciințare că, în cursulŭ sĕptĕmâneĭ dela ședința trecută până astădĭ, aŭ încetatŭ din viață doĭ membri aĭ Academieĭ: Prea Sfinția Sa Episcopulŭ *Melchisedec* și *Grigorie Cobălcescu.*

Prea S. Sa Ep. Melchisedec a repausatŭ la Romanŭ, Sâmbătă la 16 Maiŭ, 2 ore diminéța; înmormîntarea s'a făcutŭ Lunĭ la 18 Maiŭ. Academia a fostŭ representată la trista ceremonie a înmormîntăreĭ prin d-niĭ colegĭ Gr. G. Tocilescu, N. Ionescu și A. Papadopol-Calimachŭ.

De abea se închisese mormîntulŭ regretatuluĭ nostru colegŭ și de noŭ amŭ avutŭ durerea de a arbora drapelulŭ negru pe localulŭ Academieĭ: Colegulŭ nostru Gr. Cobălcescu a încetatŭ din viéță, ierĭ la 21 Maiŭ, la Iașĭ.

— Se decide ca d-lŭ Vice-Președinte Iacobŭ Negruzzi și d-niĭ membri P. Poni și I. Caragiani să fie însărcinațĭ a representa Academia la înmormîntare.

D-lŭ Vice-Președinte *V. A. Urechiă* face în scurtŭ relațiune despre serbarea care s'a făcutŭ la Sibiiŭ în onórea venerabiluluĭ G. Barițiŭ, la 12 Maiŭ, pentru împlinirea a 80 anĭ de viață. Academia a fostŭ representată de d-niĭ Urechiă, Vulcanŭ, Stefănescu,

Tocilescu și Poni, carĭ aŭ fostŭ mișcațĭ până la lacrimĭ la vederea ovațiunilorŭ și a manifestațiunilorŭ de recunoscință, carĭ s'aŭ făcutŭ venerabiluluĭ scriitorŭ de către tótă românimea și maĭ alesŭ din tóte colțurile pămîntuluĭ românescŭ de peste Carpațĭ. D-lŭ Tocilescu a fostŭ însărcinatŭ de ceĭ-lalțĭ delegațĭ să bine-voiască a face o relațiune maĭ amĕnunțită despre acea serbare.

D-lŭ *Gr. G. Tocilescu* cetesce relațiunea sa despre representarea Academieĭ la serbarea făcută în onórea d-luĭ Barițiŭ și despre înmormîntarea rĕposatuluĭ Ep. Melchisedec, la care asemenea a representatŭ Academia, împreună cu d-niĭ N. Ionescu și A. Papadopol-Calimachŭ (1).

— Se decide a se exprima d-luĭ Dr. Ilarion Pușcariŭ mulțămirĭ pentru darulŭ prețiosŭ pe care a bine-voitŭ a-lŭ face, și a i se trimite în schimbŭ publicațiunile Academieĭ.

D-lŭ Secretarŭ Generalŭ *D. Sturdza* cetesce o scrisóre primită dela d-lŭ membru onorarŭ I. Capellini dela Bologna, care trimete Academieĭ maĭ multe publicațiunĭ geologice ale sale.

Se cetesce adresa d-luĭ Ministru alŭ Cultelorŭ și Instrucțiuneĭ publice (No 6.841 Seria A) dela 16 Maiŭ, prin care însciințéză că, în urma intervenireĭ Academieĭ, a însărcinatŭ pe d-lŭ Tocilescu să asiste la Congresulŭ archeologicŭ dela Orléans.

ȘEDINȚA DIN 29 MAIŬ 1892.

Președința d-luĭ *I. Negruzzi.*

Dela d-lŭ *G. Barițiŭ* s'a primitŭ următórea scrisóre:

«*Ilustri Domnĭ Membri aĭ Academieĭ Române,*
«*Prea stimațĭ Domnĭ Colegĭ!*

«Indemnațĭ de sentimente nobile și generóse, Domniilorŭ Vóstre, Domnilorŭ Colegĭ, înnăscute, ațĭ aflatŭ de bine, ca după ce am ajunsŭ la 80 de

(1) A se vedé maĭ jos în *Anexe.*

anĭ aĭ vieţeĭ, să mĕ felicitaţĭ prin frăţésca scrisóre din $^{11}/_{23}$ Maiŭ a. c. Terminiĭ simpaticĭ şi duioşĭ, cu carĭ aţĭ voitŭ să îndulcițĭ restulŭ ḑilelorŭ mele, aŭ produsŭ în mine din noŭ acea disposiţiune sufletéscă în care ajunsesemŭ în urma sceneĭ din $^{1}/_{13}$ Aprilie, ḑiua închideriĭ sesiuneĭ nóstre anuale.

«Ceea ce însă eŭ nu aşŭ fi cutezatŭ a spera nicĭ ca prin visŭ, a fostŭ venirea la Sibiiŭ a d-lorŭ Colegĭ Vasile A. Urechiă, P. Poni, Grigorie Stefănescu, Iosifŭ Vulcanŭ şi Grigorie Tocilescu, şi ca representantă a frumosuluĭ sexŭ, dómna Anna V. A. Urechiă, anume cu scopŭ ca şi prin graiulŭ viŭ să manifestaţĭ iubirea D-Vóstre către mine.

«Nicĭ cu atâta onóre cu care m'aţĭ distinsŭ nu v'aţĭ îndestulatŭ, aţĭ binevoitŭ a îngriji chiar şi pentru lăţirea scrieriĭ mele din urmă într'unŭ modŭ tot aşa de neaşteptatŭ.

«Prea iubiţiĭ meĭ domnĭ Colegĭ, aceĭ Românĭ locuitorĭ dincóce de munţĭ carĭ aŭ învĕţatŭ carte maĭ multă şi aŭ lăsatŭ scrisŭ câte ceva pentru posteritate, avuseră o programă a lorŭ tradiţională, care ţinea că eĭ aŭ să lucre, să tacă, să sufere, să móră, iar memoria lorŭ să fie conservată pe unŭ timpŭ óre-care în parastase şi în alte rugăciunĭ ale Sânteĭ Bisericĭ, însă şi atâta numaĭ dacă se maĭ putea scì, care, când şi unde se va fi mutatŭ din valea durerilorŭ. Acum, Academia Română voesce, precum vĕḑuĭ eŭ, ca labórea, ostenéla, productele spirituluĭ să fie pe viitorŭ apreţiate şi remunerate în persóna orĭ-căruĭ Românŭ adevĕratŭ, din orĭ-ce ţéră şi regiune, care va fi lucrândŭ cu óreşĭ-care succesŭ pentru înaintarea cultureĭ adevĕrate, deşteptarea şi oţelirea consciinţeĭ naţionale.

«In ḑiua de $^{12}/_{24}$ Maiŭ 1892, s'a datŭ, preste tótă aşteptarea mea şi a confraţilorŭ meĭ de aicĭ, proba învederată, că aprópe toţĭ compatrioţiĭ meĭ românĭ din patria mea natală aŭ pĕtrunsŭ îndată, la prima scire, voinţa Academieĭ. Mulţimea telegramelorŭ încărcate cu sute de subscrierĭ, adrese venite dela diverse reuniunĭ culturale de bărbaţĭ şi de femeĭ, scrisorĭ dela archipăstorĭ şi alţĭ domnĭ de posiţiune înaltă, deputaţiunĭ distinse; tóte acestea sunt tot atâtea mărturiĭ, că pre când d-vóstră aţĭ decisŭ a consola pe unŭ bĕtrânŭ pentru trecutulŭ sĕŭ, aţĭ îmbărbătatŭ pe multe miĭ de Românĭ, ca să cultive din rĕsputerĭ sciinţele şi artele, să formeze caractere după modele antice şi să nutréscă credinţa în viitorŭ.

«Academia Română a lucratŭ îndată dela întemeierea eĭ tot în acestŭ spiritŭ, ceea ce se adeveresce prin nenumerate pagine ale Analelorŭ sale, astă-dată însă cuvîntă din culmile munţilorŭ şi fù ascultată cu luare aminte încordată.

«Acéstă faptă generósă, inspirată de iubire frăţéscă, îmĭ impune mie prea

plăcuta datorință ca să vě aducŭ, Domnĭ Colegĭ, cea maĭ ferbinte mulțămită pentru bucuria și consolațiunea sufletéscă de care m'ațĭ învrednicitŭ pentru tóte dilele câte voiŭ maĭ avé.

«Dumnedeulŭ părinților noștri să vě prelungéscă viața și sănětatea, ca să maĭ adaogețĭ încă multe alte merite la cele câștigate până acum pe câmpulŭ celŭ vastŭ alŭ cultureĭ și alŭ patriotismuluĭ luminatŭ.»

D-lŭ *I. Negruzzi* face relațiune despre înmormîntarea rěposatuluĭ membru *Gr. Cobălcescu*, la care a representatŭ Academia împreună cu d-lŭ P. Poni.

D-lŭ Negruzzi a depusŭ o corónă din partea Academieĭ pe mormîntulŭ coleguluĭ perdutŭ, și a rostitŭ o cuvîntare funebră în numele acesteĭ instituțiunĭ. Jalea la Iașĭ era mare, pentru că acolo Cobălcescu era fórte stimatŭ și fórte iubitŭ, maĭ alesŭ de mulțimea cea mare de elevĭ, pe carĭ i-a avutŭ în timpŭ de 30 de anĭ aĭ carriereĭ sale profesorale.

D-lŭ *Dr. I. Felix* presintă scrierea sa: *Raportŭ generalŭ asupra igieneĭ publice și asupra serviciuluĭ sanitarŭ alŭ Capitaleĭ pe anulŭ 1891*. Bucurescĭ 1892.

D-lŭ *P. S. Aurelianŭ* presintă, din partea Institutuluĭ Naționalŭ din Geneva, publicațiunile: *Bulletin* tome XXXI și *Mémoires* tome XVI, 1883—1886.

D-lŭ *Gr. G. Tocilescu* propune ca Academia să facă o publicațiune spre amintirea serbăreĭ ce s'a ținutŭ în Sibiiŭ la 12 Maiŭ, cu ocasiunea ajungereĭ la etatea de 80 anĭ a d-luĭ G. Barițiŭ. In acea publicațiune să se cuprindă relațiunea asupra serbăreĭ, scrisorile de felicitare și de urare maĭ însemnate, presentate d-luĭ Barițiŭ cu acea ocasiune; pe lângă acestea, să se adaoge o culegere din părțile cele maĭ însemnate ale scrierilorŭ venerabiluluĭ nostru scriitorŭ. Prin acésta s'ar arěta partea cea mare pe care d-lŭ Barițiŭ a luat'o la desvoltarea și înălțarea némuluĭ nostru, întîmplată în timpulŭ de 60 anĭ, de când d-sa a fostŭ între fruntașiĭ muncitorĭ și luptătorĭ aĭ națiuneĭ, precum și desvoltarea ideilorŭ pentru carĭ în cursulŭ acesteĭ lungĭ cariere d-sa a luptatŭ.

D-lŭ *D. Sturdza* se unesce cu propunerea d-luĭ Tocilescu și crede că ar fi bine ca să se numéscă o comisiune, care să fie însărcinată cu pregătirea acesteĭ publicațiunĭ.

D-lŭ *V. Maniu* observă că partea principală a activitățeĭ d-luĭ Barițiŭ este în prosă și începe dela 1837. Ar trebuì deci să se studieze ḑiarele în carĭ elŭ a scrisŭ, și maĭ alesŭ din epocele în carĭ ele eraŭ organele de publicitate ale întregeĭ românimĭ. O astfelŭ de lucrare este fórte lungă și fórte delicată. D-sa este contra propunereĭ d-luĭ Tocilescu, ḑicêndŭ că o asemenea lucrare nu se póte face bine dacă se face în pripă.

D-lŭ *P. S. Aurelianŭ* recunósce utilitatea propunereĭ d-luĭ Tocilescu; propune să se însărcineze cu facerea culegereĭ d-lŭ membru corespondentŭ N. Densușianu.

D-lŭ *N. Ionescu* ḑice că este o cestiune de delicatețǎ a nu se face o publicare de scrierĭ alese ale colegului nostru și o biografie a luĭ, până este în viéță. Nu este în contra propunereĭ ca să se publice relațiunea, pe care d-lŭ Tocilescu a fostŭ însărcinatŭ a o face despre serbarea dela Sibiiŭ, lăsândŭ însă ca viitorimea să reediteze scrierile d-luĭ Barițiŭ. Maĭ observă că propunerea presentată atrage după sine cheltuelĭ, pe carĭ membriĭ în ședințe ordinare nu sunt competințĭ a le hotărî, ci numaĭ Academia în sesiune generală.

D-lŭ *Gr. G. Tocilescu* ḑice că Academia are nu numaĭ datoria de a lucra, ci și de a rĕspândì în publicŭ publicațiunĭ de acelea carĭ potŭ să desvolte și să înalțe consciința națională și să arete greutățile cu carĭ a luptatŭ generațiunea cea bĕtrână, care a înălțatŭ națiunea de unde se afla la începutulŭ secoluluĭ până unde se află acum. O publicațiune de mare valóre de acestŭ felŭ s'ar face dintr'o alegere a celorŭ maĭ însemnate din scrierile d-luĭ Barițiŭ, care a statŭ neîntreruptŭ pe terenulŭ de luptă și de muncă dela 1837.

D-lŭ *Generalŭ St. Fălcoianu* nu se unesce cu părerea d-luĭ N. Ionescu, care ḑice că nu se cuvine a se publica de Academie biografia și o culegere din scrierile d-luĭ Barițiŭ, pre câtŭ timpŭ d-sa este în viéță. Idea d-luĭ Tocilescu este de a se face o publicațiune,

în care să se vadă ideile pentru carĭ a luptatŭ d-lŭ Barițiŭ din tinerețe până la etatea de 80 anĭ. Propunerea acésta este fórte judiciósă și realisarea eĭ ar face o carte bună și folositóre pentru cunóscerea istorieĭ nóstre în acestŭ secolŭ.

D-lŭ *D. Sturdza* observă că propunerea d-luĭ Tocilescu este ca, pe lângă darea de sémă despre serbarea dela Sibiiŭ în onórea d-luĭ Barițiŭ, să se publice scrierĭ alese din ale sale. S'a ḑisŭ că nu este obiceiŭ a se face asemenea publicațiunĭ pentru scriitoriĭ în viéță, dar nu este tocmaĭ exactŭ. In Germania se serbéză adese-orĭ jubileurĭ de ale profesorilorŭ ilustri, de ale marilorŭ scriitorĭ și ómenĭ de sciință; cu ocasiunea acelorŭ serbărĭ se facŭ anume publicațiunĭ în onórea jubilaruluĭ. Acele publicațiunĭ este obiceiulŭ să se formeze, ce e dreptŭ, nu din scrierile celuĭ sĕrbătoritŭ, ci din scrierĭ nóue, făcute ca omagiŭ pentru dînsulŭ, maĭ alesŭ de scriitorĭ tinerĭ, amicĭ, elevĭ și admiratorĭ aĭ luĭ. Publicațiunea propusă de d-lŭ Tocilescu a se face în onórea d-luĭ Barițiŭ din culegerea scrierilorŭ sale, ar fi fórte bună, pentru a arĕta generațiuneĭ tinere unŭ exemplu admirabilŭ de activitate statornică pentru națiune în cursulŭ uneĭ lungĭ și atâtŭ de frumóse viețĭ. De aceea d-sa este pentru propunerea d-luĭ Tocilescu.

D-lŭ *P. S. Aurelianŭ* crede că activitatea și ideile, pentru carĭ a luptatŭ d-lŭ Barițiŭ, nu se potŭ face destulŭ de cunoscute numaĭ printr'o culegere din scrierile sale. D-sa propune să se însărcineze cine-va de Academie ca să facă o scriere despre întrégă activitatea d-luĭ Barițiŭ; lucrarea care s'arŭ face ast-felŭ ar putea fi controlată de o comisiune.

Se pune la votŭ propunerea d-luĭ Tocilescu de a se face o publicațiune cu ocasiunea serbăreĭ dela Sibiiŭ în onórea d-luĭ G. Barițiŭ

— Propunerea se primesce.

Se pune la votŭ propunerea d-luĭ Tocilescu ca acea publicațiune să fie compusă din relațiunea despre serbarea dela Sibiiŭ și din scrierĭ alese de ale d-luĭ G. Barițiŭ.

— Propunerea se primesce.

D-lŭ *N. Ionescu* protestézā în contra acestuĭ votŭ, pentru cā membriĭ întrunițĭ în ședință ordinară nu potŭ lua decisiunĭ valabile pentru a face lucrărĭ carĭ atragŭ cheltuelĭ, ceea ce póte face numaĭ Academia în sesiune generală.

Se pune la votŭ alegerea comisiuneĭ care va face publicațiunea în onórea d-luĭ G. Barițiŭ.

— Sunt aleșĭ d-niĭ *D. Sturdza, Gr. G. Tocilescu* și membrulŭ corespondentŭ N. Densușianu.

D-lŭ *Sp. Haretŭ* anunță că discursulŭ d-sale de recepțiune, care se va cetì în viitórea sesiune generală, va tracta: *Despre influența sciințelorŭ positive asupra desvoltăreĭ condițiilorŭ viețeĭ moderne.*

D-lŭ Secretarŭ Generalŭ *D. Sturdza* propune a se hotărî întrebuințarea ce este a se face de cele 100 esemplare cumpĕrate din scrierea d-luĭ G. Barițiŭ: *Părțĭ alese din Istoria Transilvanieĭ* (vol, I, II, III.)

— Se decide a se da câte unŭ esemplarŭ bibliotecelorŭ, liceelorŭ și gimnasielorŭ românescĭ din țéră și străinătate și Societățilorŭ române de studențĭ universitarĭ.

ȘEDINȚA DIN 5 IUNIE 1892.

Președința d-luĭ *I. Negruzzi.*

Se cetesce scrisórea prin care d-lŭ Ioanŭ Bogdanŭ mulțămesce pentru alegerea sa de membru corespondentŭ.

Se primesce dela d-lŭ Membru onorarŭ I. Pușcariŭ publicațiunea sa: *Date istorice privitóre la familiele nobile române*, Sibiiŭ 1892.

D-lŭ *D. Sturdza* presintă, din partea d-luĭ Ionŭ I. Brătianu, reproducerea uneĭ fotografiĭ a luĭ Nicolae Bălcescu, facută la Paris în momentulŭ porniređ sale la Palermo, originalulŭ se află la d-lŭ P. Bataillard la Paris.

ȘEDINȚA DIN 12 IUNIE 1892.

Președința d-luĭ *V. A. Urechiă.*

Se cetesce adresa d-luĭ Ministru alŭ Afacerilorŭ străine cu No. 10.632, pe lângă care trimite invitațiunea primită dela Președintele Societățeĭ geografice italiane de a participa la Congresulŭ geograficŭ, care se va ține la Genova în luna Septembre viitorŭ, cu ocasiunea serbărilorŭ aniversăreĭ seculare a patra dela descoperirea Americeĭ. D-lŭ Ministru cere ca Academia să-ĭ arete dacă doresce a fi representată la acelŭ Congresŭ și să-ĭ comunice numele delegațilorŭ.

— Se decide a se însărcina d-lŭ Vice-Președinte I. Negruzzi să represinte Academia la acelŭ Congresŭ, a se comunica acéstă decisiune Ministerielorŭ Afacerilorŭ străine și alŭ Cultelorŭ și Instrucțiuneĭ publice, rugându-le să pună la disposițiunea d-luĭ Negruzzi suma necesară pentru participare la numitulŭ Congresŭ.

D-lŭ *P. S. Aurelianŭ* amintesce Academieĭ că marele patriotŭ Dimitrie Brătianu a muritŭ și că Duminecă i se va face înmormîntarea. Ilustrulŭ bărbatŭ a fostŭ Ministru alŭ Cultelorŭ și Instrucțiuneĭ publice la 1867, și astŭ-felŭ a presidatŭ la inaugurarea Academieĭ. Academia trebue să ĭea parte la acestŭ mare doliŭ naționalŭ Delegațiunea a și depusŭ o corónă, dar trebue să se delege unŭ membru care să rostéscă unŭ discursŭ. Propune ca d-lŭ N. Ionescu să vorbéscă în numele Academieĭ la acéstă tristă ceremonie.

D-lŭ *N. Ionescu* ḑice că a cunoscutŭ pe Dimitrie Brătianu și a admiratŭ cuvîntulŭ luĭ, înainte de a exista Academia; elŭ a fostŭ unŭ omŭ mare, încălḑitŭ de celŭ maĭ ferbinte și maĭ înaltŭ patriotismŭ. D-sa primesce însărcinarea tristă ce i se dă, de a vorbì în numele Academieĭ la mormîntulŭ aceluĭ mare Românŭ.

ȘEDINȚA DIN 19 IUNIE 1892.

Președința d-luĭ *Dr. D. Brândză.*

Dela d-lŭ C. Soranzo dın Veneția se primescŭ în darŭ 31 broșurĭ istorice și filologice de diferițĭ autorĭ.

Dela d-lŭ R. Bergner se primesce scrierea sa *Zur Topographie und Ethnologie Siebenburgens.*

ȘEDINȚA DIN 26 IUNIE 1892.

Președința d-luĭ *V. A. Urechiă.*

D-lŭ Secretarŭ Generalŭ *D. Sturdza* cetesce testamentulŭ rĕposatuluĭ membru alŭ Academieĭ Episcopulŭ Melchisedec. Acestŭ testamentŭ cuprinde următórele două disposițiunĭ privitóre la Academie:

«Biblioteca mea, care, precum amŭ ḑisŭ maĭ sus, este așezată în 8 «dulapurĭ și se compune din cărțĭ în diferite limbĭ, o hărăzescŭ Acade«mieĭ Române Pentru aceea Epitropiĭ meĭ testamentarĭ, după mórtea mea, «vorŭ trimete Academieĭ unŭ inventariŭ de acele cărțĭ, cu poftire de a «regula transportarea lorŭ la Bucurescĭ și așezarea lorŭ în localulŭ Aca«demieĭ.»

«Colecțiunea mea de monete vechĭ, care se compune din 95 bucățĭ de «aramă, de argintŭ, de aurŭ, de asemenea le lasŭ Academieĭ Române, «pentru care, la inventariulŭ bibliotecei, Epitropia va adauge și unŭ inven«tariŭ de acele monete și-lŭ va înainta Academieĭ, o dată cu inventariulŭ «bibliotecei.»

— Se decide a se cere autorisarea regală pentru primirea acestuĭ legatŭ, și a se lua mĕsurĭ de către Delegațıune pentru aducerea și instalarea bibliotecei.

ȘEDINȚA DIN 3 IULIE 1892.

Preșidința d-luĭ *V. A. Urechiă.*

Se cetesce scrisórea d-luĭ Dr. Ilarionŭ Pușcariŭ dela Sibiiŭ, care înscințéză că trimite cărțile și manuscrisele pe carĭ le are din biblioteca luĭ Gheorghe Lazărŭ.

Institutulŭ Imperialŭ de Medicină experimentală din St. Petersburg trimite publicațiunea sa *Archives des sciences biologiques*, cerêndŭ schimbulŭ cu publicațiunile Academieĭ.

— Se decide a se trimete *Analele* cu Memoriile Secțiuneĭ sciințifice.

ȘEDINȚA DIN 21 AUGUSTŬ 1892.

Preșidința d-luĭ *G. Sion.*

D-lŭ Secretarŭ Generalŭ *D. Sturdza* dăruesce pentru bibliotecă, din partea d-luĭ membru corespondentŭ D. C. Ollănescu, cărțile următóre:

Sinopsis numorum veterum qui in museo numismatico Athenarum publico adservantur. Disposuit et impensis publicis edidit Achilles Postolacca. Athenis 1878. 1 vol. 4°.

Κατάλογος τῶν ἀρχαίων νομισμάτων, συμβόλων καὶ κερματιῶν τῆς συλλογῆς Ἀλεξάνδρου Ν. Μελετοπούλου. Ἐν Ἀθήναις 1884. 1 vol. 4°.

Se dă cetire adreseĭ Ministeriuluĭ Afacerilorŭ străine, înregistrată la No. 5 742, prin care înaintéză din partea Ministeriuluĭ Lucrărilorŭ publice din Francia, lucrarea d-luĭ inginerŭ de Dartein, «Documents sur les fermes métalliques à grande ouverture» pentru biblioteca Academieĭ.

Se comunică adresa Agențieĭ diplomatice dela Sofia, înregistrată la No. 5.741, prin care anunță că a expediatŭ pentru bibliotecă volumulŭ VII din publicațiunea Ministeriuluĭ Instrucțiuneĭ publice din Bulgaria, «Culegere de folk-lore, de sciință și de literatură.»

Se dă cetire adreseĭ Bibliotecei Centrale din Bucurescĭ, înregistrată la No. 5 740, prin care înaintéză șépte volume din publicațiunile istorice ale Guvernuluĭ Englesŭ, trimise din eróre la acea bibliotecă de către Ministeriulŭ Instrucțiuneĭ publice cu adresa No. 8 325 din 8 Iunie a. c.

Se comunică adresa Ministeriuluĭ Afacerilorŭ străine, înregistrată la Noĭ 5 744, pe lângă care trimite două pachete cu cărțĭ din partea Institutulu. Smithsonian din Washington, cu care Academia este în relațiunĭ de schimbŭ

Ministeriulŭ Instrucțiuneĭ publice, pe lângă adresa sa înregistrată la No. 5 746, trimite în copie Inaltulŭ decretŭ Regalŭ cu No. 2 636, prin care Academia este autorisată a primi legatulŭ ce i s'a lăsatŭ de către rĕposatulŭ Episcopŭ Melchisedec, membru alŭ Academieĭ.

P. S. S. Ep. Ghenadie alŭ Râmniculuĭ-Noulŭ Severinŭ, trimite pentru bibliotecă 43 volume cărțĭ vechĭ bisericescĭ dintre aniĭ 1682—1703.

ȘEDINȚA DIN 28 AUGUSTŬ 1892.

Președința d-luĭ *Dr. I. Felix.*

D-lŭ Secretarŭ Generalŭ *D. Sturdza* comunică că s'aŭ primitŭ pentru bibliotecă următórele publicațiunĭ, trimise în schimbŭ de către Institutulŭ naționalŭ din Genova:

1. *Bulletin de l'Institut national Genevois.* I — XIV (1853—1866), XVI—XXX (1870—1890). — 29 vol. 8°.

2. *Mémoires de l'Institut national Genevois.* Tom. I (1853) —X (1862—63), XII (1867—68) — XVI (1883—86).- 15 volume 4°.

3. *Vuy* (Jules), Les franchises de Chatel, en Genevois, du 18 Mars 1307, publiées avec un avant-propos. Genève, 1867. 1 br. 4°.

4 *Vogt* (Charles), Mémoire sur les microcéphales ou hommes-singes. Genève 1867. 1 vol. 4°.

ȘEDINȚA DIN 4 SEPTEMBRE 1892

Președința d-luĭ *Dr. I. Felix.*

Se cetesce scrisórea d-neĭ Josefina Camerer, dela Solothurn în Elveția, care a bine-voitŭ a dărui Academieĭ, prin d-lŭ N. Ionescu, publicațiunea *Restauration de la Science politique de Haller*, Lyon și Paris 1824—1875, 6 volume.

D-lŭ *D. Sturdza* presintă următórele două chrisóve scrise slavonesce pe pergamentŭ și cu peceți suspense, dăruite de d-lŭ Ernest Vîrnav:
1568 (7076) Ianuarie 25, Bucurescĭ. Petru Voevodŭ Munteniei;
1570 (7078) Martie 20, Iașĭ. Bogdanŭ Voevodŭ Moldavieĭ.

ȘEDINȚA DIN 11 SEPTEMBRE 1892.

Președința d-luĭ *Dr. I. Felix.*

D-lŭ *D. Sturdza* dăruesce pentru bibliotecă următórele publicațiunĭ:
Felix Bamberg, Geschichte der orientalischen Angelegenheiten im Zeitraume des Pariser und des Berliner Friedens. Berlin 1892. în 8°.
Fürst Bismark und Russlands Orientpolitik von einem dreibundfreundlichen Diplomaten. Berlin 1892. în 8°.

ȘEDINȚA DIN 18 SEPTEMBRE 1892.

Președința d-luĭ *V. A. Urechiă.*

D-lŭ *D. Sturdza* presintă în darŭ dela Dómna Elisa Sturdza născută Hurmuzaki, următórele vechĭ publicațiunĭ istorice, carĭ aŭ fostŭ încredințate d-luĭ bibliotecarŭ I. Bianu:
Dlugossii, Historiae Polonicae libri. Lipsia 1711—1712. 2 vol. folio.

Dogiel, Codex diplomaticus Regni Poloniae. Vilna 1758—1864. Tom. I IV, V, în folio.

Bonfinii, Rerum Hungaricarum decades. Viena 1744.

Pray, Annales veteres Honnorum. Viena 1761.

Pray, Dissertationes historico-criticae. Viena 1775.

D-lŭ Secretarŭ Generalŭ *D. Sturdza* arată că de maĭ multe ḑile se află în Capitală doĭ profesorĭ dela Scóla înaltă din Sofia, carĭ facŭ cercetărĭ istorice şi filologice în biblioteca Academieĭ. Aceştĭ d-nĭ profesorĭ aŭ exprimatŭ dorinţa de a se trimete publicaţiunile Academieĭ pentru biblioteca numiteĭ scolĭ, pentru înlesnirea studielorŭ. Până acum, acea şcólă nu face publicaţiunĭ pe carĭ să le pótă oferì în schimb, dar d-niĭ profesorĭ aŭ promisŭ a trimete Academieĭ o colecţiune completă a revisteĭ bulgare *Periodicesco Spisanie.*

— Se decide a se trimete tóte publicaţiunile.

Dela d-lŭ *A. M. Marienescu*, membru alŭ Academieĭ, s'a primitŭ o publicaţiune în limba maghiară despre *Etimologia şi înţelesulŭ cuvîntuluĭ unguresců «jobbágy»*.

D-lŭ *Sp. Haretŭ* anunţă că a vĕḑutŭ în judeţulŭ Tecuciŭ, la satulŭ Poiana, lângă Nicorescĭ, pe malulŭ stângŭ alŭ Siretuluĭ, o staţiune antică numită *Cetăţuia,* unde se găsescŭ multe obiecte vechĭ şi maĭ alesŭ olărie. Atrage atenţiunea Academieĭ, ca să ĭea grabnice mĕsurĭ de preservare, din causă că o mulţime de obiecte vechĭ sunt luate şi împrăştiate pe la particularĭ saŭ distruse.

D-lŭ *N. Ionescu* ḑice că localitatea numită de d-lŭ Haretŭ este o staţiune militară romană, şi este preţiosŭ ca să fie explorată cât s'ar puté maĭ iute.

După propunerea d-luĭ D. Sturdza:

— Se decide a se atrage asupra aceleĭ localităţĭ atenţiunea d-luĭ Gr. G. Tocilescu, care are atâta deprindere în asemenea cercetărĭ.

ȘEDINȚA DIN 25 SEPTEMBRE 1892.

Președința d-luĭ *V. A. Urechiă.*

Dela d-lŭ L. Miletić, profesorŭ în Sofia, se primescŭ în darŭ patru scrierĭ ale sale din domeniulŭ filologieĭ slave.

Se cetesce următorulŭ raportŭ alŭ d luĭ bibliotecarŭ I. Bianu, despre primirea și aducerea bibliotecei lăsate Academieĭ de rĕposatulŭ eĭ membru Episcopulŭ Melchisedec:

«*Domnule Președinte,*

«Pentru îndeplinirea însărcinăreĭ ce mĭ-ațĭ datŭ, am mersŭ la 12 (24) Septembre a. c. la Romanŭ, ca să primescŭ biblioteca lăsată Academieĭ de către rĕposatulŭ eĭ membru Episcopulŭ Melchisedec din mânile Epitropieĭ fonduluĭ Episcopulŭ Melchisedec, compusă din Părintele Ieronimŭ Archimandritulŭ și d-lŭ V. Mandinescu, cărora spre acestŭ scopŭ am presentatŭ cererea Academieĭ No. 5745 dela 7 Septembre a c.

«Executoriĭ testamentarĭ aŭ bine-voitŭ a pregăti dinainte copiĭ de pre inventariulŭ bibliotecei, făcutŭ cu asistența justițieĭ. Cărțile le-am primitŭ după aceste inventarie, carĭ sunt în numĕrŭ de patru și în carĭ sunt înscrise cărțile despărțite după limbĭ și anume:

«a) Cărțĭ românescĭ (tipărite și manuscripte)

«b) » rusescĭ și vechĭ slavone (tipărite și manuscripte)

«c) » franceze, latine, grece, ebraice, germane.

«Dintre cărțile românescĭ s'aŭ opritŭ de Epitropie, conformŭ disposițiuneĭ testamentuluĭ, 34 volume cărțĭ bisericescĭ necesare cultuluĭ, pre lângă carĭ s'aŭ maĭ opritŭ 3 volume de Dicționarulŭ și Glossariulŭ Laurianŭ-Massimŭ.

«Numĕrulŭ volumelorŭ primite după inventarie este următorulŭ:

	Tipărite	Manuscrise
Românescĭ	1,210	44
Rusescĭ	629	—
Slavone	43	26
Franceze	201	—
Latine	39	—
Grece	92	12
Ebraice	8	—
Germane	289	—
	2,511	82

«Afară de manuscriptele însemnate în inventarie, mi s'a datŭ unŭ micŭ *volumen* scrisŭ pe hârtie în limba grécă, cuprinḑêndŭ rugăciunĭ şi micĭ icóne desemnate în colorĭ.

«Am primitŭ asemenea 114 monete de argintŭ, aurŭ şi aramă, grece, bizantine, romane şi de ale diferitelorŭ state moderne. Românescĭ se află numaĭ una dela Ioanŭ Arménulŭ (1573) şi maĭ multe din monetele de aramă bătute de Ruşĭ pentru Principate la Sadagura în aniĭ 1772—73.

«Tóte monetele sunt consemnate în inventariulŭ No. 4.

«Pentru tóte aceste colecţiunĭ s'aŭ subscrisŭ inventarie în îndoitŭ exemplarŭ, de către numiţiĭ Epitropĭ aĭ fonduluĭ Episcopulŭ Melchisedec şi de subscrisulŭ, ca însărcinatŭ alŭ Academieĭ.

«Am onóre a vĕ presenta odată cu acésta unŭ exemplarŭ din acele inventarie în numĕrŭ de 4.

«In biblioteca rĕposatuluĭ Prelatŭ se află şi aprópe tóte publicaţiunile Academieĭ, pe carĭ le-a primitŭ ca membru.

«Mi s'a exprimatŭ verbalŭ dorinţa ca acele publicaţiunĭ să se înapoieze Epitropieĭ fonduluĭ Episcopulŭ Melchisedec, ca să se conserve în biblioteca eĭ spre eternă pomenire, saŭ să se dea bibliotecei Seminaruluĭ din Romanŭ.

«Pentru primirea acesteĭ bibliotecĭ s'aŭ făcutŭ cheltuelĭ de leĭ 165, 50, însemnate în alăturata notă. Bine-voiţĭ a autorisa ca acea cheltuială să se înscrie asupra fonduluĭ budgetarŭ alocatŭ pentru expediţiunea publicaţiunilorŭ şi primirea cărţilorŭ trimise bibliotecei.

«Primiţĭ, etc.»

Cuprinsulŭ raportuluĭ se ĭea spre cunoscinţă şi se aprobă cheltuelile arĕtate într'însulŭ

— Se decide ca publicaţiunile Academieĭ din biblioteca Melchisedec să se trimită în darŭ bibliotecei Seminaruluĭ din Romanŭ.

ȘEDINȚA DIN 2 OCTOBRE 1882.

Președința d-luĭ *I. Negruzzi.*

D-lŭ Vice-Președinte *I. Negruzzi* amintesce trista întîmplare a încetăreĭ din viață a membruluĭ Academieĭ *G. Sion,* Joĭ, la 1 Octobre, la ora 5 diminéța. Este o tristă datorie ca membriĭ Academieĭ să mérgă *in corpore* la înmormîntare. D-sa rógă pe d-lŭ N. Ionescu să bine-voiască a rosti o cuvîntare din partea Academieĭ la ceremonia funebră.

D-lŭ *N. Ionescu* primesce însărcinarea, dar stăruesce să vorbéscă și unŭ membru al Delegațiuneĭ.

— Se decide să vorbéscă d-niĭ: I. Negruzzi și N. Ionescu.

ȘEDINȚA DIN 9 OCTOBRE 1892

Președința d-luĭ *I. Negruzzi*

D-lŭ *A. Romanŭ* exprimă prin scrisóre condoleanțe pentru perderea membrilorŭ reposațĭ Episcopulŭ Melchisedec și G. Sion

Societatea «România Jună» a studenților români dela Universitatea din Viena exprimă telegraficŭ condoleanțe pentru mórtea d-luĭ G. Sion.

D-lŭ Secretarŭ generalŭ depune portretulŭ rĕposatuluĭ membru V. Alecsandri, dăruitŭ Academieĭ de **M. S. Regele.**

Dela d-lŭ Președinte *Ion Ghica* se primescŭ în darŭ scrisorile originale, pe carĭ d-sa le-a primitŭ dela poețiĭ Gr. Alexandrescu și V. Alecsandri.

Universitatea din Padova în Italia invită Academia să participe la serbarea care se va face la 7 Decembre, când se împlinescŭ 300 anĭ dela ḍiua când, în anulŭ 1592, Galileo Galilei a ocupatŭ catedra în acea Universitate.

— Se decide a se pune la ordinea ḍileĭ într'o viitóre ședință.

D-lŭ *V. A Urechiă* presintă din partea d-luĭ A. Roque-Ferrier, publicațiunea sa: *Mélanges de critique littéraire et de philologie,* Montpellier 1892.

D-lŭ *V. A Urechiă* dăruesce uniculŭ exemplarŭ ce posedă din făsciòra I din *Analele Societăţeĭ Academice române*, care s'a tipăritŭ în Augustŭ 1868 şi din care exemplarele aŭ fostŭ distruse, tipărindu-se în loculŭ eĭ volumulŭ publicatŭ la 1869.

Totŭ pentru istoria fundăreĭ Academieĭ, d-lŭ *Urechiă* dăruesce originalulŭ raportuluĭ presentatŭ Ministeriuluĭ Cultelorŭ şi Instrucţiuneĭ publice la 15 Decembre 1860 de Comisiunea însărcinată a face statutele uneĭ societăţĭ cu scopŭ de a aduna materialele atingĕtóre de istoria naţională, dimpreună cu proiectulŭ de statute elaboratŭ şi cu alte acte referitóre la ele.

D-lŭ *I. Negruzzi* face relaţiune despre participarea sa ca delegatŭ alŭ Academieĭ şi alŭ Ministeriuluĭ Cultelorŭ şi Instrucţiuneĭ publice, la Congresulŭ internaţionalŭ de geografie, ţinutŭ la Genova în luna Septembre, cu ocasiunea serbărilorŭ făcute în onórea luĭ Cristof Columb. D-lŭ Negruzzi depune pentru colecţiunea Academieĭ medalia bătută cu acea ocasiune pentru împlinirea a 4 secole dela descoperirea Americeĭ de Columb.

D-lŭ *D. Sturdza* presintă Academieĭ planulŭ de monumentŭ funerarŭ ce este a se pune pe mormîntulŭ reposatuluĭ Vasile Adamachi. Facerea acestuĭ monumentŭ înaltŭ de 6 metri, în granitŭ şi bronzŭ, ar costa 21 000 leĭ.
— Academia autorisă Delegaţiunea să contracteze facerea monumentuluĭ.

ŞEDINŢA DIN 16 OCTOBRE 1892.

Preşedinţa d-luĭ *I. Negruzzi.*

Se cetesce scrisórea d-luĭ membru corespondentŭ Dr. Felix Bamberg, care exprimă condoleanţe pentru încetarea din viéţă a d-luĭ membru alŭ Academieĭ G Sion.

Se cetesce scrisórea d-luĭ membru corespondentŭ Dr. Gustav Weigand, care exprimă asemenea condoleanţe pentru mórtea d-luĭ G Sion, şi apoĭ anunţă că doresce a crea la Lipsca unŭ seminariŭ filologicŭ pentru studiulŭ limbeĭ române şi alŭ dialectelorŭ eĭ, şi cere spre acestŭ scopŭ sprijinulŭ

Academieĭ, intervenindŭ la Ministeriulŭ Instrucţiuneĭ publice spre a-ĭ da unŭ ajutorŭ.

— Se recomandă Secţiuneĭ literare.

ŞEDINŢA DIN 23 OCTOBRE 1892

Preşedinţa d-luĭ *I. Negruzzi.*

D-lŭ *D. Sturdza* dăruesce pentru colecţiunile Academieĭ 12 stampe cromolitografice, representândŭ vederĭ de pe Dunărea de josŭ «Donau Gegenden» desemnate de Căpitanulŭ C. Begenau şi publicate la Berlin de F. Sala et C°.

D-lŭ Secretarŭ Generalŭ presintă scrierea d-luĭ S. Fl. Marianŭ «Inmormîntarea la Românĭ», care acum a apărutŭ de sub tiparŭ, şi întrébă câte exemplare să se trimétă autoruluĭ.

— Se decide a se trimete 55 exemplare, după cum i s'aŭ trimesŭ şi din «Nunta la Românĭ», după decisiunea dela 21 Septembre 1890.

— Se decide a se trimete Secţiuneĭ sciinţifice invitarea Universităţiĭ din Padova, ca Academia să fie representată la serbarea care se va face la 7 Decembre a. c. pentru împlinirea a treĭ secole de când Galileo Galilei a începutŭ lecţiunile sale în acea Universitate.

ŞEDINŢA DIN 30 OCTOBRE 1892

Preşedinţa d-luĭ *I. Negruzzi.*

Se primescŭ pentru bibliotecă în darŭ următórele:

Dela d-lŭ Dr. Danielŭ Werenka din Viena, scrierea sa «Bukowinas Entstehen und Aufbluhen Maria Theresias Zeit. Partea I, cuprinḑêndŭ pe lângă textŭ documente până acum nepublicate asupra ocupaţiuneĭ Bucovineĭ de Austria din aniĭ 1772—1775.

D-lŭ *V. A. Urechiă* propune ca documentele cuprinse în acéstă publicaţiune să se reproducă pentru completare în colecţiunea Hurmuzaki

Dela d-lŭ C. E. Crupenski, o fóie volantă: «Inştiinţare. Invăţătura legilorŭ romane şi a Vasilicalelorŭ ce se numescŭ şi legĭ împărătescĭ de Pah. Damaschinŭ Bojinca, iurisconsultŭ alŭ Statuluĭ şi directorŭ alŭ Seminariuluĭ Eşiĭ, 1 Octobre 1838.»

Dela Asociaţiunea rusă pentru înaintarea sciinţelorŭ fisico-matematice, naturale şi biologice, s'aŭ primitŭ 5 volume despre Congresele sciinţifice ţinute în acestŭ anŭ la Moscova.

Dela d-lŭ O. Lugoşianu, funcţionarŭ în serviciulŭ bibliotecei Academiei, s'aŭ primitŭ 2 volume manuscrise românescĭ:

«Ale cuviosuluĭ părinteluĭ nostru Isaiia pustniculŭ poruncĭ celora ce s'aŭ lepădatŭ.» în 4°, scrisŭ în secolulŭ XVIII.

«Incepătura istoriei vieţeĭ luminatuluĭ şi prea creştinuluĭ Domnuluĭ ţĕriĭ rumâneştĭ Ioanŭ Constandinŭ B. Basarabŭ Voevodŭ, de când Dumnedeŭ cu domnia l'aŭ încoronatŭ...» în 4°.

D-lŭ *V. A. Urechiă* dăruesce unŭ portofoliŭ manuscriptŭ în limba grécă alŭ unuĭ medicŭ din secolulŭ XVIII. Portofoliulŭ cuprinde multe însemnărĭ interesante despre poporaţiunea ţĕreĭ, corespondenţe cu Domnĭ şi boerĭ, reţete etc. D-lŭ Urechiă face acestŭ darŭ, cu condiţiune ca să i se dea copie şi traducere, care să se facă de personalulŭ Academieĭ.

— Se primesce cu recunoscinţă darulŭ, recomandându-se Delegaţiuneĭ a satisface condiţiunea d-luĭ Urechiă

D-lŭ *N. Kretzulescu*, preşedintele Secţiuneĭ sciinţifice, arată că Secţiunea propune a se face o adresă către Universitatea din Padova, cu ocasiunea serbăreĭ dela 7 Decembre viitorŭ pentru împlinirea a 300 anĭ dela intrarea luĭ Galileo Galilei în acea Universitate.

D-lŭ *Quintescu* crede că ar fi maĭ bine ca Academia să trimétă unŭ delegatŭ la acea serbare, cerêndu-se dela Ministeriulŭ Instrucţiuneĭ publice ajutorŭ pentru cheltuelele necesare, după cum s'a făcutŭ şi în alte asemenea ocasiunĭ.

D-lŭ *Aurelianŭ* este în contra propunereĭ d-luĭ Quintescu şi stăruesce a se primì propunerea Secţiuneĭ, comunicată de d-lŭ Kretzulescu.

— Propunerea Secţiuneĭ se primesce.

D-lŭ *N. Quintescu* reamintesce cererea d-luĭ membru corespondentŭ G Weigand dela Lipsca, ca Academia să sprijine cererea sa făcută Ministeriuluĭ Instrucţiuneĭ publice de a-ĭ da un ajutorŭ pentru fundarea unuĭ seminarŭ de filologie românéscă la Universitatea din Lipsca. D-sa crede că ar fi bine a se cere d-luĭ Weigand să preciseze cererea sa, arĕtândŭ dacă doresce ajutorŭ bănescŭ saŭ de altă natură.

D-lŭ *Gr. G. Tocilescu* nu crede că d-lŭ Weigand să fi cugetatŭ la ajutorŭ bănescŭ, pentru că localulŭ pentru seminariŭ îlŭ are în Universitate, dela care îşĭ are şi retribuţiunea sa; nu póte decĭ cere decât cărţĭ pentru biblioteca seminariuluĭ. D-lŭ Tocilescu crede că nu este bine a pune pe Ministru în dificultăţĭ, recomandându-ĭ acéstă cerere. Propune ca Academia să trimétă publicaţiunile sale trecute şi viitóre, iar Ministeriuluĭ să se recomande să vie în ajutorŭ pentru formarea biblioteceĭ aceluĭ seminariŭ.

D-lŭ *P. S. Aurelianŭ* este de părere ca Academia să dea publicaţiunile sale, dar să nu intervină la Ministeriŭ, ci să-lŭ lase să hotărască ce va crede asupra cerereĭ adresate luĭ de d-lŭ Weigand.

D-lŭ *Quintescu* ḑice că, înainte de a se lua vre-o hotărîre, să se procure informaţiune despre cuprinsulŭ cerereĭ adresate de d-lŭ Weigand Ministeriuluĭ.

D-lŭ *Maniu* este de părerea d-luĭ Aurelianŭ. Nu este în atribuţiunile Academieĭ de a face intervenirea cerută, maĭ alesŭ când nu se scie ce a cerutŭ d-lŭ Weigand dela Ministeriŭ

D-lŭ *Gr. G. Tocilescu* ḑice că este importantŭ ca să se facă acelŭ seminariŭ la Lipsca, spre a se respândi cât maĭ multŭ cunoscinţa némuluĭ românescŭ şi a limbeĭ sale. D-lŭ Weigand este bărbatŭ învĕţatŭ, a studiatŭ bine pe Româniĭ macedonenĭ şi a publicatŭ scrierĭ de mare valóre asupra lorŭ. Invĕţămîntulŭ sĕŭ merită decĭ tótă simpatia şi încuragiarea Românilorŭ. Propune a se trimete pentru seminariŭ publicaţiunile Academieĭ şi crede că Academia póte arĕta Ministeriuluĭ importanţa seminariuluĭ, pentru ca, dacă póte, să-ĭ dea unŭ ajutorŭ

D-lŭ *V. Maniu* se unesce cu propunerea d-luĭ Tocilescu pentru darea publicaţiunilorŭ Academieĭ; nu se unesce însă pentru intervenirea la Ministeriŭ. Dacă Ministeriulŭ va cere părerea Academieĭ, să i se respundă cât este de importantŭ ca limba română să se propună într'o Universitate străină. Academia însă nu póte interveni din iniţiativa sa.

— Se decide a se trimite publicaţiunile Academieĭ şi a se face la Ministeriŭ intervenirea cum a propus'o d-lŭ Tocilescu.

SEDINȚA DIN 6 NOVEMBRE 1892.

Preşedinţa d-luĭ *I. Negruzzi.*

Se cetesce următorulŭ raportŭ alŭ d-luĭ bibliotecarŭ alŭ Academieĭ I. Bianu:

«D-lŭ Preşedinte Ion Ghica m'a însărcinatŭ a remite Academieĭ, următórele două documente:

«1. Testamentulŭ originalŭ alŭ luĭ *Nicolae Bălcescu*, scris în Palermo la 29 Novembre 1852. Testamentulŭ este scrisŭ în limba italiană, de altă mână, şi subscrisŭ de N. Bălcescu; elŭ este contrasemnatŭ ca martorĭ de Capà Andrea Cuccia şi de Nicola Prasso, apoĭ «Vĕḑutŭ de Ministrulŭ Cultelorŭ D. Bolintinénu» (la 1864, Ianuarie 3.)

2. Adresa Ministruluĭ Cultelorŭ D. Bolintinénu cu No. 121 de la 1864, Ianuarie 3, către Ion Ghica, trimiţêndu-ĭ originalulŭ testamentuluĭ.

«D-lŭ Ion Ghica se rógă ca Academia să intervină pe lângă d-lŭ N. Mandrea, membru la Inalta Curte de casaţie, stăruindŭ să depue la Academie scrisorile luĭ Bălcescu carĭ se află la d-sa, precum şi a se face cercetărĭ spre a se găsì acelŭ jocŭ de şahŭ, despre care se vorbesce în testamentŭ.»

— Se primesce cu recunoscinţă preţiosulŭ darŭ.

— Se decide a se face rugare d-luĭ N. Mandrea ca să bine-voiască a ceda Academieĭ scrisorile luĭ N. Bălcescu carĭ se află la d-sa; a se cerceta joculŭ de şahŭ fostŭ alŭ luĭ N. Bălcescu, care-lŭ pomenesce în testamentŭ.

Dela P. S. S. Episcopulŭ Ghenadie alŭ Rîmniculuĭ se primesce originalulŭ unuĭ hatişerifŭ scrisŭ pe hârtie şi infrumuseţatŭ cu florĭ.

SEDINȚA DIN 13 NOVEMBRE 1892.

Președința d-luĭ *I. Negruzzi.*

Se primesce în darŭ dela d-lŭ Profesorŭ C. Erbiceanu, membru corespondentŭ alŭ Academieĭ, unŭ volumŭ manuscriptŭ grecescŭ pe hârtie, cuprinḑêndŭ cronica rĕsboiuluĭ cretanŭ între Venețianĭ și Turcĭ scrisă de Archimandritulŭ Ioachimŭ Ciprianulŭ.

Se cetesce scrisórea d-luĭ Teodorŭ Bălășelŭ, învĕțătorŭ la Stefănescĭ în Vâlcea, care arată că a adunatŭ materialŭ de literatură populară, credințe, datine, etc., pe care doresce a-lŭ trimete Academieĭ spre publicare, dacă ar fi primitŭ.

— După propunerea d-luĭ *V. A. Urechiă*, se decide a se rĕspunde că Academia primesce cu celŭ maĭ mare interesŭ asemenea colecțiunĭ, și să se facă rugarea că să trimétă întrégă colecțiunea, spre a se examina și hotărî asupra eĭ.

D-lŭ *V. A. Urechiă* presintă scrisórea d-luĭ membru corespondentŭ C. Esarcu dela 11 Novembre a. c., care dăruesce unŭ volumŭ manuscriptŭ (în 4°, de 196 pagine) intitulatŭ «*Visitatio generalis omnium ecclesiarum catholici romani ritûs in provincia Moldaviæ... per Fratrem Marcum Bandinum à Scopia... Anno Domini 1646.*» Scrierea a fostŭ terminată la 2 Martie 1648 la episcopia catolică din Bacăŭ.

D-lŭ *Urechiă* arată, printr'o expunere analitică, marea valóre istorică a acestuĭ manuscriptŭ.

D-lŭ *Gr. G. Tocilescu* face relațiune despre Societatea archeologică francesă, despre activitatea și publicațiunile eĭ, precum și despre Congresulŭ archeologicŭ convocatŭ de ea la Orléans în Iunie trecutŭ.

D-lŭ *Tocilescu* arată apoĭ resultatele însemnatelorŭ cercetărĭ archeologice făcute de d-sa în luna Octobre asupra valurilorŭ romane din Dobrogea, numite valurile luĭ Traianŭ.

SEDINŢA DIN 20 NOVEMBRE 1892.

Preşedinţa d-luĭ *I. Negruzzi.*

Se cetesce scrisórea d-luĭ Gheorghe Ardeleanu, advocatŭ în Timişóra, care trimete în darŭ următórele:

1. Portretulŭ în oleiŭ alŭ fabulistuluĭ bănăţeanŭ Dimitrie Cichindeal. Acestŭ portretŭ este singurulŭ cunoscutŭ alŭ scriitoruluĭ şi patriotuluĭ bănăţeanŭ; pe dosulŭ luĭ sunt scrise cuvintele: «Pinxit Sawa Petrowitch, 1815, Temesvarini»; de pe elŭ s'a făcutŭ şi portretulŭ publicatŭ de d-lŭ I. Vulcanŭ în «Panteonulŭ românŭ.»

2. Cărticica «Anmerkungen über die vom Herrn Landrath Eybel verfasste Abhandlung von der Ohrenbeicht, Frankfurt und Leipzig 1784», pe alŭ căreĭ titlu este subscrierea autografă a luĭ Cichindeal: — ***Tzikindell.***

— Se vorŭ exprimà d-luĭ G. Ardeleanu mulţămirile Academieĭ.

D-lŭ membru corespondentŭ C. Erbiceanu, dăruesce următórele manuscrise rĕmase dela rĕposatulŭ Archiereŭ Filaretŭ Scriban:

«Tragedia luĭ Brutus, prelucrată în româneşte de pre franţuzeşte de Pitariulŭ V. Popescu Scriban. Eşiĭ, 1838, în Tipografia...»

«Amvrosie Crusoe, tălmăcit de Popescu Scriban Pit.»

«Gramatică franţeză, tălmăcită de V. Popescu Scriban Pit.»

«Voiajulŭ seaŭ ҁêlêtoria shi pitrecerea me în Rosia.»

«Feliurite scrierĭ a luĭ V. Popescu Scriban 1839. Kievul.»

«Corespondenţe rusescĭ şi românescĭ din aniĭ 1840—41 în copie (15 foĭ rupte dintr'unŭ volumŭ legatŭ)»

«Cuvinte pronunţate la deosebite ocasiunĭ.»

«Materialŭ pentru istoria bisericéscă a Românilorŭ»

«Proiecte privitóre la instrucţiunea publică (Socola)»

— Diverse manuscrise.

D-lŭ Dr. G. Grigorescu, profesorŭ la Facultatea de medicină din Bucurescĭ şi directorulŭ Laboratoriuluĭ de fisiologie, presintă publicaţiunea sa: «Lucrările practice din laboratoriulŭ de fisiologie experimentală alŭ Facultăţeĭ de medicină din Bucurescĭ. 1888-89, 1891-92.» 2 volume.

D-lŭ Secretarŭ Generalŭ dă cetire adreseĭ cu No. 5.802 trimésă la 13 Octobre trecutŭ Ministeriuluĭ de finanţe, arĕtându-ĭ inconvenientele ce are Art 360 din tarifulŭ vamalŭ pentru relaţiunile literare cu Româniĭ din afară de Regatŭ, care articolŭ supune cărţile românesçĭ scrise de Româniĭ din

statele străine la o taxă de 40 leĭ pentru suta de kilograme la intrarea lorŭ în Regatŭ. Cetesce apoĭ rĕspunsulŭ d-luĭ Ministru de finanţe cu No. 57.356 dela 30 Octobre, prin care spune că nu crede că ar fi locŭ a se avisa la suprimarea numiteĭ taxe, care nu a ridicatŭ în contră-ĭ nicĭ o reclamaţiune.

D-lŭ *D. Sturdza* face următórea comunicare: In vara acestuĭ anŭ, visitândŭ galeria imperială de pictură dela Viena, a descoperitŭ portretulŭ luĭ Michaiŭ Vitézulŭ într'unŭ tabloŭ mare alŭ pictoruluĭ flamandŭ Frans Francken I, născutŭ la Anvers în anulŭ 1542. Tabloulŭ pórtă N-rulŭ 822 în catalogulŭ galerieĭ (pag. 211). Acestŭ tabloŭ represintă cunoscuta scenă, când prea bogatulŭ rege Crœsus arată înţeleptuluĭ Solon· bogăţiile sale. Crœsus este îmbrăcatŭ în haină lungă şi splendidă, împodobită cu aurŭ şi petre preţióse; elŭ arată o mare mulţime de vase de aurŭ sculptate, petre scumpe, coróne şi altele luĭ Solon, care stă la stânga regeluĭ, îmbrăcatŭ simplu. La drépta regeluĭ este o femee — soţia luĭ Crœsus — îmbrăcată asemenea în haine de mare luxŭ şi împodobită cu scule de aurŭ şi de petre preţióse; lângă dînsa, la drépta, stă unŭ bărbatŭ care îĭ dă braţulŭ. Acestŭ bărbatŭ, alŭ doilea în însemnătate după Crœsus, este Michaiŭ Vitézulŭ. Cele-lalte figurĭ din tabloŭ sunt pe alŭ treilea şi alŭ patrulea planŭ. Figura luĭ Michaiŭ Vodă este cea cunoscută din gravura făcută la Praga la 1601 de pe natură de Sadeler. Pictorulŭ Francken era contemporanŭ cu gravorulŭ Sadeler. Francken lucra multŭ pentru curtea imperială din Viena, pe lângă care trăia şi Sadeler, care a reprodusŭ în gravură maĭ multe tablourĭ de ale luĭ Francken. Este dar evidentŭ că aceştĭ doĭ artiştĭ îşĭ cunosceaŭ reciprocŭ lucrările. Se vede că figura frumósă, nobilă şi impunĕtóre a Voevoduluĭ nostru a plăcutŭ luĭ Francken, şi de aceea a pus'o în tabloulŭ sĕŭ cu Crœsus, reproducênd'o după gravura luĭ Sadeler, aprópe fără nicĭ o schimbare, nicĭ la costumŭ, nicĭ la figură, decât că a făcutŭ pe Michaiŭ puţinŭ maĭ tînĕrŭ. Posiţiunea importantă, pe care o da Francken erouluĭ românŭ în tabloulŭ sĕŭ, este o dovadă că personalitatea luĭ Michaiŭ Vitézulŭ a făcutŭ o mare impresiune la Curtea din Viena.

SEDINȚA DIN 27 NOVEMBRE 1892.

Preşedința d-luĭ *I. Negruzzi.*

Se cetesce adresa Ministeriuluĭ Instrucțiuneĭ publice dela 24 Novembre, prin care rĕspunde la intervenirea Academieĭ, însciințândŭ că a prevĕḑutŭ în budgetŭ o sumă pentru seminariulŭ ce va conduce d-lŭ Dr. G. Weigand la Universitatea din Lipsca.

D-lŭ *V. A. Urechiă* presintă în darŭ, din partea d-luĭ Constantinŭ Bălcescu, portretulŭ nemuritoruluĭ V. Alecsandri făcutŭ în daguerotipie la Paris de Victor Plumier.

Dela d-lŭ Grigorie Buicliu, senatorŭ, se primesce în darŭ publicațiunea «Notices et extraits des manuscrits de la Bibliothèque du Roi,» tomurile I—X, XII, XIII. Paris, 1787—1838.

SEDINȚA DIN 4 DECEMBRE 1892.

Preşedința d-luĭ *Dr. D. Brândză.*

Se cetesce scrisórea d-luĭ C. Exarcu dela 9 Decembre, pe lângă care trimite albumulŭ publicatŭ de d-lŭ A. de Gubernatis în onórea luĭ Cristof Columb, şi formatŭ din facsimilele autografelorŭ trimese cu ocasiunea marilorŭ serbărĭ carĭ s'aŭ făcutŭ în vara trecută la Genova.

D-lŭ membru corespondentŭ St. C. Hepites presintă ***Analele Institutuluĭ meteorologicŭ alŭ Românieĭ***, tomulŭ V, pe 1889.

D-lŭ *V. A. Urechiă* cetesce o notă istorică îndreptândŭ şirulŭ cronologicŭ alŭ domniilorŭ luĭ Eustratie Dabija, Ioanŭ Duca şi Iliaşŭ Alexandru.

Apoĭ d-lŭ *Urechiă* cetesce o parte din memoriulŭ seŭ despre domnia luĭ Alexandru Moruzŭ la 1793.

D-lŭ *Urechiă* termină, cetindŭ o poveste cu subiectŭ istoricŭ: «*Jurămîntulŭ țĕreĭ la 1790*»

D-lŭ *Sp. Haret* cetesce o notă a d-luĭ N. Coculescu despre organisarea misiuneĭ franceze din Senegalŭ pentru observarea eclipseĭ totale de sóre dela 4 (16) Aprilie 1893. (1)

SEDINȚA DIN 11 DECEMBRE 1892.

Preşedinţa d-luĭ *V. A. Urechiă.*

D-lŭ *G. Bariţiŭ* trimete, pentru completarea colecţiunilorŭ Academieĭ, 23 volume (aniĭ 1838—1877) din *Gazeta Transilvanieĭ*, 20 volume (aniĭ 1838—1863) din *Fóia literară* apoĭ *Fóia pentru minte, inimă şi literatură*, 3 volume (aniĭ 1848—1850) din ḑiarulŭ *Bucovina*, *Curierulŭ românescŭ* pe 1838—1842, ḑiarulŭ *Organu luminăreĭ* din 1847 şi *Organu naţionale* din 1848 publicate la Blajŭ de T. Cipariŭ, *Calendariŭ pentru poporulŭ românescŭ de G. Bariţiŭ*, pe aniĭ 1852, 1863, 1865.

Se cetesce scrisórea d-luĭ Dr. Gustav Weigand, membru corespondentŭ, care, revenindŭ asupra cerereĭ sale privitóre la ajutorulŭ cerutŭ pentru înfiinţarea seminaruluĭ filologicŭ pentru limba română la Universitatea din Lipsca, arată că Ministeriulŭ românŭ de Instrucţiune publică a prevĕḑutŭ în budgetŭ unŭ ajutorŭ spre acestŭ scopŭ de 6 000 leĭ; că nu este trebuinţă să i se trimétă publicaţiunile Academieĭ, căcĭ va da exemplarulŭ ce primesce d-sa ca membru corespondentŭ, dar cere ca Academia să-ĭ dea unŭ ajutorŭ de 5 000 leĭ pentru mobiliarulŭ şi biblioteca seminaruluĭ.

— Se decide că, fondurile Academieĭ avêndŭ destinaţiunĭ determinate şi de altă natură decât lucrarea, de alt-fel fórte utilă, pe care d-lŭ Weigand o întreprinde, acestŭ ajutorŭ nu se póte acorda.

D-lŭ *D. Sturdza* cetesce scrisórea d-luĭ Baronŭ Guillaume, consilierŭ la legaţiunea Belgieĭ la Haga, care trimete Academieĭ spre publicare o lucrare a sa (de 964 pagine) intitulată *Essai bibliographique sur l'ancienne Dacie, la Roumanie et les Roumains*. D-lŭ Sturdza atrage atenţiunea Academieĭ asupra acesteĭ voluminóse lucrărĭ, care arată câtŭ interesŭ pórtă autorulŭ eĭ pentru Românĭ şi pentru România, de care-lŭ légă de alt-felŭ legăturĭ strînse de familie.

D-lŭ *V. A. Urechiă* propune ca să se numéscă o comisiune de doĭ membri,

(1) Maĭ jos în *Anexe.*

unulŭ din Secţiunea literară şi altulŭ din cea istorică, ca să studieze lucrarea şi să facă raportŭ asupra eĭ.

D-lŭ *V. Maniu* observă că lucrarea este scrisă în limba franceză, din care causă ea nu póte fi tipărită de Academie, care are să publice numaĭ scrierĭ în limba română. Propune decĭ a se înapoia din acéstă causă.

— Se pune la votŭ propunerea d-luĭ V. Maniu şi nu se primesce.

— Se decide a se recomanda spre studiare Secţiunilorŭ literară şi istorică.

D-lŭ *V. A. Urechiă* presintă, din partea d-luĭ C. Esarcu, 14 documente din aniĭ 1774—1776, copiate din biblioteca S. Marco dela Veneţia şi privitóre la luarea Bucovineĭ de Austria. D-lŭ Urechiă însoţesce aceste documente de următórea notiţă:

«Insemnătatea documentelorŭ publicate de Academia română cu privire la afacerea alipireĭ Bucovineĭ la Austria, este necontestabilă. Tomurile din minunata publicaţiune Hurmuzaki, carĭ cuprindŭ documentele culese la Viena de acelŭ nemuritorŭ bărbatŭ, cât şi de d-niĭ Odobescu şi Gr. Tocilescu, la Paris, aŭ făcutŭ lumină deplină asupra aceleĭ triste afacerĭ. Totuşĭ, sunt puţine ḑile a maĭ apărutŭ o nouă serie de documente inedite asupra aceleiaşĭ afacerĭ, culese în archive din Viena, necercetate de rĕposatulŭ Hurmuzaki. Aceste se potŭ vedé în cartea doctoruluĭ Daniel Werenke, apărută la Viena în 1892, cu titlulŭ: «Bukowinas Entstehen und Aufblühen. «Maria Theresias Zeit. Nach Acten aus folgenden Archiven: k. und «k. Kriegsministerium; dessen Kartenarchiv; k. und k. Haus- Hof- und «Staats-Archiv; k. k. Ministerium des Innern; dessen Adelsarchiv; «k. k. Ministerium für Cultus und Unterricht....» 1772 până la Iunie 1775, cu 19 planurĭ, 1 cartă şi 1 tabelă de dislocaţiune.

«Vomŭ publică altă dată o dare de sémă despre aceste nóue documente. Pentru astăḑĭ aducemŭ aci o nouă contribuţiune de documente asupra aceleiaşĭ cestiunĭ a Bucovineĭ. Aceste documente, nepublicate încă de Academia Română, sunt descoperite în Biblioteca Marciana dela Veneţia de neobositulŭ nostru colegŭ d-lŭ C. Esarcu, care a bine-voitŭ a ni le încredinţă pentru studiare.»

ȘEDINȚA DIN 18 DECEMBRE 1892.

Președința d-luĭ *V. A. Urechiă.*

D-lŭ *Gr. G. Tocilescu* presintă, din partea d-luĭ F Kanitz, scrierea sa «Römische Studien in Serbien» (Viena 1892). D lŭ Kanitz și-a căștigatŭ o celebritate europeană prin scrierile sale asupra Serbieĭ și Bulgarieĭ. In scrierea de față presintă o prețiósă descriere a antichitățilorŭ romane ale Serbieĭ. D-lŭ Tocilescu va face o dare de sémă amĕnunțită asupra acesteĭ prețióse publicațiunĭ.

D-lŭ *V. A. Urechiă* cetesce o scrisóre a luĭ Vodă Grigorie Ghica către Republica Veneției din anulŭ 1665 Acéstă scrisóre i-a fostŭ trimésă în copie de d-lŭ C. Esarcu

SEDINȚA DIN 8 IANUARIE 1893.

Președința d-luĭ *I. C. Negruzzi.*

Se primescŭ dela Universitatea din Padova publicațiunile făcute cu ocasiunea serbăreĭ centenaruluĭ alŭ treilea alŭ inaugurăreĭ învĕțămîntuluĭ luĭ Galileo Galilei în acea universitate.

D-lŭ *V. A. Urechiă* dăruesce cincĭ rapórte din aniĭ 1868—1874 despre șcóla românéscă care funcționa sub o eforie la Silistria în timpulŭ domnieĭ turcescĭ.

D-lŭ *Urechiă* presintă apoĭ, din partea d-luĭ C. Esarcu, copia uneĭ scrisorĭ latine a Mareluĭ Hatmanŭ Grigorie Hăbășescu, adresată dela Iașĭ Republiceĭ Veneției, la 28 Martie 1673.

SEDINȚA PUBLICĂ DIN 15 IANUARIE 1893

Președința d-luĭ *Dr. D. Brândză.*

Se cetesce adresa d-luĭ Preşedinte alŭ Adunăreĭ Deputaţilorŭ, care trimete spre a se distribuì Membrilorŭ Academieĭ, 26 exemplare din Tomulŭ III partea I din «Analele parlamentare ale Românieĭ.»

Dela d-lŭ Dr. Petrini (Galatz) se primescŭ scrierile sale:
«Lecţiunĭ de clinică dermatologică. Partea I.» Bucurescĭ 1891.
«Lecţiunĭ clinice asupra bólelorŭ de pele» Bucurescĭ 1892.
«Note sur un cas de Lupus érythémateux généralisé.» Paris 1892.
«L'Emploi du traitement dit mixte est-il indispensable dans la Syphilis tertiaire?» Paris 1892.
«Du Pemphigus foliacé.» Paris 1892.

D-lŭ membru corespondentŭ St. C. Hepites, presintă «Buletinulŭ observaţiunilorŭ meteorologice din România.» Anulŭ I, 1892.

D-lŭ *V. A. Urechiă* cetesce, din scrierea sa «Istoria școlelorŭ dela 1800—1864» (tomulŭ II), unŭ episodŭ întîmplatŭ la 1838 cu Ioanŭ Maiorescu, care, într'o corespondență publicată în «Fóia literară» dela Brașovŭ, aprețiéză și critică starea instrucțiuneĭ și direcțiunea franceză de atuncĭ a cultureĭ în școlele din Țéra-Româ-néscă. Pentru acésta Ioanŭ Maiorescu a fostŭ destituitŭ din funcțiunea de inspectorŭ și profesorŭ ce ocupa la Craiova, persecutatŭ până la desperare și silitŭ a revoca critica făcută.

D-lŭ *Gr. G. Tócilescu* cetesce unŭ memoriŭ despre statulŭ Ia-șilorŭ, care a existatŭ înainte de fundarea statuluĭ Moldovénŭ prin Bogdanŭ Dragoșŭ Vodă, pusă de tradițiune și de cronicarĭ pe la anulŭ 1350.

D-lŭ membru corespondentŭ D. C. Ollănescu depune în colecțiunile Academieĭ originalulŭ și traducerea uneĭ scrisorĭ dela 1879 Decembre 8, a Patriarchuluĭ Ioachimŭ din Constantinopolŭ către Archiepiscopulŭ Pelagonieĭ Mateiŭ, relativă la mĕsurile luate și carĭ

se recomandă eparchioţilorŭ pentru împedecarea lucrărilorŭ Societăţiĭ Macedo-Române din Bucurescĭ.

D-lŭ D. C. Ollănescu depune asemenea unŭ manuscriptŭ grecescŭ din secolulŭ XVIII, cuprindêndŭ diferite însemnărĭ de interesŭ istoricŭ.

D-lŭ Ollănescu dă apoĭ cetire compunereĭ sale în versurĭ adresată *Alteţelorŭ Lorŭ Regale Principeluĭ Ferdinand şi Principeseĭ Maria aĭ Românieĭ.* (1)

ŞEDINŢA DIN 22 IANUARIE 1893.

Preşedinţa d-luĭ *I. Negruzzi.*

Dela d-lŭ K. Górski dela Varşovia se primesce scrierea sa «Wojna z Wojewodą Wołoskim Michalem w roku 1600—ym.»

Se cetesce însciinţarea că la 30 Ianuarie (11 Febr.) se va serba la Budapesta jubileulŭ de 30 anĭ ca profesorŭ universitarŭ alŭ d-luĭ Alexandru Romanŭ, membru alŭ Academieĭ.

— Se decide a se trimete d-luĭ Romanŭ, printr'o adresă, felicitările şi urările Academieĭ.

ŞEDINŢA DIN 29 IANUARIE 1893.

Preşedinţa d-luĭ *I. Negruzzi.*

D-lŭ *Gr. Stefănescu* presintă opiniunea dată de d-sa pentru alimentarea Capitaleĭ cu apă, însoţită de o secţiune geologică.

D-lŭ membru corespondentŭ C. Gogu face o comunicaţiune asupra variabilităţiĭ gravitaţiuneĭ în aceeaşĭ localitate. (2)

(1) Maĭ jos în *Anexe*

(2) Maĭ jos în *Anexe.*

ȘEDINȚA PUBLICĂ DIN 5 FEBRUARIE 1893.

Președința d-luĭ *V. A. Urechiă.*

D-lŭ *Gr. G. Tocilescu* cetesce o *dare de sémă asupra ultimelorŭ săpăturĭ făcute în ruinele orașuluĭ Tropœum Traiani* din Dobrogea.

D-lŭ *N. Quintescu* cetesce *Omagiulŭ Artelorŭ,* scenă lirică dupĕ Schiller, adaptată Principeseĭ Maria a Românieĭ, cu ocasiunea căsătorieĭ și venireĭ în țéră a Altețeĭ Sale Regale. (1)

D-lŭ *V. A. Urechiă* comunică că a primitŭ dela d-lŭ Constantinŭ Esarcu o nouă serie de documente istorice, asupra cărora va face o dare de sémă într'o ședință viitóre.

D-sa cetesce apoĭ unŭ documentŭ dela finele secoluluĭ trecutŭ, pentru alegerea prin votŭ secretŭ a unuĭ ispravnicŭ, la Buzĕŭ, de către Divanŭ.

ȘEDINȚA DIN 12 FEBRUARIE 1893.

Președința d-luĭ *Dr. D. Brândză.*

Dela Ministeriulŭ de Finance se primesce câte unŭ esemplarŭ de argintŭ din medalia bătută cu ocasiunea căsătorieĭ A. S R. Principeluĭ moștenitorŭ și din cea bătută cu ocasiunea jubileuluĭ dela 10 Maiŭ 1891.

Prin Agenția diplomatică a țereĭ la Sofia se primesce dela Ministeriulŭ bulgarŭ alŭ Instrucțiuneĭ publice volumulŭ VIII din publicațiunea «Culegere de folk-lore, de sciințe și de literatură.»

Se cetescŭ două scrisorĭ ale d-luĭ membru corespondentŭ St. C. Hepites, directorulŭ Institutuluĭ Meteorologicŭ, care trimete în manuscriptŭ lucrările sale: «Temperatura luneĭ Ianuarie 1893 st. n. în România» și «Revista climatologică anuală Anulŭ 1892 st. n.»

— Se recomandă Secțiuneĭ sciințifice.

(1) Maĭ jos în *Anexe.*

ȘEDINȚA DIN 19 FEBRUARIE 1893

Președința d-luĭ *I. C. Negruzzi.*

D-lŭ *D. Sturdza* aduce la cunoscința Academieĭ trista scire că d-lŭ Dr. Felix Bamberg, membru corespondentŭ străinŭ alŭ Secțiuneĭ istorice, a încetatŭ din viață la Saint-Gratien în Francia în ḑiua de 12 Februarie st. n.

D-lŭ Secretarŭ Generalŭ *D. Sturdza* presintă în darŭ pentru bibliotecă, din partea d-luĭ C. Marcovicĭ următórele:

«Novum Testamentum.» Textŭ grecescŭ. Lugduni Batavorum 1765, în 32°. Exemplarŭ care a aparținutŭ luĭ Ienăchiță Văcărescu și are într'însulŭ maĭ multe note autografe ale luĭ în limba grécă

Douĕ chrisóve domnescĭ tipărite dela 1817 și 1823 pentru administrațiunea Țĕreĭ-Românescĭ.

Cuvîntulŭ luĭ S. Marcovicĭ la înmormîntarea luĭ C. Moroiŭ (1847).

Testamentulŭ originalŭ manuscrisŭ alŭ luĭ C. Moroiŭ.

Diverse publicațiunĭ românescĭ vechĭ în 11 volume.

Dela d-lŭ Chr. Ioaninŭ, d-lŭ *Sturdza* presintă în darŭ documentulŭ originalŭ dela 1857 alŭ cererilorŭ Țĕreĭ-Românescĭ (cele 4 puncte) subscrisŭ de mulțĭ profesorĭ și negutătorĭ.

Dela d-lŭ W. Țenow se primescŭ în darŭ optŭ fotografiĭ, representândŭ instalațiunile pentru exploatarea forestieră mecanică dupe domeniulŭ Coróneĭ din comuna Mălinĭ, districtulŭ Suceava, și unŭ tabloŭ în care sunt tipărite discursurile ținute la inaugurarea căieĭ ferate funiculare, făcută în ḑiua de 11 (23) Octobre 1892.

Se cetesce scrisórea, prin care d-lŭ Carol F. Feraris, rectorulŭ Universitățeĭ din Padova, mulțămesce pentru adresa de felicitare și publicațiunile trimese de Academie, cu ocasiunea serbărilorŭ dela 8 Decembre trecutŭ pentru memoria luĭ Galileo Galilei.

Anexă. — La pag. 29.

La pag. 29.

Astronomie.— *Notă asupra organisăriĭ uneĭ misiunĭ în Senegal pentru observarea eclipseĭ totale de sóre de la 4 (16) Aprilie 1893*

DE

N. COCULESCU

Dintre tóte fenomenele cerescĭ, eclipsele de lună și de sóre sunt cele carĭ aŭ atrasŭ maĭ multŭ atențiunea, din timpurile cele maĭ depărtate. Observațiunile lorŭ aŭ condusŭ pe astronomĭ la cele maĭ frumóse descoperirĭ cu carĭ se póte fălì mintea omenéscă. Halley, comparândŭ observațiunile eclipselorŭ ce ne-a lăsatŭ Ptolomeŭ în Almagest cu observațiunile Arabilorŭ și cu observațiunile moderne, descopere o inegalitate remarcabilă în mișcarea luneĭ, *accelerațiunea seculară.*

Dunthorne, Tobie Mayer și Lalande confirmară descoperirea luĭ Halley, dându-ĭ chiar valórea numerică. Fără a fi fórte mare, căcĭ valórea sa abia atinge 12″ pe seculŭ, accelerațiunea seculară nu putea fi neglijată în astronomia matematică, sciință care a ajunsŭ la celŭ maĭ înaltŭ gradŭ de perfecțiune, și astronomiĭ căutară multŭ timpŭ causa care o produce, spre a puté și pe viitorŭ representà mișcarea luniĭ prin formulele basate pe marea lege a luĭ Newton.

Laplace (1) arată că accelerațiunea seculară e causată celŭ puținŭ în parte de variațiunea escentricitățiĭ orbiteĭ pămîntuluĭ.

---

(1) Laplace, Mémoire sur les équations séculaires des mouvements de la lune, de son apogée et de ses nœuds (t. II, p. 126 des Mémoires de l'Institut)

Lucrărĭ ulteriόre de cea maĭ mare însemnătate, cum ale luĭ Airy, Adams (1), Delaunay (2), Newcomb (3), Puiseux (4), fixéză la 6″ aprópe valórea accelerațiuniĭ seculare causată de variațiunea escentricităţiĭ orbiteĭ pămîntuluĭ, cele-lalte 6″ putêndŭ fi explicate prin o variațiune a durateĭ iuţeliĭ de rotațiune a pămîntuluĭ, datorită fenomenelorŭ mareelorŭ și contracțiuniĭ prin răcire a globuluĭ.

Precisiunea cu care se determină astădĭ posițiunile sóreluĭ, pămîntuluĭ și luniĭ și se predicŭ eclipsele, fiindŭ fórte mare, s'ar păré că observațiunile acestorŭ fenomene să nu maĭ presinte o așa mare importanță. In realitate însă nu e așà. Pe lângă că fenomenele cerescĭ trebuescŭ observate orĭ de câte orĭ aŭ locŭ, și maĭ cu sémă când sunt rarĭ, căcĭ potŭ conduce la descoperirĭ neașteptate, eclipsele de sóre în particularŭ vorŭ da încă multŭ timpŭ resultate folositóre progresuluĭ astronomieĭ.

O cestiune importantă totŭ pentru astronomia matematică, a căreia soluțiune se va deduce póte din observațiunile eclipselorŭ totale de sóre, e următórea:

In ședința Academieĭ din Paris dela 2 Iulie 1849, Le Verrier, care se ocupà cu studiulŭ mișcăriĭ planeteĭ Mercur, anunță că constatase o micșorare în mișcarea mijlocie a acesteĭ planete. Fiind-că causa acesteĭ *inegalitățĭ* nu putù fi explicată prin acțiunile planetelorŭ cunoscute, Le Verrier, care avusese gloria cât-va timpŭ maĭ înainte să descopere planeta Neptunŭ prin *perturbațiunile* ce causà luĭ Uranŭ, se întrebă dacă ipotesa uneĭ planete intra-mercuriale nu ar puté da sémă de acéstă inegalitate (5). Elŭ calculă massa și posițiunea acesteĭ planete ipotetice, care însă până astădĭ nu s'a pututŭ găsi.

Presupunêndŭ după calculele luĭ Le Verrier că o asemenea planetă ar existà, se înțelege că din causa apropieriĭ de sóre nu s'ar

---

(1) Adams, On the secular variation of the Moon's Mean Motion (Phil. Trans. 1853)
(2) Delaunay, Sur l'equation séculaire de la lune. (Connaissance des temps, 1863)
(3) Newcomb, Researches on the Motion of the Moon. Washington 1878
(4) P. Puiseux, Accélér séculaire du mouv. de la Lune (Annales de l'Ecole Norm. t. VIII)
(5) Le Verrier, Théorie du mouvement de Mercure. (Annales de l'Observatoire de Paris t. V p. 102 et suivantes.)

puté descoperì decât prin o explorațiune atentivă împrejurulŭ sórelui și în momentulŭ *uneĭ eclipse totale.*

Dar dacă în afară de acéstă problemă, astronomia matematică nu maĭ aștéptă resultate importante din observațiunile acestorŭ fenomene, ele vorŭ fi încă isvóre fecunde de resultate prețióse pentru astronomia fisică.

In adevĕrŭ, astronomiĭ nu sunt încă de acordŭ asupra constituțiuniĭ fisice a sóreluĭ, și diferitele ipotese deduse din unŭ numĕrŭ relativŭ restrînsŭ de observațiunĭ de eclipse, de când astronomia fisică dispune de cele două metóde noue de investigațiune, *spectroscopia* și *fotografia*, vorŭ fi înlocuite cu timpulŭ prin teoriĭ esacte, carĭ vorŭ face ca fisica ceréscă, acéstă ramură nouă a astronomieĭ, să tindă spre perfecțiunea astronomieĭ matematice.

In acestŭ scopŭ și subt auspiciile Observatórelorŭ și a Academiilorŭ de sciințe se organiséză maĭ în tóte statele misiunĭ, carĭ să observe aceste fenomene când sunt anunțate și orĭ unde arŭ fi visibile. Observațiunile ce se facŭ în timpulŭ uneĭ eclipse totale de sóre sunt destulŭ de complexe, ca să pótă fi făcute de unŭ singurŭ observatorŭ, ținêndŭ sémă și de timpulŭ scurtŭ câtŭ duréză totalitatea uneĭ eclipse de sóre (6^m în casurile cele maĭ favorabile). Aceste observațiunĭ, împărțite între membriĭ uneia saŭ maĭ multorŭ misiunĭ, sunt relative la constituțiunea spațiuluĭ care înconjóră sórele, la forma *aureoleĭ* saŭ *coróneĭ* luminóse ce înconjóră disculŭ eclipsatŭ alŭ sóreluĭ, la natura acesteĭ luminĭ și la legea intensitățiĭ eĭ dela marginile disculuĭ sóreluĭ la limitele extreme ale coróneĭ, etc.

La 4 (16) Aprilie 1893 avêndŭ locŭ o eclipsă totală de sóre, a căreia linie de centralitate străbate America de sudŭ, totŭ Oceanulŭ Atlanticŭ și o parte a Africeĭ, s'a organisatŭ în Paris o misiune compusă din d-niĭ Bigourdan și Deslandres, doctorĭ în sciințe, astronomĭ la Observatorulŭ din Paris, și din asistențiĭ lorŭ, d-niĭ Fayet, Millochau și Mitteau.

Ca atașatŭ la Observatorulŭ din Paris și în urma interveniriĭ în favórea mea a fostuluĭ directorŭ alŭ Observatoruluĭ, Amiraluluĭ Mouchez, a d-luĭ Haret și a autorisăriĭ d-luĭ Ministru alŭ Instruc-

țiuniĭ publice, carĭ înțeleseră importanța atâtŭ pentru mine câtŭ și pentru țéră a participăriĭ mele în o asemenea misiune, avuĭ onórea să fiŭ admisŭ de Biuroulŭ Longitudinilorŭ din Paris ca atașatŭ la misiunea franceză din Senegalŭ.

Membriĭ misiuniĭ îșĭ propunŭ a se stabilì la Joal, unŭ satŭ la sudŭ de Dakar, portulŭ Senegaluluĭ; coordonatele geografice ale portuluĭ Dakar determinate de d-lŭ Bouquet de la Grye, membru alŭ Academeĭ și alŭ Biurouluĭ Longitudinilorŭ, fiindŭ longitud-vestŭ 19° 45′ 35″,5 și latitud. + 14° 40′ 30″ (Connaissance des Temps).

Durata fenomenuluĭ pentru Joal va fi de $4^m,20^s$ aprópe.

D-lŭ Bigourdan, însărcinatŭ cu acéstă ocasiune să facă observațiunĭ de nebulóse, de comete și de stele duble, a și plecatŭ în Senegalŭ, unde se va stabilì pentru maĭ multe lunĭ. Instrumentele sale de observațiune sunt: unŭ *equatorialŭ* de $0^m,32$ (objectivŭ), *o lunetă meridiană, cronometre,* baracele instrumentelorŭ și câte-va aparate pentru observațiunĭ meteorologice. In timpulŭ eclipseĭ va determinà contactele și va explorà regiunile d'imprejurulŭ sóreluĭ.

D-lŭ Deslandres va face observațiunĭ spectroscopice asupra coróneĭ și protuberanțelorŭ, și va avé totŭ de odată și partea fotografică. Instrumentele ce va transportà sunt: unŭ *equatorialŭ* de 0^m16 cu o lunetă spectroscopică și una fotografică, o *lunetă fotografică* de $0^m,13$, unŭ *siderostatŭ,* cronometre și tóte accesoriile.

Eŭ voiŭ avé o *lunetă equatorială* de $0^m,16$, pe care Observatorulŭ a bine-voitŭ a mi-o pune la disposiție. Acestŭ *equatorialŭ* a servitŭ d-luĭ André, actualulŭ directorŭ alŭ Observatoruluĭ din Lyon, în misiunea sa în Noua-Caledonià pentru observarea ultimeĭ trecerĭ (în 1882) a planeteĭ Venus pe disculŭ sóreluĭ. La acestŭ equatorialŭ voiŭ adaptà o escelentă lunetă cu unŭ câmpŭ multŭ maĭ mare (un chercheur de comètes), aparținêndŭ d-lorŭ Henry și pe care distinșiĭ astronomĭ aŭ bine-voitŭ a mi-o încredințà pentru acéstă ocasiune. Unŭ aparatŭ ordinarŭ de fotografie îmĭ va fi, sperŭ, de folosŭ chiar în momentulŭ eclipseĭ.

Observațiunile ce voiŭ avé a face sunt: determinarea contactelorŭ, observațiunĭ relative la forma și dimensiunile *coróneĭ,* de-

semnulŭ coróneĭ și fotografiĭ cu aparatulŭ ce voiŭ avé la dispoziție, cum și alte particularitățĭ ce voiŭ remarcà în totŭ timpulŭ fenomenuluĭ. In timpulŭ șederiĭ nóstre în Senegalŭ voiŭ fi însărcinatŭ cu serviciulŭ meridianŭ.

Misiunea îșĭ propune a face și diferite observațiunĭ meteorologice și observațiunĭ cu *pendululŭ* comandantuluĭ Defforges.

Plecarea pentru restulŭ misiuneĭ e fixată la începutulŭ luĭ Martie. Misiunea se va îmbarcà la Bordeaux pe paquebotulŭ transatlanticŭ dela 5 Martie și va debarcà la Dakar după 8 saŭ 9 ḑile de călĕtorie.

Cu misiunea oficială franceză, se vorŭ instalà la Joal o misiune particulară a d-luĭ de la Baume-Pluvinel și treĭ misiunĭ engleze.

Intr'o notă viitóre voiŭ avé onórea să comunicŭ Academieĭ resultatele obținute de misiunea nóstră.

Paris, 25 Novembre (7 Decembre), 1892

*

Am unŭ cuvîntŭ de adăogitŭ la nota precedentă a d-luĭ N. Coculescu:

Mișcarea medie a unuĭ corpŭ cerescŭ este funcțiune de semi-axa cea mare a orbiteĭ sale, așa că o perturbație seculară a semi-axeĭ s'ar manifestà imediatŭ prin o perturbație seculară a mișcăriĭ mediĭ.

Laplace și Poisson demonstrară că semi-axa cea mare nu are perturbațiĭ seculare, dacă se ține sémă numaĭ de puterea I și II a masselorŭ. Insă, într'o tesă susținută înaintea Facultățiĭ de Sciințe din Paris și publicată și în *Annales de l'Observatoire de Paris* (Mémoires), am doveditŭ că, îndată ce se merge până la a treia putere a masselorŭ, semi-axa cea maĭ mare are și ea perturbațiĭ seculare. De aci ar urmà că și mișcarea medie are perturbațiĭ seculare, de ordinulŭ cubuluĭ masselorŭ.

Ast-felŭ fiindŭ, se pune întrebarea dacă accelerația seculară a mișcăreĭ medie a luneĭ nu ar proveni din o perturbație seculară a semi-axeĭ sale celeĭ marĭ, de ordinulŭ cubuluĭ masselorŭ. Ar fi loculŭ a se face cercetărĭ în acestŭ sensŭ.

Sp. Haret.

Anexă — La pag. 33.

ALTEȚELORŬ LORŬ REGALE

PRINCIPELUI FERDINAND ȘI PRINCIPESEI MARIA

AÏ

ROMANIEI

DE

DIMITRIE CONSTANTINŬ OLLĂNESCU

Membru corespondentŭ alŭ Academieĭ Române

Bine-aĭ venitŭ la noĭ, Mirésă!
Cu ochiĭ dulcĭ să'nveselescĭ
Palatu-Țĭ falnicŭ de Crăiasă.
Asupră-ne să rĕspândescĭ
Și Bunătatea și Iubirea
Din ale Inimeĭ comorĭ,
Și aniĭ rodnicĭ curgĕtorĭ
Să-Țĭ nemuréscă Fericirea!
Bine-aĭ venitŭ la noĭ, Mirésă!

De multŭ cu dragŭ Te așteptamŭ
ca pe unŭ rĕsărıtŭ de sóre,
Pe fruntea Țĕreĭ să aprindĭ
luminile de sĕrbătóre
Și cu belșugŭ să rĕsădescĭ
în piepturile nóstre viĭ
Speranța și mândriele
cu mâna-Țĭ blândă să le 'nviĭ!
Căcĭ din hotarŭ pân'la hotarĕ,
înmănunchiatŭ de-acelașĭ dorŭ,
Cu graiŭ de Bine-cuvîntărĭ
voiosulŭ, vitejescŭ Poporŭ

Vĕ 'nchină, cu viaţa luĭ,
în darŭ şi dragostea-ĭ deplină
Şi Vĕ urează, Mirĭ Duioşĭ,
de-apururĭ calea-Vĕ senină
Cu strălucirĭ s'o 'mpodobéscă,
în prea măreţulŭ lorŭ avêntŭ:
Isbânda, Gloria, Puterea
şi totŭ maĭ spornică să créscă,
Cu faima sfintelorŭ virtuţĭ,
menirea Vóstră pe pămîntŭ!

Bine-aţĭ venitŭ, Mirésă! Mire!
De mânĭ Regescĭ călăuziţĭ
Spre 'nalte ţelurĭ de mărire!
De pilda Lorŭ însufleţıţĭ,
Şi Bunătatea şi Iubirea
Asupră-ne să revĕrsaţĭ,
Şi maĭ adâncĭ să ne brăzdaţĭ
Statornicia şi 'nfrăţirea!
Bine-aţĭ venit, Mirésă! Mire!

Ianuarie, 1893.

Anexă. — La pag. 33.

Asupra variațiuneĭ gravitațiuneĭ în aceeașĭ localitate.

(Comunicare verbală făcută în ședința Academieĭ din 29 Ianuarie 1893)

DE

CONSTANTINŬ GOGU

Membru corespondentŭ alŭ Academieĭ Române.

Imĭ permitŭ a semnalà Academieĭ, și în specialŭ atențiuneĭ Secțiuneĭ sciințifice, observațiunile urmărite de câțĭ-va anĭ de d-luĭ El. Mascart în scopulŭ de a vedé dacă, *în aceeașĭ localitate*, gravitațiunea n'ar încercà óre-carĭ variațiunĭ în intensitatea eĭ.

Incă din 1882 d-lŭ Mascart a imaginatŭ unŭ aparatŭ, căruia i-a datŭ numele de *barometru pentru gravitate*, în scopulŭ de a mĕsurà variațiunile gravitațiuneĭ în diferitele puncte ale globuluĭ. Acestŭ aparatŭ se compune dintr'unŭ tubŭ barometricŭ pusŭ în comunicațiune cu unŭ reservorŭ, în care se află o masă invariabilă de gazŭ (de preferință idrogenŭ saŭ acidŭ carbonicŭ) (1), ținută la o temperatură constantă și care prin presiunea sa face echilibru mercuruluĭ din tubulŭ barometricŭ. Dispozițiunĭ speciale permitŭ a mĕsurà orĭ-ce variațiunĭ în înălțimea mercuruluĭ din tubŭ, până la $\frac{1}{100}$ din milimetru.

Din observațiunile urmărite de d. Mascart în ḑilele acestea din urmă, s'aŭ constatatŭ nisce variațiunĭ brusce în înălțimea mercuruluĭ din tubŭ, a cărorŭ durată a variatŭ de la 15 minute până

(1) Se preferă aceste gaze pentru a evità oxidarea mercuruluĭ și în consecință o slăbire în presiunea gazuluĭ.

la o oră și carĭ nu potŭ fi esplicate prin o schimbare de temperatură saŭ altă causă, decât numaĭ prin o variațiune corelativă în intensitatea gravitațiuneĭ, variațiune produsă, după d-lŭ Mascart, prin o transportare a maselorŭ din interiorulŭ pămîntuluĭ.

O schimbare în intensitatea gravitațiuneĭ trage după sine o variațiune în numĕrulŭ oscilațiunilorŭ făcute de unŭ pendulŭ într'unŭ timpŭ datŭ. Mărimea variațiuneĭ constatată de d-lŭ Mascart, dacă ar fi să persiste în timpŭ de o ḍi (1), ar putea să altereze cu una numĕrulŭ oscilațiunilorŭ dintr'o ḍi. Acestŭ efectŭ este de cincĭ orĭ maĭ mare decât celŭ produsŭ prin umflarea și retragerea apeĭ măreĭ asupra valóreĭ locale a gravitațiuneĭ, presupunêndŭ că diferența de nivelŭ între marea umflată și marea retrasă ar fi de 10 metri.

(1) Durata variațiunilorŭ constatate până acum a fostŭ de 15 minute până la o oră.

Anexă. — La pag. 34.

OMAGIULŬ ARTELORŬ

SCENĂ LIRICĂ DUPĂ FR SCHILLER,

ADAPTATĂ PRINCIPESEĬ DE CORÓNĂ

MARIA A ROMÂNIEĬ

CU OCASIUNEA CĂSĂTORIEĬ ȘI VENIREĬ ÎN ȚÊRĂ

A ALTEȚEĬ SALE REGALE

DE

N. CH. QUINTESCU
Membru alŭ Academieĭ Române.

Domnilorŭ Colegĭ,

Despre lucrarea în versurĭ, ce voiŭ avé onóre a vĕ cetì, se póte ḑice, împreună cu străbuniĭ noștri, cu maĭ multŭ dreptŭ ca despre alte scrierĭ: «habent sua fata libelli.»

Voițĭ a scì cum am ajunsŭ a mĕ încercà și eŭ în graiulŭ poesieĭ? — Grațiósa nóstră Dómnă, *Elisabeta*, aflându-se în Iașĭ împreună cu augustulŭ Eĭ soțŭ, Suveranulŭ țĕreĭ, în luna Septembre a anuluĭ 1880, a bine-voitŭ să asiste treĭ serĭ de-a rîndulŭ la representațiunile teatruluĭ naționalŭ de acolo, date în onórea Măriilorŭ Lorŭ.

Intîmplarea făcêndŭ ca să fiŭ atuncĭ membru în comitetulŭ teatruluĭ naționalŭ din acea localitate, cu ocasiunea primireĭ, ce am făcutŭ Măriilorŭ Lorŭ, împreună cu ceĭ doĭ colegĭ aĭ meĭ din comitetŭ, am fostŭ fericitŭ a puté cunósce și aprețià prin mine însumĭ înaltele calitățĭ ale inteligențeĭ și inimeĭ augusteĭ Dómne.

Ast-felŭ, când în 14 Martie alŭ anuluĭ următorŭ 1881 s'a proclamatŭ Regatulŭ, sub impresiunea sentimentelorŭ mele de admirațiune, am fostŭ împinsŭ a profità de acelŭ mare faptŭ naționalŭ,

pentru a aduce unŭ omagiŭ publicŭ Aceleia, care devenise Regina României.

De óre-ce în acelŭ timpŭ mĕ aflasemŭ în capitala ţĕreĭ, n'am aşteptatŭ decât închiderea sesiuneĭ generale din acelŭ anŭ a Academieĭ nóstre, şi, la începutulŭ luĭ Aprilie, întorcêndu-mĕ în a doua capitală a ţĕreĭ, unde-mĭ aveamŭ domiciliulŭ pe atuncĭ, ca unulŭ ce n'aveamŭ şi n'am pretenţiunĭ de poetŭ, şi apoĭ — chiar de aşĭ fi îndrăsnitŭ să sborŭ pentru întâia óră (1), răzimatŭ pe aripĭ poetice cu totulŭ saŭ numaĭ ale mele — nicĭ timpulŭ materialŭ nu era de ajunsŭ pentru o concepţiune de o estindere óre-care, m'am apucatŭ în tótă graba a reproduce liberŭ şi cu óre-carĭ micĭ alusiunĭ, la adresa graţióseĭ nóstre regine, cunoscuta scenă lirică: «*Huldigung der Kuenste*» a luĭ *Schiller*.

Către 20 Aprilie alŭ anuluĭ amintitŭ lucrarea era deja terminată.

O făcusemŭ cu gândulŭ ca să fie representată pe scena teatruluĭ naţionalŭ din Bucurescĭ in ḑiua dė 10 Maiŭ 1881, când s'a celebratŭ pentru întâia óră cu mare strălucire proclamarea Regatuluĭ României şi Regele nostru şi-a încinsŭ fruntea cu Corónа turnată din oţelulŭ tunurilorŭ cucerite în rĕsboiulŭ pentru Independenţă.

Am venitŭ la Bucurescĭ şi, în vedere că şi musica era gata — ea fusese făcută de meritosulŭ compositorŭ *Ed. Caudella,* profesorŭ la Conservatoriulŭ din Iaşĭ — am rugatŭ pe ilustrulŭ şi veneratulŭ nostru colegŭ, d-lŭ *Ion Ghica,* atuncĭ directorŭ generalŭ alŭ teatrelorŭ, să bine-voéscă a face să se represente modesta mea lucrare, interesulŭ multŭ-puţineĭ eĭ actualităţĭ reclamândŭ acésta tocmaĭ în acea ḑi solemnă de 10 Maiŭ.

Mi s'a rĕspunsŭ că, orĭ-câtă bună-voinţă s'ar pune, este peste putinţă a se înscenà *Omagiulŭ Artelorŭ* într'unŭ timpŭ atâtŭ de scurtŭ.

Faţă cu acestŭ resultatŭ, am fostŭ nevoitŭ a-mĭ îndreptà privirile asupra luĭ 10 Maiŭ alŭ anuluĭ 1882. Şi atuncĭ lucrarea mea

(1) Nu voiŭ să înţelegŭ cu acésta că până atuncĭ nu maĭ făcusem versurĭ. Mĕ exercitasemŭ în acésta şi maĭ nainte, dar numaĭ pentru plăcerea mea proprià. Am voitŭ dar a ḑice *pentru întâia óră pe calea publicităţiĭ,* neţinêndŭ sémă de poesiórele intercalate în prosa inceĭ scrierĭ: *„De la Bonn la Coblenz“*

maĭ puteà avé unŭ óre-care interesŭ de actualitate; celŭ puținŭ așa mi se ḑiceà.

Spre a fi pentru astă-dată sigurŭ de representare, la începutulŭ luĭ Martie alŭ anuluĭ 1882 am înaintatŭ *Omagiulŭ Artelorŭ* comitetuluĭ teatruluĭ naționalŭ din Bucurescĭ, cu rugămintea ca să se pronunțe, daca lucrarea merită a fi pusă pe scenă la 10 Maiŭ alŭ aceluĭ anŭ.

Mi s'a datŭ de scire din partea direcțiuniĭ — ea nu maĭ erà în mâna unuĭ *Ion Ghica* — că scena lirică înaintată de mine a fostŭ aprobată de comitetulŭ teatruluĭ în urma unuĭ raportŭ favorabilŭ făcutŭ de rĕposatulŭ nostru colegŭ *G. Sion,* pe atuncĭ membru în acelŭ comitetŭ.

Credeam atuncĭ că nimicŭ nu maĭ stă în calea realisăreĭ dorințeĭ mele.

De aci vine că în Aprilie 1882 m'am supusŭ chiar la spesele tipărireĭ *Omagiuluĭ Artelorŭ,* după ce maĭ întâiŭ grațiósa nóstră Suverană bine-voise a primì dedicațiunea. Imĭ reservasem însă de a da lucrarea mea prin librăriă în mâna publiculuĭ numaĭ după ce se va fi efectuatŭ punerea eĭ în scenă.

Dar «pascĭ murgule iarbă verde;» ea a rĕmasŭ de astă-dată de alŭ binelea neutilisată, și se înțelege, că în aniĭ următorĭ, când ea îșĭ perduse cu totulŭ interesulŭ actualitățeĭ, comitetulŭ teatruluĭ naționalŭ încă maĭ puținŭ s'a gânditŭ ca să o scótă la lumină.

Eŭ însă m'am ținutŭ de hotărîrea mea și după ce *Omagiulŭ Artelorŭ* nu maĭ puteà fi pusŭ pe scenă. Afară de câte-va exemplare, puse la disposițiunea Majestățilorŭ Lorŭ și a comitetuluĭ teatruluĭ naționalŭ, și afară de unŭ numĕrŭ fórte restrînsŭ de exemplare (7—8 celŭ multŭ) date îndată după tipărire la aceĭ dintre colegiĭ noștri a cărorŭ stăruință mĭ-a făcutŭ imposibilŭ refusulŭ, totalitatea celorŭ-lalte (eșiseră 500) a rĕmasŭ la mine până astăḑĭ, nicĭ chiar broșate.

Ast-felŭ se póte ḑice, că de faptŭ lucrarea mea n'a fostŭ propriŭ editată, o adevĕrată dare la lumină a uneĭ scrierĭ consistândŭ în depunerea eĭ la librăriĭ, spre a puté fi cumpĕrată și prin urmare cunoscută de publiculŭ celŭ mare. Pe lângă acésta nicĭ lectură nu i-am datŭ unde-va, fie în Academia nóstră, fie aiurea.

Și bine mĭ-a prinsŭ acéstă confiscare, ca să dicŭ așa, de către mine însumĭ a «*Omagiuluĭ Artelorŭ*», ast-felŭ cum eșise din întâia eĭ redactare de acum aprópe 12 anĭ. Acésta aveà dreptŭ causă consciința grabeĭ cu care fusese lucratŭ, și prin urmare a stăreĭ nu îndestulŭ de desĕvêrșite, sub care se înfățișà în propriiĭ meĭ ochĭ.

In vara anuluĭ trecutŭ, după ce o supusesemŭ uneĭ de aprópe examinărĭ, am luatŭ hotărîrea de a oprì pentru totŭ-deauna aparițiunea în publicŭ a sceneĭ lirice sub forma în care erà și de a o înlocuì cu o altă redactare maĭ bună.

Dar faptulŭ, că n'am avutŭ și n'am pretențiunea — precum am maĭ spusŭ — de a mĕ presentà publiculuĭ românŭ ca înzestratŭ cu disposițiunĭ poetice pronunțate, acésta nu era de natură a mĕ grăbì la realisarea intențiuneĭ mele, când o împrejurare, intervenită de curînd, a fostŭ unŭ îndemnŭ puternicŭ, ca să mĕ facă, nu numaĭ a pune în execuțiune — ceea ce-mĭ propusesemŭ — într'unŭ timpŭ maĭ apropiat decât mĕ așteptamŭ eŭ însumĭ, dar chiar în nisce condițiunĭ maĭ bune și maĭ priinciόse decât cu ocasiunea primeĭ prelucrărĭ a «*Omagiuluĭ Artelorŭ.*»

«Ce aduce ora, n'aduce anulŭ», și neajunsulŭ meŭ de maĭ înainte cu nerepresentarea sceneĭ lırice, precum și faptulŭ nedăreĭ eĭ în mâna publiculuĭ, cu tóte că tipărită cu mulțĭ anĭ înainte, și avêndŭ aprobarea neuitatuluĭ pentru tóte timpurile a fostuluĭ nostru colegŭ *Alecsandri;* acelŭ neajunsŭ și acea lipsă de profitŭ moralŭ după urma eĭ s'aŭ transformatŭ ast-felŭ în cele din urmă într'unŭ bine: «A quelque chose malheur est bon.» Iată în ce a constatŭ acea împrejurare.

După evenimentulŭ atâtŭ de fericitŭ pentru România alŭ căsătorieĭ Inălțimeĭ Sale Regale Principeluĭ de Corónă Ferdinand cu Principesa Maria de Edimburg, și după venirea în țéră a Altețelorŭ Lorŭ Regale, făcêndu-se recepțiunĭ la Palatŭ, am avutŭ ocasiunea să vĕdŭ și eŭ pe Augusta Principesă, și — sub impresiunea farmeculuĭ ce rĕspândesce și a admirațiuneĭ ce deștéptă — m'am hotărîtŭ să reiéŭ uitatulŭ de atâția anĭ «*Omagiŭ alŭ Artelorŭ*», spre a face din elŭ o adaptare pentru grațiósa nóstră tînĕră Principesă.

Ceea cè vĕ presentŭ dar, Domnĭ Colegĭ, este a dóua fasă a ace-

leiașĭ lucrărĭ. Ea póte fi considerată ca o redactare cu totulŭ nouă. Indreptată în întregulŭ eĭ, multe versurĭ aŭ fostŭ saŭ transformate, saŭ cu totulŭ înlocuite, iar în ceea-ce privesce adaptarea însășĭ, ea nu s'a mărginitŭ la schimbările de detaliŭ carĭ se impuneaŭ, ci a efectuatŭ maĭ multe adăogirĭ cu totulŭ independente, unele destulŭ de marĭ pentru cadrulŭ celŭ restrînsŭ.

Pentru juna Principesă *Maria* adaptarea «*Omagiuluĭ Artelorŭ*» se prestă maĭ multŭ prin faptulŭ, că augusta Domniță a venitŭ în ḑilele din urmă pentru prima óră în România, se aflà prin urmare în aceleașĭ împrejurărĭ și condițiunĭ ca și Marea Ducesă de Rusia, *Maria Paulowna*, pentru căsătoria căreia în anulŭ 1804 cu Marele Duce de Weimar, amintitulŭ poetŭ germanŭ a scrisŭ scena lirică «*Omagiulŭ Artelorŭ*», și a representat'o totŭ atuncĭ pe teatrulŭ din Weimar.

Unŭ altŭ punctŭ de asemĕnare este faptulŭ că, pe când Marea Ducesă Rusă era sora Țaruluĭ *Alexandru I*, principesa nóstră este — dupe mamă — nepóta Țaruluĭ actualŭ *Alexandru III*.

Dar prin împrejurarea că se ține în acelașĭ timpŭ și de o altă casă suverană, dintre cele maĭ strălucite ale Europeĭ, că este și nepótă — după tată — a puterniceĭ reginĭ a Angliei și împĕrătese a Indilorŭ, apoĭ prin intrarea Sa ca Principesă de Corónă în familia domnitóre a Românieĭ, menită la unŭ mare viitorŭ, prin acésta îmĭ oferià nóuĕ elemente de desvoltatŭ în scena lirică.

Cu câtŭ succesŭ orĭ nesuccesŭ am sciutŭ să utilisezŭ aceste elemente pentru glorificarea mareĭ regine Victoria și a țĕreĭ Eĭ, precum și nu maĭ puținŭ pentru celebrarea dinastieĭ și patrieĭ nóstre, alțiĭ vorŭ judecà și se vorŭ pronunțà. Ceea-ce însă potŭ afirmà eŭ, este că — pe câtŭ puterile mĭ-aŭ permisŭ — am căutatŭ a face lucrarea ce presentŭ — multŭ maĭ grea de executatŭ decât arŭ păré (1) — demnă de Academia nóstră, demnă de înalta persónă Căreia îĭ este destinată.

Bucurescĭ, 5 Februarie, 1893

(1) In parte pentru a înlesni acéstă convingere bărbaţilorŭ cunoscĕtorĭ, îmĭ propunŭ a adăogi la textulŭ românŭ pe celŭ germanŭ cu note şi o introducere literară asupra luĭ *Schiller*.

OMAGIULU ARTELORU

PERSOANELE

Tatălŭ *Fata*
Mama *Corŭ de țĕranĭ*
Junele *Geniulŭ*
Cele șépte Arte

Scena înfățișéză o privelișțe câmpenéscă. In mijlocŭ unŭ portocalŭ încărcatŭ cu róde și împodobitŭ cu cordele La ridicarea cortineĭ *țĕranĭ* sunt ocupațĭ cu sădirea copaculuĭ în pămîntŭ, pe când *fete* și *băețĭ* îlŭ ținŭ de amĕndouĕ părțile legatŭ de ghirlande de florĭ.

TATĂLŬ

Crescĭ, copacŭ înfloritorŭ,
Cu a fructelorŭ coronă
D'aurŭ, ce noĭ cu iubire
Ilŭ sădimŭ din altă zonă,
Pentru-a nóstră fericire,
In alŭ patrieĭ ogorŭ.
De dulcĭ róde mândră plóiă
Crengile-țĭ totŭ verḑĭ se'ndóie!

TOȚĬ ȚĔRANIĬ

Crescĭ, copacŭ frumosŭ, o crescĭ,
Plaiurĭ să atingĭ ceresciĭ!

JUNELE

A luĭ profumată flóre
Fructulŭ d'aurŭ s'o 'nsoțéscă!
Prin furtunĭ să se strecóre,
Vécurĭ supraviețuéscă!

TOŢĬ

Prin furtunĭ să se strecóre,
Vécurĭ supravieţuéscă!

MAMA

L'alŭ tĕŭ sînŭ, sacru ogorŭ,
Iea străinulŭ gingăşelŭ!
Alŭ pestriţeĭ turmĭ păstorŭ,
Nalte Faunŭ, veḑĭ de elŭ!

FATA

O voĭ gingaşe Driade
Ocrotiţi-lŭ, şi tu Pan!
Sprintene şi Oreade,
Tempestăţĭ ca să nu-ĭ strice,
Vijeliĭ opriţĭ să pice!

TOŢĬ

O voĭ gingaşe Driade
Ocrotiţi-lŭ, şi tu Pan!

JUNELE

Clarŭ eternŭ, eternŭ albastru
Caldulŭ eterŭ să-ţĭ zîmbéscă!
Sóre, dă-ĭ a tale raze!
Pămîntŭ, roua-ţĭ nu-ĭ lipséscă!

TOŢĬ

Sóre, dă-ĭ a tale raze!
Pămîntŭ, roua-ţĭ nu-ĭ lipséscă!

TATĂLŬ

Nouă viéţă, bucuriă
S'aibĭ la călĕtorŭ de datŭ;
Căcĭ de ea fuseşĭ plantatŭ.
Alŭ tĕŭ nectarŭ să re'nvie,
Şĭ adâncŭ în viitorŭ
Pe urmaşĭ, să-ĭ recreeze;

Eĭ, în desfătarea lorŭ,
Să te bine-cuvinteze!

TOȚĬ

Nouă viéță, bucuriă
S'aibĭ la călĕtorŭ de datŭ;
Căcĭ de ea fuseșĭ plantatŭ.

(Eĭ se prindŭ de mână, așa ca bărbațiĭ să alterneze cu femeile, și jócă hora împrejurulŭ arboruluĭ Musica orchestreĭ ĭĭ însoțesce și iea treptatŭ unŭ caracterŭ maĭ nobilŭ, pe când în fundulŭ sceniĭ se vĕdŭ scoborându-se *Geniulŭ* cu cele șépte *Zîne* Țĕraniĭ se retragŭ de amêndóuĕ laturile sceniĭ In timpŭ ce Geniulŭ ocupă loculŭ din mijlocŭ, cele treĭ Arte plastice se așéză la drépta luĭ, iar cele patru vorbitóre și musicale la stânga.)

CORULŬ ARTELORŬ

De departe călĕtóre
Indreptămŭ a nóstre pasurĭ
Din popóre în popóre,
Dintr'unŭ vécŭ în alte vécurĭ;
Stabilŭ unŭ locașŭ pe pămîntŭ cătămŭ,
Ca pe tronurĭ nemișcate
Să stămŭ în eternitate,
In odihnă creatóre,
Plinătate productóre;
Dar orĭ-cât umblămŭ, noĭ totŭ nu-lŭ aflămŭ.

JUNELE

Vedĭ, ce este astă cétă
Ca de îngerĭ, ce-aicĭ vine!
Nezărite altă dată,
De ființe o minune.

GENIULŬ

Unde-alŭ armelorŭ resună
Fierŭ, cu aspră zăngănire,
Unde ura și delirulŭ inimile despreună,
Unde ómeniĭ alérgă în eternă rătăcire,
De acolo pașiĭ noștri ĭĭ abatemŭ cu grăbire.

CORULŬ ARTELORŬ

Pe ceĭ falşĭ noĭ îĭ urîmŭ,
De ḑeĭ despreţuitorĭ;
Dară multŭ, adâncŭ iubimŭ
Pe sinceriĭ muritorĭ.
Unde blânde obiceiurĭ
Ne primescŭ cu dulce graiŭ,
Acolo clădimŭ locaşurĭ,
Aşeḑămŭ alŭ nostru traiŭ!

FATA

Óre ce simţescŭ de-odată?!
Sufletu-mĭ ce-a străbătutŭ?!
Către ele sunt atrasă
De-o putere ne'nţelésă;
Sunt figurĭ prea cunoscute,
Mie, ah! figurĭ plăcute,
Şi sciŭ totuşĭ că vre-odată
Unde-va nu le-am vĕḑutŭ!

TOŢĬ ŢĔRANIĬ

Ore ce simţescŭ de-odată?!
Sufletu-mĭ ce-a străbătutŭ?!

GENIULŬ

Dar tăcere! zărescŭ lume
Cu aspectŭ prea fericitŭ;
Cu cordele şi cunune
Arborulŭ e 'mpodobitŭ.
. . . . Astea nu-sŭ de veselĭă
Urme? spuneţĭ ce zărimŭ?

TATĂLŬ

Noĭ păstorĭ de pe câmpiă
Suntemŭ, şi sĕrbătorimŭ
Pe-o mirésă strălucită,
Gingaşă, de-abea 'nsoţită

GENIULŬ

Ce mirésă, spuneţĭ nouĕ?

MAMA

Este Principesa nóuă,
Multŭ Româniloră dorită,
Ce 'n a ţĕreĭ nóstre vale,
De Danubiŭ — lungŭ în cale —
In totŭ lungulŭ eĭ scăldate,
Vine să ne fericéscă
Din împĕrătescĭ palate
Ale Anglieĭ bogate.
Din Ea, ce va fi regină,
De simţirĭ înalte plină,
Are nóuĕ să se nască
Nóuă viţă 'mpĕrătéscă.

JUNELE

Ea, pe care-o 'ncununéză
Graţiĭ, dulce ca o rază;
Vlăstărelŭ dintr'o regină,
Căreĭ mărıle se 'nchină.

GENIULŬ

Pentru ce sădıţĭ copaculŭ?

JUNELE

Vine din străină ţéră,
Şi, ah! inima eĭ sbóră
Inapoĭ; vremŭ s'o legămŭ
De-astă patrie, ce-ĭ dămŭ!

GENIULŬ

De aceea voĭ copaculŭ
Rĕsădiţĭ cu rădĕcină,
Ca Domniţa să se simtă
Şi să ducă viéţă lină
Ca în ţéra eĭ iubită?

FATA

Ah! duióse legăminte
I-atragŭ inimă şi minte

Către ţéra vîrsteĭ june!
Totŭ ce-acolo a lăsatŭ,
Alŭ juneţeĭ încântatŭ
Locŭ, şi sînulŭ Mameĭ bune,
Frate, Tată, sufletŭ mare,
De surorĭ îmbrăţişare.....
A le 'nlocuì putemŭ?
L'ast-felŭ de comorĭ avemŭ
In natură-o compensare?

GENIULŬ

Dulcea inimiĭ simţire
Prinde şi în depărtare
Rădĕcinĭ, şi înfloresce:
Flacăra nu se rĕcesce;
Se aprinde l'alŭ eĭ focŭ
Alta, ce rĕsare 'n locŭ.
Totŭ ce Ea scumpŭ a avutŭ
Iĭ rĕmâne nepierdutŭ;
Nu iubire a lăsatŭ?
— Totŭ iubirea a 'ntîmpinatŭ

MAMA

Ah! de marmură portice,
Sălĭ magnificĭ, aurite
Lasă, cum să-ĭ placă-aice,
Unde maĭ multŭ ce străluce,
Sunt câmpiile 'nflorite
Şi cu spice-acoperite?!

GENIULŬ

Bunĭ pastorĭ, nu vĕ e datŭ
Nobilŭ sufletŭ a pĕtrunde!
Sufletulŭ, să sciţĭ, înaltŭ
Multe 'n elŭ comorĭ ascunde,
Şi ce-ĭ mare necurmatŭ
Cată 'n viéţă a depune,
Nu din viéţă să adune.

JUNELE

Mândriĭ óspeţĭ! spuneţĭ nóuĕ, pe Ea cum să ne-o unimŭ,
Invĕţaţi-ne de Dînsa bine cum să fimŭ priviţĭ!
Din frumóse florĭ cunune amŭ voì să-ĭ împletimŭ,
Şi 'n colibe s'o 'ntroducemŭ ne-amŭ simţi noĭ fericiţĭ!

GENIULŬ

Orĭ-ce inimă frumósă în curînd se 'mpatriézä;
Pe tăcute a sa lume dînsa singură-şĭ forméză.
Şi precum săditŭ unŭ arborŭ în pămîntŭ se adâncesce,
Şi puternicŭ cu-ale sale rădĕcinĭ se întăresce,
Şi o inimă nu alt-felŭ, care ĭ nobilă, măréţă,
Cu-ale sale fapte 'ndată se anină de viéţă.
Lanţulŭ dulce alŭ iubiriĭ iute se alcătuesce:
Unde duce fericirea, omulŭ patria-şĭ găsesce

TOŢĬ ŢĔRANIĬ

Mândru óspe' ne arată pe Ea cum să ne-o legămŭ,
Cum pe Dînsa cu a nóstră dulce ţéră s'o dedămŭ,
Ca şi Ea 'ntr'o ḑi să spună
Cu unŭ sufletŭ de Română:
Dâmboviţă, apă dulce,
Cine bé, nu se maĭ duce?!

GENIULŬ

Ilŭ avemŭ în mâna nóstră acelŭ gingaşŭ legămîntŭ:
Pentru Ea străinŭ nu totulŭ este în acestŭ pămîntŭ,
De cortegiu-mĭ şi de mine lesne îşĭ va aminti,
După ce pe noĭ şi-alŭ nostru nume vomŭ descoperi.

(Geniulŭ înainteză la capĕtulŭ din faţă alŭ sceneĭ, ceea ce facŭ şi cele şépte Zine, în cât forméză, cu totulŭ dinainte, unŭ semi-cercŭ In momentulŭ în care sunt ast-felŭ aşezate, îşĭ desvelescŭ atributele, pe carĭ până aci le ţinuse ascunse sub mantile lorŭ)

GENIULŬ (către Principesă).

Eŭ sunt creatorulŭ Geniŭ alŭ Frumosuluĭ în lume,
Şi ceştĭ cari mĕ urméză, corŭ de Arte pórtă nume.
Noĭ suntemŭ carĭ umane opere încoronămŭ,
Noĭ aceĭ cari palatulŭ şi altarulŭ decorămŭ.

Pe pămîntulŭ Englitereĭ, culte, libere, bogate,
De-ale căreĭ flote falnicĭ tóte mările-sŭ brăsdate,
La familia-Ţĭ regală ocrotire amŭ aflatŭ
In toţĭ timpiĭ, şi înalta Dómnă, viéţă ce Ţĭ-a datŭ,
Ca şi augusta-Ţĭ Mamă, ce-ĭ regină 'mpĕrătésă,
Şi alŭ Eĭ puternicŭ sceptru pórtă-atâtŭ de gloriósă,
Intreţinŭ nestinse flacărĭ — jertfe nóuĕ închinate —
Pe a caseĭ Lorŭ altare cu mâinĭ caste şi curate.
Iubitóre, pe-a Ta urmă Dînsele ne aŭ trimisŭ,
Căcĭ la orĭ-ce fericire prin noĭ drumulŭ e deschisŭ.

ARCHITECTURA (pe capŭ cu o corónă murală, în mâna dréptă cu o navă de aurŭ)

Unŭ străbunŭ alŭ Tĕŭ — fù Petru — m'a chiămatŭ la Nordŭ pe mine;
Pe-ale Neveĭ malurĭ ast-felŭ m'a vĕḑutŭ tronândŭ orĭ-cine!
A doua cetate Roma acolo i-am construitŭ;
Prin acésta 'mpĕrăţieĭ residenţă a devenitŭ.
Pămîntescŭ raiŭ de măreţe şi de splendide palate
Rĕsărit-aŭ sub lovirea vergeĭ mele fermecate.
Aḑĭ de plinulŭ vieţeĭ veselŭ murmură-o cetăţenime,
Unde se zărià 'nainte numaĭ céţă, 'ntunecime;
Iarŭ a navelorŭ catargurĭ falnice aŭ spăriatŭ
Pe bĕtrânulŭ ḑeŭ, ce'n marea Baltică-a ziditŭ palatŭ.

SCULPTURA (cu o Victoriă în mână)

Şi pe mine fórte-adesea m'aĭ vĕḑutŭ cu admirare
De divinităţĭ antice multŭ severa creatóre
Mareluĭ Cesar, pe care sora mea l'a amintitŭ,
Din alŭ căruĭ trunchiŭ, o Dómnă, după Mamă-aĭ odrăslitŭ,
I-am pusŭ statua—mărétă şi eroică 'ntrupare—
Chiar pe-o stâncă, ce cât lumea rĕmâné-va în picióre.

. . . .

Aḑĭ venindŭ în astă ţéră, roditóre şi frumósă,
Unde Tu cu dragŭ păşit-aĭ, principesă graţiósă,
Ca să legĭ a Ta ursită de a Românieĭ sórte
Şi-a luĭ Ferdinand, pe frunte într'o ḑi menitŭ să pórte
De oţelŭ Corónaˑ vrut-am, ca să daŭ unŭ semnŭ vĕḑutŭ
Cât ne este ea de dragă, cât alŭ eĭ poporŭ plăcutŭ
— Cum să nu iubimŭ noĭ ţéra, care din natură are
Către Artele frumóse o frumósă înclinare? — :

E Victoria acésta, ce de mine-a fostŭ formată,
(arată Victoria)
Micŭ modelŭ, ca să servéscă mare 'n bronzŭ a fi turnată
Pe-acea Pórtă triumfală ce Românii vorŭ clădi
— O! de sigurŭ nu departe póte fi acéstă ḑi —
Spre eternă amintire de isbânḑĭ, ce-aŭ repurtatŭ
Sub vitézulŭ rege Carol contra Turculuĭ cruntatŭ,
Rege care şi'n rĕsbóie braţulŭ pórtă vigurosŭ,
Şi pe câmpurile păciĭ trage brasde cu folosŭ.
Mâna mea din lutŭ fiinţe fără viéţă întrupéză;
Spre mărire, nóuă viéţă pe Românĭ Elŭ îndreptéză.

PICTURA

Naltă Dómnă! sunt şi însămĭ sigurŭ cunoscută Ţie,
Eŭ ce-sŭ veselă măiéstra formelorŭ înşelătóre.
De viéţă scînteéză, şi colorile lorŭ viue
Pe-a mea pânză ardŭ puternicŭ cu a foculuĭ vigóre.
Eŭ plăcută 'nşelăciune sciŭ de simţŭ să făptuescŭ;
Insăşĭ inima potŭ dulce prin ochĭ ca să amăgescŭ;
Cu trăsurile luate după chipulŭ celŭ iubitŭ
Alinezŭ adesea dorulŭ unuĭ sufletŭ chinuitŭ;
Ceĭ pe cari unulŭ de-altulŭ sórta crudă îĭ desparte,
Mĕ posedŭ pe mine... şi-ast-felŭ maĭ puţinŭ se simtŭ departe.

POESIA

Legăturĭ de locŭ pe mine nu mĕ ţinŭ, şi nicĭ hotare,
Liberă prin orĭ-ce spaţiŭ îmĭ facŭ cale, mĕ avêntŭ;
Infinitulŭ meŭ imperiŭ e cuprinsŭ în cugetare,
Şi-a mea armă 'ntraripată constă numaĭ în cuvîntŭ.
Totŭ ce pe pămîntŭ se mişcă şi în firmamentŭ viéză,
Totŭ ce tainică natura în alŭ eĭ sînŭ făuresce,
Mie desvĕlitŭ să-mĭ fie şi dessigilatŭ urméză,
Căcĭ nimicŭ alŭ poesieĭ sborŭ puternicŭ nu 'ngrădesce;
Dară maĭ frumosŭ nimica nu găsescŭ, după multŭ cugetŭ,
Ca în forma cea frumósă... unŭ frumosŭ şi nobilŭ sufletŭ.

MUSICA (cu lira)

Dulcea tonuluĭ putere, ce din córde isvoresce,
Bine o cunoscĭ, căcĭ *Insăţĭ o exercițĭ cu-agerime.*
Ceea ce cu infinitulŭ pieptulŭ umple, ne răpesce,
Numaĭ prin a mele tonurĭ cu putere se exprime;

Ale nóstre simţurĭ fórte — dulce farmecŭ — le încântă,
D'unŭ nespusŭ dorŭ se topesce, ah ! din pieptŭ simţirea viuă,
Insuşĭ sufletulŭ să sbóre de pe buze se avêntă,
Când din lira-mĭ lasŭ să curgă rîulŭ meŭ de armoniă;
Iar a tonurilorŭ scară când voiŭ întrupà deplinŭ,
Te transportŭ atuncĭ în cerurĭ la Frumosulŭ celŭ divinŭ.

DANŢULŬ (cu cimbală)

Prea înalta Ḑeitate linişte vrea maiestósă;
Cu unŭ spiritŭ trebuesce gravŭ şi liniştitŭ simţită.
Alta-ĭ viéţa; ea se mişcă liberŭ, viuă, voluptósă,
Şi sburdalnica juneţă cere-a fi înveselită.
Cu-ale frumuseţeĭ frêne înfrênezŭ eŭ veselia,
Care ale cuviinţiĭ marginĭ trece bucurosŭ;
In a danţuluĭ păşire punŭ plăcută simetria,
Corpuluĭ greoiŭ daŭ aripĭ de vêntŭ linŭ şi rĕcorosŭ.
Cârmuescŭ totŭ ce se mişcă cu-a mea vargă mlădiósă,
Graţia de la natură este partea mea frumósă.

ARTA DRAMATICĂ (cu o îndoită mască).

Chipŭ de Ianus astă mască ochilorŭ Voştri ofere,
De o parte bucuriă, de cea-laltă întristare.
Viéţa omuluĭ se 'mparte între lacrĕmĭ şi plăcere,
Şi cu seriositatea gluma merge pe-o cărare.
Viéţa cu totŭ ce cuprinde, fie 'naltŭ, fie ascunsŭ,
Sub aĭ Tĕĭ ochĭ e pe scenă de mine desfăşurată.
Ast-felŭ marea lumiĭ dramă bine când veĭ fi pĕtrunsŭ,
Te veĭ înturnà în Tine însaţĭ cu multŭ maĭ bogată;
Căcĭ întregulŭ vieţeĭ cine cu privirea 'mbrăţişéză,
Frământarea 'n alŭ sĕŭ sufletŭ ca prin farmecŭ încetéză.

GENIULŬ

Noĭ, a Artelorŭ înalte cétă sacră şi divină,
Ţie, înaintea căreĭ în ĕstŭ locŭ ne-amŭ presentatŭ,
Ca să te servimŭ cu tóte suntemŭ gata, o regină,
Numaĭ să doresci, şi 'ndată la unŭ semnŭ, ce veĭ fi datŭ,
Precum zidurile Tebeĭ l'a luĭ Amfion cântare,
Ast-felŭ cea nesimţitóre piétră se va însufleţi,
Şi a Frumuseţeĭ lume aĭ să veḑĭ cu admirare

ARCHITECTURA

Cum columne de columne nesfârşitŭ se vor clădì.

SCULPTURA

Marmura cum se topesce sub a daltelorŭ lovire.

PICTURA

Şi pe pânză cum rĕsare a vieţiĭ 'nsufleţire.

MUSICA

Şi isvóre de-armoniă la urechea Ta rĕsună.

DANŢULŬ

Danţulŭ celŭ uşorŭ în choră veselŭ cum se împreună.

ARTA DRAMATICĂ

Lumea are pe-astă scenă Ţie a se 'nfăţişà.

POESIA

Fantasia 'nflăcărată are a Te transportà
Pe-ale eĭ puternicĭ aripĭ până 'n plaiulŭ celŭ ḑeescŭ.

PICTURA

Şi precum încântătorulŭ ḑîneĭ Iris arcŭ cerescŭ
Din a luĭ Apollo raze cresce mândru-radiosŭ,
Ast-felŭ şi noĭ cu putere întrunită căutămŭ,
Noĭ ceĭ şépte numerĭ sacri aĭ înaltuluĭ Frumosŭ,
Mândră ţesĕtură, Dómnă, vieţeĭ Tale să lucrămŭ.

TÓTE ARTELE (îmbrăţişându-se)

A puterilorŭ frumósă întrunită năzuinţă,
Nasce viéţa-adevĕrată, fericita existinţă.

Bucurescĭ, 1 Februarie, 1893.

PARTEA II

SESIUNEA GENERALĂ DIN ANULU 1893.

SESIUNEA GENERALĂ DIN ANULŬ 1893.

ȘEDINȚA DIN 23 FEBRUARIE 1893.

Președința d-luĭ Vice-Președinte *I. C. Negruzzi.*

D-lŭ Secretarŭ generalŭ *D. Sturdza* dă cetire următoruluĭ:
Raportŭ asupra lucrărilorŭ Academieĭ în anulŭ 1892—93:

«*Domnilorŭ Colegĭ,*

«Indeplinindu-mĭ datoria de a vĕ presentà la deschiderea sesiuneĭ generale expunerea obicĭnuită asupra activitățiĭ Academieĭ în anulŭ încetatŭ, cu durere mĕ vĕdŭ silitŭ a începe și astă dată cu amintirĭ nu maĭ puținŭ triste decât la cele din urmă câte-va sesiunĭ trecute.

«In aniĭ din urmă Academia a suferitŭ grele lovirĭ; amŭ perdutŭ din mijloculŭ nostru unulŭ după altulŭ unŭ numĕrŭ însemnatŭ de bărbațĭ, carĭ prin talentele, sciința, patriotismulŭ și meritele lorŭ eraŭ fala Academieĭ Române; carĭ prin presența lorŭ între noĭ dedeaŭ acesteĭ instituțiunĭ respectulŭ, prestigiulŭ și autoritatea, ce trebue să aibă spre a-șĭ îndeplinì înalta sa misiune.

«In anulŭ pe care acum îlŭ încheemŭ, Academia a perdutŭ pe treĭ din membriĭ eĭ ceĭ maĭ distinșĭ, ceĭ maĭ iubițĭ: *Episcopulŭ Melchisedec, Grigorie Cobălcescu* și *Gheorghe Sion;* iar dintre membriĭ corespondențĭ pe *Dr. Felix Bamberg.*

«Cu câtŭ durerea causată de aceste continue marĭ perderĭ este maĭ puternică în noĭ, cu atâtŭ maĭ multŭ ea ne îndémnă la o maĭ strînsă unire, la o maĭ încordată activitate spre a micşorà, pe câtŭ se póte, urmările acestorŭ crude lovirĭ ale morţiĭ nemilóse

«Cunóscețĭ cu toțiĭ meritele marĭ și variate ale regretaţilorŭ noştri colegĭ, pe carĭ astădĭ nu-ĭ maĭ putemŭ salutà în mijloculŭ nostru ca la sesiunea generală a anuluĭ trecutŭ. Le voiŭ amintì deci numaĭ în câte-va cuvinte:

«*Episcopulŭ Melchisedec* s'a strămutatŭ dintre ceĭ viĭ la 16 Maiŭ 1892. Elŭ a fostŭ unulŭ dintre ceĭ maĭ învĕţaţĭ prelaţĭ din întréga istorie bisericéscă a némuluĭ nostru. O jumĕtate de secolŭ aprópe, începêndŭ dela 1843, elŭ a lucratŭ spre a rĕspândì lumina cultureĭ și a sciinţeĭ în clerŭ și în naţiune, atâtŭ ca profesorŭ la Socola și la Huşĭ, câtŭ și ca părinte sufletescŭ și ca scriitorŭ. Elŭ a luatŭ o însemnată parte activă la luptele pentru Unire în aniĭ 1857 și 1858; a fostŭ Episcopŭ alŭ Huşilorŭ, alŭ Dunăreĭ de jos, la Ismailŭ și apoĭ la Galaţĭ, iar dela 1879 elŭ a păstoritŭ eparchia Romanuluĭ.

«Scrierile sale *Cronica Huşilorŭ* (1869), *Lipovenismulŭ* (1871), *Cronica Romanuluĭ* (1874, 1875), precum şi o mulţime de altele maĭ puţinŭ voluminóse, ĭ-aŭ câştigatŭ o posiţiune între ceĭ maĭ de frunte aĭ noştri învĕţaţĭ și scriitorĭ. La 1870 Academia l'a chematŭ să ocupe în sînulŭ eĭ loculŭ, la care îĭ daŭ dreptulŭ meritele învĕţătureĭ sale vaste și a activităţeĭ sale neobosite.

«Prin testamentulŭ sĕŭ, ilustrulŭ Prelatŭ a datŭ o nóuă dovadă de iubirea și interesulŭ ce nutrea pentru Academia Română, lăsându-ĭ întrégă biblioteca sa.

«*Grigorie Cobălcescu,* încetatŭ din viaţă la 21 Maiŭ, 4 dile după Episcopulŭ Melchisedec, a fostŭ unulŭ din ceĭ maĭ de frunte naturalişti românĭ. Singura preocupaţiune a vieţeĭ sale a fostŭ sciinţa, anume sciinţele naturale și în specialŭ geologia, pe care o iubea și o studià cu o pasiune cum rarŭ se întîlnesce. Elŭ a cutreeratŭ mulţĭ anĭ dearêndulŭ munţiĭ, văile și câmpiile ţĕreĭ pen-

tru cercetările sale geologice. Ródele acestorŭ cercetărĭ se arĕtaŭ maĭ alesŭ în cursurile sale dela Universitatea din Iașĭ și în alte lecțiunĭ, pe carĭ le făcea. Diferite studiĭ și note geologice publicate de elŭ în revistele speciale din străinătate ĭ-aŭ câștigatŭ unŭ nume stimatŭ în sciință.

«Cobălcescu a publicatŭ, în viață fiindŭ, o singură lucrare de întindere maĭ însemnată, anume *Studiŭ geologicŭ și paleontologicŭ asupra unorŭ tĕrêmurĭ terțiare din unele părțĭ ale Românieĭ* (1883). Sciința și Academia l'aŭ perdutŭ tocmaĭ când începuse a pregătì publicarea unorŭ lucrărĭ marĭ din bogatele materiale sciințifice adunate de dînsulŭ cu atâta zelŭ și iubire, timpŭ de unŭ lungŭ șirŭ de anĭ.

«*Gheorghe Sion,* dela 1868, când a fostŭ alesŭ membru alŭ Academieĭ, și până la cele din urmă ḑile ale viețeĭ, a luatŭ parte cu celŭ maĭ statornicŭ interesŭ la viața acesteĭ instituțiunĭ. In aniĭ 1876—1878 elŭ a condusŭ lucrările cancelarieĭ ca secretarŭ generalŭ.

«Sion a făcutŭ parte din generațiunea eroică și fericită, care a dusŭ cu succesŭ strălucitŭ lupta pentru înălțarea națiuneĭ atâtŭ în situațiunea politică câtŭ și în cultură. Elŭ a făcutŭ parte din pleiada scriitorilorŭ, în fruntea cărora strălucea Alecsandri, și carĭ timpŭ de o jumĕtate de secolŭ s'aŭ inspiratŭ de aspirațiunile națiuneĭ, aŭ cântatŭ gloriele némuluĭ nostru, și aŭ luminatŭ și întăritŭ sufletele, aŭ înălțatŭ inimele prin scrierile lorŭ.

«La 1 Octobre Sion șĭ-a încheiatŭ viața, din care cea maĭ însemnată parte a fostŭ dată activitățeĭ literare. Poesiĭ patriotice, fabule, compunerĭ dramatice, traducerĭ în versurĭ din scriitoriĭ clasicĭ aĭ poesieĭ dramatice franceze, traducerea din limba grécă a scrierilorŭ istorice despre Românĭ, și alte multe scrierĭ maĭ marĭ și maĭ micĭ, originale saŭ traducerĭ, aŭ fostŭ rodulŭ neadormiteĭ sale activitățĭ literare.

«*Felix Bamberg* șĭ-a făcutŭ de timpuriŭ unŭ nume prin scrierea sa asupra Revoluțiuneĭ franceze din 1848, alcătuită după acte au-

tentice și convorbirĭ cu bărbațiĭ, carĭ aŭ luatŭ parte la acestŭ însemnatŭ evenimentŭ istoricŭ. Acestŭ renume și l'a mărită prin două scrierĭ, carĭ tractéză despre transformarea Orientuluĭ europeanŭ făcută prin Tractatulŭ de Paris din 1856, care atinge directŭ tótă istoria modernă a Românieĭ. Intr'unŭ volumŭ de șése sute pagine, care conține istoria Orientuluĭ europeanŭ dela Tractatulŭ de Paris până la Tractatulŭ de Berlin, Regatulŭ nostru ocupă unŭ locŭ de onóre. A patra parte a acestuĭ volumŭ vorbesce despre noĭ și conține istoria relațiunilorŭ Principatelorŭ române cu Pórta Otomană și cu Rusia, istoria mișcăreĭ din 1848 în România și a resultatelorŭ dobândite pentru ea prin Tractatulŭ de Paris, caracteristica domnieĭ luĭ Cuza-Vodă și relațiunea evenimentelorŭ carĭ s'aŭ succedatŭ până la isbucnirea rĕsboiuluĭ din 1876, acțiunea română-rusă dinaintea Plevneĭ și așezămîntulŭ făcutŭ de Tractatulŭ din Berlin din 1878. Dela Colson, Neigebaur și Ubicini nicĭ unŭ scriitorŭ străinŭ nu a tractatŭ cu cunoscințe maĭ amĕnunte și cu maĭ multă căldură afacerile românescĭ decât Bamberg. Expunerea luĭ e superióră printr'unŭ imensŭ materialŭ documentalŭ, pe care se sprijinesce, printr'o experiență dobândită într'o activitate politică de patru-ḑecĭ de anĭ, și printr'unŭ talentŭ, care ĭ-a asiguratŭ o posițiune din cele maĭ marcante printre istoriciĭ timpurilorŭ moderne.

«Academia a fostŭ representată prin delegațiunĭ de membri la tristele ceremoniĭ ale înmormîntăriĭ celor treĭ regretațĭ colegĭ decedațĭ în țéră.

«O representare de aceeașĭ natură a făcutŭ Academia, prin însărcinarea dată d-luĭ N. Ionescu, la înmormîntarea mareluĭ cetățénŭ Dumitru Brătianu, care nu a fostŭ membru alŭ Academieĭ, dar a fostŭ Ministru alŭ Instrucțiuneĭ publice la 1867 și în acéstă calitate a presidatŭ ședința de inaugurare a Academieĭ și a patronatŭ constituirea și începutulŭ activitățeĭ sale. In amintirea acestorŭ fapte Academia s'a creḑutŭ datóre a ḑice cuvîntulŭ sĕŭ de recunoscință către memoria patriotuluĭ ilustru.

«Academia a participatŭ în anulŭ trecutŭ la serbarea unuĭ evenimentŭ pe atâtŭ de îmbucurătorŭ pe câtŭ este de rarŭ. Venerabilulŭ nostru colegŭ, G. Barițiŭ, privitŭ de întregŭ némulŭ românescŭ cu cea maĭ înaltă venerațiune pentru munca sa neobosită de șése deceniĭ în luminarea și înălțarea națiuneĭ, a împlinitŭ, la 12 Maiŭ trecutŭ, 80 de anĭ aĭ vicțeĭ sale. Academia, care a fostŭ fericită a număra dela a eĭ înființare pe d-lŭ Barițiŭ între membriĭ sĕĭ, a luatŭ parte la serbarea, care s'a făcutŭ cu acéstă ocasiune la Sibiŭ. Colegiĭ noștri d-niĭ V. A. Urechiă, Gr. Stefănescu, Gr. G. Tocilescu, P. Poni și I. Vulcanŭ aŭ representatŭ Academia, înmânândŭ Nestoruluĭ scriitorilorŭ românĭ o adresă de felicitare a Academieĭ.

«Ascultândŭ relațiunea d-lorŭ colegĭ V. A. Urechiă și Gr. Tocilescu despre serbarea dela Sibiiŭ, precum și scrisórea de mulțămire a d-luĭ G. Barițiŭ, Academia — în ședința dela 29 Maiŭ — a decisŭ a publică într'unŭ volumŭ o culegere din scrierile cele maĭ caracteristice eșite din condeiulŭ d-luĭ Barițiŭ în decursulŭ lungeĭ sale activitățĭ literare și politice începêndŭ dela 1838. Cu alegerea și coordonarea scrierilorŭ, carĭ vorŭ formă acéstă publicațiune, s'a însărcinatŭ o comisiune compusă din d-niĭ D. Sturdza, Gr. G. Tocilescu și Nic. Densușianu.

«*I. Ședințele de peste anŭ.*

«In ședințele din cursulŭ anuluĭ, pre lângă lucrările curente, s'aŭ cetitŭ maĭ multe memoriĭ, s'aŭ făcutŭ diferite comunicărĭ.

«Maĭ alesŭ d-niĭ colegĭ Urechiă și Tocilescu aŭ ocupatŭ maĭ multe ședințe, cetindŭ diferite lucrărĭ.

«D-lŭ V. A. Urechiă, în ședința dela 4 Decembre, a cetitŭ o notă istorică îndreptândŭ șirulŭ cronologicŭ alŭ domniilorŭ luĭ Eustratie Dabija, Ioanŭ Duca și Alexandru Iliașŭ, Domniĭ Moldoveĭ.

«In aceeașĭ ședință d-lŭ Urechiă a cetitŭ o parte din memoriulŭ sĕŭ asupra domnieĭ luĭ Alexandru Moruzŭ la 1793; după care a cetitŭ o poveste cu subiectŭ istoricŭ «Jurămîntulŭ țĕreĭ la 1790.»

«La 5 Februarie d-lŭ Urechiă a cetitŭ unŭ documentŭ dela finele secoluluĭ trecutŭ despre alegerea de către Divanŭ și prin votŭ secretŭ a ispravniculuĭ de Buzĕŭ.

«In maĭ multe ședințe d-lŭ Urechiă a comunicatŭ copiĭ de documente istorice procurate de d-lŭ C. Esarcu din archivele dela Veneția.

«De unŭ deosebitŭ prețŭ este manuscriptulŭ, pe care l'a dăruitŭ d-lŭ Esarcu prin d-lŭ Urechiă și care are titlulŭ «*Visitatio generalis omnium ecclesiarum catholici romani ritûs in provincia Moldaviae.... per Fratrem Marcum Bandinam à Scopia.*» Acéstă visitațiune s'a făcutŭ la 1646, și descrierea eĭ a fostŭ terminată la 1648. D-lŭ Urechiă a făcutŭ o expunere asupra însemnătățeĭ acesteĭ scrierĭ ca mijlocŭ de informațiune pentru cunóscerea istorieĭ țĕreĭ pe la mijloculŭ secoluluĭ XVII.

«Colegulŭ nostru d-lŭ Gr. G. Tocilescu a făcutŭ, la 13 Novembre, Academieĭ o relațiune asupra activitățeĭ și publicațiunilorŭ Societățeĭ franceze de archeologie din Paris și ale Societățeĭ archeologice dela Orléans, precum și asupra Congresuluĭ de archeologie, care s'a ținutŭ în vara anuluĭ trecutŭ la Orléans, unde d-lŭ Tocilescu a representatŭ Academia.

«In aceeașĭ ședință d-lŭ Tocilescu a arĕtatŭ resultatele însemnatelorŭ cercetărĭ archeologice făcute de d-sa în luna Octobre asupra valurilorŭ romane din Dobrogea numite «valurile luĭ Traianŭ.»

«In ședința publică dela 15 Ianuarie, d-lŭ Tocilescu a cetitŭ unŭ memoriŭ despre Statulŭ Iașilorŭ, care, după resultatele cercetărilorŭ sale, trebue să fie existatŭ între Statulŭ Bârladuluĭ la sudŭ și Ţéra Moldoveĭ la nordŭ, înainte de fundarea Principatuluĭ Moldoveĭ de Bogdanŭ Dragoșŭ în secululŭ XIV.

«La 5 Februarie, în ultima ședință publică, d-lŭ Tocilescu a presentatŭ dare de sémă despre ultimele săpăturĭ făcute în ruinele orașuluĭ Tropæum Traiani la Adam Clissi în Dobrogea și despre însemnătatea acesteĭ cetățĭ.

«D-lŭ I. C. Negruzzi a făcutŭ, în ședința dela 9 Octobre, o relațiune despre Congresulŭ internaționalŭ de geografie și despre serbările carĭ s'aŭ făcutŭ în vara anuluĭ trecutŭ în onórea luĭ

Cristof Columb la Genova, unde d-lŭ Negruzzi a representatŭ Academia.

«In ședința dela 4 Decembre d-lŭ Sp. Haret a cetitŭ o notiță a d-luĭ N. Coculescu asupra organisăreĭ uneĭ misiunĭ franceze în Senegalŭ pentru observarea eclipseĭ totale de sóre dela 4 (16) Aprilie 1893, misiune din care va face parte și tînĕrulŭ astronomŭ românŭ. La acéstă notă d-lŭ Haret a adaosŭ unele observațiunĭ propriĭ.

«La 29 Ianuarie d-lŭ membru corespondentŭ C. Gogu a făcutŭ o comunicare asupra variațiuneĭ gravitațiuneĭ în acelașĭ punctŭ pe suprafața pămîntuluĭ.

«In ședința dela 20 Novembre, am făcutŭ însumĭ o comunicare despre portretulŭ luĭ Michaiŭ Vodă Vitézulŭ, aflatŭ într'unŭ tabloŭ din museulŭ din Viena alŭ pictoruluĭ olandezŭ Frans Francken, contemporanŭ alŭ mareluĭ nostru Domnŭ.

«Diferite lucrărĭ aŭ fostŭ comunicate Academieĭ și se află trimise în studiulŭ Secțiunilorŭ, carĭ vĕ vorŭ presentà în acéstă sesiune rapórte și propunerĭ asupra lorŭ. Ast-felŭ se află în studiulŭ Secțiuneĭ literare o lucrare de d-lŭ Lobel, censorŭ-inspectorŭ în Ministeriulŭ Instrucțiuneĭ publice din Constantinopolŭ, despre etimologia cuvintelorŭ turcescĭ din *Glossariulŭ* Laurianŭ-Massimŭ. — In esamenulŭ Secțiunilorŭ literară și istorică s'a trimisŭ o lucrare a d-luĭ Baronŭ Guillaume intitulată *Essai bibliographique sur l'ancienne Dacie, la Roumanie et les Roumains.* — Secțiunea sciințifică are în studiŭ două lucrărĭ ale d-luĭ St. C. Hepites întitulate *Temperatura luneĭ Ianuarie 1893 st. n. în România* și *Revista climatologică anuală, Anulŭ 1892 st. n.*

«Evenimentulŭ fericitŭ care a înveselitŭ întrégă țéra, căsătoria A. S. R. Principeluĭ Românieĭ, a avutŭ rĕsunetŭ și în Academie, care numĕră pe A. S. R. Principele Moștenitorŭ printre membriĭ sĕĭ onorarĭ.

«In ședința publică dela 15 Ianuarie d-lŭ membru corespondentŭ D. C. Ollănescu a cetitŭ o odă de bunŭ venitŭ adresată «Altețelorŭ Lorŭ Regale Principeluĭ Ferdinand și Principeseĭ Maria aĭ Românieĭ;» iar în ședința publică dela 5 Februarie, d-lŭ N. Quintescu a cetitŭ

«Omagiulŭ artelorŭ, scenă lirică după Schiller, adaptată Principeseĭ Maria a Românieĭ cu ocasiunea căsătorieĭ și venireĭ în țéră a Alteței Sale Regale.»

«II. Publicațiunile Academieĭ.

«In cursulŭ anuluĭ s'aŭ făcutŭ următórele publicațiunĭ:

«1. Din *Analele Academieĭ* s'aŭ tipăritŭ:

«*a). Tomulŭ XIV*, cuprindêndŭ *Partea administrativă și desbaterile din anulŭ 1891 — 92.*

«*b) Tomulŭ XII — Memoriile Secțiuneĭ literare* s'a terminatŭ prin memoriulŭ P. S. Ep. Ghenadie alŭ Rîmniculuĭ despre «Două manuscrise românescĭ din secolulŭ XVII.»

«*c). Tomulŭ XII — Memoriile Secțiuneĭ istorice* s'a încheiatŭ prin terminarea tipăririĭ numeróselorŭ documente anexate la «Memoriulŭ asupra periódeĭ din istoria Românilorŭ dela 1774 — 1786» de d-lŭ V. A. Urechiă. Pentru maĭ ușóră întrebuințare a bogatuluĭ materialŭ de documente istorice cuprinse și anexate la acestŭ memoriŭ, s'a făcutŭ și tipăritŭ la finele volumuluĭ unŭ indice cronologicŭ completŭ alŭ tuturorŭ documentelorŭ.

«*d)* In *Tomulŭ XIV — Memoriile Secțiuneĭ literare* s'a tipăritŭ memoriulŭ d-luĭ membru corespondentŭ T. D. Speranția despre fabulă și alŭ d-luĭ B. P. Hasdeŭ despre Genealogia popórelorŭ balcanice. Acestŭ volumŭ se va încheià cu discursulŭ de recepțiune alŭ d-luĭ I. Vulcanŭ despre fabulistulŭ Dimitrie Cichindeal, discursŭ cetitŭ în sesiunea trecută și alŭ căruĭ manuscrisŭ se află încă la autorŭ pentru revisiune și completare.

«*e) Tomulŭ XIV — Memoriile Secțiuneĭ sciințifice* a începutŭ a se tipări cu studiulŭ d-lŭ Gr. Ștefănescu despre Niagara.

«2. *Nascerea și Inmormîntarea la Românĭ de d-lŭ S. Fl. Marianŭ* a întrunitŭ în sesiunea trecută voturile d-vóstre pentru acordarea premiuluĭ Eliade-Rădulescu, la alŭ căruĭ concursŭ s'a presentatŭ. Decisiunea luată de Academie în sesiunea din 1891, ca membriĭ eĭ să nu maĭ poată presentà lucrările lorŭ la nicĭ unŭ concursŭ, a

împedecatŭ a se da d-luĭ Marianŭ valórea premiuluĭ, care se acordase lucrăreĭ sale înainte de a se cunósce numele autoruluĭ. In vederea însemnătățeĭ lucrăreĭ și după hotărîrea Academieĭ, acéstă scriere a fostŭ tipărită, după cererea autoruluĭ, în douĕ volume deosebite: «Nascerea la Românĭ» și «Inmormîntarea la Românĭ.»

«3. Din *Istoria luĭ Herodot*, în traducerea premiată a d-luĭ D. I. Ghica, s'aŭ maĭ tipăritŭ cólele 20 — 23, ajungêndŭ până la cap. 193 din Cartea I.

«4. Din colecțiunea discursurilorŭ și alocațiunilorŭ rostite de M. S. Regele în cursulŭ întâilorŭ 25 anĭ de domnie (1866—1891), conformŭ decisiuneĭ luate însesiunea din 1890, s'aŭ tipăritŭ până acum 10 cóle. Lucrarea va continuà și sperămŭ să fie terminată în anulŭ viitorŭ.

«5 Aŭ rĕmasŭ a se tipărì în anulŭ viitorŭ:

«*a)* Țĕranulŭ românŭ de d-lŭ Gr. G. Tocilescu, lucrare premiată la 1882.

«*b)* Catalogulŭ monumentelorŭ epigrafice și sculpturale din Museulŭ naționalŭ de antichitățĭ, de d-lŭ Gr. G. Tocilescu.

«*c)* Flora Dobrogeĭ de d-lŭ Dr. D. Brândză, lucrare premiată la 1887.

«*d)* Tomulŭ II din ***Psaltirea publicată românesce la 1577 de Diaconulŭ Coresi***, din care colegulŭ nostru d-lŭ B. P. Hasdeŭ, însărcinatŭ cu acéstă edițiune, a tipăritŭ primele 4 cóle.

«6. Din ***Etymologicum magnum Romaniae*** colegulŭ nostru d-lŭ *B. P. Hasdeŭ* a încheiatŭ tomulŭ II, terminândŭ literele *A* și *Â*. A începutŭ apoĭ tomulŭ III, din care făscióra 1, cuprindêndŭ litera *B* până la cuvîntulŭ *Ban* inclusivŭ, este terminată și vi se va presentà chiar în cursulŭ acesteĭ sesiunĭ.

«7. D-lŭ colegŭ *V. A. Urechiă* a continuatŭ la tipografia Statuluĭ tipărirea scriereĭ sale *Istoria cultureĭ naționale — Istoria Școlelorŭ dela 1800 — 1864*, scriere căreia Academia i-a acordatŭ în anulŭ 1890 premiulŭ Eliade-Rădulescu. D-lŭ Urechiă a presentatŭ tomulŭ II alŭ acesteĭ publicațiunĭ, cuprindêndŭ aniĭ 1838 — 1848.

«8. *Daruri și schimbŭ de publicațiunĭ.* — Pentru îndestularea cererilorŭ primite s'a decisŭ a se dărui în parte saŭ în totalŭ publicațiunile Academieĭ următórelorŭ instituțiunĭ române de cultură:

Seminariuluĭ istorico-epigraficŭ dela Facultatea de litere din Bucurescĭ.
Șcóleĭ centrale de fete din Bucurescĭ.
Societățeĭ de lectură a institutuluĭ teologicŭ din Aradŭ.
Reuniuneĭ învĕțătorilorŭ românĭ dela Timișóra.
Reuniuneĭ învĕțătorilorŭ românĭ gr. cat dela Sibiiŭ.

«Noue relațiunĭ de schimbulŭ publicațiunilorŭ s'aŭ stabilitŭ cu următórele instituțiunĭ sciințifice străine:

Institut National Genevois, Genève.
Sociéte archéologique Orléanaise, Orléans.
Société française d'archéologie, Paris.
Șcóla superióră, în Sofia.

«*III. Publicațiunile Hurmuzaki și cercetărĭ istorice.*

«Marea publicațiune istorică, care se face sub auspiciile Academieĭ și sub numele nemuritoruluĭ Eudoxiŭ Hurmuzaki, a continuatŭ și în anulŭ trecutŭ a se desvoltà, atâtŭ prin tipărirea unorŭ volume noue câtŭ și prin procurare de documente istorice de prin diferite archive.

«1. S'a începutŭ tipărirea *Tomuluĭ II, Partea 4*, formatŭ de documente din aniĭ 1531—1575, adunate din diferite publicațiunĭ străine de d-lŭ Nic. Densușianu. S'aŭ tipăritŭ până acum din acestŭ volumŭ 20 cóle cu 87 documente.

«2. *Volumulŭ VIII*, care este formatŭ din documente din archivele dela Veneția și din alte archive străine precum și din colecțiunile Academieĭ de documente originale, începuse a se tipări înaintea sesiuneĭ trecute. Tipărirea s'a continuatŭ sub îngrijirea d-luĭ Ioanŭ Slavicĭ, și s'aŭ tipăritŭ cólele 8 — 61. Acestŭ volumŭ este aprópe de a fi terminatŭ și cuprinde până acum 690 documente din aniĭ 1376—1640. Unŭ indice alfabeticŭ alŭ materiilorŭ va ter-

mină volumulŭ, care va fi continuatŭ de alŭ IX-lea, formatŭ din documente de aceeașĭ provenință dar cronologicesce posterióre.

«3. Documentele procurate din archivele și bibliotecele polone vorŭ formà volumele I și II din *Suplementulŭ II* la colecțiunea Hurmuzaki. Din aceste documente privitóre la relațiunile țĕrilorŭ române cu Polonia s'aŭ tipăritŭ, sub îngrijirea d-luĭ Ioanŭ Bogdanŭ, întregŭ volumulŭ I de 82 cóle cu 347 documente din aniĭ 1510—1600. Documentele scrise în limba polonă sunt tipărite în textŭ originalŭ cu traducere franceză.

«Acestŭ volumŭ, fiindŭ cu totulŭ terminatŭ, vi se va presentà chiar în cursulŭ sesiuneĭ actuale.

«4. Volumulŭ IV alŭ Suplementuluĭ I a fostŭ formatŭ din documente din întâia jumĕtate a secoluluĭ XIX, procurate și coordonate de d-lŭ D. C. Sturdza-Scheianu și de mine. Am procuratŭ o nouă serie de documente din epoca 1821—1848 și de aceeașĭ natură, destulŭ de numeróse pentru a formà unŭ întregŭ volumŭ. S'a dispusŭ deci copiarea și tipărirea acestorŭ documente, carĭ vorŭ formà volumulŭ V alŭ Suplementuluĭ I. Tipărirea s'a începutŭ în luna curentă Februarie.

«5. In anulŭ trecutŭ s'a continuatŭ lucrarea care se face de câțĭ-va anĭ la Constantinopolŭ pentru a procurà copiĭ de documente istorice din archivele Patriarchieĭ și ale altorŭ instituțiunĭ ortodoxe grece din Turcia.

«Documentele carĭ se procură prin aceste cercetărĭ vorŭ formà unŭ fórte bogatŭ materialŭ istoricŭ de celŭ maĭ mare prețŭ pentru cunóscerea relațiunilorŭ seculare ale țĕrilorŭ române cu instituțiunile bisericescĭ ortodoxe din Turcia.

«6. Cercetările începute în anulŭ 1891—92 în archivele de la Sibiiŭ de către d-lŭ archivarŭ Fr. Zimmermann aŭ fostŭ continuate în anulŭ trecutŭ 1892—93, și ni s'aŭ trimisŭ în cursulŭ anuluĭ 300 documente copiate și colaționate. Lucrarea continuă, și documentele în acestŭ modŭ procurate vorŭ aruncà fórte multă lumină asupra relațiunilorŭ țĕrilorŭ române cu vechiulŭ Principatŭ

vecinŭ alŭ Transilvanieĭ și în specialŭ cu bogatele și puternicele orașe săsescĭ Sibiiulŭ și Brașovulŭ de lângă granițele țěreĭ nóstre.

«7. Din *Fragmentele istorice* a rěmasŭ a se tipărì volumulŭ VI în limba germană, care este a se formà din note separate și diferite extracte de documente făcute de rěposatulŭ E. Hurmuzaki.

«Se va traduce romănesce și se va tipărì în anulŭ viitorŭ de d-lŭ Ioanŭ Slavicĭ tomulŭ II, conformŭ dispozițiunilorŭ luate în aniĭ trecuțĭ.

«3. Starea actuală a publicațiuneĭ *Documente privitóre la Istoria Românilorŭ* este următórea:

Volumulŭ	Aniĭ	Cóle tipărite	Documente	Adunate de Hurmuzaki	Adaose de Academie	
I p 1.	1199—1345	92	553	—	553	
I p 2.	1346—1450	117	691	—	691	
II p. 1.	1451—1575	105	722	722	—	
II p. 2	1451—1510	85	517	—	517	
II p 3	1510—1530	93	462	—	462	
II p. 4.	1531—1575	20	87	—	87	(sub presă)
III p. 1.	1576—1599	79	443	341	102	
III p. 2.	1576—1600	76	563	—	563	
IV p 1	1600—1649	93	629	629	—	
IV p. 2.	1576—1650	91	732	—	732	
V p. 1.	1650—1699	72	362	362	—	
V p 2.	1650—1699	54	475	—	475	
VI	1700—1750	90	355	355	—	
VII	1750 -1818	76	308	308	—	
VIII	1376—1650	61	690	—	690	(sub presă)
Suplem. I. —I	1518—1780	135	1 414	—	1.414	
II	1781—1814	101	988	—	988	
III	1709—1812	77	203	—	203	
IV	1802—1849	78	415	—	415	
V	1821—1848	4	10	—	10	(sub presă)
Suplem. II.—I	1510—1600	82	347	—	347	
Volume 21		1.681	10 966	2 717	8 249	

«*IV. Legate și Fondurĭ*

«Starea fondurilorŭ Academiceĭ vi se va arětà aměnunțitŭ în alăturata dare de sémă a cassierului-comptabilŭ. Aicĭ vě voiŭ aduce la cunoscință numaĭ următórele fapte privitóre la unele legate și fondurĭ.

«1. Legatulŭ lăsatŭ de rĕposatulŭ Vasile Adamachi dela Iașĭ a fostŭ datŭ de justiție în posesiunea Academieĭ încă pe când d-vóstre vĕ aflațĭ întrunițĭ în sesiunea generală din anulŭ trecutŭ. Atuncĭ s'aŭ luatŭ în stăpânire valorile carĭ compunŭ partea de avere mobilă din acestŭ legatŭ precum și casele din Iașĭ; în cursulŭ anuluĭ s'aŭ luatŭ apoĭ în posesiune și cele două moșiĭ ale rĕposatuluĭ: Roșioriĭ saŭ Capulŭ déluluĭ (situată în plasa Moldova, județulŭ Sucéva) și Călimănesciĭ (în județulŭ Tutova, comuna Lălesciĭ). Moșia Roșioriĭ era dată în arendă d-lorŭ Leon Pineles și Isidor Last cu 12 000 leĭ pe anŭ, și contractulŭ de arendă expirà la S-tulŭ Gheorghe 1893; după cuvenitele publicațiunĭ ea a fostŭ dată în arendă pe unŭ noŭ periodŭ de 5 anĭ d-luĭ Isidor Last pentru suma de 15.000 leĭ pe anŭ.

«Nepoțiĭ rĕposatuluĭ Adamachi aŭ deschisŭ procesŭ înaintea instanțelorŭ judecătorescĭ, cerêndŭ să se anuleze testamentulŭ. Din causa diferitelorŭ formalitățĭ de procedură nu s'a putută încă ajunge la o sentință judecătoréscă. S'aŭ luatŭ însă cuvenitele mĕsurĭ pentru ca voința înscrisă în testamentŭ de generosulŭ donatorŭ să fie respectată și întărită prin hotărîrile justițieĭ.

«2. Prin încetarea din viață a luĭ Constantinŭ Zappa, executorŭ testamentarŭ alŭ rĕposatuluĭ donatorŭ alŭ Academieĭ Evanghele Zappa, averea acestuia este reclamată în justiție de rudele rĕposatuluĭ, de Statulŭ Elinŭ ca representantŭ alŭ unorŭ instituțiunĭ din Grecia, legatare prin testamentŭ, și de Statulŭ Românŭ ca avere rĕmasă vacantă prin lipsă de moștenitorĭ legalĭ. Academia are, după testamentulŭ luĭ Evanghele Zappa, dreptulŭ de a primì în fie-care anŭ din averea acestuia suma de 1.000 galbenĭ, și pentru apĕrarea acestuĭ dreptŭ alŭ sĕŭ Academia a intervenitŭ în procesŭ, fiindŭ representată prin d-lŭ avocatŭ D. Gianni, asistatŭ de d-lŭ colegŭ V. Maniu.

«Până la terminarea procesuluĭ de fondŭ, Tribunalulŭ de Ialomița a instituitŭ o curatelă asupra întregeĭ averĭ atâtŭ a luĭ Evanghele câtŭ și a luĭ Constantinŭ Zappa. Acéstă curatelă, avêndŭ numaĭ însărcinare de a face acte de administrare, nu a datŭ Academieĭ cu-

venita sumă de 1.000 galbenĭ pentru anulŭ 1892. Pentru încassarea acesteĭ sume Academia a chematŭ în judecată numita curatelă înaintea Tribunaluluĭ de Ialomița și a obținutŭ o sentință, care condamnă pe curatelă a plăti Academieĭ suma de 1.000 galbenĭ. Până acum însă acea sentință nu a pututŭ fi învestită cu titlulŭ executoriŭ și adusă la îndeplinire, nefiindŭ rĕmasă definitivă.

«3. In situațiunea fonduluĭ Ioanŭ Fĕtu s'a făcutŭ o schimbare. Conformŭ decisiuneĭ Academieĭ dela 3 Aprilie 1889, s'a vîndutŭ prin licitațiune publică la 24 Octobre pentru suma de 80.000 leĭ imobilulŭ cu móra de vaporŭ, care se află pe șoséua Târgovișteĭ între cimitirulŭ S-ta Vinerĭ și fabrica Societățeĭ pentru rafinarea petroluluĭ. Prin acéstă vîndare venitulŭ acestuĭ fondŭ a crescutŭ în modŭ însemnatŭ.

«*V. Concursurile Premielorŭ.*

«In sesiunea acestuĭ anŭ Academia are a acordà două premiĭ pentru opere publicate și treĭ pentru lucrărĭ presentate în manuscriptŭ asupra unorŭ subiecte puse la concursŭ. Pentru aceste premiĭ s'aŭ presentatŭ următórele publicațiunĭ și lucrărĭ :

«1. La concursulŭ *Mareluĭ Premiŭ Năsturelŭ*, de 12.000 leĭ, destinatŭ celeĭ maĭ bune cărțĭ scrise în limba română cu conținutŭ de orĭ-ce natură, tipărită dela 1 Ianuarie 1889 până la 31 Decembre 1892, s'aŭ presentatŭ următórele publicațiunĭ :

Căpitanŭ Dymolescu, Arta în comandamentŭ. Târgoviște 1892. 1 vol. in-4° micŭ.
» » Desarmare. Târgoviște 1892 1 vol. in-4° micŭ.
Căpitanŭ Dymolesco, Idealulŭ armateĭ române. Studiĭ critice. Bucurescĭ 1891. 1 vol. in-8°.
M. Gaster, Chrestomatie română. Leipzig, Bucurescĭ 1891. 2 vol. in-8°.
Th. P. Jerebie, Funcționariĭ. Bucurescĭ 1892. 1 vol. in-8°.
G. G. Tocilescu, Cursŭ de Procedură Civilă. Iașĭ, Bucurescĭ 1889, 1893 2 vol. in-8°.
Ioanŭ Slavicĭ, Novele. Vol. I. Bucurescĭ 1892. 1 vol. in-8°.
A. D. Xenopol, Istoria Românilorŭ. Iașĭ 1888—1891. 5 vol. in-8°.

«2. La concursulŭ *Premiuluĭ Statuluĭ Eliade-Rădulescu* de 5.000 leĭ, ce este a se da uneĭ cărțĭ scrise în limba română cu conținutŭ literarŭ, care se va judecà maĭ meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1891 până la 31 Decembre 1892, s'aŭ presentatŭ următórele:

Theohar Alexi, Parnasulŭ românŭ. Culegere de poesiĭ. Brașovŭ 1892. 1 vol. in-8°.

G. Th. Avinianu, Tratatŭ despre expropriațiune pentru causă de utilitate publică. Bucurescĭ 1892. 1 vol. in-8°.

Ioanŭ Bogdanŭ, Vechile Cronice Moldovenescĭ până la Urechiă Texte slave cu studiŭ, traducerĭ și note. Bucurescĭ 1891. 1 vol. in-4°.

Barbu St. Delavrancea, Parazițiĭ. Bucurescĭ 1893. 1 vol. in 8°.

Bonifaciu Florescu, Ritmurĭ și Rime. Bucurescĭ 1892. 1 vol. in-8°.

L-t Col. P. V. Năsturelŭ, Stema Românieĭ Studiŭ criticŭ din punctulŭ de vedere eraldicŭ. Bucurescĭ 1892. 1 vol. in-8°.

N. Pĕtrașcu, Mihailŭ Eminescu. Studiŭ criticŭ. Bucurescĭ 1892. 1 vol in-8°.

Dem. I. Popilianu, Dicționarŭ latinŭ-românŭ. Craiova 1892. 1 vol. in-8°.

L. Șăineanu, Istoria filologieĭ române Studiĭ critice. Bucurescĭ 1892. 1 vol. in-8°.

D. Stăncescu, Basme culese din gura poporuluĭ. Bucurescĭ 1893. 1 vol. in-8°.

«*Notă*. — Pentru aceste douĕ premiĭ s'a maĭ presentatŭ și următórea carte fără arĕtare la care anume premiŭ concuréză:

Ioanŭ Popescu, Pedagogia. Ed. II. Sibiiŭ 1892. 1 vol in-8°.

«Acéstă lucrare rĕmâne a fi esclusă dela concursŭ, conformŭ hotărîreĭ Academieĭ din 31 Martie 1892, că «concurențiĭ sunt obligațĭ a arĕtà anume premiulŭ la care concuréză.»

«3. La concursulŭ *Premiuluĭ Statuluĭ Lazărŭ*, de 5.000 leĭ, pentru care a fostŭ publicatŭ subiectulŭ: «*Studiulŭ vinurilorŭ din România din punctulŭ de vedere economicŭ și alŭ compozițiuniĭ lorŭ chimice,*» s'a presentatŭ unŭ manuscriptŭ cu devisa: «*Incetulŭ cu încetulŭ se face oțetulŭ. Cu timpulŭ se face agurida miere* »

«4. Nicĭ o lucrare nu s'a presentatŭ la concursulŭ *Premiuluĭ G. San-Marin*, de 1.500 leĭ, pentru care a fostŭ publicatŭ subiectulŭ: «*Considerațiunĭ asupra comerciuluĭ Românieĭ cu țĕrile străine atâtŭ la Orientŭ câtŭ și la Occidentŭ, începĕndŭ cu secolulŭ alŭ XVI-lea până la anulŭ 1860.*»

«5. Asemenea nu s'a presentatŭ nicĭ o lucrare la concursulŭ *Premiuluĭ Neuschotz*, de 1.500 leĭ, pentru care a fostŭ publicatŭ subiectulŭ: «*Compendiŭ istoricŭ asupra desvoltăreĭ industriale la Românĭ până în 1875.*»

«Tóte publicaţiunile şi manuscriptele presentate la concursŭ în terminulŭ hotărîtŭ şi publicatŭ de Academie, aŭ fostŭ trimese la timpŭ spre studiare comisiunilorŭ alese pentru acestŭ scopŭ în sesiunea trecută.»

D-lŭ Secretarŭ Generalŭ presintă, următórea:

Programă a lucrărilorŭ sesiuneĭ generale a Academieĭ în 1893.

1. Raportulŭ Secretaruluĭ generalŭ despre activitatea Academieĭ în 1892—93.

2. Alegerea Comisiuneĭ pentru esaminarea lucrărilorŭ făcute în 1892—93.

3. Alegerea Comisiuneĭ financiare pentru cercetarea compturilorŭ pe 1892—93 şi pentru formarea budgetuluĭ pe 1893—94.

4. Raportulŭ Comisiuneĭ însărcinate cu împărţirea cărţilorŭ didactice din fondulŭ Ioanŭ Fĕtu, în 1892.

5. Alegerea Comisiuneĭ însărcinate cu distribuirea cărţilorŭ didactice din fondulŭ Ioanŭ Fĕtu, în 1893.

6. Raportulŭ Comisiuneĭ permanente a Biblioteceĭ, pentru 1892—93.

7. Raportulŭ Comisiuneĭ însărcinate cu esaminarea lucrărilorŭ făcute în 1892—93.

8. Cestiunea ortografieĭ. Scrierea luĭ *u* mutŭ finalŭ.

9. Determinarea subiectuluĭ pentru concursulŭ *Premiuluĭ Lazărŭ* de 5.000 leĭ pentru 1897.

10. Decisiunĭ pentru publicarea premielorŭ *San-Marin* şi *Neuschotz*.

11. Discursurile de recepţiune ale d-lorŭ membri *Gr. G. Tocilescu* şi *Sp. Haret*, cu rĕspunsurile lorŭ. (Art. 25 Stat., 63 Reg.)

12. Raportulŭ Comisiuneĭ financiare asupra compturilorŭ pe 1892—93.

13. Raportulŭ Comisiuneĭ însărcinate cu cercetarea publicaţiunilorŭ presentate la concursulŭ *Mareluĭ Premiŭ Năsturelŭ* de 12.000 leĭ și alŭ *Premiuluĭ Eliade-Rădulescu* de 5.000 leĭ, pentru 1893.

14. Raportulŭ Comisiuneĭ însărcinate cu cercetarea lucrărilorŭ presentate la concursulŭ *Premiuluĭ Lazărŭ* de 5.000 leĭ, asupra subiectuluĭ: *Studiulŭ vinurilorŭ din România.*

15. Alegerea Comisiuneĭ de 9 membri pentru cercetarea publicaţiunilorŭ, carĭ se vorŭ presentà la concursulŭ premielorŭ *Năsturelŭ-Herescu* de 4.000 leĭ și *Lazărŭ* de 5.000 leĭ, pentru anulŭ 1894.

16. Alegerea Comisiuneĭ care va esaminà lucrările ce se vorŭ presentà la concursulŭ *Premiuluĭ Eliade-Rădulescu* de 5 000 leĭ din 1894, asupra subiectuluĭ: *Studiŭ asupra basmelorŭ române.*

17. Alegerea Comisiuneĭ care va esaminà lucrările ce se vorŭ presentà la concursulŭ premiuluĭ *Alexandru Bodescu* de 1.500 leĭ, asupra subiectuluĭ: *Istoria teatruluĭ în România.*

18. Alegerea de cincĭ membri aĭ Academieĭ, locurile rĕmase vacante: doĭ în Secţiunea literară, doĭ în Secţiunea istorică, unulŭ în Secţiunea sciinţifică.

19. Alegerĭ de membri onorarĭ și corespondenţĭ.

20. Alegerea Secretarilorŭ pe 7 anĭ aĭ Secţiunilorŭ istorică și sciinţifică. (Art. 16 Stat.)

21. Formarea budgetuluĭ pentru anulŭ 1893—94.

22. Alegerea Președinţilorŭ și Vice-Președinţilorŭ Secţiunilorŭ pentru 1893—94. (Art. 15 Stat.)

23. Alegerea Delegaţiuneĭ pentru 1893—94. (Art. 15 Statute).

24. Raportulŭ Secretaruluĭ generalŭ asupra lucrărilorŭ sesiuneĭ generale din 1893.

Se cetesce scrisórea d-luĭ membru *A Papadopol-Calimachŭ*, care însciinţéză că nu va puté venì decât peste ḑece ḑile pentru a participà la lucrările sesiuneĭ.

Dela d-lŭ membru corespondentŭ Emanuel I. Ghedeon din Constantinopole se primescŭ exemplare din publicaţiunea sa în limba grécă: «Documente pentru istoria biserіceĭ apostolice a Atenelorŭ.»

Se cetesce scrisórea I. P. S. S. Mitropolitulu Primatŭ Iosif, pre lângă care trimite manuscriptulŭ traducereĭ făcută de I. P. S. Sa a cărţeĭ «Iisus Christos» de R. P. Didon, cerêndŭ să fie supusă la judecata literară a Academieĭ.

— Se recomandă Secţiuneĭ literare.

Se cetesce petiţiunea Societăţiĭ sciinţifice şi literare din Iaşĭ, care cere: 1. A i se pune la disposiţie de Academie o sumă pentru cercetările istorice şi preistorice întreprinse de d-lŭ Beldiceanu; 2. Ca Academia să procure Societăţeĭ unŭ localŭ în Iaşĭ pentru înfiinţarea unuĭ museŭ archeologicŭ

— Se recomandă spre esaminare Secţiuneĭ istorice.

D-lŭ *D. Sturdza* depune pentru colecţiunea numismatică a Academieĭ o medalie de argintŭ «Prix Urechia» dela «Institution Ethnographique» din Paris, medalie pe care se află portretulŭ d-luĭ Urechiă.

Se procede la alegerea Comisiuneĭ pentru esaminarea lucrărilorŭ din cursulŭ anuluĭ.

— Se alegŭ d-niĭ: *G. Bariţiŭ, Sp. Haret* şi *I. Caragiani.*

— In Comisiunea financiară se alegŭ d-niĭ: *V. Babeşŭ, P. Poni* şi *Gr. Stefănescu.*

ŞEDINŢA DIN 24 FEBRUARIE 1893.

Preşedinţa d-luĭ *V. A. Urechia.*

Se dă cetire raportuluĭ Comisiuneĭ însărcinate cu împărţirea gratuită a cărţilorŭ didactice din fondulŭ Ioanŭ Fĕtu în 1892.

— Se iea spre cunoscinţă.

Se procede la alegerea Comisiuneĭ însărcinate cu aceeaşĭ lucrare în anulŭ 1893.

D-lŭ *N. Ionescu* ḑice că ar trebuì să se recomande noueĭ Comisiunĭ, care se va alege, să studieze și să propună modulŭ de a executà voința donatoruluĭ, dispunêndŭ a se face prin însășĭ inițiativa Academieĭ cărțĭ didactice bune, carĭ să se împartă la școlariĭ săracĭ dela sate. Nu póte fi de demnitatea Academieĭ să continue cu sistemulŭ adoptatŭ la începutŭ de a cumpĕrà cărțĭ și a le trimete la câte-va șcóle prin intervenirea Ministeriuluĭ de Instrucțiune publică.

— Membri aĭ Comisiuneĭ se realegŭ d-niĭ *P. S. Aurelianŭ, D. Sturdza* și *Gr. Stefănescu.*

D-lŭ *I. Negruzzi* face întrebarea și cere ca Academia să hotărască, dacă o publicațiune presentată la concursŭ fără arĕtarea premiuluĭ la care concuréză póte fi respinsă dela concursŭ pentru acéstă lipsă, și dacă nu se póte ca concurentulŭ să arate, după terminulŭ presentăreĭ de 31 Decembre, premiulŭ la care voesce a concurà. In acestŭ casŭ se află acum «Pedagogia» de Ioanŭ Popescu. Decisiunea Academieĭ din anulŭ trecutŭ nu impune ca arĕtarea premiuluĭ să se facă de odată cu presentarea cărțilorŭ la concursŭ și nu maĭ târḑiŭ.

D-lŭ *D. Sturdza* explică că decisiunea Academieĭ din sesiunea anuluĭ trecutŭ a fostŭ luată tocmaĭ pentru a împedecà repețirea unorŭ dificultățĭ și confusiunĭ, carĭ s'aŭ întîmplatŭ de câte-va orĭ în aniĭ trecuțĭ. Academia are maĭ multe premiĭ și maĭ multe comisiunĭ, și pentru regulata funcționare a acestorŭ comisiunĭ s'a hotărîtŭ a se impune concurențilorŭ să arate premiulŭ la care se presintă, pentru ca pe de o parte biuroulŭ să pótă trimite fie-căreĭ comisiunĭ lucrările de competința eĭ, și pe de altă parte comisiunile să scie carĭ anume lucrărĭ aŭ să le examineze. Numaĭ în acestŭ modŭ acordarea premielorŭ póte avé unŭ mersŭ regulatŭ și feritŭ de confusiunĭ. In casulŭ spusŭ de d-lŭ Negruzzi, Secretarulŭ generalŭ s'a creḑutŭ datorŭ să trimétă Comisiuneĭ premielorŭ «Pedagogia» de Ioanŭ Popescu, pentru că acéstă carte fusese trimésă la biuroŭ de d-lŭ Vice-președinte Negruzzi. Academia saŭ Comisiunea să hotărască asupra primireĭ saŭ respingereĭ eĭ.

D-niĭ *Fălcoianu* și *Stefănescu* susținŭ să se respecteze decisiunea luată, și cartea în cestiune să fie respinsă dela concursŭ.

D-lŭ *V. A. Urechiă* ḑice că acéstă carte a fostŭ trimisă membrilorŭ Comisiuneĭ și crede că ar fi bine ca să se lase Comisiuneĭ premielorŭ a hotărî asupra eĭ.

— Se pune la votŭ și se decide ca scrierea «Pedagogia» de Ioanŭ Popescu să fie considerată ca nepresentată la concursŭ.

D-lŭ *D. Sturdza* întrébă dacă cestiunea ortografică a scrieriĭ luĭ *u* scurtŭ se va discutà în acéstă sesiune saŭ se va amânà.

— In urma observațiunilorŭ d-lorŭ N. Ionescu, N. Quintescu și I. Negruzzi, se decide ca cestiunea să se recomande Secțiuneĭ literare, care să aducă propunerĭ în acéstă privință.

ȘEDINȚA DIN 25 FEBRUARIE 1893

Președința d-luĭ *I. Negruzzi.*

D-lŭ *D. Sturdza* cetesce scrisórea primită dela d-lŭ Dr. D C. Barcianu, profesorŭ în Sibiiŭ, care trimete copia decalcată de pe unŭ documentŭ datŭ și subscrisŭ de Michaiŭ Vodă Vitézulŭ în limba latină la Alba-Julia la, 2 Ianuarie 1600. Documentulŭ se află în originalŭ în biblioteca Seminariuluĭ Andrianŭ dela Sibiiŭ.

— Se decide a se mulțumi d-luĭ Barcianu și a-lŭ rugà să transmită Academieĭ originalulŭ, ca să se scótă o bună fotografie, și se va restituì

Se cetesce procesulŭ-verbalŭ alŭ Secțiuneĭ istorice pentru ședința dela 23 Februarie curentŭ, când Secțiunea a luatŭ următórele hotărîrĭ :

a) A se interveni pe lângă Ministeriulŭ Instrucțiuneĭ publice să procure localulŭ necesarŭ pentru instalarea colecțiunilorŭ archeologice și sciințifice ale Societățeĭ sciințifice și literare din Iașĭ.

b) A se amânà hotărîrea asupra subvențiuneĭ bănescĭ cerute de

aceeașĭ Societate pentru esplorărĭ archeologice până când Comisiunea financiară va arĕtà starea fondurilorŭ.

c) Recomandă plenuluĭ propunerea d-luĭ D. Sturdza de a cedà Academieĭ exemplarele publicațiuneĭ sale «*Acte și Documente privitóre la istoria renascereĭ Româniéĭ*» (Tom. I p. 2, II, III, IV, V, și VII), cu condițiune ca Academia să continue publicațiunea, tipărindŭ Tom. I p. 1, VI și VIII.

d) Conformŭ Art. 26 din Statute și 64 din Reg., Secțiunea istorică, cu unanimitatea voturilorŭ, decide a chemà să iea parte la lucrările eĭ pe d-lŭ Gr. G. Tocilescu, membru alŭ Academieĭ în Secțiunea literară.

D-lŭ Secretarŭ generalŭ *D. Sturdza* atrage atențiunea Academieĭ asupra diferitelorŭ dificultățĭ, carĭ resultă din faptulŭ că manuscriptele lucrărilorŭ făcute de membri nu se depunŭ la cancelarie la epocele determinate de Regulamentŭ. In acéstă situațiune se află acum cele două discursurĭ de recepțiune ale d-lorŭ Tocilescu și Haret, ale călorŭ manuscripte nu sunt încă presentate, deși Art. 63 din Regulamentŭ prescrie ca ele să fie comunicate Delegațiunii celŭ puținŭ cu 3 lunĭ înainte de sesiune, pentru a li se puté pregăti rĕspunsulŭ. D-sa întrébă dacă nu ar fi maĭ bine ca lectura acestorŭ discursurĭ să se amâne pentru sesiunea viitóre, din causă că d-niĭ membri noŭ aleșĭ aŭ fostŭ împedicațĭ a le presentà la timpŭ.

D-lŭ *V. A Urechiă* crede că este mare inconvenientŭ ca discursurile de recepțiune să fie amânate dintr'o sesiune într'alta, căcĭ rațiunea lorŭ de a fi este tocmaĭ de a fi presentate câtŭ maĭ în grabă după alegerea nouluĭ membru, care printr'unŭ discursŭ solemnŭ să-șĭ facă intrarea în Academie; de aceea crede că ar fi bine să se iea o decisiune formală, care să oblige ca discursulŭ de recepțiune să se ție în întâia sesiune după alegerea nouluĭ membru.

— După observațiunile făcute de d-niĭ N. Ionescu, V. Maniu și Gr. G. Tocilescu, se decide să se amâne pentru sesiunea anuluĭ viitorŭ cetirea discursurilorŭ d-lorŭ Tocilescu și Haret.

ŞEDINŢA DIN 26 FEBRUARIE 1893

Preşedinţa d-luĭ *V. A. Urechiă.*

D-lŭ membru *I Sbiera* anunţă prin scrisóre că nu va puté luà parte la lucrările sesiuneĭ.

Se punŭ la ordinea ḑileĭ propunerile Secţiuneĭ istorice presentate în şedinţa precedentă.

a) Propunerea de a se interveni la Ministeriulŭ Instrucţiuneĭ publice ca să procure unŭ localŭ la Iaşĭ pentru instalarea colecţiunilorŭ Societăţiĭ ştiinţifice şi literare de acolo:

D-lŭ *Gr. Tocilescu* crede că interveniri de acestŭ felŭ nu sunt de competinţa Academieĭ, care nu póte luà asupra sa rolulŭ de mijlocitóre între diferitele societăţĭ şi Ministeriŭ. Academia să dea, întru câtŭ póte, ajutóre din propriele sale mijlóce şi să lase ca pentru trebuinţele, pe carĭ nu le póte satisface, societăţile să se adreseze cu petiţiunĭ deadreptulŭ la Ministeriŭ.

D-lŭ *N. Ionescu* se miră că tocmaĭ directorulŭ Museuluĭ din Bucuresci se opune ca Academia să mijlocéscă procurarea unuĭ localŭ, pentru adăpostirea obiectelorŭ archeologice adunate cu multŭ zelŭ la Iaşĭ de membriĭ Societăţeĭ, care cere ajutorulŭ Academieĭ. Stăruesce să se priméscă propunerea Secţiuneĭ istorice, făcêndu-se rugare Ministeriuluĭ să pună la disposiţiunea Societăţeĭ unŭ localŭ pentru instalarea colecţiunilorŭ sale. Cererea este justă şi bună. Academia, cum a făcutŭ de multe orĭ, să se adreseze şi acum cu încredere guvernuluĭ M. S. Regeluĭ, care este Preşedintele şi protectorulŭ Academieĭ. Este dreptulŭ şi datoria Academieĭ de a protege explorările sciinţifice, maĭ alesŭ când ele se facŭ de societăţĭ întregĭ constituite anume pentru scopurĭ sciinţifice.

D-lŭ *Gr. G. Tocilescu* regretă că onor. preopinentŭ a pusŭ cestiunea pe unŭ terenŭ cu totulŭ personalŭ. Nu a fostŭ vorba nicĭ de adunarea tuturorŭ antichităţilorŭ din ţéră în Museulŭ din Bucuresci, nicĭ despre inutilitatea unuĭ museŭ localŭ în Iaşĭ. In specie, faţă de Societatea sciinţifică de la Iaşĭ, pentru care se cere inter-

venirea Academieĭ a i se procurà unŭ localŭ, d-lŭ Tocilescu are totŭ interesulŭ; nu numaĭ că este membru alŭ eĭ, dar ĭ-a dăruitŭ maĭ multe lădĭ cu obiecte preistorice descoperite în săpăturile ce cu propriiĭ sĕĭ banĭ le-a făcutŭ la Cucutenĭ; şi d-sa doresce ca să vadă acele obiecte espuse la vederea visitatorilorŭ; este aprópe inutilŭ a amintì, că în Senatŭ cu ocasiunea desbateriĭ legeĭ pentru conservarea monumentelorŭ, d-sa a susţinutŭ necesitatea înfiinţăriĭ unuĭ museŭ în Iaşĭ. Prin urmare, dacă este contra propuneriĭ de a se interveni la Ministeriulŭ Instrucţiuneĭ publice pentru acordarea unuĭ localŭ în care ḑisa Societate să-şĭ espună colecţiunile sale, acésta nu o face din motive personale. Dar crede că asemenea intervenire nu intră în atribuţiunile Academieĭ. Academia are o chemare maĭ înaltă decât rolulŭ unuĭ simplu mijlocitorŭ în procurare de localurĭ; ea e datóre să ajute Societatea sciinţifică din Iaşĭ cu banĭ, pentru a face exploraţiunĭ sciinţifice, ba chiar să participe la acele exploraţiunĭ prin membriĭ sĕĭ. Acéstă datorie o are şi faţă de cele-lalte societăţĭ sciinţifice.

D-lŭ *V. Maniu* crede că intervenirea Academieĭ este legitimă şi nu-ĭ póte atinge întru nimicŭ demnitatea. Ea trebue să priméscă cu bună-voinţă orĭ-care cerere de ajutorŭ pentru scopurĭ sciinţifice; întru câtŭ însă nu are mijlóce de a da ajutórele necesare, este fórte naturalŭ ca să intervie la guvernŭ în favórea sciinţeĭ. Crede decĭ că e bine să se priméscă propunerea Secţiuneĭ istorice.

— Propunerea Secţiuneĭ se pune la votŭ şi se primesce.

ŞEDINŢA DIN 1 MARTIE 1893

Preşedinţa d-luĭ *V. A. Urechiă.*

Se dă cetire scrisóreĭ d-luĭ Comite de Marsy, Preşedintele Societăţeĭ franceze de archeologie, care mulţumesce pentru trimiterea publicaţiunilorŭ Academieĭ în schimbŭ, şi anunţă expediarea publicaţiunilorŭ Societăţeĭ. Mulţumesce apoĭ Academieĭ pentru că a trimisŭ pe d-lŭ Tocilescu delegatŭ la

Congresulŭ de archeologie și exprimă dorința ca Academia să fie representată și la Congresulŭ care se va ţinó în acestŭ anŭ la Abbeville.

Se cetesce adresa Ministeruluĭ Instrucţiuneĭ publice, seria D. No. 381 dela 27 Februarie, prin care însciinţézā că lasă în păstrarea Academieĭ manuscriptele rĕposatuluĭ Prinţŭ Nicolae A. Suţu, cumpĕrate de Statŭ dela fiiĭ sĕĭ.

— După propunerea d-luĭ *Tocilescu* se decide a se mulţumì d-luĭ Ministru pentru aceste colecţiunĭ, carĭ de maĭ multŭ timpŭ se aflā depuse la Academie.

D-lŭ *N. Quintescu* dă cetire raportuluĭ Comisiuneĭ Bibliotecei asupra progreselorŭ eĭ în anulŭ 1892—93.

D-lŭ *Gr. G. Tocilescu* ḑice că colecțiunile Academieĭ se înmulțescŭ surprinḑĕtorŭ de iute față cu puținătatea mijlócelorŭ puse la disposițiune spre acestŭ scopŭ. Catalógele și inventariile colecțiunilorŭ se facŭ asemenea cu mare activitate. Biblioteca Academieĭ a ajunsŭ unŭ centru fórte însemnatŭ de lucrare sciințifică pentru tinerime; în timpiĭ din urmă maĭ mulțĭ studențĭ, elevĭ aĭ d-sale, și-aŭ făcutŭ la Academie tesele lorŭ și aicĭ li s'aŭ pusŭ la disposițiune cărțile cu tótă bună-voința și comoditatea. Aceste progrese ale colecțiunilorŭ se datorescŭ interesuluĭ și mareĭ îngrijirĭ ce are pentru ele d-lŭ Secretarŭ generalŭ și zeluluĭ d-luĭ bibliotecarŭ. Propune să li se exprime pentru acésta mulțămirile Academieĭ. Propune asemenea: *a)* să se aducă la cunoscința guvernuluĭ casurile de rea voință a tipografilorŭ în aplicarea legeĭ, de care se plânge Comisiunea, spre a se luà mĕsurĭ în contra lorŭ; *b)* pentru conservarea dubletelorŭ bibliotecei și pentru așezarea publicațiunilorŭ să se construiască în curtea actualuluĭ localŭ unŭ magasinŭ, pentru ca astfelŭ să se mărĕscă localulŭ de care dispune biblioteca.

D-lŭ *D. Sturdza* ḑice că în adevĕrŭ colecțiunile aŭ crescutŭ fórte multŭ și aŭ astăḑĭ o însemnătate fórte mare, maĭ alesŭ pentru studiile istorice. De acésta d-sa împreună cu Academia se bucură din totŭ sufletulŭ. Interesulŭ d-sale și zelulŭ d-luĭ bibliotecarŭ le consideră ca o datorie plăcută, și nu este deci de trebuință a se votà pentru acésta mulțămirĭ. In privința aplicăreĭ legeĭ care obligă pe tipografĭ a da 3 exemplare, Delegațiunea s'a adresatŭ de repețite

orĭ Ministeriuluĭ de Interne, unde a găsitŭ tot-deauna cea maĭ mare bună-voință. Pentru facerea localuluĭ care să conțină dubletele și depositulŭ de publicațiunĭ, crede că ar fi bine ca Academia să céră dela Ministeriulŭ Instrucțiuneĭ Publice suma necesară din creditulŭ de 5.000.000 leĭ, din care s'a cumpĕratŭ și actualulŭ localŭ.

— Propunerea d-luĭ Sturdza se aprobă.

— Se primesce asemenea propunerea Comisiuneĭ Biblioteceĭ de a se numì unŭ funcționarŭ pentru corectarea publicațiunilorŭ Academieĭ, pentru ca personalulŭ Biblioteceĭ să fie scutitŭ de acéstă lucrare; acéstă decisiune se recomandă Comisiuneĭ financiare.

La ordinea ḑileĭ propunerile Secțiuneĭ istorice presentate la 25 Februarie :

b) Se iea spre cunoscință propunerea Secțiuneĭ de a se așteptà raportulŭ Comisiuneĭ financiare, pentru a se hotărî asupra ajutoruluĭ bănescŭ cerutŭ de Societatea literară și sciințifică dela Iașĭ pentru cercetărĭ archeologice.

c) In urma expunerilorŭ d-lorŭ A Romanŭ și G. Barițiŭ, se primesce propunerea Secțiuneĭ, ca Academia să iea în proprietatea sa volumele tipărite de d-lŭ D. A. Sturdza din publicațiunea: «*Acte și Documente, etc.*» și să continue și termine acéstă publicațiune.

d) Se iea spre cunoscință decisiunea Secțiuneĭ istorice de a chemà în sînulŭ sĕŭ (Art. 26 Stat. și 64 Reg) pe d-lŭ Gr. G. Tocilescu, membru în Secțiunea literară.

D-lŭ *A. Romanŭ* exprimă mulțumirile sale pentru felicitările ce i s'aŭ trămisŭ cu ocasiunea serbăreĭ jubileuluĭ de 30 anĭ a carierеĭ sale profesorale.

ȘEDINȚA DIN 2 MARTIE 1893.

Președința d-luĭ *I. C. Negruzzi.*

Se cetesce procesulŭ verbalŭ alŭ Secțiuneĭ istorice pentru ședința dela 27 Februarie.

— Se primesce propunerea Secțiuneĭ de a se cetì în ședință publică și a se publicà în *Anale* comunicarea d-luĭ V. A. Urechiă despre unŭ documentŭ dela 1793 despre reorganisarea flotileĭ române pe Dunăre.

— Se primesce asemenea propunerea Secțiuneĭ de a se publicà în *Anale* comunicarea d-luĭ Urechiă despre documente din 1632—33 privitóre la «obligațiunea locuitorilorŭ de a plătì dărĭ mânăstireĭ S-ta Troiță-Paraipanŭ.»

Se cetesce procesulŭ verbalŭ alŭ Secțiuneĭ sciințifice, prin care se propune cetirea în ședință și publicarea în *Anale* a lucrărilorŭ presentate de d-lŭ St. C. Hepites: *Temperatura luneĭ Ianuarie 1893 st. n. în România* și *Revista climatologică anuală, anulŭ 1892 st. n.*

— Propunerea Secțiuneĭ se primesce.

ȘEDINȚA DIN 3 MARTIE 1893

Președința d-luĭ *I. C. Negruzzi.*

D-lŭ *Fl. Porcius* presintă lucrarea sa întitulată «*Diagnoscele plantelorŭ fanerogame și criptogame vasculare, carĭ crescŭ spontaneŭ în Transilvania și nu sunt descrise în opulŭ luĭ Koch «Synopsis Florae germanicae et helveticae.*»

— Se trimete Secțiuneĭ sciințifice spre cercetare.

D-lŭ *D. Sturdza* dăruesce pentru colecțiunile Academieĭ: 2 volume tipărite, 2 volume manuscripte, 32 stampe și 12 portrete istorice.

Se cetesce procesulŭ verbalŭ alŭ Secțiuneĭ istorice pentru ședința dela 2 Martie, prin care se propune a se cetì în ședință publică nota d-luĭ Urechiă despre reorganisarea flotileĭ pe Dunăre la 1793, memoriulŭ d-luĭ N. Ionescu despre Impĕratulŭ Traianŭ la Rinŭ și memoriulŭ d-luĭ Tocilescu despre istoria provincieĭ romane Mœsia înainte de Traianŭ.

— Propunerea Secțiuneĭ se aprobă.

D-lŭ Vice-Președinte *I. Negruzzi* propune să se iea decisiunile necesare pentru noua publicare a premielorŭ San-Marin și Neuschotz, la alŭ cărorŭ concursŭ nu s'a presentatŭ nicĭ o lucrare în acestŭ anŭ.

D-lŭ *V. A. Urechiă* amintesce că în sesiunea trecută pentru fiecare din aceste premiĭ s'a alesŭ câte o comisiune, care avea să esamineze lucrările venite la concursŭ. Propune ca acele comisiunĭ să aducă opiniunea lorŭ, dacă credŭ că este bine a se menținé la concursŭ aceleașĭ subiecte saŭ să presinte altele nouĕ asupra cărora Academia să hotărască.

— Propunerea d-luĭ Urechiă se primesce.

SEDINȚA DIN 4 MARTIE 1893.

Președința d-luĭ *I. C. Negruzzi.*

Se dă cetire procesuluĭ-verbalŭ alŭ Secțiuneĭ literare pentru ședința dela 3 Martie curentŭ, care a luatŭ următórele decisiunĭ:

a) A însărcinatŭ pe d-lŭ A. Romanŭ să esamineze manuscriptulŭ traduceriĭ făcute din limba franceză de I. P. S. S. Mitropolitulŭ Primatŭ Iosifŭ de pe scrierea «Iisus Christos» de R. P. Didon.

b) A însărcinatŭ pe d-lŭ Gr. G. Tocilescu a esaminà lucrarea d-luĭ Lobel Effendi asupra unorŭ cuvinte turcescĭ în limba română

— Decisiunile Secțiuneĭ se ieaŭ spre cunoscință.

D-lŭ *P. Poni* presintă pentru bibliotecă cartea «Chronica Turcica» de Filip Lonicerus (Francoforti ad Mœnum 1578) și «Tablo pentru clasurile supuse dărilorŭ, afară de neguțitorĭ și meșterĭ patentarĭ cu calfele lorŭ, precum și supușiĭ străinĭ» Acestŭ documentŭ manuscriptŭ de pe la anulŭ 1832 are o deosebită însemnătate pentru cunóscerea stăreĭ economice a Moldoveĭ în timpulŭ Regulamentuluĭ Organicŭ.

— După propunerea d-luĭ *N Ionescu* se decide a se recomandà manuscriptulŭ Secțiunilorŭ istorică și literară, ca să-lŭ cerceteze și să-ĭ determine data.

ȘEDINȚA PUBLICĂ SOLEMNĂ DIN 5 MARTIE 1893

Președința **M. S. Regeluĭ,** însoțitŭ de **A. S. R. Principele Ferdinand** alŭ Românieĭ.

D-lŭ Secretarŭ generalŭ *D. Sturdza* adreséză M. S. Regeluĭ următórele cuvinte:

«*Sire,*

«Academia, cu întréga națiune, stă încă sub grelele loviturĭ ale ultimilorŭ anĭ. Națiunea a perdutŭ patrioțĭ încercațĭ, Academia dintre ceĭ maĭ de frunte membri aĭ eĭ. Aceiași bărbațĭ ilustri, carĭ aŭ lucratŭ ḑecimĭ de anĭ cu perseveranță și succesŭ la reînvierea națiuneĭ, la independența patrieĭ, la întemeiarea Regatuluĭ; aceiașĭ bărbațĭ aŭ pusŭ mâna și la înființarea acestuĭ înaltŭ institutŭ de cultură națională, pe care eĭ l'aŭ înviosatŭ cu lucrările lorŭ până la ultima lorŭ rĕsuflare. Ne aducemŭ cu toțiĭ aminte, cu puține sĕptĕmânĭ înainte de încetarea sa din viață, de acea minunată cuvîntare a luĭ Michailŭ Kogălniceanu, din ḑiua în care Academia serbà ceĭ întâĭ două-ḑecĭ și cincĭ de anĭ aĭ existențeĭ sale, sub președința Majestățeĭ Vóstre și în presența prea grațióseĭ noastre Regine și a Principeluĭ Moștenitorŭ.

«In asemenea momente ne este îndoitŭ de prețiósă venirea Majestățeĭ Vóstre și a Alteței Sale Regale Principeluĭ Moștenitorŭ în

mijloculŭ nostru, ca o reînnoită dovadă că purtaţĭ necontenitŭ unŭ viŭ interesŭ pentru acestŭ institutŭ, în care se concentréză munca intelectuală a naţiuneĭ, şi că veghiaţĭ cu inimă caldă asupra luĭ.

«Sub asemenea impulsiune, avêndŭ puternicululŭ Vostru sprijinŭ, Academia va urmà a-şĭ face datoria, conscientă de misiunea sa şi tot-deauna gelósă de a avé aprobarea Majestăţeĭ Vóstre, a Augustuluĭ eĭ Protectorŭ.

«Să trăiţĭ Majestatea Vóstră!

«Să trăiască Majestatea Sa Regina!

«Să trăiască Principele şi Principesa Românieĭ!»

M. S. Regele bine-voesce a rosti următorulŭ rĕspunsŭ:

«Tot-deauna viŭ cu deosebită plăcere în sînulŭ Academieĭ, maĭ «alesŭ astădĭ când o rază mândră lumineză viitorulŭ Românieĭ, pe «care-lŭ putemŭ privi cu linişte, asiguratŭ fiindŭ prin căsătoria Moş«tenitoruluĭ Coróneĭ. Academia, împreună cu Ţéra întrégă, a salu«tatŭ cu viue mulţumire acestŭ fericitŭ evenimentŭ, ca o puternică che«zăşie a instituţiunilorŭ nóstre. Neîncetatŭ gândescŭ la întărirea lorŭ «şi la progresele Academieĭ. De câţĭ-va anĭ dînsa a fostŭ dureroşŭ «încercată prin perderea unorŭ membri însemnaţĭ, carĭ aŭ lucratŭ «cu inima şi mintea la renascerea Statuluĭ Românŭ, şi cu dreptŭ cu«vîntŭ d-lŭ Secretarŭ generalŭ alŭ Academieĭ a pututŭ aminti că lipsa «lorŭ este o grea lovitură simţită de noĭ toţĭ. Multe scaune sunt va«cante; nu trebue să întârdiemŭ dar, a le încredinţà la bărbaţĭ de«stoinicĭ a ne aduce nouĕ luminĭ şi unŭ noŭ avêntŭ lucrărilorŭ nóstre. «Cu acéstă dorinţă viŭ în mijloculŭ d-vóstre, urândŭ ca sesiunea din «anulŭ acesta să fie spornică.»

D-lŭ Secretarŭ generalŭ *D. Sturdza* presintă în darŭ, din partea d-luĭ Dr D. P. Barcianu şi a direcţiuneĭ Seminaruluĭ Andrianŭ din Sibiŭ, originalulŭ diplomeĭ de donaţiune dată de Michaiŭ Vodă Vitézulŭ în Alba-Iulia la 2 Ianuarie 1600.

M. S. Regele bine-voesce a da cuvîntulŭ d-luĭ *V. A. Urechiă.*

D-lŭ *V. A. Urechiă* dă cetire uneĭ comunicărĭ despre reorganisarea flotileĭ române pe Dunăre la 1793.

M. S. Regele bine-voesce a suspendà ședința.

M. S. Regele bine-voesce a da cuvîntulŭ d-luĭ Gr. G. Tocilescu.

D-lŭ *Gr. G. Tocilescu* cetesce unŭ memoriŭ despre provincia romană Mœsia înainte de Traianŭ.

ȘEDINȚA DIN 6 MARTIE 1893

Președința d-luĭ *I. C Negruzzi.*

D-lŭ *D. Sturdza* dăruesce «Astronomische Arbeiten des k. k Gradmessungs-Bureau. IV. Band. Langenbestimmungen.»

D-lŭ *V. A Urechiă* cetesce următórea propunere a Comisiuneĭ premiuluĭ San-Marin:

«Propunemŭ, ca membri aĭ Comisiuneĭ premiuluĭ San-Marin, «pentru care nu s'a presentatŭ nicĭ o lucrare în anulŭ încetatŭ, să «se republice concursŭ pentru anulŭ 1895, cu acelașĭ obiectŭ. Pre«miulŭ va fi însă ridicatŭ la 2.000 leĭ.

«*P. S. Aurelianŭ, V. A. Urechiă, I. C. Negruzzi.*»

— Academia primesce propunerea Comisiuneĭ.

D-lŭ *Gr. G. Tocilescu* cetesce următórea propunere a Comisiuneĭ premiuluĭ Neuschotz:

«Propunemŭ, ca membri aĭ Comisiuneĭ premiuluĭ Neuschotz, «pentru care nu s'a presentatŭ nicĭ unŭ elaboratŭ în anulŭ 1892,

«să se republice concursŭ pentru anulŭ 1895, cu acelașĭ obiectŭ.
«Premiulŭ va fi însă ridicatŭ la 2.000 leĭ.

«*P. S. Aurelianŭ, D. Sturdza, Gr. G. Tocilescu.*»

— Academia primesce propunerea Comisiuneĭ.

D-lŭ *Gr. G. Tocilescu* face o comunicare asupra câtorŭ-va documente date de Michaiŭ Vodă Vitézulŭ.

ȘEDINȚA DIN 8 MARTIE 1893.

Președința d-luĭ *I. C. Negruzzi.*

Dela d-lŭ Dr. Gr. Rômnicénu, membru corespondentŭ, se primescŭ următórele scrierĭ ale sale:

«Les différentes formes de syphilis infantile, observées à l'hôpital des enfants de Bucarest de 1874 — 1892» Bucurescĭ 1892.

«Fremdkörper des Œsophagus bei Kindern.» Wien 1892.

D-lŭ *V. A. Urechiă* presintă două fotografiĭ representândŭ grupurĭ din rĕsboiulŭ ruso-româno-turcŭ, în carĭ se vĕdŭ M S Regele Românieĭ și Impĕratulŭ Rusieĭ Alexandru II cu alte persóne din suitele Lorŭ.

Se dă cetire raportuluĭ Secțiuneĭ sciințifice, care propune a se publică în *Anale* memoriulŭ d-luĭ Fl. Porcius intitulatŭ: «Diagnosa plantelorŭ fanerogame și criptogame vasculare, carĭ crescŭ spontaneŭ în Transilvania.»

— Propunerea Secțiuneĭ se primesce.

Se procede la alegerea Comisiuneĭ care va esamină lucrările ce se vorŭ presentă la concursulŭ premiuluĭ Eliade-Rădulescu din 1894 asupra subiectuluĭ: *Studiŭ asupra basmelorŭ române.*

— Sunt aleșĭ d-niĭ *N. Quintescu, S. Fl. Marianŭ* și *A. Romanŭ.*

Se procede la alegerea Comisiuneĭ care va esamină lucrările pre-

sentate la concursulŭ premiuluĭ Alexandru Bodescu din 1894 asupra subiectuluĭ: *Istoria teatruluĭ în România.*

— Sunt aleșĭ d-niĭ *V. A. Urechiă, I. Negruzzi, T. Maiorescu.*

ȘEDINȚA DIN 9 MARTIE 1893.

Președința d-luĭ *I. C. Negruzzi.*

D-lŭ *D. Sturdza* presintă broșurĭ de d-lŭ Ioanŭ Platania privitóre la vulcaniĭ Sicilianĭ și erupțiunile lorŭ Acestŭ învĕțatŭ exprimă dorința ca Academia să trimétă unele din publicațiunile sale în schimbŭ Academieĭ din Catania.

— Se decide a se trimete *Analele.*

D-lŭ *Generalŭ Fălcoianu* presintă pentru colecțiunile Academieĭ următórele fotografiĭ:

a) Douĕ fotografiĭ originale representândŭ pe M. S Domnitorulŭ Carol I cu Impĕratulŭ Rusieĭ Alexandru II și suitele Lorŭ la Gorni Studen la 11 (23) Augustŭ 1877.

b) Fotografia unuĭ tabloŭ care arată scena când s'a presentatŭ M. S. Domnitoruluĭ Românieĭ drapelulŭ turcescŭ luatŭ la 30 Augustŭ 1877 de soldatulŭ Grigorie Ioanŭ din batalionulŭ 2 de vênătorĭ.

c) Fotografia unuĭ tabloŭ representândŭ pe M. S Domnitorulŭ Românieĭ felicitândŭ pe Osmanŭ-Pașa la 28 Novembre 1877, după căderea Plevneĭ.

d) Fotografie representândŭ primirea făcută M S. Regeluĭ la Belgradŭ în 1885.

D-lŭ *I Sbiera* dăruesce copia contemporană a uneĭ poruncĭ dată de Impĕrătésa Maria Teresia la 25 Augustŭ 1766 pentru paza granițelorŭ din spre Moldova din causa ciumeĭ.

D-lŭ *D. Sturdza* presintă din partea d-luĭ Speranția douĕ fragmente de papirus cu textŭ.

D-lŭ *Gr. Stefănescu* face o comunicare asupra Congresuluĭ internaționalŭ de geologie, care se va ține la Chicago în anulŭ curentŭ. (1)

---

(1) Maĭ josŭ în *Anexe*

ȘEDINȚA DIN 10 MARTIE 1893.

Președința d-luĭ *I. C. Negruzzi.*

D-lŭ membru corespondentŭ T. T. Burada trimete pre lângă o scrisóre articoluluĭ sĕŭ: «O călĕtorie la Românĭĭ din Bitinia (Asia Mică)», publicatŭ în «Archiva Societățeĭ sciințifice și literare din Iașĭ», ca resultatŭ alŭ cercetărilorŭ pentru carĭ Academia i-a acordatŭ unŭ ajutorŭ în sesiunea trecută.

D-lŭ Secretarŭ generalŭ *D. Sturdza* observă că acéstă relațiune nu se póte tipărì în *Anale,* fiindŭ deja publicată, conformŭ decisiuneĭ luate la 11 Martie 1889.

D-lŭ *N. Quintescu* ḑice că *Analele* Academieĭ sunt adese-orĭ întârḑiate din diferite cause, și de aceea unĭĭ membri sunt silițĭ a publicà lucrările cetite în Academie, în broșurĭ saŭ în alte publicațiunĭ. Ar fi bine să se iea mĕsurĭ ca *Analele* să se publice fără intârḑiere, și numaĭ în acestŭ casŭ s'ar puté oprì membriĭ de a-șĭ publicà aiurea lucrările comunicate în Academie.

D-lŭ *D. Sturdza,* rĕspunḑêndŭ d-luĭ Quintescu, ḑice că întârḑierile de carĭ se plânge d-sa aŭ pututŭ existà numaĭ până la 1886, când s'a hotărîtŭ a se publicà separatŭ memoriile fie-căreĭ secțiunĭ. De atuncĭ fie-care memoriŭ se póte pune la tiparŭ îndată ce manuscriptulŭ se presintă.

D-lŭ *Gr. Stefănescu* ḑice că ar fi bine să se hotărască odată pentru tot-deauna acéstă cestiune, luându-se decisiunĭ precise asupra întrebărilorŭ: Dacă o lucrare se póte presentà la Academie și reproduce în *Anale* după ce a fostŭ tipărită, și dacă o lucrare presentată la Academie în manuscriptŭ se maĭ póte publicà în *Anale* după ce în urma presentăreĭ a fostŭ tipărită în alte publicațiunĭ saŭ în broșurĭ și volume separate.

D-lŭ *V. Maniu* crede că este dela sine înțelesŭ că lucrările publicate sub orĭ-ce formă nu maĭ potŭ fi reproduse în publicațiunile Academieĭ, și crede de asemenea că este absolutŭ necesarŭ ca lucrările cetite în Academie să se publice maĭ întâĭ în *Analele* eĭ. Membriĭ Academieĭ sunt atâtŭ de sus pușĭ în câtŭ nu potŭ fi așa de nerăb-

dătorĭ ca să-şĭ publice îndată lucrările cetite, fără să aştepte publicarea lorŭ în *Anale.*

D-lŭ *V. A. Urechiă* observă că discuţiunea decurge asupra a douĕ cestiunĭ deosebite: dacă raportulŭ d-luĭ Burada se maĭ póte tipărì în *Anale,* şi dacă în generalŭ în *Analele* Academieĭ se potŭ tipărì lucrărĭ apărute în publicitate. Propune să se amâne discutarea cestiuneĭ generale, iar broşura d-luĭ Burada să se trimétă la Secţiunea istorică, care să hotărască asupra eĭ.

D-lŭ *N. Quintescu* ḍice că nicĭ o deosebire nu este între faptulŭ că d-lŭ Burada presintă raportulŭ sĕŭ tipăritŭ şi publicatŭ, şi între faptulŭ că uniĭ membri îşĭ publică lecturile făcute în Academie înainte ca ele să fie apărute în *Anale.*

D-lŭ *D. Sturdza* ḍice că hotărîrea luată de Academie la 1889 este precisă. Raportulŭ d-luĭ Burada, fiindŭ publicatŭ, nu se póte nicĭ reproduce în *Anale,* nicĭ nu se póte cetì în şedinţă ca o lucrare nouă şi necunoscută.

D-lŭ *V. A. Urechiă* stăruesce a se trimete Secţiuneĭ istorice lucrarea d-luĭ Burada, nu ca să se tipăréscă, ci ca Secţiunea să iea dela autorŭ alte informaţiunĭ privitóre la obiectulŭ cercetărilorŭ sale.

— După propunerea d-luĭ Urechiă, scrierea d-luĭ Burada se trimete Secţiuneĭ istorice.

D-lŭ *Gr. Stefănescu* presintă pentru publicare unŭ memoriŭ de d-lŭ Sabba Stefănescu, intitulatŭ «Fauna malacologică a stratelorŭ sarmatice şi a stratelorŭ cu congeriĭ şi cu paludine din România.»

— Se recomandă Secţiuneĭ sciinţifice.

ȘEDINȚA DIN 11 MARTIE 1893.

Președința d-luĭ *I. C. Negruzzi.*

Se cetesce procesulŭ-verbalŭ alŭ Secțiuneĭ sciințifice pentru ședința dela 10 Martie, prin care se arată că Secțiunea propune în unanimitate a se alege membru alŭ Academieĭ în acea Secțiune d-lŭ Dr. Victorŭ Babeș, profesorŭ la Facultatea de medicină din Bucurescĭ.

— Se decide a se pune la ordinea dileĭ în ședința de astădĭ.

Se cetesce raportulŭ Secțiuneĭ sciințifice, prin care se arată că Secțiunea propune în unanimitate a se alege membri corespondențĭ românĭ pentru acea Secțiune d-niĭ: Dimitrie Negreanu, doctorŭ în sciințele fisice și profesorŭ la Universitatea din Bucurescĭ; d-lŭ Leonŭ Cosmovicĭ, doctorŭ în sciințele naturale și profesorŭ de zoologie la Universitatea din Iașĭ, și d-lŭ Sabba Stefănescu, licențiatŭ în sciințele naturale și profesorŭ la liceulŭ Sf. Sava.

— Se decide a se pune la ordinea dileĭ în ședința de astădĭ.

Se procede la alegerea membrilorŭ propușĭ de Secțiunĭ.

— Sunt aleșĭ membri aĭ Academieĭ în Secțiunea literară:

D-lŭ *Antonŭ Naum,* întrunindŭ 17 voturĭ pentru, 5 contra din 22 votanțĭ.

D-lŭ *Dimitrie C. Ollănescu,* întrunindŭ 18 voturĭ pentru, 4 contra din 22 votanțĭ.

Se punŭ la votŭ candidațiĭ propușĭ de Secțiune pentru a fi aleșĭ membri aĭ Academieĭ în Secțiunea istorică:

D-lŭ *Ioanŭ Kalinderu* întrunesce 13 voturĭ pentru, 9 contra.

D-lŭ Președinte arată că candidatulŭ, neîntrunindŭ 2 treimĭ (art. 10 Stat.), urméză a se supune la o nouă votare în ședința viitóre.

Este alesŭ membru alŭ Academieĭ în Secțiunea istorică d-lŭ *Alexandru D. Xenopol,* profesorŭ la Universitatea din Iașĭ, întrunindŭ 18 voturĭ pentru, 4 contra din 22 votanțĭ.

Este alesŭ membru alŭ Academieĭ în Secțiunea sciințifică d-lŭ *Dr. Victorŭ Babeș,* întrunindŭ 20 voturĭ pentru, 1 contra, fiindŭ o abținere (d-lŭ Vinc. Babeș), din 22 votanțĭ.

Se alegŭ membri corespondenţĭ pentru Secţiunea sciinţifică d-niĭ: Dimitrie Negreanu, cu 17 voturĭ pentru, 3 contra; Leonŭ Cosmovicĭ, cu 17 voturĭ pentru, 3 contra; şi Sabba Stefănescu, cu 20 voturĭ pentru, fiindŭ câte o abţinere la fie-care nume.

D-lŭ Preşedinte proclamă de aleşĭ membri aĭ Academieĭ şi membri corespondenţĭ pentru diferitele Secţiunĭ pe persónele enumerate maĭ sus.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DIN 12 MARTIE 1893.

Preşedinţa d-luĭ *Dr. D. Brândză.*

D-lŭ Preşedinte dă cetire telegramelorŭ prin carĭ d-niĭ *A. Naum* şĭ *A. D. Xenopol* mulţumescŭ pentru alegerea lorŭ de membri aĭ Academieĭ.

D-lŭ *N. Ionescu* rostesce expunerea sa asupra activităţeĭ militare a luĭ Traianŭ la Rinŭ, de unde i s'a datŭ numele de «Germanicus» şi a fostŭ înfiatŭ de Impĕratulŭ Nerva, căruia i-a şi urmatŭ în demnitatea de Impĕratŭ. Arată apoĭ motivele pentru carĭ Traianŭ a fostŭ nevoitŭ a întreprinde rĕsbóiele cu Daciĭ şi a sfărîmà pe acestŭ poporŭ.

D-lŭ *St C. Hepites* cetesce lucrarea sa despre «Temperatura luneĭ Ianuarie st. n. 1893.»

D-lŭ *D. C. Ollănescu* adreséză Academieĭ următórele cuvinte:

«*Domnilorŭ şi prea onoraţĭ Colegĭ,*

«Daţi-mĭ voe să vinŭ, cu inima plină de recunoscinţă, a Vĕ aduce mulţumirile cele maĭ călduróse pentru înalta onóre ce mĭ-aţĭ făcutŭ chemându-mĕ, pe mine modestŭ lucrătorŭ, să iaŭ scaunŭ aci alăturĭ cu d-vóstre, ilustri representanţĭ şi maestri aĭ cugetăreĭ române!

«Intr'adevĕrŭ, de anulŭ trecutŭ Academia a revĕrsatŭ cu prisosŭ asupră-mĭ generositatea și buna sa voință, carĭ nu aŭ asemĕnare decât dór cu indulgența eĭ cea mare către mine. Sunt cu atâtŭ maĭ fericitŭ însă de aceste distincțiunĭ, cu câtŭ socotescŭ că ele nu se îndreptéză în deosebĭ meritelorŭ persóneĭ orĭ lucrăreĭ mele, ci sunt maĭ multŭ o pildă și unŭ îndemnŭ datŭ tinerimeĭ muncitóre, care iubesce binele și frumosulŭ, dovedindu-ĭ că ușile acestuĭ templu sunt largŭ deschise tuturorŭ și că ospitalitatea se distribue acì cu aceeașĭ dărnicie celuĭ smeritŭ ca și celuĭ maĭ gloriosŭ!

«Óre vulturulŭ, regele măreţŭ alŭ spațiuluĭ, nu se urcă elŭ pe aceeașĭ cale cu ciocârlia, pribéga cântărétă, până la sóre?... Ceĭ marĭ și ceĭ micĭ odată intrațĭ aicĭ aŭ o singură țintă: înfrățirea prin muncă, iar idealulŭ tuturorŭ este înălțarea și rĕspândirea câtŭ maĭ luminósă și maĭ depărtată a simțireĭ și a limbeĭ românescĭ, căcĭ cine îșĭ iubesce și-șĭ cinstesce limba, îșĭ iubesce și-șĭ cinstesce némulŭ și Patria! Încă odată, Domnilorŭ și prea onorațĭ Colegĭ, din totŭ sufletulŭ vĕ mulțumescŭ tuturorŭ în deobște și fie-căruia în parte, și vĕ rogŭ a fi pe deplinŭ încredințațĭ că mĕ voiŭ sili să mĕ facŭ vrednicŭ și de acum înainte de acéstă a d-vóstre încredere și de atâta dragoste!»

După acéstă cuvîntare, d-lŭ *D. C. Ollănescu* cetesce unŭ elogiŭ în versurĭ, întitulatŭ «La mormîntulŭ poetuluĭ, apologie întru amintirea rĕposatuluĭ Vasile Alecsandri »

ȘEDINȚA DIN 13 MARTIE 1893.

Președința d-luĭ *I. C. Negruzzi.*

Se cetesce scrisórea, pre lângă care d-lŭ C Esarcu trimete rugarea bibliotecaruluĭ mănăstireĭ dela Monte-Cassino, Ambrogio M. Ancelli, de a se trimete publicațiunile Academieĭ în schimbulŭ celorŭ carĭ se facŭ în acea mănăstire.

— Se decide a se trimete tóte publicațiunile Academieĭ și publicațiunile istorice Hurmuzaki.

D-lŭ *Dr. D. Brândză* dă cetire raportuluĭ Comisiuneĭ însărcinate cu esaminarea manuscriptuluĭ presentatŭ la concursulŭ premiuluĭ Lazărŭ pe 1893, asupra subiectuluĭ «*Studiŭ asupra vinurilorŭ din România*». Propunerea Comisiuneĭ este de a nu se da premiulŭ manuscriptuluĭ presentatŭ la concursŭ.

— Academia aprobă în unanimitate propunerea Comisiuneĭ.

Se procede la a doua votare (art. 10 Statute) asupra propunereĭ Secțiuneĭ istorice de a se alege d-lŭ Ioanŭ Kalinderu membru alŭ Academieĭ în acea Secțiune.

Resultatulŭ votuluĭ este: 16 voturĭ pentru, 5 contra din 21 votanțĭ.

D-lŭ Președinte proclamă pe d-lŭ *Ioanŭ Kalinderu* de membru alŭ Academieĭ în Secțiunea istorică.

Părintele *S. Fl. Marianŭ* presintă următórea propunere:

«*Domnilorŭ Colegĭ,*

«Cu vre-o câte-va ḑile înainte de deschiderea sesiuneĭ generale actuale a Academieĭ Române am descoperitŭ unŭ noŭ manuscriptŭ românescŭ saŭ maĭ bine ḑisŭ o nouă traducere a psaltireĭ, care până acuma ni-a fostŭ cu desěvêrșire necunoscută.

«Acestŭ manuscritŭ, deși nu e completŭ, deși conține numaĭ 71 de file în octavŭ micŭ, totușĭ, după părerea mea, e de fórte mare însemnătate pentru studiulŭ limbeĭ române, de óre-ce elŭ e scrisŭ în aceeașĭ limbă în care s'aŭ scrisŭ *Codicele voronețianŭ* și *Psaltirea șcheiană*, adică cu *rotacisme* și anume pretutindene în tóte cuvintele în carĭ *n* se află între două vocale; apoĭ pentru că elŭ a aparținutŭ unŭ timpŭ fórte îndelungatŭ, adică până în anulŭ 1800, mânăstireĭ *Voronețulŭ* din Bucovina, în care mânăstire s'a descoperitŭ și *Codicele* publicatŭ de d-lŭ Sbiera; și în fine pentru că atâtŭ hârtia pe care e scrisŭ câtŭ și scrisórea cu care s'a scrisŭ séměnă în multe privințe cu cele douĕ manuscripte amintite maĭ sus. O dovadă că tustrele manuscriptele acestea aŭ fostŭ scrise saŭ maĭ bine ḑisŭ prescrise în una și aceeașĭ localitate, și fórte probabilŭ că chiar de una și aceeașĭ persónă.

«Academia Română a hotărîtŭ, vorŭ fi acuma vre-o 16 anĭ (1) de atuncĭ, ca atâtŭ primele tipăriturĭ române însă fórte rarĭ, câtŭ și tóte manuscriptele cele vechĭ carĭ se vorŭ descoperì, să se retipăréscă respective să se tipăréscă, ca cu atâta maĭ lesniciosŭ și maĭ fructiferŭ să fie studiulŭ limbeĭ din acele timpurĭ străvechĭ, când s'a începutŭ pentru prima óră a se scrie românesce și a se tipărì cărțĭ în acéstă limbă.

«Acéstă hotărîre s'a și îndeplinitŭ în cât-va prin retipărirea *Psaltireĭ luĭ Coresi*, a luĭ *Dositeiŭ* și a *Catechismuluĭ calvinescŭ*, precum și prin tipărirea *Codiceluĭ Voronețianŭ* și a *Psaltireĭ șcheiane*.

«De óre-ce însă d-lŭ Hasdeŭ, care a retipăritŭ Psaltirea luĭ Coresi, câtŭ și d-lŭ Bianu, care a retipăritŭ Psaltirea luĭ Dositeiŭ și a tipăritŭ pentru prima óră *Psaltirea șcheiană*, vorŭ să facă și câte unŭ studiŭ separatŭ asupra Psaltirilorŭ tipărite de d-lorŭ, și maĭ alesŭ d-lŭ Bianu, voindŭ a face unŭ studiŭ câtŭ se póte de amĕnunțitŭ, nu numaĭ asupra *Psaltireĭ șcheiane* publicată de d-sa și a limbeĭ ce conține Psaltirea acésta, ci și asupra limbeĭ din Codicele voronețianŭ, de aceea credŭ eŭ că Academia ar face fórte bine când s'ar înduplecà să publice pe spesele sale și Psaltirea descoperită de mine, care va purtà numele de *Psaltirea voronețiană*, după numele mânăstireĭ căreia a aparținutŭ unŭ timpŭ maĭ îndelungatŭ și unde, după tótă probabilitatea, a fostŭ și scrisă.

«Prin publicarea acestuĭ fragmentŭ românescŭ de Psaltire, nu numaĭ că s'ar înmulți cu unŭ opŭ de mare valóre literatura nóstră, ci totŭ odată s'ar face unŭ serviciŭ fórte mare tuturorŭ bărbațilorŭ carĭ se ocupă seriosŭ cu studiulŭ limbeĭ nóstre, și în deosebĭ d-luĭ Bianu, care, după cum prea bine vĕ este cunoscutŭ, a începutŭ dejà să facă unŭ studiŭ multuraticŭ și câtŭ se póte de amĕnunțitŭ asupra Psaltireĭ șcheiane și a Codiceluĭ voronețianŭ.

«Dreptŭ aceea vĕ rogŭ, d-lorŭ colegĭ, să bine-voițĭ a mijloci tipărirea câtŭ maĭ de grabă a acestuĭ fragmentŭ de Psaltire și a-mĭ acordà totŭ odată și mie o remunerațiune, care vețĭ afla-o de cuviință, pentru introducerea, transcrierea, formarea unuĭ dicționarŭ com-

(1) *Analele Societ. Acad Rom.*, X, 1, (1877) pag 134, XI, 1 (1878) pag. 210, 216—218.

pletŭ asupra tuturorŭ cuvintelorŭ cuprinse într'însulŭ, precum și îngrijirea tipăriref sale.

«Ce se atinge de persóna mea, vĕ promitŭ că-mĭ voiŭ da tótă silința ca să se tipărésca cătŭ se póte maĭ exactŭ, iar după ce va fi gata de tipăritŭ, manuscriptulŭ originalŭ, care, trebue să v'o spunŭ și acésta, că nu l'am căpĕtatŭ de geaba, ci a trebuitŭ să-lŭ cumpĕrŭ dela unŭ neguțătorŭ ovreŭ, îlŭ voiŭ oferì Academieĭ Române ca să-lŭ păstreze pentru tot-deauna în biblioteca sa.»

D-lŭ *N. Ionescu* este de părere că ar fi bine să se facă o ediţiune pentru tóte Psaltirile vechĭ românescĭ, însemnându-se deosebirile între ele și adăogêndu-se unŭ glosarŭ generalŭ. Prin o asemenea lucrare s'ar face fórte marĭ serviciĭ lexicografieĭ române.

D-lŭ *V. A. Urechiă* dice că propunerea d-luĭ N. Ionescu este multŭ maĭ largă decât acea făcută de părintele Marianŭ, și crede că ar fi maĭ practicŭ să se iea acum în cercetare de Secțiunile literară și istorică propunerea acésta, așà cum se presintă, rĕmânêndŭ cestiunea generală ridicată de d-lŭ N. Ionescu pentru esaminare ulterióră.

D-lŭ *V. Maniu* dice că trebue să se esamineze dacă textulŭ presentatŭ acum de părintele Marianŭ nu este acelașĭ cu textele dejà publicate a Psaltireĭ Șcheiane și a luĭ Coresi; în acestŭ casŭ retipărirea textuluĭ după manuscriptulŭ descoperitŭ de părintele Marianŭ ar presentà unŭ interesŭ fórte micŭ și ar necesità o cheltuială inutilă.

— Se decide a se recomandà propunerea părinteluĭ Marianŭ spre esaminare Secțiunilorŭ literară și istorică.

Părintele *S. Fl. Marianŭ* presintă următórea propunere:

«*Domnilorŭ Colegĭ,*

«Așŭ maĭ avé încă o rugăminte.

«Avêndŭ o colecție pregătită pentru tiparŭ de *vrăjĭ*, *farmece*, și *desfăcĕturĭ*, dar din nefericire neavêndŭ mijlócele necesare spre a o puté scóte pe spesele mele la lumină, vĕ rogŭ să bine-voițĭ

a dispune ca să se tipărescă și colecția acésta pe spesele Academieĭ, și anume în formatulŭ *Descântecelorŭ*, carĭ totŭ cu ajutorulŭ Academieĭ aŭ fostŭ tipărite.»

— Se decide a se recomandà și acéstă propunere spre cercetare Secțiunilorŭ literară și istorică.

ȘEDINȚA DIN 15 MARTIE 1893.

Președința d-luĭ *V. A. Urechiă.*

D-lŭ *N. Kretzulescu* presintă fotografia unuĭ documentŭ dela Impĕratulŭ Rudolf alŭ II-lea din anulŭ 1600 Februarie 11.

D-lŭ *Gr. Stefănescu* dă cetire raportuluĭ Secțiuneĭ sciințifice, care propune a se menține la concursulŭ premiuluĭ Lazărŭ pentru 1897 subiectulŭ «*Studiulŭ vinurilorŭ în România, din punctulŭ de vedere economicŭ și alŭ composițiuneĭ lorŭ chimice.*»

— Propunerea se primesce cu unanimitate.

D-lŭ *A. D. Xenopol* rostesce următórele cuvinte:

«*Domnule Președinte și Domnilorŭ Colegĭ,*

«Chematŭ în sînulŭ acestuĭ înaltŭ corpŭ învĕțatŭ, celŭ întâiŭ cuvîntŭ, pe care mĕ simtŭ datorŭ a-lŭ rosti, este aducerea celorŭ maĭ viĭ ale mele mulțumirĭ onorateĭ Academiĭ, pentru înalta onóre ce mi-a făcutŭ. Alegerea mea este datorită munceĭ mele de până acum; demnitatea la care am fostŭ înălțatŭ prin votulŭ Domnilorŭ-Vóstre îmĭ impune obligația de a îndoì încă silințele mele spre a concurà la scopulŭ pentru care Academia este înființată, întărirea poporuluĭ românescŭ prin cultura minteĭ, spre a devenì unŭ scutŭ pentru Româniĭ din țĕrile subjugate și o faclă luminătóre pentru Rĕsăritŭ.»

D-lŭ *Dr. V. Babeş* ḑice:

«*Domnilorŭ şi onoraţĭ Confraţĭ,*

«Permiteţi-mĭ să vě aducŭ viile mele mulţămirĭ pentru bună-voinţa şi indulgenţa d-vóstre faţă cu mine, alegêndu-mě membru alŭ acesteĭ înalte instituţiunĭ de cultură. Pricepŭ că alegerea mea nu este datorită atâtŭ modestelorŭ mele merite câtŭ sciinţeĭ ce represintŭ. In adevěrŭ, acéstă sciinţă are aicĭ în ţéră trebuinţă de înaltulŭ d-vóstre sprijinŭ pentru a documentà importanţa sa, căcĭ ea este menită a ridicà starea sanitară a ţěreĭ nóstre. Academia, cu alegerea mea, a arětatŭ că încuragiéză direcţiunile moderne şi progresulŭ, şi că recompenséză prin alegerea sa, nu numaĭ pe aceĭ ce aŭ lucratŭ şi sunt la sfîrşitulŭ destinaţiuneĭ lorŭ, ci şi pe aceĭ carĭ prin devotamentulŭ lorŭ daŭ speranţe pentru viitorŭ. Voiŭ căutà să îndeplinescŭ acéstă speranţă, şi împreună cu d-vóstre să contribuescŭ din rěsputerĭ la ridicarea însemnătăţiĭ sciinţifice a ţěreĭ nóstre.»

D-lŭ *Ioanŭ Kalinderu* pronunţă următórele cuvinte:

«*Domnilorŭ şi stimaţĭ Colegĭ,*

«Viŭ a vě exprimà la toţĭ şi fie-căruia în parte adînca mea recunoscinţă pentru distinsa şi măgulitórea onóre ce mi-aţĭ făcutŭ, alegêndu-mě membru alŭ acesteĭ Academiĭ. Acéstă alegere îmĭ permitŭ a o privì ca o mare şi bine-voitóre încuragiare pentru prea modestele mele publicaţiunĭ. Mě voiŭ sili dar şi în viitorŭ, pe câtŭ timpulŭ îmĭ va permite, a justificà chemarea cu care m'a onoratŭ savantulŭ şi primulŭ institutŭ de cultură alŭ patrieĭ nóstre, spre a mě arětà ast-felŭ demnŭ de încrederea d-vóstre, deşi ar trebuì póte să ḑicŭ ca unŭ poetŭ latinŭ: «Non equidem tali me dignor honore.»

D-lŭ *A. Naum* mulţumesce cu adîncă recunoscinţă membrilorŭ înaltuluĭ corpŭ academicŭ pentru alegerea sa. D-sa se bucură maĭ puţinŭ pentru acéstă onóre distinsă ce i s'a făcutŭ decât pentru

încuragiarea ce se dă tineretuluĭ care vine. Academia Română a pusŭ temelia cultureĭ intelectuale a Românieĭ, ea trebue să ducă până la sfîrșitŭ, prin încuragiarea talentelorŭ modeste, acea cultură înaltă, după care aspiră cu încredere întrégа românime.

D-lŭ Vice-Președinte *V. A. Urechiă* dice: Când unŭ Impěratŭ romanŭ se urcà pe tronŭ, Senatulŭ se grăbià a-lŭ numì *Pater Patriœ*. Singurŭ Traianŭ n'a voitŭ să priméscă acéstă titulatură încă dela începutulŭ domnieĭ, așa că panigeristulŭ sěŭ Pliniŭ îĭ dicea: «Tu singurŭ fuseșĭ *Pater Patriœ* înainte de a fi fostŭ așà numitŭ de Senatŭ.» Mulțĭ din colegiĭ noștri eraŭ prin lucrările lorŭ academicĭ, înainte de ce împrejurările să fie permisŭ Academieĭ a-ĭ chemà în sînulŭ sěŭ. De aceea astădĭ, ascultândŭ cuvintele noilorŭ colegĭ, nu putemŭ decât să le urămŭ încă odată din tótă inima bună venire între noĭ și succesŭ maĭ departe în cariera lorŭ academică.

D-lŭ Dimitrie Negreanu mulțumesce prin scrisóre pentru alegerea sa de membru corespondentŭ alŭ Academieĭ.

D-lŭ *I. Negruzzi* atrage atențiunea Academieĭ și în specialŭ a membrilorŭ noŭ aleșĭ asupra bunuluĭ obiceiŭ, care s'a părăsitŭ de câțĭ-va anĭ, ca membriĭ noŭ aleșĭ să facă unŭ discursŭ de intrare în Academie. D-sa crede că ar fi bine ca acestŭ discursŭ să tracteze despre activitatea membruluĭ înlocuitŭ. Spune că d-lŭ Ollănescu i-a și comunicatŭ în particularŭ că voesce a face discursulŭ sěŭ de recepțiune despre rěposatulŭ V. Alecsandri, iar d-sa s'a înțelesŭ ca să rěspundă la discursulŭ d-luĭ Ollănescu. Propune ca ceĭ-lalțĭ membriĭ noŭ aleșĭ să facă asemenea. Tóte discursurile să se pregătéscă la timpŭ spre a se puté cetì în viitórea sesiune generală, și să nu se maĭ întîmple întârdierĭ cum s'a întîmplatŭ cu discursulŭ d-luĭ Tocilescu.

D-lŭ *P. S. Aurelianŭ* observă că întrégă propunerea d-luĭ Negruzzi este deja resolvită, din causă că Statutele (art. 25) spunŭ că membriĭ noŭ aleșĭ trebue să facă unŭ discursŭ de recepțiune în Academie, care să fie «relativŭ de preferință la o ramură óre-care a desvoltăreĭ naționale.» Membriĭ noŭ aleșĭ după votarea Statutelorŭ

aŭ satisfăcutŭ acesteĭ obligațiunĭ; dacă uniĭ nu aŭ făcutŭ acésta — și în acestŭ casŭ este însușĭ d-lŭ Negruzzi — nu aŭ decât să se grăbéscă a-șĭ face discursurile conformŭ Statutelorŭ, și pentru acésta nu maĭ póte fi locŭ de a se luà nicĭ unŭ felŭ de hotărîre ca cea propusă de d-lŭ Negruzzi.

D-lŭ *Gr. Stefănescu* dice că, după art. 25 din Statute, noulŭ membru este datorŭ să facă, cu ocasiunea intrăreĭ sale în sînulŭ Academieĭ, unŭ operatŭ originalŭ, relativŭ de preferință la o ramură óre-care a desvoltăreĭ naționale; nicăerĭ însă nu se dice ca noulŭ membru să facă elogiulŭ celuĭ pre care-lŭ înlocuesce. Neapĕratŭ că buna cuviință și usulŭ din alte Academiĭ cerŭ ca să se facă unŭ asemenea elogiŭ de noulŭ membru, și eŭ credŭ că, pentru a se conformà și Statutelorŭ și buneĭ cuviințe, noulŭ academicianŭ ar puté să-șĭ împartă discursulŭ sĕŭ în douĕ părțĭ: în partea întâia va face elogiulŭ membruluĭ înlocuitŭ și în a doua va face operatulŭ originalŭ ce va găsì maĭ potrivitŭ cu specialitatea sa, pentru a se conformà cerințelorŭ Statutelorŭ.

D-lŭ *A. D. Xenopol* spune că intențiunea sa este de a tractà în discursulŭ de recepțiune despre Kogălniceanu, și nu crede că-ĭ va fi cu putință a terminà până la viitórea sesiune, din causă că activitatea luĭ Kogălniceanu este strînsŭ legată cu tótă istoria țĕreĭ în timpŭ de vre-o 60 de anĭ.

D-lŭ *D Sturdza* se oferă a rĕspunde d-luĭ Xenopol, pentru că întâia lucrare politică practică ce a făcutŭ d-sa, a făcut'o alăturea cu Kogălniceanu, care erà pe atuncĭ în culmea străluciriĭ talentuluĭ sĕŭ.

D-lŭ *D. Ç. Ollănescu* spune că este hotărîtŭ a-șĭ face discursulŭ de recepțiune despre Alecsandri și speră a-lŭ puté terminà pentru sesiunea viitóre.

D-lŭ *I. Negruzzi* se oferă a face rĕspunsulŭ la acestŭ discursŭ.

D-lŭ *D. Sturdza* atrage atențiunea asupra necesitățeĭ ca recepiendariĭ să depună manuscriptele discursurilorŭ cu treĭ lunĭ celŭ puținŭ înainte de viitórea sesiune, spre a se puté face rĕspunsurile la ele.

D-lŭ *N. Ionescu* dice că propunerea făcută de d-lŭ Negruzzi este

imitațiune după Academia Franceză. Academia nóstră a fostŭ maĭ modestă, căcĭ nu a hotărîtŭ dinainte că toțĭ membriĭ sĕĭ vorŭ fi atâtŭ de glorioșĭ și cu atâtea merite, în câtŭ să se impună noilorŭ aleșĭ a-șĭ face discursulŭ solemnŭ de intrare cu unŭ elogiŭ alŭ membruluĭ înlocuitŭ. Art. 25 din Statutele nóstre prevede unŭ operatŭ asupra uneĭ ramure óre care a desvoltăreĭ naționale, și art. 63 din Regulamentŭ reglementéză acéstă materie. Unŭ individŭ, orĭ câtŭ de mare ar fi fostŭ, totŭ este maĭ micŭ decât o națiune întrégă; de aceea este bine ce s'a scrisŭ în Statute ca să se lase membrilorŭ noŭ aleșĭ libertatea de a-șĭ alege subiectele discursurilorŭ de recepțiune. Să nu ne grăbimŭ la elogiile rĕposațilorŭ, carĭ sunt maĭ ușorŭ de făcutŭ, ci din contra să îndemnămŭ pe noŭ aleșiĭ ca să tracteze în aceste discursurĭ solemne despre cele maĭ însemnate cestiunĭ naționale și sciințifice ce vorŭ crede dînșiĭ; maĭ alesŭ că numaĭ acestŭ modŭ de a procede este conformŭ cu Regulamentulŭ.

D-lŭ *D. Sturdza* constată că în acéstă discuțiune a scăpatŭ însușĭ din vedere disposițiunea art. 63 din Regulamentŭ, care prescrie că: «Delegațiunea va da însărcinare unuĭ membru de a rĕspunde la discursulŭ de recepțiune alŭ nouluĭ alesŭ.» De aceea declarațiunea sa făcută în privința rĕspunsuluĭ la discursulŭ d-luĭ Xenopol se va luà în considerațiune la timpulŭ sĕŭ de către Delegațiune.

— Discuțiunea se închide, rĕmânêndŭ a se procede în conformitate cu disposițiunile Statutelorŭ și Regulamentuluĭ.

D-lŭ *Sp. Haret* dă cetire următoruluĭ raportŭ alŭ Comisiuneĭ însărcinată cu cercetarea lucrărilorŭ de peste anŭ:

«*Domnilorŭ Colegĭ,*

«Comisiunea însărcinată de d-vóstre a face raportulŭ asupra activitățeĭ Academieĭ în decursulŭ anuluĭ 1892—93, vine prin organulŭ meŭ să se achite de acéstă însărcinare.

«Prima parte a lucrăriĭ sale este de a împlinì o tristă datorie către memoria ilustrilorŭ membri, carĭ aŭ eșitŭ din viață în decursulŭ acestuĭ anŭ.

«Printr'o durerósă coincidență, câte trele secțiunile Academieĭ aŭ avutŭ să sufere câte o perdere mare:

«Episcopulŭ Melchisedec represintà activitatea pe terenulŭ istorieĭ naționale și bisericescĭ; G. Sion era unulŭ din ceĭ carĭ contribuiseră maĭ multŭ la regenerarea limbeĭ în perioda de minunată activitate dintre 1845 și dilele nóstre; Gr. Cobălcescu era unulŭ dintre lucrătoriĭ ceĭ maĭ fără pregetŭ, așa că singurŭ, maĭ fără nicĭ unŭ ajutorŭ de nicăerĭ și numaĭ cu propriile luĭ mijlóce, a ajunsŭ să realiseze o sumă de muncă pe care puținĭ ómenĭ potŭ să o pună la activulŭ lorŭ.

«O perdere nu maĭ puținŭ simțitóre pentru Academie este a d-luĭ Dr. Felix Bamberg, unulŭ dintre filo-româniĭ ceĭ maĭ luminațĭ și care a făcutŭ țěreĭ nóstre marele serviciŭ de a fi fostŭ unulŭ din ceĭ d'întâĭ carĭ aŭ vorbitŭ cu imparțialitate și în cunoscință de causă despre istoria nóstră contemporană.

«Alăturĭ cu aceste împrejurărĭ dureróse, Academia a avutŭ însă și unŭ momentŭ de mare bucurie, acela când, prin o delegațiune din sînulŭ sěŭ, a pututŭ să manifesteze iubirea și venerația sa pentru ilustrulŭ românŭ G. Barițiŭ, cu ocasia celeĭ de a 80-a aniversare a sa.

«Activitatea sciințifică a Academieĭ s'a manifestatŭ prin maĭ multe comunicațiĭ, făcute în ședințele publice de peste anŭ de maĭ mulțĭ din membriĭ sěĭ.

«Ar fi de doritŭ ca textulŭ acestorŭ comunicațiĭ, carĭ de multe orĭ sunt de mare interesŭ sciințificŭ, să fie pusŭ din timpŭ de către autorĭ la disposiția Secretariatuluĭ, pentru a puté apare în *Anale*. Alt-felŭ e de temutŭ ca *Analele* nóstre să piardă pentru lumea sciințifică totŭ interesulŭ ce merită să presinte.

«In privința publicațiunilorŭ Academieĭ, Comisiunea exprimă asemenea dorința de a se continuà și terminà câtŭ maĭ curînd publicarea lucrărilorŭ începute, iar unele numaĭ anunțate și carĭ nu aŭ apărutŭ încă. Comisiunea crede că intervențiunea bine-voitóre a Academieĭ pe lângă autoriĭ respectivĭ, ar puté aduce o repede soluțiune acestorŭ dificultățĭ.

«Din fericire, publicarea documentelorŭ din colecția Hurmuzaki

își urméză cursulŭ regulatŭ și într'unŭ modŭ care întrece tóte așteptările. Comisiunea nu póte vorbì cu maĭ multă competență și în modŭ maĭ completŭ decât d-lŭ Secretarŭ generalŭ în privința acesteĭ publicațiunĭ, care a ajunsŭ să formeze o neprețuită comóră pentru așezarea istorieĭ naționale pe base solide. Comisiunea propune ca Academia să exprime mulțămirile sale atâtŭ d-luĭ Secretarŭ generalŭ, câtŭ și colaboratorilorŭ carĭ l'aŭ ajutatŭ în ducerea maĭ departe a acesteĭ lucrărĭ considerabile.

«In privința fondurilorŭ și legaturilorŭ lăsate Academieĭ, Comisiunea are unŭ rolŭ destulŭ de mărginitŭ, de óre-ce cu acestŭ punctŭ are a se ocupà cu deosebire Comisiunea financiară. Totușĭ Comisiunea crede necesarŭ a propune Academieĭ a se continuà procura dată d-luĭ Secretarŭ generalŭ de a o represintà în afacerea succesiunilorŭ Adamachi și Zappa, mandatŭ de care d-sa se achită cu atâta devotamentŭ.

«Comisiunea propune încă a se da urmare unuĭ votŭ datŭ dejà de maĭ multă vreme de către Academie, ca fondurile sale mobile să fie puse în moșiĭ.

«Terminândŭ, propunemŭ ca Academia să exprime mulțămirile sale biurouluĭ, care în decursulŭ anuluĭ expiratŭ a lucratŭ cu atâta zelŭ în interesulŭ eĭ.

«Membriĭ Comisiuneĭ: *G. Barițiu*, *I. Caragiani.*

«Raportorŭ: *Haret* »

— Se decide a se pune la ordinea dileĭ în ședința viitóre.

SEDINȚA DIN 16 MARTIE 1893.

Președința d-luĭ *V. A. Urechiă.*

D-lŭ *Gr. G. Tocilescu* regretă că d-lŭ Negruzzi în ședința de erĭ, pe când d-sa era absentŭ, a credutŭ de cuviință ca să sfătuiască pe membriĭ aleșĭ în sesiunea acésta, ca să pregătéscă la timpŭ

discursurile «și să nu se maĭ întîmple întârḑierĭ cum s'a întîmplatŭ cu discursulŭ d-luĭ Tocilescu.» Dacă este cestiunea a ne amintì uniĭ altora datoriile ce avemŭ ca membri, și-ar permite să róge pe onor. Colegŭ să fie maĭ pacientŭ și maĭ îngăduitorŭ pentru dînsulŭ, care de doĭ anĭ numaĭ este în întârḑiere cu acelŭ discursŭ, pe când d-sa este de 12 anĭ. Cu acéstă ocasiune d-lŭ Tocilescu ridică cestiunea aplicațiuneĭ art. 59 și 60 din Regulamentulŭ generalŭ în privința acelorŭ membri, carĭ absentéză fără motive valide dela sesiunile generale ale Academieĭ.

D-lŭ *N. Ionescu* observă că de erĭ s'a pusŭ la ordinea ḑileĭ pentru ședința de aḑĭ raportulŭ Comisiuneĭ însărcinate a esaminà lucrările din cursulŭ anuluĭ, arĕtate la începutulŭ sesiuneĭ prin raportulŭ de deschidere alŭ Secretaruluĭ generalŭ. D-sa cere să se discute acestŭ raportŭ, care cuprinde puncte de interesŭ urgentŭ.

D-lŭ *D. Sturdza* ḑice că este încredințatŭ, că în cuvintele spuse erĭ de d-lŭ Negruzzi cu privire la discursurile de recepțiune nu s'a cuprinsŭ nicĭ unŭ atacŭ personalŭ asupra d-luĭ Tocilescu. In privința cestiuneĭ ridicate de d-lŭ Tocilescu pentru aplicarea art. 59 și 60 din Regulamentŭ, d-sa observă că aceste articole nu aŭ fostŭ și nu puteaŭ fi puse în aplicare, pentru că ele sunt în contra ințelesuluĭ art. 22 din Statute și prin urmare aplicarea lorŭ este imposibilă.

D-lŭ *V. A. Urechiă* ḑice că cestiunea ridicată de d-lŭ Tocilescu pentru aplicarea articolelorŭ citate nu este acum la ordinea ḑileĭ; d-sa crede că ar fi practicŭ ca să se discute raportulŭ cetitŭ erĭ despre lucrările din anulŭ trecutŭ, iar propunerea d-luĭ Tocilescu să se formuleze și să se pună la ordinea ḑileĭ într'o ședință următóre.

D-lŭ *Gr. Stefănescu* constată evidenta neconcordanță între articolele Regulamentuluĭ și alŭ Statutelorŭ, din care causă Regulamentulŭ în acestŭ punctŭ nu se póte aplicà. Dacă d-lŭ Tocilescu doresce a se luà mĕsurĭ în privința membrilorŭ carĭ nu vinŭ la sesiunile generale, trebue să facă propunere de modificarea Statutelorŭ.

D-lŭ *V. A. Urechiă* cere intrarea în ordinea ḑileĭ. Erĭ s'a ho-

tărîtŭ a se pune astădĭ în discuţiune raportulŭ Comisiuneĭ asupra lucrărilorŭ din cursulŭ anuluĭ. Propunerea d-luĭ Tocilescu să se presinte, şi să se discute când va fi presentată.

La ordinea dileĭ se pune raportulŭ Comisiuneĭ asupra lucrărilorŭ de peste anŭ, în care Comisiunea exprimă desiderate fără a face propunerĭ formale; aceste desiderate se ieaŭ în discuţiune.

a) Textulŭ comunicaţiunilorŭ făcute în şedinţe să fie pusŭ din timpŭ de către autorĭ la disposiţiunea Secretariatuluĭ pentru a puté apăré în *Anale.*

D-lŭ *Gr. Stefănescu* observă asupra acestuĭ punctŭ că sunt comunicărĭ carĭ se facŭ numaĭ verbalŭ şi alŭ cărorŭ textŭ nu se maĭ dă Secretariatuluĭ, nicĭ nu se publică într'altă parte, ast-felŭ că rĕmânŭ cu totulŭ perdute. Crede că este necesarŭ să înceteze acésta, şi tóte comunicările să se presinte în scrisŭ spre a se puté publică.

D-lŭ *D. Sturdza* propune să se iea o decisiune formală ca lecturile făcute în şedinţele Academieĭ să nu se maĭ publice de autorĭ nicăerĭ, până după apariţiunea lorŭ în *Anale.*

— Propunerea formulată de d-lŭ Sturdza se primesce

b) Să se continue şi termine câtŭ maĭ curînd publicarea lucrărilorŭ începute a se tipări saŭ nedate încă la tiparŭ.

D-lŭ *N. Ionescu,* relativŭ la acestŭ desideratŭ alŭ Comisiuneĭ, cere să se specifice anume lucrările carĭ sunt în întârdiere, să se cerceteze pentru fie-care causele întârdieriĭ şi să nu se dea tuturorŭ autorilorŭ acestorŭ lucrărĭ avertismentulŭ propusŭ de Comisiune, ci numaĭ acelora carĭ nu aŭ cause suficiente de scusă.

D-lŭ *Dr. D. Brândză* dă explicare că lucrarea sa despre «Flora Dobrogeĭ», care a fostŭ onorată cu unŭ premiŭ de Academie, nu s'a pututŭ tipări până acum, din causă că pe o parte d-sa a fostŭ cu totulŭ absorbitŭ de câţĭ-va anĭ cu lucrările de instalarea Institutuluĭ Botanicŭ, şi totŭ din acéstă causă nu putea avé la disposiţiune colecţiunile botanice necesare pentru revisiunea şi completarea lucrăriĭ; apoĭ doriă să facă o lucrare câtŭ se póte maĭ completă. Acum colecţiunile fiindŭ instalate, crede că chiar în anulŭ

acesta va puté începe tipărirea, și ast-felŭ lucrarea sa va fi maĭ completă și maĭ bună de cum a fostŭ când i s'a acordatŭ premiulŭ.

D-lŭ *Gr. G. Tocilescu* asigură că până la anulŭ se va achità de îndatoririle sale fațǎ cu Academia, terminândŭ lucrările carĭ sunt în sarcina d-sale.

D-lŭ *N. Ionescu* întrébă Comisiunea, dacă în acestŭ desideratŭ privitorŭ la publicațiunile întârḑiate dînsa a cuprinsŭ și lucrarea Mareluĭ Etimologicŭ, și dacă a înțelesŭ ca să se facă și d-luĭ Hasdeŭ invitarea de a grăbì acéstă mare lucrare, cu care este însărcinatŭ. Ocasiunea este bună spre a se face în Academie o explicare deplină asupra acestuĭ punctŭ.

D-lŭ *D. Sturdza* spune că și d-sa se află în întârḑiere cu o lucrare, ce a luatŭ asupră-șĭ. Academia a decisŭ, cu ocasiunea aniversăreĭ de 25 anĭ, care coincidà cu jubileulŭ domnieĭ Regeluĭ, să publice într'o colecțiune discursurile personale rostite de Rege în diferite ocasiunĭ în ceĭ 25 anĭ aĭ domnieĭ Sale. Pentru înțelegerea acestorŭ discursurĭ era absolutŭ necesară o înșirare cronologică a faptelorŭ principale din acestŭ timpŭ. Datele trebuescŭ controlate cu exactitate, și de aceea lucrarea nu a putută fi terminată atâtŭ de iute, cum d-sa ar fi doritŭ. Speră însă că în cursulŭ anuluĭ o va puté tipărì întrégă. In privința Mareluĭ Etimologicŭ, d-sa crede că nu este bine a se amestecà în discuțiunile și decisiunile Academieĭ cele ce se vorbescŭ saŭ se scriŭ prin ḑiare. M. S. Regele, în dorința de a contribuì la facerea uneĭ lucrărĭ marĭ naționale, a pusŭ la disposițiunea Academieĭ mijlócele pentru facerea acesteĭ lucrărĭ, și Academia a datŭ însărcinarea acésta celuĭ maĭ competentŭ dintre membriĭ eĭ și dintre toțĭ învĕțațiĭ noștri, d-luĭ Hasdeŭ, care de sigurŭ își va încordà puterile pentru a terminà acéstă lucrare monumentală.

D-lŭ Generalŭ *Fălcoianu* este și d-sa de părere, că nu trebue a se aduce în discuțiunea Academieĭ scirĭ de prin ḑiare; totușĭ Academia trebue să observe că Regulamentulŭ Academieĭ, în art. 61, prescrie că disertațiunile și orĭ-ce scrierĭ, ca să se pótă ceti în ședință de corpŭ, trebue să fie cunoscute maĭ întâĭ de Secțiunea respectivă, și numaĭ cu autorisațiunea Secțiuneĭ să se cetéscă. D-sa

cere ca acéstă disposițiune să se aplice în privirea tuturorŭ fără excepțiune, și prin urmare și în privirea d-luĭ Hasdeŭ.

D-lŭ *N. Ionescu* amintesce principalele documente despre începutulŭ Mareluĭ Etimologicŭ, anume programulŭ făcutŭ și presentatŭ de d-lŭ Hasdeŭ în ședința dela 4 Aprilie 1884, decisiunea luată de Academie la 2 Aprilie 1884 și primită de d-lŭ Hasdeŭ, în fine discursulŭ rostitŭ de M. S. Regele la 23 Martie 1884, prin care propune Academieĭ facerea Mareluĭ Etimologicŭ și pune la a eĭ disposițiune suma de 6.000 leĭ pe anŭ pentru acéstă lucrare, «pentru care patru, cincĭ, șése anĭ vorŭ fi trebuincioșĭ.» Aŭ trecutŭ nouĕ anĭ de atuncĭ și ultima fascicolă distribuită înainte cu câte-va ḑile cuprinde de abia începutulŭ litereĭ *B*. D-sa a cetitŭ câte-va articole din acéstă fascicolă și face laude autoruluĭ pentru modulŭ cum este tractată acéstă enciclopedie a graiuluĭ românescŭ. Acéstă fascicolă cuprinde însă la începutŭ o disertațiune etnografică despre originea popórelorŭ balcanice, iar la fine s'a retipăritŭ în ea o întrégă monografie numismatică a d-luĭ Sturdza. După cum este făcută acéstă fascicolă, ea nu permite să sperămŭ nicĭ în douĕ-ḑecĭ de anĭ lucrarea completă. Academia este datóre a interveni, căcĭ lucrarea se publică sub auspiciile eĭ; ea are rĕspundere atâtŭ față cu Regele câtŭ și față cu publiculŭ. D-lŭ Ionescu nu crede că este pericolulŭ *in mora*, dar este mare întârḑiere. Academia nu maĭ póte privì în tăcere. D-sa propune ca Secțiunea literară să fie însărcinată a esaminà cestiunea și a-șĭ aduce părerea eĭ despre starea lucruluĭ.

D-lŭ *I. Caragiani*, ca membru alŭ Comisiuneĭ, spune că Comisiunea scià că sunt lucrărĭ a cărorŭ tipărire s'a întârḑiatŭ și că unele din ele sunt chiar premiate; de aceea a credutŭ că este de ajunsŭ a exprimà dorința ca tóte lucrările întârḑiate să se tipărescă câtŭ s'ar puté maì iute. În raportŭ nu s'aŭ spusŭ numele, pentru că lucrările acestea sunt cunoscute. Despre Marele Etimologicŭ, Comisiunea a credutŭ că nu póte să insiste în specialŭ și maĭ multŭ, pentru că d-lŭ Hasdeŭ de maĭ multe orĭ și către maĭ mulțĭ membri a spusŭ că face câtŭ póte, maĭ multŭ nu. Comisiunea a fostŭ cu tótă reserva tocmaĭ față cu lucrarea d-luĭ Hasdeŭ. Intârḑierea acesteĭ lu-

crărĭ este fără îndoială mare; se vorŭ cere mulțĭ anĭ și mulțĭ banĭ pentru a se terminà. D-sa crede că este bine să nu se atingă cestiunea acésta, ci Academia să se mulțuméscă cu câtŭ d-lŭ Hasdeŭ póte face, căcĭ alt-felŭ este pericolŭ de a se încetà lucrarea cu totulŭ, ceea ce ar fi o pagubă fórte mare.

D-lŭ *G. Barițiu* constată că în toțĭ aniĭ aŭ fostŭ discuțiunĭ asupra lucrărilorŭ întârḑiate. Spre a se discutà cestiunea Etimologiculuĭ, ar fi necesarŭ ca d-lŭ Hasdeŭ să fie de față. Academia erà datóre să iea mĕsurĭ ca să nu se întîmple întârḑierĭ atâtŭ de marĭ cu facerea acesteĭ și altorŭ lucrărĭ. Este în dreptŭ să o céră acésta dela dînsa publiculŭ, și maĭ este în dreptŭ Acela, care dă ajutorŭ generosŭ pentru cheltuelile Etimologiculuĭ. D-lŭ Hasdeŭ ar trebuì să înțelégă că nimenĭ nu se póte mulțumì cu o făscióră de 10 cóle pe anŭ.

D-lŭ *D. Sturdza* ḑice că lucrarea despre numismatică publicată în fascicola din urmă la cuvîntulŭ *banŭ*, i-a cerut'o d-lŭ Hasdeŭ de multŭ și d-sa nu a putută să i-o refuze, ci s'a socotitŭ datorŭ să i-o dea; lucrarea este de alt-felŭ nouă de totŭ și nu a maĭ fostŭ tipărită nicăerĭ. Lucrarea Etimologiculuĭ, ca o enciclopedie a limbeĭ și întregeĭ viețĭ a poporuluĭ românŭ, este fără îndoială o lucrare de cea maĭ mare însemnătate, și partea publicată din Etymologicum este hotărîtóre dovadă despre acésta. Acestŭ modŭ de a face însă dicționarulŭ cere timpŭ, și tocmaĭ aicĭ este dificultatea situațiuneĭ în care se găsesce Academia. Lucrarea Etimologiculuĭ se face nu numaĭ sub auspiciele Academieĭ, dar și cu cheltuiala Regeluĭ, care, punêndŭ la disposițiunea Academieĭ ajutorulŭ pentru acéstă lucrare, a vorbitŭ de 5 — 6 anĭ. Academia a primitŭ sarcina, și dela Academie a primit'o d-lŭ Hasdeŭ. Aŭ trecutŭ 9 anĭ, și Regele a continuatŭ cu subvențiunea și peste ceĭ 6 anĭ, apreciândŭ și lucrarea făcută și greutățile întîmpinate. Academia și d-lŭ Hasdeŭ aŭ ast-felŭ tótă rĕspunderea morală în fața Regeluĭ și a națiuneĭ. D-sa crede că ar fi maĭ bine a se tractà acéstă cestiune deosebitŭ într'o altă ședință, în afară de discuțiunea asupra raportuluĭ pe care-lŭ avemŭ la ordinea ḑileĭ. D-sa adaogă că, după decisiunea luată de

Academie, a însciințatŭ pe M. S. Regele și pe d-lŭ Hasdeŭ pentru ședința publică, în care acesta îșĭ va cetì darea sa de sémă.

D-lŭ *N. Ionescu* cere a se hotărî ca d-lŭ Hasdeŭ să vie în sînulŭ Secțiuneĭ ca să dea esplicare despre lucrarea Etimologiculuĭ. Propune ca alineatulŭ din raportulŭ Comisiuneĭ privitorŭ la publicațiunile întârḑiate să se reserve până după esplicările, pe carĭ d-lŭ Hasdeŭ le va da în Secțiune și în Academie.

— Se pune la votŭ și se primesce propunerea d-luĭ N. Ionescu, de a se reservà pentru ulterióră discuțiune alineatulŭ raportuluĭ privitorŭ la publicațiunile întârḑiate.

c) Comisiunea propune ca Academia să exprime mulțumirĭ d-luĭ Secretarŭ generalŭ și colaboratorilorŭ la publicarea documentelorŭ din colecțiunea Hurmuzaki.

D-lŭ *D. Sturdza* mulțumesce pentru cuvintele bine-voitóre ale Comisiuneĭ. Laudele pentru marea desvoltare a bogateĭ colecțiunĭ de documente le merită aceia carĭ lucréză neobositŭ la acéstă mare publicațiune. D-sa îșĭ face numaĭ o datorie către Academie și către memoria atâtŭ de scumpă a neobosituluĭ Eudoxiŭ Hurmuzaki și a frateluĭ seŭ Gheorghe Hurmuzaki, carĭ i-aŭ datŭ împuternicirea de a supraveghià publicarea acestorŭ colecțiunĭ.

— Se pune la votŭ alineatulŭ din raportŭ și se primesce.

d) Asupra alineatuluĭ privitorŭ la fondurĭ și legate, d-lŭ *N. Ionescu* cere esplicărĭ asupra stăreĭ afacereĭ succesiuneĭ Zappa în ce privesce pe Academie, și întrébă dacă moștenitoriĭ aŭ făcutŭ declarațiunĭ suficiente la Tribunalŭ pentru recunóscerea drepturilorŭ Academieĭ.

D-lŭ *D. Sturdza* ḑice că într'adevĕrŭ moștenitoriĭ luĭ Zappa aŭ făcutŭ declarațiunĭ formale, carĭ s'aŭ înscrisŭ în procesulŭ-verbalŭ alŭ Tribunaluluĭ, și recunoscŭ drepturile Academieĭ înscrise în testamentulŭ luĭ Evanghele Zappa.

— Se primesce propunerea Comisiuneĭ de a se continuà procura dată d-luĭ Secretarŭ generalŭ de a representà Academia în afacerea succesiunilorŭ Adamachi și Zappa.

— Se primesce asemenea propunerea Comisiuneĭ de a se autorisà Delegațiunea, cum s'a făcutŭ și anulŭ trecutŭ, ca să transforme în moșiĭ fondurile sale mobile.

— Se primesce propunerea Comisiuneĭ de a se exprimà mulțumirĭ biurouluĭ pentru conducerea lucrărilorŭ din anulŭ expiratŭ.

Votulŭ în totalŭ asupra raportuluĭ se va da după închiderea discuțiuneĭ asupra alineatuluĭ privitorŭ la publicațiunile întârḑiate.

D-lŭ Generalŭ *Fălcoianu* observă că în discuțiunea urmată asupra publicăreĭ Etimologiculuĭ, în legătură cu darea de seamă pe care d-lŭ Hasdeŭ o va cetì în ședința viitóre publică, a rĕmasŭ o cestiune nehotărîtă: aceea de a se luà maĭ dinainte cunoscință despre cuprinsulŭ lectureĭ, pe care o va face d-lŭ Hasdeŭ. D-lŭ Hasdeŭ a scrisŭ d-luĭ Sturdza în modŭ confidențialŭ că va face darea sa de sémă înaintea Regeluĭ și a publiculuĭ, nu și a Academieĭ. D-sa cere ca d-lŭ Hasdeŭ să fie chematŭ a se conformà dispositiunilorŭ Regulamentuluĭ, aducêndŭ la cunoscința Secțiuneĭ respective textulŭ lectureĭ sale înainte de a o face în publicŭ.

D-lŭ *Gr. Stefănescu* se unesce cu propunerea d-luĭ Generalŭ Fălcoianu, care nicĭ nu póte fi pusă la votŭ, fiindŭ resolvită prin textulŭ Regulamentuluĭ. Darea de sémă a d-luĭ Hasdeŭ va trebuì să trécă prin Secțiunea literară. Delegațiunea să aducă acésta de urgență la cunoscința d-luĭ Hasdeŭ prin o adresă oficială, invitându-lŭ a se conformà Regulamentuluĭ.

— Se decide ca, în conformitate cu Regulamentulŭ, d-lŭ Hasdeŭ să fie invitatŭ de Delegațiune prin adresă formală, a presentà Secțiuneĭ literare lucrarea pe care voesce a o cetì în ședință.

D-lŭ *I. Negruzzi* — în cestiune personală. — Erĭ a îndemnatŭ pe membriĭ noŭ aleși să-șĭ facă discursurile de recepțiune, amintindŭ casulŭ de întârḑiere a discursuluĭ d-luĭ Tocilescu. D-lŭ Tocilescu s'a supĕratŭ și, relevândŭ observațiunile d-luĭ Negruzzi, l'a acusatŭ că nu și-a făcutŭ discursulŭ sĕŭ de recepțiune de 12 anĭ. Rĕŭ a făcutŭ d-lŭ Tocilescu de l'a acusatŭ; dela d-sa și dela ceĭ noŭ aleși se aștéptă maĭ multŭ decât dela ceĭ bĕtrânĭ. Apoĭ d-lŭ

Negruzzi a făcutŭ observaţiunea din şedinţa precedentă fără nicĭ unŭ gândŭ rĕŭ faţă de d-lŭ Tocilescu.

D-lŭ *Tocilescu* rĕspunde că nu face acusaţiunĭ d-luĭ Negruzzi, dar a voitŭ să se apere de acusaţiunile d-sale din şedinţa precedentă. Chiar din anulŭ trecutŭ ar fi pututŭ presentà discursulŭ de recepţiune, dar nu-lŭ terminase de scrisŭ la timpŭ ca să i se pótă pregăti rĕspunsulŭ de către d-lŭ Sturdza.

— Incidentulŭ se închide.

D-lŭ *A. Romanŭ* ḍice că tóte discuţiunile din şedinţa de astăḍĭ, atâtŭ cea privitóre la întârḍierea d-luĭ Hasdeŭ cu lucrarea Mareluĭ Etimologicŭ, câtŭ şi cea personală dintre d-niĭ Negruzzi şi Tocilescu, sunt de natură cu totulŭ intimă şi ar fi maĭ bine să se ştérgă din procesulŭ-verbalŭ şi să nu se publice.

D-lŭ *Gr. Stefănescu* este în contra propunereĭ d-luĭ Romanŭ şi ḍice că s'ar face unŭ precedentŭ periculosŭ, dacă s'ar atinge textulŭ proceselorŭ-verbale verificate şi aprobate şi s'ar face în ele ştergerĭ, după ce aŭ fostŭ subscrise de biuroulŭ Academieĭ.

— Se pune la votŭ propunerea d-luĭ Romanŭ şi se respinge.

ŞEDINŢA DIN 17 MARTIE 1893

Preşedinţa d-luĭ *I. Negruzzi.*

D-lŭ Secretarŭ generalŭ *D. Sturdza* aduce la cunoscinţă că în urma decisiuneĭ de erĭ s'a făcutŭ d-luĭ Hasdeŭ invitare de a veni în Secţiunea literară spre a-ĭ comunicà cuprinsulŭ dăreĭ de sémă asupra Etimologiculuĭ, pe care o va ceti în şedinţa publică viitóre. D-lŭ Hasdeŭ a rĕspunsŭ prin scrisóre Preşedinteluĭ că va ceti din ultima făscióră apărută din Etymologicum articolele asupra cuvintelorŭ *Bade, Baier* şi *Bacăŭ,* însoţindu-le de câte-va cuvinte asupra continuăriĭ lucrăriĭ.

D-lŭ *D. Sturdza* comunică apoĭ că a adusŭ la cunoscința M. S. Regeluĭ hotărîrea Academieĭ de a ține ședință publică Vinerea viitóre, și Majestatea Sa a rĕspunsŭ că va bine-voì a venì la acea ședință la ora 2 p. m.

D-lŭ *Gr. Stefănescu* pune întrebarea dacă o lucrare cetită într'unŭ altŭ corpŭ saŭ apărută într'o publicațiune, maĭ póte, după aceea, fi cetită și în ședință publică a Academieĭ.

D-lŭ *N. Ionescu* stăruesce să se fixeze ordinea ḑileĭ pentru ședințele de mâne și de pomâne; iar d-lŭ Hasdeŭ, care doresce a face o lectură în ședința viitóre publică, să se presinte la Secțiunea literară, care va aduce avisulŭ sĕŭ în acéstă privință.

D-lŭ *Gr. Tocilescu* ḑice că la cestiunea ridicată de d-lŭ Gr. Stefănescu, fără îndoială nu se póte da decât unŭ singurŭ rĕspunsŭ: Nu se potŭ ceti în ședință publică a Academieĭ lucrărĭ cetite în alte locurĭ saŭ publicate. In casulŭ presentŭ însă acestŭ principiŭ nu este aplicabilŭ. Lucrarea pe care o va ceti d-lŭ Hasdeŭ este eșită din sînulŭ Academieĭ și nu este publicată, căcĭ sunt numaĭ câte-va ḑile de când s'a împărțitŭ membrilorŭ noua fasciculă din Etymologicum. Cestiunea ridicată de d-lŭ Stefănescu să nu se discute acum, iar în casulŭ de față să se dea d-luĭ Hasdeŭ aprobarea de a ceti din Etymologicum articolele pe carĭ le anunță prin scrisóre.

D-lŭ *V. A. Urechiă* ḑice că în urma scrisoreĭ d-luĭ Hasdeŭ, alŭ căreia cuprinsŭ a fost comunicatŭ și M. S. Regeluĭ, nu maĭ încape îndoială că trebue să se dea d-luĭ Hasdeŭ autorisarea de a ceti ceea ce a anunțatŭ.

— Se decide ca d-lŭ Hasdeŭ să cetéscă în viitórea ședință publică darea de sémă despre lucrarea Etimologiculuĭ și articolele anunțate prin scrisórea sa.

D-lŭ Sabba Stefănescu mulțumesce prin scrisóre pentru alegerea sa de membru corespondentŭ.

Se dă cetire procesuluĭ-verbalŭ alŭ Secțiuneĭ istorice pentru ședința dela 10 Martie, în care d-lŭ membru corespondentŭ T. Bu-

rada a datŭ explicărĭ asupra călĕtorieĭ sale la satele românescĭ din Bitinia.

— Se iea spre cunoscință.

Se dă cetire procesuluĭ-verbalŭ alŭ ședințeĭ Secțiunilorŭ unite literară și istorică, dela 15 Martie.

Secțiunile aŭ decisŭ a da în studiulŭ uneĭ Comisiunĭ propunerile presentate de d-lŭ S. Fl. Marianŭ de a se publicà de Academie fragmentulŭ manuscriptŭ de Psaltire slavo-română, care se află în posesiunea d-sale, și colecțiunea de vrăjĭ și farmece adunată de d-sa.

— Se iea spre cunoscință.

D-lŭ *A. Romanŭ* presintă următórea propunere:

«Sub-semnatulŭ rógă pe d-niĭ membri din Academie ca, luându-se în dréptă considerațiune votulŭ Comisiuneĭ de IX din anulŭ 1889, prin care se făcuse propunerea ca lucrarea etnografică a d-lorŭ T. Frâncu și Candrea să fie recomandată plenuluĭ pentru a li se acordà o încuragiare de 2.000 leĭ (sumă propusă de decedatulŭ membru Melchisedec și primită în unanimitate de membriĭ Comisiuneĭ, care propunere însă a rĕmasŭ până astădĭ neefectuată), onorabila Academie să bine-voiască a găsì mijlócele și a votà acea sumă, prevĕdêndu-se în budgetulŭ sesiuneĭ actuale.»

D-lŭ *Romanŭ* adaogă că d-sa a comunicatŭ acea decisiune a Comisiuneĭ celorŭ doĭ autorĭ, și că pentru d-sa este o cestiune de onóre ca să se dea o soluțiune cestiuneĭ acesteia.

D-lŭ *D. Sturdza* rĕspunde că orĭ-ce propunere de banĭ trebue privită numaĭ ca cestiune budgetară. Fără îndoială sunt multe lucrărĭ, cărora ar fi bine să li se dea ajutorŭ, dacă ar fi mijlóce. Academia nu a datŭ nicĭ unŭ votŭ, prin care ar fi promisŭ și s'ar fi legatŭ a da unŭ ajutorŭ pentru acéstă carte.

D-lŭ *V. Babeșŭ* amintesce că cestiunea acésta a fostŭ presentată Comisiuneĭ financiare, care a constatatŭ că Academia nu este întru nimicŭ obligată prin vre-o decisiune a eĭ să dea acestŭ ajutorŭ.

D-lŭ *A. Romanŭ* dice că-șĭ aduce bine aminte că Comisiunea pre-

mielorŭ a hotărîtŭ acésta, dar raportorulŭ sĕŭ d-lŭ Urechiă a uitatŭ să scrie decisiunea în procesulŭ-verbalŭ

D-lŭ *V. Maniu* ḑice că s'a vorbitŭ că se va da acesteĭ publicaţiunĭ unŭ ajutorŭ, şi de aceea Academia este obligată moralmente a-lŭ da, deşì nu s'a scrisŭ în procesulŭ-verbalŭ alŭ Comisiuneĭ premielorŭ.

D-lŭ *Gr. Stefănescu* este de părere să se recomande propunerea d-luĭ Romanŭ Delegaţiuneĭ, care să aducă o relaţiune despre cestiunea presentată. Dacă Academia va fi datŭ unŭ votŭ în sensulŭ arĕtatŭ de d-lŭ Romanŭ, va trebuì să se recomande Delegaţiuneĭ şi Comisiuneĭ financiare a înscrie în budgetŭ suma trebuinciósă.

— Propunerea d-luĭ Gr. Stefănescu se primesce.

ŞEDINŢA DIN 18 MARTIE 1893

Preşedinţa d-luĭ *I. Negruzzi.*

D-lŭ *V. Maniu* adaoge la cuvintele rostite erĭ asupra propuneriĭ d-luĭ Romanŭ, că d-sa nu a pretinsŭ că Academia este obligată printr'unŭ votŭ a da ajutorulŭ cerutŭ, dar a înţelesŭ că Academia ar face bine să dea acestŭ ajutorŭ, dacă va avé prisóse.

Se dă cetire petiţiuneĭ Directoruluĭ Gimnasiuluĭ clasicŭ «Ioan Maiorescu» din Giurgiu, care cere publicaţiunile Academieĭ pentru biblioteca aceluĭ gimnasiŭ.

— In urma discuţiunilorŭ şi a esplicărilorŭ date de d-niĭ Tocilescu, Sturdza şi Urechiă, se decide a se aplică principiulŭ stabilitŭ de a se da publicaţiunile numaĭ dacă biblioteca pentru care se cerŭ are unŭ Regulamentŭ recunoscutŭ de Ministeriŭ, care să garanteze conservarea şi buna eĭ întrebuinţare.

Se cetesce petiţiunea d-luĭ I. G. Petraru, care trimete unŭ «Memoriŭ asupra unuĭ principiŭ din Fisică deja admisŭ.»

— Se trimete spre cercetare Secţiuneĭ sciinţifice.

D-lŭ T. T. Burada, membru corespondentŭ, cere prin scrisóre unŭ ajutorŭ pentru a face o călĕtorie în Moravia, ca să esamineze și să studieze regiunea românéscă din acea provincie.

D-lŭ *V. A. Urechiă* dice că cercetările de acestŭ felŭ făçute până acum de d-lŭ Burada sunt bune și folositóre, și dacă Academia ar puté dispune de fondurĭ, ar face fórte bine să dea d-luĭ Burada ajutorulŭ cerutŭ.

D-lŭ *D. Sturdza,* recunoscêndŭ tótă utilitatea acestorŭ cercetărĭ, spune că budgetulŭ în acestŭ anŭ este într'o deosebită strîmtorare, atâtŭ din causa Mareluĭ Premiŭ Năsturelŭ, care este de datŭ în acestŭ anŭ, și chiar dacă nu s'ar da, suntemŭ obligațĭ prin testamentŭ a-lŭ capitalisà, câtŭ și din causa cheltuelilorŭ neçesitate de procesulŭ Zappa.

D-lŭ *V. A. Urechiă* dice că, dacă Academia nu ar puté da ajutorulŭ cerutŭ, crede că ar fi bine să recomande cererea d-luĭ Burada Ministeriuluĭ Instrucțiuneĭ publice.

D-lŭ *V. Maniu* amintesce că Academia a fostŭ tot-deauna darnică când a fostŭ vorba de cercetărĭ de acéstă natură, și a datŭ ajutóre întru câtŭ i-aŭ permisŭ mijlócele. De astă dată însă cererea d-luĭ Burada nu se póte satisface.

— Se pune la votŭ cererea d-luĭ Burada și se decide a nu i se da ajutorulŭ cerutŭ.

Se dă cetire procesuluĭ-verbalŭ alŭ Secțiuneĭ literare pentru ședința dela 17 Martie, prin care se arată că Secțiunea și-a constituitŭ biuroulŭ, alegêndŭ președinte pe d-lŭ *T. Maiorescu* și vicepreședinte pe d-lŭ *A. Romanŭ,* apoĭ a aprobatŭ raportulŭ d-luĭ Romanŭ asupra traducereĭ I. P. S. S. Mitropolituluĭ Primatŭ Iosifŭ Georgianŭ a cărțiĭ despre Iisusŭ Christosŭ de R. P. Didon.

— Se iea spre cunoscință constituirea biurouluĭ Secțiuneĭ.

D-lŭ *N. Quintescu* crede că, dreptŭ rĕspunsŭ la scrisórea I. P. S. S. Mitropolituluĭ Primatŭ, să i se trimétă, pe lângă adresa Academieĭ, copie de pe raportulŭ d-luĭ Romanŭ.

D-lŭ *N. Ionescu* dice că a-ĭ comunicà raportulŭ în copie, ar însemnà a-ĭ arĕtà în modŭ oficialŭ și critica care s'a făcutŭ tradu-

cereĭ sale de d-lŭ raportorŭ și de Secțiune; de aceea este de părere să nu i se trimétă oficialŭ raportulŭ în copie.

D-lŭ *V. A. Urechiă* nu crede că cuprinsulŭ aceluĭ raportŭ ar puté jicnì întru nimicŭ pe I. P. S. Sa. Inaltulŭ Prelatŭ, când a trimisŭ lucrarea sa Academieĭ, din capulŭ loculuĭ se vede că a voitŭ să aibă observațiunile și critica Academieĭ asupra aceleĭ lucrărĭ.

— Se decide a se trimete I. P. S. S. Mitropolituluĭ Primatŭ copie de pe raportulŭ d-luĭ Romanŭ.

Se dă cetire procesuluĭ-verbalŭ alŭ Secțiuneĭ istorice pentru ședința dela 15 Martie.

— Se ięa spre cunoscință, necuprindêndŭ nicĭ o propunere.

Se dă cetire procesuluĭ-verbalŭ alŭ Secțiuneĭ istorice dela 17 Martie, în care Secțiunea și-a constituitŭ biuroulŭ, alegêndŭ președinte pe d-lŭ *V. A. Urechiă,* vice-președinte pe d-lŭ *A. Papadopol-Calimachŭ* și secretarŭ pe 7 anĭ (1893—1900) pe d-lŭ *V. Maniu.*

— Se iea spre cunoscință.

Secțiunea arată lucrările carĭ s'aŭ cetitŭ în sînulŭ sĕŭ și propune, pentru lectură în ședința publică dela 19 curentŭ, comunicarea d-luĭ Xenopol despre istoriculŭ relațiunilorŭ dintre proprietarĭ și țĕranĭ dela reformele luĭ Constantinŭ Mavrocordatŭ până la Regulamentulŭ Organicŭ și înrĕutățirea printr'însulŭ a condițiuniĭ țĕranilorŭ.

— Propunerea Secțiuneĭ se primesce.

D-lŭ *Dr. V. Babeș* presintă I-ulŭ volumŭ din «Cursurile universitare ținute la Institutulŭ de Patologie și Bacteriologie.» Acestŭ volumŭ I cuprinde Bacteriologia. D-sa presintă apoĭ întâiĭ numerĭ aĭ revisteĭ bimensuale «România medicală». Arată că acéstă publicațiune este fundată în condițiunĭ cari-ĭ garantéză o durată maĭ mare decât aŭ avutŭ alte publicațiunĭ de acestŭ felŭ; ea este susținută de Eforia Spitalelorŭ și are strînse legăturĭ cu Institutulŭ de Bacteriologie; este o publicațiune curatŭ sciințifică cu stampe; în fie-care lună publică o fasciculă în limba franceză sub titlulŭ «La Roumanie médicale.»

D-lŭ *Dr. D. Brândză* comunică spre publicare în *Anale* descrierea a treĭ plante nouĕ.

— Se recomandă Secţiuneĭ scĭinţifice.

ŞEDINŢA PUBLICĂ SOLEMNĂ DIN 19 MARTIE 1893

Preşedinţa **M. S. Regeluĭ.**

M. S. Regele bine voesce a da cuvîntulŭ d-luĭ B. P. Hasdeŭ.

D-lŭ *B. P. Hasdeŭ* cetesce darea sa de sémă asupra lucrăreĭ Mareluĭ Etimologicŭ şi articolele din acestŭ dicţionarŭ asupra cuvintelorŭ *Bade, Baierŭ* şi *Bacăŭ.*

D-lŭ *A. D. Xenopol* adreséză M. S. Regeluĭ următórele cuvinte:

«*Majestate,*

«Înainte de a cetì comunicarea ce voescŭ a face Onorateĭ Academiĭ asupra Regulamentuluĭ Organicŭ, simtŭ nevoia de a îndeplinì o datorie de recunoscinţă către Majestatea Vóstră, pe care sunt cu atâtŭ maĭ fericitŭ că V'o potŭ rostì în publicŭ înaintea lumiĭ. Vĕ aduceţĭ aminte, Majestate, sunt acum şése anĭ, când la audienţa ce aţĭ bine-voitŭ a-mĭ încuviinţà, V'am espusŭ scopulŭ meŭ de a tipărì o lucrare maĭ întinsă şi anume în 6 volume asupra Istorieĭ Românilorŭ, şi mi-am luatŭ îndrăsnéla a Vĕ rugà, Majestate, să binevoiţĭ a-mĭ venì în ajutorŭ. Patru volume eraŭ scrise şi mĕ durea inima când le vedeam zăcêndŭ în manuscriptŭ, fără a le puté rĕspândì spre folosulŭ poporuluĭ românŭ. Cu o generositate, care nicĭ odată n'a datŭ îndărăt când a fostŭ vorba de a sprijinì unŭ avêntŭ către cultură, Majestatea Vóstră mi-aţĭ încuviinţatŭ cererea şi aţĭ pusŭ la disposiţia mea suma de una mie leĭ pe anŭ până la terminarea tiparuluĭ, pe care mĕ legamŭ a-lŭ isprăvì până în şése anĭ. Capitolulŭ ce voiescŭ a-lŭ cetì este tocmaĭ o parte din

volumulŭ VI, ce va apare peste vre-o lună de sub tiparŭ și cu care se închee lucrarea. Dacă viŭ să Vĕ mulțumescŭ, Majestate, este întâĭ fiind-că ațĭ avutŭ încredere în mine și ațĭ făcutŭ cu putință aparițiunea uneĭ lucrărĭ de care poporulŭ românŭ simțià trebuință; alŭ doilea fiind-că acéstă lucrare, pe care fără încuragiarea Majestățeĭ Vóstre nu așŭ fi putut'o scóte la capĕtŭ, mi-a deschisŭ porțile celuĭ maĭ înaltŭ institutŭ de cultură alŭ țeriĭ, și alŭ treilea fiind-că, făcêndu-mĕ cunoscutŭ străinătățeĭ, am fostŭ însărcinatŭ de d-niĭ Lavisse, membru alŭ Institutuluĭ Franceĭ, și Rambaud, profesorŭ la Universitatea din Paris, a colaborà la «Histoire générale de l'Europe depuis le IV-ème siècle jusqu'à nos jours» pentru partea privitóre la Românĭ; ast-felŭ că prin o asemenea colaborare istoria poporuluĭ românŭ nu va maĭ fi schilodită, desfigurată saŭ chiar trecută sub tăcere, precum a fostŭ până acum în cărțile de istorie străine, ci va ocupà în expunerea desvoltăreĭ europene unŭ locŭ demnŭ, potrivitŭ cu rolulŭ pe care l'amŭ jucatŭ în ea. Încă odată, Majestate, primițĭ rostirea celuĭ maĭ viŭ simțemîntŭ de recunoscință din partea mea.»

După aceste cuvinte, d-lŭ *A. D. Xenopol* cetesce un capitolŭ din volumulŭ VI încă neapărutŭ alŭ «Istorieĭ Românilorŭ din Dacia Traiană» asupra ***Regulamentuluĭ Organicŭ, Reformele politico-sociale.***

ȘEDINȚA DIN 22 MARTIE 1893

Președința d-luĭ *I. Negruzzi.*

Se cetesce procesulŭ-verbalŭ alŭ Secțiuneĭ sciințifice pentru ședința dela 21 Martie, prin care se arată că Secțiunea și-a constituitŭ biuroulŭ pe 1893, alegêndŭ președinte pe d-lŭ *P. S. Aurelianŭ,* vice-președinte pe d-lŭ *P. Poni* și secretarŭ alŭ Secțiuneĭ pe 7 anĭ (1893—1900) pe d-lŭ *Gr. Stefănescu.*

— Se iea spre cunoscință.

Se cetesce raportulŭ Secțiuneĭ sciințifice, care propune a se tipări în *Anale* lucrarea d-luĭ membru corespondentŭ Sabba Stefănescu, intitulată «Fauna malacologică a stratelorŭ sarmatice și a stratelorŭ cu congeriĭ și paludine din România.»

— Propunerea Secțiuneĭ se primesce.

Se cetesce raportulŭ Secțiuneĭ sciințifice, care propune a se publică în *Anale* lucrarea d-luĭ Dr. D. Brândză, despre «Treĭ plante rare constatate de d-sa în România (Pœonia triternata, Saxifraga Huetiena și Trifolium romanicum).»

— Propunerea Secțiuneĭ se primesce.

La ordinea ḍileĭ se pune raportulŭ Comisiuneĭ premielorŭ anuale.

D-lŭ *N. Quintescu* dă cetire raportuluĭ generalŭ asupra lucrărilorŭ Comisiuneĭ, prin care se arată că Comisiunea propune spre a se premià cu Marele Premiŭ Năsturelŭ următórele cărțĭ:

a) A. D. Xenopol, Istoria Românilorŭ, care a întrunitŭ în Comisiune 5 voturĭ pentru și 4 contra, din 9 votanțĭ.

b) I. Slavicĭ, Novele, care a întrunitŭ 5 voturĭ pentru și 4 contra, din 9 votanțĭ.

c) G. G. Tocilescu, Cursŭ de procedură civilă, care a întrunitŭ 4 voturĭ pentru și 5 contra, din 9 votanțĭ.

Pentru premiare cu Premiulŭ Eliade-Rădulescu, Comisiunea propune cărțile:

a) Barbu St. Delavrancea, Parazițiĭ, — cu 6 voturĭ pentru și 2 contra, din 8 votanțĭ.

b) Ioan Bogdan, Vechile cronice moldovenescĭ până la Urechiă, — cu 4 voturĭ pentru și 4 contra, din 8 votanțĭ.

— Se decide a se pune în discuțiune propunerile Comisiuneĭ pentru Marele Premiŭ Năsturelŭ.

D-lŭ *N. Quintescu* dă cetire raportuluĭ presentatŭ Comisiuneĭ de d-lŭ V. Maniu asupra scrieriĭ d-luĭ G. G. Tocilescu.

D-lŭ *V. Maniu,* susținêndŭ premiarea cărțiĭ d-luĭ Tocilescu, ḍice că-șĭ face o datorie de consciință, ca membru alŭ Academieĭ, ca Ro-

mânŭ și ca juristŭ, a spune că acéstă scriere este o lucrare de celŭ maĭ mare meritŭ și constitue singură o întrégă literatură juridică la noĭ. Acéstă carte a făcutŭ epocă în literatura juridică română. Arată conținutulŭ cărțeĭ și conchide că, nedându-i-se premiulŭ, s'ar produce o impresiune nefavorabilă Academieĭ în lumea nóstră juridică, care se mândresce cu acéstă lucrare.

D-lŭ *Gr. Stefănescu*, asupra ordineĭ discuțiuneĭ, ḑice că trebue să se procedeze ca și în anulŭ 1891, adecă să se cetéscă rapórtele speciale și să se discute asupra cărțilorŭ propuse la premiare în ordinea în care le propune Comisiunea, începêndŭ cu cele carĭ aŭ avutŭ maĭ multe voturĭ.

D-lŭ *Gr. G. Tocilescu* observă că nu se procedéză regulatŭ în discuțiune. Cartea frateluĭ sĕŭ nu trebue să se presinte și să se discute separatŭ de cele-lalte cărțĭ presentate la concursŭ. In Comisiune s'a ridicatŭ cestiunea, dacă d-lŭ Xenopol maĭ póte fi premiatŭ saŭ ba, după ce a fostŭ alesŭ membru alŭ Academieĭ. Acéstă cestiune trebue discutată și resolvită maĭ întâĭ, căcĭ dacă se va hotărî că d-lŭ Xenopol nu maĭ póte fi premiatŭ, atuncĭ rĕmânŭ ceĭlalțĭ concurențĭ și va trebui să se cetéscă rapórtele scrise asupra cărțilorŭ lorŭ, și să se decidă asupra acordărĭĭ premiuluĭ.

D-lŭ *D. Sturdza* ḑice că orĭ-care membru alŭ Academieĭ póte face observațiunĭ câtŭ de aspre asupra lucrărĭĭ Comisiuneĭ premielorŭ, numaĭ d-lŭ Tocilescu nu, pentru că chiar în anulŭ trecutŭ d-sa s'a presentatŭ în Adunarea generală cu rapórte verbale asupra scrierilorŭ concurențilorŭ, și apoĭ nu a maĭ datŭ în scrisŭ acele rapórte, din care causă *Analele* s'aŭ publicatŭ cu mare întârḑiere și totușĭ necomplete. Astăḑĭ Comisiunea îșĭ presintă bine lucrarea, avêndŭ rapórte scrise despre tóte cărțile aduse la concursŭ în conformitate cu regulele stabilite. Dacă vre-unŭ membru alŭ Academieĭ afară din Comisiune doresce a luà cunoscință despre cuprinsulŭ cărțilorŭ presentate la concursŭ, le póte găsì și cetì în biblioteca Academieĭ, celŭ puținŭ din ḑiua când ele sunt comunicate Comisiuneĭ.

D-lŭ *I. Negruzzi* arată că Regulamentulŭ nu prevede unŭ modŭ anumitŭ de discuțiune asupra premielorŭ. S'a stabilitŭ însă în practica anilorŭ trecuțĭ două modurĭ de procedare: saŭ s'a începutŭ

cu acele cărţĭ, carĭ aŭ întrunitŭ în Comisiune majoritate de voturĭ pentru premiare, rĕmânêndŭ cele-lalte dela sine escluse; saŭ s'a procedatŭ inversŭ, eliminându-se scrierile nerecomandate de Comisiune, şi luândŭ în desbatere şi la votŭ pe acele carĭ aŭ avutŭ în Comisiune voturĭ pentru premiare. Propune a se procede şi acum în unulŭ din aceste două modurĭ.

D-lŭ *I. Sbiera* ar dori să se modifice Regulamentulŭ, ast-felŭ ca concurenţiĭ la premiŭ să fie obligaţĭ a depune la concursŭ atâtea exemplare câţĭ membri aĭ Academieĭ sunt, pentru ca lucrările să se pótă comunică tuturorŭ membrilorŭ, nu numaĭ Comisiuneĭ. Pentru casulŭ de faţă crede că ar fi bine să se cetéscă tóte rapórtele speciale asupra operelorŭ admise de Comisiune, cele-lalte rĕmânêndŭ dela sine escluse. Inainte de acésta este necesarŭ să se hotărască asupra întrebăriĭ, dacă d-lŭ Xenopol maĭ póte fi premiatŭ, după ce a fostŭ alesŭ membru.

D-lŭ *N. Quintescu* rĕspunde obiecţiunilorŭ făcute, că Comisiunea are însărcinarea de a studià cărţile presentate la concursŭ şi este obligată a aduce rapórte asupra fie-căreia. Academia nu póte, în şedinţă plenară, să maĭ discute asupra cărţilorŭ carĭ în Comisiune aŭ fostŭ unanimŭ respinse dela premiare. Prin acésta s'ar ridicà Comisiuneĭ tótă autoritatea şi lucrarea eĭ nu ar maĭ avé nicĭ unŭ înţelesŭ. In acestŭ anŭ Comisiunea şi-a îndeplinitŭ cu sfinţenie datoria şi aduce în plenŭ propunerĭ regulate, basate pe rapórtele speciale asupra tuturorŭ cărţilorŭ presentate la concursŭ. In aniĭ trecuţĭ s'aŭ primitŭ în discuţiunea plenuluĭ chiar opere, carĭ în Comisiune aŭ întrunitŭ numaĭ două saŭ treĭ voturĭ pentru premiare; acum propunerile Comisiuneĭ sunt făcute cu majoritate de voturĭ saŭ cu minoritate de patru voturĭ din nouĕ. Prin acésta discuţiunea în plenŭ este fără îndoială multŭ uşurată.

D-lŭ *N. Ionescu* recunósce că este fórte însemnată cestiunea prealabilă, ridicată asupra putinţeĭ de a se da premiulŭ cărţiĭ d-luĭ Xenopol. Cestiunea a fostŭ discutată în Comisiune, şi plenulŭ trebue să decidă dacă voesce a o discutà, şi să iea hotărîre asupra eĭ. D-sa ridică însă altă cestiune prealabilă, care trebue discutată. După norma stabilită, Academia publică concursŭ pentru premiele

sale; la Decembre se trimetŭ cărţile carĭ se presintă la aceste concursurĭ, şi dintre ele Academia alege şi premiéză. Acésta nu este însă de ajunsŭ pentru a executà intenţiunea donatorilorŭ Academieĭ, carĭ prescriŭ a se da premiulŭ celeĭ maĭ bune cărţĭ apărute într'unulŭ saŭ maĭ mulţĭ anĭ; căcĭ ce face Academia, dacă a apărutŭ o carte maĭ bună, care nu s'a presentatŭ la concursŭ? O póte ea lăsà uităriĭ, numaĭ pentru că autorulŭ din modestie saŭ din altŭ motivŭ nu a presentat'o la concursŭ? D-sa crede că acésta nu este în conformitate cu spiritulŭ testamentuluĭ Năsturelŭ. Este decĭ necesarŭ a se hotărî, ca membriĭ Academieĭ din a lorŭ iniţiativă să pótă aduce la judecata Academieĭ pentru acordarea premielorŭ scrierile, pe carĭ le vorŭ crede că merită a li se da unŭ premiŭ. Pentru a da ocasiune să se discute şi hotărască acéstă cestiune, d-sa a adusŭ înaintea Comisiuneĭ cartea «Memoriĭ din timpulŭ rĕsboiuluĭ pentru independenţă 1877—1878» de St. Georgescu, unŭ modestŭ sergentŭ şi actualmente funcţionarŭ alŭ Căilorŭ Ferate. Scrierea acésta, după părerea d-sale, merită unŭ premiŭ, dar autorulŭ nu a presentat'o la concursŭ. Acésta a îndemnatŭ pe d-lŭ Ionescu să ridice cestiunea fórte gravă, dacă Academia este împedecată a scóte din întunerecŭ cărţĭ, carĭ nu s'arŭ presentà la concursŭ. Acéstă cestiune — crede d-sa — trebue să se discute şi hotărască înainte de orĭ-care alta.

D-lŭ *I. Kalinderu* observă că cestiunea prealabilă ridicată de d-lŭ Ionescu este resolvită prin art. 58 din Regulamentŭ, care fixéză terminele de presentare la concursŭ şi prin acésta exclude posibilitatea de a se presentà cărţĭ după acele termine de către orĭ-cine.

— Discuţiunea asupra cestiunilorŭ prealabile se închide.

Se pune la votŭ propunerea d-luĭ N. Ionescu, ca membriĭ Academieĭ să pótă aduce în discuţiunea premielorŭ publicaţiunĭ, carĭ n'aŭ fostŭ presentate la concursŭ de autoriĭ lorŭ şi carĭ n'arŭ fi fostŭ presentate la terminulŭ prevĕḑutŭ de Regulamentŭ.

— Propunerea d-luĭ N. Ionescu se respinge.

In discuţiune se pune întrebarea prealabilă, dacă d-lŭ A. D. Xenopol maĭ póte fi premiatŭ, după ce a fostŭ alesŭ membru alŭ Academieĭ.

D-lŭ *V. Babeş* crede că decisiunea luată la 15 Aprilie 1891 nu se póte aplicà în casulŭ d-luĭ Xenopol. Acéstă decisiune ḑice: «membriĭ activĭ aĭ Academieĭ nu vorŭ puté presentà nicĭ o operă a lorŭ pentru premiare.» D-lŭ Xenopol, când a presentatŭ scrierea sa, nu erà membru alŭ Academieĭ. Comisiunea premielorŭ a examinatŭ cartea sa, și când lucrările Comisiuneĭ eraŭ aprópe gata spre a se presentà plenuluĭ, Academia a alesŭ pe d-lŭ Xenopol de membru alŭ sĕŭ. Prin acéstă alegere nu se póte întru nimicŭ atinge cestiunea premielorŭ. D-sa crede că cartea d-luĭ Xenopol nu póte fi înlăturată dela premiŭ, nicĭ conformŭ litereĭ, nicĭ conformŭ spirituluĭ decisiuneĭ de acum doĭ anĭ.

D-lŭ *B. P. Hasdeŭ* crede că hotărîrile Academieĭ nu potŭ fi basate pe jocurĭ de cuvinte și părerea exprimată de d-lŭ Babeş este unŭ simplu jocŭ de cuvinte. Numaĭ intenţiunea legiuitoruluĭ póte fi basă de judecată. Intenţiunea Academieĭ, când a votatŭ decisiunea din 1891, se vede din causele carĭ aŭ provocat'o: în publicŭ se vorbià că membriĭ Academieĭ îșĭ împartŭ premiele între dînșiĭ, și decisiunea din 1891 s'a luatŭ pentru a împedecà acéstă rumóre vătămătóre pentru prestigiulŭ Academieĭ. In anulŭ trecutŭ s'a presentatŭ casulŭ părinteluĭ Marianŭ și Academia a fostŭ de o rigóre extremă: doĭ anĭ înaintea decisiuniĭ din 1891 s'a publicatŭ unŭ concursŭ și concurentulŭ a lucratŭ doĭ anĭ la scrierea pe care a presentat'o, sciindŭ că va puté fi premiată. Manuscriptulŭ s'a presentatŭ anonimŭ la concursŭ și nimenĭ nu puteà sci cine este autorulŭ. Lucrăriĭ i s'a acordatŭ premiulŭ, și când, deschiḑêndu-se pliculŭ, s'a aflatŭ că autorulŭ este membru alŭ Academieĭ, premiulŭ i s'a refusatŭ, pe motivulŭ că prin decisiunea dela 1891 s'a interḑisŭ membrilorŭ de a primi unŭ premiŭ. Póte că bine a făcutŭ Academia lucrândŭ cu atâta rigóre, dar nu se póte în anulŭ acesta veni cu o rĕstălmăcire de cuvinte și a se da premiulŭ unuĭ membru, care, din momentulŭ când a fostŭ alesŭ, și-a perdutŭ dreptulŭ de a fi premiatŭ. Dacă Academia s'ar abate acum dela decisiunea eĭ din 1891, ar fi îndoitŭ condemnată: 1) pentru că d-lŭ Xenopol, când a primitŭ onórea de a fi alesŭ membru al Academieĭ, scià la ce se expunea; 2) pentru că d-lŭ Xenopol a fostŭ deja rĕsplătitŭ, bine-

rĕŭ, prin alegerea sa ca membru. La acestea d-lŭ Hasdeŭ maĭ adaogă că Marele Premiŭ Năsturelŭ s'a datŭ până acum de douĕ orĭ pentru totalitatea activităţiĭ literare a unorŭ scriitorĭ de primă ordine: rĕposatuluĭ Alecsandri şi d-luĭ Odobescu. O singură lucrare, orĭ-câtă valóre ar avé, nu póte luà acestŭ premiŭ.

D-lŭ *I. Sbiera* dice că nu este identitate între situaţiunea părinteluĭ Marianŭ şi a d-luĭ Xenopol. Decisiunea Academieĭ din 1891 era luată cu unŭ anŭ înainte de presentarea părinteluĭ Marianŭ la concursŭ; ea a fostŭ publicată, şi autorulŭ o cunoscea când şi-a presentatŭ lucrarea. Nu în acestŭ casŭ este d-lŭ Xenopol. D-sa s'a presentatŭ la concursŭ pe când nu erà membru; asupra scrieriĭ sale s'a făcutŭ raportŭ şi, înainte ca acestŭ raportŭ să fie adusŭ în discuţiunea plenuluĭ Academieĭ, d-sa este alesŭ membru. Prin acéstă alegere n'a pututŭ perde dreptulŭ de a sta în concursŭ, şi de aceea trebue să se decidă asupra propunereĭ de premiare, pe care o presintă Comisiunea. Maĭ este apoĭ a se luà în considerare că, dacă cartea d-luĭ Xenopol s'ar respinge dela premiare şi premiulŭ s'ar da altuĭ concurentŭ, s'ar păré că Academia preferă pe unŭ altŭ scriitorŭ, deşi pe d-lŭ Xenopol l'a alesŭ membru. Spre a se evità acéstă contradicere trebue să nu se înlăture cartea d-luĭ Xenopol, ci să i se dea premiulŭ la care a concuratŭ.

D-lŭ *V. Maniu* constată că tótă argumentarea d-lorŭ Babeş şi Sbiera constă în interpretarea decisiuneĭ din 1891, în aşa modŭ ca să nu fie analogie între situaţiunea părinteluĭ Marianŭ hotărîtă în anulŭ trecutŭ şi a d-luĭ Xenopol. Acéstă interpretare nu este însă permisă niciĭ ca sofismă, cu atâtŭ maĭ puţinŭ ca interpretare doctrinară. Când Academia a disŭ că unŭ membru alŭ eĭ nu se póte presentà la concursŭ, a înţelesŭ că niciĭ unŭ membru alŭ Academieĭ nu póte fi premiatŭ. Analogia între cele douĕ casurĭ este perfectă. D-lŭ Xenopol, din momentulŭ în care a fostŭ alesŭ membru, nu maĭ póte fi premiatŭ. Nu trebue să se caute cuvintele din decisiunea luată la 1891, ci resultatele eĭ.

D-lŭ Generalŭ *St. Fălcoianu* nu se póte unì cu vederile exprimate de d-niĭ Hasdeŭ şi Maniu. D-lŭ Xenopol, când s'a presentatŭ la concursŭ, nicĭ nu visà că va fi alesŭ membru alŭ Academieĭ;

de aceea decisiunea din 1891 nu-lŭ póte atinge. Volumulŭ I alŭ acesteĭ lucrărĭ a fostŭ apreţiatŭ favorabilŭ şi încuragiatŭ cu unŭ premiŭ de Academie. Autorulŭ şi-a continuatŭ marea lucrare începută; şi acum, când a terminat'o, a presentat'o cu încredere Academieĭ, ca să-şĭ iea premiulŭ munceĭ sale. Cartea a fostŭ trimésă Comisiuneĭ premielorŭ, d-lŭ Babeş a venitŭ înaintea Comisiuneĭ cu unŭ raportŭ asupra eĭ, înainte ca d-lŭ Xenopol să fie membru alŭ Academieĭ. Alegerea sa nu póte înlăturà lucrarea Comisiuneĭ; şi dacă, sub pretextulŭ alegereĭ, ar fi înlăturatŭ dela premiŭ, i s'ar face nedreptate.

D-lŭ *A. Romanŭ* ḑice că hotărîrea care împedecă pe membriĭ Academieĭ de a se presentà la concursurile premielorŭ a fostŭ pripită şi că ar fi bine a se revenì asupra eĭ. Nu este însă îndoială că, aşà cum este acéstă decisiune, ea nu permite unuĭ membru alŭ Academieĭ a luà nicĭ unŭ premiŭ, şi de aceea d-lŭ Xenopol, prin însăşĭ alegerea sa, a fostŭ înlăturatŭ dela concursŭ.

D-lŭ *N. Kretzulescu* este în contra opiniuneĭ emise de d-lŭ Hasdeŭ. Cartea d-luĭ Xenopol este făcută cu multă muncă şi s'ar face cea maĭ mare nedreptate, dacă nu i s'ar da premiŭ şi s'ar înlăturà, sub pretextŭ că autorulŭ a fostŭ alesŭ membru.

D-lŭ *I. Kalinderu* recunósce că hotărîrea dela 1891 este rigurósă, maĭ alesŭ la noĭ, unde numĕrulŭ scriitorilorŭ este restrînsŭ. Interpretarea, după care acéstă decisiune nu póte fi aplicată d-luĭ Xenopol, nu este unŭ jocŭ de cuvinte, ci este interpretare în sensŭ blândŭ, cum trebue să se interpreteze tóte dispoziţiunile riguróse. Astăḑĭ este a se judecà opera d-luĭ Xenopol presentată la concursŭ până la 31 Decembre, şi alegerea d-sale de membru întîmplată după acea dată nu póte fi amestecată în judecarea propuneriĭ de premiare. Pentru aceste motive d-sa se pronunţă pentru admiterea la premiŭ a cărţiĭ d-luĭ Xenopol.

D-lŭ *D. Sturdza* aduce aminte că cestiunea neadmiteriĭ membrilorŭ la premiĭ a fostŭ presentată maĭ întâĭ la 1886 de d-lŭ Maiorescu (*Anale*, VIII, 1, pag. 79). Atuncĭ s'aŭ făcutŭ lungĭ discuţiunĭ, după carĭ propunerea nu s'a primitŭ. La 1891 s'a luatŭ o decisiune în acelaşĭ scopŭ. Intre propunerea dela 1886 şi decisiu-

nea dela 1891 este mare deosebire, căcĭ în cea d'întâĭ se ḑicea că nicĭ unŭ membru «nu póte luà parte ca concurentŭ la premiile ce se decernŭ de Academie», pre când în a doua se ḑice că membriĭ «nu vorŭ puté presentà nicĭ o operă a lorŭ pentru premiare.» Dacă s'ar fi primitŭ propunerea din 1886 s'ar fi pututŭ nasce întrebarea, dacă unŭ membru, în situaţiunea d-luĭ Xenopol, póte fi premiatŭ. Decisiunea din 1891 este însă maĭ precisă; printr'însa se stabilesce că membriĭ odată aleşĭ nu maĭ potŭ luà parte la concursurile premielorŭ carĭ vinŭ a se da după alegerea lorŭ. Prin acéstă decisiune s'a făcutŭ o excepţiune, escluḑêndu-se dela presentarea la concursurĭ membriĭ Academieĭ. Acéstă excepţiune trebue să fie aplicată *stricto sensu*. Dacă lucrările sesiuneĭ presente ar fi urmatŭ în ordinea obicĭnuită în aniĭ trecuţĭ şi după programulŭ lucrărilorŭ presentatŭ la începutulŭ sesiuneĭ, s'ar fi hotărîtŭ maĭ întâĭ asupra acordăriĭ premielorŭ şi apoĭ s'ar fi făcutŭ alegerea membrilorŭ. In acestŭ casŭ este evidentŭ că discuţiunea acésta erà înlăturată. Dar s'a intervertitŭ programulŭ, pentru că Comisiunea premielorŭ nu şi-a pututŭ gătì lucrarea maĭ iute; pentru acésta însă nu se póte aplicà decisiunea din 1891 cu restricţiunea eĭ asupra concurentuluĭ, pe care nu-lŭ privesce. La 31 Decembre, ultima ḑi pentru presentarea cărţilorŭ la concursŭ, nicĭ vorbă nu erà şi nu putea fi ca d-lŭ Xenopol să fie alesŭ membru. Academia rĕmâne decĭ pe deplinŭ în marginele decisiuneĭ din 1891, dacă admite la concursŭ cartea d-luĭ Xenopol.

D-lŭ *B. P. Hasdeŭ* ḑice că intenţiunea precisă a Academieĭ, când a luatŭ hotărîrea din 1891, a fostŭ ca membriĭ eĭ să nu pótă primì valórea bănéscă a premielorŭ; acésta este evidentŭ din tóte motivele, carĭ aŭ îndemnat'o a completà Regulamentulŭ cu acea disposiţiune. De îndată ce se introduce argumentare juridică pe cuvintele decisiuneĭ, d-sa observă că cu aceeaşĭ argumentare s'ar puté ajunge la conclusiunea că unŭ membru alŭ Academieĭ póte presentà la concursŭ operele *altuĭ* membru, pentru că decisiunea ḑice că membriĭ nu vorŭ puté presentà nicĭ o operă *a lorŭ* pentru premiare.

— Se pune la votŭ cestiunea dacă d-lŭ Xenopol póte fi premiatŭ. Votanţĭ 23: voturĭ pentru 12, contra 11.

D-lŭ Președinte anunță resultatulŭ votuluĭ, că d-lŭ A. D. Xenopol póte fi premiatŭ pentru scrierea presentată la concursŭ.

D-lŭ *V. Babeș* dă cetire raportuluĭ sĕŭ specialŭ asupra cărțiĭ d-luĭ A. D. Xenopol.

D-lŭ *B. P. Hasdeŭ* se plânge de raportulŭ d-luĭ Babeș, care din rapórtele presentate în Academie în aniĭ trecuțĭ asupra scrierilorŭ d-luĭ Xenopol citéză numaĭ pe alŭ d-luĭ Barițiŭ, care a fostŭ favorabilŭ despre tomulŭ I alŭ «Istorieĭ Românilorŭ ;» nu citéză însă raportulŭ d-luĭ Hasdeŭ, făcutŭ totŭ în Academie la 1885 despre lucrarea istorică cea maĭ importantă a d-luĭ Xenopol «Teoria luĭ Rosler.» In acelŭ raportŭ s'a arĕtatŭ că scrierea are puțină valóre sciințifică și este lipsită de calitățĭ literare. Academia a primitŭ acéstă conclusiune și a respinsŭ premiulŭ cerutŭ. Dacă ast-felŭ s'a judecatŭ de Academie lucrarea cea maĭ muncită a d-luĭ Xenopol, nu i se póte da acum premiulŭ pentru «Istoria» presentată la concursŭ, pentru că defectele considerate în prima lucrare aŭ mersŭ *crescendo* cu înaintarea volumelorŭ. In cartea d-luĭ Xenopol nu este nimicŭ noŭ. Orĭ-cine a întreprinsŭ scrierea uneĭ istoriĭ naționale a căutatŭ să facă descoperirĭ propriĭ prin archive; d-lŭ Xenopol a făcutŭ cartea sa stândŭ în casă. Datoria inițială a d-luĭ Xenopol a fostŭ de a face o espunere asupra fântânilorŭ istorice, apoĭ în tractarea epocelorŭ trebuià să recurgă la acele fântânĭ. D-sa citéză, ceea ce este ușorŭ, căcĭ este deosebire între a cetì și a cità. Critica isvórelorŭ nu există. Astădĭ o carte de istoria nàțională trebue să tracteze despre mișcarea cultureĭ și a literatureĭ; la d-lŭ Xenopol acéstă parte este tractată fórte pe scurtŭ și superficialŭ. Critica istorică se face prin confruntarea fântânilorŭ; acéstă critică este însă necunoscută d-luĭ Xenopol; critica d-sale nu este istorică, ci advocățéscă: iea câte o citațiune și o sucesce și rĕsucesce spre a stórce dintr'însa ce-ĭ place. A premià o asemenea lucrare cu Marele Premiŭ, ar fi a espune Academia la justa oțerire a publiculuĭ. D-sa va votà contra premiăriĭ, fără a avé cea maĭ mică pică personală pe d-lŭ Xenopol. Tot-deauna a cerutŭ dela d-lŭ Xenopol să scie merge încetŭ, căcĭ cine merge în istorie prea iute, nu póte

face nimicŭ seriosŭ. Volumele scrieriĭ sale sunt făcute *à la vapeur;* în ele nu este nimicŭ noŭ, lucrarea este superficială și nu póte aduce serviciile carĭ se cerŭ dela o asemenea scriere.

D-lŭ *D. Sturdza* crede necesarŭ a supune la judecata Academieĭ unele consideraţiunĭ, carĭ trebuescŭ luate în sémă în cestiunea premiăriĭ cărţiĭ d-luĭ Xenopol. Adese-orĭ i s'a întîmplatŭ să i se céră de străinĭ o carte de istorie românéscă, și cu tótă părerea de rĕŭ a fostŭ silitŭ să recomande totŭ pe Engel, carte scrisă în secolulŭ trecutŭ și de unŭ străinŭ. Acéstă lipsă i s'a părutŭ tot-deauna nepotrivită pentru starea nóstră de astădĭ. Este necesarŭ să avemŭ o carte de istorie naţională, în care să se arate rostulŭ trecutuluĭ naţiuneĭ. Grabnică trebuinţă este ca acéstă carte să se facă câtŭ maĭ iute, fie chiar și cu greșelĭ; alţiĭ în urmă să facă altele maĭ perfecte, maĭ bune. Dacă s'ar cere ca scrierea istorieĭ nóstre să se facă numaĭ prin cercetărĭ propriĭ în archive, cum cere d-lŭ Hasdeŭ, bunŭ lucru ar fi, dar acésta presintă greutăţĭ marĭ și ar întârdià multŭ putinţa ca să avemŭ o istorie naţională. D-lŭ Sturdza primesce cu bucurie și este dispusŭ a încuragià orĭ-ce scriere de istorie, făcută chiar și numaĭ pe materialele cunoscute, adunate și publicate. Nu dice că scrierea d-luĭ Xenopol n'are greșelĭ; are, și încă multe, dar orĭ câtŭ ar fi făcută de grabnicŭ, ea este totușĭ de celŭ maĭ mare folosŭ până ce se va face alta maĭ bună. Crede că trebue a i se da premiulŭ. Acéstă premiare ar fi o încuragiare ca alţiĭ să facă maĭ bine. Dacă sunt alţiĭ, carĭ potŭ lucrà maĭ bine ca d-lŭ Xenopol, pentru ce nu se punŭ să facă o istorie generală a Românilorŭ, de care este atâtŭ de mare trebuinţă? Premiile Academieĭ sunt tocmaĭ pentru a încuragià lucrarea făcută. Să se dea premiulŭ d-luĭ Xenopol pentru munca, cu care a făcutŭ cartea sa și prin care a umplutŭ ast-felŭ unŭ golŭ fórte simţitŭ în literatura nóstră.

D-lŭ *N. Ionescu* dice că până acum Academia a încuragiatŭ lucrărĭ despre unele părţĭ isolate din istoria naţională, și a fostŭ bine că s'a urmatŭ așà. D-sa crede că ar trebuì să se urmeze în acelașĭ modŭ încă mulţĭ anĭ, până când se vorŭ studià parţialŭ epocele istorieĭ naţionale. Să nu se dea însă premiulŭ uneĭ istoriĭ generale a Românilorŭ; acésta ar fi periculosŭ și prea cutezătorŭ din par-

tea Academieĭ, până când nu s'aŭ luminatŭ prin studiĭ parțiale diferitele epoce istorice. D-lŭ Xenopol a fostŭ recompensatŭ pentru lucrarea sa prin alegerea în Academie. Acum trebue să lucreze pentru prepararea uneĭ istoriĭ generale complete a Româniloră. Metoda cea maĭ bună pentru a încuragià studiile istorice este de a se începe prin premiarea scrieriloră despre instituțiunile trecutuluĭ, despre diferitele epoce. Așà se va face bine; dar ar fi rĕŭ a da încuragierĭ pentru compilațiunĭ făcute fără o idee conducĕtóre în istoria națională. Bună óră pentru instituțiunea graiuluĭ limbeĭ trebue cercetatŭ cum, când, unde s'a formatŭ graiulŭ românescŭ, căcĭ nicĭ acésta nu se scie. Academia n'a maĭ datŭ Marele Premiŭ pentru scrierĭ istorice. Să nu-lŭ dea nicĭ acum uneĭ compilațiunĭ, care se póte criticà și se critică.

— Discuțiunea se închide.

D-lŭ *N. Quintescu* cetesce raportulŭ sĕŭ specialŭ asupra cărțiĭ d-luĭ I. Slavicĭ «Novele» vol. I.

Se procede la votŭ asupra propuneriloră Comisiuneĭ pentru acordarea Mareluĭ Premiŭ Năsturelŭ.

Se votéză întâĭ asupra premiăriĭ cărțiĭ d-luĭ A. D. Xenopol. Resultatulŭ votuluĭ este: votanțĭ 24, voturĭ pentru 10, contra 14.

— D-lŭ Președinte anunță că propunerea de premiare s'a respinsŭ.

Se votéză asupra premieriĭ cărțiĭ d-luĭ I. Slavicĭ. Resultatulŭ votuluĭ este: votanțĭ 24, voturĭ pentru 4, contra 20.

— D-lŭ Președinte proclamă resultatulŭ votuluĭ, prin care propunerea de premiare s'a respinsŭ.

Se procede la votare pentru premiarea cărțiĭ d-luĭ G. G. Tocilescu. Resultatulŭ votuluĭ este: votanțĭ 24, voturĭ pentru 8, contra 16.

— D-lŭ Președinte anunță că propunerea de premiare s'a respinsŭ.

In urma voturiloră date, d-lŭ Președinte anunță că, în conformitate cu dispositiunile codicíluluĭ Năsturelŭ-Herĕscu, valórea Mareluĭ Premiŭ de 12.000 leĭ urméză a se capitalisà, adaogêndu-se la fondulŭ Năsturelŭ-Herĕscu.

ȘEDINȚA DIN 23 MARTIE 1893.

Președința d-luĭ *I. Negruzzi.*

D-lŭ *N. Ionescu* presintă fotografia petreĭ cu inscripțiune și cu stema Moldoveĭ, care se află în fațada turnuluĭ bisericeĭ S-tu Dumitru domnescŭ din Sucéva. Acéstă fotografie este dăruită de Archimandritulŭ Dr. Conon Ar. Donicĭ.

— Se decide a se esprimà donatoruluĭ mulțumirile Academieĭ.

D lŭ Dr. Leonŭ C. Cosmovicĭ mulțumesce prin scrisóre pentru alegerea sa de membru corespondentŭ.

Părintele *S. Fl. Marianŭ* presintă în darŭ din partea d-luĭ Em. Gregorovitza originalulŭ uneĭ scrisorĭ din 1882 a răposatuluĭ V. Alecsandri către răposatulŭ P. Ispirescu.

Se presintă unŭ raportŭ alŭ d-luĭ membru corespondentŭ T. T. Burada asupra cercetărilorŭ făcute de d-sa despre Românii din Asia, pentru care lucrare Academia i-a datŭ unŭ ajutorŭ în anulŭ trecutŭ.

— Se trimete spre cercetare Secțiuneĭ istorice.

La ordinea ḑileĭ se punŭ propunerile Comisiuneĭ premielorŭ pentru acordarea Premiuluĭ Eliade-Rădulescu.

D-lŭ *N. Quintescu* ḑice că raportulŭ făcutŭ de d-sa asupra cărțiĭ d-luĭ B. Ștef. Delavrancea ilŭ va revisuì și transformà pentru publicarea în *Anale.* Apoĭ dă cetire acestuĭ raportŭ.

D-lŭ *N. Quintescu* cetesce raportulŭ d-luĭ N. Ionescu asupra scrieriĭ d-luĭ I. Bogdan.

D-lŭ *D. Sturdza* observă că d-lŭ Quintescu, înaintea cetireĭ raportuluĭ sĕŭ despre cartea d-luĭ Delavrancea, a spusŭ că acestŭ raportŭ alŭ d-sale este prescurtatŭ și-lŭ va revisuì și completà maĭ târḑiŭ pentru publicarea în *Anale.* D-lŭ Sturdza crede că nu este bine a se admite acéstă procedură și că trebue ca raportulŭ cetitŭ în Academie să se tipărescă așà cum se presintă și cum se cetesce, nu transformatŭ pe urmă de autorŭ. Acésta ar avé între alte inconveniente și pe acela de a întârḑià publicarea *Analelorŭ,* cum s'a întîmplatŭ în aniĭ din urmă.

D-lŭ *N. Quintescu* ḑice că d-sa nu are de gândŭ să preschimbe raportulŭ, ci numaĭ să-lŭ remanieze, revisuindu-ĭ stilulŭ și adăugêndŭ citațiunile din cartea esaminată.

D-lŭ *D. Sturdza* ḑice că e de trebuință ca Academia să decidă asupra acestuĭ punctŭ, pentru ca Delegațiunea să nu fie în dificultățĭ cu raportoriĭ, ale cărorŭ rapórte se întârḑie și une-orĭ nicĭ nu se maĭ daŭ de locŭ pentru tipărire.

D-lŭ *V. Maniu* se unesce cu d-lŭ Sturdza și crede că pentru repedea publicare a *Analelorŭ* este necesarŭ să se dea rapórtele fără întârḑiere și fără revisuirĭ și prefacerĭ.

D-lŭ *N. Ionescu* crede că nu este bine să se reglementeze cu asprime și să se iea hotărîre în contra rapórtelorŭ verbale și în contra revisuireĭ celorŭ presentate în scrisŭ. Chiar la Cameră și la Senatŭ se revisuescŭ discursurile. Crede că nu este nicĭ unŭ inconvenientŭ a se face în Comisiunea premielorŭ rapórte verbale; ba ar fi chiar bine ca pentru publicațiunile carĭ se respingŭ dela premiare să se observe discrețiune și sobrietate, și nicĭ să nu se dea asupra lorŭ rapórte scrise și nicĭ alt-felŭ. Academia să nu arate motivele, pentru carĭ a refusatŭ premiarea. Să se dea însă și să se publice rapórtele asupra cărțilorŭ cărora se dă premiulŭ, pentru ca ast-felŭ Academia să arate cuvintele pentru carĭ le-a premiatŭ. Academia nu se póte face însă biuroŭ de censură, și ar fi maĭ bine să nu se vorbéscă despre cărțile nepremiate.

D-lŭ *N. Quintescu* crede că nu i se póte oprì de a revisuì stilulŭ raportuluĭ redactatŭ în pripă în mijloculŭ lucrărilorŭ sesiuneĭ. Fără îndoială că nimenea nu póte schimbà însușĭ cuprinsulŭ raportuluĭ presentatŭ.

D-lŭ *D. Sturdza* este de părere că nu se póte urmà drumulŭ propusŭ de d-niĭ Quintescu și Ionescu. Până acum toate rapórtele asupra tuturorŭ cărțilorŭ presentate la concursurĭ aŭ fostŭ date în scrisŭ și publicate în *Anale*. Dela acéstă bună regulă s'a făcutŭ abatere numaĭ în ultimiĭ doĭ anĭ. Asemĕnarea care s'a făcutŭ cu discursurile dela Cameră și Senatŭ nu este esactă: acolo se rivisuescŭ numaĭ discursurile improvisate în discuțiune; rapórtele se presintă însă totŭ-deauna în scrisŭ, și nu se maĭ modifică după ce aŭ fostŭ

presentate. Academia este datóre să publice rapórte despre tóte cărţile presentate la premiele eĭ, căcĭ este datóre să arate motivele pentru carĭ dă premiele şi pentru carĭ le refusă. Ea are rĕspundere în faţă testamentelorŭ donatorilorŭ şi în faţa publiculuĭ. N'ar fi nicĭ regulatŭ, nicĭ conformŭ cu datoriile Academieĭ a se procedà cum ḑice d-lŭ Ionescu, şi a publicà numaĭ rapórtele despre cărţile premiate. In privinţa revisuireĭ şi corectăriĭ rapórtelorŭ, d-sa spune că unŭ anŭ întregŭ a trebuitŭ câte odată a se alergà după textulŭ rapórtelorŭ spre a se tipărì în *Anale*. Dacă s'ar admite principiulŭ de a se face schimbărĭ, uniĭ ar face maĭ puţine, alţiĭ potŭ schimbà raportulŭ maĭ multŭ. De aceea este necesarŭ ca rapórtele presentate să se depună la biuroŭ, aşà cum sunt presentate.

D-lŭ *V. A. Urechiă* observă că discuţiunea ridicată incidentalŭ de d-lŭ Secretarŭ generalŭ a înlăturatŭ cestiunea pusă la ordinea ḑileĭ pentru darea premiuluĭ Eliade. D-sa crede că ar fi bine a se intrà în ordinea ḑileĭ, rĕmânêndŭ ca cestiunea rapórtelorŭ să se discute deosebitŭ.

Se punŭ în discuţiune propunerile pentru acordarea premiuluĭ Eliade-Rădulescu.

D-lŭ *B. P. Hasdeŭ* ḑice că pentru premiulŭ de 5.000 leĭ Academia are a alege între douĕ publicaţiunĭ: a d-luĭ Bogdan şi a d-luĭ Delavrancea. Despre cartea d-luĭ Bogdan va fi scurtŭ. Ea este dedicată d-sale şi d-luĭ Sturdza; în prefaţă autorulŭ îĭ face elogiĭ. Premiulŭ nu va puté să i-lŭ voteze, pentru că cartea în cea maĭ mare parte este o traducere din slavonesce bine făcută, dar traducere; partea proprie a autoruluĭ este fórte restrînsă, şi de aceea nu se póte numì o lucrare originală. Pentru acéstă carte autorulŭ a fostŭ suficientŭ rĕsplătitŭ, căcĭ ea i-a procuratŭ catedra de limbĭ slavice la Universitatea din Bucurescĭ. Tînĕrulŭ autorŭ are merite, şi mergêndŭ pe calea începută, va aduce marĭ serviciĭ sciinţeĭ; pentru acéstă lucrare nu merită însă a i se da premiulŭ Academieĭ.

Delavrancea se presintă cu alŭ patrulea volumŭ de scrierĭ originale. Dela cea d'întâĭ publicaţiune a sa *Sultănica,* autorulŭ se pusese fórte sus între stiliştiĭ românĭ. Ḑiua bună se cunósce de diminéţă. Ca scriitorŭ, Delavrancea este artistŭ în tótă puterea cuvîntuluĭ; ca

nuvelistŭ, elŭ este psichologŭ și împinge observațiunea psichologică până la unŭ mare gradŭ. Bursierulŭ, Sgârcitulŭ sunt studiĭ psichologice, originale, neimitate. Ca artistŭ, ca nuvelistŭ, ca psichologŭ, Delavrancea s'a pusŭ maĭ presus decât toțĭ nuveliștiĭ românĭ. Avemŭ treĭ nuveliștĭ românĭ, Delavrancea, Slavicĭ și Crăsescu, carĭ ocupă planulŭ întâiŭ. Intre dînșiĭ Delavrancea este multŭ maĭ pre sus, este ca luna între stele. Cele 4 volume ale luĭ Delavrancea sunt nu numaĭ artă, nu numaĭ psichologie, dar se potŭ considerà totŭ odată ca unŭ tesaurŭ de limbă. Delavrancea este întâiulŭ scriitorŭ, care a demonstratŭ la noĭ că se potŭ scrie capo-d'opere în prosă în modŭ artisticŭ în limba țĕranuluĭ. Până acum Academia a încuragiatŭ maĭ multŭ lucrărĭ sciințifice. Pentru lucrările de pură literatură a fostŭ totŭ-deauna de o severitate prea mare. Chiar dacă s'ar fi datŭ multe premiĭ pentru scrierĭ purŭ literare, totŭ încă ar trebui a votà cu amêndouĕ mânile premiulŭ luĭ Delavrancea. Pe când nuveliștiĭ noștri alunecă pe o pantă zolistă, scabrósă, tóte lucrările luĭ Delavrancea se distingŭ printr'o tendință morală. Acestŭ meritŭ Academia trebue să-lŭ recompenseze. Lucrările luĭ Delavrancea sunt de o originalitate extremă. Academia s'ar onorà pe sine, dacă ar da acestŭ premiŭ cu unanimitate.

D-lŭ *A. D. Xenopol* recunósce că amêndouĕ cărțile sunt merituóse, pentru că amêndouĕ contribuescŭ la înălțarea cultureĭ naționale. Nu crede că se póte pune cestiunea, că una este sciințifică și alta literară. Scrierea d-luĭ Bogdan are merite maĭ marĭ decât a ḑis'o preopinentulŭ. Autorulŭ eĭ a făcutŭ cercetarĭ prin bibliotecĭ și archive, și materialele prețióse pe carĭ a avutŭ fericirea să le găséscă le-a studiatŭ în modŭ magistralŭ în acéstă carte. Autorulŭ arată isvórele cronriceĭ luĭ Urechiă Vorniculŭ, și prin acésta îĭ dă o valóre de adevĕratŭ isvorŭ istoricŭ. Anŭ cu anŭ textulŭ cronicelorŭ slavone este ilustratŭ prin cercetărĭ critice, carĭ lumineză multe puncte din vechea istorie a Moldoveĭ. Dacă autorulŭ a fostŭ numitŭ profesorŭ, nu este nicĭ unŭ motivŭ acésta, ca Academia să-ĭ refuse premiulŭ pe care-lŭ merită.

D-lŭ *V. Maniŭ* ḑice că nu este vorba de a scădé meritele uneia din cărțile presentate. Dar raportorulŭ asupra cărțeĭ d-luĭ Bogdan, și însușĭ

autorulŭ, spunŭ că a făcutŭ numaĭ o traducere de texte din limba slavonă, carĭ — dice d-lŭ Maniu — n'aŭ nimica a face cu istoria Românilorŭ. Ca traducere cartea nu merită premiulŭ. Dar este ceva maĭ rĕŭ: acéstă carte este o mistificare și autorulŭ ajunge la conclusiunĭ în contra cărora trebue să se revolte toțĭ Româniĭ. Autorulŭ nicĭ n'a descoperitŭ cronicele, pe carĭ le-a tipăritŭ în cartea sa. D-lŭ Hasdeŭ a indicatŭ acele cronice, și după urmele arĕtate de d-sa le-a găsitŭ d-lŭ Bogdan; dar le-a arĕtatŭ și cronicarulŭ Urechiă, și după aceste indicațiunĭ orĭ-cine le-ar fi pututŭ găsi. D-lŭ Maniu cetesce următórele pasagie din cartea d-luĭ Bogdanŭ:

...... «publicația de față va fi primită de publicŭ și specialiștĭ cu interesŭ. Ea descopere pentru prima óră o întrégă epocă a istoriografieĭ nóstre vechĭ, epoca *bizantino-slavonă*, ale căreĭ caractere de căpetenie sunt: limbă bulgară și manieră bizantină, transmisă nouĕ prin traducerile vechĭ slovenescĭ și mediobulgare. Monumentele istoriografice aruncă prin urmare o lumină asupra întregeĭ culturĭ din vécurile 14 — 16, în decursulŭ cărora în țĕrile nóstre aŭ predominatŭ bizantinismulŭ și bulgarismulŭ sub tóte formele sale: ca instituțiĭ de statŭ, ca literatură, ca sciință, ca limbă, ca năravurĭ, ș a. m. d» (Pag. 20).

«Ințelegemŭ epoca *bizantino-slavonă*, care a duratŭ exclusivŭ treĭ secole întregĭ, dela alŭ 14 — 16, ale căreĭ urme puternice se găsescŭ și în sec. 17, până când pe la jumĕtatea acestuĭ secolŭ a începutŭ a fi înlocuită cu cea greco-fanariotă Cu limba slavonă în biserică și în statŭ noĭ am împrumutatŭ dela Bulgarĭ și literatura lorŭ, bisericéscă și profană Aprópe tóte producțiunile literatureĭ bulgare, începêndŭ dela cele maĭ vechĭ din epoca țaruluĭ Simeonŭ și până la cele din epoca luĭ Ioanŭ Alexandru, eraŭ cunoscute și se copiaŭ de nenumĕrate orĭ în mânăstirile nóstre. Dela căderea statuluĭ bulgarŭ sub Turcĭ acestea aŭ devenitŭ chiar singurele asile ale literatureĭ bulgare și cultivatorilorŭ eĭ. Traducerĭ nouĕ după originalele grecescĭ saŭ opere originale în limba slavonă nu s'aŭ făcutŭ multe în țĕrile nóstre, cele ce s'aŭ adusŭ însă de călugăriĭ Bulgarĭ și Românĭ de peste Dunăre în deosebite vremurĭ s'aŭ păstratŭ cu sfințenie și s'aŭ înmulțitŭ într'o grămadă de copiĭ, din care numaĭ nisce jalnice resturĭ se maĭ păstréză adĭ în mânăstirile nóstre. In timpŭ de 4 vécurĭ ele aŭ fostŭ aprópe singura hrană intelectuală a literatorilorŭ noștri, adecă a călugărilorŭ și cărturarilorŭ.» (Pag. 75).

Toțĭ scriitoriĭ marĭ aĭ Europeĭ declară că Europa întrégă trăesce cu instituțiunile romane; numaĭ noĭ Româniĭ amŭ luatŭ instituțiunile

nóstre dela Slavonĭ și dela Bizantinĭ? Acésta este falșŭ, neadmisibilŭ, contrarŭ sciințeĭ istorice și bunuluĭ simțŭ și revoltătorŭ pentru simțemîntulŭ nostru naționalŭ. Întréga istorie veche a poporuluĭ românŭ este în contra acelorŭ conclusiunĭ. Recunósce d-luĭ Bogdanŭ merite și crede că va avé unŭ viitorŭ; dar să maĭ lucreze, și l'ar rugà să nu maĭ ajungă la asemenea conclusiunĭ. Așà cum este cartea presentată, Academia nu o póte premià.

D-lŭ *N. Ionescu* declară că n'a vĕḍutŭ în lucrarea d-luĭ Bogdanŭ ceea ce vede d-lŭ V. Maniŭ: conclusiunĭ false, rele și antinaționale; a vĕḍutŭ numaĭ o sinceră arĕtare a uneĭ stărĭ de lucrurĭ, care a duratŭ secolĭ și care nu se póte contestà. Tocmaĭ greutățile prin carĭ aŭ trecutŭ Româniĭ arată puterea lorŭ de vitalitate și viitorulŭ lorŭ. Acum, după ce a ascultatŭ raportulŭ d-luĭ Quintescu și vorbirea d-luĭ Hasdeŭ asupra cărțiĭ d-luĭ Delavrancea, d-sa declară că va votà premiulŭ pentru Delavrancea. Lucrarea d-luĭ Bogdan este bună, dar d-sa recunósce că a luĭ Delavrancea este maĭ originală. Se unesce cu d-lŭ Hasdeŭ, că d-lŭ Bogdan a fostŭ suficientŭ recompensatŭ pentru acéstă lucrare prin intrarea sa ca profesorŭ la Universitate.

— Discuțiunea se închide.

Se pune la votŭ acordarea premiuluĭ Eliade-Rădulescu d-luĭ B. Ștef. Delavrancea pentru scrierea sa «Parazițiĭ.»

Resultatulŭ votuluĭ este: votanțĭ 26, voturĭ pentru 22, contra 4.

— D-lŭ Președinte anunță că premiulŭ Eliade-Rădulescu s'a acordatŭ d-luĭ B. Ștef. Delavrancea.

D-lŭ Secretarŭ generalŭ *D. Sturdza* aduce aminte Academieĭ incidentulŭ alegeriĭ d-luĭ A. Vlahuță ca membru corespondentŭ românŭ pentru Secțiunea literară. Amintesce că d-lŭ Vlahuță nu a trimisŭ la cancelaria Academieĭ nicĭ unŭ rĕspunsŭ la adresa prin care i se notificà alegerea, dar a publicatŭ în ḍiarulŭ «Constituționalulŭ» dela 16 (28) Martie a. c. o declarațiune subscrisă, că nu primesce onórea ce i s'a făcutŭ.

— In urma discuțiuneĭ urmate, se decide cu unanimitate a se considerà d-lŭ Vlahuță ca nealesŭ și loculŭ de membru corespondentŭ vacantŭ.

Se dă citire următórei propuneri presentate la biuroŭ:

«Să se adaoge la art. 62 din Regulamentŭ următorulŭ alineatŭ:

«Nu se va puté votà asupra uneĭ persóne ca membru activŭ «saŭ corespondentŭ înainte de a avé consimțemîntulŭ seŭ scrisŭ.»

«P. Poni, Haret, Gr. Stefănescu, Fl. Porcius, Dr. V. Babeș, Ollănescu, D. Sturdza, I. Caragiani, Hasdeŭ, A. Naum, V. A. Urechiă, P. S. Aurelianŭ, Dr. Brândză.»

— Se decide a se pune la ordinea ḑileĭ într'o viitóre ședință.

Se procede la alegerea Comisiuneĭ de 9 membri pentru examinarea cărților, carĭ se vorŭ presentà în sesiunea viitóre la concursulŭ premielorŭ Năsturelŭ-Herĕscu și Lazărŭ.

Sunt aleșĭ: d-niĭ *I. Caragiani*, *D. C. Ollănescu* și *A. Romanŭ*, din Secțiunea literară; d-niĭ *V. A. Urechiă*, *Gr. G. Tocilescu* și *G. Barițiŭ* din Secțiunea istorică; d-niĭ *Sp. Haret*, *Dr. V. Babeș* și *Dr. Brandză* din Secțiunea sciințifică.

D-lŭ Secretarŭ generalŭ *D. Sturdza* amintesce că în ședința dela 16 Martie s'a reservatŭ votulŭ generalŭ asupra raportuluĭ Comisiuneĭ însărcinate cu cercetarea lucrărilorŭ din anulŭ trecutŭ.

— Se pune la votŭ în totalŭ numitulŭ raportŭ și se primesce cu unanimitate.

Se dă cetire următóreĭ propunerĭ presentate la biuroŭ:

«Subsemnațiĭ propunemŭ ca la aliniatulŭ 1 alŭ art. 58 din Regulamentŭ terminulŭ de 31 Decembre să se înlocuiască prin terminulŭ de 1 Septembre.

«Acésta să se aplice din anulŭ viitorŭ.

«N. Quintescu, D. Sturdza, Ollănescu, Iosif Vulcanŭ, Marianŭ, I. Caragiani, A. Romanŭ.»

— Se decide a se pune la ordinea ḑileĭ într'o viitóre ședință.

ŞEDINŢA DIN 24 MARTIE 1893

Preşedinţa d-luĭ *Dr. D. Brândză.*

Se dă cetire scrisoreĭ primite dela Societatea franceză de archeologie din Paris, prin care se mulţumesce pentru schimbulŭ de publicaţiunĭ propusŭ de Academie şi se anunţă trimeterea publicaţiunilorŭ Societăţiĭ.

Se dă cetire raportuluĭ Secţiuneĭ sciinţifice, care încunosciinţéză că memoriulŭ d-luĭ I. G. Pietraru asupra unuĭ principiŭ din Fisică deja admisŭ, nu are nicĭ o valóre sciinţifică, şi propune a nu i se da nicĭ o urmare.

— Propunerea Secţiuneĭ se primesce.

La ordinea ḑileĭ se punŭ rapórtele asupra propunerilorŭ presentate de părintele S. Fl. Marianŭ, de a se publicà manuscriptulŭ colecţiuneĭ de vrăjĭ adunate de d-sa şi textulŭ slavo-românŭ alŭ Psaltireĭ cuprinse într'unŭ manuscriptŭ găsitŭ de d-sa în Bucovina.

D-lŭ *A. D. Xenopol* dă cetire raportuluĭ sĕŭ următorŭ asupra colecţiuneĭ de farmece şi vrăjĭ adunate de părintele S. Fl. Marianŭ, conchiḑêndŭ cu propunerea ca acéstă colecţiune să se publice de Academie:

«*Domnule Preşedinte,*

«Comunicŭ prin organulŭ d-vóstre Secţiunilorŭ istorică şi literară observaţiunile ce le-am pututŭ face, la o cercetare, bine înţelesŭ, nu cu totulŭ amĕrunţită, asupra culegereĭ de farmece şi vrăjĭ a colegului nostru S. S. preotulŭ S. Fl. Marianŭ.

«1. Culegerea se vede că e făcută din gura poporuluĭ însuşĭ, cele maĭ multe fiindŭ luate din spusele femeilorŭ carĭ se îndeletnicescŭ exclusivŭ cu asemene operaţiunĭ superstiţióse, puţine numaĭ din ele fiind reproduse după isvóre scrise saŭ comunicate autoruluĭ de alţĭ culegĕtorĭ. Meritulŭ celŭ întâiŭ alŭ culegereĭ este de a fi originală.

«2. Să ne întrebămŭ însă ce interesŭ póte presentà o culegere de vrăjĭ şi de farmece? Credŭ că acelaşĭ saŭ unulŭ analogŭ alŭ celuĭ alŭ

poveștilorŭ; căcĭ, dacă în aceste din urmă se desvĕlesce fantasia poporană, în cele d'intăĭ aparŭ la lumină superstițiile luĭ; și precum în poveștĭ poporulŭ expune minunĭ ce elŭ crede că s'aŭ întîmplatŭ, ast-felŭ în farmece și vrăjĭ (precum și în descântece) elŭ crede că póte realisà minunĭ prin mijlóce superstițióse. Viața intelectuală a poporuluĭ este cu totulŭ deosebită de viața nóstră conscientă, cultă, și este interesantŭ de a cunósce modulŭ cum elŭ își închipue întocmirea și legătura acesteĭ lumĭ. Dacă s'a începutŭ, sub auspiciile Academieĭ, publicarea obiceiurilorŭ poporuluĭ românŭ la nunțĭ, la înmormîntărĭ, la nascerĭ, credŭ că o asemene explorare a viețeĭ poporane trebue completată în tóte manifestările mințiĭ eĭ, între carĭ una din cele maĭ de căpetenie este tocmaĭ viața superstițiósă representată prin descântece, farmece și vrăjĭ.

«In afară de acéstă însemnătate psichologică, adunarea părinteluĭ Marianŭ maĭ înfățișéză și unŭ interesŭ limbisticŭ. Multe forme curióse și aprópe neîntîlnite chiar în alte producțiunĭ poporane, se regăsescŭ acì, precum a se *împăjurà*, adică a se umflà ca o pajură; *pricaz*, substantivŭ dela verbulŭ a *pricăjì*; *vîrgolună*, cuvîntŭ combinatŭ din vîrgolacĭ și lună; a se *despotolì* (despre focŭ); verburĭ luate în alte forme de cum noĭ obicĭnuimŭ, d. e. *sosì* în formă transitivă,

La mine-lŭ grăbesce,
La mine-lŭ sosesce;

cuvinte necunoscute nu numaĭ în limba cultă, dar chiar și în poesia poporană, precum: brâŭ de *ibosŭ*, a *guzuì* (a rîmà, a scormonì), *gostea* saŭ *logostea*, carĭ parŭ a fi amplificărĭ ale cuvîntuluĭ *stea* spre a i se găsì o rimă; a *zborì*, și altele multe ce s'arŭ puté culege la o cercetare maĭ de aprópe.

«In atare privire limbistică credemŭ culegerea părinteluĭ Marianŭ cu deosebire interesantă, căcĭ se scie de ce mare interesŭ etnograficŭ și istoricŭ este cunoscința câtŭ se póte maĭ amĕrunțită a limbeĭ poporane pentru némulŭ românescŭ.

«Credŭ decĭ că ar fi folositorŭ a se tipărì culegerea colegeluĭ nostru, și anume în formatulŭ «Descântecelorŭ poporane» ale părinteluĭ Marianŭ (Suceava 1886).

«*N.B.* — Multe din bucățile adunate arŭ trebuì curățite de cuvintele prea triviale ce conținŭ; iar ca remunerație să se dea câte 50 de leĭ de fie-care cólă de tiparŭ, însărcinându-se cu corectura.»

«Comisiunea se unesce cu părerile raportoruluĭ, adăogêndŭ ca părintele Marianŭ la publicarea cărțilorŭ să țină sémă de variantele conținute în publicațiile anteriόre.

«*Gr. G. Tocilescu, I. G. Sbiera.*»

D-lŭ *B. P. Hasdeŭ* recunósce marea importanță a colecțiunilorŭ părinteluĭ Marianŭ și se unesce cu propunerea de a se publicà, dar nu se póte admite ca să se ștérgă din textele adunate părțile scabróse; acésta nu se póte face într'o publicațiune sciințifică; admisibilŭ este celŭ multŭ ca espresiunile scabróse să se traducă cu espresiunĭ latine corespundĕtóre.

D-lŭ *I. Negruzzi* propune ca colecțiunea să se publice în *Anale*.

— Se decide a se publicà în *Anale* colecțiunea de farmece și vrăjĭ a părinteluĭ Marianŭ, dându-se autoruluĭ remunerația de 50 de leĭ de cóla de tiparŭ.

D-lŭ *I. Sbiera* dă cetire următoruluĭ raportŭ asupra publicăriĭ manuscriptuluĭ de Psaltire presentatŭ de părintele Marianŭ:

«D-lŭ Gr. G. Tocilescu, însărcinându-se cu cercetarea unuĭ manuscriptŭ fragmentarŭ de Psaltire, presentatŭ Academieĭ de părintele Marianŭ, vine în urma cercetărilorŭ făcute la conclusiunea, «că nu ar «fi nicĭ o rațiune suficientă pentru a tipărì textulŭ manuscriptuluĭ» și că Academia, admițêndŭ acésta, n'ar face alta decât «o chel«tuială cu totulŭ inutilă», și propune în fine, «ca Delegațiunea să iea «înțelegere cu părintele Marianŭ, pentru ca acestŭ manuscriptŭ să «devină proprietatea Academieĭ, și ast-felŭ să fie pusŭ la disposi«țiunea celorŭ carĭ ar avé a extrage dintr'însulŭ puținele elemente «filologice nouĕ ce elŭ cuprinde.»

«Acéstă conclusiune și-o rézemă pe afirmarea că manuscriptulŭ Marianŭ nu este alta decât numaĭ «o altă copie a aceleiașĭ vechĭ «traducerĭ în românesce a textuluĭ psalmilorŭ,» ce a folosit'o copistulŭ Psaltiriĭ Șcheiane și diaconulŭ Coresi; că «deosebirile» dintre aceste

Psaltirĭ traduse «sunt curatŭ lexice», că adecă numaĭ icĭ colea ar fi «câte unŭ cuvîntŭ schimbatŭ de copiştiĭ carĭ prescriaŭ;» şi în fine că limba textuluĭ acestuia presintă particularităţĭ cunoscute din fragmentulŭ Faptelorŭ Apostolilorŭ, adică din «Codicele Voroneţianŭ» şi din «Psaltirea Şcheiană», dintre carĭ cea maĭ caracteristică este rotacismulŭ nasaleĭ *n*, şi că «în privinţa acésta, exemplele din acestŭ «manuscriptŭ vorŭ trebuì asemenea adause la cele cuprinse în nu-«mitele douĕ texte publicate.»

«D-lŭ Gr. G. Tocilescu admite, precum vedemŭ, nu numaĭ nisce deosebirĭ «curatŭ lexice» între aceste treĭ texte de Psaltirĭ maĭ vechĭ, dar încă şi o asemĕnare între particularităţile Codiceluĭ Voroneţianŭ şi manuscriptulŭ Marianŭ, fără însă a le atribuì vre-o importanţă istorică, literară şi filologică.

«Noĭ încă ne-amŭ ocupatŭ aicĭ puţinŭ cu cercetarea manuscriptuluĭ Marianŭ şi mărturisimŭ că vedemŭ în elŭ unŭ manuscriptŭ de o importanţă de prima ordine, de aceeaşĭ valóre literară cu Codicele Voroneţianŭ, pe care-lŭ întregesce, şi care este menitŭ a revĕrsà nouĕ luminĭ asupra vechimiĭ şi provenienţeĭ luĭ.

«După părerea nóstră d-lŭ Gr. G. Tocilescu a scăpatŭ din vedere a se ocupà în raportulŭ sĕŭ cu douĕ cestiunĭ de unŭ interesŭ literarŭ de frunte; întâĭ, cu cestiunea: în ce raportŭ stă manuscriptulŭ Marianŭ cu Psaltirea Şcheiană şi cu a diaconuluĭ Coresi? D-lŭ Gr. G. Tocilescu e dreptŭ că admite o afiliaţiune între ele, dar uită a se rostì asupra raportuluĭ lorŭ, şi în specialŭ asupra însemnateĭ şi interesanteĭ întrebărĭ: care din aceste treĭ texte de Psaltire este maĭ vechiŭ, saŭ care ne presintă cu maĭ multă probabilitate textulŭ românescŭ primitivŭ alŭ originiĭ lorŭ comune?

«Altă cestiune nu maĭ puţinŭ remarcabilă şi interesantă este de a se sci: în ce legătură genetică stă manuscriptulŭ Marianŭ cu Codicele Voroneţianŭ? Ambele ne înfăţişéză aceleaşĭ particularităţĭ, maĭ alesŭ fonetice, pe carĭ le recunósce d-lŭ Gr. G. Tocilescu, şi ambele aŭ aparţinutŭ odinióră aceleiaşĭ mănăstirĭ. Ar fi dar de asemenea fórte interesantŭ să scimŭ: orĭ de aceste douĕ manuscripte sunt contemporane, saŭ orĭ de nu cum-va vre-unulŭ din ele ne presintă semne de o vechime maĭ mare.

«Ambele aceste cestiunĭ, fără de a maĭ ridicà încă și altele, sunt, după cum credemŭ, de unŭ interesŭ capitalŭ pentru orĭ-care istoricŭ literarŭ și pentru noĭ toțĭ. Aceste cestiunĭ însă nu se vorŭ puté studià și tractà de maĭ mulțĭ învĕțațĭ și din maĭ multe puncte de vedere, dacă textulŭ manuscriptuluĭ Marianŭ nu va fi publicatŭ și elŭ totŭ în acele condițiunĭ ca și Psaltirea Șcheiană.

«Convingerea ce ne-amŭ format'o, după unŭ studiŭ fugitivŭ asupra Psalmuluĭ 140, este că manuscriptulŭ Marianŭ diferă fórte tare de Psaltirea Șcheiană, cu atâtŭ maĭ multŭ de cea Coresiană, nu numaĭ în privința lexică, dar și în cea fonetică, flexională și grafică. Multe deosebirĭ de acéstă natură aŭ deșteptatŭ în noĭ presupunerea că manuscriptulŭ Marianŭ ar fi maĭ vechiŭ chiar decât Psaltirea Șcheiană, saŭ celŭ puținŭ că elŭ ne reproduce cu maĭ mare fidelitate o copie maĭ veche comună, fiind-că într'acesta se găsescŭ cu neasemĕnare maĭ multe rotacisme decât în Psaltirea Șcheiană. In psalmulŭ 140, printre optŭ cuvinte diferite cu rotacismŭ, întîmpinămŭ numaĭ la unulŭ rotacismŭ comunŭ în aceste două Psaltirĭ, iar la Psaltirea luĭ Coresi nicĭ unulŭ; precum:

Mss Marianŭ	Ps. Șcheiană	Coresi
тире	ти́не	тине, de 2 orĭ
бꙋгъчюріен	рꙋгъчюріеӣ	рꙋгѫчюніен, și
бꙋгъчюрѣ	рꙋгъчюре	рꙋгѫчюнѣ, de 2 orĭ;
мъроулѡ҄	мънилѡ҄	мѫ́ннлорь
коу ѿа́меріи	ко ѿа̂мини	коу ѿаменїи
оу҄роу съмтоу е̂ꙋ	оу҄нꙋлꙋ сꙋ е̂ꙋ	оу҄нꙋлоу сь е̂оу
пъръ вою трѣче	пънъ вою трѣче	пънѫ вои трѣче
поуре	пꙋне	поу҄не
ꙟрима	ꙟнема	и̂нема

«Dar nu numaĭ diferința rotacismuluĭ există; maĭ sunt încă și altele, de asemenea remarcabile. Dintre acestea vomŭ aduce aicĭ înainte numaĭ pre unele.

«Dintre diferințele fonetice, citămŭ aicĭ câte-va din acelașĭ psalmŭ, precum:

Mss Marianŭ	Ps. Șcheiană	Coresi
и̂спрѫваскъ	и̂спръвѣскъ	и̂спрѫвѣскѫ.
кътрѫ	кътръ	кътрѫ și
кѫтрѫ	кътръ	кътрѫ

Mss. Marianŭ	Ps. Şcheiană	Coresi
мѣ	ме	мѣ, de 2 orĭ,
ꙟгрѫдире	ꙟнгръдире	ꙟгръдире
оуснеле	оустне (ле)	оустнеле
коувенте	коувинте	коувинте
бъсипиръсе	бъсъпиръсе	ръсипирѫсе, etc.

«Dintre diferințele flexionale din psalmulŭ acesta, aducemŭ înainte numaĭ:

Mss. Marianŭ	Ps. Şcheiană	Coresi
кꙋ а̂лешïи ло̑	коу а̂леши лорь	кꙋ а̂лéшïи лорь
оутꙋ̑ пъкътꙋсꙋ̑и	оунтоу̑ пъкътошило̑	оунтꙋль пъкѫтошилорь
ꙟ дꙋ̑че врѣре ло̑	ꙟ дꙋ̑че врѣрѣ лѡ̑	ꙟ доулче врѣрѣ лорь
оуше	оуше	оушѫ
кадꙋ ꙟ мрежеле сале пъкътошïи	кáдоу ꙟ мрѣжиле сале пъкотошïи	каде ꙟ мрежиле сале пъ-кѫтошïи

«Dintre deosebirile lexice numĕrămŭ aice următórele din acestŭ psalmŭ:

Mss. Marianŭ	Ps Şcheiană	Coresi
хра̑	ферíрѣ	хрънире
тире	де сѐ	тине
а̂даоусéръсе грáюреле мѣле	а̂оудꙋсе кꙋвинтеле мéле	а̂оудꙋсе кꙋвинтеле мѣле
грѡ́соу̑ пъмънтꙋ̑и	грасꙋ̑ пъмънтꙋлꙋи	грасꙋль пъмѫнтꙋлꙋи
прѫпѫдисе спре пъмънтꙋ	пръпъди̑ ꙟ пъмънтꙋ	пръпѫдисѧ ꙟ пъмѫнть
спре тире недеждоунѝю	ꙟ тине оупꙋвъíю	ꙟ тине оуповъню
ноу делꙋнга	нꙋ лꙋà	нꙋ лꙋà
ꙟшелъчюре	съблазне	съблазне

«Diferințele ortografice, fiindŭ prea multe și variĭ, le trecemŭ cu vederea.

«In privința moduluĭ de a scrie literele și a figuriĭ lorŭ încă aflămŭ deosebirĭ caracteristice și întrebuințărĭ maĭ dese de unele decât de altele. Atragemŭ atențiunea maĭ alesŭ asupra provenienţeĭ în manuscriptulŭ Marianŭ a uneĭ figurĭ a litereĭ nasale ꙟ, care nu provine în Psaltirea Șcheiană, nicĭ în cea Coresiană. Acéstă literă nasală se compune din treĭ liniĭ, carĭ purcedŭ dintr'unŭ punctŭ co-

munŭ și ajungŭ numaĭ până pe linia scrisoriĭ; ea se găsesce totdeauna la începutulŭ cuvintelorŭ; în mijloculŭ și la finea lorŭ se află de regulă litera ѫ. In Psaltirea Șcheiană și în a diaconuluĭ Coresi, precum și în Codicele Voronețianŭ acéstă figură de literă ѫ are linia din mijlocŭ prelungită sub linia scrisoriĭ.

«In fine maĭ este remarcabilă în manuscriptulŭ Marianŭ lipsa, pre câtŭ amŭ observatŭ totală, a înfățișăriĭ rotificatuluĭ *н* prin ѫр ca în Codicele Voronețianŭ; într'acesta iarășĭ litera ѫ nu provine așà de desŭ ca în manuscriptulŭ Marianŭ. Particularitățĭ destule are așà dar și manuscriptulŭ Marianŭ.

«Aceste diferințe dintr'unŭ singurŭ psalmŭ, notate și ele pe fugă, credemŭ că sunt în deajunsŭ ca să ne pună în evidență importanța cea mare literară a manuscriptuluĭ Marianŭ, și să ne determine a luà, pentru publicarea luĭ câtŭ maĭ neîntârḑiată, aceleașĭ měsurĭ ce s'aŭ luatŭ și pentru tipărirea Psaltiriĭ Șcheiane.

«Rezemațĭ pe cele expuse aicĭ, venimŭ a vě rugà să bine-voițĭ a decide tipărirea manuscriptuluĭ Marianŭ în condițiunile Psaltireĭ Șcheiane.

«Câtŭ despre manuscriptŭ, ar fi de doritŭ ca elŭ câtŭ maĭ curîndŭ să trécă în proprietatea și păstrarea Academieĭ.

«I. G. Sbiera, A. D. Xenopol.»

D-lŭ *Gr. G. Tocilescu* dă cetire următoruluĭ raportŭ asupra aceleiașĭ cestiunĭ:

«Manuscriptulŭ presentatŭ de părintele Marianŭ este unŭ fragmentŭ de Psaltire slavo-română, scrisă, după tótă probabilitatea, în întâia jumětate a seculuuĭ XVI. Ea cuprinde numaĭ psalmiĭ de la 76 până la sfîrșitŭ, cu unele întreruperĭ, din causa foilorŭ perdute.

«Textulŭ este dispusŭ întocmaĭ ca în Psaltirea slavo-română tipărită de Coresi la 1577 și în maĭ multe manuscripte de texte bisericescĭ din sécolulŭ XVII; adică versetele sunt împărțite în 2 și 3 bucățĭ, fie-care bucată este scrisă întâĭ în limba slavonă, apoĭ urméză traducerea eĭ românéscă.

«Textulŭ traducereĭ române din manuscriptulŭ părinteluĭ Marianŭ este acelașĭ cu celŭ tipăritŭ de Coresi la 1577 și reprodusŭ de

d-lŭ Hasdeŭ în edițiunea Academieĭ la 1881 și cu acelŭ cuprinsŭ în Psaltirea Scheiană, publicată asemenea în edițiunea Academieĭ de d-lŭ I. Bianu la 1889. Prin urmare, acestŭ manuscriptŭ este o altă copie a aceleiașĭ vechĭ traducerĭ în românesce a textuluĭ psalmilorŭ, făcută după textulŭ slavonŭ multŭ înainte de cărțile tipărite. Despre faptulŭ că în acestŭ manuscriptŭ avemŭ acelașĭ textŭ alŭ traduceriĭ, convingerea se formézǎ în modŭ neîndoiosŭ prin colaționarea textuluĭ cu cele douĕ edițiunĭ amintite. Deosebirile sunt curatŭ lexice: câte unŭ cuvîntŭ schimbatŭ de copiștiĭ carĭ prescriaŭ, pentru că li se părea maĭ bine de cum găsiaŭ în exemplarulŭ după care copiaŭ. Am colaționatŭ în acestŭ modŭ psalmiĭ 90 și 136, și vĕ presintŭ resultatulŭ convingĕtorŭ despre cele ce susținŭ. Din acéstă colaționare se vede puțina deosebire ce este între textulŭ deja publicatŭ și celŭ care acum s'a descoperitŭ de părintele Marianŭ. Totŭ ce ne póte da noŭ acestŭ textŭ sunt prin urmare numaĭ câte-va variante curatŭ lexice, carĭ vorŭ trebui să se aibă în vedere la facerea glosaruluĭ pentru textele deja tipărite. Cetindŭ aprópe întregŭ manuscriptulŭ n'am găsitŭ nicĭ unŭ singurŭ cuvîntŭ care să nu fie saŭ în textulŭ șcheianŭ saŭ în alŭ luĭ Coresi.

«Limba textuluĭ acestuia presintă particularitățile cunoscute din fragmentulŭ Faptelorŭ Apostolilorŭ, publicatŭ de d-lŭ Sbiera sub numele de Codicile Voronețianŭ, și din Psaltirea Scheiană. Cea maĭ caracteristică dintre aceste particularitățĭ este rotacismulŭ nasaleĭ *n*. In acéstă privință exemplele din acestŭ manuscriptŭ vorŭ trebui asemenea adause la cele cuprinse în numitele douĕ texte publicate.

«Conclusiunea subscrisuluĭ, în urma cercetăriĭ făcute, este că nu ar fi nicĭ o rațiune suficientă pentru a tipări textulŭ manuscriptuluĭ presentatŭ de părintele Marianŭ. Acésta ar fi o cheltuială cu totulŭ inutilă. Subscrisulŭ propune ca Delegațiunea să iea înțelegere cu părintele Marianŭ, pentru ca acestŭ manuscriptŭ să devină proprietatea Academieĭ, și ast-felŭ să fie pusŭ la disposițiunea celorŭ carĭ vorŭ avé a estrage dintr'însulŭ puținele elemente filologice nouĕ ce elŭ cuprinde.»

Psalm 90	Mss Marianŭ	Ps Scheiană	Coresi 1577
Vers. 1	celuĭa de sus	susuluĭ	susuluĭ
» »	încurţi-se	încurţiĭu-me	încurţi-se
» 2	ģice-va	zicănd	zice-va
» »	mieu	mieu	mie
» »	fugire mie	scăpaire mie	scăpare mie
» »	ḑăul	ḑeul	Dumnezeul
» »	nedejduescu	upuvăescu	upuvăescu
» »	spr'ensu	într'ănsu	într'ănsu
» 3	acela	elu	elu
» »	cursele	cursele	mrejile
» 4	şi supt	supt	şi suptŭ
» 5	nu te spămănta	nu spemenţi-te	nu te spămănţì
» 7	nu se vor apropiĭa	nu apropie-se	nu se apropie
» 8	căuta-veri	prăvi-veri	prăvi-veri
» »	darĭa	plătiré	plătiré
» 9	nădéjde	upuvăinţă	upuvăinţă
» 10	nu va veri	nu vini-va	nu va veni
» »	nu se va apropiĭa	nu apropiĭa-se-va	nu se apropie
» »	trupul	peliţa	peliţa
» 11	ḑice-va	ğice-va	spune-va
» »	să te feréscă	se ferescă-te	să te ferésĉâ
» 12	spre măru	în mănu	în mâini
» »	cumva	cândva	cândva
» 14	pr'ensu	elu	elu
» 15	pr'ensu	elu	elu
» »	cu răsul	cu elu	cu elu
» »	scoţu pr'ensu	elu	elu
Psalm 136			
Vers 1	de căndu	căndu	căndu
» 5	se uitare	se ultaru	se ultare
» »	uitată	ultată	ultată
» 6	se se lepéscă	se lépescă-se	se lépescă-se
» »	grumaḑul	pănaţul	grumazul
» »	se nu pomenire	se nu pomeni-voĭu	pomeni-voĭu
» »	pomeni-voĭu	pune-voĭu	pomeni-voĭu
» 7	urḑiturile luĭ	ei	ei
» 8	fétele	fiile	fiile
» »	măratele	vai de ĭale	măratele
» »	ce ai datu noao	ce daĭ noao	ce dat-ai noao

D-lŭ *B. P. Hasdeŭ* ḑice că amêndouĕ rapórtele sunt unŭ studiŭ seriosŭ asupra cestiuneĭ. D-sa se unesce cu conclusia raportuluĭ d-luĭ Tocilescu de a nu se publicà acum manuscriptulŭ. Orĭ-ce manuscriptŭ românescŭ vechiŭ are importanţă mare, nu numaĭ din

punctulŭ de vedere alŭ textuluĭ, dar și din punctulŭ de vedere ortograficŭ și paleograficŭ. Nu se potŭ însă publicà tóte manuscriptele românescĭ de odată. Este însă bine ca să se facă colecțiunĭ câtŭ se póte maĭ bogate, carĭ să pótă fi studiate din tóte punctele de vedere.

D-lŭ *I. Sbiera* dice că manuscriptulŭ presentatŭ de părintele Marianŭ n'are nicĭ o relațiune cu cele-lalte texte manuscripte și tipărite ale Psaltireĭ. Stăruesce ca manuscriptulŭ să se publice cum s'a publicatŭ și Psaltirea Scheiană, pentru că dacă s'ar păstrà numaĭ în bibliotecă, nu ar puté fi utilisatŭ decât în capitală; pe când, dacă s'ar publicà în facsimile, ar puté fi studiatŭ de toțĭ.

D-lŭ *D. Sturdza* dice că publicațiunile de acestŭ felŭ sunt cele maĭ scumpe. Recunósce utilitatea publicațiuneĭ propuse, dar, orĭ-care ar fi dorința și chiar de ar fi trebuință absolută de asemenea publicațiunĭ, ele nu s'ar puté face acum, din causa lipseĭ absolute de mijlóce, în care se află Academia.

D-lŭ *A. Romanŭ* constată că amêndouĕ rapórtele recunoscŭ importanța manuscriptuluĭ. Intr'însulŭ se află elemente de celŭ maĭ mare prețŭ pentru studiulŭ istorieĭ limbeĭ și alŭ literatureĭ. Trebue ca Academia să hotăréscă publicarea acestuĭ manuscriptŭ în viitorŭ, pentru că misiunea eĭ este de a cultivà și studià limba.

D-lŭ *Gr. G. Tocilescu* dice că sunt alte trebuințe multŭ maĭ urgente decât publicarea acestuĭ manuscriptŭ, cum ar fi d. es. facerea uneĭ edițiunĭ a chronicelorŭ Munteniеĭ, carĭ sunt numaĭ în parte și rĕŭ publicate în «Magasinulŭ istoricŭ,» care nu se maĭ găsesce. Este bine să se adune manuscriptele vechĭ românescĭ, dar nu urméză de acì ca orĭ-ce manuscriptŭ să se publice numaĭ decât.

D-lŭ *D. Sturdza* este în contra propuneriĭ d-luĭ Romanŭ de a se luà acum decisiunea pentru facerea publicațiuneĭ în aniĭ viitorĭ, căcĭ este fórte periculosŭ ca prin decisiunĭ luate acum să se împovăreze cheltuelile anilorŭ viitorĭ. Să se decidă a se face acum ceea ce putemŭ face. Facerea publicațiuniĭ propuse ar costà multŭ, căcĭ Psaltirea Scheiană a costatŭ cam 5.000 leĭ, deșì facsimilarea manuscriptuluĭ s'a făcutŭ gratuitŭ la Marele Statŭ Majorŭ, grație coleguluĭ nostru d-lŭ Generalŭ Fălcoianu. Dacă Academia ar avé mijlóce, d-sa ar avé dreptŭ să céră a se publicà descrierea și repro-

ducerea colecțiunei de monede pe care a dăruit'o Academiei. D-sa însă n'a cerutŭ acésta, pentru că recunósce că mijlócele nu permitŭ. De asemenea din aceeași causă a vědutŭ și în acestŭ anŭ că Academia nu are putință de a continuà publicațiunea d-sale de «Actę și Documente privitóre la istoria renascerii României», pe care cu mijlócele sale proprii nu o póte continuà.

Părintele *S. Fl. Marianŭ* dice că nu a avutŭ cunoscință de greutățile financiare ale Academiei, când a presentatŭ propunerile sale. Acum, vědêndŭ aceste greutăți, își retrage amêndouě propunerile. D-sa dorià ca colecțiunea de farmece și vrăji să nu se tipăréscă în *Anale*, ci în volumŭ deosebitŭ, în formatulŭ colecțiunei de «Descântece» publicatŭ de d-sa. De aceea retrage și acéstă propunere.

— Academia iea actŭ de retragerea propunerilorŭ d-lui Marianŭ.

D-lŭ *V. Babeș* dă cetire raportului Comisiunei financiare asupra stării fondurilorŭ și asupra veniturilorŭ și cheltuelilorŭ anului trecutŭ.

— Conclusiunile raportului se punŭ la votŭ și se primescŭ cu unanimitate.

D-lŭ *P. Poni* dă cetire raportului asupra gestiunei fondului donațiunei Adamachi.

D-lŭ *D. Sturdza* propune ca Academia, dându-i d-sale descărcare pentru gestiunea acestei donațiuni, să dea o asemenea descărcare și d-lui A. Teodoreanu, executorŭ testamentarŭ, care la începutŭ a făcutŭ cheltueli, cari s'aŭ justificatŭ prin acte găsite în regulă de Comisiunea financiară, și să exprime d-lui Teodoreanu mulțumiri pentru bună-voința și zelulŭ ce a desvoltatŭ la regularea succesiunei.

D-lŭ *P. Poni* arată că Comisiunea financiară a găsitŭ tóte documentele succesiunei în regulă deplină, și crede că ar fi bine ca Academia să priméscă propunerea d-lui Sturdza privitóre la d-lŭ Teodoreanu.

D-nii *V. Maniu* și *I. Kalinderu* credŭ că votulŭ ce Academia va da pentru descărcarea Delegațiunei de acéstă gestiune va cuprinde în sine și descărcarea d-lui Teodoreanu. Propunŭ amêndoi a se votà d-lui Teodoreanu mulțumiri pentru ajutorulŭ datŭ.

— Conclusiunile raportuluĭ Comisiuneĭ se primescŭ cu unanimitate.

— Se decide a se exprimà mulțumirĭ d-luĭ Teodoreanu.

— In urma propunerilorŭ Delegațiuneĭ se iaŭ următórele decisiunĭ privitóre la fondulŭ Adamachi:

a) Se autorisă Delegațiunea a închirià casa din Iașĭ pe prețŭ de 6.500 leĭ pe anŭ, avêndŭ Academia a face reparațiile urgente până la suma de 5.000 leĭ;

b) A se vinde prin licitațiune vinurile aflătóre în pivniță;

c) A se congedià după închiriarea caseĭ ómeniĭ actualĭ de serviciŭ;

d) A se face în Sâmbăta sĕptĕmâneĭ luminate grijile de unŭ anŭ pentru rĕposatulŭ Vasile Adamachi;

e) A se da cele trebuinciόse școlarilorŭ din școla Adamachi, ca și în anulŭ trecutŭ, în memoria ilustruluĭ eĭ fondatorŭ;

f) A se activà ridicarea monumentuluĭ.

Propunerea Delegațiuneĭ de a plătì legatele particulare din testamentulŭ Adamachi se pune în discuțiune.

D-lŭ *B. P. Hasdeŭ* propune să se decidă ca Delegațiunea să fie autorisată a da aceste legate numaĭ în urma înțelegereĭ cu o Comisiune compusă din d-niĭ D. Sturdza, I. Kalinderu și V. Maniu.

D-lŭ *D. Sturdza* dă esplicărĭ asupra stăriĭ procesuluĭ intentatŭ de rudele rĕposatuluĭ Adamachi pentru anularea testamentuluĭ.

— Propunerea d-luĭ Hasdeŭ se primesce cu unanimitate.

D-lŭ *A. D. Xenopol* presintă în darŭ, din partea d-luĭ N. N. Negri, manuscriptulŭ autografŭ alŭ uneĭ poesiĭ de C. Negri.

D-lŭ *D. Sturdza* dăruesce portrete de ale luĭ Horia și Cloșca.

Se procede la alegerea Delegațiuneĭ.

Președinte se alege d-lŭ *G. Barițiŭ,* întrunindŭ 16 voturĭ din 22 votanțĭ.

D-lŭ *G. Barițiŭ* rostesce următórele cuvinte:

«*Onorabilĭ Domnĭ Colegĭ,*

«Manifestarea simpatiilorŭ d-vóstre, cu care ațĭ aflatŭ cu cale a mĕ mângâià în anulŭ trecutŭ la ocasiunea uneĭ aniversărĭ, m'a obligatŭ la cea maĭ ferbinte mulțumită, nu numaĭ pe mine, ci pe

toțĭ membriĭ familieĭ mele pe generațiunĭ înainte. Astădĭ alegerea cu care vĕdŭ că m'ațĭ onoratŭ, mĕ surprinse într'unŭ modŭ căruĭ nu am cuvinte să-ĭ daŭ expresiune. Mĕ surprinse acéstă alegere cu atâtŭ maĭ vîrtosŭ, cu câtŭ eŭ la etatea în care mĕ aflu îmĭ cunoscŭ prea bine scăderile mele și maĭ alesŭ lipsa de tactŭ și cumpĕtŭ, cu care trebue să fie provĕdutŭ maĭ vîrtosŭ președintele uneĭ corporațiunĭ sciințifice *per eminentiam*, precum este și acestŭ institutŭ alŭ nostru. Credŭ însă că nicĭ chiar spiritulŭ Statutelorŭ și maĭ alesŭ § 72 din Regulamentŭ nu-mĭ permitŭ ca se ocupŭ acelŭ scaunŭ presidialŭ, pentru care avețĭ în mijloculŭ d-vóstre atâțĭ bărbațĭ înțelepțĭ și valoroșĭ. Repetŭ, d-lorŭ colegĭ, rugarea mea ca să bine-voițĭ a mĕ dispensà dela acéstă funcțiune, care, pre câtŭ este de onorifică, pre atâta importanța eĭ întrece departe puterile mele.»

Vice-Președințĭ se alegŭ d-niĭ *I. Negruzzi* și *V. A. Urechiă*, întrunindŭ 14 voturĭ din 21 votanțĭ, *Dr. D. Brândză*, întrunindŭ 16 voturĭ.

ȘEDINȚA DIN 24 MARTIE 1893

Președința d-luĭ *G. Barițiŭ*.

La ordinea dileĭ se pune facerea budgetuluĭ pentru anulŭ 1893-94.

D-lŭ *Gr. Stefănescu* dă cetire raportuluĭ Delegațiuneĭ asupra proiectuluĭ de budgetŭ pentru anulŭ 1893—94.

D-lŭ *Gr. Stefănescu* cetesce apoĭ proiectulŭ de budgetŭ, care arată veniturile Academieĭ în suma de leĭ 167.156,15 și cheltuelele în sumă de leĭ 174.967,65; avêndŭ unŭ deficitŭ de leĭ 7.811,50.

D-lŭ *N. Quintescu* întrébă ce represintă suma de leĭ 1.000 prevĕdută în budgetulŭ cheltuelilorŭ pentru tipărirea traducereĭ din Herodotŭ.

D-lŭ *D. Sturdza* esplică că din acéstă publicațiune s'aŭ tipăritŭ până acum 23 cóle, din carĭ sunt neplătite tipografuluĭ ultimele

4 cóle. Maĭ sunt a se tipări vre-o două cóle spre a se termină întrégă cartea I. Din acéstă carte se va face unŭ volumŭ, iar pentru continuarea publicațiuneĭ Academia va decide în viitorŭ.

— Se pune la votŭ budgetulŭ în totalŭ și se primesce cu unanimitate.

— Se decide a se amânà pentru discuțiune în viitórea sesiune propunerea presentată, privitóre la consimțemîntulŭ membrilorŭ propușĭ, înainte de votare.

— Se decide asemenea a se amâna pentru sesiunea viitóre propunerea de a se modificà terminulŭ de presentare la concursŭ a publicațiunilorŭ, carĭ se presintă la premiele Academieĭ.

D-lŭ Secretarŭ generalŭ *D. Sturdza* dă cetire următoruluĭ raportŭ asupra lucrărilorŭ și decisiunilorŭ Academieĭ din sesiunea generală a anuluĭ 1893:

«*Domnilorŭ Colegĭ,*

«Presentându-vĕ scurta relațiune asupra lucrărilorŭ de carĭ v'ațĭ ocupatŭ și asupra decisiunilorŭ pe carĭ le-ațĭ luatŭ în sesiunea generală a acestuĭ anŭ, începŭ prin a constatà cu acea bucurie pe care o împărtășițĭ și d-vóstre, că și în acestŭ anŭ Academia a avutŭ nouĕ dovedĭ despre interesulŭ statornicŭ ce arată lucrărilorŭ nóstre Augustulŭ Președinte de onóre și Protectorŭ alŭ Academieĭ Române, Majestatea Sa Regele.

«In două ședințe solemne (5 și 19 Martie) amŭ fostŭ fericițĭ a primì în mijloculŭ nostru pe Majestatea Sa Regele, care a ascultatŭ lecturile d-lorŭ colegĭ Urechiă, Tocilescu, Hasdeŭ și Xenopol; a luatŭ informațiunĭ despre lucrările Academieĭ și ne-a datŭ îndemnŭ spre a merge înainte cu o energie din ce în ce maĭ mare în lucrarea rodnică ce avemŭ misiunea de a îndeplinì pentru desvoltarea cultureĭ naționale.

«La una din aceste ședințe Majestatea Sa a fostŭ însoțitŭ de Alteța Sa Regală Principele Moștenitorŭ, pe care Academia se mândresce a-lŭ numĕrà între membriĭ sĕĭ onorarĭ.

«Principala preocupare, pe care cu toțiĭ amŭ avut'o când ne-amŭ întrunitŭ în sesiune generală, a fostŭ completarea Academieĭ prin alegerea a 5 membri noĭ în locurile rĕmase vacante în urma încetăriĭ din viață a colegilorŭ noștri, a cărorŭ pierdere a fostŭ atâtŭ de simțită de Academia și de națiunea întrégă. Consfătuirile nóstre în acéstă privință aŭ fostŭ bine-cuvîntate și încoronate cu unŭ deplinŭ resultatŭ. Voturile d-vóstre aŭ desemnatŭ pe toțĭ 5 membriĭ noĭ, și ast-felŭ Academia se presintă astăḍĭ iarășĭ cu numĕrulŭ completŭ alŭ membrilorŭ sĕĭ.

«Ațĭ alesŭ membri în Secțiunea literară pe d-niĭ A. Naum și D. C. Ollănescu; în cea istorică pe d-niĭ A. D. Xenopol și I. Kalinderu, și în cea sciințifică pe d-lŭ Dr. Victorŭ Babeș.

«Secțiunea istorică a hotărîtŭ, conformŭ dispositiuneĭ Statutelorŭ și Regulamentuluĭ, a chemà spre participare la lucrările sale pe d-lŭ colegŭ Gr. G. Tocilescu, membru în Secțiunea literară.

«Ațĭ alesŭ membri corespondențĭ românĭ pentru Secțiunea sciințifică pe d-niĭ D. Negreanu, L. Cosmovicĭ și Sabba Stefănescu.

«Pentru completarea proceduref de alegerea membrilorŭ, maĭ mulțĭ colegĭ v'aŭ presentatŭ o propunere de Regulamentŭ, ca înainte de a se votà o nouă alegere, să se aducă consimțirea scrisă a candidatuluĭ. Acéstă propunere a fostŭ amânată pentru sesiunea viitóre.

«Dintre cele 26 ședințe, din carĭ s'a compusŭ sesiunea generală, ațĭ consacratŭ lecturilorŭ publice 3 ședințe, dintre carĭ 2 solemne. In aceste ședințe aŭ cetitŭ lucrările lorŭ d-niĭ N. Ionescu, D. C. Ollănescu și St. Hepites.

«In ședința dela 9 Martie ațĭ ascultatŭ comunicarea d-luĭ Gr. Stefănescu asupra Congresuluĭ internaționalŭ de geologie, care se va ținé în acestŭ anŭ la Chicago.

«Cele-lalte 23 ședințe aŭ fostŭ ocupate cu diferite cestiunĭ aduse în discuțiune prin programa generală a lucrărilorŭ presentată la începutulŭ sesiuneĭ, precum și prin propunerile Secțiunilorŭ, ale Comisiunilorŭ și ale membrilorŭ.

«Secțiunea literară v'a presentatŭ raportulŭ sĕŭ asupra traduceriĭ făcute de I. P. S. S. Mitropolitulŭ Primatŭ Iosifŭ de pe cartea fran

ceză Iisusŭ Christosŭ de R. P. Didon. Ațĭ hotărîtŭ a se trimete Inaltuluĭ Prelatŭ copia raportuluĭ aprobatŭ de Secțiune, cuprinḑêndŭ aprețiarea asupra lucrărıĭ I. P. S. Sale.

«Prin Comisiunile alese de d-vóstre ațĭ luatŭ cunoscință despre diferitele ramurĭ ale activitățiĭ Academieĭ.

«Comisiunea permanentă a Bibliotecei v'a arĕtatŭ crescerea colecțiunilorŭ Academieĭ și bogățiile strînse până acum, carĭ sunt de cea maĭ mare însemnătate, maĭ alesŭ pentru studiulŭ istorieĭ naționale. Chiar în cursulŭ acesteĭ sesiunĭ amŭ avutŭ cu toțiĭ mulțumirea de a primì pentru colecțiunile nóstre unŭ documentŭ originalŭ dela Michaiŭ Vitézulŭ, trimesŭ de Direcțiunea Seminariuluĭ Andreianŭ din Sibiiŭ, fotografia unuĭ documentŭ prețiosŭ dăruită de venerabilulŭ nostru colegŭ d-lŭ N. Kretzulescu, maĭ multe fotografiĭ, carĭ sunt adevĕrate documente pentru istoria rĕsboiuluĭ independențeĭ, dăruite de d-niĭ V. A. Urechiă și St. Fălcoianu. Comisiunea v'a arĕtatŭ că localulŭ, de care Academia dispune astăḑĭ, este nesuficientŭ pentru instalarea și ușóra întrebuințare a acestorŭ colecțiunĭ, și d-vóstre prin votŭ unanimŭ ațĭ datŭ Delegațiuneĭ însărcinarea de a studià cestiunea și de a căutà mijlócele pentru lărgirea necesară a localuluĭ.

«Comisiunea, care în anulŭ trecutŭ a avutŭ însărcinarea de a pune în aplicare dispositiunile testamentuluĭ rĕposatuluĭ donatorŭ Ioanŭ Fĕtu, v'a arĕtatŭ prin raportulŭ sĕŭ modulŭ în care și-a îndeplinitŭ însărcinarea, împărțindŭ cărțĭ la școlariĭ dela sate. Ațĭ aprobatŭ modulŭ eĭ de a lucrà, alegêndŭ pe aceiașĭ membri ca să îndeplinéscă în anulŭ viitorŭ aceeașĭ însărcinare.

«Comisiunea însărcinată de d-vóstre ca să esamineze lucrările îndeplinite de Delegațiune în cursulŭ anuluĭ trecutŭ, v'a expusŭ resultatulŭ cercetărilorŭ sale și ațĭ datŭ voturĭ aprobatóre de descărcare Delegațiuneĭ care a funcționatŭ în anulŭ trecutŭ.

«Comisiunea financiară v'a presentatŭ expunerea sa asupra cheltuelilorŭ făcute în anulŭ trecutŭ și asupra stăriĭ fondurilorŭ Academieĭ. Luândŭ cunoscință de acestea, precum și de trebuințele din ce în ce maĭ marĭ pentru buna funcționare a Academieĭ, ațĭ constatatŭ marea strîmtorare de mijlóce în care se află Instituțiunea

nóstră, și ațĭ fostŭ din acéstă causă silițĭ a votà budgetulŭ anuluĭ viitorŭ, fără să putețĭ acordà diferite ajutóre propuse saŭ cerute și fără să putețĭ prevedé fondurĭ pentru diferite lucrărĭ și publicațiunĭ de o utilitate neîndoiósă. Ast-felŭ a fostŭ ajutorulŭ cerutŭ și propusŭ de Secțiunea istorică a se da Societățiĭ sciințifice și literare din Iașĭ pentru cercetărĭ archeologice, acelŭ cerutŭ de d-lŭ T. Burada pentru cercetărĭ etnografice, celŭ propusŭ de d-lŭ colegŭ A. Romanŭ pentru publicațiunea d-lorŭ Frâncu și Candrea pentru Româniĭ din munțiĭ Apusenĭ, precum și acelŭ propusŭ pentru publicarea Psaltireĭ Voronețiane a coleguluĭ nostru părintele Marianŭ.

«Comisiunile alese în anulŭ trecutŭ pentru a studià lucrările presentate la concursurile premielorŭ v'aŭ supusŭ la judecată resultatele cercetărilorŭ lorŭ. Ațĭ ascultatŭ rapórtele și propunerile ce Comisiunile v'aŭ adusŭ, și pe basa lorŭ ațĭ hotărîtŭ:

«*a*) A nu acordà Marele Premiŭ Násturelŭ nicĭ unuia din concurențĭ, și prin urmare valórea acestuĭ premiŭ — conformŭ codicileluĭ fericituluĭ donatorŭ — a rĕmasŭ a se adaoge la capitalulŭ fonduluĭ Năsturelŭ-Herĕscu.

«*b*) Ațĭ acordatŭ premiulŭ Statuluĭ Eliade-Rădulescu d-luĭ B. Stef. Delavrancea pentru volumulŭ sĕŭ de nuvele «Parazițiĭ».

«*c*) Ațĭ aprobatŭ propunerea Comisiuneĭ speciale de a nu acordà premiulŭ Statuluĭ Lazar singuruluĭ manuscrisŭ presentatŭ la concursŭ despre subiectulŭ «Studiulŭ vinurilorŭ din România»; și s'a decisŭ totŭ odată a menține același subiectŭ la concursulŭ acestuĭ premiŭ pentru anulŭ 1897.

«*d*) Premiele San-Marin și Neuschotz, la alŭ cărorŭ concursŭ nu s'a presentatŭ în acestŭ anŭ nicĭ o lucrare, ațĭ hotărîtŭ a le publicà din noŭ pentru anulŭ 1895, ridicândŭ suma lorŭ dela 1.500 leĭ la 2.000 leĭ.

«*e*) Ațĭ alesŭ Comisiunile carĭ aŭ a judecà publicațiunile și manuscriptele, carĭ se vorŭ presenta în viitórea sesiune generală la concursurile premielorŭ: Năsturelŭ-Herescu, Lazarŭ, Eliade-Rădulescu și Alexandru Bodescu.

«Pentru a ușurà lucrarea Comisiunilorŭ, carĭ vorŭ judecà lucrările

presentate la concursurile premiilorŭ din aniĭ viitorĭ, vi s'a propusŭ de maĭ mulțĭ colegĭ a modificà terminulŭ de presentare de 31 Decembre, prevĕḑutŭ în art. 58 din Regulamentŭ, cu termenulŭ de 1 Septembre, puindu-se în aplicare acéstă disposițiune cu începerea anuluĭ 1894, adică dela 1 Septembre 1894. Acéstă propunere s'a amânatŭ pentru sesiunea viitóre.

«Pentru publicațiunile carĭ aŭ să se facă în anulŭ viitorŭ, ațĭ prevĕḑutŭ sumele necesare în strîmtele marginĭ ale mijlócelorŭ de carĭ Academia póte dispune.

«După propunerea Secțiunilorŭ ațĭ hotărîtŭ a se publicà în volumele de memoriĭ următórele lucrărĭ:

«a d-luĭ V. A. Urechiă despre organisarea flotileĭ române la 1793; și despre obligațiunea locuitorilorŭ sătenĭ de a plăti o contribuțiune mânăstireĭ S-ta Troiță-Paraipanŭ;

«ale d-luĭ membru corespondentŭ St. C. Hepites despre temperatura luneĭ Ianuarie 1893 și revista climatologică a anuluĭ 1892;

«a d-luĭ Fl. Porcius despre plantele fanerogame și criptogame carĭ se găsescŭ în Transilvania;

«a d-luĭ S. Ștefănescu despre Fauna malacologică din România;

«a d-luĭ S. Fl. Marianŭ despre vrăjĭ.

«Ațĭ luatŭ cunoscință despre starea financiară și juridică, în care se află legatulŭ lăsatŭ Academieĭ de generosulŭ donatorŭ V. Adamachi, și ațĭ hotărîtŭ ca Secretarulŭ d-vóstre generalŭ să fie și în anulŭ viitorŭ însărcinatŭ a representà Academia ca procuratorŭ în procesulŭ intentatŭ de rudele rĕposatuluĭ asupra acesteĭ donațiunĭ.

«Ațĭ luatŭ de asemenea decisiunĭ pentru apĕrarea intereselorŭ Academieĭ în procesulŭ succesiuneĭ Evanghele Zappa, care se află înaintea instanțelorŭ judecătorescĭ.

«După acéstă scurtă enumerare a principalelorŭ lucrărĭ, carĭ aŭ ocupatŭ ședințele sesiuneĭ, nu potŭ încheià fără a da espresiune simțemintelorŭ nóstre de recunoscință ale tuturorŭ către Augustulŭ Suveranŭ, care în toțĭ aniĭ ne arată prin graiŭ și prin fapte viulŭ interesŭ ce pórtă pentru lucrările nóstre. Să încheiămŭ lucrările nóstre

urândŭ, noĭ, carĭ suntemŭ lucrătorĭ maĭ vechĭ în acéstă grădină a culturiĭ naţionale, noilorŭ aleşĭ unŭ frăţescŭ «bine aţĭ venitŭ în «sînulŭ Academieĭ», ca animaţĭ cu toţiĭ de acelaşĭ avêntŭ să desvoltămŭ şi să realisămŭ problemele desemnate de acéstă înaltă şi măreaţă Instituţiune naţională.

«Suveranulŭ nostru şi Naţiunea română întrégă îşĭ aŭ privirile aţintite cu interesŭ neadormitŭ asupra lucrărilorŭ Academieĭ. A-Totŭ-Puterniculŭ să dea fie-căruia în parte şi tuturorŭ la unŭ locŭ puterĭ îndestulătóre şi linişte sufletéscă, pentru ca să putemŭ înălţà activitatea Academieĭ totŭ maĭ sus, ca influenţa eĭ să se arate totŭ maĭ rodnică şi maĭ bine-făcĕtóre pentru progresulŭ neîncetatŭ alŭ cultureĭ românescĭ.»

D-lŭ Preşedinte *G. Bariţiŭ* ridică şedinţa, declarândŭ închisă sesiunea generală a anuluĭ 1893.

SECȚIUNEA LITERARĂ.

ȘEDINȚA DIN 3 MARTIE 1893

Președința d-luĭ *A. Romanŭ.*

Până la alegerea unuĭ noŭ Președinte alŭ Secțiuneĭ în loculŭ neuitatuluĭ nostru colegŭ *G. Sion,* și în absența d-luĭ Vice-Președinte, se proclamă Președinte provisoriŭ d-lŭ *A. Romanŭ.*

Se pune în vedere Secțiuneĭ manuscriptulŭ înaintatŭ de plenulŭ Academieĭ alŭ I. P. S. S. Mitropolituluĭ Ungro-Vlachieĭ, cuprinḑêndŭ traducerea în limba română a opereĭ *Iisusŭ Christosŭ* de *R. P. Didôn.* — Spre a corespunde dorințeĭ Inaltuluĭ Prelatŭ de a pune lucrarea sub autoritatea apreciăreĭ Academieĭ, Secțiunea în unanimitate însărcinéză pe d-lŭ A. Romanŭ ca să examineze manuscriptulŭ și să referéscă asupra valoriĭ luĭ ca formă literară.

Unŭ altŭ manuscriptŭ de *Lobel Efendi* din Constantinopole, care atribue origine turcă și persană unuĭ numĕrŭ de maĭ bine de 80 cuvinte cuprinse cu origine îndoiósă în Glosarulŭ Laurianŭ-Massimŭ, se dă d-luĭ membru Gr. Tocilescu, care iea asupra sa relatarea în privința luĭ.

ȘEDINȚA DIN 9 MARTIE 1893

Președința d-luĭ *T. Maiorescu.*

La ordinea ḑileĭ alegerea a doĭ membri în locurile vacante, lăsate prin ducerea dintre noĭ a neuitațilorŭ noștri colegĭ *Vasile Alecsandri* și *G. Sion.*

După maĭ multe discuțiunĭ și propunerĭ de diferite persóne pentru cele douĕ locurĭ vacante, se pune în vedere observarea tradițiuneĭ de până acĭ, ca noiĭ aleșĭ să represinte, pe câtŭ se póte, aceleașĭ provinciĭ române ca ceĭ dușĭ din viață, și totŭ într'unŭ timpŭ, ca eĭ să fie dintre membriĭ corespondențĭ, carĭ — prin stagiulŭ făcutŭ până acĭ — s'aŭ pregătitŭ óre-cum pentru a deveni membri efectivĭ.

— Stabilindu-se înțelegerea în privința acésta precum și în privința celorŭ de alesŭ, se pune la votŭ maĭ întâĭ d-lŭ *Antonŭ Naum*, și întrunesce unanimitatea de 8 voturĭ. Se pune după aceea la votŭ d-lŭ *D. C. Ollănescu*, și obține de asemenea unanimitatea sufragielorŭ membrilorŭ presențĭ, de 8 voturĭ.

D-lŭ *I. Vulcanŭ* propune de membru corespondentŭ pe d-lŭ *Al. Vlahuță* la loculŭ vacantŭ.

— Punêndu-se la votŭ, a întrunitŭ unanimitatea de 8 voturĭ

ȘEDINȚA DIN 15 MARTIE 1893

Secțiunile literară și istorică întrunite.

Președința d-luĭ *T. Maiorescu.*

Obiectulŭ deliberăreĭ Secțiunilorŭ unite literară și istorică este manuscriptulŭ Psaltireĭ descoperite de colegulŭ nostru, părintele S. Fl. Marianŭ, despre care Sânția sa a făcutŭ comunicațiune plenuluĭ Academieĭ în ședința dela 13 Martie a. c.

Părintele *Marianŭ* relevă din noŭ importanța pentru studiulŭ limbeĭ române maĭ vechĭ a acestuĭ manuscriptŭ, care derivă dela mânăstirea Voronețŭ, și care — dupĕ cum s'a convinsŭ — cuprinde maĭ multe rotacisme decât manuscriptulŭ Șcheianŭ și Codicele Voronețianŭ. După aceea d-sa rógă să se dea aprobare propunereĭ sale făcute dejà plenuluĭ Academieĭ, de a se tipări manuscriptulŭ cu spesele Instituțiuneĭ nóstre, iar pentru ostenéla Sânțieĭ sale să se decidă a i se acordà remunerarea ce se va crede de cuviință.

Părintele Marianŭ este învitatŭ să dea cetire comparativŭ vre-unuĭ psalmŭ din codicele sĕŭ și unulŭ din celŭ Șcheianŭ, spre a se vedé deosebirea între texte. Spre a face acéstă probă d-lŭ Marianŭ cetesce o parte din psalmulŭ 108 alŭ ambelorŭ manuscripte. De óre-ce din puținele rênduri cetite nu a resultatŭ pentru Secțiunĭ evidența uneĭ deosebirĭ maĭ marcante între unŭ textŭ și altulŭ; spre a se puté constatà pe deplinŭ acésta, ceea ce nu se póte face decât de unŭ numĕrŭ maĭ restrînsŭ de membri, carĭ să studieze textele maĭ de aprópe, și în vedere că Academia n'ar puté face marĭ cheltuelĭ cu publicarea unuĭ asemenea manuscriptŭ decât numaĭ când s'ar constatà cu siguranță că între o psaltire și alta este o deosebire de textŭ maĭ esențială, iar nu neînsemnate variante pe icĭ pe colea, Secțiunile unite decidŭ, după propunerea d-luĭ Gr. Tocilescu, susținută de d-lŭ V. A. Urechiă, ca să se numéscă o comisiune anume spre a face constatarea arĕtată și spre a raportà plenuluĭ. Ca membri aĭ comisiuneĭ aŭ fostŭ aleșĭ d-niĭ *Gr. Tocilescu, I. Sbiera, A. Xenopol* și părintele *Marianŭ.*

— S'a decisŭ în acelașĭ timpŭ ca totŭ acéstă comisiune de patru să delibereze și să raporteze și asupra colecțiuneĭ de Vrăjĭ și Farmece a părinteluĭ Marianŭ, despre care asemenea colegulŭ nostru a cerutŭ ca să fie editată cu spesele Academieĭ.

SEDINȚA DIN 17 MARTIE 1893

Președința d-luĭ *A. Romanŭ.*

Se procede la constituirea Secțiuniĭ.
Președinte alŭ Secțiuniĭ se alege d-lŭ *T. Maiorescu.*
Vice-Președinte se alege d-lŭ *A. Romanŭ.*

D-lŭ *A. Romanŭ* cetesce raportulŭ următorŭ asupra traduceriĭ

I. P. S. S. Părintelui Mitropolitŭ Primatŭ Iosifŭ a cărții despre Iisusŭ Christosŭ de R. P. Didon:

«Domnilorŭ Colegĭ,

«Insărcinatŭ de d-vóstre ca, conformŭ dorinţeĭ Inaltuluĭ Prelatŭ, să facŭ o recensiune asupra aceleĭ traducţiunĭ, am onórea a vě împărtășì că traducțiunea este esactă, exprimândŭ peste totŭ cu precisiune, amŭ puté dice cu rigóre, sensulŭ literalŭ alŭ textuluĭ originalŭ francezŭ.

«Câtŭ pentru limba traducțiuniĭ, aceea, deșì ar fi fostŭ de doritŭ ca să fie maĭ apropiată de cea din cărțile nóstre bisericescĭ, adică să fie maĭ poporană, ea este cea literară usitată astădĭ în scrierile autorilorŭ românĭ. Stilulŭ însă e clarŭ, ușorŭ de înțelesŭ și curgětorŭ, feritŭ de sentințe obscure. Ceea ce s'ar puté observà este întrebuințarea cam cu prisosŭ a cuvintelorŭ franceze, precum și a unorŭ maĭ puține galicisme, carĭ tóte însă arŭ puté bine să lipséscă la tipărirea cărțiĭ.

«De altmintrelea, considerândŭ valórea opereĭ celebruluĭ părinte călugărŭ francezŭ din ordinea Predicatorilorŭ, aprețiată în lumea creștină din Apusulŭ Europeĭ, nu putemŭ decât să felicitămŭ pe Inaltulŭ Prelatŭ românŭ, care, îndemnatŭ de dorința de a popularisà și în Orientŭ, și anume între creștiniĭ românĭ, acea lucrare învěțată spre maĭ viua deșteptare a simțemintelorŭ evlaviόse și maĭ alesŭ pentru instruirea și edificarea sufletéscă a cleruluĭ românescŭ,

«Venimŭ cu plăcere a da tributulŭ recunoscințeĭ nóstre Inaltuluĭ Prelatŭ, care cu zelŭ apostolicŭ a pusŭ atâta ostenélă de a traduce acéstă lucrare».

— Raportulŭ se aprobă.

SECȚIUNEA ISTORICĂ

ȘEDINȚA DIN 23 FEBRUARIE 1893.

Președința d-luĭ *V. A. Urechiă.*

Se iea în examinare cererea Societățiĭ sciințifice și literare din Iașĭ (cu No. 196 dela 19 Februarie 1893) remisă Secțiuneĭ din partea plenuluĭ spre studiŭ și opiniare.

Luându-se în cercetare ḑisa cerere, d-lŭ *N. Ionescu,* expunêndŭ scopulŭ eminamente sciințificŭ ce-lŭ urmăresce societatea pe têrêmulŭ archeologicŭ și istoricŭ cu resultate mulțămitóre, datorite în parte activitățiĭ zelosuluĭ exploratorŭ d-lŭ N. Beldiceanu, trage atențiunea Secțiuneĭ asupra utilitățeĭ uneĭ asemene întreprinderĭ în părțile de peste Milcovŭ, și crede că o încuragiare din partea Academieĭ ar fi fórte bine pusă și cu folosŭ pentru sciința istorieĭ naționale, conchiḑêndŭ prin a rugà pe Secțiune să intervie pe lângă plenulŭ Academieĭ spre a-lŭ determinà să satisfacă cererea ce i s'a adresatŭ.

D-lŭ *V. A. Urechiă* propune din parte-ĭ a se face demersurĭ pe lângă d-lŭ N. Beldiceanu, ca să pună la disposițiunea Academieĭ colecțiunea d-sale de inscripțiunĭ, spre a fi publicate în *Anale.*

— Secțiunea, apreciândŭ atâtŭ expunerile d-luĭ N. Ionescu, câtŭ și propunerea d-luĭ V. A. Urechiă și părerea d-luĭ D. Sturdza, decide:

1. Să intervină Secțiunea pe lângă plenulŭ Academieĭ spre a-lŭ determinà să mijlocéscă la Ministeriulŭ Instrcțiuneĭ publice pentru a se obține pe séma ḑiseĭ societățĭ unŭ localŭ trebuitorŭ instalațiuniĭ.

2. In câtŭ pentru o subvențiune bănéscă ce s'ar puté acordà cu titlulŭ de misiune pentru explorărĭ, se amână resolvirea propunereĭ, așteptându-se raportulŭ Comisiuneĭ respective asupra situațiuneĭ financiare, când atuncĭ se va avé în vedere cestiunea ajutoruluĭ bănescŭ și în acelașĭ timpŭ se va avé în vedere și propunerea d-luĭ V. A. Urechiă, care este primită în principiŭ.

D-lŭ *D. A. Sturdza,* după ce face expunerea situaţiuneĭ în care se găsesce publicaţiunea *Acte şi Documente relative la istoria renascereĭ Românieĭ* întreprinsă de d-sa cu propriile sale mijlóce, avêndŭ şi concursulŭ P. S. Sale Ghenadie Petrescu, episcopŭ de Argeşŭ, şi alŭ d-luĭ D. C. Sturdza-Scheianu, propune ca Secţiunea, apreciândŭ importanţa unorŭ asemenea documente, să intervină pe lângă plenulŭ Academieĭ spre a se luà pe séma eĭ publicarea ultimelorŭ douĕ şi jumĕtate volume, oferindŭ din parte-ĭ Academieĭ gratuitŭ 5 volume şi jumĕtate dejà tipărite în aprópe 1.000 exemplare.

— Secţiunea, ascultândŭ părerile emise asupra propunereĭ de d-niĭ *N. Ionescu, V. A. Urechiă* şi *G. Bariţiŭ,* o admite în principiŭ şi decide a se recomandà plenuluĭ.

D-lŭ *V. A. Urechiă* amintesce Secţiuneĭ, că cererea făcută în anulŭ trecutŭ de colegulŭ nostru d-lŭ Gr. G. Tocilescu de a fi alesŭ în Secţiunea istorică nefiindŭ resolvită definitivŭ, urméză a-şĭ primì soluţiunea solicitată. In consecinţă, propune a se reluà în cercetare menţionata cerere.

D-lŭ *N. Ionescu* este de părere că Statutele şi Regulamentulŭ Academieĭ, indicândŭ modulŭ de raporturĭ între membriĭ Secţiunilorŭ, se constată că nimicŭ nu împedecă pe unŭ membru alesŭ într'o Secţiune să fie chematŭ a face parte şi din altă Secţiune; prin urmare este de părere să se admită cererea în marginea Statutelorŭ şi a Regulamentuluĭ.

D-niĭ *V. A. Urechiă, G. Bariţiŭ şi V. Maniu* împărtăşescŭ aceleaşĭ vederĭ.

D-lŭ *D. A. Sturdza,* dândŭ lectură art. 26 din Statute şi 64 din Regulamentŭ, ḑice că numaĭ în marginile previsiunilorŭ dela citatele articole primindu-se propunerea de transferare a d-luĭ Gr. G. Tocilescu, nu se va face o impietare asupra dreptuluĭ Secţiuneĭ de a-şĭ alege doĭ membri din afară pentru locurile vacante, de óre-ce nu póte să existe, după textulŭ clarŭ dela art. 26 din Statute, nicĭ o identitate între chemarea în înţelesulŭ articoluluĭ citatŭ 26 a unuĭ membru alesŭ şi alegerea de noĭ membri.

— Secţiunea, admiţêndŭ modulŭ de vedere alŭ d-lorŭ membri carĭ

aŭ luatŭ parte la desbatere, decide a se face chemare d-luĭ colegŭ Gr. G. Tocilescu dela Secţiunea literară să facă parte şi din Secţiunea istorică în înţelesulŭ citatuluĭ art. 26, fără ca prin acéstă chemare să renunţe la dreptulŭ de alegere a doĭ membri pentru locurile vacante.

ŞEDINŢA DIN 27 FEBRUARIE 1893.

Preşedinţa d-luĭ *V. A. Urechiă.*

D-lŭ colegŭ *V. A. Urechiă* dă lectură unuĭ chrisovŭ domnescŭ din 1793 Novembre 23, contrasemnatŭ de Spătarulŭ En. Văcărescu, prin care A. Moruzŭ Vodă întocmesce flotilă pămînténă pe Dunăre, care se reînfiinţéză după vechea datină, pentru înlesnirea comerţuluĭ, transportŭ de zaherele şi poliţia dunăreană.

Chrisovulŭ, scrisŭ într'o limbă românéscă surprindĕtóre prin puritatea eĭ, este semnatŭ de Domnŭ şi prescrisŭ de treti-logofătŭ Răducanu Popescu, avêndŭ unŭ preambulŭ fórte însufleţitorŭ prin reamintirea drepturilorŭ ţĕreĭ din trecutŭ şi legitimarea reîntocmireĭ flotileĭ pe temeiulŭ acelorŭ drepturĭ imprescriptibile.

— Secţiunea, judecândŭ că documentulŭ descoperitŭ de d-lŭ Urechiă este de celŭ maĭ mare preţŭ pentru istoria patrieĭ, felicită pe d-lŭ colegŭ de achisiţiunea sa şi decide a se propune plenuluĭ să învoiască cetirea acestuĭ însemnatŭ chrisovŭ într'o şedinţă publică (solemnă), însoţitŭ de o notiţă istorică din partea d-luĭ Urechiă, şi să se publice în *Anale.*

S'aŭ maĭ cetitŭ de d-lŭ colegŭ *V. A. Urechiă* douĕ cărţĭ domnescĭ (pitace) dela Mateiŭ Basarabŭ Vodă, din aniĭ 1632 şi 1633, îndreptate *sătenilorŭ rĕsvrătitorĭ aĭ Monastireĭ Sf. Troiţa dela Paraipanŭ,* prin care-ĭ certă aspru pentru semeţia lorŭ, ameninţându-ĭ cu urgia domnéscă, dacă vorŭ stărui a se opune la plata dărilorŭ

către mănăstire, pe cuvîntulŭ deşertŭ că eĭ arŭ fi oştenĭ aĭ domnieĭ.
— Insoţite de comentariĭ din partea d-luĭ Urechiă, se vorŭ publică în *Anale*, consimţindŭ la aceste plenulŭ.

ŞEDINŢA DIN 2 MARTIE 1893.

Preşedinţa d-luĭ *V. A. Urechiă.*

D-lŭ *N. Ionescu* anunţă că doresce să ţină, în şedinţa publică de Vinerĭ, o conferinţă asupra împěratuluĭ Traianŭ la Rinŭ saŭ Traianŭ Germanicus, expunêndŭ în resumatŭ subiectulŭ conferinţeĭ.

D-lŭ *Gr. Tocilescu* voesce să expună o comunicaţiune asupra istorieĭ provincieĭ romane Mœsia înainte de Traianŭ. D-sa arată maĭ întâĭ starea cestiuneĭ din punctulŭ de vedere literarŭ şi epigraficŭ, însemnătatea acesteĭ istoriĭ pentru istoria universală şi pentru istoria naţională; trece apoĭ la necesitatea unuĭ comandamentŭ militarŭ la Dunăre faţă de continuele năvălirĭ ale Dacilorŭ şi altorŭ populaţiunĭ din stânga Dunăriĭ. Până la anulŭ 15 d. Chr. nu există o legaţiune romană a Mœsieĭ, ci regiĭ Odrysilorŭ, clienţiĭ Romanilorŭ, aveaŭ să apere provincia. Tiberiŭ crează unŭ guvernatorŭ pentru tóte ţěrile balcanice, iar pentru porţiunea dintre Balcanĭ şi Dunăre: unŭ «præfectus civitat. Mœsiæ et Treballiæ.» Fixarea geografică a teritoriuluĭ ocupatŭ de aceste *civitates*. Progresulŭ treptatŭ alŭ Romanilorŭ către malulŭ dreptŭ alŭ Dunăriĭ. Castrele romane în primulŭ secolŭ după Christosŭ. Dovedĭ că Ţéra-Românéscă a fostŭ cucerită de Romanĭ înainte de Traianŭ. Traianŭ şi însemnătatea luĭ pentru ţěrile dunărene. — Conclusiune.

— Secţiunea decide ca în şedinţa publică de Vinerĭ, 5 Martie curentŭ, să se cetéscă notiţele d-luĭ V. A. Urechiă asupra flotileĭ pe Dunăre reorganisată acum unŭ secolŭ, avêndŭ deja votulŭ plenuluĭ, şi a se cere învoirea plenuluĭ pentru conferinţele d-luĭ N. Ionescu şi a d-luĭ Gr. Tocilescu asupra subiectelorŭ indicate maĭ sus.

ȘEDINȚA DIN 9 MARTIE 1893

Președința d-luĭ *V. A. Urechiă.*

S'a procedatŭ la alegerea a doĭ membri spre a fi propușĭ plenuluĭ pentru împlinirea celorŭ două locurĭ rĕmase vacante prin decesulŭ ilustrilorŭ membri defuncțĭ M. Kogălniceanu și P. S. S. Ep. Melchisedec.

Dintre candidațiĭ propușĭ, aŭ fostŭ aleșĭ d-lŭ *I. Kalinderu* cu 7 din 8 voturĭ și d-lŭ *A. D. Xenopol* cu 5 din 8 voturĭ.

— După terminarea votuluĭ, Secțiunea decide a se supune plenuluĭ spre votare persónele de maĭ sus.

ȘEDINȚA DIN 10 MARTIE 1893.

Președința d-luĭ *V. A. Urechiă.*

In urma votuluĭ emisŭ de plenulŭ Academeĭ, prin care se recomandă Secțiuneĭ istorice raportulŭ d-luĭ T. T.-Burada asupra coloniei române din Asia mică spre examinare, Secțiunea, întrunindu-se sub președința d-luĭ V. A. Urechiă, a luatŭ în examinare ḑisulŭ raportŭ și a învitatŭ pe d-lŭ colegŭ Burada a-ĭ da lectură.

D-lŭ *T. T. Burada*, avêndŭ cuvîntulŭ, începe prin a expune situațiunea topică a celorŭ nouĕ comune de pe teritoriulŭ Bitinieĭ ocupate de colonia română, așezată în acele părțĭ încă din secoliĭ XIV—XV. Luândŭ în ajutorŭ istoria luĭ Pachymeres, d-lŭ Burada încredințéză că originea română a ḑișilorŭ colonĭ nu póte fi pusă la îndoială. Din lectura notițelorŭ culese de d-lŭ Burada, reese ca faptŭ, cum că, după tradițiunea păstrată la acea populațiune românéscă, ea are consciința naționalitățiĭ și provenințeĭ sale geografice. Ea scie să spună că pe timpiĭ domnieĭ luĭ Andronicŭ Paleologu, suitoriĭ lorŭ aŭ fostŭ ridicațĭ din vetrele străbune și strămutațĭ în Asia mică, pe

teritoriulŭ ce-lŭ ocupŭ până în ḑilele nóstre. Maĭ reese din informaţiunile adunate că numĕrulŭ lorŭ a fostŭ la începutŭ cu multŭ maĭ mare decât actualulŭ numĕrŭ, redusŭ la 5.000 suflete. Limba acesteĭ populaţiunĭ din cele nouĕ comune ni se spune că ar fi unŭ amestecŭ de grecismŭ şi turcismŭ, conţinêndŭ şi multŭ elementŭ românescŭ. Cele nouĕ comune sunt cunoscute prin acele regiunĭ sub numirea de satele «*Pisticoşilorŭ*» (dreptŭ credincioşĭ); între dînşiĭ eĭ se numescŭ Vlahĭ, iar străiniĭ le ḑicŭ Armânĭ. Viaţa lorŭ este de păstorĭ; sunt în cea maĭ mare parte înstăriţĭ, avêndŭ însemnate turme de oĭ, pe carĭ le ducŭ până la pólele munteluĭ Olimpŭ spre păşunatŭ. Brânza fabricată de dînşiĭ a devenitŭ renumită până în Constantinopole. Prin tradiţiunĭ despre patria lorŭ primitivă şi originea română, prin nume de botezŭ femenine şi masculine, prin ocupaţiune, portŭ, numirea instrumentelorŭ musicale usitate la dînşiĭ, cum între altele este «*flueara*», prin cântece şi jocurĭ, se întăresce credinţa despre românismulŭ acelorŭ coloniĭ şi proveninţa lorŭ geografică din Macedonia. Ca trăsură caracteristică de românismŭ servă păstrarea numireĭ de *zona* prin *brâŭ*, la bărbaţĭ şi femeĭ.

— Secţiunea, după ascultarea dăreĭ de sémă despre resultatulŭ excursiunilorŭ întreprinse de d-lŭ raportorŭ prin acele regiunĭ, îlŭ invită să presinte Secţiuneĭ unŭ resumatŭ alŭ raportuluĭ sĕŭ, însoţitŭ şi de o chartă topică a celorŭ nouĕ comune, spre a se înserà în procesulŭ verbalŭ alŭ Secţiuneĭ.

ŞEDINŢA DIN 15 MARTIE 1893

Preşedinţa d-luĭ *V. A. Urechiă.*

D-lŭ Preşedinte *V. A. Urechiă* propune a se trece în procesulŭ verbalŭ alŭ şedinţeĭ de astăḑĭ, cum că Secţiunea istorică, conformându-se votuluĭ exprimatŭ de plenulŭ Academieĭ în şedinţa dela 13 curentŭ, s'a întrunitŭ astăḑĭ cu Secţiunea literară spre a luà în

examinare fragmentulŭ manuscriptuluĭ de Psaltire slavo-română descoperitŭ de părintele Marianŭ și a se consultà asupra propunereĭ făcută de d-sa plenuluĭ, de a se luà tipărirea aceluĭ fragmentŭ pe séma Academieĭ; că în urma uneĭ consfătuirĭ s'a convenitŭ a se încredințà esaminarea fragmentuluĭ uneĭ comisiunĭ de treĭ, care s'a și alesŭ în persóna d-lorŭ *Gr. Tocilescu, I. Sbiera* și *A. Xenopol,* avênd însărcinarea să comunice Secțiunilorŭ resultatulŭ lucrăreĭ, la care va luà parte și d-lŭ propunĕtorŭ, părintele *S. Fl. Marianŭ.*

D-lŭ *A. Xenopol* anunță că ar avé de făcutŭ Secțiuneĭ o comunicare relativă la Regulamentulŭ Organicŭ.

— Se decide a se luà cunoscință de comunicarea anunțată în proxima ședință de Mercurĭ.

— Secțiunea, luândŭ cunoscință de documentulŭ din 1600 emanatŭ dela Impĕratulŭ Rudolf II, fotografiatŭ într'unŭ facsimile și dăruitŭ Academieĭ de d-lŭ N. Krețulescu, îĭ exprimă și din parte-ĭ a sa recunoscință viuă pentru donațiunea făcută.

ȘEDINȚA DIN 17 MARTIE 1893.

Președința d-luĭ *V. A. Urechiă.*

Procedându-se, conformŭ art. 8 din Statute, la constituirea Secțiuneĭ pe anulŭ 1893—94, fiindŭ presențĭ 8 din 12 membri, s'aŭ alesŭ cu unanimitatea voturilorŭ exprimate, în numĕrŭ de 8: d-lŭ *V. A. Urechiă* Președinte, d-lŭ *A. Papadopol-Calimachŭ* Vice-Președinte și d-lŭ *Vasile Maniu* Secretarŭ pe unŭ noŭ periodŭ de 7 anĭ, cu începere dela 1893, întrunindŭ acelașĭ numĕrŭ de voturĭ.

D-lŭ *V. A. Urechiă* presintă Secțiuneĭ unŭ facsimile după o inscripțiune latină din anulŭ 1675, de pe o piatră sepulcrală așezată în fața altaruluĭ bisericeĭ din Galațĭ aflătóre lângă piața Negri.

Acea piatră se vede că a fostŭ ridicată de pe mormîntulŭ unuĭ meritosŭ patriciŭ italianŭ din cetatea Pisa, fostŭ medicŭ alŭ Domnitoruluĭ de pe acelŭ timpŭ Grigorie Ghica, pe care sculptorulŭ inscripţiuneĭ îlŭ întitulează: *Princeps utriusque Valachiæ;* — numele învĕţatuluĭ medicŭ domnescŭ este Ioanŭ Mascelini: «Sepulchrum Ilustrissimi domini *Ioannis Mascelini, patricii Pisaurensis*» — ḑice inscripţiunea votivă încrustată pe peatra sepulcrală.

Insemnătatea acesteĭ inscripţiunĭ consistă şi în naraţiunea ce se face asupra Domnitoruluĭ Grigorie Ghica şi a timpuluĭ sĕŭ, precum se vede în memoriulŭ alăturatŭ.

D-lŭ *V. A. Urechiă* declară că oferă acestŭ decalcŭ ca darŭ Academieĭ.

— Secţiunea îĭ exprimă recunoscinţă, şi decide a se înaintà plenuluĭ inscripţiunea şi memoriulŭ.

D-lŭ *A. D. Xenopol,* avêndŭ cuvîntulŭ spre a face comunicarea anunţată în şedinţa dela 15 Martie, expune în resumatŭ subiectulŭ conferinţeĭ ce doresce a ţine în şedinţa publică asupra istoriculuĭ relaţiunilorŭ dintre proprietarĭ şi ţĕranĭ dela reformele luĭ Constantinŭ Mavrocordatŭ până la Regulamentŭ, şi schimbările introduse în acéstă legiuire, arĕtândŭ înrĕutăţirea condiţiuneĭ ţĕranilorŭ prin reformele regulamentare.

— Secţiunea, ascultândŭ cu multă plăcere expunerea subiectuluĭ şi pĕtrunsă de importanţa luĭ, decide a se propune plenuluĭ pentru lectură publică în şedinţa solemnă de Vinerĭ, 19 curentŭ.

SECŢIUNEA SCIINŢIFICĂ

Raportŭ despre şedinţa dela 1 (13) Martie 1893.

Secţiunea sciinţifică, luândŭ în cercetare lucrările *Revista climatologică anuală a anuluĭ 1892* (st. n.), şi *Temperatura luneĭ Ianuarie 1893* (st. n.), trimise Academieĭ de colegulŭ nostru d-lŭ membru corespondentŭ St. Hepites, a găsitŭ că aceste lucrărĭ merită să fie cetite în sînulŭ Academieĭ şi să fie publicate şi în *Analele* sale.

Raportŭ despre şedinţa dela 6 Martie 1893.

Manuscriptulŭ întitulatŭ *Diagnosa fanerogamelorŭ şi criptogamelorŭ vasculare carĭ crescŭ spontaneŭ în Transilvania,* presentatŭ Academieĭ de colegulŭ nostru d-lŭ Florianŭ Porcius şi înaintatŭ de acésta Secţiuneĭ sciinţifice spre a-lŭ cercetà şi a opinà asupra luĭ, a fostŭ cetitŭ cu multŭ interesŭ de Secţiune.

Scopulŭ acesteĭ lucrărĭ ni-lŭ arată autorulŭ însuşĭ în următórele rêndurĭ:

«Opulŭ *Synopsis Floræ Germanicæ et Helveticæ* de *Guil. Dan. Joseph Koch*(1) este, pentru determinarea plantelorŭ fanerogame şi criptogame vasculare ce crescŭ pe teritoriulŭ aceleĭ flore, unŭ manualŭ dintre cele maĭ corespundĕtóre, în câtŭ dela edarea sa a servitŭ de basă maĭ la tóte manualele floristice ce se raportă la flora diferitelorŭ provinciĭ din Europa mediă.

«Diagnosele celorŭ maĭ multe specie şi varietăţĭ ce s'aŭ constatatŭ până acum că crescŭ în Transilvania sunt cuprinse şi în numitulŭ

(1) Ediţia III, Lipsca 1857.

opŭ. Insă afară de acestea se maĭ află în acéstă țéră unŭ numĕrŭ considerabilŭ de plante, carĭ din causă că nu crescŭ în flora Germanieĭ și Elvețieĭ lipsescŭ și în acelŭ opŭ.»

Multe specie însă de plante din Transilvania, carĭ nu eraŭ cunoscute atuncĭ și nu figuréză în opera clasică a luĭ Koch, aŭ fostŭ descoperite de atuncĭ încóce și descrise de diferițĭ botaniștĭ; dar descrierea lorŭ se află diseminată într'o mulțime de publicațiunĭ, broșurĭ, diare sciințifice, monografiĭ, etc., așà că cu greŭ ar fi fostŭ cuĭ-va să spicuiască prin atâtea publicațiunĭ, din carĭ unele sunt cu totulŭ rare și nu se maĭ găsescŭ decât prin bibliotecele publice saŭ ale institutelorŭ sciințifice, unde cu anevoință se potŭ consultà.

Colegulŭ nostru a avutŭ fericita idee de a adunà tóte aceste diagnose relative la Transilvania, a le coordonà, și a da astădĭ publiculuĭ o lucrare sintetică a totŭ ce s'a publicatŭ în urma opereĭ luĭ Koch asupra floreĭ Transilvanieĭ; ba multe din genurĭ chiar, ca genurile *Rubus, Potentila, Festuca* etc., incompletŭ diagnosate în lucrarea luĭ Koch, aŭ pututŭ, grație nouelorŭ specie descoperite, să fie maĭ bine și maĭ completŭ diagnosate de colegulŭ nostru, în câtŭ *Diagnosa fanerogamelorŭ și criptogamelorŭ vasculare carĭ crescŭ spontaneŭ în Transilvania* constituesce unŭ *complementŭ prețiosŭ* alŭ clasiceĭ opere a luĭ Koch, și va fi consultatŭ cu multŭ folosŭ de toțĭ aceia carĭ se vorŭ ocupà cu flora Transilvanieĭ.

— Pentru aceste considerațiunĭ, Secțiunea sciințifică este de părere că lucrarea colegului nostrŭ d-lŭ Porcius să se publice în memoriele Academieĭ nóstre.

Raportŭ despre ședința dela 10 Martie 1893.

Secțiunea sciințifică, în ședința sa dela 10 ale curenteĭ și fiindŭ față optŭ din membriĭ sĕĭ, treĭ lipsindŭ din capitală și unŭ locŭ fiindŭ vacantŭ, și anume d-niĭ *Aurelianŭ, Brândză, Fălcoianu, Haret, Kretzulescu, Poni, Porcius* și *Stefănescu*, s'a ocupatŭ, sub

preșe̦dința d-luĭ Kretzulescu, conformŭ programeĭ lucrărilorŭ sesiuneĭ actuale, cu cestiunea recomandăreĭ unuĭ membru în loculŭ rĕmasŭ vacantŭ prin mórtea regretatuluĭ nostru colegŭ Gr. Cobăĭcescu.

Secțiunea, în urma discuțiunilorŭ urmate, a cre̦dutŭ că în o cestiune așa de importantă ca recomandarea unuĭ noŭ colegŭ, trebue să înlătureze orĭ-ce cestiune de simpatie saŭ de antipatie, și să caute printre bărbațiĭ carĭ, la noĭ, s'aŭ ocupatŭ și se ocupă în presentŭ cu sciința, și de carĭ, grație Domnuluĭ, nu ne lipsescŭ, să caute d̦ic, pre acela care, prin lucrările sale s'a făcutŭ maĭ multŭ cunoscutŭ.

Acestŭ bărbatŭ, Secțiunea l'a găsitŭ, și d-vóstre l'ațĭ ghicitŭ de sigurŭ, este Dr. V. Babeș, care prin o muncă neobosită, prin cercetărĭ și publicațiunĭ continue în o specialitate astăd̦ĭ la ordinea d̦ileĭ și cu mare viitorŭ pentru biologie și patologie, s'a făcutŭ cunoscutŭ, nu numaĭ în țéră, dar și în străinătate. Pe acestŭ bărbatŭ Secțiunea în unanimitate l'a desemnatŭ pentru loculŭ vacantŭ, și vine să vĕ róge că și d-vóstre, prin voturile ce vețĭ da, să aprobațĭ recomandarea nóstră.

Preșe̦dinte: *N. Kretzulescu.* Secretarŭ: *Gr. Stefănescu.*

Raportŭ presentatŭ Academieĭ la 11 Martie 1893.

Locurile de membri activĭ fiindŭ restrînse în sînulŭ Academieĭ nóstre și ramurele sciințelorŭ fiindŭ maĭ numeróse, Secțiunea s'a gânditŭ să caute ca celŭ puținŭ să împlinéscă aceste lipsurĭ prin numirĭ de membri corespondențĭ. Ramurele de sciințe în carĭ ne lipsescŭ cu desĕvĕrșire representanțĭ sunt *Fisica* și *Zoologia;* și Secțiunea, în ședința sa dela 10 Martie curentŭ, în unanimitate de optŭ membri a alesŭ și propune voturilorŭ d-vóstre, ca membri corespondențĭ:

1) Pe d-lŭ *Dimitrie Negreanu*, doctorŭ în sciințele fisice, profesorŭ de fisică la Universitatea din Bucurescĭ, și care, deosebitŭ de tesa sa de doctorŭ, a maĭ publicatŭ după întórcerea sa în țéră diferite lucrărĭ de fisică, dintre carĭ unele aŭ fostŭ comunicate Academieĭ de sciințe din Paris.

2) Pe d-lŭ *Leonŭ Cosmovicĭ*, doctorŭ în sciințele naturale, profesorŭ de zoologiă la Universitatea din Iașĭ, și care, întorsŭ în țéră, a făcutŭ diferite publicațiunĭ sciințifice, ocupându-se maĭ cu deosebire cu Lepidopterele din România.

3) Dacă d-vóstre vețĭ aprobà propunerea Secțiuneĭ de a votà pe d-lŭ Dr. V. Babeș ca membru alŭ Academieĭ, în loculŭ lăsatŭ vacatŭ de d-sa, Secțiunea totŭ în unanimitate de optŭ membri, vĕ recomandă să votațĭ ca membru corespondentŭ pe d-lŭ *Sabba Stefănescu*, licențiatŭ în sciințele naturale, unulŭ din escelențiĭ noștri profesorĭ de liceŭ, unulŭ dintre puținiĭ bărbațĭ carĭ la noĭ se ocupă cu geologia și de sigurŭ dintre ceĭ maĭ zeloșĭ pentru studiile geologice. D-lŭ Sabba Stefănescu a fostŭ membru în Biuroulŭ Geologicŭ și a colaboratŭ ast-felŭ la confecționarea chărțiĭ geologice a Românieĭ, și în specialŭ a publicatŭ, în Anuarulŭ Biurouluĭ nostru Geologicŭ, geologia județelorŭ Mehedințĭ și Doljŭ.

Președinte. *N. Kretzulescu.* Secretarŭ· *Gr. Stefănescu.*

Raportŭ presentatŭ Academieĭ la 22 Martie 1893.

Secțiunea sciințifică, luândŭ cunoscință de comunicarea făcută Academieĭ de neobosítulŭ nostru botanistŭ și colegŭ d-lŭ Dr. Brândză, vine prin organulŭ meŭ să vĕ supună părerea sa.

Lucrarea colegului nostru se referă la treĭ plante rarĭ, constatate de d-sa în România, și anume:

Una, *Pœonia triternata* Pall., rară în Europa și găsită de d-sa în munțiĭ Vêrcioroveĭ; alta, *Saxifraga Huetiena* Birss., cunoscută numaĭ în Asia, dar descoperită de d-sa sa în munțiĭ Slăniculuĭ din

județulŭ Bacăuluĭ, iar cea de a treia, cu totulŭ nouă, descoperită de colegulŭ nostru totŭ la Slănicŭ în județulŭ Bacăuluĭ, și descrisă sub numele de *Trifolium romanicum* Brandz.

Câte trele aceste plante sunt descrise cu tóte amĕrunțimile cerute și vorŭ fi figurate pe table litografiate.

— Importanța acesteĭ lucrărĭ pentru sciință fiindŭ incontestabilă, Secțiunea opinéză ca ea să se publice în *Anale*.

Președinte: *N. Kretzulescu.* Secretarŭ: *Gr. Stefănescu*

Raportŭ presentatŭ Academieĭ la 22 Martie 1893.

Lucrarea întitulată *Fauna malacologică a straturilorŭ sarmatice și a straturilorŭ cu congeriĭ și paludine din România,* presentată Academieĭ de d-lŭ Sabba Stefănescu, membru corespondentŭ, și trimisă la Secțiunea sciințifică, a atrasŭ tótă atențiunea acesteĭ Secțiunĭ.

Până acum optŭ saŭ ḑece anĭ geologia țeriĭ era necunoscută saŭ fórte puținŭ cunoscută, și numaĭ după câte-va călĕtoriĭ repeḑĭ făcute de uniĭ geologĭ străinĭ, veniți în trécĕtŭ în țéră, fie chemațĭ de guvernulŭ nostru pentru anume cestiunĭ, fie trimeșĭ de societățĭ străine, maĭ cu sémă în vederea studiuluĭ petroleuluĭ nostru.

Grație însă câtor-va geologĭ românĭ, și maĭ cu sémă cercetărilorŭ și publicațiunilorŭ Biurouluĭ Geologicŭ Românŭ, înființatŭ în 1882 și însărcinatŭ să strîngă și să triméță la Berlin Direcțiuneĭ chărțiĭ geologice a Europeĭ materialele geologice relative la România, atențiunea tuturorŭ geologilorŭ din tóte țerile a fostŭ atrasă de aceste publicațiunĭ, fiind-că li se revelaŭ la gurile Dunăreĭ nisce formațiunĭ geologice, despre carĭ eĭ nu avuseseră până atuncĭ cunoscință că se află în acéstă regiune; atențiunea și interesulŭ lorŭ crescea cu câtŭ *Anuarulŭ nostru geologicŭ,* care cuprindea în trăsurĭ generale structura geologică a Românieĭ, relevà unele după altele sistemele geologice ce se găsescŭ în țéra nóstră.

Interesulŭ sciințıficŭ ce aceste cercetărĭ aŭ deșteptatŭ la geologiĭ străinĭ a fostŭ așà de mare, în câtŭ uniĭ, ca să vadă prin eĭ înșișĭ cele cuprinse în publicațiunile nóstre geologice, aŭ venitŭ în țéră și, însoțițĭ de membriĭ Biurouluĭ, aŭ constatatŭ cu satisfacțiune realitatea celorŭ indicate; ast-felŭ aŭ fostŭ d-lŭ Fuchs dela Hof-Museum din Viena și d-lŭ Uhulig dela Institutulŭ Geologicŭ din acelașĭ orașŭ; alțiĭ aŭ cerutŭ fosilele găsite de noĭ, pentru a-șĭ da séma prin aceste prețióse acte civile ale vîrsteĭ sistemelorŭ nóstre geologice; așà aŭ fostŭ d-lŭ profesorŭ Zittel din Munich, d-lŭ profesorŭ Mayer Eimar din Zurich, d-niĭ Tournouër și Fontanne din Franța; aceștĭ din urmă aŭ și descrisŭ și publicatŭ aceste fosile, dıntre carĭ multe specie nouĕ.

Pre lângă tóte aceste lucrărĭ, d-lŭ Sabba Stefănescu, în studiile ce a făcutŭ ca membru alŭ Biurouluĭ Geologicŭ, a găsitŭ multe fosile din stratele superióre ale Ereĭ terțiare, așa de desvoltate la noĭ, fosile dintre carĭ unele nu eraŭ cunoscute, nefiindŭ fostŭ nicĭ odată descrise, altele cunoscute în restulŭ Europeĭ, dar necitate ca existândŭ în România, și a credutŭ că face unŭ serviciŭ, atâtŭ sciințeĭ, câtŭ și geologieĭ Românieĭ, descriindŭ tóte aceste fosile, carĭ maĭ tóte sunt de apă dulce și salmastră.

Aceste fosile se raportéză la 24 de genurĭ, dintre carĭ 4 necitate până astădĭ în România, și la 119 spețe, dintre carĭ 37 necitate în fauna fosilă română, deși cunoscute în alte regiunĭ, iar 30 cu totulŭ nouĕ; restulŭ, deși cunoscute și citate în România, dar găsite de autorŭ și în alte localitățĭ din țéră.

Tóte aceste fosıle sunt descrise de d-lŭ Sabba Stefănescu și vorŭ fi figurate după natură.

Acésta este lucrarea ce ne presintă d-lŭ Stefănescu și pre care Secțiunea sciințıfică o recomandă plenuluĭ pentru a fi publicată în Memoriile Academıeĭ, ca o lucrare care intereséză și sciința și țéra nóstră.

Președinte: *N. Kretzulescu* Secretarŭ: *Gr Stefănescu.*

Raportŭ despre ședința dela 20 Martie 1893.

Memoriulŭ d-luĭ I. G. Petraru *Asupra unuĭ principiŭ de Fisică deja admisŭ,* înaĭntatŭ Secțiuneĭ sciințifice de către plenulŭ Academieĭ spre a opinà asupra luĭ.

Secțiunea a luatŭ în discuțiune acestŭ memoriŭ, în ședința sa de la 20 Martie curentŭ, și a decisŭ ca membrulŭ sĕŭ d-lŭ Spiru Haret să cerceteze manuscrisulŭ și să refere asupra valóreĭ opiniunilorŭ autoruluĭ. D-lŭ Haret a presentatŭ Secțiuneĭ următorulŭ referatŭ, prin care conchide că lucrarea d-luĭ Petraru nu are vre-o valóre sciințifică care să atragă atențiunea Academieĭ, și să nu i se dea nicĭ o urmare.

«Asupra memoriuluĭ presintatŭ de d-lŭ I. G. Petraru, am a referì cele următóre:

«D-lŭ Petraru crede a fi doveditŭ, că greutatea lichiduluĭ înlocuitŭ de unŭ corpŭ cufundatŭ nu este aceeașĭ, după cum observația este făcută la o distanță maĭ mică saŭ maĭ mare dela suprafața lichiduluĭ.

«Este destulŭ a enunțà acestŭ resultatŭ, pentru a i se vedé valórea sciințifică. Chiar teoria arată că greutatea lichiduluĭ înlocuitŭ variază cu adîncimea, fiindŭ maĭ mică cu câtŭ ne apropiem de nivelulŭ liberŭ; dar diferința, care provine numaĭ din compresibilitatea lichiduluĭ, este așà de mică, în câtŭ nicĭ o balanță, orĭ-câtŭ de precisă ar fi, nu ar fi în stare să o arate. Insă d-lŭ Petraru, pentru o diferință de nivelŭ fórte mică, găsesce o deosebire în greutatea lichiduluĭ înlocuitŭ de 2 grame din 11 grame. De altminterĭ, chiar d-sa spune că a experimentatŭ cu o balanță lipsită de precisiune.

«In aceste condițiunĭ, sunt de opiniune că nu e loculŭ a se da urmare memoriuluĭ d-luĭ I. G. Petraru.»

— Secțiunea admite conclusiunea d-luĭ Haret și o supune și aprobăriĭ d-vóstre.

V.-Președinte: *P. Poni.* Secretarŭ: *Gr. Stefănescu.*

ȘEDINȚA DIN 21 MARTIE 1893.

Președința d-luĭ *Nicolae Kretzulescu.*

Astădĭ, 21 Martie, Secțiunea sciințifică, întrunindu-se spre a procede la constituirea biurouluĭ sĕŭ pe anulŭ 1893 — 94 a alesŭ Președinte pe d-lŭ *P. S. Aurelianŭ,* și Vice-Președinte pe d-lŭ *P. Poni,* iar Secretarŭ pentru unŭ periodŭ de șepte anĭ, conformŭ art. 16 din Statute, pe d-lŭ *Grigore Stefănescu.*

COMISIUNEA FINANCIARĂ

I. — *Raportulŭ Cassieruluĭ-comptabilŭ asupra operaţiunilorŭ casseĭ şi asupra stăreĭ fondurilorŭ Academieĭ Române în anulŭ 1892—93.*

I.

Domnule Preşedinte,

Am onóre a vĕ presentà situaţiunea provisorie a Comptabilităţiĭ şi a Casseĭ pe esercițiulŭ 1892—93 până la 22 Februarie, avêndŭ cea definitivă a o presentà la încheerea acestuĭ anŭ budgetarŭ.

A. Din veniturile însemnate în budgetŭ de	L.	142.346,15
s'a incassatŭ până acum suma de	»	104.396,15
şi aŭ rĕmasŭ venituri neincassate de	L.	37.950,—
şi anume:		
1. *Vĕrsămîntulŭ Zappa* pe anulŭ curentŭ de	L.	11.750,—
2. *Dotaţiunea M. S. Regeluĭ* pe 1892—93 de.	»	9.000,—
3. *Dela fondulŭ Năsturelŭ-Herĕscu* arenda a 2 moşiĭ pe semestrulŭ alŭ doilea de	»	17.200,—
Suma de sus . . .	L.	37.950,—

Intre aceste treĭ sume de incassatŭ este neincassabilŭ pentru esercițiulŭ curentŭ numaĭ

Vĕrsămîntulŭ Zappa de # 1.000 à L. 11,75	L.	11.750.—

de óre-ce administratoriĭ avereĭ Ev. Zappa se opunŭ a-lŭ plăti şi procesulŭ intentatŭ de Academie nu se va terminà până la încheerea anuluĭ curentŭ; prin urmare acéstă sumă se va scădé din escedentulŭ cu care se va încheià anulŭ 1892—93, cum se va vedé sub C.

B. Situația budgetuluĭ de cheltuelĭ este precum urméză:

		Votată		Cheltuită		Rĕmasă
Litera a	L.	19.500,—	L.	18.340,—	L.	1.160,—
» b	»	7.500,—	»	5.920,—	»	1.580,—
» c	»	1.000,—	»	1.000,—	»	—,—
» d	»	2.400,—	»	2.200,—	»	200,—
» e	»	3.300,—	»	3.300,—	»	—,—
» f	»	32.280,—	»	29 469,—	»	2.811,—
» g	»	5.400,—	»	4.789,70	»	610,30
» h	»	550,—	»	—,—	»	550,—
» i	»	400,—	»	400,—	»	—,—
» j	»	1.000,—	»	1.000,—	»	—,—
» k	»	1.000,—	»	—,—	»	1 000,—
» l	»	100,—	»	100,—	»	—,—
» m	»	100,—	»	100,—	»	—,—
» n	»	1.000,—	»	923,50	»	76,50
» o	»	1.800,—	»	1.799,45	»	0,55
» p	»	400,—	»	400,—	»	—,—
» q	»	500,—	»	500,—	»	—,—
» r	»	5 000.—	»	5.000,—	»	—,—
» s	»	4.000.—	»	4 000,—	»	—,—
» t	»	1.500,—	»	1.500,—	»	—,—
» u	»	756,50	»	756,50	»	—,—
» v	»	6.000,—	»	5.754,50	»	245,50
» w	»	6.000,—	»	6.000,—	»	—,—
» x	»	8.000,—	»	8.000,—	»	—,—
» y	»	1.000,—	»	—,—	»	1.000,—
» z	»	3.324,25	»	1.379,—	»	1.945,25
» aa.	»	1.530,—	»	—,—	»	1.530.—
» bb.	»	3.000,—	»	—,—	»	3.000,—
» cc.	»	3.000,—	»	3.000,—	»	—,—
» dd.	»	2.000,—	»	—,—	»	2.000,—
» ee.	»	4.705,90	»	4.705,45	»	0,45
» ff	»	3.000.—	»	3.000,—	»	—,—
Totalŭ . .	L.	131 046,65	L.	113.337,10	L.	17.709,55

Prin urmare cheltuiala maĭ puțină din budgetulŭ cheltuelelorŭ se arată a fi de . . . . L. 17.709,55

C. Comptulŭ excedentŭ este următorulŭ:

Budgetulŭ pe 1892 — 93 se închide cu unŭ excedentŭ de		L. 422,20
Se adauge:		
1. Sporulŭ provenitŭ din vind. publicaţ. de	L. 45,75	
2. Cheltuială maĭ puţină din budgetulŭ cheltuelilorŭ arĕtate sub B, de	» 17 709,55	» 17 755,30
Suma.		L. 18.177,50
De aicĭ se scade:		
Vĕrsămîntulŭ Zappa arĕtatŭ sub A, de		» 11 750,—
Ast-felŭ excedentulŭ curatŭ astădĭ este de		L. 6 427,50

De óre-ce însă, până la închiderea compturilorŭ definitive se vorŭ maĭ face plăţĭ din acestŭ budgetŭ, excedentulŭ va scădé considerabilŭ.

D. Fondurile Academieĭ în efecte depuse la Cassa de Depunerĭ aŭ sporitŭ în anulŭ curentŭ numaĭ prin capitalisările dela fond. Ioanŭ Fĕtu şi anume:

a) prin capitalisarea excedentuluĭ fonduluĭ în sumă de L. 6.768,30, rĕmasŭ din aniĭ precedenţĭ, cu care s'aŭ cumpĕratŭ efecte în sumă nominală de	L. 7.000,—
b) prin capitalisarea vinderiĭ terenuluĭ cu móra de vaporŭ în sumă de L. 80.000, cu care sumă s'aŭ cumpĕratŭ efecte în sumă nominală de	» 92 300,—
In totalŭ	L. 99.300,—

D. Iată situaţiunea fondurilorŭ:

1. Fondulŭ Zappa

	nominală	peste nominală
59 titl. rentă amortis. de 5% à L. 5.000,—	L. 295.000,—	—
4 » » » » 5% » » 500,—	» 2.000,—	—
11 acţ. de Banca Naţională » » 500,—	» 5.500,—	L. 9.866,80
Totalŭ	L. 302 500,—	L 9 866,80

2. Fondulŭ Cuza.

6 titl. rentă amortis. de 5% à L. 5.000,—	L. 30.000,—
17 obl. municipale » 5% » » 500,—	» 8.500,—
1 scris. func. ruralŭ » 5% » » 1.000,—	» 1.000,—
2 » » » » 5% » » 100,—	» 200,—
Totalŭ	L. 39 700,—

3. Fondulŭ Economiilorŭ.

			nominalŭ	peste nominalŭ
18 titl. rentă amortis. de	5%	à L. 5.000,—	L. 90.000,—	
3 » » » »	5%	» » 500,—	» 1 500,—	
46 obligaţ. municipale »	5%	» » 500,—	» 23.000,—	
1 acţ. de Banca Naţională . . .		» » 500,—	» 500,—	L 600,—
		Totalŭ	L. 115.000,—	L 600,—

4. Fondulŭ Năsturelŭ-Herĕscu.

2 titl. rentă amortis. de	5%	à L. 5 000,—	L. 10.000,—	
4 » « » »	5%	» » 500,—	» 2.000,—	
30 oblig. municipale »	5%	» » 500,—	» 15.000,—	
10 acţ. de Banca Naţională .		» » 500,—	» 5 000,—	L. 9.031,65
		Totalŭ	L. 32.000,—	L. 9.031,65

5. Fondulŭ Chiţu.

1 acţ. de Banca Naţională .	à L. 500,—	L 500,—	L. 912,50
	Totalŭ	L 500,—	L. 912,50

6. Fondulŭ Danielŭ.

28 oblig. de statŭ de .	6%	à L 500,—	L. 14 000,—
2 » municipale »	5%	» » 500,—	L 1 000,—
		Totalŭ	L. 15 000,—

7. Fondulŭ A. Fĕtu.

2 titl. rentă amortis. de	5%	à L. 5 000,—	L 10 000,—
10 oblig. municipale »	5%	» » 500,—	» 5 000,—
		Totalŭ	L. 15.000,—

8. Fondulŭ G. Lazărŭ.

6 scris. fonciare rurale de	5%	à L 1 000,—	L. 6.000,—
71 oblig municipale . »	5%	» » 500,	L. 35 500,—
		Totalŭ	L. 41 500,—

9. *Fondulŭ Eliade-Rădulescu*

		nominală	peste nominală
6	scris. fonciare rurale de 5% à L. 1.000,—	L. 6.000,—	
23	oblig. municipale . » 5% » » 500,—	» 11 500,—	
2	acț de Banca Națională . » » 500,—	» 1.000,—	L. 1.200,–
	Totalŭ	L. 18 500,—	» 1 200,—

10. *Fondulŭ G. San-Marin.*

2	titl. rentă amortis. de 5% à L. 5.000,—	L. 10.000,—
4	oblig. municipale » 5% » » 500,—	» 2 000,—
	Totalŭ	L. 12 000 —

11. *Fondulŭ D. Hagi-Vasilie.*

46	oblig. municipale de 5% à L. 500,—	L. 23 000,—
	Totalŭ	L 23 000,—

12. *Fondulŭ Neuschotz.*

50	oblig. municipale de 5% à L. 500,—	L 25 000,—
	Totalŭ	L. 25.000,—

13. *Fondulŭ Bodescu.*

13	oblig municipale de 5% à L. 500,—	L. 6.500,—
	Totalŭ	L. 6.500,—

14. *Fondulŭ Ioanŭ Fĕtu.*

137	oblig. municipale de 5% à L 500,—	L. 68.500,—	
47	scris. fonc. urb. Iașĭ » 5% » » 1.000,—	» 47.000,—	
13	» » » » » 5% » » 100,—	» 1.300,—	
86	acț de Banca Națională » » 500,—	» 43 000,—	L. 47.533,80
	Totalŭ	L. 159 800,—	L 47 533,80

Resumatulŭ fondurilorŭ aicĭ notate.

			nominalŭ		peste nominalŭ		totalŭ
1.	*Fond. Zappa*	efecte de L.	302 500,—	L.	9 866,80	L.	312.366,80
2.	» *Cuza*	» » »	39 700,—	»	—.—	»	39 700,—
3.	» *Economiilorŭ*	» » »	115.000,—	»	600,—	»	115.600,—
4	» *Năst.-Herĕscu*	» » »	32 000,—	»	9.031,65	»	41.031,65
5.	» *Chițu*	» » »	500,—	»	912,50	»	1.412,50
6.	» *Danielŭ*	» » »	15.000,—	»	—,—	»	15.000,—
7.	» *A. Fĕtu*	» » »	15 000,—	»	—,—	»	15.000,—
8.	» *G. Lazărŭ*	» » »	41.500,—	»	—,—	»	41 500,—
9.	» *El.-Rădulescu*	» » »	18 500,—	»	1.200,—	»	19.700,—
10.	» *G. San-Marin*	» » »	12 000,—	»	—,—	»	12 000,-
11	» *D. H.-Vasile*	» » »	23.000,—	»	—,—	»	23.000,—
12.	» *Neuschotz*	» » »	25 000,—	»	—,—	»	25.000,—
13.	» *Bodescu*	» » »	6 500,—	»	—,—	»	6 500, -
14.	» *Ioanŭ Fĕtu*	» » »	159 800,—	»	47 533,80	»	207 333,80
	Totalulŭ efectelorŭ . .	L.	806,000,—	L.	69.144,75	L.	875.144,75

Academia posedă astădĭ următórele efecte dela 14 fondurĭ:

			nominalŭ		peste nominalŭ		totalŭ
89 titl rent. amor. de 5% à L. 5.000,—	L.	445.000,—	L	—,—	L.	445.000,—
11 » » » » 5% » » 500,—	»	5.500,—	»	—,—	»	5.500,—
28 oblig. de statŭ » 6% » » 500,—	»	14.000,—	»	—,—	»	14.000,—
13 scris. func. rur. » 5% » » 1.000,—	»	13.000,—	»	—,—	»	13.000,—
2 » » » » 5% » » 100,—	»	200,—	»	—,—	»	200,—
47 » func. urb Iașĭ 5% » » 1 000,—	»	47 000,—	»	—,—	»	47.000,—
13 » » » » 5% » » 100,—	»	1 300,—	»	—,—	»	1.300,—
449 oblig. municip. » 5% » » 500,—	»	224.500,—	»	—,—	»	224.500,—
111 acț. Banca Națională » » 500,—	»	55 500,—	»	69.144,75	»	124 644,75
Suma ca sus . .	L.	806 000, —	L	69.144,75	L.	875.144,75

In anulŭ trecutŭ aceste 14 fondurĭ aŭ avutŭ următórele efecte:

		nominalŭ		peste nominalŭ		totalŭ
89 titl rentă amor. de 5% à L. 5.000,—	L.	445 000,—	L.	—,—	L.	445.000,-
11 » » » » 5% » » 500,—	»	5.500,—	»	—,—	»	5.500,—
28 oblig. de statŭ » 6% » » 500,—	»	14 000,—	»	—,—	»	14.000,—
13 scris. func. rur. » 5% » » 1.000,—	»	13.000,—	»	—,—	»	13.000.—
De reportatŭ	L.	477.500,—	L.	—,—	L.	477.500,—

		nominală	peste nominală	totală
	Reportŭ	L. 477.500,—	L. —,—	L. 477 500,—
2	» » » » 5% » » 100,—	» 200,—	» —,—	» 200,—
347	oblig. munic. » 5% » » 500,—	» 173.500,—	» —,—	» 173.500,—
111	acţ de Ban. Naţion. » » 500,—	» 55 500,—	» 69.144,75	» 124.644,75
	In totalŭ	L. 706.700,—	L. 69.144,75	L. 775.844,75
	Numĕrulŭ efectelorŭ a crescutŭ prin adăogirea la fondulŭ Ioanŭ Fĕtu sus arĕtată de	» 99 300,—	» —,—	» 99.300,—
	dândŭ ast-felŭ suma de maĭ sus de	L. 806.000,—	L. 69.144,75	L. 875.144,75

E. Afară de efectele acestorŭ 14 fondurĭ, fondurile cu nuda proprietate se află neschimbate, ca în anulŭ trecutŭ şi sunt următórele.

1. *Fondulŭ Obedenaru.*

	nominală	peste nominală	totală
2 scris. func. rur. de 5% à L. 5.000,—	L. 10.000,—	L. —,—	L. 10.000,—
1 » » » » 5% » » 1.000,—	» 1.000,—	» —,—	» 1.000,—
76 oblig. munic » 5% » » 500,—	» 38 000,—	» —,—	» 38.000,—
110 » de statŭ » 6% » » 500,—	» 55.000,—	» —,—	» 55.000,—
5 » » » » 6% » ». 100,—	» 500,—	» —,—	» 500,—
40 acţ. de Banca Naţ. » » 500,—	» 20 000,—	» 32 548,60	» 52.548,60
Suma	L. 124.500,—	L. 32.548,60	L. 157.048,60

şi venitulŭ moşieĭ Obedenĭ ca în aniĭ trecuţĭ . . . . L. 12.000,—

2. *Fondulŭ Princeseĭ Alina Ştirbeiŭ.*

	nominală
3 titl. rentă română de 5% à L. 2.000,—	L. 6 000,—
188 » » » » 5% » » 500,—	» 94.000,—
5 » » amortisab. » 5% » » 20.000,—	» 100.000,—
In totalŭ	L. 200.000,—

F. Fondulŭ Societăţeĭ Craiovene pentru înaintarea învĕţămîntuluĭ publicŭ, ca fondŭ specialŭ, este depusŭ în efecte şi neschimbatŭ ca în anulŭ trecutŭ, după cum urméză:

		nominală		peste nominală		totală
10 titl. rentă amor. de 5% à L. 500,—	L.	5.000,—	L.	—,—	L.	5.000,—
2 obl. municip. » 5% » » 500,—	»	1.000,—	»	—,—	»	1.000,—
2 acț. de Banca Nation. » » 500,—	»	1.000,—	»	1 200,—	»	2.200,—
Suma	L.	7.000,—	L	1.200,—	»	8.200,—

iar saldulŭ din anulŭ trecutŭ de	L.	1.730,80		
a crescutŭ prin incassarea cuponuluĭ de. . . .	»	476,90		
în anulŭ curentŭ la	L	2 207,70		

de aicĭ se scade:

1. Premiulŭ decernutŭ în 1892-93 de	L.	1.500,—				
2. 15% prelevațĭ	»	71,55				
3. Scădĕmîntŭ la 2 cupóne de Banca Națională, carĭ aŭ fostŭ nu à L. 88,45 prevĕḑuțĭ, ci numaĭ à L. 86,70; prin urmare scădămîntŭ la 2 cup.	»	3,50	L	1 575.05		
rĕmâne saldulŭ de					L.	632,65
iar în totalŭ de					L.	8 832,65

G. Fondulŭ Ioanŭ Fĕtu a fostŭ înregistratŭ în budgetulŭ 1892—93 la incassărĭ cu:

I No. 1. 86 cupóne de Banca Națională à L. 88,45	L.	7 606,70		
» 2. Cuponulŭ municipalŭ de 5% (L. 17.500)	»	875,—		
» 3. Arenda grădineĭ pe 1 anŭ	»	1.300,—		
» 4. Chiria caselorŭ pe 1 anŭ	»	350,—		
» 5. Venitulŭ excedentŭ de L. 6 768,30 b., à 5%	»	338,40		
Venitŭ budgetarŭ în totalŭ . . .			L.	10.470,10
II Saldulŭ din anulŭ trecutŭ:				
Restŭ din arenda grădineĭ de			L.	710,—
Totalulŭ sumelorŭ de incassatŭ . . .			L.	11.180,10

S'a incassatu:

1. Saldulŭ de venitŭ din anulŭ trecutŭ . . .	L.	710,—
2. 86 cup. de Banca Națională à L. 86,70 . .	»	7.456,20
3. 49 » municip. à L. 25 (2 semestre) . .	»	1.225,—
4 88 » » » » 12,50, alŭ II-lea sem.	»	1.100,—
5. 51 » fonc. de Iașĭ » » 25,— » » »	»	1.025,—
6. 9 » » » » » 2,50 » » »	»	22,50
De reportatŭ . . .	L	11 538,70

Reportŭ . . . L. 11 538,70 L. 11.180,10

7. Arenda grădineĭ până la 13 Novembre 1892 (ḑiua vindereĭ terenuluĭ) . . . . » 715,—
8. Chiria caselorŭ pe I-ulŭ semestru . . . . . » 175,—
9. » » » alŭ II-lea » . . . . » 200,— » 12.628,70

De aicĭ se arată că s'a incassatŭ maĭ multŭ cu . . . . L. 1 448,60

Acestŭ sporŭ vine dela următórele beneficiĭ·

1. Cup. de Ianuarie 93 la L. 44.000 mun. à 5% L. 1.100,—
2. » » » 93 » » 41.900 de Iașĭ » 5% » 1.047,50
3. Sporŭ dela cuponŭ » » 7.000 munic (excedentulŭ capitalisatŭ) care face à 5% L. 350,— în locŭ de L. 338,90, înscrișĭ la budgetŭ L. 338,90. . . . . » 11,60
4. Sporulŭ la semestrulŭ II-lea dela casă . . » 25,—

Suma. . . . . L. 2.184,10

Se scade:

1. Suma ce s'a primitŭ maĭ puținŭ dela arenda grădineĭ . . . . . L. 585.—
2. Minus diferința de L 1,75 la 86 cup. de Banca Națională, carĭ aŭ fostŭ în 1892—93 L. 86,70 (în locŭ de prevĕḑuțĭ L. 88,45) . . . . » 150,50 » 735,50

rĕmâne ca sus . . . . L. 1 448,60

de aicĭ se maĭ scade suma de. . . . . » 32,25

dată maĭ multŭ la cumpĕrarea efectelorŭ peste L. 80.000,— prețulŭ vînḑăriĭ terenuluĭ, decĭ sporulŭ adevĕratŭ este de . L 1 416,35

Acestŭ excedentŭ de venitŭ se va adaoge la excedentulŭ fonduluĭ Ioanŭ Fĕtu, cum se va arĕta maĭ jos sub H.

Veniturile fonduluĭ Ioanŭ Fĕtu pe 1893—94 vorŭ fi:

86 cup. de Banca Națională à L. 86,70 (ca acum) . . . . L. 7.456,20
Cuponulŭ la L. 68.500,— municipale de 5% . . . . » 3.425,—
» » » 48.300,— fonc. urbane Iașĭ de 5% . . . . . » 2.415,—

decĭ în totalŭ . . L. 13.296,28

în locŭ de . L. 10.470,10, cum a fostŭ înscrisŭ acum.

H. Comptulŭ excedentuluĭ fonduluĭ Ioanŭ Fĕtu a începutŭ anulŭ curentŭ cu unŭ saldŭ de . . . . L. 6 768,30
se adauge sporulŭ de venitŭ sus arĕtatŭ de . . . . » 1 416,35

Suma . . . L. 8.184,65

Se scade costulŭ cumpĕrăriĭ à L. 7.000,— obligaţiunĭ municipale de 5 %, (care s'a trecutŭ la fondulŭ specialŭ, cum se vede sub D.) à 92.⁄₄₃ % . . . . L. 6.485,—
deci rĕmâne excedentulŭ pe anulŭ 1893—94 de . . . . . . L. 1 699,65

I Fondulŭ Macinca este şi acum ca în anulŭ trecutŭ, cu chiriile caseĭ din Craiova . . . . L. 4.350,—

J. Suma incassată din vîndarea Etimologiculuĭ în anulŭ curentŭ este de . . . . L. 9,—
care se va trece cu saldŭ pe 1893—1894.

K Fondulŭ publicăreĭ Documentelorŭ istorice Hurmuzaki a începutŭ anulŭ curentŭ cu unŭ saldŭ de . . . . L. 154,85
A intratŭ dela Statŭ (Cassieria centrală) . . . . » 33 000,—
» » din vîndarea publicaţiunilorŭ . . . . » 1.235,20
în totalŭ . . . L. 34.390,05

S'aŭ cheltuitŭ:

Tipografuluĭ		L. 9 000,—		
Pentru copiere de documente:				
la Sibiiŭ	L. 2.342,—			
» Constantinopole	» 1.509,—			
» Academie	» 1.800,—	L. 5 651,—		
Pentru remunerare de corectură		» 4.837,—		
» cărţĭ cumpĕrate		» 28,60		
Remunerare pentru căutare de documente pe 11 lunĭ à L. 350		» 3.850,—		
Secretaruluĭ comisiuneĭ pe 11 lunĭ à L. 350 .		» 3.850,—		
Cheltuelĭ de expediţie şi altele		» 517,05	»	27.733,65
Rĕmâne saldulŭ astădĭ.			L.	6.656,40

Fiindŭ a se maĭ cheltui în cursulŭ sesiuneĭ actuale din suma de L. 6 656,40, raportulŭ finalŭ va arĕta adevĕratulŭ saldŭ, care va rĕmâné la încheerea anuluĭ budgetarŭ curentŭ.

L. Recapitulândŭ situaţiunea, Academia are în anulŭ curentŭ în efecte, proprietăţĭ şi saldurĭ, afară de fondulŭ Hurmuzaki (care este separatŭ):
Sub C. Excedentŭ pe 1893—94. . . . . L. 6.427,50
» D. Efecte la 14 fondurĭ . . . . » 875.144,75
» E. Efectele fonduluĭ Obedenaru . . . . » 157.048,60
» E. Moşia Obedenĭ evaluată după venitŭ . . . . . . » 240.000,—
De reportatŭ. . . . . L 1.278 620,85

Reportŭ . . . L. 1.278.620,85

Sub E. Efectele fonduluĭ Principeseĭ Alına Ştirbeiŭ . . . . » 200.000,—
» F. » fonduluĭ Craiovénŭ. . . . . » 8.200,—
» F. Saldulŭ fonduluĭ Craiovénŭ . . . . » 632,65
» G. Casa decedatuluĭ Ioanŭ Fĕtu — aproximativŭ . . . » 70.000,—
» H. Excedentulŭ fonduluĭ Ioanŭ Fĕtu . . . . » 1.699,65
» I. Casele decedatuluĭ Macinca din Craiova — aprox. . . » 80 000,—
» J. Saldulŭ dın vinderea Etimologiculuĭ . . . . » 9,—

In totalŭ . . . . . L. 1.639 162,15

Numerariulŭ Casseĭ la 22 Februarie 1892, este de . . . . L. 4.405,40

22 Februarıe 1893.

II.

Domnule Preşedinte,

Conformŭ arĕtăriĭ din întâiulŭ raportŭ alŭ Casseĭ şi alŭ comptabılıtăţiĭ din 22 Februarıe 1893, am onóre a presentà acum sıtuaţiunea finală cu încheerea anuluĭ budgetarŭ 1892—93

A. Veniturĭ. Din veniturile arĕtate neincassate s'a incassatŭ:

I. Din dotaţiunea M S Regeluĭ arĕtată de . . . . L. 9.000,—

s'a incassatŭ:

a) Suma primitivă de . . . . L 6.000,—
b) Suplementŭ pentru tipăritŭ . . . . » 1.054,75 L 7.054,75

iar restulŭ rĕmasŭ dela tipăritŭ de . . . . L. 1.945,25

se scade dın excedentulŭ realŭ, cum se va vedé maĭ jos.

II. Arenda moşiilorŭ (fond. Năsturelŭ-Herĕscu) arĕtată în întâiulŭ raportŭ în sumă de. . . . . L. 17.200,—

s'a incassatŭ pe deplinŭ.

B. Din comptulŭ excedentŭ, arĕtatŭ în primulŭ raportŭ în sumă de . . . . L. 6.427,50

s'a plătıtŭ în cursulŭ sesiuniĭ actuale:

1. Remuner. d-luĭ Secretarŭ generalŭ pe Martie L. 200,—
2. Funcţionariĭ pe Martıe . . . . » 2.690,—
3. Cheltuelile fonduluĭ Ioanŭ Fĕtu . . . . . . » 214,80 L. 3.104,80

rĕmâne suma de . . . . L. 3.322,70

De reportatŭ . . . . . L 3 322,70

	Reportŭ L	3.322,70
De aicĭ se maĭ scade:		
Suma *rĕmasă neincassată* pentru tipărirea Marcluĭ Etimologicŭ (ca sus)	L.	1.945,25
Decĭ excedentulŭ curatŭ astăḑĭ este de	»	1.377,45
care se va înscrie în budgetulŭ pe 1893—94.		

C. Fondulŭ publicăriĭ documentelorŭ istorice Hurmuzaki

este înscrisŭ în întâiulŭ raportŭ cu unŭ saldŭ		L.	6 656,40
S'a cheltuitŭ în cursulŭ sesiuneĭ:			
Remun. Secretaruluĭ Comisiuneĭ pe Martie . L.	350,—		
pentru căutare de docum. pe Martie «	350,—		
copiare de documente (la Sibiiŭ) . . «	423,—		
pentru corectură . . . . «	500,—	L.	1 623,—
Rĕmâne saldŭ pe anulŭ 1893—94		L.	5.033,40
Cassa la 15 Martie 1893 a fostŭ de		«	23 932,35

15 Martie 1893.

II.—Raportulŭ Comisiuniĭ financiare asupra administrațiuneĭ casseĭ și asupra stăriĭ fondurilorŭ Academieĭ pe anulŭ 1892—93.

Domnilorŭ Colegĭ,

Comisiunea financiară a d-vóstre, avêndŭ în vedere budgetulŭ votatŭ în sesiunea de anŭ, precum și constatările comisiuneĭ de atuncĭ, pe basa raporturilorŭ presentate de d-lŭ cassierŭ-comptabilŭ, a examinatŭ întréga situațiune financiară, a visitatŭ cassa, a cercetatŭ cărțile și documentele justificative, obținêndŭ următórele resultate:

I. Din prevederile budgetare la veniturĭ, în suma de	L.	142 346,15
s'aŭ incassatŭ	»	128.650,90
Aŭ rĕmasŭ neincassațĭ:		
1. Vĕrsămîntulŭ Zappa pe 1892—93.	»	11.750,—
2. Din dotațiunea M. S. Regeluĭ	»	1.945,25
In totalŭ . . .	L.	13 695,25

Suma vĕrsămîntuluĭ Zappa pe 1892—93 de L. 11.750,— ca neincassabilă în anulŭ curentŭ, se scade din comptulŭ excedentŭ, cum se va vedé maĭ jos, și se va înscrie din noŭ în budgetulŭ viitorŭ.

Suma din dotațiunea M. S. Regeluĭ ca restŭ din adausulŭ pentru tipărirea Etimologiculuĭ, se scade din comptulŭ excedentŭ, fiindŭ neincassabilă.

II. Din prevederile de cheltuelĭ în budgetulŭ curentŭ în sumă de L. 131.046,65 s'aŭ datŭ destinațiuneĭ L. 116.441,90.

Aŭ rĕmasŭ necheltuițĭ L. 14.604,75.

Din acéstă sumă se scade, după cum se vede maĭ sus:

1. Vĕrsămîntulŭ Zappa în suma de . L. 11.750,—

2. Restulŭ din dotațiunea M. S. Regeluĭ » 1.945,25 L. 13.695,25

Rĕmâne suma de L. 909,50.

Se adauge:

1. Excedentulŭ înscrisŭ la încheerea budgetuluĭ pe 1892—93 în sumă de . . . . L. 422,20

2. Sporulŭ din vîndarea de publicațiunĭ peste prevederea budgetară . . . . » 45,75

Totalŭ . . . L. 467,75

Devenindŭ ast-felŭ excedentulŭ curatŭ . . . . . . » 1.377,45

Acestŭ excedentŭ se înscrie în budgetulŭ anuluĭ viitorŭ 1893—94.

III. Fondurile Academieĭ în efecte depuse la Cassa de Depunerĭ, carĭ anŭ, împreună cu cele 2 de nudă proprietate și respective cu destinațiune specială, ni se presentară în valóre nominală și peste nominală de L. 1.141.093,35, astădĭ sunt constatate cu L. 1.240.393,35, adică sporite prin capitalisarea făcută la fondulŭ Ioanŭ Fĕtu, prin vinderea moriĭ, în sumă nominală de L. 99.300.

Cu ocasiunea visităreĭ casseĭ Academieĭ s'a constatatŭ, în 91 de recepise ale Casseĭ de Depunerĭ, realitatea efectelorŭ și esactitatea valoreĭ lorŭ.

Totŭ cu acéstă ocasiune amŭ găsitŭ păstrate în cassa Academieĭ și recepisele despre garanția d-luĭ Cassierŭ-comptabilŭ.

IV. Avutulŭ Academieĭ în imobile în decursulŭ anuluĭ s'a schim-

batŭ, după cum s'a arĕtatŭ maĭ sus, prin vinderea moriĭ Ioanŭ Fĕtu, cu L. 80.000.

V. La fondulŭ publicaţiunilorŭ de documente istorice (Hurmuzaki), suma de L. 5.033,40, trece ca saldŭ la acelaşĭ fondŭ.

VI. Numerariulŭ Casseĭ ni s'a arĕtatŭ şi doveditŭ cu suma de L. 23.932,35.

Proiectulŭ de budgetŭ pe anulŭ următorŭ 1893—94 se alătură acestuĭ raportŭ, cu rugarea de a fi pusŭ la ordinea ḍileĭ. Din acestŭ proiectŭ alŭ budgetuluĭ veţĭ bine-voì a vedé că acestŭ budgetŭ n'a pututŭ să fie echilibratŭ, ci se închee cu unŭ micŭ deficitŭ. Onorabila Delegaţiune de odată cu proiectulŭ de budgetŭ ne-a presentatŭ o expunere a causelorŭ, pentru carĭ echilibrarea astă-dată n'a fostŭ posibilă; într'una arĕtândŭ că suma deficituluĭ, în câtŭ pentru acoperirea sa, nu ne causéză nicĭ o dificultate seriósă.

Incheemŭ, Domnilorŭ Colegĭ, rugându-vĕ să bine-voiţĭ a luà actŭ de acéstă situaţiune.

Gr. Stefănescu, P. Poni, V. Babeş.

III. — Raportulŭ d-luĭ D. Sturdza asupra gestiuneĭ donaţiuneĭ Adamachi.

(8 Martie 1892 — 8 Martie 1893).

Am onóre a depune socotelele donaţiuniĭ Vasile Adamachi pe anulŭ dela 8 Martie 1892 până la aceeaşĭ dată 1893.

I.

Averea Adamachi, în a căreia stăpânire a fostŭ pusă Academia prin decisiunĭ judecătorescĭ şi prin formală luare în posesiune, se compune din:

1. *Averea imobilă:*

a) Casa din Iaşĭ, strada Carol, neînchiriată până acum, pentru care se oferă, sub óre-carĭ condiţiunĭ, o chirie anuală de 6.500 Leĭ.

b) Moşia Roşioriĭ din judeţulŭ Suceveĭ, arendată până la 23 Aprilie 1893, cu 12.000 Leĭ pe anŭ, iar dela acéstă dată pe terminŭ de 5 anĭ, cu 15.000 Leĭ pe anŭ.

c) Moşia Călimănescii din judeţulŭ Tutova, arendată până la 23 Aprilie 1896 cu 5.600 Leĭ pe anŭ.
d) Via dela Copoŭ, alŭ căreia usufructŭ aparţine după testamentŭ d-neĭ Catinca Pavlovŭ.

2. *Averea mobilă,* afară de veniturile incassate·
a) Efecte depuse la Cassa de Depunerĭ şi de Consemnaţiunĭ, cu recepisa No. 75 979, 9 Oct. 1892 . . . L. 1.682.700,—
b) 42 acţiunĭ ale Băncei Naţionale . . . . » 62.000,—
c) Efecte depuse de arendaşulŭ moşieĭ Roşiorii în 1893 » 7 500,—
Suma . . . . . L. 1.752 200, –
Scăḑêndu-se din acéstă sumă:
Efectele arendaşuluĭ dela Roşiorii . . L. 13.500,—
Efectele arendaşuluĭ dela Călimănescĭ » 1 000,—
» 14 500,—
Rĕmânŭ efecte ale donaţiuneĭ Adamachi în valóre nominală L 1.737.700,—
La care se adaoge:
Averea mobilă în vinŭ, etc., prevĕḑută în inventariŭ » 2 635,—
Totalulŭ avereĭ mobile . . . L. 1 740.335,—

II.

Comptulŭ Incasărilorŭ şi Cheltuelilorŭ este următorulŭ:

1. *Veniturĭ:*
a) Banĭ aflaţĭ la facerea inventariuluĭ şi anume:
în 26 Martie 1892. . . . . L 6 622,10
maĭ puţinŭ 25 flor. austriacĭ . » 50,— L 6.572,10
în 27 Martie 1892 . . . . . L. 7.028,30
maĭ puţinŭ greşiţĭ la numĕrătórea a doua la Banca Naţională » 53,60 » 6.974,70 L. 13.546,80
b) Baniĭ împrumutaţĭ dela Banca Naţională pentru primele cheltuelĭ în Martie 1892 . . . . » 25 000,—
c) Cupónele Adamachi scomptate la Banca Naţională în 18 Aprilie 1892 . . . . » 28 996,50
d) Floriniĭ austriacĭ 25 incassaţĭ dela Banca Naţională à 2 L. 12 banĭ. . . . . » 53,—
e) Arenda moşieĭ Roşiorĭ, Sf. Gheorghe 1892 . . . . » 6.000,—
f) Losurĭ municipale eşite la sorţĭ ad. 5 603 . . . . » 200,—
g) Incassaţĭ în 1 Octobre 1892:
Cupónele scris. fonciare 5% Ian. 1893 L. 24 185,—
» renteĭ amortis. 5% Oct. 1892 » 13.275,—
» » perpetue 5% Oct. 1892 » 212,50 » 37.672,50
De reportatŭ . . . L. 111 468,80

Reportŭ . . .			L. 111 468,80
h) Dividendele dela Banca Naţională 7 (19) Oct. 1892.			
1-a plată a 42 cupóne No. 13 à 30 .	L. 1.260,—		
cuponulŭ No. 12, 1891, 40 bucăţĭ . .	» 3 538,—		
cuponulŭ No. 12, 1891, 2 » . .	» 176,90		
	L. 4.974,90		
Se scade timbru 1,30+3,60+0,20 . .	» 5,10		» 4.969,80
i) Incassarea a două titlurĭ perimate, Ministr. Financelorŭ prin adresa No. 34 403 a bine-voitŭ a acordà cu tótă perimarea lorŭ suma de 4.200 leĭ,			
Rentă amortisabilă 5%	L. 5 000,—		
Obligaţiune C. F. R.	» 500,—		» 4.200,—
j) Efecte eşite la sorţĭ:			
Scrisurĭ funciare 5%, No. 2,468, 3 048 } 10 April (1892 / 6 604)			» 2.000,—
Rentă 5%, No 29 845 }			» 500,—
Scrisŭ funciarŭ 5% adresa No 5 797, 15 Oct. 1892			» 1.000,—
» » » » No. 75.979, 23 Ian. 1893			» 3 000,—
Rentă 4%, adresa 5.798, 15 Oct. 1892.			» 2 500,—
k) Arenda moşieĭ Călimănesciĭ, Sf. Gheorghe 1892. .			» 2 800,—
Totalulŭ incassărilorŭ . . .			L. 132.438,60

2. ***Cheltuelĭ:***

a) Cheltuelĭ făcute prin d-lŭ A. Teodoreanu:			
Inmormîntarea	L. 10.965,—		
Femeĭ sĕrace	» 2.000,—		
Spitaluluĭ Caritatea	» 1.500,—		
Şcóla Adamachi	» 873,70		
Familieĭ Adamachi	» 2 352,80		
Loculŭ mormîntuluĭ	» 282,—		
Diferite	» 85,21	L. 18 058,71 }	
Mediciĭ	L. 2.700,—	}	L 20.972,78
Farmacia	» 214,07	» 2,914,07 }	
b) Coróna Academieĭ			» 180,—
c) Dómneĭ profesorŭ Roşu			» 200,—
d) Daţĭ doctoruluĭ Assaky de d-lŭ Bogdanŭ, din ordinulŭ rĕposatuluĭ Adamachi			» 2.014,—
e) Inregistrarea legatelorŭ şi timbrele			» 7.675,—
f) Călĕtoria la Iaşĭ a membrilorŭ Academieĭ: d-niĭ N. Ionescu, D. Sturdza şi I. Vulcanŭ, à 120,— . . .			» 360,—
De reportatŭ			L. 31 401,78

Reportŭ . . . . L. 31.401,78

g) Salariile ómenilorŭ de serviciŭ aĭ caseĭ până la Sf. Gheorghe 1892 . . . . » 1 396,10

h) Cheltuelile cu facerea inventariuluĭ şi luarea în posesiune a avereĭ, în afară de luarea în posesiune a Călimănescilorŭ:

Timbru şi citaţiunea dela Bêrladŭ şi Galaţĭ	L.	125,—	
Treĭ ómenĭ aĭ poliţieĭ, pe 21 ḑile . . .	»	150,—	
Treĭ sergenţĭ	»	60,—	
Deschiderea ladeĭ de ferŭ	»	82,—	
Catalogarea şi transportarea biblioteceĭ .	»	140,—	
Expertulŭ	»	200,—	
Copia inventariuluĭ	»	220,—	
Şése ómenĭ aĭ caseĭ pe 4 ḑile	»	300,—	
Cheltuelile caseĭ pe 4 ḑile	»	80,—	
Catinca Pavlovŭ pe 4 lunĭ	»	240,—	
Catinca Pavlovŭ pentru grijĭ	»	260,—	
Călĕtoria la Roşiorĭ a d-lorŭ D. Sturdza şi V. Dimitriu la luarea în posesiune . .	»	480,—	
Salariulŭ pădurarilorŭ dela Roşiorĭ. . .	»	214,—	» 2.551,—

i) Restituirea împrumutuluĭ şi taxele plătite la Banca Naţională:

La depunerea efectelorŭ la Iaşĭ . . .	L.	422,10	
La Iaşĭ a doua taxă	»	597,75	
Porto efectelorŭ la Bucurescĭ	»	221,50	
Taxa la Bucurescĭ	»	424,25	
Scontulŭ à 28 996,50 Leĭ cupóne . . .	»	383,80	
Timbre	»	11,—	
Restituirea împrumutuluĭ	»	25.000,—	
Procentele acestorŭ banĭ	»	107,20	» 27.167,60

j) Plăţĭ de întreţinerea caseĭ, a monumentuluĭ:

Intreţinerea caseĭ April.-Octobre 1892 . .	L.	1.760,50	
» » Oct.-Aprilie 1893 . . .	»	1 208,—	
Impositulŭ caseĭ, 1892	»	448,20	
» » I. 1893	»	148,50	
Bustulŭ Adamachi	»	250,—	
Loculŭ noŭ alŭ mormîntuluĭ	»	1 128,—	
Întâia rată a monumentuluĭ	»	7.000,—	» 11.943,20

De reportatŭ . . . . L. 74 459,68

Reportŭ		L. 74.459,68
k) Advocaţiĭ:		
V. Dimitriu pentru lucrările la inventarĭŭ şi luarea în posesiune afară de Călimănescĭ . . .	L. 3.000,—	
3 500,— V. Dimitriu; 3.750,— P. Missir; 3.750,— Stelianŭ; 3 000,— V. Ghiorghianŭ — aconturĭ pentru procesŭ	» 14.000,—	
		» 17.000,—
l) Plăţĭ de legaturĭ şi de procente la legaturĭ:		
Legatulŭ Nicolae Istrati	L. 2.000,—	
» D-neĭ Roşu	» 2 000,—	
% la legatulŭ Teodoreanu	» 2 500,—	
» » » Catinca Pavlovŭ	» 600,—	
» » » Virginia Urechiă	» 500,—	» 7.600,—
m) Cheltuelĭ mĕrunte făcute de Academie:		
1-iulŭ comptŭ	L. 997,55	
2-lea »	» 157,55	
Cărţile dela Göbl pentru şcóla Adamachi.	» 120,—	» 1.275,10
n) Cumpĕrare de efecte spre înlocuirea celorŭ trase la sorţĭ:		
2.000 Scrisurĭ func. 5% adr. Băncii 5.607	L 1.915,—	
500 Rentă 5% » » »	» 500,—	
3.000 Scrisurĭ func. 5% No. 75.979. . .	» 2.910,—	
2 500 Rentă 4% » 5.798. . .	» 2.068,75	
1.000 Scrisurĭ func. 5% » 5.797. . .	» 960,—	» 8 353,75
Totalulŭ cheltuelilorŭ . . .		L. 108.688,53
Faţă în numĕrătóre		» 23.750,07
Sumă egală cu a veniturilorŭ		L. 132.438,60

III.

Rĕmânŭ a se completà prin capitalisare:

Losurile municipale	L. 200,—
Titlurile perimate de	» 5.500,—
Totalŭ . . .	L. 5.700,—

Efectele valóre nominală 9.000,— Leĭ aŭ fostŭ înlocuite, precum se vede la litera *n* a cheltuelilorŭ.

IV.

Legaturile plătite sunt ale:

D-luĭ N. Istrati	L. 2.000,—	L. 4 000,—
D-neĭ Elisa Roșu	» 2 000,—	

Legaturĭ a se plătì sunt ale:

D-luĭ T. Istrati	L. 2.000,—	» 107 000,—
» C. Gherghel	» 2.000,—	
Douě domnișóre Gherghel	» 4.000,—	
D-luĭ C. Istrati	» 2.000,—	
» Dr. Asaky	» 15 000,—	
D-reĭ Virginia Urechiă	» 10.000,—	
D-neĭ Catinca Pavlovŭ	» 12.000,—	
D-luĭ Al. A. Teodoreanu	» 50.000,—	
Totalulŭ legaturilorŭ		L. 111 000,—

V.

Procesulŭ dintre Academie și rudele reclamante ale rěposatuluĭ donatorŭ este fixatŭ pentru ḑiua de 7 Aprilie 1893, când credŭ că se va judecà.

VI.

Delegațiunea a comandatŭ monumentulŭ ce se va ridicà pe mormîntulŭ rěposatuluĭ Vasile Adamachi la scuptorulŭ românŭ Gheorghe Vasilescu, care lucréză în Veneția și se bucură acolo de unŭ renume fórte meritatŭ de artistŭ distinsŭ. Prețulŭ monumentuluĭ cu planurile luĭ e fixatŭ la 21.550 leĭ

Monumentulŭ fiindŭ o operă de artă însemnată, Delegațiunea a cumpěratŭ la Cimitirulŭ Eternitatea din Iașĭ unŭ locŭ maĭ spațiosŭ și maĭ bine situatŭ. Acolo se vorŭ transferà rěmășițele pămîntescĭ ale ilustruluĭ donatorŭ; iar loculŭ unde ele se află astăḑĭ așezate provisoriŭ se va vinde.

In țéră se vorŭ face lucrările necesare pentru fundamentulŭ monumentuluĭ și cripta de sub dînsulŭ.

E de speratŭ că în tómna viitóre se va înălțà acestŭ monumentŭ spre amintire píósă a memorieĭ bărbatuluĭ de bine și patriotuluĭ Vasile Adamachi.

VII.

Incassările și cheltuelile anuluĭ dela 8 Martie 1893 până la 8 Martie 1894 se potŭ prevedé în următorulŭ modŭ:

1. Veniturile:

Cupóne de Creditŭ funciarŭ 5%		
1 Iulie 1893	L 23.935,—	L. 47.870,—
1 Ianuarie 1894	» 23.935,—	
Rentă amortisabilă 5%.		
1 Aprilie 1893	» 13.155,—	» 26 310,—
1 Octobre 1893	» 13.155,—	
Rentă perpetuă 5%.		
1 Aprilie 1893	» 212,50	» 425,—
1 Octobre 1893	» 212,50	
Rentă 4%.		
1 Ianuarie 1893	» 3 480,—	
1 Iulie 1893	» 3.480,—	» 10 440,—
1 Ianuarie 1894	» 3.480,—	
Obligațiunĭ de Statŭ 6%.		
1 Novembre 1892	» 330,—	
1 Maiŭ 1893	» 330,—	» 990, –
1 Novembre 1893	» 330,—	
A doua dividendă a Bănceĭ Naț. 1892 .		2 381,40
Arenda Roșiorĭ.		
Semestrulŭ II-lea 1892	» 6 000,—	» 21.000,—
Anulŭ 1893.	» 15.000,—	
Arenda Călimănescĭ:		
Semestrulŭ II-lea 1892	» 2.800,—	» 8.400,—
Anulŭ 1893	» 5.600,—	
Chiria caseĭ	»	» 6 500,—
		L. 124.316,40
Din care se scadŭ cupónele arendașuluĭ de Roșiorĭ:		
Aprilie 1892, Aprilie Oct. 1893 L. 375,— ; Ianuarie, Iulie 1893, Ian. 1894 » 75,—	L. 450,—	» 550,—
Cupónele arendașuluĭ de Călimănescĭ, Iulie 1892, Ianuarie, Iulie 1893, Ianuarie 1894 . . .	» 100,—	
Totalulŭ veniturilorŭ . .		L. 123.766,40
Restulŭ numerarŭ . . .		» 23.750,07
Totalulŭ incassărilorŭ . .		L. 147.516,47

2 *Cheltuelile eventuale.*

Legaturile		L.	107 000,—
Procentele legaturilorŭ:			
$1^{1}/_{2}$ anŭ doctorulŭ Assaky	L. 1.125,—		
$^{1}/_{2}$ anŭ Teodoreanu	» 1 250,—	»	2.925,—
$^{1}/_{2}$ anŭ Catinca Pavlovlŭ	» 300,—		
$^{1}/_{2}$ anŭ Virginia Urechiă	» 250,—		
Impositulŭ şi cheltuelile caseĭ până la răfuială		»	2 000,—
Grijile şi şcólele Adamachi		»	2 000,—
Reparaţiile caseĭ		»	5 000,—
Advocaţiĭ		»	14.000,—
Restulŭ monumentuluĭ		»	14.550,—
Totalulŭ cheltuelilorŭ		L.	147.475,—

Dacă tóte aceste cheltuelĭ se vorŭ efectuà, singura cheltuială ce va rĕmâné de făcutŭ pentru a intrà în executarea donaţiuniĭ conformŭ testamentuluĭ, va fi suma trebuitóre pentru facerea fundamentelorŭ monumentuluĭ şi a cripteĭ. Devisurile pentru acéstă lucrare se prepară de d-lŭ architectŭ F. D. Xenopol.

IV. — Raportulŭ Comisiuneĭ financiare asupra gestiuniĭ donaţiuniĭ Adamachi în 1892 — 93.

Domnilorŭ Colegĭ,

Avemŭ onóre a vĕ aduce la cunoscinţă resultatulŭ lucrărilorŭ Comisiuniĭ de socotelĭ asupra gestiuniĭ fondurilorŭ provenindŭ din donaţiunea Adamachi, de la 8 Martie 1892 şi până la 8 Martie 1893.

Din raportulŭ presentatŭ Delegaţiuniĭ de către d-lŭ Secretarŭ generalŭ alŭ Academieĭ, resultă că averea Adamachi, în a căreĭ stăpânire a fostŭ pusă Academia, cuprinde, pe lângă cele patru imobile (moşia Roşiorĭ, moşia Călimănescĭ, casa din Iaşĭ şi via dela Copoŭ), următórea avere mobilă:

a) Efecte diverse depuse la Cassa de Depunerĭ şi Consemnaţiunĭ cu recipisa No. 75.979 din 9 Octobre 1892	L.	1.682.700,—
b) 42 acţiunĭ ale Bănceĭ Naţionale	«	62.000,—
De reportatŭ	L.	1.744.700,—

Reportŭ	L.	1.744.700,—
c) Efecte depuse de arendașulŭ moșieĭ Roșiorĭ în 1893.	«	7.500,—
		1.752.200,—
Scădêndu-se din acéstă sumă efectele depuse de arendașiĭ moșiilorŭ ca garanțiĭ	L.	14.500,—
Rĕmânŭ efecte ale donațiuniĭ Adamachi, valóre nominală:	L.	1.737.700,—
Pe lângă acésta maĭ trebue adăogită averea mobilă aflătóre în casa din Iașĭ și evaluată în inventariŭ la suma de	«	2.635,—
Totalulŭ avereĭ mobile . .	L.	1.740.335,—
Veniturile incassate până la 8 Martie 1893 sunt în sumă de	«	132.438,60
Totalulŭ cheltuelilorŭ făcute este de	«	108.688,53
Fața în numerarŭ . .	«	23.750,07

Comisiunea de socotelĭ, verificândŭ efectele ce compunŭ averea imobilă, comptulŭ de veniturĭ și cheltuelĭ precum și numerarulŭ, a constatatŭ:

1. că efectele ce compunŭ averea mobilă Adamachi și garanțiile arendașilorŭ se află în posesiunea Academieĭ;

2. că comptulŭ de veniturĭ și cheltuelĭ este în deplină regulă;

3. că numerarulŭ de L. 23.750,07 se află în cassa Academieĭ.

Comisiunea vĕ propune dar să aprobațĭ și d-vóstre comptulŭ de gestiune alŭ fondurilorŭ Adamachi pentru anulŭ dela 8 Martie 1892 și până la 8 Martie 1893.

V. Babeș, P Poni, Gr. Ștefănescu.

V. — *Raportulŭ Delegațiuneĭ asupra budgetuluĭ pe 1893—94.*

Budgetulŭ anuluĭ viitorŭ se presintă cu:

Veniturĭ	Leĭ	167.156,15
Cheltuelĭ	«	174 967,65
Ast-felŭ se arată unŭ deficitŭ prevĕḑutŭ de	Leĭ	7.811,50
Veniturile sunt maĭ marĭ ca ale anuluĭ trecutŭ cu. . .	«	24.810,—

Originea acesteĭ cresceri de veniturĭ se arată în alăturatulŭ tablou comparativŭ cu veniturile budgetuluĭ anuluĭ trecutŭ.

Deficitulŭ arĕtatŭ resultă din următórele cheltuelĭ extraordinare, carĭ se impunŭ exercițiuluĭ budgetarŭ viitorŭ.

a) Marele Premiŭ Năsturelŭ de 12.000 leĭ, adică maĭ multŭ decât în ceĭ-lalțĭ anĭ, când acestŭ premiŭ este numaĭ de 4 000 leĭ. — L. 8 000,—

b) Cheltuelile procesuluĭ Zappa, prevĕḑute cu leĭ 6 000, în locŭ de leĭ 100 ca în alțĭ anĭ; decĭ o diferință de . . . . — » 5 900,—

c) Pentru cumpĕrarea făcută anulŭ trecutŭ de 100 exemplare din cartea d-luĭ Barițiŭ, conformŭ înțelegeriĭ luate de Academie la sfîrșitulŭ sesiuneĭ trecute, leĭ 3.000, din care scăḑêndu-se unŭ exemplarŭ vîndutŭ leĭ 35 . . . . — » 2.965,—

d) Pentru tipărirea scrieriĭ d-luĭ Marianŭ «Nascerēa» și «Inmormîntarea» s'a prevĕḑutŭ în budgetulŭ pe 1892—93. . . . . Leĭ 3.000

La 24 Aprilie 1892 membriĭ presențĭ aŭ decisŭ a se da d-luĭ Marianŭ din acéstă sumă o recompensă de 50 leĭ de cóla tipărită, și i s'a datŭ acomptŭ leĭ 2.000 După acéstă hotărîre d-lŭ Marianŭ maĭ are a primi . . . . — L. 1.275,—

Tipografuluĭ s'aŭ plătitŭ leĭ 1.000, maĭ avêndŭ a primi — conformŭ procesuluĭ verbalŭ alŭ Deleg. No. 5 858. . . . . — » 2.361,55

și pentru volumulŭ «Nascerea» . . . . — » 2 507,75

Totalŭ pentru cartea d-luĭ Marianŭ . . — L. 6.144,30 — L 6 144,30

In totalŭ decĭ cadŭ în sarcina acestuĭ budgetŭ cheltuelile extraordinare enumerate, în sumă totală de . . . . — L. 22.009,30

Dificultatea extraordinară a budgetuluĭ de faţă se va puté înlătură cu tótă înlesnirea din exercițiulŭ anuluĭ viitorŭ, care nu va avé de suportatŭ aceste cheltuelĭ extraordinare.

Situaţiunea actualuluĭ budgetŭ arată însă puţinătatea mijlócelorŭ financiare, şi ne impune o restrîngere câtŭ maĭ mare permitŭ lucrările strictŭ necesare pentru regulatulŭ mersŭ alŭ funcţionăriĭ Academieĭ.

Vice-Preşedinţĭ: *I. C. Negruzzi*, *V. A. Urechiă*, *Dr. D. Brândză*
Secretarŭ generalŭ: *D. Sturdza.*

Veniturile.

		Budgetŭ pe 1893—94		Maĭ multŭ ca în 1892—93		Maĭ puţinŭ ca în 1892—93		Budgetŭ pe 1892—93
Excedentŭ	L	1 377,45	L.	—	L	5 920,85	L	7 298,30
Subvenţia Statuluĭ	»	20 000,—	»	—	»	—	»	20.000,—
Fondulŭ Zappa	»	15 803,70	»	—	»	19,25	»	15 822,95
Vĕrsămîntŭ	»	23 500,—	»	11 750,—	»	—	»	11 750,—
Fondulŭ Economilorŭ	»	6 411,70	»	—	»	1,75	»	6 413,45
» I. Fĕtu	»	1.750,40	»	574,20	»	—	»	1 176,20
» Renteĭ viagere	»	3 000,—	»	—	»	—	»	3 000,—
» Sp. I. Fĕtu	»	—	»	—	»	550,—	»	550,—
» Macinca	»	4 350,—	»	—	»	—	»	4 350,—
Prelevărĭ	»	8 619,—	»	877,35	»	—	»	7 741 65
Dotaţia M. S Regeluĭ	»	9 009,—	»	—	»	315,25	»	9 324,25
» Statuluĭ	»	10 000,—	»	—	»	—	»	10 000,—
Fondulŭ Cuza	»	3 756,10	»	2 068,85	»	—	»	1 687,25
» Năsturelŭ-Herĕscu	»	31 124,45	»	1 874,25	»	—	»	29 250,20
» Danielŭ	»	756,50	»	—	»	—	»	756,50
» A Fĕtu	»	1 782,25	»	1 144,75	»	—	»	637,50
» G. Lazărŭ	»	2 944,40	»	1 414,40	»	—	»	1 530,—
» Eliade-Rădulescu	»	6.127,55	»	5 233,45	»	—	»	894,10
» G San-Marin	»	1 064,—	»	554,—	»	—	»	510,—
» Hagi-Vasilie	»	2 126,—	»	1 148,50	»	—	»	977,50
» Neuschotz	»	2 565,05	»	1 502,55	»	—	»	1 062,50
» Bodescu	»	770,30	»	494,05	»	—	»	276,25
» Ioanŭ Fĕtu	»	7 001,40	»	2 295,50	»	—	»	4 705,90
» Ec fond. Ioanŭ Fĕtu	»	1.699,65	»	1.699,65	»	—	»	—
» Craiovénu	»	1 035,05	»	—	»	1 101,10	»	2.136,15
» Chiţu	»	582,20	»	86,70	»	—	»	495,50
	L	167 156,15	L.	32 718,20	L.	7 908,20	L.	142 346,15
Se scade din plus			»	7 908,20	Se adaoge plus		»	24 810 —
			L	24 810,—			L.	167 156,15

I. VENITURI

Nr.		L.	b.	L.	b.	L.	b.	L.	b.	L.	b.
1	**Excedentulŭ**	—	—	—	—	--	—	—	—	1.377	45
2	**Fondurĭ cu destinaţiune generală:**										
	a Subvenţiunea anuală a Statuluĭ	—	—	—	—	—	—	20.000	—	—	—
	b. Fondulŭ Zappa:										
	Cuponulŭ renteĭ amortisabile 5%	297 000	—	—	—	14 850	—	—	-	—	—
	» dividendŭ la 11 acţ de Banca Naţ à L. 86,70	5 500	—	9 866	80	953	—	15 803	70	—	—
	c. Vărsĕmîntulŭ Zappa anualŭ de 1 000 galb. pe 1892 .	—	—	—	—	11.750	—	—	—	—	—
	» » » » 1.000 » » 1893 .	—	—	—	—	11 750	—	23.500	—	—	—
	d. Fondulŭ Economiilorŭ.										
	Cuponulŭ renteĭ amortis şi municip. 5%	114 500	—	—	—	5.725	—	—	—	—	—
	» dividendŭ la 1 acţ de Banca Naţ. à L 86,70	500	—	600	—	86	70	—	—	—	—
	Produsulŭ vîndăreĭ publicaţiunilorŭ	—	—	—	—	600	—	6 411	70	—	—
	e. Fondulŭ Ioanŭ Fĕtu:										
	Din venitulŭ anualŭ de . . . . L. 13 296,20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	După scăderea renteĭ viagere . . . . . . » 3 000,—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Rĕmâne . . . L. 10 296,20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	După scăderea de 15% prelevaţĭ. . . . . » 1 544,40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Rĕmâne . . . L. 8 751,80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Scădêndŭ 4 părţĭ la fondulŭ specialŭ. . » 7 001,40	—	—	—	—	1 750	40	1 750	40	—	—
	f. Fondulŭ renteĭ viagere a Dómneĭ Ecaterina Fĕtu. .	—	—	—	—	3 000	—	3 000	—	—	—
	g. Fondulŭ Macinca Chiria caselorŭ din Craiova . . .	—	—	—	—	4.350	—	4 350	—	—	—
	h. Prelevaţĭ dela:										
	Fond. Cuza . . . . din L. 1.895,— à L. 15% L. 297,75	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	» *Năst-Herĕscu* » » 36.617,— » » 15% » 5.492,55	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	» *Danielŭ* . . . » » 890,— » » 15% » 133,50	—	-	—	—	—	—	—	—	—	—
	» *A. Fĕtu* . . . » » 750,— » » 15% » 112,50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	» *G. Lazărŭ* . . » » 2 075,— » » 15% » 311,25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	» *El-Rădulescu.* » » 1 048,40 » » 15% » 157,30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	» *G. San-Marin* » » 600,— » » 15% » 90,—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	» *Hagi-Vasile.* . » » 1 150,— » » 15% » 172,50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	» *Neuschotz* . . » » 1 250,— » » 15% » 187,50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	» *Bodescu* . . . » » 325,— » » 15% » 48,75	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	» *Ioanŭ Fĕtu.* . » » 10 296,20 » » 15% » 1 544,40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	» *Craiovénu* . . » » 473,40 » » 15% » 71.—	—	—	—	—	8 619	—	8 619	—	83 434	80
3	**Fondurĭ cu destinaţiune specială:**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	a. Dotaţiunea M S. Regeluĭ pe 1893—94 . . L. 9.000,—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Saldŭ rĕmasŭ din vîndarea Etimologiculuĭ » 9,—	—	—	—	—	—	—	9 009	—	—	—
	b. Dotaţiunea Statuluĭ: Premiile G. Lazărŭ şi Eliade-Rădulescu	—	—	—	—	—	—	10 000	—	—	—
	De reportatŭ . . .	417 500	—	10 466	80	—	—	19 009	—	84.812	25

II. CHELTUELI

Nr.		L.	b.	L.	b.	L.	b.	L.	b.
1	**Cheltuelĭ proprii ale Academieĭ**								
	A. Personalulŭ.								
	a Diurnele sesiuneĭ generale din 1893	—	—	21 000	—	—	—	—	—
	b » şedinţelorŭ ordinare	—	—	7 000	—	—	—	—	—
	c. » a 4 membri delegaţĭ	—	—	1 000	—	—	—	—	—
	d. » Secretaruluĭ generalŭ pe unŭ anŭ à Leĭ 200 . . .	—	—	2.400	—	—	—	—	—
	e. » a 3 Secretarĭ de Secţiunĭ pe 11 lunĭ à Leĭ 300 . . .	—	—	3 300	—	—	--	—	—
	f. Remunerarea funcţionarilorŭ pe unŭ anŭ:								
	1) *Cancelaria Secretaruluĭ generalŭ.*								
	1 Scriitorŭ-archivarŭ . . . . à L 250,— L. 3 000,—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1 Corectorŭ pentru publicaţiunĭ . . . . » » 250,— » 3 000,—	6 000	—	—	—	—	—	—	—
	2) *Cassieria.*								
	1 Cassierŭ-Comptabilŭ . . . . à L. 450,— L. 5 400,—								
	1 Scriitorŭ la comptabilitate . . . . . . » » 150,— » 1 800,—	7.200	—	—	—	—	—	—	—
	3) *Personalulŭ Biblioteceĭ*								
	1 Bibliotecarŭ . . . . a L. 450,— L. 5.400,—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1 Ajutorŭ de bibliotecarŭ. . . . . » » 250,— » 3 000,—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1 » » » . . . . » » 200,— » 2 400,—	—	—	—	—	—	—	—	—
	2 Scriitorĭ. . . . . » » 300,— » 3 600,—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1 Ajutorŭ paleografŭ . . . . » » 200,— » 2 400,—	16 800	—	—	—	—	—	—	—
	4) *Personalulŭ de serviciŭ.*								
	1 Intendentŭ . . . . à L. 100,— L. 1 200,—	—	—	—	—	—	—	—	—
	2 Servitorĭ à L. 100,— . . . . » » 200,— » 2 400 —	—	—	—	—	—	—	—	—
	1 Servitorŭ . . . . » » 80,— » 960,—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1 Rindaşŭ . . . . » » 60,— » 720,—	5 280	—	35 280	—	69.980	—	—	—
	g. Spese de cancelarie, materialŭ, încălditŭ, etc.								
	Suma ca în aniĭ trecuţĭ . . . . L. 2 000,—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Imprimate . . . . » 600,—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Combustibile . . . . » 1 000,—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Iluminatŭ, apă şi diverse . . . . » 800,—	4.400	—	—	—	—	—	—	—
	h Ajutorulŭ Epitropieĭ Sf. Vinerĭ	400	—	—	—	—	—	—	—
	i. Intreţinerea şi repararea imobiluluĭ	800	—	5 600	—	—	—	—	—
	B. Materialŭ.								
	j Spese de procese	6 000	—	—	—	—	—	—	—
	k Mobilierŭ	150	—	—	—	—	—	—	—
	l. Spese neprevĕdute.	1 000	—	—	—	—	—	—	—
	m » de espediţie	1 800	—	8 950	—	14 550	—	84.530	—
2	**Premiĭ, Achisiţiunĭ, Publicaţiunĭ şi Tipărirĭ**								
	A. Premiĭ								
	n Premiulŭ Eliade-Rădulescu	—	—	—	—	5 000	—	—	—
	De reportatŭ . . .	—	—	—	—	5 000	—	84 530	—

Reportŭ . . .	417 500	—	10 466	80	—	—	19 009	—	84.812	25
c Fondulŭ Cuza.										
Cup. renteĭ, fonc rur şi munic. 5% L. 1 985,— min 15%	39 700	—	—	—	1 687	25	—	—	—	—
Saldŭ din 1982—93	—	—	—	—	2 068	85	3.756	10	—	—
d Fondulŭ Năsturelŭ-Herĕscu:										
Venit. moşieĭ Năsturelŭ pe 1 anŭ L 25 900,—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » Lămotescĭ » » » » 8 500,—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cup renteĭ şi municipalŭ 5% . » 1 350,—	27.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» div la 10 acţ de B. Naţ. à 86,70 » 867,—	5 000	—	9 031	65	—	—	—	—	—	—
Suma . . . L. 36 617,— min 15%	—	—	—	—	—	—	31.124	45	—	—
e Fondulŭ Danielŭ:										
Cuponulŭ obligaţ de Statŭ 6% . L. 840,—	14 000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » municip 5% . » 50,—	1 000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Suma . . . L 890,— min. 15%	—	—	—	—	—	—	756	50	—	—
f. Fondulŭ A. Fĕtu										
Cupon. renteĭ şi municipalŭ 5% . L. 750,— min 15%	15 000	—	—	—	637	50	—	—	—	—
Saldŭ din 1892—93	—	—	—	—	1 144	75	1 782	25	—	—
g. Fondulŭ G Lazărŭ:										
Cup fonc. ruralŭ şi municip 5% L. 2 075,— min. 15%	41 500	—	—	—	1 763	75	—	—	—	—
Saldŭ din 1892—93	—	—	—	—	1 180	65	2.944	40	—	—
h. Fondulŭ Eliade-Rădulescu:										
Cup fonc ruralŭ şi municip 5% L. 875,—	17.500	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» div. la 2 acţ de B. Naţ à 86,70 » 173,40	1 000	—	1 200	—	—	—	—	—	—	—
Suma . . . L 1 048,40 min 15%	—	—	—	—	891	10	—	—	—	—
Saldŭ din 1892—93	—	—	—	—	5 236	45	6 127	55	—	—
i. Fondulŭ G. San-Marin										
Cupon. renteĭ şi municipalŭ 5% . L. 600 — min 15%	12 000	—	—	—	510	—	—	—	—	—
Saldŭ din 1892—93	—	—	—	—	554	—	1.064	—	—	—
j Fondulŭ Hagi-Vasile:										
Cuponulŭ municipalŭ 5% . . . L 1 150,— min. 15%	23 000	—	—		977	50	—	—	—	—
Saldŭ din 1892—93	—	—	—	—	1 148	50	2 126	—	—	—
k. Fondulŭ Neuschotz:										
Cuponulŭ municipalŭ 5% . . . L. 1 250,— min. 15%	25 000	—	—	—	1.062	50	—	—	—	—
Saldŭ din 1892—93	—	—	—		1 502	55	2 565	05	—	—
l. Fondulŭ Bodescu										
Cuponulŭ municipalŭ 5%. . . . L. 325,— min 15%	6 500	—	—	—	276	25	—	—	—	—
Saldŭ din 1892—93	—	—	—	—	494	05	770	30	—	—
m. Fondulŭ Ioanŭ Fĕtu:										
Cup. mun. şi fonc urbanŭ Iaşĭ 5% L. 5 840,—	116 800	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» div la 86 acţ de B Naţ à L 86,70 » 7 456,20	43 000	—	47.533	80	—	—	—	—	—	—
Suma . . . L 13.296,20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Minus 15% prelevaţĭ . L 1 544,40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» renta viageră . » 3.000,—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» a 5-a parte . . » 1.750,40 L 6 294 80	—	—	—	—	—	—	7.001	40	—	—
Excedentulŭ Fonduluĭ Ioanŭ Fĕtu	—	—	—	—	—	—	1 699	65	—	—
n Fondulŭ Craiovénu:										
Cup. renteĭ şi municipalŭ 5% . . L. 300,—	6 000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» div. la 2 acţ de B. Naţ. à 86,70 » 173,40	1 000	—	1 200	—	—	—	—	—	—	—
Saldŭ din 1892—93 . . . . » 632,65	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Suma . . . L. 1.106,05 min 15%	—	—	—	—	—	—	1 035	05	—	—
o. Fondulŭ Chiţu:										
In 1 acţ de Banca Naţională L. 1.412,50	500	—	912	50	—	—	—	—	—	—
In numerarŭ	—	—	—	—	—	—	582	20	82 343	90
									167 156	15
Deficitŭ	—	—	—	—	—	—	—	—	7 811	50
	813 000	—	70 344	75	—	—	—	—	174 967	65

Reportŭ . . .	—	—	—	—	5000	—	84 530	—		
B Achisiţiunĭ										
o Monede, Chrisóve, etc	—	—	756	50	—	—	—	—		
p. Cărţĭ de fie-care Secţiune à Leĭ 1 000	3 000	—	—	—	—	—	—	—		
Legatulŭ lorŭ.	3 000	—	6 000	—	—	—	—	—		
q. Cărţĭ (Bariţiŭ).	—	—	2 965	—	9 721	50	—	—		
C. Publicaţiunĭ.										
r. Etymologicum Magnum Romaniæ	—	—	—	—	6 000	—	—	—		
D Tipărirĭ										
s. Anale	7.000	—	—	—	—	—	—	—		
t. Herodotŭ	1 000	—	—	—	—	—	—	—		
u. Etymologicum Magnum Romaniæ	3 009	—	—	—	—	—	—	—		
v Flora Dobrogeĭ.	2 944	40	—	—	—	—	—	—		
w. Discursurile M S. Regeluĭ	1 000	—	—	—	—	—	—	—		
x Nascerea şi Inmormîntarea la Românĭ	6 144	30	—	—	—	—	—	—		
y. Ţĕranulŭ Românŭ	1 000	—	22 097	70	22 097	70	42.819	20		
3 **Cheltuelĭ din Fondulŭ Ioanŭ Fĕtu:**										
z. Cărţĭ de şcólă	7 001	40	—	—	—	—	—	—		
aa. Renta viageră a Dómneĭ Ecaterina Fĕtu	3 000	—	10 001	40	10 001	40	10 001	40		
Totalulŭ cheltuelilorŭ . . .	—	—	—	—	—	—	137 350	60		
Capitalisărĭ:										
Premiulŭ G. Lazărŭ	5 000	—	—	—	—	—	—	—		
Marele Premiŭ Năsturelŭ-Herĕscu	12 000	—	—	—	—	—	—	—		
Procentele şi saldulŭ Fonduluĭ Cuza	3 756	10	—	—	—	—	—	—		
» » » » *A. Fĕtu*	1 782	25	—	—	—	—	—	—		
» » » » *Eliade-Rădulescu*	5 236	45	—	—	—	—	—	—		
» » » » *G. San-Marin*	1 064	—	—	—	—	—	—	—		
» » » » *Hagi-Vasile*	2 126	—	—	—	—	—	—	—		
» » » » *Neuschotz*	2 565	05	—	—	—	—	—	—		
» » » » *Bodescu*	770	30	—	—	—	—	—	—		
Excedentulŭ Fonduluĭ Ioanŭ Fĕtŭ	1 699	65	—	—	—	—	—	—		
Procentele şi saldulŭ Fonduluĭ Craiovénu	1 035	05	—	—	—	—	—	—		
Adaosulŭ şi numerariulŭ Fonduluĭ Chiţu	582	20	37 617	05	37 617	05	37 617	05		
	—	—	—	—	—	—	174 967	65		

Comisiunea financiară *V. Babeş, P. Poni, Gr Stefănescu.*

COMISIUNEA BIBLIOTECEI

Raportŭ asupra progreselorŭ Bibliotecei în anulŭ 1892—93.

Domnilorŭ Colegĭ,

Conformŭ art. 30 din Regulamentŭ, venimŭ să aducemŭ la cunoscința d-vóstre mersulŭ Bibliotecei Academiei în anulŭ acesta.

Colecțiunile Bibliotecei Academiei nóstre s'aŭ înavuțitŭ în anulŭ 1892—93 cu următórele obiecte:

1. S'aŭ cumpĕratŭ 492 volume și broșurĭ tipărite, 11 volume manuscripte, 12 volume diare vechĭ, 98 foĭ volante, 58 charte geografice, 5 atlase, 5 albumurĭ, 249 documente și 21 stampe.

2. Dela instituțiunile, cu carĭ Academia se află în relațiunĭ de schimbŭ, s'aŭ primitŭ 616 volume și broșurĭ.

3. Dela tipografiile din țéră, conformŭ legeĭ din 1885, s'aŭ primitŭ de asemenea 948 volume și broșurĭ și 231 diare.

4. Ceea ce însă a sporitŭ într'unŭ modŭ neașteptatŭ colecțiunile Academiei, sunt darurile ce i se facŭ continuŭ și carĭ de rêndulŭ acesta aŭ atinsŭ cifra de 3.536 volume și broșurĭ, 103 manuscripte, 78 diare, 4 foĭ volante, 3 charte geografice, 1 altasŭ, 1 albumŭ, 8 portrete și 16 stampe. Intre acestea se cuprinde și biblioteca regretatuluĭ nostru colegŭ Episcopulŭ Melchisedec, cumpusă din 2.511 volume cărțĭ tipărite și 82 manuscripte, precum și biblioteca luĭ Gheorghe Lazărŭ, cumpusă din 96 volume cărțĭ tipărite și 3 manuscripte, care ne-a fostŭ dăruită de S. Sa Archimandritulŭ Dr. Ilarionŭ Pușcariu dela Sibiiŭ.

D-lŭ Secretarŭ generalŭ D. A. Sturdza a dăruitŭ o interesantă colecțiune de vre-o 300 volume de publicațiunĭ diplomatice și consulare engleze, franceze, austriace și italiene.

De asemenea aŭ maĭ dăruitŭ: venerabilulŭ nostru colegŭ d-lŭ G. Barițiŭ, o colecțiune de 53 volume diare vechĭ românescĭ, și d-lŭ Radu Rosetti 178 volume publicațiunĭ periodice franceze.

5. Colecțiunea manuscriptelorŭ în anulŭ acesta s'a îmbogățitŭ cu maĭ multe documente și manuscripte, dăruite de următórele persóne:

D-lŭ Președinte Ion Ghica a dăruitŭ corespondența, pe care a avut'o cu poețiĭ Grigorie Alexandrescu și V. Alecsandri, precum și 2 documente privitóre la Nicolae Bălcescu.

D-lŭ V. A. Urechiă a dăruitŭ unŭ actŭ privitorŭ la fundarea Academieĭ, unŭ potofoliŭ-manuscriptŭ în limba grécă alŭ unuĭ medicŭ din secolulŭ XVIII-lea și 5 acte dintre aniĭ 1868—1874, privitóre la școla românéscă dela Silistra.

D-lŭ membru corespondentŭ C. Erbiceanu a dăruitŭ 1 volumŭ manuscriptŭ grecescŭ și 10 volume manuscripte de ale rĕposatuluĭ archiereŭ Filaretŭ Scribanŭ.

D-lŭ membru corespondentŭ C. Esarcu a dăruitŭ 1 volumŭ manuscriptŭ latinescŭ din 1648, scrisŭ la Episcopia catolică dela Bacăŭ; de asemenea 16 copiĭ de pe documente din secolele XVII și XVIII, decopiate din archivele dela Veneția.

D-lŭ membru corespondentŭ Dr. N. Kalinderu a dăruitŭ o copie de pe poemulŭ armenescŭ din secolulŭ XVI «Lamentațiunĭ asupra Armenilorŭ din Valachia.»

D-lŭ membru corespondentŭ D. C. Ollănescu a dăruitŭ unŭ actŭ originalŭ din 1879 alŭ Patriarchieĭ din Constantinopole, îndreptatŭ în contra societățiĭ macedo-române din Bucurescĭ, și unŭ manuscriptŭ grecescŭ din secolulŭ XVIII.

P. S. S. Episcopulŭ Ghenadie alŭ Râmniculuĭ a dăruitŭ unŭ hatișerifŭ originalŭ.

D-lŭ Radu Rosetti a dăruitŭ unŭ chrisovŭ dela Eustratie Dabija și o carte de judecată din 1632 (7141.)

D-lŭ Sava Șomănescu din Craiova a dăruitŭ unŭ chrisovŭ slavonŭ pe pergamentŭ din 1581 (7089.)

D-lŭ C. Colțescu din Cărbunescĭ (Gorjŭ) a dăruitŭ 20 documente istorice dintre aniĭ 1784—1847.

D-lŭ inginerŭ Zane a dăruitŭ o colecțiune de scrisorĭ dintre aniĭ

1850—1872; majoritatea lorŭ o formézā scrisorile poetuluĭ Bolintineanu, adresate luĭ Alexandru Zane, tatălŭ donatoruluĭ.

D-lŭ Ernestŭ Vârnavŭ a dăruitŭ 2 chrisóve slavonescĭ pe pergamentŭ din 1568 și 1570.

D-lŭ O. Lugoșianu, funcționarŭ în Biblioteca Academieĭ, a dăruitŭ 2 volume manuscripte românescĭ din secolulŭ XVIII.

D-lŭ G. Murnu a dăruitŭ 1 volumŭ manuscriptŭ «Rogàtariu ... in lımba kurată daco-macedo-romànescà,» scrisŭ pe la 1820.

6. Cele-lalte colecțiunĭ ale Academieĭ s'aŭ înmulțitŭ prin următórele darurĭ:

M. S. Regele a dăruitŭ unŭ albumŭ, cuprindêndŭ 2 reproducerĭ în culorĭ a stemeĭ Țēreĭ-Româneacĭ și 2 tipurĭ de Românĭ dintr'unŭ «Stammbuch» din întâia jumĕtate a seculuĭ XVII, și portretulŭ rĕposatulŭ V. Alecsandri.

D-lŭ Secretarŭ generalŭ D. A. Sturdza a dăruitŭ 12 stampe chromolitografice, representândŭ vederĭ pe Dunărea de jos.

D-lŭ T. Maiorescu a dăruitŭ reproducerea în mărimea originală a două picturĭ murale dela biserica episcopală a Curțiĭ de Argeșŭ.

P. S. S. Episcopulŭ Ghenadie alŭ Râmniculuĭ a dăruitŭ unŭ albumŭ de fotografiĭ, representândŭ monumente religióse din județulŭ Vâlcea.

D-na vĕduvă V. Alecsandri a dăruitŭ portretulŭ rĕposatuluĭ sĕŭ soțŭ.

D-lŭ Constantinŭ Bălcescu a dăruitŭ portretulŭ luĭ V. Alecsandri lucratŭ în daguerrotipie.

D-lŭ G. M. Tătărăscu a dăruitŭ portretulŭ luĭ Nicolae Bălcescu, lucratŭ de pe natură la Paris în 1851.

D-lŭ Ionŭ I. Brătianu a dăruitŭ o copie de pe unŭ portretŭ fotograficŭ alŭ luĭ Nicolae Bălcescu.

D-lŭ George Ardeleanu, advocatŭ în Timișóra, a dăruitŭ portretulŭ în oleŭ alŭ fabulistuluĭ Dimitrie Cichindeal.

Tabloulŭ de maĭ josŭ arată sporirea totală a colecțiunilorŭ Academieĭ în anulŭ 1892—93.

	Cărţĭ tipărite	Manuscripte	Documente	Diare	Foĭ volante	Charte	Atlase	Albumurĭ	Portrete	Stampe
Cumpĕrate . .	492	11	249	12	98	58	5	5	—	21
Schimbŭ . . .	616	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dăruite	3.536	103	51	78	4	3	1	1	8	16
Conformŭ legeĭ	948	—	—	231	—	—	—	—	—	—
Totalŭ . .	5.592	114	300	321	102	61	6	6	8	37

Din următórele cifre se póte vedé crescerea colecţiunilorŭ Academieĭ, în comparaţiune cu a celorŭ 4 anĭ trecuţĭ, şi anume:

	Cărţĭ tipărite	Manuscripte	Diare	Foĭ volante	Documente	Charte	Fotografiĭ	Portrete	Stampe	Planurĭ topograf	Peceţĭ	Icóne	Atlase	Albumurĭ
1888—89	1.979	26	—	—	596	—	—	—	26	5	—	—	—	—
1889—90	1 745	15	227	—	1 334	2	13	—	2	—	8	4	—	—
1890—91	1.804	8	202	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—
1891—92	1.983	36	241	19	1.111	7	—	39	16	—	—	—	—	—
1892—93	5.592	114	321	102	300	61	—	8	37	—	—	—	6	6

Anulŭ acesta s'aŭ legatŭ 915 volume, dintre carĭ 191 in-folio, 199 in-4° şi 525 in-8°.

Crescerea colecţiunilorŭ Academieĭ de 4 anĭ încóce a luatŭ o desvoltare din ce în ce maĭ mare; din cifrele pe carĭ am avutŭ onórea a vi le expune, se vede că anulŭ acesta, cu deosebire, cifra cărţilorŭ tipărite şi a manuscriptelorŭ intrate este covêrşitóre anilorŭ precedenţĭ; ea este întreită faţă de a anuluĭ trecutŭ, care representase cea maĭ mare cifră până atuncĭ.

Şi anulŭ trecutŭ amŭ avutŭ onórea a vĕ arĕtà, Domnilorŭ Colegĭ, că cifra cărţilorŭ, carĭ conformŭ legiĭ trebuescŭ trimise Academieĭ şi sunt consemnate în tabloulŭ de maĭ sus, nu represintă decât în mod aproximativŭ mişcarea tipografică din ţéră. Pe lângă întârḑierea trimiteriĭ tipăriturilorŭ şi neputinţa de a le controlà, se maĭ adaoge şi alte inconveniente. Aşà, se află tipografĭ, carĭ interpretéză în modulŭ celŭ maĭ rĕŭ-voitorŭ legea din 1885, trimiţêndu-ne cărţĭ fără gravurĭ, chiar dacă trimiterea lorŭ în stare completă nu i-ar costà alt-ceva decât puţină bună-voinţă. Ba se află tipografĭ chiar în Bucurescĭ, carĭ facŭ o tipărire anume pe hârtie de cea maĭ rea calitate, pentru exemplarele cerute de lege.

Până acum doĭ anĭ, nedispunêndŭ de localŭ spaţiosŭ şi de personalulŭ suficientŭ, Biblioteca şi colecţiunile Academieĭ eraŭ puse aprópe numaĭ la disposiţiunea membrilorŭ, aşà că publiculŭ nu avea îndestulă putinţă de a utilisà cărţile şi numerósa colecţiune de documente.

Sala de lectură a Bibliotecei, înfiinţată numaĭ de doĭ anĭ, deşi nu destulŭ de încăpĕtóre, este însă visitată într'unŭ modŭ regulatŭ de 20 până la 25 lectorĭ pe ḑi. Maĭ alesŭ anulŭ acesta ea a adusŭ serviciĭ însemnate unuĭ mare numĕrŭ de cetitorĭ, fiind-că Biblioteca Centrală a Statuluĭ, din pricina instalăriĭ sale în altŭ localŭ, a fostŭ închisă pentru publicŭ dela Iunie anulŭ expiratŭ până la 11 Ianuarie anulŭ curentŭ. Majoritatea visitatorilorŭ o forméză studenţiĭ Facultăţiĭ de litere (Secţiunea istorică şi filologică), carĭ găsescŭ în Biblioteca Academieĭ o literatură bogată, privitóre la cestiunile istorice şi linguistice.

Pe lângă materialele însemnate, pe carĭ le conţine Biblioteca nóstră, ea maĭ ofere o înlesnire mare cetitorilorŭ, prin faptulŭ că este deschisă ḑece ore fără întrerupere, dela 8 a. m. până la 6 p. m.

Odată cu sala de lectură s'a înfiinţatŭ şi unŭ cabinetŭ alŭ manuscriptelorŭ, care acum se află pe cale de completă organisare. Colecţiunile de documente, dăruite şi cumpĕrate, se inventoriază, aşà cum se primescŭ, fără a se puté ţine séma de ordinea lorŭ chronologică. Aḑĭ Academia fiindŭ în posesiunea unuĭ numĕrŭ însemnatŭ de documente, a fostŭ de neapĕrată necesitate rênduirea lorŭ si-

stematică. Și în acestŭ sensŭ s'a și făcutŭ unŭ micŭ începutŭ, formându-se un catalogŭ chronologicŭ pe fișe mobile, pe carĭ documentele sunt scrise cu datele și cuprinsulŭ lorŭ; ast-felŭ ele potŭ servì cu înlesnire la studiĭ istorice.

Cabinetulŭ manuscriptelorŭ, deși nu este o sală proprie pentru cercetărĭ istorice și face în acelașĭ timpŭ și serviciulŭ de cancelarie, totușĭ a fostŭ pusŭ, în cursulŭ anuluĭ, sub supravegherea unuĭ funcționarŭ, la disposițiunea publiculuĭ.

Documentele inventoriate în anulŭ acesta aŭ atinsŭ suma de 2.000, conținute în 9 pachete de circa 250 bucățĭ fie-care.

S'aŭ scrisŭ pe fișe și s'aŭ așeḑatŭ în catalogulŭ chronologicŭ 5.526 documente.

De asemenea s'aŭ rênduitŭ și legatŭ diferite alte documente în 75 volume de circa 250 bucățĭ fie-care.

Anulŭ acesta s'a terminatŭ rênduirea și catalogarea biblioteceĭ rĕmasă dela rĕposatulŭ Nifonŭ Bălășescu, a biblioteceĭ primite dela d-na Dr. Vlastò din Craiova, precum și a biblioteceĭ luĭ Gheorghe Lazărŭ.

Acum se lucréză la regularea și catalogarea bibliotecelorŭ Hasdeŭ, Hepites și I. A. Cantacuzino. Se va procede de asemenea câtŭ maĭ curîndŭ și la catalogarea biblioteceĭ lăsate prin legatŭ Academieĭ de regretatulŭ nostru colegŭ, Episcopulŭ Melchisedec.

S'a refăcutŭ cu totulŭ inventariulŭ biblioteceĭ Ghenadie, care forméză Secțiunea *G*.

Cărțile catalogate în cursulŭ anuluĭ acesta se cuprindŭ în următórele cifre:

In Secțiunea *G*. (Ghenadie) s'a continuatŭ a se înregistrà în inventariŭ și a se catalogà dela No. G. 676 până la No. G. 853, în carĭ se cuprindŭ volume.	195
In Secțiunea *A*. s'a inventoriatŭ și catalogatŭ dela No. 10.229 până la No. 12.743, în carĭ se cuprindŭ volume . .	3.665
Ceea ce face în totalŭ, volume inventoriate și catalogate.	3.860

De multe orĭ însă în cursulŭ anuluĭ, lucrările Biblioteceĭ sunt întrerupte cu facerea corecturilorŭ de tiparŭ a publicațiunilorŭ Aca-

demieĭ. Așà de esemplu anulŭ acesta, s'aŭ corectatŭ în biuroulŭ Academieĭ 132 cóle de tiparŭ.

Trebuindŭ de multe orĭ a se face douĕ și maĭ multe corecturĭ de tiparŭ la fie-care cólă, prin acésta se răpesce multŭ timpŭ funcționarilorŭ Bibliotecei, carĭ altmінterĭ ar puté ajunge la curentŭ cu regularea și catalogarea diferitelorŭ colecțiunĭ, și în urmă ar puté începe alte lucrărĭ folositóre, precum completarea și continuarea bibliografieĭ publicațiunilorŭ periodice românescĭ, alcătuirea uneĭ bibliografiĭ generale române și altele.

De aceea socotimŭ de o neapĕrată trebuință, Domnilorŭ Colegĭ, a se descărcà personalulŭ Bibliotecei de aceste lucrărĭ, însărcinându-se cu ele unŭ funcționarŭ specialŭ.

O piedică mare pentru întinderea Bibliotecei este lipsa de spațiŭ. Din acéstă causă a trebuitŭ să înceteze continuarea Bibliotecei așezate în etagiulŭ de jos, căcĭ ea s'a întinsŭ până la sala ocupată acuma de dublete, cuprindêndŭ întregŭ localulŭ disponibilŭ.

Sala dubletelorŭ și depositulŭ de publicațiunĭ ale Academieĭ cuprindŭ treĭ sălĭ din partea dela sfîrșitŭ a edificiuluĭ. Dintre acestea, sala dubletelorŭ e fórte neîncăpĕtóre și cu atâtŭ maĭ improprie, cu câtŭ dubletele crescŭ neîncetatŭ prin cele 2 esemplare din cărțile trimise conformŭ legeĭ, carĭ ne sosescŭ dilnicŭ.

Din îngrămădirea peste mĕsură în acéstă sală s'ar puté produce deteriorărĭ marĭ cărțilorŭ și în acelașĭ timpŭ se împedică și întinderea Bibliotecei.

De aceea credemŭ, Domnilorŭ Colegĭ, că e de cea maĭ grabnică trebuință să se afle mijloculŭ de a scóte din localulŭ Academieĭ depositulŭ de publicațiunĭ și sala dubletelorŭ, găsindu-li-se altă instalare.

Din cele de maĭ sus se vede lămuritŭ, că Academia îșĭ sporesce în modulŭ celŭ maĭ satisfăcĕtorŭ colecțiunile sale și, prin felulŭ cum este alcătuitŭ serviciulŭ sĕŭ, aduce dі cu dі folóse reale celorŭ carĭ se ocupă cu studiĭ seriόse, privitóre maĭ alesŭ la istoria, literatura și limba română.

Membriĭ Comisiuniĭ: *Gr. Ștefănescu, N. Quintescu, V. Maniu.*

Cărțile cumpĕrate în anulŭ 1892—93.

Acathistŭ cu multe alése rugăciunĭ pentru evlavia fieşte-căruia creştinŭ. Buda 1807. — 1 vol. in-8°.

Adunarea legiuirilorŭ ce s'aŭ maĭ înfiinţatŭ după publicuirea celorŭ din 1853. Bucurescĭ 1856. — 1 vol. in-8°.

Albina românéscă, gazetă politică şi literară Iaşĭ 1841. — 1 vol. in-fol.

Alegerile în districtulŭ Argeşŭ şi machinaţiile patrioţilorŭ privilegiaţĭ Bucurescĭ 1861. — 1 br. in-8°.

Alfieri, Filip şi Orest. Douĕ tragediĭ traduse de S Marcovicĭ. Bucurescĭ 1847 — 1 vol. in-8°.

Algarotti (Comte), Lettres sur la Russie. Londres 1769. — 1 vol. in-8°.

Amorulŭ, culegere de cânturĭ naţionale şi populare Bucurescĭ 1866. — 1 vol. in-8°.

Andrievicĭ (S), Carte de cetire. Viena 1869 — 1 vol. in-8°.

Anleitung zur Rechtschaffenheit... Lesebuch. — Ducere de mână către cinste şi dreptate.... rênduită carte. Ofen (Buda) 1798. — 1 br in-8°.

Annales de chimie et de physique. VI série Paris 1893. — 1 vol. in-8°.

Annales des sciences naturelles Botanique. VII série. Tome XV. Paris 1892
» » » » Zoologie. VII série. Tome XIII, XIV. Paris 1892. — 2 vol. in-8.

Anonymus Notarius Béla király névtelen jegyzöjének könyve. Budapest 1892. — 3 vol. in-4°.

Antemĕsurarea. Casă pentru cantonierĭ. — 1 br. in-8° gr.

Anunciulŭ Eforieĭ Spitaluluĭ Brâncovenescŭ şi a Bisericiĭ Domniţiĭ Bàlaşi şi statutele acestorŭ stabilimente. Bucurescĭ 1862. — 1 br. in-8°.

Archiv für lateinische Lexikographie und Grammatik. Herausgegeben von Eduard Wölfflin. VIII Jahrgang. Leipzig 1892. — 1 vol. in-8°.

Archiv für österreichische Geschichte. LXXVIII, LXXIX Band. Wien 1892 — 2 vol. in 8°.

Archiv für slavische Philologie Herausgegeben von V. Jagić. XV Band. Supplement-Band. Wien 1892. — 2 vol in-8°.

Archives diplomatiques Recueil mensuel international de diplomatie et d'histoire. II Série 1892—93. — 3 vol 8'

Arménie. Une conférence sur l'histoire d'Arménie Paris 1879. — 1 br. in-8⁰.

» La question arménienne. Paris 1872. — 1 br. in-8⁰.

» Traduction de la lettre du clergé de la communauté arménienne catholique orientale, en réponse à la lettre de Mgr. Pluym. II e édition. — 1 br. in-8⁰.

» Lettera del clero della communità armeno-cattolica in risposta della lettera di Mgr. Pluym. — 1 br. in-8⁰

Asaki (G), Adaos literar la Monitoru'l Oficial a Moldoveĭ. De anu'l noŭ 1861. Iașĭ 1861. — 1 br. in-4⁰.

» — Idem pe Februarie 1861. Iașĭ. — 1 br. in-4⁰.

» Tablo hronologhicŭ de istoria veche și nouă a Moldoveĭ. Partea I. — Iașĭ 1842. — 1 vol. in-8⁰.

Bădescu (N.), Discursurĭ bisericescĭ și patru disertațiĭ teologice. Bucurescĭ 1869. — 1 vol. in 8⁰.

Baronzi (G. A), Castelulŭ Brâncovenescŭ. Tradusŭ. Bucurescĭ 1852. — 1 vol. in-8⁰.

» Eleonora Dramă Bucurescĭ 1844. — 1 vol in-8⁰

Barițiŭ (G.), Memorialu pentru celu d'întâiu drumu de feru în Români'a unită. Brasiovu 1862. — 1 br. in-4⁰.

Basilic (Marchet Jacques), Brief et vray Récit de la prinse de Terouane et Hedin .... en latin et en français Paris 1874. — 1 vol. in-8⁰.

Батюшковъ, Бессарабія. Petersburg 1892. — 1 vol. in 8⁰.

Becattini (Fr), Storia della Crimea. Venezia 1785 — 1 vol. in-8⁰.

Berichte über die Verhandlungen der königl. sächsischen Gesellschaft der Wissenschaften zu Leipzig. 1877. I-II; 1878. I-II, 1880. I-II. Leipzig 1878-81. — 6 vol. in-8⁰.

Bessarabia. Rĕspunsŭ broșureĭ: Les travailleurs des intérêts slaves en Bessarabie. Ismail 1873. — 1 br. in-8⁰.

Bibliotecă desfătătóre și plină de învĕțătură de S. C. — 1 br. in-8⁰.

Biblioteca pentru tinerimea română. Prescurtare de cunoscințe usuale. Ediția II. Bucurescĭ 1842. — 1 br. in-8⁰.

Bilcirescu (Ecaterina), Șceptrulŭ și Cața. Tradusă. Bucurescĭ 1852. — 1 vol. in-8⁰.

Bissaccioni (M.), Historia delle guerre civile di questi ultimi tempi. Venezia 1655.

Blaramberg (N. Moret de), Un discours. Bucharest 1868. — 1 br. in-8⁰.

Bobulescu (Arch. J), Cuvîntŭ rostitŭ la înmormîntarea Marieĭ Rosetŭ. Ediția II. Iașĭ 1846 — 1 br. in-8⁰.

Boerescu (C), Aldo și Aminta saŭ bandițiĭ. Bucurescĭ 1855. — 1 vol. in-8⁰.

Bolintineanu (D.), Stefanŭ celŭ tînĕrŭ Vodă. Bucurescĭ 1872. — 1 br. in-8°.
Bolliac (C.), Curiosulŭ No. 2 şi 3. Bucurescĭ 1837. — 2 br. in-8°.
Brâncoveanu (Bibescu B.), Printzulŭ George D. Bibescu înaintea opiniei publice. Bucurescĭ 1858. — 1 br. in-8°.
Brâncovenescŭ (Spitalŭ). Insciinţare de resultatulŭ lucrărilorŭ spitaluluĭ Brâncovenescŭ .. în curgerea anilorŭ 1856 şi 1857. Bucurescĭ 1858.—1 br. in-8°.
Brockhaus Conversations-Lexikon. XIV Auflage. I—V Band. Leipzig 1892.— 5 vol. in-8° gr.
Brot (Alphons), Biblioteca romanţo-istorică. Din ale luĭ. . Traduse de I. Samurcaşŭ. Partea I—III. Bucurescĭ 1839. — 3 vol. in-8°.
Brugmann (Karl), Grundriss der vergleichenden Grammatik der indogermanischen Sprachen. II Band. Strassburg 1892. — 1 vol. in-8°.
Brunner (H.), Deutsche Rechtsgeschichte. I—II Band. Leipzig 1887—1892.— 2 vol. in-8°.
Bucoavnă pentru învĕţătura pruncilorŭ. Braşovŭ 1826. — 1 vol. in-8°.
Bukowina. Zur Begründung der Bukowinaer Landes-Petition. Wien 1840.— 1 br. in-8°.
Bunyitay (Vincze), Biharvármegye Oláhjai s a vallás-unió. Budapest 1892. — 1 br. in-8°.
Burlan (I. A.), Studentulŭ. Bucurescĭ 1850 — 1 vol. in-8°.
Busch (Dr. Moritz), Die Türkei. Reisehandbuch für Rumelien, die untere Donau, Anatolien, etc. Triest 1870. — 1 vol. in-8°.
Byron, Din scrierile luĭ. Traduse de I. Eliade. Bucurescĭ 1834. — 1 vol. in-8°.
Byzantinische Zeitscrift. Herausgegeben von K. Krumbacher. I Band. Leipzig 1892. — 1 vol. in-8°.
Calendarŭ aşezatŭ pe şeapte planete. Bucurescĭ 1858. — 1 vol in-8°.
Calendarŭ popularŭ pentru anulŭ 1845, 1846. Bucurescĭ. — 2 vol. in-8°.
Calendarŭ prevestitorŭ întocmaĭ după originalulŭ celŭ adevĕratŭ alŭ vestituluĭ astronomŭ Kazamia pentru anulŭ 1855. Bucurescĭ.— 1 vol. in-8°.
Calendariŭ pe anulŭ 1818, 1831. Buda. — 2 vol. in-8°
Calendariŭ pe anulŭ 1853, 1858. Sibiiŭ. — 2 vol. in-8°.
Calendarŭ pe anulŭ 1855. Iaşĭ. — 1 vol. in-8°.
Canoanele mărturisiriĭ. Bucurescĭ 1850. — 1 vol. in-8°.
Carcalechi (Zaharie), Biblioteca românéscă întocmită în 12 părţĭ, după numĕrulŭ celorŭ 12 lunĭ. Partea I. Buda 1821. — 1 vol. in-8°.
Carte de conversaţiune şi vocabulariŭ germanŭ şi românŭ. Ediţiunea II. Sibiiŭ 1857. — 1 vol. in-8°.
Carte fórte folositóre de sufletŭ, despărţită în treĭ părţĭ. Buzeŭ 1838. — 1 vol. in-8°.
Catalogŭ de cărţile tipărite la Institutulŭ Albineĭ. Iaşĭ 1847. — 1 br. in-8°.

Catavasiiariŭ cu toate cele trebuinciŏase cântărĭ ce se cântă preste totŭ anulŭ. Catavasiĭ românescĭ şi grecescĭ. Buzeŭ 7277 (1769). — 1 vol. in-8° p.

Centralblatt fur Bibliothekswesen. Herausgegeben von Dr. O. Hartwig. X Jahrgang. Leipzig 1893. — 1 vol. in-8°.

Chardonne (L. de), Les Roumaines. Mitsa. II édition Paris 1884.—1 vol. in-8°.

Chateaubriand, Aventurile celuĭ din urmă Abenseragiŭ. Bucurescĭ 1854.— 1 vol. in-8°.

» Natcheziĭ, trad. de I. N. Şoimescu. I—III. Bucurescĭ 1854 —3 vol. in-8°.

Chirculescu (N. G). Scurtă arĕtare a religiuneĭ mahometane. Tradusă din grecesce. Bucurescĭ 1861. — 1 vol. in-8°.

Chopin, Russie, suite de la Russie d'Europe.—Crimée, Circassie et Géorgie par M. César Famin.—Arménie par M. Boré. Paris 1857. — 1 vol. in-8°.

Ciasoslovŭ care cuprinde în sine toată slujba de zi şi de noapte. Iaşĭ 7258 (1750) — 1 vol. in-4° p

Collectio librorum juris graeco-romani ineditorum. Ecloga Leonis et Constantini. Lipsiae 1852. — 1 vol. in-8°.

Collecţiune de nuvelle, poesiĭ şi altele. Bucurescĭ 1855. — 1 vol in-8°.

Comitetulŭ centralŭ alŭ Uniriĭ din Bucurescĭ — 1 fóie volantă

Cornet (Enr), Le guerre dei Veneti nell 'Asia. 1470—74. Viena 1856. — 1 vol. in-8°.

Corespondinţe între Ministerulŭ din întru şi Muncipalitatea Capitaleĭ. Bucurescĭ. — 1 br. in-8°.

Crecana (Ch), Extract din Téstaméntul cel vechiu. Sibiĭu 1834.— 1 vol. in 8°.

Creţescu (A), Crucea de lemnŭ. Tradusă Bucurescĭ 1847.—1 vol. in-8°.

Cromeri (Mart.), De origine et rebus gestis Polonorum libri XXX. Basileae. — 1 vol. in-4°.

Cuvelie şi *Leopold*, Macabeiĭ saŭ luarea Ierusalimuluĭ. Tradusă de I. N. Ş. Bucurescĭ 1849. — 1 vol. in-8°.

Cuvîntŭ adresatŭ Inălţimeĭ Sale Domnuluĭ Românieĭ Bucurescĭ 1864. — 1 fóie volantă.

Danube. Mémoire sur le régime administratif établi aux embouchures du Danube. Galatz 1867. — 1 br. in-4°.

Demetrescu (Oprea), Ore-carĭ învĕţăminte agricole despre semĕnăturĭ, pomĭ şi florĭ. Bucurescĭ 1862. — 1 br. in-8°.

Depărăţianu (Al), Grigore Vodă. Dramă în 5 acte şi în versurĭ. Bucurescĭ 1864 — 1 br. in-8°.

Descriere de cele peste fire sĕvêrşite minunĭ de Prea curata Maica născĕtoarea de Dumnedeŭ. Traduse de Paharniculŭ A. G. L. Bucurescĭ 1852. — 1 vol. in-8°.

Deşiu (Andreiŭ). Plângerile luĭ .. către Adunarea legislativă, cerêndŭ restituirea în drepturile sale politice şi civile. Bucurescĭ 1870. — 1 br. in-8°.

Deutsche Revue über das gesammte nationale Leben der Gegenwart. Herausgegeben von Richard Fleischer. 1892. Breslau-Berlin. — 4 vol. in-8°.

Dimitrie (Mitropolitul Rostovuluĭ), Adunare pe scurtŭ de eresurile Lipovenilorŭ. Bucurescĭ 1859. — 1 br. in-8°.

Dio (A.), Tótă viaţa femeiască în câte-va césurĭ. Iaşĭ 1840. — 1 br. in-8°.

Dionisie (Episcopulŭ), Principiĭ generale de înţelepciune. Buzeŭ 1871. — 1 br. in-8°.

Direcţiunea Domeniilorŭ Statuluĭ Contractŭ (formularŭ) — 1 br. in-8°.

Doctoru de casă, culesŭ din maĭ multe cărţĭ pentru folosulŭ obştescŭ. 1816. — 1 br. in-8°.

Doglioni (Gio. N), Historia delle guerre d'Ungheria. Cremona 1596. — 1 vol. in-8° p.

Doublet (V.), Cursŭ practicŭ de stilŭ epistolarŭ. Tradusŭ de A. Pretorianŭ. Bucurescĭ 1857. — 1 br. in-8°.

Dreptulŭ. Legislaţiune, doctrină, jurisprudenţă, etc. Aniĭ III, IV şi V. 1873 – 1875. Bucurescĭ. — 3 vol. in-4°.

Dumas (A.), Speronare. Tradusŭ de I. Eliade. Bucurescĭ 1847. — 1 vol. in-8°.

» Din Corricolo Tradusŭ de I. Eliade. Partea II. Bucurescĭ 1847. — 1 vol. in-8°.

» Acté saŭ mórtea luĭ Neron. Tradusă de C. Gane. Tom. I—II. Iaşĭ 1851 — 2 vol. in-8°.

Dzanoglu Lesviodax (A.), Nóptea şi ḑiua Rosii. Traducere. Bucurescĭ 1836. — 1 vol. in-8°.

Enciclopædia Britannica. Part. 81. XI edition. Edinburgh 1892. — 1 vol. in-4°.

Erdmannsdörffer (Dr. Bernhard), Deutsche Geschichte vom Westfälischen Frieden bis zum Regierungsantritt Friedrichs des Grossen. I Band Berlin 1892. — 1 vol. in-8°.

Eudoxia. Tradusă din franţuzesce de I. P. Brăila 1841. — 1 vol. in-8°.

Evanghelia Domnuluĭ şi Mântuitoruluĭ nostru Isus Hristos. Editată de Th Codrescu şi D. Gusti. Iaşĭ 1862. — 1 vol. in-8°.

Fallmerayer (Dr. J. Ph.), Fragmente aus dem Orient. I—II. Band. Stuttgard-Tübingen 1845. — 2 vol. in 8°.

Fényes Alexius, Statistik des Königreichs Ungarn. I — II Theil. Pesth 1843—44. — 2 vol. in-8°.

Féréal (M. V. de), Misterele Inquisiţieĭ. Traducere de P. M. Georgescu. I—II. Bucurescĭ 1855. — 2 vol. in-8°.

Finkel (Dr. L.), Bibliografia historyi Polskiej Część I. Lwowie 1891. — 1 vol. in-8°.

Flower (William Henry) and *Richard Lydekker*, An introduction to the study of mammals living and extinct. London 1891. — 1 vol. in-8°.

Focion, Dialogurile luĭ . . . . Traduse de S. Marcovicĭ. Bucurescĭ 1844. — 1 vol. in-8°.
Fontes rerum Austriacarum. Diplomataria et acta. XLVI Band. Wien 1892.— 1 vol. in-8°.
Fournier, Russie, Allemagne et France. Grimma 1844.—1 vol. in-8°.
Freschot (C.), Memorie historiche e geografiche della Dalmazia. Bologna 1687.— 1 vol. in-8°.
Galatz. Rapport sur le budget de Galatz. Galatz 1872. — 1 br. in-8°.
Garden (Comit. de), Tabloŭ istoricŭ alŭ diplomaţieĭ. Craiova 1857. — 1 br. in-8°.
Gardthausen (V.), Griechische Palaeographie. Leipzig 1879.— 1 vol. in-8°.
Gautier (L.), Les épopées françaises. II. Edition II. Paris 1892. — 1 vol. in-8°.
Gavra (Al), Lecsiconŭ de conversaţie istoricescŭ-religionariŭ. Tom. I. Buda 1847. — 1 vol. in-8°.
Gazeta de Focşanĭ. Anulŭ I (1865). Focşanĭ. — 1 vol. folio.
Geanoglu (Sărdaru Sc), Istoria luĭ Napoleon Bonaparte. Bucurescĭ 1840. — 1 vol. in-8°.
» *(Paharniculŭ Scarlatŭ)*, Aducerea trupuluĭ Impěratuluĭ Napoleon în Franţa Tradusă. Bucurescĭ 1843. — 1 br. in-8°.
» *Lesviodax (A.)*, Povestirĭ din spaimele vrăjitoreştĭ. Din ruseşte. Partea I—IV. Bucurescĭ 1839. — 4 vol. in-8°.
» *(Pah. A)*, Tălcuirea viselorŭ. A III ediţie. Bucurescĭ. — 1 vol. in-8°.
Genilie (I.) Geografie istorică, astronomică, naturală şi civilă a continentelorŭ în generalŭ şi a Românieĭ în particularŭ. Bucurescĭ 1835. — 1 vol. in-8°.
» Prinţipurĭ de Geografie. Bucurescĭ 1841. — 1 br. in-8°.
» Principe de Geografie. Bucurescĭ 1855. — 1 br. in-8°.
Genlis (Contesa de), Palmira şi Flaminia saŭ secretulŭ. I—II. Iaşĭ 1852.— 2 vol. in-8°.
» *(M-me de)*, Prinţesa de Clermont. Bucurescĭ 1842. — 1 vol in-8°.
Geschichte und Ursachen der Kriege zwischen den Russen und Türken. 1—6 Stück. Frankfurt und Leipzig 1787—88. — 2 vol. in-4°.
Gesner. Din scrierile luĭ. Celŭ d'întâiŭ plutitorŭ. Tradusŭ de I. Costinescu 1840. — 1 br. in-8°.
Gfrörer (A. Fr), Byzantinische Geschichten. I—III Band. Graz 1872—74 — 3 vol. in-8°.
Ghika (Ion), Pledoriulŭ trimisŭ la judecătoria Districtuluĭ Dâmbovitza pentru constatarea drepturilorŭ sale politice. Bucurescĭ 1859. — 1 br. in-8°.
Godefroy (Frédéric), Dictionnaire de l'ancienne langue fraçaise et de tous ses dialectes du IX-e au XV-e siècle. Fasc 69—71 Paris 1892. — 3 br. in-4°.

Grigorie Theologulŭ (Sf.), Cuvîntulŭ de despărţire... tradusŭ de Archimandritulŭ Teoctistŭ Scribanŭ. Bucurescĭ 1869. — 1 br. in-8°.
Grober (G.), Grundriss der romanischen Philologie. II Band, 1. Strassburg 1893. — 1 vol. in-8°.
Grotefend (Dr. H), Über Sphragistik. Breslau 1875 —1 vol. in-8°.
» Zeitrechnung des Deutschen Mittelalters und der Neuzeit. II Hannover 1892. — 1 vol. in-8°.
Gruteri (J), Corpus inscriptionum ex recensione et cum annotationibus Joannis Georgii Graevii. Amsterdami 1707. — 4 vol. in-fol.
Gusti (D.), Geografie pentru şcólele primare. Ediţia VI. Iaşĭ 1851.— 1 vol. in-8°.
Halepliu (C), Ucenicul ŭ şarlatanuluĭ. Comedie Bucurescĭ 1851.—1 vol. in-8°.
» Săraculŭ cinstitŭ. Comedie. Bucurescĭ 1851. — 1 vol. in-8°.
Haltavsii (Christiani Gottlob), Calendarium medii aevi praecipue germanicum. Lipsiae 1729. — 1 vol. in-8°.
Herişescu (I. N), Marta şi Maria. Dramă. Tradusă. Bucurescĭ 1853 — 1 vol. in-8°.
Holder (Alfred), Alt-Celtischer Sprachschatz. III Lieferung. Leipzig 1892.— 1 br. in-8°.
Ianoviciu (V.), Gramáteka limbeĭ románescĭ. Viena 1851.— 1 vol. in-8°.
Iconomu (D), Păstorulŭ săracŭ. Tradusŭ. Bucurescĭ 1849.—1 vol. in-8°.
Ilarionŭ (Episcopulŭ), Cuvîntŭ alŭ Prea-sfinţieĭ sale, ḑisŭ la sfinţirea Mitropolieĭ ţĕreĭ româneştĭ. Buzĕŭ 1839. — 1 br. in-8°.
Institutorele, 1874. Craiova— 1 vol. in-fol.
Institutulŭ naţionalŭ de agricultură dela Pantelimonŭ. Catalogŭ de producte, animale.... Bucurescĭ 1867. — 1 br. in-8°.
Instruction relative à la tenue des livres dits «Inventaires». Bucarest 1874. 1 br. in-4°.
Invĕţătură către preoţĭ şi diaconĭ, adică sfătuire cum trebue să se poarte în slujba sf. Leturghiĭ... Buzĕŭ 1835.— 1 vol. in-8°.
Ioanichie Evantias, Scurtă esplicaţie despre obiectele bisericeştĭ. Bucurescĭ 1856.— 1 vol. in-8°.
Ionescu (I.), Dările de sémă către alegĕtoriĭ colegiuluĭ al IV-lea de Roman. Iaşĭ 1885.— 1 vol. in-8°.
Iorgulescu (A)., Manuscrisŭ din Santa Elena. Tradusŭ. Bucurescĭ 1846. 1 vol.— in-8°.
Iovitia (J.), Mus'a română. Almanachu beletristicu. Pesta 1865.— 1 vol. in-8°.
Israélites. Réponse aux attaques dirigées contre les Israélites. — Rĕspunsŭ la atacurile îndreptate în contra Israeliţilorŭ. Bucurescĭ 1868.—1 br. in-8°.
Istrati (N.), Acte oficiale despre datoria Vistierieĭ a Principatuluĭ Moldoveĭ, culese în anulŭ 1856. Bucurescĭ 1857.— 1 br. in-4°.
Иваницковъ (Н), Вновь появившийся островъ на Каспийскомъ Морѣ.- -1 br. in-8°.

Kaminker (Arnold), Paroles pour l'esprit et le coeur. Iassy 1861.—1 vol. in 8°.

Kanitz (F), Beiträge zur Kartographie des Fürstenthums Serbien. Wien 1863.— 1 br. in-8°.

» Die prähistorischen Funde în Serbien bis 1889. Wien 1889.—1 br. in-4°.

Kapper (Siegfried), Südslavische Wanderungen. I—II Band. Leipzig 1853 — 2 vol. in-8.

Kiepert's Atlas antiquus. XI Auflage. Berlin 1892.— 1. vol. in-fol.

Kifalovŭ (M.), Culegerea de tratate între Curţile Otomană şi Ruséscă Bucurescĭ 1850.— 1 vol. in-8°.

» Povaţă în potriva holeriĭ. Bucurescĭ 1842.— 1 vol. in-8°.

» Povaţă nouă în potriva holeriĭ, adică mĕsurĭ de pază şi de lecuire. Tradusă. Bucurescĭ 1847.— 1 br. in-8°.

Kitz (G), Evreica din Algeria. Dramă în cincĭ acte şi şésse tablouri. Tradusă din frantzozesce. Viena 1851. — 1 vol. in-8°.

Kohl (I. G.), Reise nach Istrien, Dalmatien und Montenegro. I—II Band. II Ausgabe. Dresden 1856. — 2 vol. in-8°.

Kok (P. de), Lăptăriţa din Montfermeil. Tradusă din franţozeşte de I. M. Bujoreanu. Bucurescĭ 1855. — 1 vol. 8°.

Kunisch (Richard), Eine Fahrt nach dem Orient. Reisebilder aus Ungarn, Rumänien und der Türkei. Berlin 1869. — 1 vol. in-8°.

Lafont (Ch), Capu d'opera necunoscutŭ. Tradusŭ de G. Lehliul. Bucurescĭ 1845. — 1 vol. in-8°.

Lecca (C.), Etude sur la réserve, à Rome, en France et en Roumanie, Paris 1875. — 1 vol. in-8°. gr.

Lege pentru înaintarea în óste. Bucurescĭ 1862.— 1 br. 8°.

Lettera degli Arcivescovi della sede patriarcale di Cilicia. 1870. — 1 br. in-8°.

Levidi (C. N.), La race hellénique et l'Occident Athènes 1856 — 1 br. in-8°.

Literaturblatt für germanische und romanische Philologie. XIII Jahrgang. Leipzig 1892. — 1 vol. in-4°

Lithurghie, sfînta şi dumneḑeiasca... Sibiiŭ 1798. — 1 vol. in-8°.

Lombroso (Cesare), L'uomo delinquente. Vol I—II. Torino 1889.—2 vol. in-8°.

Louterel, Conferinţe asupra întrebuinţăreĭ manevrelorŭ infanterieĭ în faţa neamiculuĭ. Traducţiune de maiorulŭ I. Logadi. Bucurescĭ 1859. — 1 vol. in 8°.

Lucacĭ (Dr. B.), Manualŭ de epidemicele boale ale dobitoacelorŭ. Bucurescĭ 1855. — 1 vol. in-8°.

Maior (Petru), Predike saŭ învĕţăturĭ la toate duminecile şi sĕrbătorile anuluĭ. Partea I—III. Buda 1811. — 3 vol. in-4°.

Maiorescu (T. L.), Einiges Philosophische in gemeinfasslicher Form. Berlin 1881 — 1 vol. in-8°.

Mănciulescu (A), Ludovicŭ saŭ miculŭ emigratŭ. Bucurescĭ 1853.—1 br. in-8°.

Marcovicĭ (S.), Viaţa Conteluĭ de Comminj. Romanţŭ moralŭ, tălmăcitŭ din franţozeşte. 1830. — 1 br. in-8°.

Mare eşire a luĭ Satană. Tradusă de N. D. Bucurescĭ 1845. — 1 vol. in-8°.

Mărgăritescu (D.), România şi Italia. Brăila 1878. — 1 br. in-8°.

Marigny (Taitbout de), Atlas de la Mer Noire et de la Mer d'Azow. Odessa 1850 — 1 vol. in-fol. obl.

» Hydrographie de la Mer Noire et de la Mer d'Azow. Trieste 1856.— 1 vol. in-8°.

Marmontel, Lădiţa Tradusă de P. Nenişorŭ. Bucurescĭ 1841.— 1 vol. in-8°.

» Velisarie. Scriere morală. Tradusă de Paharniculŭ S. Marcovicĭ. Bucurescĭ 1843. — 1 vol. in-8°.

» Λόγοι τρεῖς ἐκ τῶν ἠθηκῶν τοῦ Μαρμοντέλου. — Treĭ cuvinte din cele moraliceştĭ ale luĭ Marmontel. Tălmăcite de Paharniculŭ Enache Papazoglu. Bucurescĭ 1846. — 1 vol. in-8°.

Martens (F. de), Recueil de traités et conventions conclues par la Russie avec les Puissances étrangères. Tome IX. St. Pétersbourg 1892. — 1 vol. in-8°.

» *(G. Fr. de)*, Nouveau recueil général de traités. Continuation. II Série. Tome XVII. Goettingue 1891.— 1 vol. in-8°.

Masca jos! în două părţĭ. Bucurescĭ 1868. — 1 vol. in 8°.

Mavrodolu (G.), Meriana. Dramă. Bucurescĭ 1851. — 1 vol. in-8°.

Mémoires de la Société géologique de France. Paléontologie. Tome III. Paris 1892. — 1 vol in-4°.

Mihăescu (Gr), Amelia. Tradusă. Craiova 1846. — 1 vol. in-8°.

Millo (M), Unŭ poetŭ romanticŭ. (Scene în versurĭ). Iaşĭ 1850. — 1 br. in-8°.

Mittheilungen der k. k. Central-Commission zur Erforschung und Erhaltung der Kunst- und historischen Denkmale. Neue Folge. Band XVIII. Wien 1892. — 1 vol. in-4°.

Miunhausen. Istoria şi întîmplările baronuluĭ de... Bucurescĭ 1855. — 1 vol. in-8°.

Molière, Amfitrion. Tradusŭ de I. Eliade. Bucurescĭ 1835.— 1 vol. in-8°.

» Precioasele. Comedie într'unŭ actŭ. Tradusă de I. D. Ghica. Bucurescĭ 1835.— 1 br. in-8°.

Monumenta Germaniae historica. Auctores antiquissimi. I—X. Berlin 1877—92. — 10 vol. in-4°.

Muller (P.), Album de douze vues de la ville de Iassi. Iaşĭ 1865. — 1 vol. in-fol.

Negruzzi (C.), Doĭ ţĕranĭ şi cincĭ cârlanĭ. Ediţia II. Iaşĭ 1857.— 1 br. in-8°.

Nifonŭ (Mitropolitulŭ), Principiile fundamentale ale religieĭ saŭ catechismulŭ vîrsteĭ mature. Bucurescĭ 1856.— 1 vol. in-8°.

Nifonŭ (Mitropolitulŭ), Rugăciune cu ocasia deşchideriĭ Divanuluĭ ad-hoc. Bucurescĭ 1857.—1 br. in-4°.

» Rênduiala rugăciuniĭ ce se va sevîrşi în toţĭ aniĭ la 24 Ianuarie. Bucurescĭ 1860. — 1 br. in-4°.

Niţescu (I), Ştefu Nerodu, saŭ ce ştiĭ acésta la ce e bunŭ. Farsă într'unŭ actŭ după a luĭ Kotzebue. Bucurescĭ 1835. — 1 vol. in-8°.

Обмелѣніе Азовскаго Моря. St. Petersburg 1861. — 1 br. in-8°.

Odobescu (A. I.), Mihnea Vodă (celŭ Rĕŭ). Dómna Kiajna. Bucurescĭ 1860.— 1 vol. in-8° p.

Oglinda verităţiĭ saŭ trecutuluĭ şi presentuluĭ de K. Z. X. Bucurescĭ 1861 — 1 br. in-8°.

Orăşianu (N. T.), O fată de măritatŭ. Bucurescĭ 1858. — 1 br. in-8°.

Ormanian (M), Les droits civils et la liberté réligieuse des catholiques d'Orient. Rome 1872. — 1 br. in-8°.

» Il reversurus ovvero la Turchia ed il Papato. Roma 1872. — 1 br. in-8°.

Oroşanu (T.) Selico. Noutate africănéscă. Tradusă. Bucurescĭ 1843.—1 vol. in-8°.

» Inconjurarea Kolhestereĭ. Tradusă. Bucurescĭ 1843.

Ortografia limbeĭ române. Regulele primite de Academia română în 1880 şi 1881 Bucurescĭ 1881. — 1 br. in-8°.

Памятникъ трудовъ православныхъ благовѣстниковъ Русскихъ съ 1793-1853 года. Москва 1857. — 1 vol. in-8°.

Pamfletu Nr. 1. Cum să se dea România pe mâna Românilorŭ. Craiova 1869. — 1 br. in-8°.

Pann (A.), Epitafulŭ saŭ slujba înmormîntăriĭ Domnuluĭ... nostru Iisusŭ Hristosŭ. Bucurescĭ 1853. — 1 br. in-4°.

» Culegere de poveştĭ şi anecdote. Bucurescĭ 1854. — 1 vol. in-8° p.

Papiu-Ilarianu (A.), Die constitutionelle Unabhängigkeit Siebenbürgens... Nach dem rumänischen von I. F. Neigebaur. Breslau 1862. — 1 br. in-8°.

Pelimon (A), Zestrea Suzeteĭ. Tradusă. Bucurescĭ 1852. — 1 vol. in-8°.

» Hoţiĭ şi hagiulŭ. Bucurescĭ 1853. — 1 vol. in-8°.

» Florĭ de Moldo-România. Poesiĭ. Bucurescĭ 1864. — 1 vol. in-8°.

Peschel (Oscar), Völkerkunde. IV Auflage. Leipzig 1885. — 1 vol. in-8°.

Petermann, Geographische Mittheilungen. 1856, 1857 (fasc. 1—10), 1862, 1865 (fasc. 11), 1866—68, 1871—93 Suplem. 5—9, 20—28, 39—54, 56—105. Gotha 1856—93 — 29 vol. şi 86 br. in-4°.

Petrescu (G.), Libertatea individuale. Bucurescĭ 1866. — 1 br. in-8°.

Petrik (Géza), Magyarország bibliographiája. 1712—1860. IV Kötet. Budapest 1892. — 1 vol. in-8°.

Picard Nepotulŭ ca unchiŭ. Comedie în treĭ acte. Tradusă de D. Moşoiŭ dela Pikard. Bucurescĭ 1846. — 1 vol. in-8°.

Picart (B), Albumŭ internaţionalŭ cuprin̦ḑêndŭ descripţiunea ceremonielorŭ

religióse ale tutulorŭ naţiunilorŭ aflate pe suprafaţa pămîntuluĭ. Tradusŭ de M. Wertheimer. Bucurescĭ 1871, 1872, 1874. — 5 vol. in-fol.

Pîcleanu (At. N.), Espunere a chestieĭ locurilorŭ sfinte şi a causeĭ acesteĭ prigonirĭ. Bucurescĭ 1855 — 1 vol. in-8°.

Pierling S. J. (L. P.). Papes et Tsars (1547—1597), d'après des documents nouveaux Paris 1890. — 1 vol. in-8°.

Pilde filosofeştĭ. Sibiiŭ 1795. — 1 vol. in-8°.

Pleşoianu (G), Abecedarŭ greco-românescŭ. Bucurescĭ 1834. — 1 vol. in-8°.

» Columbulŭ. Istorie tradusă. Bucurescĭ 1839. — 1 vol. in-8°.

» Canarulŭ Istorie... tradusă din franţozeşte. Craiova 1840. — 1 br. in-8°.

Poenaru (I M.), Două nuvele morale Bucurescĭ 1880. — 1 br. in-8°.

Popescu (N. D.), Radu alŭ III-lea celŭ Frumosŭ. Nuvelă originală. Bucurescĭ 1864. — 1 vol. in-8°.

Pravilă de obşte asupra faptelorŭ réle şi a pedepsiriĭ lorŭ. Viena 1788.— 1 vol. in-8°.

Prévost, Istoria Manoni Lesco şi a cavaleruluĭ de Grio. Tradusă de St. II Bâjescu. Bucurescĭ 1857. — 1 vol. in-8°.

Principatele Unite. Ministerulŭ Finanţelorŭ alŭ Ţĕreĭ Românescĭ. Instrucţiunĭ. Bucurescĭ 1861. — 1 br. in-8°.

Proiectŭ pentru o biserică de satŭ. 1853. — 1 br. in-8° gr.

Psaltirea Prooroculuĭ şi Inpĕratuluĭ Davidŭ. Sibiiŭ 1831. — 1 vol. in-4°

» saŭ cartea Psalmilorŭ, de pre limba evreiască tradusă de Th. Popŭ Blajŭ 1835. — 1. vol. in-8°.

Quitzmann (Dr E. A.), Reisebriefe aus Ungarn, dem Banat, Siebenbürgen, den Donaufurstenthumern, der Europäischen Türkei und Griechenland. Neue Ausgabe. Stuttgart 1850. — 1. vol. in-8°.

Rangabé (Cléon), Plevna, le jour de la reddition. Vienne 1879. — 1 br. in-8°.

Ratisbonne (Th.), La question juive. Paris 1868. — 1 br. in-8°.

Ravelet (A.), Examen critique du traité de Paris à propos de la persécution contre les Chrétiens. Paris 1874. — 1 br. in-8°.

Reitzenheim (J.), La Pologne parmi les Slaves. Paris 1854. — 1 br. in-8°.

România pe 1838. Bucurescĭ. — 1 vol. in-4°.

Romania. Recueil trimestriel consacré à l'étude des langues et des littératures romanes. Tome XXI Paris 1892. — 1 vol. in 8°.

Roth (F. W. E.), Die Mainzer Buchdruckerfamilie Schöffer während des XVI Jahrhunderts. Beiheft zum Centralblatt für Bibliothekswesen. IX. Leipzig 1892. — 1 vol. in-8°.

Rudow (Dr. W.), Geschichte der rumänischen Schrifttums. Wernigerode 1892. — 1 vol. in-8°.

Russisch-türkische (Der) Krieg. Wien-Leipzig 1854. — 1 vol. in-8°.

Salustie, Răsboiulŭ Catilinarŭ. Tradusŭ de A. Zanea. Bucurescĭ 1840. — 1 vol. in-8°.
Sand (G.), Leone-Leoni. Tradusŭ de A. Rahtivanu. Bucurescĭ 1850 — 1 vol. in-8°.
» Metella şi Orbulŭ, nuvelă de R R. Tellusson. Traduse de G. A. Baronzi. Bucurescĭ 1853 — 1 vol. in-8°.
» Mont-Revêche. Tradusŭ de A. Dertmanŭ. I—II. Bucurescĭ 1853—54. — 2 vol. in-8°.
Savvage (J.), Mémoire du voyage en Russie. Paris 1855. — 1 vol. in-8°.
Schall (T. C), Oesterreichs glorreichste Tage der 13, 14, 15 März 1848 Wien 1848. — 1 br. in-8°.
Schedel (H), Liber cronicarum. Nürnberg 1493. — 1 vol. in-fol.
Scheller (Dr. jur. Hans), Die Staatsrechtliche Stellung von Bosnien und der Herzegowina. Leipzig 1892 — 1 vol. in-8°.
Schinagl (M), Gramatec'a latina. Partea II Tradusa de T. Cipariu. Blasiu 1860. — 1 vol in-8°.
Schwenke (Dr. Paul), Adressbuch der deutschen Bibliotheken. Beiheft zum Centralblatt fur Bibliothekswesen. X. Leipzig. — 1 vol. in-8°.
Scott (W.), Ricard Inimă-de leŭ saŭ Talismanulŭ. Tradusă de I. M. Bujoreanu. Bucurescĭ 1855. — 1 vol. in-8°.
Scurtă arĕtare despre luarea Parisuluĭ. Buda 1814. — 1 vol. in-8°.
Sczerbic (P), Promptuarium statutorum omnium et constitutionum regni Poloniæ. Brunsbergæ 1604. — 1 vol. in-4°.
Seulescul (G), Abeţedariŭ românescŭ. Iaşĭ 1832. — 1 br. in-8°.
Şoĭmescu (S. N.), Cestiunea Orientuluĭ în faţa dreptuluĭ publicŭ europeanŭ. Bucurescĭ 1868. — 1 vol. in-8°.
Spruner (K. v.), Historischer Atlas. Ausser Europa II Auflage. Gotha 1855 — 1 vol in-fol.
» Mittelalter und neuere Zeit. Gotha 1880. — 1 vol. in-fol.
» *-Menke*, Atlas antiquus. Gothae 1865. — 1 vol. fol. obl.
Steaua Dunăriĭ. An. I. 1882. Bucurescĭ. — 1 vol. in-fol.
Stefano (A), Instrucţiĭ către misionariĭ din Moldova. Iaşĭ 1853. — 1 fóie volantă.
Ştirbeiŭ (Gr.), Patriarhiĭ. Istorie trasă din sfânta Scriptură. Tradusă din franţozeşte. I. Bucurescĭ 1839. — 1 vol. in-8°.
Sue (E.), Chernoc Corsarul. Tradus de C. C. Băjescu. Bucurescĭ 1852. — 1 vol. in-8°.
» Matilda saŭ memoriile uneĭ femeĭ june Tradusă de G. A. Baronzi. Vol. I—IV. Bucurescĭ 1853—54. — 4 vol in-8°
» Arthur, jurnalulŭ unuĭ necunoscutŭ Traducţie de D. Teulescu. Vol. I II. Bucurescĭ 1854 — 2 vol. in-8°.

Swift, Călĕtoriile luĭ Gulliver. Traduse de I. D. Negulicĭ. II. Bucurescĭ 1848. — 1 vol. in-8°.

Szarvas (G.) és *Simonyi (Zs.)*, Lexicon linguae hungaricae aevi antiquioris. VI kötet. Budapest 1891—92. — 1 vol. in-4°.

Szinnyei (J.), Magyar irók élete és munkái. II kötet. Budapest 1892. — 1 vol. in-8°.

Tacu (D.), Dreptulŭ de legislaţiune alŭ poporuluĭ românŭ. Iaşĭ 1862. — 1 br. in-8°.

Tâlcuĭala Evangheliilorŭ, în Duminecele Învieriĭ şi ale sĕrbătorilorŭ. Sibiiŭ 1857. — 1 vol. in-8°.

Terrail (Ponson du), Dela Paris la Atena. Tradusă de Dimitrie Gusti. Iaşĭ 1856. — 1 vol. in-8°.

Ţichindélŭ (D.), Filosoficeştĭ şi politiceştĭ prin fabule moralnice învĕţăturĭ. Buda 1814. — 1 vol. in-8°.

Tincovicĭ (D. I), Cuvîntărĭ Dumnezeeştĭ la praznicile Mântuitoruluĭ nostru Iisus Hristos. Buda 1815. — 1 vol. in-8°.

Tornborg (C), Les maximes. Iassy 1885. — 1 br. in-8°

Traité (Le), de Paris. Appel aux Puissances consignataires. Paris 1875 — 1 br. in-8°.

Trebuinciosulŭ, ḑiarŭ ilustratŭ. Anulŭ I. Bucurescĭ 1883. — 1 vol. in-fol

Trista întîmplare a cetăţiĭ Dresda. Buda 1814. — 1 vol. in-8°.

Turkische Wehrmacht und die Armeen der Balkanstaaten, Bulgarien, Griechenland, Serbien, Rumänien und Montenegro. Wien 1892 — 1 vol. in-8°.

Ubicini (A.), Les Serbes de Turquie. Paris 1865. — 1 vol. in-8°.

» Les origines de l'histoire roumaine. Texte revu et publié par Georges Bengesco. Paris 1887. — 1 vol. in-8°.

Ульски (А.), Предварительныя изслѣдованія рельефа дна Каспійскаго Морѣ. St. Petersburg 1863. — 1 br. in-8°.

» О резултатахъ промѣра Каспійскаго Моря въ 1861-62 г. — 1 br. in-8°

Ungaria. Revistă socială-sciinţifică-literară. Anulŭ II (1892). Cluj. — 1 vol. in-8°. gr.

Vacaresco (B. P.), Histoire de l'empire de Russie depuis Pierre-le-Grand, jusqu'à nos jours. Bucharest 1869. — 1 br. in-8°.

Văcărescu (I), Napoleon la Şoen-Brun şi sînta Elena. Bucurescĭ 1847. — 1 vol. in-8°.

Varietăţĭ traduse din franţuzesce de unŭ românŭ. Bucurescĭ 1848. — 1 br. in-8°.

Vartic (T.), Bărbierulŭ de Paris Tradusŭ. Tom. I—IV. Iaşĭ 1852—53. 4 vol. in-8°.

Vehse (Eduard), Tafeln der Geschichte. Dresden 1834. — 1 vol. in-fol.

Vignau (Du), L'état présent de la Puissance Ottomane, avec les causes de son accroissement et celles de sa décadence. Paris 1687. — 1 vol. in-8°.

Visarion (Archim), Canoanicele îndatorirĭ ale preoţilorŭ. Bucurescĭ 1864. — 1 vol in-8°.

Vocea Cleruluĭ, 1876. Bucurescĭ. — 1 vol. in-fol.

Voinescu I-iŭ (I.), Marsel. Tradusŭ d'în franţozeşte. Bucurescĭ 1845. — 1 vol. in-8°.

Voltaire, Sadıcŭ saŭ ursitoarea Istorie asiaticéscă, tradusă dın franţuzeşte de S. Căpăţinénu şi D. Ioniţă Ciupagea. 1831. — 1 vol. in-8°.

Wattenbach (G), Scripturæ græcæ specimina. Berolini 1883. — 1 vol. in-fol.

Wlislocki (Dr. H. V.), Zur Volkskunde der transilvanischen Zigeuner. Hamburg 1887. — 1 br in-8°.

Wolff's (C.), Historischer Atlas. Neunzehn Karten zur mittleren und neueren Geschichte. Berlin 1877. — 1 vol. in-fol.

Zachariae (C. E), Historiæ juris Græco-Romani delineatio. Cum appendice Heidelbergae 1839. — 1 vol. in-8°.

» *a Lingenthal (C. E.)*, Jus græco-romanum. Pars I—VII. Lipsiae 1856—1884. 7 vol. in-8°.

» Kritik und Restitution der Basiliken. St. Petersburg 1865. — 1 br. in 4°.

» Eine Verordnung Justinian's über den Seidenhandel. St. Petersburg 1865. — 1 br. in-4°.

» Die griechischen Nomokanones St Petersburg 1877. — 1 br. in-4°.

» Appendix ad editionem Novellarum Justiniani. Lipsiæ 1884. — 1 br. in-8°

» Pseudo-Photianischer Nomokanon. St. Petersburg 1885 — 1 br. in-4°.

» Geschichte des griechisch-römischen Rechts. III Auflage. Berlın 1892. — 1 vol. in-8°.

Zappa (Ev.), Τρεντοῦρας ἡ κηφὴν ὅστις περιορίζεται ἐντὸς τοῦ κύκλου τῆς Βλαχίας. Bucurescĭ 1847. — 1 vol. in-8°.

» Trântorulŭ care se mărginesce în cerculŭ Românieĭ. Bucurescĭ 1847.— 1 vol. in-8°.

Zeitschrift für romanische Philologie. Herausgegeben von Dr. G. Gröber. XVI Band. Halle 1892. — 1 vol. in-8°.

Zeitschrift für vergleichende Sprachforschung auf dem Gebiete der indogermanischen Sprachen. Herausgegeben von E. Kuhn und J. Schmidt. Gütersloh 1893. — 1 vol. in-8°.

Zimmermann (Franz) und *Carl Werner*, Urkundenbuch zur Geschichte der Deutschen in Siebenbürgen. I[ter] Band: 1191 bis 1342. Hermannstadt 1892. 1 vol. in-8° gr.

Zittel (K. A. v.), Palaeontografica.— Beiträge zur Naturgeschichte der Vorzeit. Stuttgart 1885—86. — 1 vol. in-4°.

Manuscripte.

Alexandria, românesce, ilustrată, scrisă la Iașĭ de Năstase Negrulé, la 1790 Aprilie 1. — 1 vol. in-fol.
Anaforaua Divanuluĭ Moldoveĭ. Copie. 1805. — 1 in-fol.
Cartea înpĕrațilorŭ... foarte spre folosŭ și de învĕțătură pravoslavnicilorŭ creștinĭ. (Brașovŭ) 1796. — 1 vol. in-8°.
Catastihŭ de lécurĭ. 1838. — 1 vol. in-fol.
Ciasoslovŭ (stricatŭ și rĕŭ scrisŭ). — 1 vol. in-4°.
Danțulŭ celorŭ 12 Apostolĭ. — Pılde filosofeștĭ. — 1 vol. in-4°.
Fevruarie în 10 ḑile. Pomenirea sfîntuluĭ Dumneḑeescŭ Mucenicŭ Haralambie. — 1 vol. in-4°.
Leturghia sfîntuluĭ Ioanŭ Chrisostomŭ. Grecesce. — 1 vol. in-8°.
Otejnicŭ. (Făgăraș) 1796. — 1 vol. in-4°.
Raportŭ asupra magasinelorŭ, sistemŭ americanŭ, pentru păstrarea grânelorŭ. — 1 br. in-fol.

Chărțĭ geografice.

Charta țĕriĭ românescĭ. Bucurescĭ. — 1 fóie.
Papasoglu (D), Dıstrictulŭ Prahova. Chartă. 1863. 1 fol.
» » » Dâmbovița » 1863. 1 fol.
» » » Muscel » 1864. 1 fol.
» » » Putna » 1865. 1 fol.
Parleni și *Miller.* Charta Asieĭ după Enr. Berghaus. Iașĭ 1851. — 1 fol.

Stampe.

Andreas Bathori, Cardinal. Portretŭ. — 1 fóie.
Fürst Gregor Ghika. Portretŭ — 1 fóie.
Georgius Basta. Portretŭ. — 1 fóie.
Recueil des vues et habillemens turques, dessinée (sic) d'après nature par le B. de G. 1re—10e, 12e, 13e, 16e, 17e, 21e et 22e feuille. (Vienne). — 16 foĭ.
Représentation de la bataille arrivé (sic) le 7 et 8 Octobre entre les troupes Impériaux sous le... Prince de Hoenloh et l'armée des Turcs... sous... Kara Mustapha Bacha. — 1 fóie.
Sentinelă turcéscă. 1809. — 1 fóie.

COMISIUNEA FONDULUI IOANŬ FĔTU

PENTRU CĂRȚĪ DIDACTICE.

Raportŭ asupra lucrărilorŭ sale în 1892—93.

Fiindŭ din noŭ realeșĭ în Comisiunea Fonduluĭ Ioanŭ Fĕtu, în ședința dela 5 Maiŭ 1892 a sesiuneĭ generale trecute, conformŭ Regulamentuluĭ acestuĭ fondŭ, avemŭ onórea a presentà Academieĭ resultatulŭ lucrăriĭ nóstre în cursulŭ anuluĭ expiratŭ.

Comisiunea întrunindu-se la 15 Maiŭ și 23 Iunie 1892 a hotărîtŭ, ca pentru anulŭ acesta să se împartă cărțĭ gratis la școlele rurale din județulŭ Vâlcea și Fălciŭ, și cerêndu-se Ministeriuluĭ Cultelorŭ și Instrucțiuneĭ publice informațiunĭ de numĕrulŭ și numele personaluluĭ didacticŭ alŭ școlelorŭ rurale din aceste doue județe, s'a constatatŭ că în județulŭ Vâlcea se află 117, iar în județulŭ Fălciŭ 57, ceea ce face 174 școle rurale, dintre carĭ 1 școlă din județulŭ Vâlcea n'are decât numaĭ clasa I și a II-a.

Cărțile alese pentru a fi distribuite anulŭ acesta aŭ fostŭ următérele:

a) Prima carte de cetire și scriere, de C. Meissner, și V. Dogar. Partea I. Prețulŭ 35 banĭ (redusŭ dela 50 banĭ)

b) Manualŭ de învĕțămîntŭ religiosŭ, de Dim. Petrescu. Partea I—IV. Prețulŭ L. 1.25 (redusŭ dela L. 1,65).

c) Manualŭ de geografie, de N Michăilescu. Partea III (Clasa IV). Prețulŭ 60 banĭ (redusŭ dela 75 banĭ).

d) Gramatica română, Etimologia, de I. Manliu. Prețulŭ 64 banĭ (redusŭ dela 80 banĭ).

e) Istoria română, de Gr. G. Tocilescu. Prețulŭ 80 banĭ (redusŭ dela L. 1,20).

Comisiunea a decisŭ să se împartă la fie-care școlă câte 12 exemplare din cartea de sub litera *a*, câte 6 din cea de sub litera *b*, câte 7 din cele de sub literele *c* și *d*, și câte 8 din cea de sub litera *e*.

In tabloulŭ următorŭ se arată numĕrulŭ exemplarelorŭ și prețulŭ lorŭ, în parte și totalŭ:

CĂRȚILE	Școle	EXEMPLARE		Prețulŭ unuĭ exempl	Prețulŭ totalŭ	
		de fie-care școlă	Totalulŭ exemplarelorŭ		LEĬ	BANĬ
Cartea de cetire Meissner & Dogar. Partea I . . .	174	12	2.088	0,35	730	80
Manualŭ relig. de Petrescu I	174	6	1 044	0,20	208	80
» » » » II	174	6	1.044	0,25	261	—
» » » » III	173	6	1.038	0,35	363	30
» » » » IV	173	6	1.038	0,45	467	10
Geografia de N. Michăilescu	173	7	1 211	0,60	726	60
Gram. rom. Etimol. Manliu	173	7	1.211	0,64	775	04
Istoria română de Tocilescu	173	8	1 384	0,80	1.107	20
Totalŭ . .		58	10 058		4 639	84

Acesta este alŭ patrulea anŭ, de când a începutŭ să se execute testamentulŭ rĕposatuluĭ Ioanŭ Fĕtu. Până acum s'aŭ împărțitŭ gratis la 775 școle din 8 județe 31.291 cărțĭ de școlă în valóre de leĭ 17.913 banĭ 78.

Din exemplarele hotărîte pentru fie-care școlă s'a făcutŭ câte unŭ pachetŭ, care s'a înaintatŭ Ministeriuluĭ Instrucțiuneĭ publice pentru a-lŭ trimete revisorilorŭ respectivĭ, ca aceștia să le dea învĕțătorilorŭ spre a fi distribuite după instrucțiunile cuprinse în fie-care pachetŭ. Cea maĭ mare parte din învĕțătorĭ aŭ și trimisŭ înapoĭ adeverințele de primirea și distribuirea cărțilorŭ.

Din venitulŭ fonduluĭ Ioanŭ Fĕtu, s'aŭ împărțitŭ până acum cărțile însemnate în următorulŭ tabloŭ:

ANIĬ	JUDEȚELE	N-rulŭ școlelorŭ	Numĕrulŭ cărțilorŭ	COSTULŬ	
				LEĬ	BANĬ
1889	Dâmbovița și Tutova . . .	187	8.228	5.333	24
1890	Gorjŭ și Némțu	195	6.435	3 987	75
1891	Prahova și Suceava	219	6.570	3.952	95
1892	Vâlcea și Fălciŭ	174	10.058	4 639	84
	Județe 8	775	31.291	17.913	78

Membriĭ Comisiuneĭ: *P. S. Aurelianŭ*, *Gr. Stefănescu*, *D. Sturdza.*

COMISIUNEA PREMIELORŬ ANUALE PE 1893.

MARELE PREMIŬ NĂSTURELŬ-HERĔSCU ŞI PREMIULŬ ELIADE-RĂDULESCU.

Procesŭ-verbalŭ No. 1.

Şedinţele dela 25 şi 27 Februarie 1893.

Comisiunea, constituindu-se în ḑiua de 25 Februarie sub preşedinţa d-luĭ Generalŭ *St. Fălcoianu* şi secretariatulŭ d-luĭ *N. Quintescu,* desemnaţĭ la acésta prin voturile membrilorŭ presenţĭ: d-niĭ *Aurelianŭ, Negruzzi, Maniu, Babeş* şi *Poni,* a hotărîtŭ ca distribuirea la membriĭ eĭ a cărţilorŭ intrate pentru premiĭ să se reserve a se face definitivŭ în ḑiua de Sâmbătă, 27 ale curenteĭ, când vorŭ fi invitaţĭ să iea parte la Comisiune şi ceĭ-alţĭ membri absenţĭ.

In ḑiua dar de 27 Februarie întrunindu-se Comisiunea, faţă fiindŭ d-niĭ membri *St. Fălcoianu, N. Ionescu, P. S. Aurelianŭ, V. Maniu, P. Poni, I. Negruzzi, V. Babeş* şi *N. Quintescu,* adecă unanimitatea celorŭ carĭ o compunŭ, minus unulŭ, s'a făcutŭ următórea distribuire:

D-lŭ Generalŭ *St. Fălcoianu* a primitŭ a cercetà şi raportà asupra cărţilorŭ Căpitanuluĭ *Dymolescu, Desarmare* (Târgovişte 1892, 1 vol. in-4° micŭ) şi *Idealulŭ armateĭ române,* studiĭ critice (Bucurescĭ 1891, 1 vol. in-8°);

D-lŭ *V. Babeş* s'a însărcinatŭ cu opera *Istoria Românilorŭ* de *A. D. Xenopol,* (Iaşĭ 1888—91, 5 vol. in-8°) şi cu *Dicţionarulŭ latinŭ-românŭ,* de *Dem. I. Popilianu* (Craiova 1892, 1 vol. in-8°);

D-lŭ *N. Ionescu* a luatŭ cărțile: *I. Bogdan, Vechile cronice moldovenescĭ până la Urechiă,* texte slave cu studiŭ, traducerĭ și note (Bucurescĭ 1891, 1 vol. in-4⁰); *Michail Eminescu,* studiŭ criticŭ, de *N. Petrașcu* (Bucurescĭ 1892, 1 vol. in-8⁰); *Chrestomatie română,* de *M. Gaster* (Leipzig-Bucurescĭ 1891, 2 vol. in-8⁰); precum și *Arta în comandamentŭ,* de Căpitanulŭ *Dymolescu* (Târgoviște 1892, 1 vol. in-4⁰ micŭ);

D-lŭ *N. Quintescu* s'a însărcinatŭ cu publicațiunile: *Novele,* de *Ioanŭ Slavicĭ,* vol. I (Bucurescĭ 1892, 1 vol. in-8⁰); *Parazițiĭ,* de *Barbu St. Delavrancea* (Bucurescĭ 1893, 1 vol. in-8⁰); și *Istoria filologieĭ române,* studiĭ critice, de *L. Șăinénu* (Bucurescĭ 1892, 1 vol. in-8⁰);

D-luĭ *I. Negruzzi* i s'a încredințatŭ raportarea asupra cărțilorŭ: *Cursŭ de Procedură civilă,* de *G. G. Tocilescu* (Iașĭ-Bucurescĭ 1889, 1893, 2 vol. in-8⁰); *Parnasulŭ românŭ,* culegere de poesiĭ, de *Theohar Alexi* (Brașovŭ 1892, 1 vol. in-8⁰); și *Ritmurĭ și Rime,* de *Bonifaciŭ Florescu* (Bucurescĭ 1892, 1 vol. in-8⁰);

D-lŭ *V. Maniu* a primitŭ scrierile: *Tractatŭ despre expropriațiune* pentru causă de utilitate publică, de *G. Th Avinianu* (Bucurescĭ 1892, 1 vol. in-8⁰); și *Funcționariĭ,* de *Th. P. Jerebie* (Bucurescĭ 1892, 1 vol. in-8⁰);

Iar d-lŭ *P. S. Aurelianŭ* s'a însărcinatŭ să raporteze asupra cărțiĭ: *Basme,* culese din gura poporuluĭ, de *D. Stăncescu* (Bucurescĭ 1893, 1 vol. in-8⁰);

In fine, pentru examinarea opereĭ *Stema Românieĭ,* studiŭ criticŭ din punctulŭ de vedere heraldicŭ, de L-t. Col. *P. V. Năsturelŭ,* s'a decisŭ a se face apelŭ la d-lŭ D. Sturdza, ca avêndŭ maĭ multă competență în materie decât membriĭ Comisiuneĭ.

D-niĭ membri aĭ Comisiuneĭ s'aŭ îndatoratŭ a aduce pentru ḑiua de Sâmbătă în 6 Martie, spre a le ceti în Comisiune, parte din rapórtele domnielorŭ lorŭ.

Procesŭ-verbalŭ No. 2.

Ședința dela 6 Martie 1893.

Președința d-luĭ Generalŭ *St. Fălcoianu.*

Ieaŭ parte la deliberare d-niĭ: *P. S. Aurelianŭ, V. Babeș, N. Ionescu, P. Poni, V. Maniu, N. Quintescu, I. Negruzzi.*

D-lŭ Generalŭ *Fălcoianu* cetesce raportulŭ asupra cărțilorŭ încredințate apreciăreĭ d-sale *Desarmare* și *Idealulŭ armateĭ române* de Căpitanulŭ *Dymolescu,* carĭ — împreună cu o a treia scriere de acelașĭ autorŭ *(Arta în comandamentŭ),* dată spre examinare d-luĭ N. Ionescu — aŭ intratŭ la concursŭ pentru Marele Premiŭ Năsturelŭ. D-lŭ raportorŭ conchide că ambele cărțĭ nu sunt în condițiunĭ de a puté fi premiate.

— Punêndu-se la votŭ verdictulŭ d-luĭ raportorŭ, resultatulŭ este eliminarea scrierilorŭ menționate prin votŭ unanimŭ.

D-lŭ *I. Negruzzi* presentă raportulŭ sĕŭ asupra scrieriĭ *Ritmurĭ și Rime* de *Bonifaciŭ Florescu,* presentată Academieĭ pentru premiulŭ de 5.000 leĭ Eliade-Rădulescu. Lucrarea d-luĭ Florescu pare d-luĭ raportorŭ a nu fi dintre acelea carĭ se potŭ premià de Academie.

— Făcêndu-se votŭ asupra conclusiuneĭ raportuluĭ, și cartea în cestiune se elimineză cu voturile tuturorŭ membrilorŭ presențĭ.

D-lŭ *I. Negruzzi* presentă unŭ altŭ raportŭ asupra culegereĭ de poesiĭ de *Theohar Alexi, Parnasulŭ românŭ,* intrată totŭ pentru premiulŭ Eliade. *Parnasulŭ românŭ* este, după d-lŭ raportorŭ, o reproducere după alțiĭ, de alt-felŭ întocmită destulŭ de bine; nu i se póte admite însă pretențiunea la premiare.

— Se pune la votŭ opiniunea d-luĭ raportorŭ, și se constată acelașĭ resultatŭ: înlăturarea dela premiŭ cu unanimitate de voturĭ.

D-lŭ *N. Ionescu* face cunoscutŭ Comisiuneĭ, că din cele patru scrierĭ luate de d-sa spre cercetare: *Arta în comandamentŭ* a Căpitanuluĭ Dymolescu, *Chrestomatia română* de M. Gaster, *Mi-*

chail Eminescu de N. Petrașcu, și *Vechile cronice moldovenescĭ,* de I. Bogdan, va recomandà pentru premıulŭ Eliade pe cea presentată de tînĕrulŭ slavistŭ d-lŭ I. Bogdan, iar pentru premiulŭ celŭ mare de 12.000 leĭ va aduce înaintea Comisiuneĭ unŭ raportŭ în favórea uneĭ cărțĭ militare (nevenită la concursŭ), întitulată *Memoriĭ din timpulŭ rĕsboiuluĭ de Independență,* scrisă de unŭ sergentŭ și apărută în a treia edițiune în 1891.

Procesŭ-verbalŭ No. 3.

Ședința dela 8 Martie 1893.

Președința d-luĭ Generalŭ *St. Fălcoianu.*

Suntŭ presențĭ d-niĭ: *V. Maniu, P. S. Aurelianŭ, V. Babeș, N. Ionescu* și *N. Quintescu.*

D-lŭ *V. Maniu* cetesce raportulŭ sĕŭ asupra scrieriĭ *Funcționariĭ* de *Th. P. Jerebie,* venită la Academie pentru Marele Premiŭ Năsturelŭ, de 12.000 leĭ. D-lŭ Maniu face o espunere amĕnunțită asupra cărțiĭ menționate și demonstră că ea cuprinde unŭ materialŭ estrasŭ din ḑiarulŭ «*Funcționarulŭ*» și de aiurea, care nicĭ nu e celŭ puținŭ sistematicŭ împărțitŭ.

După apreciarea raportoruluĭ scrierea lasă multŭ de doritŭ și nu póte fi considerată ca unŭ studiŭ administrativŭ propriŭ ḑisŭ; ea nu póte fi admisă pentru nicĭ unŭ premiŭ, necum pentru premiulŭ celŭ mare.

— Făcêndu-se votŭ asupra opiniuneĭ emisă prin raportŭ, Comisiunea îĭ dă unanimă confirmare.

D-lŭ *N. Ionescu,* în raportulŭ sĕŭ despre *Arta în comandamentŭ* de Căpitanulŭ *Dymolescu,* ḑice că acéstă scriere este unŭ exercițiŭ retoricŭ, iar nu o carte specială, și încă maĭ puținŭ originală, pentru comandamentŭ. Autorulŭ eĭ consideră *judecata* și *tactulŭ*

dreptŭ calitățile principale, carĭ unite cu *energia* constituescŭ condițiunile arteĭ comandamentuluĭ. Acestea însă, obiectéză raportorulŭ, constituescŭ o artă la orĭ-ce profesiune. Autorulŭ însușĭ simte acésta și compară pe comandantŭ cu unŭ judecătorŭ într'unŭ procesŭ. In considerațiunile generale asupra *judecățeĭ, tactuluĭ* și *energieĭ* stă tótă cartea; cu alte cuvinte, autorulŭ scrieriĭ vrea să facă psichologia comandamentuluĭ. D-lŭ raportorŭ conchide, că lucrarea d-luĭ Dymolescu, care este învederatŭ o traducțiune rĕŭ aplicată la subiectulŭ cărțeĭ sale, nu merită să fie luată în sémă.

Trecêndŭ la *Chrestomația română* de M. Gaster, d-lŭ *N. Ionescu* relevă că din cele 1029 pagine, ce compunŭ cartea, 754 pagine sunt extrase din texte și documente, 186 forméză unŭ glosarŭ, 33 pagine gramatică, 50 introducere și 6 pagine precuvîntare; prin urmare numaĭ vr'o 50 pagine sunt propriĭ ale autoruluĭ. Elŭ nu spune cum s'a formatŭ limba română, cum s'a desvoltatŭ înainte de a fi opresă de Slavonĭ, ci vorbesce de ea numaĭ dela anulŭ 1560, de când s'a scuturatŭ de influența slavă. Prin urmare cartea, fiindŭ maĭ multŭ o compilare, nu póte fi premiată.

— Conclusiunile ambelorŭ rapórte ale d-luĭ *N. Ionescu* fiindŭ puse la votŭ, atâtŭ *Arta în Comandamentŭ* câtŭ și *Chrestomația română* sunt eliminate dela premiulŭ cerutŭ, prin sufragiulŭ tuturorŭ membrilorŭ presențĭ aĭ Comisiuneĭ.

Procesŭ-verbalŭ No. 4.

Ședința dela 13 Martie 1893

Președința d-luĭ Generalŭ *St. Fălcoianu.*

Sunt fată d-niĭ: *V. Babeș, N. Ionescu, P. Poni, P. S. Aurelianŭ, V. Maniu, I. Negruzzi* și *N. Quintescu.*

Cestiunea la ordinea dileĭ este ascultarea rapórtelorŭ d-lorŭ *N. Quintescu* și *I. Negruzzi* asupra cărțilorŭ: *Novele,* de *I. Slavicĭ,*

și *Cursŭ de procedura civilă* de *G. G. Tocilescu*, amêndouĕ intrate la concursŭ pentru Marele Premiŭ Năsturelŭ.

Maĭ întâĭ îșĭ cetesce referatulŭ d-lŭ *N. Quintescu*, care, rezemându-șĭ opiniunea pe citațiunĭ din textŭ, apreciéză favorabilŭ cartea și propune premiarea eĭ. Inaintea dăreĭ votuluĭ se pune în vederea Comisiuneĭ de d-lŭ Quintescu, că de óre-ce sunt maĭ multe opere de valóre și premiĭ de datŭ numaĭ douĕ, se impune necesitatea amânăreĭ votuluĭ asupra *Novelelorŭ* în cestiune pe câtŭ timpŭ Comisiunea nu va fi primitŭ comunicare de tóte rapórtele, carĭ apreciéză meritulŭ unorŭ cărțĭ ca realŭ și le recomandă la premiare. Acéstă procedere, făcêndŭ cu putință membrilorŭ Comisiuneĭ a judecà prin comparațiune tóte operele găsite bune, va avé de resultatŭ unŭ votŭ alŭ Comisiuneĭ în maĭ deplină cunoscință a lucruluĭ și ast-felŭ va presentà maĭ multe garanțiĭ de dreptate.

Admițêndu-se acestŭ modŭ de a vedé, se hotăresce reservarea votuluĭ în sensulŭ propunereĭ d-luĭ Quintescu, și se ascultă după aceea raportulŭ d-luĭ *I. Negruzzi* asupra *Procedureĭ civile* de *G. G. Tocilescu*. D-lŭ referentŭ face lauda acesteĭ opere, relevă însemnătatea eĭ ca scriere didactică lucrată metodicŭ și cu claritate de stilŭ, și propune premiarea eĭ, dacă nu cu Marele Premiŭ Năsturelŭ, celŭ puținŭ cu premiulŭ Eliade.

Acéstă conclusiune a d-luĭ Negruzzi dă nascere cestiuneĭ de a se sci dacă Comisiunea póte aderà la dislocarea propusă de d-lŭ raportorŭ, și prin urmare póte schimbà dela sine unŭ premiŭ maĭ mare, cerutŭ de unŭ concurentŭ, într'altulŭ maĭ micŭ. Resultatulŭ discuțiuneĭ relativă la acésta a fostŭ pronunțarea cu maioritate de voturĭ în sensŭ negativŭ.

D-lŭ *N. Ionescu* anunță Comisiuneĭ, ca cestiune prealabilă, că îșĭ propune a face în ședința viitóre unŭ raportŭ asupra uneĭ publicațiunĭ, care nu figuréză printre cărțile intrate la concursŭ.

Se obiectéză de d-lŭ *P. S. Aurelianŭ* că o carte póte intrà la concursŭ și din inițiativa unuĭ membru alŭ Academieĭ saŭ a altŭ cuĭva, iar nu numaĭ și numaĭ prin intervenirea autoruluĭ eĭ, care ar puté fi și rĕposatŭ, dar iarășĭ totŭ în terminulŭ până la 31 Decembre alŭ anuluĭ, care precede sesiunea generală.

Desbaterea asupra cestiuneĭ provocate de d-lŭ N. Ionescu se încheiă cu votulŭ mareĭ maiorităţĭ a Comisiuneĭ în sensulŭ indicatŭ de d-lŭ Aurelianŭ.

D-lŭ *N. Ionescu* declară că-şĭ reservă a aduce cartea menţionată (scrisă de unŭ sergentŭ) înaintea plenuluĭ Academieĭ.

Procesŭ-verbalŭ No 5.

Şedinţa dela 16 Martie 1893.

Preşedinţa d-luĭ Generalŭ *St. Fălcoianu.*

Sunt faţă d-niĭ: *I. Negruzzi, V. Babeş, V. Maniu, P. S. Aurelianŭ* şi *N. Quintescu.*

D-lŭ Generalŭ *Fălcoianu* invită pe d-lŭ Quintescu a da cetire dăreĭ de sémă asupra *Istorieĭ filologieĭ române* de *L. Şăinénu,* presintată pentru premiulŭ Eliade-Rădulescu. Referatulŭ, recunoscêndŭ calităţile, dar şi partea slabă a cărţiĭ, conchide că, faţă cu altele de maĭ mare în semnătate şi originalitate, nu o póte recomandà Comisiuneĭ pentru premiare.

— Punêndu-se la votŭ conclusiunea referatuluĭ, este admisă cu unanimitate.

După aceea d-lŭ *V. Maniu* cetesce analisa cărţiĭ *Tratatŭ despre expropriaţiune pentru causă de utilitate publică* de *G. Th. Avinianu.* Incheierea raportuluĭ recunósce scriereĭ în cestiune utilitatea şi necesitatea practică, dar nu şi o atare valóre, care să-lŭ îndreptăţéscă a-ĭ propune premiarea, maĭ alesŭ faţă cu alte opere venite la apreciarea Academieĭ.

— Resultatulŭ votuluĭ asupra scrieriĭ menţionate este, ca şi la precedenta: unanimitatea membrilorŭ presenţĭ se pronunţă contra premiăriĭ eĭ.

D-lŭ *P. S. Aurelianŭ* dă cetire raportuluĭ sĕŭ asupra cărțiĭ *Basme culese din gura poporuluĭ* de *D. Stăncescu.* D-lŭ raportorŭ socotesce că scrierea merită a fi încuragiată cu o sumă óre-care din partea Academieĭ.

— Premiulŭ cerutŭ se respinge prin votŭ unanimŭ, rĕmânêndŭ ca desideratulŭ raportuluĭ, ajutorulŭ bănescŭ în favórea autoruluĭ colecțiuneĭ, să se pună în vederea plenuluĭ Academieĭ.

D-lŭ *V. Babeș* cetesce apoĭ referatulŭ sĕŭ privitorŭ la *Dicționarulŭ latinŭ-românŭ* de *Dem. I. Popilianu.* Acestŭ dicționarŭ, după cum se spune în prefața luĭ, este o reproducere după alŭ luĭ *Livaditu,* cu corectărĭ și adăogirĭ. După opiniunea raportoruluĭ, autorulŭ cărțiĭ nu face decât să înșire cuvintele, fără a spune când și cum se întrebuințéză. Dicționarulŭ cuprinde și erorĭ. Ca exemplu, elŭ consideră verbele *volvo* și *revolvo* ca sinonime, și altele. Pe lângă acésta lipsescŭ din elŭ cuvinte, carĭ, deși maĭ rarŭ întrebuințate, aŭ importanța lorŭ pentru noĭ. Referentulŭ conchide că dicționarulŭ nu întrunesce calitățile cerute, ca să merite premiulŭ de 5000 de leĭ.

— Comisiunea înlătură scrierea dela premiŭ cu votŭ unanimŭ.

D-lŭ *D. A. Sturdza,* la competința căruia Comisiunea făcuse apelŭ pentru judecarea opereĭ *Stema Românieĭ* de Locot.-Colonelŭ *P. V. Năsturelŭ,* presentă referatulŭ sĕŭ, în care relevă că autorulŭ nu a utilisatŭ întregŭ materialulŭ astădĭ cunoscutŭ alŭ eraldiceĭ. Autorulŭ opereĭ introduce terminĭ străinĭ în eraldica nóstră, pe care nu o posede în deajunsŭ, și nu corespunde cerințelorŭ sciințifice ale eraldiceĭ și scopuluĭ ce și-a propusŭ.

— Comisiunea, primindŭ cu recunoscință operatulŭ d-luĭ Sturdza, deduce din elŭ opiniunea, că lucrarea asupra *Stemeĭ* nu póte fi premiată, și-ĭ dă confirmare prin șépte voturĭ (cu alŭ d-luĭ *N. Ionescu,* care a venitŭ în momentulŭ de a se face lectura ultimuluĭ raportŭ.)

Procesŭ-verbalŭ No. 6.

Ședința dela 18 Martie 1893

Președința d-luĭ *V. Babeș.*

Membri presențĭ d-niĭ: *Hasdeŭ, Aurelianŭ, Poni, N. Ionescu, V. Maniu, I. Negruzzi* și *N. Quintescu.*

D-lŭ *N. Ionescu* comunică prin raportŭ apreciarea sa asupra scrieriĭ *Michailŭ Eminescu* de *N. Petrașcu.* Raportorulŭ ḑice că autorulŭ cărțiĭ face maĭ multŭ psichologie decât critică literară, și din Eminescu unŭ scepticŭ, ceea ce nu i se pare exactŭ, de óre-ce poetulŭ și-a iubitŭ limba și țéra sa. Lucrarea pare d-luĭ raportorŭ bine scrisă, dar necuprinḑêndŭ nimicŭ originalŭ asupra subiectuluĭ tractatŭ, și nejudecândŭ pe poetulŭ patriotŭ după cum merită; nu i se pare că merită unŭ premiŭ ca celŭ cerutŭ (de 5000 leĭ).

— Făcêndu-se votŭ asupra conclusiuneĭ raportuluĭ, cartea *Michailŭ Eminescu* se elimineză dela premiŭ cu unanimitate.

După aceea d-lŭ *V. Babeș,* voindŭ a cetì referatulŭ sěŭ asupra opereĭ *Istoria Românilorŭ* de *A. D. Xenopol,* d-lŭ *Hasdeŭ* pune cestiunea prealabilă, dacă acelŭ raportŭ póte fi presentatŭ Comisiuneĭ. D-sa crede că nu. După părerea d-luĭ Hasdeŭ cestiunea d-luĭ Xenopol este maĭ categorică decât a coleguluĭ nostru părintele Marianŭ. Votulŭ Academieĭ ḑice, că nicĭ unŭ premiŭ nu póte fi acordatŭ unuĭ membru. In casulŭ d-luĭ Marianŭ a fostŭ unŭ motivŭ în favórea sânțieĭ sale, de óre-ce omulŭ muncise doĭ anĭ înainte de votulŭ Academieĭ, ceea ce nu este în casulŭ d-luĭ Xenopol, membru înaintea dăreĭ votuluĭ asupra cărțeĭ d-sale. D-lŭ Hasdeŭ conchide, ca opera d-luĭ Xenopol să fie scósă din discuțiune.

D-lŭ *P. S. Aurelianŭ* obiecteză că, deși a fostŭ dintre aceĭ carĭ aŭ votatŭ pentru escluderea membrilorŭ Academieĭ dela premiĭ, d-sa nu crede că se póte aseměnà casulŭ d-luĭ Xenopol cu alŭ d-luĭ Marianŭ. D-lŭ Xenopol s'a presentatŭ la concursŭ ca simplu particularŭ, și a rěmasŭ particularŭ până acum câte-va ḑile. Ce e

vinovatŭ d-lŭ Xenopol, dacă Academia a voitŭ să-lŭ alégă membru înaintea decerneriĭ premielorŭ? Cartea a intratŭ la Comisiune și a fostŭ cercetată înaintea numireĭ sale ca membru. Din punctŭ de vedere juridicŭ s'ar comite o nedreptate, eliminându-ĭ cartea. Cestiunea e de principiŭ, și se póte presentà și cu alte ocasiunĭ. In casulŭ d-luĭ Marianŭ, se scià dejà cu o sesiune maĭ înainte că membriĭ nu potŭ luà parte la concursŭ. Faptulŭ că materialulŭ (ca la părintele Marianŭ) a fostŭ lucratŭ maĭ dinainte, nu póte constituì unŭ argumentŭ seriosŭ. Să luămŭ o hotărîre, ḑice terminândŭ d-lŭ Aurelianŭ, care să pótă fi susținută cu dreptate și cu fruntea senină.

D-lŭ *V. Maniu* crede că, decernândŭ astăḑĭ premiulŭ d-luĭ Xenopol, nu l'amŭ decerne unuĭ particularŭ, ci unuĭ colegŭ, unuĭ membru. Raportulŭ nu este încă cetitŭ. D-sa nu póte luà pe consciință să expună Academia la óre-carĭ criticĭ. Să nu punemŭ simpatiile nóstre maĭ pre sus de adevĕrŭ și de decisiunea Academieĭ.

D-lŭ *I. Negruzzi* presupune că alegerea noilorŭ membri s'ar fi făcutŭ maĭ târḑiŭ, la finele sesiuneĭ. Dacă cartea merità, o premiamŭ atuncĭ, și acum n'amŭ maĭ premia-o? D-sale i se pare interpretarea din cale afară rigurósă, judaică. Astăḑĭ, ḑice d-sa, amŭ premià pe Xenopol concurentulŭ, nu pe Xenopol membrulŭ. Se unesce cu părerea d-luĭ Aurelianŭ.

D-lŭ *V. Babeș* mărturisesce că cu treĭ sĕptĕmânĭ maĭ înainte Comisiunea i-a încredințatŭ opera d-luĭ profesorŭ Xenopol spre cercetare. Luândŭ acéstă sarcină, d-sa a constatatŭ că opera a intratŭ la terminŭ pentru premiulŭ celŭ mare cu 5 volume. Apoĭ d-sa a declaratŭ dejà în Comisiune că va fi pentru premiare. Alegerea de membru nu póte avé efectŭ retroactivŭ.

D-lŭ *B. P. Hasdeŭ* reiea cuvîntulŭ și ḑice că d-lŭ Aurelianŭ a pusŭ cestiunea comparativŭ între Marianŭ și Xenopol. La Marianŭ cestiunea era maĭ favorabilă, căcĭ Academia publicase premiulŭ cu doĭ anĭ înainte. Elŭ adună doĭ anĭ materialŭ, doĭ anĭ lucréză, și presentă scrierea în manuscriptŭ anonimŭ, prin urmare era garanție de imparțialitate. Trebue să avemŭ în vedere publiculŭ, dar tocmaĭ atuncĭ publiculŭ ar ḑice: «s'a premiatŭ unŭ membru in-

fluentŭ, care era față, și nu s'a premiatŭ Marianŭ absentŭ, cu copiĭ, fără influență politică.»

D-lŭ *P. S. Aurelianŭ* se preocupă de principiŭ. Obiecțiunea d-luĭ Hasdeŭ, că în casulŭ d-luĭ Marianŭ premiulŭ se publicase cu doĭ anĭ înainte, cade, căcĭ Academia nu sciă cine are să se presinte la premiŭ. Dar d-lŭ Xenopol póte ḑice că a lucratŭ cu patru anĭ înainte. D-lŭ Aurelianŭ se teme ca nu cum-va Academia să fie judecată aspru în sensŭ inversŭ. Ca cestiune de procedere, d-lŭ Xenopol nu este de vină că a fostŭ alesŭ. Cartea a fostŭ judecată înainte de alegerea sa. D-lŭ Babeș a și declarat'o în Comisiune.

După d-lŭ Aurelianŭ iea cuvîntulŭ d-lŭ *N. Ionescu,* și relevă că ceea ce se discută este o cestiune de jurațĭ. Secțiunea istorică a propusŭ pe d-lŭ Xenopol de membru, se sciă că opera d-luĭ Xenopol a intratŭ la concursŭ. N'amŭ amânatŭ propunerea alegereĭ d-luĭ Xenopol cu gândŭ de a-ĭ da premiŭ. Ca și d-luĭ Marianŭ, decisiunea Academieĭ trebue să se aplice și d-luĭ Xenopol. Dându-ĭ premiŭ, ar fi a se infirmă votulŭ nostru în favórea unuĭ membru. D-lŭ Xenopol s'a presentatŭ în Academie. Dacă celŭ puținŭ nu făceà acésta! D-sa sciă că calitatea de membru îlŭ desbracă de dreptulŭ de a fi premiatŭ.

— Se pune la votŭ propunerea d-luĭ Hasdeŭ de a nu se ceti raportulŭ d-luĭ Babeș asupra opereĭ membruluĭ Academieĭ d-lŭ Xenopol, și resultatulŭ este 4 voturĭ pentru și 4 contra. Hotărîrea relativŭ la referatulŭ d-luĭ Babeș, în urma acestuĭ resultatŭ, remâne suspensă până la întrunirea viitóre a Comisiuneĭ, pentru ca cu votulŭ d-luĭ Generalŭ *Falcoianu* (alŭ 9-lea membru) să se pótă formà maioritatea într'unŭ sensŭ saŭ altulŭ.

Ședința se încheie cu raportulŭ d-luĭ *Quintescu* asupra scrieriĭ *Parazițiĭ* de *B. Delavrancea.*

După părerea raportoruluĭ, *Parazițiĭ* denotă unŭ talentŭ însemnatŭ și calĭtățĭ eminente de scriitorŭ, carĭ desemnéză pe d-lŭ Delavrancea pentru obținerea premiuluĭ de 5000 leĭ (Eliade-Rădulescu), pentru care s'a presentatŭ la concursŭ.

— Ca și la cele-lalte scrierĭ în aceleașĭ condițiunĭ, votulŭ asupra

opereĭ în cestiune se reservă a se face după cetirea tuturorŭ ra-pórtelorŭ, carĭ conchidŭ la premiare.

Procesŭ-verbalŭ No. 7.

Ședința dela 20 Martie 1893.

Președința d-luĭ Generalŭ *St. Fălcoianu.*

Presenți d-niĭ: *Hasdeŭ, Poni, Aurelianŭ, N. Ionescu, V. Babeș, N. Quintescu, V. Maniu* și *I. Negruzzi.*

D-lŭ *B. P. Hasdeŭ* revine asupra argumentăreĭ în favórea cestiuneĭ prealabile propuse de d-sa în ședința precedentă, spre a-ĭ da o maĭ convingĕtóre desvoltare și a puno ast-felŭ în curentulŭ cestiuneĭ și pe d-lŭ Generalŭ Fălcoianu. D-lŭ Hasdeŭ crede că opera d-luĭ Xenopol nu valoréză maĭ nimica, prin urmare, dacă s'ar relevà de cine-va acésta, ar fi o lovitură adusă prestigiuluĭ Academieĭ, pe când înlăturându-se din desbatere cartea d-luĭ Xenopol, premiatŭ deja prin alegere, nu se maĭ póte reînnoì în Academie o scenă ca cea de acum câțĭ-va anĭ dintre d-niĭ membri Stefănescu și Cobălcescu: Pe când Marianŭ, fiindŭ că nu era de față și când nu se scià că elŭ e autorulŭ manuscriptuluĭ a fostŭ respinsŭ, după ce se recunoscuse valórea cărțiĭ prin raportŭ și se și votase în favórea eĭ de plenulŭ Academieĭ, — uneĭ cărțĭ, alŭ căreĭ autorŭ e cunoscutŭ, e personagiŭ importantŭ, e membru alŭ Academieĭ, să i se acorde premiulŭ? Ce va ḑice publiculŭ? Să primimŭ cestiunea prealabilă, ḑice d-lŭ Hasdeŭ terminândŭ, spre a ferì Academia de scene neîmbucurătóre.

D-lŭ Generalŭ *Fălcoianu* este învitatŭ să-șĭ dea părerea asupra cestiuneĭ în desbatere, spre a-șĭ motivà ast-felŭ votulŭ sĕŭ. După d-sa cestiunea este, numaĭ dacă opera d-luĭ Xenopol are valóre. Neprejudecândŭ dar valórea eĭ, d-sa susține că nu este analogŭ casulŭ părinteluĭ Marianŭ cu acela alŭ cărțiĭ d-luĭ Xenopol. In casulŭ

celuĭ d'intâĭ era bănuială că autorulŭ manuscriptuluĭ fusese cunoscutŭ. Ca cestiune de principiŭ, d-lŭ Xenopol era în dreptŭ să-şĭ presinte cartea, şi Comisiunea să însărcineze pe unŭ membru a raportà asupra eĭ. De aceea d-sa se pronunţă şi votéză contra escludereĭ referatuluĭ asupra opereĭ d-luĭ Xenopol.

— Prin votulŭ d-luĭ Fălcoianu formându-se o maioritate de cincĭ contra patru în favórea neeliminăreĭ cărţeĭ în cestiune, d-lŭ *V. Babeş* este invitatŭ a da cetire raportuluĭ seŭ, după ce se trece asupra incidentuluĭ ridicatŭ de d-lŭ *Maniu* că opulŭ d-luĭ Xenopol a fostŭ dejà premiatŭ.

D-lŭ referentŭ atinge maĭ întâĭ cestiunea de formă, şi cere ca Academia să pună maĭ bine în concordanţă disposiţiunile testamentare relative la Marele Premiulŭ Năsturelŭ-Herĕscu, şi disposiţiunea articoluluĭ din Regulamentŭ, care reguléză aplicarea testamentuluĭ. După aceea d-lŭ raportorŭ analiséză cele cincĭ volume, maĭ alesŭ dela alŭ doilea volumŭ, de óre-ce primulŭ a fostŭ judecatŭ de d-lŭ G. Bariţiŭ în 1889, când i s'a acordatŭ premiulŭ, — cu care ocasiune, după ce arată cuprinsulŭ generalŭ alŭ opereĭ şi împărţirea materieĭ, relevă importanţa şi calităţile opuluĭ d-luĭ Xenopol. Inainte de a intrà în observaţiunĭ de detaliŭ, d-lŭ Babeş se simte datorŭ, spre a fi dreptŭ, a se referì la înseşĭ cuvintele autoruluĭ din introducerea opereĭ, unde pune în vederea celorŭ carĭ ilŭ vorŭ judecà, ca să-ĭ considere opulŭ în întregulŭ luĭ, căcĭ în detaliĭ nu póte să nu slăbéscă, şi unde singurŭ autorulŭ recunósce întreprinderea sa de *îndrăsnéţă*. Apoĭ amintesce cum însuşĭ d-lŭ Bariţiŭ a recunoscutŭ că autorulŭ s'a feritŭ de tentaţiunile conjecturilorŭ. Impresiunea generală, cu unŭ cuvîntŭ, a d-luĭ referentŭ este că cele patru volume nu numaĭ nu rĕmânŭ în urma primuluĭ, ci par'că devinŭ maĭ perfecte. Dar când însuşĭ autorulŭ nu-şĭ presentă opera sa ca perfectă, nu se póte tăgăduì că ea nu are şi părţĭ slabe. Aşà în vol. V, care se ocupă cu epoca de 110 anĭ a domnieĭ Fanarioţilorŭ, autorulŭ nu a utilisatŭ tóte documentele publicate de d-lŭ Urechiă, ci s'a mulţumitŭ cu ale sale propriĭ. O maĭ mare scădere este după d-lŭ referentŭ în vol. II, III, IV şi V relativŭ la istoria Românilorŭ de peste Carpaţĭ. Acéstă istorie nu

este scrisă după ordinea evenimentelorŭ, ci se espune maĭ multŭ în modŭ accidentalŭ, atingêndŭ numaĭ evenimentele de căpetenie. Prin acésta legătura între ele lipsesce, fiind-că i-aŭ lipsitŭ documentele. Dar documentele relative la viața internă a popórelorŭ Dacieĭ și Panonieĭ abia de curînd aŭ fostŭ scóse la lumină, și scrise fiindŭ în limba maghiară, autorulŭ nu a pututŭ profită de ele. De le cunoscea, alt-felŭ vorbià despre Chinezatele române din véculŭ de mijlocŭ și despre istoria Bisericeĭ române de peste Carpațĭ. Completarea în astă privință să o așteptămŭ de la viitorŭ, iar până atuncĭ să ne mulțumimŭ cu ceea ce ne-a oferitŭ. Raportorulŭ pune în vedere și o greșală de aprețiare a autoruluĭ cu privire la revoluțiunile țĕranilorŭ românĭ din Transilvania dela 1437, 1519, și cu deosebire dela 1514. Nu este exactŭ că aceste revoluțiunĭ sociale își propusese a *stîrpì* pe nobilĭ, carĭ apăsaŭ și carĭ eraŭ Ungurĭ, de óre-ce nobiliĭ n'aŭ fostŭ tot-deauna cu toțiĭ Ungurĭ. Memorabilŭ însă găsesce d-lŭ raportorŭ ceea ce autorulŭ scrie în vol. V despre starea financiară a Munteniei și Moldoveĭ dela finele secoluluĭ XVIII, căḑute prada óre-cum a uneĭ companiĭ de esploatare, formată din Domnĭ, boerĭ și Turcĭ. Stilulŭ de care se servesce autorulŭ opereĭ, îĭ pare d-luĭ referentŭ destulŭ de ușorŭ și curgĕtorŭ, limba însă o găsesce cam prea provincială moldovenéscă, pe când i se recomandà una maĭ generală. Ca conclusiune, opulŭ d-luĭ Xenopol are, în adevĕrŭ, și părțĭ maĭ slabe și unele părțĭ greșite, totușĭ d-sa îlŭ consideră ca de o valóre însemnată în întregulŭ sĕŭ, ca cea maĭ bună publicațiune apărută în ceĭ din urmă patru anĭ, căcĭ calitățile luĭ precumpĕnescŭ hotărîtorŭ părțile slabe. In consecință propune opera d-luĭ Xenopol pentru premiulŭ celŭ mare Năsturelŭ-Herĕscu de 12,000 leĭ.

Terminându-se cetirea raportuluĭ, d-lŭ *Hasdeŭ* ridică o nouă cestiune prealabilă. Participarea la concursŭ a d-luĭ Xenopol este nulă, căcĭ d-sa nu cere să se premieze cele 4 volume, eșite în intervalulŭ legalŭ, ci cele 5 volume, ceea ce este ilegalŭ, căcĭ primulŭ a apărutŭ cu maĭ multŭ de patru anĭ maĭ înainte. Prin urmare, d-sa crede că cererea de premiare a d-luĭ Xenopol nu intră în dispositiunile Regulamentuluĭ.

La acésta d-lŭ *V. Babeș* rĕspunde că pe primulŭ volumŭ nu l'a luatŭ în considerațiune. Afară de acésta, d-sale i-ar fi de ajunsŭ unŭ singurŭ volumŭ pentru a-lŭ recomandà la premiare.

D-lŭ *P. S. Aurelianŭ* cere să se pună capĕtŭ cestiunilorŭ prealabile. Cartea s'a introdusŭ la premiŭ, și s'a judecatŭ; acum s'o luămŭ d'a capo?

D-lŭ *V. Maniu*, cetindŭ din dispozițiunile Codicilului Năsturelŭ, susține ca și d-lŭ Hasdeŭ, că opera trebue să fie apărutŭ în cursulŭ celorŭ patru anĭ precedențĭ, ceea ce nu e cu totulŭ casulŭ la cele 5 volume.

Noua propunere a d-luĭ Hasdeŭ, ca opera d-luĭ Xenopol să fie eliminată pe considerantulŭ invocatŭ, înainte de a se luà în sémă valórea eĭ și raportulŭ, d-lŭ *N. Ionescu* cere ca să se formuleze în sensulŭ, că nu este locŭ să se dea premiŭ uneĭ persóne chiămate în sînulŭ Academieĭ.

— Acéstă propunere cade, fiindŭ, din 8 votanțĭ presențĭ (unulŭ din membri fusese silitŭ cu puține momente maĭ nainte a părăsi Comisiunea) numaĭ 3 pentru, iar 5 contra.

Rĕmâne acum ca Comisiunea să delibereze asupra valóreĭ cărțiĭ.

D-lŭ *Hasdeŭ*, luândŭ cuvîntulŭ, declară că va vorbì despre acésta numaĭ în trăsurĭ generale, reservându-șĭ a face o apreciare maĭ desvoltată în ședința plenară, dacă trebuință va fi. După d-sa, d-lŭ Babeș n'a relevatŭ în cartea d-luĭ Xenopol defectele eĭ cele marĭ, ci d-lŭ raportorŭ s'a mulțumitŭ a parafrasà referatulŭ d-luĭ Barițiŭ despre volumulŭ I. Dacă autorulŭ *Istorieĭ Românilorŭ* nu cunósce d. e. câte-va colecțiunĭ unguresci moderne, acésta n'ar fi unŭ defectŭ prea mare, însă lipsurile eĭ generale, basate pe fapte concrete, nu le găsesce puse în evidență de către d-lŭ referentŭ. Cartea d-luĭ Xenopol este o compilare după ajutorințe de a doua mână, maĭ nicĭ odată după fântânĭ. Necunoscêndŭ limbele necesare, a spicuitŭ din a doua mână, și s'a grăbitŭ a da câte unŭ volumŭ pe fie-care anŭ. Cu ajutorințe de categoria arĕtată, d-sa s'a pusŭ pe compilatŭ, și a făcutŭ maĭ multe considerațiunĭ juridice, fără a da o singură soluțiune în 5 volume. Noĭ trebue să premiămŭ ceva folositorŭ națiuneĭ, pe când cartea d-luĭ Xenopol este de o extremă

superficialitate. Față cu scrierile unuĭ Onciu, opera d-luĭ Xenopol este fórte scădută; îĭ lipsesce fondulŭ, cunoscința isvórelorŭ și critica, care resultă din exegesa originaluluĭ. Insușĭ stilulŭ e fórte neglesŭ, chiar agramatŭ.

In acelașĭ sensŭ adaoge și d-lŭ *V. Maniu*, că opera d-luĭ Xenopol nu este nicĭ o istorie pragmatică, nicĭ critică, ci numaĭ o adunătură.

— Inchiḑêndu-se discuțiunea, Comisiunea îșĭ reservă a face votulŭ asupra raportuluĭ d-luĭ Babeș la urma tuturorŭ referatelorŭ favorabile.

D-lŭ *N. Ionescu* relatéză despre cartea *Vechile cronice moldovenescĭ* de *I. Bogdan*. Pe lângă noroculŭ de a fi descoperitŭ la Kiev vechile cronice ale țĕreĭ moldave, autorulŭ scrieriĭ, intrate pentru premiulŭ Eliade, are, după d-lŭ raportorŭ, meritulŭ de a fi tradusŭ bine pe vechiŭ moldovenesce în vre-o 50 pagine scrierile slavone, ce cronicariĭ moldovenĭ le-aŭ avutŭ în vedere la compunerea analelorŭ țĕreĭ lorŭ. Acésta fiindŭ de ajunsŭ pentru a merità încuragiare, d-lŭ Ionescu cere premiarea d-luĭ Bogdanŭ.

Față cu conclusiunea acésta, d-lŭ *Hasdeŭ* relevă că, după însușĭ d-lŭ Bogdanŭ, meritulŭ sĕŭ este descoperirea manuscriptelorŭ, pe carĭ d-lŭ Hasdeŭ le prevĕḑuse. Abstracțiune făcêndŭ de acésta, meritulŭ cărțiĭ se reduce la o lucrare neoriginală, la o traducere, și pentru acésta premiulŭ de 5000 leĭ ar fi prea multŭ.

— Cu acésta încheindu-se cetirea tuturorŭ raportelorŭ carĭ se pronunță pentru premiare, se punŭ la votŭ conclusiunile fie-căruia în parte.

Maĭ întâĭ se face votŭ asupra operelorŭ intrate pentru premiulŭ celŭ mare *Năsturelŭ-Herĕscu* de 12.000 leĭ, și întrunescŭ:

a) Procedura civilă, de *G. G. Tocilescu*, 4 bile albe și 5 negre;

b) Novele de *I. Slavicĭ*, 5 bile albe, 4 negre;

c) Istoria Românilorŭ, de *A. D. Xenopol*, 5 bile albe, 4 negre.

După aceea se votéză asupra cărților carĭ s'aŭ presentatŭ pentru premiulŭ de 5000 leĭ *Eliade-Rădulescu*, și obținŭ:

a) Parazițiĭ, de *B. Delavrancea*, 6 bile albe, 2 negre (de astă dată fiindŭ numaĭ 8 votanțĭ);

b) Vechile chronice moldovenescĭ, de *I. Bogdan*, 4 bile albe, 4 negre.

— In urma dăriĭ acestorŭ voturĭ, președintele declară lucrările Comisiuneĭ terminate, și d-lŭ *N. Quintescu* este desemnatŭ de raportorŭ generalŭ.

Raportŭ generalŭ asupra lucrărilorŭ Comisiuneĭ pentru Marele Premiŭ Nasturelŭ-Herĕscu și Premiulŭ Eliade-Rădulescu, pe anulŭ 1893, de d-lŭ N. Quintescu.

Domnĭ Colegĭ,

In numele membrilorŭ din sînulŭ Academieĭ, pe carĭ, prin votulŭ d-vóstre din sesiunea generală a anuluĭ trecutŭ, i-ațĭ delegatŭ ca să formeze Comisiunea pentru judecarea scrierilorŭ, ce vorŭ intrà la concursulŭ din anulŭ acesta alŭ premielorŭ *Năsturelŭ* și *Eliade,* în numele domnielorŭ lorŭ vinŭ a vĕ espune cursulŭ și resultatulŭ lucrărilorŭ, ce eĭ aŭ efectuatŭ și la care aŭ ajunsŭ.

Ţinŭ, Domnĭ Colegĭ, să daŭ lămurirĭ, înainte de tóte, pentru ce deliberările Comisiuneĭ d-vóstre s'aŭ prelungitŭ până în ḑiua de 20 ale curenteĭ. Acésta a provenitŭ din împrejurarea, că natura cărțilorŭ intrate la concursŭ de astă dată n'a permisŭ ca toțĭ membriĭ Comisiuneĭ să iea o parte egală la cercetarea acelorŭ cărțĭ, și din faptulŭ că comisiunea d-vóstre a trebuitŭ să consacre o bună parte din timpulŭ eĭ deliberărilorŭ asupra unuĭ numĕrŭ de cestiunĭ prealabile aduse în desbatere.

Comisiunea d-vóstre s'a întrunitŭ întâia óră în ḑiua de 25 Februarie trecutŭ, când s'a constituitŭ sub președința d-luĭ Generalŭ *St. Fălcoianu* și secretariatulŭ sub-semnatuluĭ.

In acea primă întrunire s'aŭ distribuitŭ cele 18 scrierĭ, intrate parte pentru Marele Premiŭ Năsturelŭ, parte pentru premiulŭ Eliade, ast-felŭ cum stă consemnatŭ în prescriptulŭ verbalŭ (No. 1) din 25 ale luneĭ expirate.

Cele-lalte ședințe, în numĕrŭ de șése, s'aŭ ținutŭ la 6, 8, 13, 16, 18 și 20 ale curenteĭ lunĭ.

In aceste ședințe s'a datŭ cetire diferitelorŭ rapórte, în ordinea în care aŭ fostŭ presentate, observându-se acéstă normă, ca votulŭ asupra uneĭ scrierĭ, care era recomandată pentru premiare, să se reserve a se face când se vorŭ fi terminatŭ tóte referatele cu aceiașĭ conclusiune. Procedândŭ ast-felŭ, și făcêndu-se votarea prin comparațiune între scrierile bune, amŭ credutŭ a evità neajunsulŭ de a aprețià o carte cu o maĭ mare saŭ maĭ mică rigóre decât merità, pentru-că nu aŭ apucatŭ toțĭ membriĭ Comisiuneĭ să-șĭ formeze o idee deplină despre valórea comparativă a tuturorŭ cărțilorŭ bune, cu pretențiune la aceleașĭ premiĭ precum și a tuturorŭ acelorŭ scrierĭ la olaltă.

I. In ședința dela 6 Martie și-aŭ presentatŭ rapórtele lorŭ:

a) D-lŭ Generalŭ ***St. Fălcoinu*** (prescriptulŭ verbalŭ No. 2) asupra scrierilorŭ ***Desarmare*** și ***Idealulŭ armateĭ române*** de Căpitanulŭ *Dymolescu*, aduse, împreună cu ***Arta în comandamentŭ*** (datorită peneĭ aceluiașĭ ofițerŭ, dar dată în aprețiarea altuĭ membru) pentru premiulŭ celŭ mare.

D-lŭ raportorŭ consideră prima din aceste publicațiunĭ, *Idealulŭ armateĭ*, de «unŭ visŭ neînțelesŭ», cu propunerĭ ciudate, relativŭ la crescerea băieților și fetelorŭ de către Statŭ; iar pe a doua, *Desarmarea*, ca pe o traducere după publicațiunĭ din alte țĕrĭ. Amêndouĕ nu satisfacŭ nicĭ punctulŭ de vedere sciințificŭ, nicĭ pe celŭ literarŭ, nicĭ pe celŭ istoricŭ, nicĭ în sfîrșitŭ cerințele pedagogice. In aceste condițiunĭ de nevalóre, conclusiunea nefavorabilă a raportuluĭ a fostŭ aprobată de votulŭ întregeĭ Comisiunĭ.

b) D-lŭ *I. Negruzzi* asupra cărțiĭ ***Ritmurĭ și Rime*** de ***Bonifaciŭ Florescu***. Valórea bucăților poetice, parte originale, parte traduse, cuprinse în scrierea menționată, nu îndreptățesce pe d-lŭ referentŭ a o recomandà la premiulŭ cerutŭ (de 5000 leĭ). Resultatulŭ votuluĭ asupra eĭ este acelașĭ ca la cea precedentă (8 voturĭ contra.)

c) Totŭ d-lŭ *Negruzzi* despre culegerea de poesiĭ, ***Parnasulŭ românŭ*** de *Theohar Alexi*.

Raportorulŭ, deşi judecă acéstă culegere ca destulŭ de bine făcută, opinéză în acelaşĭ timpŭ, că nisce simple reproducerĭ de pe ceea ce aŭ produsŭ alțiĭ, nu potŭ fi recomandate pentru premiulŭ uneĭ Academiĭ. Cartea este respinsă la votŭ de unanimitatea Comisiuneĭ.

II. In şedința dela 8 Martie (procesulŭ-verbalŭ No. 3) s'aŭ cetitŭ rapórtele:

a) De d-lŭ *N. Ionescu* asupra *Arteĭ în comandamentŭ* de Căpitanulŭ *Dymolescu*, pe care o consideră nu ca o lucrare specială şi cu vederĭ originale asupra comandamentuluĭ, ci ca unŭ exercițiŭ retoricŭ, precum resultă din aceea, că *judecata, tactulŭ* şi *energia*, calitățile orĭ-căreĭ profesiunĭ, după autorulŭ cărțeĭ, sunt condițiunile de căpetenie ale arteĭ comandamentuluĭ. După aprecıarea raportoruluĭ, o asemenea scriere nu póte fi nicĭ ținută în sémă, necum premiată. Comisiunea o înlătură cu tóte voturile eĭ.

b) De acelaşĭ membru asupra *Chrestomațieĭ române* de *Dr. M. Gaster*. D-lŭ referentŭ o apreciéză ca o lucrare maĭ multŭ de compilațiune, în care din peste 1000 pagine, numaĭ cele 50 pagine de introducere sunt propriĭ ale autoruluĭ scrieriĭ. O carte dar atâtŭ de puținŭ originală, d-lŭ raportorŭ nu se póte încumetà a o crede suficientă pentru un premiŭ alŭ Academieĭ, şi încă pentru premiulŭ de 12000 leĭ, la care a concursŭ. Comisiunea a aprobatŭ cu unanimitate verdictulŭ d-luĭ raportorŭ.

c) De d-lŭ *V. Maniu* asupra scrieriĭ *Funcționariĭ* de *Th. Jerebie*, intrată pentru premiulŭ celŭ mare. Acéstă carte asemenea nu este favorabilŭ apreciată de referatulŭ d-luĭ Maniu. Detaliatŭ şi fórte consciinciosŭ făcutŭ, elŭ probéză că scrierea în cestiune nu este unŭ studiŭ administrativŭ propriŭ ḑisŭ, ci o adunare de materialŭ, nesistematicŭ întocmitŭ, pe care autorulŭ cărțiĭ l'a estrasŭ din gazeta «*Funcționarulŭ*», saŭ de prin budgete orĭ de aiurea. Scrierea dar, neîndeplinindŭ condițiunile indispensabile pentru premiare, d-lŭ raportorŭ cere eliminarea eĭ, ceea ce Comisiunea admite cu votŭ unanimŭ.

III. In şedința dela 13 Martie (procesulŭ-verbalŭ No. 4) îşĭ citescŭ rapórtele lorŭ:

a) D-lŭ *N. Quintescu* asupra opereĭ *Novele* de *I. Slavicĭ.*

Referentulŭ apreciéză cu multă laudă *Novelele,* venite la concursŭ pentru premiulŭ celŭ mare, și în conclusiunea referatuluĭ sĕŭ cere să li se acorde premiulŭ. Dar — conformŭ normeĭ stabilite de Comisiune — votulŭ asupra acesteĭ cărțĭ se amână până când se vorŭ fi comunicatŭ tóte rapórtele favorabile scrierilorŭ examinate.

b) D-lŭ *I. Negruzzi* asupra opereĭ *Cursŭ de procedura civilă* de *G. G. Tocilescu.*

D-lŭ raportorŭ judecă favorabilŭ acéstă operă și relevă însemnătatea eĭ didactică, metodulŭ și claritatea, cu care este scrisă. D-sa propune ca să i se dea premiulŭ celŭ mare, pentru care a concursŭ, saŭ celŭ puținŭ Premiulŭ Eliade (de 5000 leĭ).

Acéstă conclusiune duplă provócă cestiunea de a se sci, dacă se póte transformà unŭ premiŭ maĭ mare într'altulŭ maĭ micŭ. Cestiunea schimbăreĭ de premiŭ, când concurentulŭ este obligatŭ a arĕtà anume sub pedépsa scótereĭ din concursŭ a uneĭ cărțĭ (cum s'a întîmplatŭ cu *Pedagogia* de *I. Popescu),* pentru care premiŭ concurge, se resolve de Comisiune prin maioritate de voturĭ în sensŭ negativŭ.

D-lŭ *N. Ionescu* previne pe Comisiune, că în ședința eĭ subsequentă va face raportulŭ anunțatŭ dejà în ședința dela 6 Martie asupra uneĭ cărțĭ neintrate în Academie, scrisă de unŭ sergentŭ sub titlulŭ: *Memoriĭ din timpulŭ rĕsboiuluĭ de Independență.* Acéstă anunțare, ridicândŭ o cestiune prealabilă, Comisiunea deliberéză și se pronunță cu mare maioritate în sensulŭ opiniuneĭ, că o carte póte fi introdusă la concursŭ și de altŭ cine-và decât de autorulŭ eĭ, dar totŭ în terminulŭ până la 31 Decembre. D-lŭ Ionescu își reservă ca să vină cu acea carte în plenulŭ Academieĭ.

IV. In ședința dela 16 Martie (procesulŭ-verbalŭ No. 5) se comunică referatele:

a) Dela d-lŭ *N. Quintescu* asupra *Istorieĭ filologieĭ române* de *L. Șăinénu.* Raportulŭ relevă calitățile, dar și partea slabă a cărțiĭ, și conchide că, fiindŭ date alte opere de o maĭ mare originalitate, nu îndrăsnesce a interveni în favórea premiăreĭ scriereĭ

d-luĭ Şăinénu. Unanimitatea Comisiuneĭ aprobă prin votulŭ eĭ conclusiunea, d-luĭ Quintescu.

b) De d-lŭ *V. Maniu* asupra scriereĭ *Tractatŭ despre expropriaţiune pentru causă de utilitate publică* de *G. Th. Avinianu*. D-lŭ raportorŭ relevă utilitatea scriereĭ şi importanţa eĭ din punctŭ de vedere practicŭ; totuşĭ nu-ĭ recunósce o ast-felŭ de valóre intrinsecă, în câtŭ, în comparaţiune cu alte opere venite la concursŭ, să merite a fi recomandată spre premiare. Votulŭ Comisiuneĭ este unanimŭ în sensulŭ nepremiăreĭ.

c) De d-lŭ *P. S. Aurelianŭ* asupra colecţiuneĭ de *Basme culese din gura poporuluĭ* de *D. Stăncescu*. D-lŭ raportorŭ îşĭ dă socotinţa că lucrarea merită a fi încuragiată cu unŭ ajutorŭ bănescŭ. Câtŭ despre premiulŭ cerutŭ, Premiulŭ Eliade, Comisiunea o înlătură prin votulŭ tutulorŭ membrilorŭ presenţĭ.

d) De d-lŭ *V. Babeş* asupra cărţiĭ *Dicţionarŭ latinŭ-românŭ* de *D. I. Popilianu*. Acestŭ dicţionarŭ, după părerea referentuluĭ, nu corespunde cerinţelorŭ uneĭ asemenea lucrărĭ, căcĭ îĭ lipsescŭ cuvinte ca *pantex* (pântece) d. e., şi înţelesulŭ celorŭ carĭ le înşiră este datŭ une-orĭ în modŭ eronatŭ. Şi acéstă carte este eliminată de Comisiune în unanimitate.

e) Asupra *Stemeĭ Românieĭ* de L-t. Colonelŭ *P. V. Năsturelŭ*, de către d-lŭ *D. A. Sturdza*, la care Comisiunea d-vóstre recursese, ca celŭ maĭ competentŭ în materie. D-sa, printr'unŭ raportŭ amĕnunţitŭ, demonstră că opera menţionată nu a utilisatŭ materialulŭ astădĭ disponibilŭ alŭ eraldiceĭ, şi nu a corespunsŭ cerinţelorŭ sciinţifice în tractarea eĭ. Din desvoltările şi consideraţiunile cuprinse în raportŭ, resultă că lucrarea d-luĭ Lt.-Col. Năsturelŭ nu póte fi premiată. Comisiunea a datŭ aprobare prin votŭ unanimŭ apreţiăreĭ venerabiluluĭ nostru colegŭ.

V. In şedinţa dela 18 Martie (procesulŭ-verbalŭ No. 6) presentă rapórte:

a) D-lŭ *N. Ionescu* asupra cărţiĭ *Michailŭ Eminescu* de *N. Petraşcu*. După părerea raportoruluĭ, autorulŭ acesteĭ scrierĭ nu a apreciatŭ exactŭ pe poetulŭ Eminescu, considerându-lŭ ca scepticŭ. Apoĭ lucrarea d-luĭ Petraşcu nu presentă nimicŭ originalŭ,

din care causă nu i se pare d-luĭ referentŭ că merită pemiulŭ cerutŭ (de 5000 leĭ). Comisiunea confirmă prin votulŭ eĭ unanimŭ conclusiunea raportuluĭ.

b) D-lŭ *V. Babeş* asupra *Istorieĭ Românilorŭ* de *A. D. Xenopol.* Asupra citireĭ referatuluĭ d-luĭ Babeș se ridică de unulŭ din membriĭ Comisiuneĭ cestiunea prealabilă, de a nu se maĭ face lectura raportuluĭ asupra opereĭ menționate, de óre-ce autorulŭ eĭ a fostŭ alesŭ membru alŭ Academieĭ, și decisiunea Academieĭ de acum doĭ anĭ opresce espresŭ de a se acordà vre-unŭ premiŭ unuia din membriĭ eĭ. Propunerea acésta dă nascere uneĭ discuțiunĭ viue și lungĭ, în care o parte din membri susținŭ înlăturarea raportuluĭ d-luĭ Babeș, iar alțiĭ trecerea la lectura luĭ. O parte se întemeéză pe hotărîrea menționată a Academieĭ și pe faptulŭ că d-lŭ concurentŭ figurà deja printre Academicianĭ înainte de a se fi ascultatŭ raportulŭ asupra opereĭ sale. Eĭ cerŭ ca să se procédă cu lucrarea nouluĭ nostru colegŭ ca și cu a părinteluĭ Marianŭ, și acésta cu atâtŭ maĭ multŭ, cu câtŭ scrierea acestuĭ din urmă colegŭ se presentase ca manuscriptŭ anonimŭ. Alțĭ membri susținŭ că nu este identicŭ casulŭ d-luĭ Marianŭ cu alŭ d-luĭ Xenopol, căcĭ părintele Marianŭ scià că nu póte luà parte la concursŭ, pe când d-lŭ Xenopol șĭ-a presentatŭ opera sa ca simplu particularŭ. Apoĭ acéstă operă a fostŭ dată în apreciarea unuĭ membru alŭ Comisiuneĭ, care apucase chiar să se pronunțe în sensŭ favorabilŭ eĭ în însușĭ sînulŭ Comisiuneĭ, înainte de a se fi efectuatŭ alegerea d-luĭ Xenopol. A nu se ține sémă acum de cartea deja admisă la concursŭ și judecată, ar fi a face ca decisiunea Academieĭ să aibă efectŭ retroactivŭ. La obiecțiunea ridicată, că Academia publicase subiectulŭ tractatŭ de părintele Marianŭ cu doĭ anĭ maĭ nainte de luarea decisiuneĭ, se respunde că și d-lŭ Xenopol póte ḑice, că a lucratŭ cu patru anĭ înainte.

Se pune după aceea la votŭ propunerea de a nu se ceti raportulŭ d-luĭ Babeș, și resultatulŭ este: patru voturĭ pentru și patru contra. Continuarea discuțiuneĭ se amână pe ședința următóre, spre a lăsà și d-luĭ generalŭ Fălcoianu putința de a se pronunțà într'unŭ sensŭ saŭ altulŭ.

c). D-lŭ *N. Quintescu* asupra opereĭ *Parazițiĭ* de *B. St. Delavrancea.* Referatulŭ apreciază talentulŭ însemnatŭ alŭ autoruluĭ novelelorŭ, vigórea peneĭ sale și darulŭ observațiuneĭ psichologice, de care d-lŭ Delavrancea dă probe manifeste, și opinéză pentru premiarea tînĕruluĭ scriitorŭ. Votulŭ asupra conclusiuneĭ presentate se amână, cum s'a făcutŭ și cu cele-lalte scrierĭ recomandate la premiare de raportoriĭ lorŭ.

VI In ședința dela 20 Martie se reiea discuțiunea din ședința precedentă, relativă la raportulŭ d-luĭ Babeș, pentru a fi pusŭ în curentulŭ eĭ și d-lŭ generalŭ Fălcoianu. După ce se face acésta, d-lŭ Fălcoianu declară că nu consideră casulŭ părinteluĭ Marianŭ ca identicŭ cu alŭ d-luĭ Xenopol și se pronunță contra propunereĭ de înlăturare a referatuluĭ d-luĭ Babeș. Votulŭ sĕŭ dândŭ maioritate de cincĭ voturĭ pentru respingerea propunereĭ făcute, contra a patru voturĭ în favoarea eĭ, d-lŭ Babeș este îngăduitŭ a-șĭ ceti raportulŭ. Dar în momentulŭ de a face acésta, se ridică altă cestiune prealabilă, că opera d-luĭ Xenopol este dejà premiată. In urma discuțiuneĭ provocate de acésta, Comisiunea trece cu maioritate peste acelŭ noŭ incidentŭ.

D-lŭ raportorŭ, esprimândŭ maĭ întâĭ desideratulŭ ca Academia să pună maĭ bine în armoniă disposițiunile testamentare ale Mareluĭ Premiŭ Năsturelŭ cu articolulŭ Regulamentuluĭ nostru relativŭ la ele, face analisa și arată cuprinsulŭ generalŭ maĭ alesŭ alŭ celorŭ patru volume din urmă ale opereĭ d-luĭ Xenopol, de óre-ce primulŭ a fostŭ apreciatŭ de venerabilulŭ nostru colegŭ, d-lŭ G. Barițiŭ în 1889, când i s'a acordatŭ premiulŭ Eliade. In ochiĭ d-luĭ referentŭ cele patru volume aŭ o valóre însemnată și constituescŭ unŭ progresŭ față cu primulŭ volumŭ. Pentru a pune în evidență calitățile opereĭ, d-lŭ raportorŭ relevéză descrierea stăreĭ financiare a Principatelorŭ române la finele véculuľuĭ XVIII. Dar opera are și părțĭ slabe. Ast-felŭ nu s'aŭ utilisatŭ documentele din epoca Fanarioțilorŭ, publicate de d-lŭ Urechiă. O scădere maĭ mare presentă faptulŭ, că istoria Românilorŭ de sub coróna St. Stefanŭ este numaĭ fragmentară. De acì lipsa de legătură între evenimente, de óre-ce autorulŭ opereĭ n'a avutŭ la îndemână do-

cumentele necesare. Dar documentele relative la viața internă a popórelorŭ Dacieĭ și Panonieĭ abia de curînd aŭ fostŭ scóse la lumină în limba ungară, și d-lŭ Xenopol nu o cunósce. De cunoscea acele documente, alt-felŭ ar fi presentatŭ dînsulŭ istoria Chinezatelorŭ române din véculŭ de mijlocŭ, precum și a Bisericeĭ române din Transilvania. Apoĭ se relevă ca inexactă afirmațiunea autoruluĭ, că revoluțiunile din vécurile XV și XVI ale Românilorŭ iobagĭ din Ardélŭ își propusese să stêrpéscă pe nobilĭ, ca și când acești ar fi fostŭ vre-odată cu toțiĭ Maghiarĭ. Stilulŭ autoruluĭ satisface în de ajunsŭ pe d-lŭ raportorŭ, limba însă îĭ pare cam prea localŭ moldovenéscă. Cu unŭ cuvîntŭ, după d-lŭ Babeș, meritele opereĭ întrecŭ multŭ părțile slabe; d-sa o consideră ca cea maĭ bună lucrare apărută în ceĭ din urmă patru anĭ, și o recomandă pentru a fi recompensată cu premiulŭ celŭ mare.

Se obiectéză că opera d-luĭ Xenopol nu intră în dispositiunile regulamentuluĭ, căcĭ primulŭ volumŭ, introdusŭ împreună cu celelalte, a apărutŭ înaintea celorŭ patru anĭ din urmă. D-lŭ raportorŭ rĕspunde, că de primulŭ volumŭ n'a ținutŭ sémă, și că i-ar fi fostŭ de ajunsŭ chiar numaĭ unŭ volumŭ din cele patru, spre a-lŭ recomandà pentru acelașĭ premiŭ.

Comisiunea trecêndŭ peste acestŭ noŭ incidentŭ, unulŭ din membriĭ eĭ caracteriséză în trăsurĭ generale cartea d-luĭ Xenopol. Elŭ o consideră de o compilațiune, lucrată după ajutorințe nu de întâia mână, cu considerațiunĭ maĭ multŭ juridice; în cursulŭ a cincĭ volume ea n'a datŭ nicĭ o singură soluțiune. D-lŭ Xenopol este nu se póte maĭ superficialŭ; îĭ lipsesce cunoscința fântânilorŭ și critica, care isvoresce din exegesa originaluluĭ.

Inchidêndu-se discuțiunea, d-lŭ *N. Ionescu* cetesce referatulŭ sĕŭ asupra cărțiĭ d-luĭ *Bogdan, Vechile cronicĭ moldovenescĭ.* După d-lŭ raportorŭ meritulŭ autoruluĭ este de a fi tradusŭ pe «româna cronicarilorŭ» în vre-o 50 de pagine scrierile slavone, ce cronicariĭ moldovenĭ le-aŭ utilisatŭ la compunerea analelorŭ lorŭ, ceea ce în ochiĭ d-sale este de ajunsŭ, pentru ca tînĕrulŭ slavistŭ să merite încuragiare. Raportulŭ propune acordarea premiuluĭ cerutŭ (de 5000 leĭ).

Terminându-se ast-felŭ comunicarea tuturorŭ raporteIorŭ favorabile, se punŭ la votŭ maĭ întâĭ cărțile carĭ aŭ concursŭ pentru Marele Premiŭ Năsturelŭ. *Procedura civilă* de *G. G. Tocilescu* întrunesce 4 bile albe și 5 negre; *Novelele* de *I. Slavicĭ*, 5 bile albe, 4 negre; *Istoria Românilorŭ* de *A. D. Xenopol*, 5 bile albe, 4 negre. Se voteză apoĭ asupra scrierilorŭ intrate la premiulŭ Eliade, și de astă dată luândŭ parte la votŭ numaĭ optŭ membri: *Parazițiĭ* de *Delavrancea* capĕtă 6 bile albe și 2 negre, iar cartea *Vechile cronicĭ moldovenescĭ* de *I. Bogdan*, 4 bile albe și 4 negre.

Domnĭ Colegĭ, Din cele 18 scrierĭ intrate la concursŭ, cele 5 din urmă, și anume — la Marele Premiŭ Năsturelŭ — ale d-lorŭ *G. G. Tocilescu*, *I. Slavicĭ* și *A. D. Xenopol*, iar la premiulŭ Eliade, ale d-lorŭ *Delavrancea* și *Bogdan*, fiindŭ singurele carĭ aŭ întrunitŭ în sînulŭ Comisiuneĭ d-vóstre o maioritate de voturĭ (6 saŭ 5 din 9), jumĕtate din voturile esprese (4 din 8) saŭ o minoritate însemnată (4 din 9), remâne ca d-vóstre, ascultândŭ rapórtele speciale asupra lorŭ, să discernețĭ gradulŭ de maĭ mare orĭ maĭ mică superioritate a unora față cu altele, și ast-felŭ să decernețĭ cele două premiĭ disponibile operelorŭ celorŭ în adevĕrŭ maĭ meritoriĭ.

— —

Th. Alexi, *Parnasulŭ Românŭ. Brașovŭ 1892.*
Raportŭ de d-lŭ **I. C. Negruzzi.**

Domnilorŭ Colegĭ,

Intr'unŭ volumŭ de 416 pagine intitulatŭ *Parnasulŭ Românŭ*, d-lŭ *Th. Alexi* a adunatŭ maĭ bine de 200 poesiĭ române de totŭ soiulŭ. Aceste poesiĭ sunt opera a 130 de autorĭ, începêndŭ dela poețiĭ naționalĭ ceĭ marĭ până la cățĭ-va cu nume necunoscute; unulŭ din aceștia este însemnatŭ abia cu litere inițiale.

Culegerea, afară de câte-va bucățĭ carĭ nu sunt recomandabile

nicĭ ca cuprinsŭ nicĭ ca formă poetică, e destulŭ de bunişóră, deşi culegĕtorulŭ nu arată în vre-o prefaţă saŭ introducere scopulŭ pe care l'a urmăritŭ.

De aceea nu se póte sci dacă elŭ a voitŭ să dea numaĭ o pri vire generală asupra literatureĭ poetice române, saŭ să alégă bucăţile ce i-aŭ părutŭ maĭ bune, arĕtându-le óre-cum ca modele de poesie naţională. In casulŭ din urmă culegĕtorulŭ nu şi-a îndeplinitŭ scopulŭ pe deplinŭ, căcĭ în privinţa acésta avemŭ alte antologiĭ anterióre cu multŭ superióre.

Orĭ cum ar fi, o simplă culegere, chiar meritorie de ar fi, nu se póte considerà ca o lucrare originală proprie, ci numaĭ ca o reproducere din lucrarea altora, şi de aceea nu credŭ că *Parnasulŭ Românŭ* póte fi recomendatŭ la vre-unŭ premiŭ alŭ Academieĭ Române.

G Th. Avinianu, *Tratatŭ despre expropriaţiune pentru causă de utilitate publică. Bucurescĭ 1892.*

Raportŭ de d-lŭ **V. Maniu.**

I.

Tractatulŭ d-luĭ *G. Th Avinianu* despre expropriaţiune, presentatŭ la concursŭ pentru premiulŭ Statuluĭ Eliade-Rădulescu încredinţându-mi-se mie spre examinare, am onóre a vĕ supune, Domnĭ Colegĭ, conclusiunile mele, cuprinse în raportulŭ de faţă, ca resultatŭ alŭ cercetăreĭ.

Lucrarea d-luĭ G. Th. Avinianu, apărută în anulŭ 1892, forméză unŭ volumŭ de 494 pagine in-8⁰ mare, cu împărţirea următóre:

a) Prefaţa şi consideraţiunĭ generale.

b) Noţiunĭ istorice.

c) Explicaţiunĭ teoretice şi practice asupra legeĭ şi a procedureĭ.

d) Apendice, cuprindêndŭ textulŭ legiĭ, diverse formulare, decisiunĭ, etc.

e) Tabla de materiĭ.

Textulŭ este divisatŭ în VII titlurĭ, dintre carĭ alŭ III împărțitŭ în 3 secțiunĭ, și alŭ V în 4 capitole; unŭ apendice desfăcutŭ în VII titlurĭ, după care urméză formularele actelorŭ prescrise de lege.

Țină a pune în vederea d-vóstre din capulŭ loculuĭ, cum că autorulŭ cărțiĭ s'a însărcinatŭ elŭ însușĭ a ve spune că lucrarea sa conține în fondŭ: «*Explicațiunea teoretică și practică a legiĭ din 1864, adnotată cu jurisprudența Inalteĭ Curțĭ de Casațiune, urmată de unŭ apendice conținêndŭ textulŭ legiĭ de expropriare și formularele actelorŭ cerute de acéstă lege.*»

Datoria de consciință îmĭ ordonă să declarŭ că tractatulŭ în cestiune este o lucrare judiciósă, de o necesitate și utilitate care se impune, maĭ alesŭ pentru usulŭ celorŭ chemațĭ să apere dreptulŭ și proprietatea, fie în contra arbitrariuluĭ, fie în contra nesațiuluĭ saŭ și a speculațiunilorŭ odióse.

II.

In cuprinsulŭ considerațiunilorŭ generale (dela pag. 3—9) ni se spune: că expropriațiunea ar fi în principiŭ o atingere la dreptulŭ de proprietate; că sânțenia și neviolabilitatea proprietățiĭ pusă sub scutulŭ pactuluĭ nostru fundamentalŭ (art. 19 din Constituțiune) nu împedecă exproprierea eĭ pentru utilitate publică, că, prin urmare, dreptulŭ de proprietate trebue sacrificatŭ bineluĭ socialŭ, de óre-ce societățile civilisate sunt presupuse, după ḍisa luĭ Portalis, că aŭ înțelesŭ, încă dela formarea lorŭ, a face tóte sacrificiile personale în interesulŭ generalŭ.

Acéstă idee, împrumutată de marele jurisconsulŭ Portalis dela Hugo Grotius, îșĭ găsesce o eronată aplicațiune și interpretațiune, după noĭ, în tractatulŭ d-luĭ Avinianu.

Autorulŭ cărțiĭ ce ne preocupă, deși se vede a-șĭ fi însușitŭ literalŭ, aprópe din cuvîntŭ în cuvîntŭ, argumentațiunile luĭ Foucart expuse în alŭ sĕŭ *Dreptŭ publicŭ* (t. II. p. 74), ne va permite să-ĭ observămŭ că considerațiunile și suposițiunile debitate sunt prea învechite, aprópe reduse la valórea unorŭ platitudinĭ

retorice, absolutŭ neputincióse a se rădicà la înălțimea *suveranului principiŭ socialŭ,* care este strînsŭ legatŭ cu adevĕratulŭ *idealŭ de statŭ,* cu importanța *dreptuluĭ de proprietate,* proclamatŭ și prin Constituțiunea nóstră ca *sacru;* de acì urméză că deșértă este și acea pripită afirmațiune din partea autoruluĭ, cum că proprietatea s'ar fi născutŭ de odată cu legea saŭ și cu societatea întemeiată pe legĭ!

Neapăratŭ nu póte intrà în cadrulŭ restrînsŭ alŭ unuĭ raportŭ o desvoltare maĭ întinsă asupra unuĭ subiectŭ de summa importanță *istorică, juridică, politică* și *economică,* precum este *proprietatea* ca *principiŭ socialŭ* și *expropriarea* ca *negațiune;* ne remâne așa dar să ne comunicămŭ vederile maĭ multŭ prin rĕspunsurĭ, sub formă de întrebărĭ și să ne referimŭ la opiniunĭ autorisate.

Dacă *expropriațiunea* este, în adevĕrŭ, o atingere la dreptulŭ absolutŭ și inviolabilŭ de proprietate, cum se póte pretinde, că ea ar presentà o *utilitate* publică?

Cum póte fi considerată proprietatea ca bine garantată prin Constituțiune, când alăturea cu acestŭ pactŭ fundamentalŭ, se autorisă prin legĭ speciale, atingerea aceluĭ mare principiŭ?

Cum, în fine, se explică acelŭ apoteosatŭ bine comunŭ, acelŭ interesŭ *socialŭ supremŭ,* întemeiatŭ pe rațiune *de statŭ,* dacă se cere *societățiĭ* sacrificarea dreptuluĭ inviolabilŭ și absolutŭ de proprietate, fie și în schimbulŭ uneĭ indemnisărĭ?

Cum póte fi admisibilă rațiunea de statŭ întru legitimarea exproprierei, când ea se traduce în violațiunea suveranuluĭ principiŭ, care *constitue fundamentulŭ sciințificŭ alŭ proprietățiĭ* și prin consecință *alŭ societățiĭ?*

Nu resultă óre din combinațiunea principiilorŭ de maĭ sus, cum că *tesa,* orĭ *problema* principiuluĭ socialŭ (eminamente de resortulŭ dreptuluĭ publicŭ internŭ) este rĕŭ pusă, întru câtŭ lasă unŭ câmpŭ prea întinsŭ pentru cunoscutulŭ aforismŭ: *Summum jus, summa injuria?!!*

Comparândŭ tóte părerile emise asupra importanteĭ cestiunĭ, ne vine a crede:

1. că se dă usitatuluĭ terminŭ (exoticŭ) de *expropriațiune* unŭ înțelesŭ cu totulŭ impropriŭ;

2. că ideia de sacrificiŭ urméză a fi exclusă, de îndată ce se va recunósce cum că instituțiunea exproprierei nu maĭ represintă normele arbitrariuluĭ feudalŭ din evulŭ mediŭ, alŭ absolutismuluĭ teocraticŭ și autocraticŭ, saŭ alŭ Nemrodilorŭ din toțĭ timpiĭ.

In cartea d-luĭ Avinianu, maĭ dămŭ peste idea (pag. 8, 9) cum că *necesitatea exproprierei pentru utilitate publică s'ar fi născutŭ la alcătuirea societăților civilisate,* rĕmânêndŭ legiuitoruluĭ numaĭ sarcina să stabiléscă óre-carĭ forme și condițiunĭ legale pentru înstrăinarea silită.

Idea de regularea regimuluĭ proprietățiĭ prin legĭ este dela Bentham reprodusă la Ahrens *(Dreptulŭ naturalŭ, p. 315),* rĕŭ interpretată și ea de autorulŭ tractatuluĭ intratŭ la concursŭ.

Distinsulŭ profesorŭ Ahrens, respingêndŭ în alŭ sĕŭ *Cursŭ de filosofia dreptuluĭ,* idea emisă de Montesquieu și Bentham, că proprietatea s'ar fi născutŭ de odată cu legea, declară că nu póte fi admisibilă o asemenea funestă disposițiune, căcĭ, dacă dreptulŭ de proprietate *(reflexulŭ și consecința juridică a personalitățiĭ)* ar depinde numaĭ de voința legiuitoruluĭ, apoĭ în adevĕrŭ s'ar înmormîntà cu legea și prin lege.

Maĭ dămŭ și peste strania afirmațiune saŭ părere, că *dreptulŭ inviolabilŭ de proprietate* póte să înceteze față cu guvernulŭ, totŭ pe motivŭ de interesŭ socialŭ!

La încheiere ni se dă definițiunea *exproprierei*, atribuindu-i-se caracterulŭ uneĭ *înstrăinărĭ silite,* în înțelesulŭ art. 481 cod. civ. românŭ.

După noĭ, o maĭ multă reservă asupra definițiuneĭ n'ar fi stricatŭ, dar se *recerea* o *desvoltare* maĭ *studiósă* asupra *doctrineĭ*, a *origineĭ* și a *causelorŭ, carĭ aŭ datŭ nascere instituțiuniĭ* de *expropriere în condițiunile eĭ modernisate.*

De alt-cum rĕmâne pentru subsemnatulŭ unŭ faptŭ constantŭ, că dându-se cuvintelorŭ legeĭ unŭ înțelesŭ cu totulŭ străinŭ doctrineĭ, ne îndepărtămŭ prea multŭ dela adevĕratulŭ scopŭ alŭ instituțiuneĭ.

In prima linie n'ar strică să ne întrebămŭ: *care póte fi fundamentulŭ sciințificŭ alŭ dreptuluĭ de proprietate,* spre a ne încredință dacă în cuvintele legiuitoruluĭ modernŭ a pututŭ germină intențiunea de a se distruge acelŭ sacru dreptŭ de proprietate, despre care se afirmă prin părerile cele maĭ autorisate, că *nu s'a născutŭ nicĭ odată cu legea regulatóre a regimuluĭ, nicĭ cu necesitatea înstrăinăriĭ silite, precum se pretinde!*

Din momentulŭ în care se va recunósce că acestŭ dreptŭ de proprietate represintă, prin eminență și maĭ presus de tóte, unŭ *interesŭ socialŭ,* nu maĭ póte fi admisă *idea* cum că prin faptulŭ expropriațiuneĭ nu se aduce nicĭ o atingere aceluĭ dreptŭ sacru și prin urmare ea nu póte fi considerată că o înstrăinare silită ! Ceea ce-șĭ face șieșĭ societatea, în propriulŭ sĕŭ interesŭ vĕdıtŭ, fie prin sine însășĭ, fie prin mandatariĭ sĕĭ, nu se póte ḑice că ar fi unŭ sacrificiŭ, de óre-ce expropriatulŭ individualŭ saŭ colectivŭ, ea, societatea, îșĭ are, pe lângă indemnisarea relevata partea de beneficiŭ din produsulŭ lucruluĭ cedatŭ și *utilizatŭ în interesulŭ generalŭ.*

Aceste ḑise trecemŭ la notițele istorice.

III.

Prin afirmațiunea hasardată dela pag. 10—11, cum-că exproprirea ar fi o *necesitate socială,* nu este nimicŭ saŭ fórte puținŭ de ḑisŭ pentru deslegarea problemeĭ.

De alt-cum pretinsa *înstrăinare silită* nu-șĭ póte avé locŭ acolo unde cesiunea bunurilorŭ se operéză saŭ prin bună înțelegere, saŭ prin intervenirea juriuluĭ, compusŭ din egaliĭ sĕĭ, așa că pretinsa exproprıare se *traduce* în *vînḑare* orĭ *schimbŭ.* Era maĭ de folosŭ pentru studiŭ să ni se demonstre *utilitatea proprietățiĭ,* pusă în față cu *necesitatea socială a expropriațiuneĭ!*

Spre a ne convinge cum că privilegiulŭ acordatŭ Statuluĭ în materie de exproprıere, ar fi totŭ atâtŭ de vechıŭ ca și dreptulŭ de proprietate, ni se aduce mărturia luĭ Hugo Grotius și Puffendorf. Afirmămŭ, bine convinșĭ, că în opera monumentală a luĭ H. Grotius, *De jure belli et pacis* (Cartea III, cap. XX, § 11), indicată de d-lŭ

Avinianu nu dămŭ peste o declarațiune în sensulŭ vederilorŭ domniei-sale, dar că la pag. 1292 aceeașĭ carte și acelașĭ capŭ, § 7 No. 2, găsimŭ, vorbindu-se despre datoria Statuluĭ de a indemnisà pe cetățeniĭ carĭ și-aŭ părăsitŭ bunurile lorŭ, bine înțelesŭ în timpŭ de resbelŭ: «*Sed addendum est id cum fit civitatem (statŭ) teneri* «*his qui suum amittunt sarcire damnum de publico.*»

In opera luĭ Puffendorf, *Le droit de la nature et des gens*, tom. II (traducere de Barbeyrac) cart. V, cap. V, § 7 (unde ne trimite autorulŭ Avinianu) se vorbesce despre monopolurĭ, iar nicĭ de cum de expropriațiune; la cartea VIII, cap. V, § 1 (p. 536) însă se dice purŭ și simplu că «unŭ suveranŭ din grația divină, urcatŭ pe tronŭ fără amesteculŭ poporuluĭ, are unŭ dreptŭ absolutŭ de proprietate asupra teritoriuluĭ țěreĭ, dispunêndŭ de dînsulŭ ca de domeniulŭ sěŭ particularŭ.» Nicĭ unŭ cuvîntŭ despre o expropriare pentru utilitate publică!

La pag. 11 și 12 ni se daŭ crâmpee de disposițiunĭ din *Digeste*, spre a se învederà că pe timpiĭ luĭ Augustŭ, luĭ Teodosiu, Arcadiu și Honoriu ar fi existatŭ instituțiunea exproprieriĭ pentru utilitate publică cu indemnisare.

Citațiunile din Frontinus, «*de aquaeductibus*» (*de aquaeductu* se dice în *Digeste*), ne vorbescŭ lămuritŭ de *servituțĭ*, din carĭ probabilŭ se va fi formatŭ în secoliĭ XVII—XVIII instituțiunea expropriereĭ.

Proudhon avea dreptate să afirme că la Romanĭ nu era cunoscută hibrida instituțiune de expropriare.

Aceleașĭ vederĭ le împărtășesce și renumitulŭ jurisconsultŭ germanŭ C. Mittermaier, declarândŭ și elŭ, că în Dreptulŭ romanŭ nu există doctrină despre expropriațiunĭ, cu tóte că la eĭ se executaŭ cele maĭ monumentale construcțiunĭ de aqueducte, temple, amfiteatre, basilice, canalisațiunĭ și drumurĭ strategice. «*In dem römischen Reiche kommt die Lehre vom Eighenthum-abtrettung nicht vor*» dice renumitulŭ profesorŭ!

Textele din *Digeste* reproduse din Frontinus sunt cuprinse în corpulŭ legilorŭ romane sub titlulŭ: *Servituțilorŭ.*

Confusiunea ce se face în cartea d-luĭ Avinianu, se póte atri-

buì uneĭ amăgitóre și aparente apropierĭ între nuanțele acestorŭ două instituțiunĭ. Numitulŭ d-nŭ recunósce elŭ însușĭ cum că în tótă legislațiunea romană nu se găsescŭ disposițiunĭ speciale în materie de expropriare.

Aceeașĭ regretabilă confusiune se face între dreptulŭ de *preemțiune* (Jus Protimiseos) și *expropriarea* pentru utilitate publică, distincte absolutŭ în formă și în fondŭ (a se vedé *Puchta. Pandecte,* T. I, p. 327 și T. II, p. 220; — *Cod. Caragea,* Part. III, cap. II, art. 7 și 8 și, în fine *Basilicalele.)*

Rĕsfoindu-se cu luare aminte Dreptulŭ romanŭ, se va da la pag. 427, 429, 433 din *Corpus Juris Civilis,* peste servituțile: *Praediorum Urbanorum* și *Rusticorum,* carĭ se pretaŭ la servituțĭ maĭ alesŭ pentru creațiunile uriașe de monumentele neperitóre ale Romeĭ.

Din cursulŭ renumituluĭ comentatorŭ Puchta despre *Instituțiunĭ* (T. III, p. 326, *Digeste,* XLVIII) ne putemŭ edificà pe deplinŭ asupra adevĕruluĭ ḑiselorŭ nóstre.

IV.

Maĭ sunt câte-va afirmațiunĭ de relevatŭ în cartea d-luĭ Avinianu, presentândŭ unŭ óre-care interesŭ pentru studiŭ.

Puține cuvinte avemŭ de ḑisŭ asupra credințeĭ, cum că la noĭ n'ar fi existatŭ, până la 1864, o lege specială de expropriare, și că din casŭ în casŭ expropriațiunile se făceaŭ de către obștésca adunare, pentru fie-care lucrare determinată în parte.

Este de observatŭ că afirmarea în cuprinsulŭ de maĭ sus, conține o scăpare din vedere, pe câtŭ timpŭ suntemŭ în mĕsură să constatămŭ:

1. In faptŭ: că încă pe la anulŭ 1834—35 existà în Muntenia lege specială pentru expropriarea morilorŭ de pe cele cincĭ rîurĭ principale din țéră, regulându-se prin art. 165 din Regulamentulŭ Organicŭ modalitatea indemnisăriĭ.

2. In dreptŭ: că usulŭ de a se legiferà expropriarea pentru fie-

care lucrare determinată, nu autorisă a conchide la neexistența uneĭ instituțiunĭ de expropriere la noĭ!

Să nu se uite de alt-cum că în Anglia, America și Elveția se urméză aprópe până în ḑilele nóstre vechea practică dela noĭ, înainte de anulŭ 1834, adecă usulŭ uneĭ legĭ speciale pentru fiecare casŭ în parte.

Dispoșițiunile din Regulamentulŭ Moldoveĭ pentru *monumente religióse* și *mine* se vĕdŭ a fi împrumutate din legile *Digestelorŭ* și a *Codicelorŭ,* precum s'a urmatŭ în Austria și în unele părțĭ ale Germanieĭ. (1)

La pag. 18 și 19 ni se spune că principiulŭ prealabileĭ indemnisărĭ apare pentru prima óră, în modŭ clarŭ și precisŭ, în Constituțiunea Francieĭ din 1791, revĕḑută și ameliorată la 1809, după intervenirea mareluĭ Impĕratŭ Napoleon I.

Amŭ avé purŭ și simplu de notatŭ și relevatŭ, ca elementŭ statisticŭ, cum că după încredințarea luĭ Foucart *(Dreptulŭ publicŭ,* Tom. II, pag. 71) instituțiunea exproprierei se găsesce consemnată în ordonanța Regeluĭ Filipŭ celŭ frumosŭ din anulŭ 1303.

La pag. 35, vorbindu-se de străinil deveniți proprietarĭ de immobile la noĭ în țéră, se afirmă cu dreptŭ cuvîntŭ că și în privința lorŭ se urméză după condițiunile *rei sitae,* conformŭ legilorŭ pămîntene, dar că acestŭ princip [illegible] internaționalŭ și celŭ publicŭ internŭ este supusŭ u [illegible] ațiunĭ esce [illegible] ță cu representanții direcțĭ aĭ suveranilor străinĭ, munițĭ cu privilegiulŭ exteritorialitățiĭ.

Deși ficțiunea exteritorialitățiĭ nu presintă nicĭ o utilitate pentru sciință, amŭ fi doritŭ să ni se fie spusŭ dacă immunitățile [illegible]cordate ministrilorŭ residențĭ pe temeiulŭ acelei ficțiunĭ sacr[illegible]e prin dreptulŭ ginților, se póte întinde chiar și pană la afacerĭ de *edilitate, siguranță, ordine publică și salutulu de Statŭ?!*

Ar fi de mare utilitate și interesu să se cunóscă în ce ar suferi prestigiulŭ immunitățiĭ printr o expropriare, în anume c[illegible]urĭ, a

(1) A se vedé în *Corpus Juris Civilis,* edițiunea din 1856, p 677 și a *Cod[illegible]* cart. XI titl. VI. *de metallurgis et procuratorbus metallorum.*

palatuluĭ de reședință, pusŭ sub *scutulŭ uneĭ ficțiunĭ* ridicată la putere de dreptŭ alŭ ginților ŭ!

După credința nóstră, ficțiunea urméză să dispară în fața realitățiĭ obiective și a necesitățilorŭ reale de supremă ordine!

Ne oprimŭ cu recensiunea nóstră la cele premise până acì, și de óre-ce restulŭ cărțeĭ, cuprindêndŭ numaĭ textulŭ materialŭ alŭ legiĭ, formulare și regulamente de procedură, verdictele juriurilorŭ, carĭ tóte nu ne presintă în ințelesŭ strînsŭ, unŭ subiectŭ de studiŭ, vomŭ încheià darea nóstră de sémă prin a declarà că: deși colecțiunea de decisiunĭ emanate dela Inalta Curte de Casațiune, formândŭ jurisprudența legiĭ de expropriare, ne dă materialulŭ necesarŭ pentru literatura juridică, în câtŭ s'ar puté dice că sub acestŭ raportŭ lucrarea rĕspunde în parte, ca scriere cu conținutŭ literarŭ, la una din condițiunile stabilite, totușĭ subscrisulŭ raportorŭ, negăsindŭ motive în de ajunsŭ de puternice spre a-șĭ permite s'o recomande spre premiare, se mărginesce a-ĭ recunósce utilitatea și necesitatea practică.

B. St. Delavrancea, *Parazițiĭ Bucurescĭ 1893.*
Raportŭ de d-lŭ **N. Quintescu.**

Domnĭ Colegĭ,

Parazițiĭ, unŭ volumŭ de 333 de pagine, apărutŭ în editura Haimann, nu este întâia producțiune literară a d-luĭ B. St. Delavrancea. Autorulŭ nostru este dejà de maĭ mulțĭ anĭ cunoscutŭ ca prosatorŭ de multŭ talentŭ, și scrierea de față a fostŭ precesă de alte treĭ: *Sultănica, Liniște* și *Trubadurulŭ.* (1)

Prin opera de față d-lŭ Delavrancea, după părerea nóstră, a urcatŭ o nouă tréptă pe scara talentuluĭ sĕŭ.

Acestorŭ novele, carĭ cuprindŭ pe *Hagi Tudose, Bursierulŭ, Irinelŭ, Domnulŭ Vucea* și *Parazițiĭ,* li s'a datŭ ca titlu generalŭ

(1) ***Intrevisŭ și viéță***, de acelașĭ autorŭ, a apărutŭ în urma cetiriĭ acestuĭ referatŭ. Prin urmare lectorulŭ nu se póte aștептà, ca să ne referimŭ și la acéstă scriere.

numele celeĭ din urmă, de óre-ce este cea maĭ mare din tóte și autorulŭ o consideră de cea maĭ importantă.

Dacă d-lŭ Delavrancea a ocupatŭ — cum am ḍisŭ — și înaintea aparițiuneĭ scrieriĭ sale *Parazițiĭ*, unŭ locŭ însemnatŭ printre prosatoriĭ nostri, dacă și maĭ înainte era apreciatŭ pentru concepțiunea plină de viéță a fecundeĭ sale imaginațiunĭ, pentru talentulŭ observațiuneĭ, penelulŭ sĕŭ vigurosŭ și stilulŭ plinŭ de coloritŭ, nu maĭ puținŭ este adevĕratŭ, că în scrierile de maĭ înainte frumusețile limbeĭ sale, scóse din graiulŭ poporuluĭ, pe care-lŭ cunósce ca puținĭ, perdeaŭ întru cât-và din farmeculŭ lorŭ prin abusulŭ ce făceà autorulŭ de cunóscerea limbeĭ poporuluĭ, prin predilecțiunea exagerată pentru cuvinte și espresiunĭ necunoscute maiorităţeĭ Românilorŭ, neîntrebuințate alt-felŭ în literatură, cuvinte prinse de agerulŭ sĕŭ auḍŭ (care-șĭ apropriéză totulŭ cu o extraordinară ușurință) de prin ungherele unorŭ saŭ altorŭ localităţĭ. Acésta întrerupeà întru cât-và pe lectorŭ, care nu rare-orĭ se întîmplà a nu înțelege acele cuvinte.

Douĕ micĭ citate din *Sultănica*, cea maĭ îndepărtată din scrierile autoruluĭ, luată ca terminŭ de comparațiune cu *Parazițiĭ*, vorŭ fi de ajunsŭ spre a pune în lumină, dacă deo bire s relativŭ la procederea amintită—între Delavrancea alŭ pr meı și Delavrancea celeĭ din urmă producțiunĭ literare. Primulŭ citatŭ, pe care-lu dămŭ din scrierea apărută acum optŭ anĭ, se găsesce la pag. 40. «Fite ce nevastă tinerică, fite-ce fată mare, și-aŭ făcutŭ pola maldărŭ de fuióre. Da, maĭ încurcă lumea câte-va fetișcane maĭ *poșidicŭ* ce nu s'aŭ prinsŭ în horă și li se scurgŭ ochiĭ să fie și ele printre cele marĭ; facŭ ce facŭ și sbughia unde nu le ferbe óla.» Cel-altŭ este la pag. 57: «Iată la Drăganŭ, rupse morărésa, ce proţăpitŭ e; dă și jócă bată-lŭ pustia, par'c'ar trage tighelŭ; o să ne nuntéscă satulŭ cu fata primaruluĭ; s'a întocmitŭ cu colăceriĭ să fugă toțĭ pe caĭ *morojinĭ;* da nu ca *zărpălateculŭ* de fii-meŭ, în locŭ să pue și elŭ ochiĭ pe vr'una, d'o vreme încóce umblă *craunŭ;* sĕrbătorile când îlŭ cauțĭ, cu hîrzobulŭ în mână; pe cine i-o fi căşunatŭ nu sciŭ, că nu spune să-lŭ taĭ.»

Dacă punemŭ acésta alăturĭ cu *Parazițiĭ*, constatămŭ că autorulŭ nostru devine maĭ gustatŭ.

Acì elŭ a căutatŭ a se desbărà de acelŭ materialŭ (bunŭ pentru a aduce servicie unuĭ *Magnum Etymologicum)*, cu care autorulŭ împestrițase óre-cum lucrările sale de până acì, alt-felŭ asemenea isvorîte dintr'unŭ talentŭ realŭ. Și în adevĕrŭ, de óre-ce novela nu servesce autoruluĭ ca o formă pentru urmărirea unuĭ scopŭ sciințificŭ, voiŭ să ḑicŭ pentru desvĕlirea și consemnarea materialuluĭ limbeĭ poporuluĭ din tóte localitățile, fie elŭ orĭ-câtŭ de particularŭ și isolatŭ, în sensulŭ acelora carĭ îmbracă în romanŭ sciința ce voescŭ a popularisà, o limbă cu caracterŭ generalŭ se impuneà și prin faptulŭ novelelorŭ sale cu subiecte scóse numaĭ din viéța de orașe.

Isbutit'a autorulŭ *Parazițilorŭ* a se ferì cu totulŭ de ceea ce constituise maĭ înainte unŭ abusŭ, de a nu maĭ vînà cuvinte, cum s'ar ḑice, de forță?

Nu pe deplinŭ. Avemŭ însă convingerea, că precum producțiunea sa din urmă constitue unŭ pasŭ în sensulŭ evităreĭ defectuluĭ arĕtatŭ, cu maturarea arteĭ și talentuluĭ sĕŭ vorŭ dispăré cu totulŭ și puținele urme, carĭ aŭ maĭ rĕmasŭ icĭ și colea în *Parazițiĭ* din tendința de maĭ înainte a limbeĭ sale, și că în viitórele sale scrierĭ, menite a fi unŭ elementŭ de cultură pentru toțĭ Româniĭ, lectorulŭ nu va maĭ avé să descifreze cuvinte ca *slomnire* din *Hagi Tudose* («bolborosì câte-va cuvinte nedeslușite; mușcà în vêntŭ cu gingiile albe și isbutì să *slomnéscă* c'unŭ glasŭ mortŭ», p. 191), orĭ din *Bursierulŭ* («unŭ profesorŭ *slomnesce* secŭ și îndesatŭ prin știrbiturile dințilorŭ: afurisitule», p. 200); cuvinte ca *sitavŭ* («glasulŭ lorŭ *sitavŭ* de rîsŭ și de bĕutură», p. 97 din *Parazițiĭ*, orĭ din *Bursierulŭ*: «tocmaĭ atuncĭ, din seninŭ auḑiĭ glasulŭ *sitavŭ* alŭ dușmanuluĭ meŭ», p. 232); saŭ unŭ cuvîntŭ ca *hoinărire* («unde era Lăbușŭ, cânele meŭ, cu care hoinăriamŭ tótă ḑiulica?», p. 197 ibidem); *coștorómbă* (p. 155), cuvinte carĭ n'aŭ nicĭ celŭ puținŭ meritulŭ de a atinge plăcutŭ auḑulŭ, de a fi frumosŭ sunătóre.

Dar asemenea ecourĭ rare ale uneĭ deprinderĭ de timpuriŭ contractate disparŭ și rĕmânŭ neluate în sémă în mijloculŭ frumusețeĭ precumpĕnitóre a limbeĭ *Parazițilorŭ* și a unuĭ stilŭ, care se

mişcă nu numaĭ uşorŭ, ci chiar repede undulătorŭ şi limpede ca apa unuĭ isvorŭ de munte. Prin aceste calităţĭ autorulŭ *Paraziţilorŭ* iea loculŭ unuia dintre ceĭ maĭ talentaţĭ prosatorĭ aĭ generaţiuneĭ nóuĕ.

Cu câtŭ humorŭ, cu câtă măestrie şi vigóre de penelŭ desemnéză autorulŭ pe *Hagi Tudose*, acolo unde, în biserica S-teĭ Troiţe din Bucurescĭ, ctitorulŭ eĭ vine să vorbéscă despre sgârcenia Hagiuluĭ cu ceĭ doĭ treĭ bĕtrânĭ, carĭ se aflaŭ faţă!

«— Să dea Hagiu? Hagiu să dea? Elŭ care vinde cele sfinte? Când o da elŭ se stinge sórele pe cerŭ! Dar nu l'aţĭ vĕdutŭ cum mişună prin cârciumĭ şi prin băcănii? Intră într'una, iea binişorŭ o măslină, o aduce la gură, şi o strecóră printre gingiĭ. Fol, fol, fol, o mestecă. E, cum daĭ măslinele, dragă cutare? Atâtŭ. Prea e scumpŭ, scumpŭ de totŭ la aşà vremurĭ. Vremurĭ grele! Şi plécă. Intră peste drumŭ. Şterpelesce icrele de cosacŭ; rupe o bucăţică, îĭ face vêntŭ. Plésc, plésc. Cum petreceţĭ icrele? Atâtŭ. Scumpŭ. Scumpŭ. Vremurĭ grele! Şi plécă. Se duce la pastramagiulŭ din colţŭ. Iea să vedemŭ, vericule, cum ţi-e marfa, că nu maĭ ieaŭ de la cutare. Iea o feliuţă, îĭ face de petrecanie. Cum o daţĭ? Pe parale şi atâtŭ. Aşĭ, v'aţĭ scumpitŭ de totŭ. S'aŭ dusŭ vremurile alea... Vremurĭ grele! Şi plécă. Dacă-ĭ este sete, intră într'o bragagerie. Eĭ, să gustŭ, ce başĭ-buzucŭ aveţĭ? Suge unŭ fundŭ de tinichea. Ghiorţ, ghiorţ, ghiorţ. Zémă de aguridă. Cine s'o bea? Cin' s'o plătéscă? Vremurĭ... Şi plécă. Ast-felŭ mănâncă şi se rĕcoresce, şi pe elŭ îlŭ daŭ baniĭ afară din casă. Şi bĕtrâniĭ, hi, hi, ho, ho, hi, hi, rîdŭ cu lacrĕmĭ, năpustindu-se în vorbă, care maĭ de care maĭ şiretŭ la cuvîntŭ şi maĭ supţire la códa ochilorŭ, rĕsucindu-şĭ stropiĭ de mustăţĭ întorşĭ ca nisce colţĭ albĭ contra nasuluĭ.

«— Are carâmbulŭ cizmelorŭ de când era flăcăŭ.—Când i se scâlcie tocurile, le bate elŭ singurŭ câte-va flecurĭ. Pe mine, de câte orĭ mĕ vede «dă-mĭ o pustie de ţigare, că-mĭ uitaĭ păpuşa acasă.»

«— Aşĭ! ce a uitatŭ acasă! Bea peliniţă. O adună vara de prin viĭ, o usucă, o frécă în mânĭ şi o aşéză într'o lacră. Bea tótă iérna, şi tuşesce par'că ş'ar da sufletulŭ.—Dar v'aţĭ uitatŭ pe sub scurteica Hagiuluĭ, ḑise ctitorulŭ rîḑêndŭ şi ciupindu-şĭ mustăţile. Nu? Bine. Să vĕ spuĭ eŭ. Intr'o ḑi, după slujbă, stamŭ de vorbă, maĭ mulţĭ inşĭ

și câte-va cocóne. Hagiulŭ se uitase într'unŭ jețŭ: pândià o prescură. Paracliserulŭ, unŭ dracŭ și jumătate, îĭ arĕtà, jos, maĭ departe, înaintea nóstră, o firfirică de paĭ-spre-ḑece și-ĭ ḑise: «Jupânŭ Ha-«giule, mi se pare că dumi-tale ți-a căḑutŭ la miruială» Hagiulŭ sărì în capulŭ óselorŭ, s'apropià de firfirică, o țintuì cu ochiĭ în câtŭ să-ĭ fi datŭ cu piciorulŭ n'aĭ fi mutat'o din locŭ; întinse mâna; dar când se aplecă pe jumătate, pe noĭ, carĭ eramŭ în spatele luĭ, bărbațĭ și cocóne, ne bufnì unŭ rîsŭ strașnicŭ, și rîḑĭ, și rîḑĭ...

«Hagiulŭ îșĭ uitase acasă turulŭ pantalonilorŭ,..... și de rîsulŭ nostru neîndrăsnindŭ să se aplece până la firfirică, se uità lungŭ la dînsa, și, cu lacrĕmile în ochĭ, eșì din biserică mormăindŭ: «a «mea era! a mea era!» (pag. 155—158).

Dar ceea ce citaĭ fu unŭ modelŭ de espunere humoristică. Cele ce urméză din *Bursierulŭ* potŭ servì ca unŭ specimenŭ cu caracterŭ de duioșie: «Aceĭ carĭ aŭ schimbatŭ, bucurosŭ și lacomŭ, codrulŭ de pâne și bucățica de brânză pe o cafea și pe treĭ felurĭ de bucate; aceĭ carĭ s'aŭ desbrăcatŭ grabnicŭ de sdrențele lorŭ, pentru ca să se îmbrace veselŭ cu tunica de bursierŭ; aceĭ carĭ de micĭ s'aŭ gânditŭ, că, învĕțândŭ carte multă, vorŭ ajunge bogațĭ și fericițĭ; aceĭ carĭ din întîmplare n'aŭ gustatŭ farmeculŭ mângâerilorŭ și n'aŭ auḑitŭ vorbă bună, intrândŭ pe ușa părinților lorŭ.... aceia nu vorŭ înțelege, de ce m'a înnecatŭ plânsulŭ, și de ce (intrândŭ în internatŭ) somnulŭ și odihna nu s'aŭ lipitŭ de mine până la revĕrsatulŭ zorilorŭ. Mângâerea se preface în trebuință fatală a vieței, iar libertatea, pentru celŭ care o gustă de micŭ copilŭ, este viéța însășĭ. Și nu vorbescŭ despre libertatea care dă nascere la atâtea neînțelegerĭ și lupte. Libertatea mea era cea adevĕrată. Era góna din câmpiile fără margini, șanțurile sărite dintr'o aruncătură, vîrfulŭ duduluĭ bĕtrânŭ, în care mĕ suiamŭ și pe ale căruia ramurĭ mĕ legănamŭ, înnecându-mĭ ochiĭ în albastrulŭ limpede și adîncŭ alŭ ceruluĭ, colindulŭ de prin tufișele de socŭ cu florĭ albe și mirositóre, lanțurile de nalbă și găitanele verḑĭ presărate cu rochițele rândunicéĭ, învólte și străveḑiĭ ca nisce pâlnióre de céră. Libertatea mea era fără păcatŭ și fără hotarŭ; era frumósă: cu potecĭ șerpuite printre ciucurĭ de florĭ sĕlbatice, cu drumurĭ gălbuĭ arun-

cate în adîncimea depărtăreĭ, părêndŭ că fugŭ și se înfigŭ în fără-fundulŭ ceruluĭ. Libertatea mea era nălucirile fermecătóre ale uneĭ copilăriĭ fără țelŭ....» (pag. 198—199).

Dacă ne referimŭ la caracterulŭ novelelorŭ și valórea lorŭ literară, puse față unele de altele, *Parazițiĭ*, prima dintre ele, sub alŭ căreia nume specialŭ aŭ fostŭ înglobate — precum am spusŭ — și cele-lalte pentru desemnarea lorŭ generală, ne desfășură tipurĭ, bine și vigurosŭ desemnate, de persóne, pe carĭ le hrănescŭ nu munca onestă, ci capitalulŭ tinereţeĭ saŭ escrocheria la jocŭ de cărțĭ, aplicată pe spinarea vre-unuĭ nenorocitŭ imbecilŭ, feciorŭ de banĭ gata: vițiurĭ din viéța socială a capitaleĭ nóstre, înfurișate din nefericire prea de timpuriŭ în tînera nóstră țéră prin contagiune străină, pe carĭ tînĕrulŭ scriitorŭ le biciuesce cu o satıră implacabilă și energie rară, și nu maĭ puținŭ în acelașĭ timpŭ cu o însuflețire plină de humorŭ.

Loculŭ unde autorulŭ ne pune în acțiune o companie întrégă de persóne cu apucăturile arĕtate, este în strada Dorobanțilorŭ, în apartamentulŭ luĭ Candian, apartamentŭ «îngrijitŭ de cóna Anica Mitulésca, de pe vremurĭ cea maĭ vestită *procuristă.*» Acolo se adunase «o academie liberă cu dame fórte cum se cade», la care Candianŭ învitase pe întîmplate și pe Iorgu Cosmin, eroulŭ noveleĭ, care nu frecuentase până aci asemenea societățĭ.

Târḑiŭ nóptea Candian introduce în casa sa pe Cosmın și-lŭ presintéză domnilorŭ de considerațiune și dómnelorŭ oneste, gata a începe bacaraua. Maĭ întâĭ dómnelorŭ, totŭ una și una: «Madame Linica Teodorescu, Madame Sevastița Pirigumenos, domnișóra Lizi Gottlib, domnișóra Laura D . . . . pe numele de artistă Loradonna, căcĭ în curînd va vorbì lumea de o nouă astră pe cerulŭ musiceĭ, când se va hotărî să studieze canto; domnișóra Zozo, unŭ drăcușorŭ șarmantŭ, o nebună deliciósă, și cóna Anica» cu care amŭ făcutŭ deja cunoscință. Apoĭ, lăsândŭ pe domniĭ, pe carĭ Cosmin îĭ cunosceà, pe Al. Mănoiu, «studentŭ în dreptŭ din seria de acum șépte anĭ, și pe d-lŭ N. . . . revisorŭ școlarŭ, doctorŭ în litere și filosofie de la Gand», îlŭ presentă la ceĭ-lalțĭ, «domnuluĭ Pantazi, grosŭ, latŭ și înaltŭ, cu favoritele lungĭ și cănite, rentierŭ; d-luĭ

Georges Panicu, diavolulŭ care clipesce nervosŭ și vorbesce pripitŭ, singurulŭ luĭ cusurŭ; încolo, inteligentŭ, spiritualŭ și iresistibilŭ în fața orĭ-căreĭ femeĭ; luĭ Mitică Filénu, unŭ tînĕrŭ ciupitŭ de vĕrsatŭ, cu pĕrulŭ roșu, cu ochiĭ albastri și micĭ, ca două mărgele bătute în fundulŭ capuluĭ, cu unŭ unchiŭ milionarŭ în Craiova și cu nicĭ atâtica altă rudă; luĭ Petre Leon, Mișu Popovicĭ și Ionelŭ Ludovénu, treĭ tinerĭ plinĭ de talentŭ.» Bacaraua se terminase dejà și se bĕuse și șampanie cu toaste în sănătatea tuturorŭ, când asupra întrebăriĭ luĭ Cosmin: «dar Panicu ce are de gândŭ, nu ne maĭ taie o bancă» autorulŭ ne face următórea expunere: «— Monsieur Georges, strigă Zozo, destulă curte. Pe cine vreĭ să maĭ învingĭ? E timpŭ de o bănculiță. — Cărțĭ nouĭ, musiu Panicu, ḑise cóna Anica, luându-lŭ de gâtŭ, orĭ țĭ-e frică de băețĭ. — Mi-mie? Nu mĕ cu-cunoscĭ, co-co-cónă Anico, rĕspunse Panicu. Intr'o tr'o ḑi am pe-pe-pe-per.... spune ne-ne-ne-ne-ne Pan-Pan-Pan-tazi. — Rĕŭ neĭcă, rĕspunse Pantazi, ți-am spusŭ. Eraĭ în casă la mine și mi-a părutŭ fórte rĕŭ. Așa omŭ energicŭ și liniștitŭ, vĕ declarŭ, că eŭ unulŭ n'am maĭ vĕḑutŭ. A perdutŭ douĕ-ḑecĭ de miĭ leĭ în dóuĕ césurĭ, și rîdea, făcea chefŭ.... Forța morală personificată! ḑise revisorulŭ. — Așa e, așa e, beaŭ acestŭ paharŭ în sănătatea luĭ Georges Panicu, strigà Loradonna. Și după ce bĕŭ paharulŭ de șampanie, termină cu o scară: a, a, a, a, a, a, a!... Toțĭ se adunară în jurulŭ eĭ, iar Panicu declarà că o asemenea sca-ca-cară merită o, o, o, o.... o bancă vroì să ḑică, mișcândŭ mânile ca și cum ar fi datŭ cărțĭ. Roșu ca para foculuĭ, cu ochiĭ turburĭ și lăcrĕmoșĭ, se încurcà de tóte scaunele până la masa verde. Șampania și tutunulŭ lucraseră seriosŭ asupra iresistibiluluĭ. Domnișóra Lizi se așeză la drépta luĭ. Cóna Anica îĭ presentà dóuĕ pachete de cărțĭ pe o tavă de argintŭ. — «Ca pe împĕrațĭ te servescŭ musiu Panicu.» Servise și mulțĭ împĕrațĭ cóna Anica.

«In câte-va minute dete dóuĕ miĭ de leĭ. — Ce dracu, se gândì Cosmin, care se așezase la jocŭ, când perde, perde numaĭ bilete întregĭ, și când câștigă, nu se puntéză decât jumătățĭ. I se pare luĭ orĭ ceĭ-lalțĭ îșĭ retragŭ regulatŭ jumătate din mize, când perdŭ? Cóna Anica se sculà de la jocŭ, și, dândŭ brațulŭ luĭ Pantazi, eșì din salonŭ. După câte-va minute se reîntórseră iarășĭ la brațŭ. Se

crăpà de ḑiuă. O lumină slabă și albiciósă pĕtrundeà prin storurile ferestrelorŭ. —Dacă deschideţĭ unŭ geamŭ, vĕ taiŭ și eŭ o bancă, ḑise rîḑêndŭ Pantazi, și începù să se plimbe cu mânile la spate. —Solone (ast-felŭ era calificatŭ Pantazi) descinde în rêndulŭ muritorilorŭ, esclamà revisorulŭ. —Ce mi-mi-mi ... ce minune, vroì să ḑică Panicu, care obosise dândŭ din mânĭ la drépta, la stânga și la mijlocŭ. Să mĕ rĕ-rĕ-rĕ-rĕs...... adică i-a venitŭ rêndulŭ să se rĕsbune.»

Georges Panicu era fórte respectuosŭ cu nenea Pantazi. Aveà și de ce. Escroculŭ de Pantazi, ca să aibă la îndemână găina de jumulitŭ, lingușià în tóte chipurile deșérta luĭ stupiditate.

De aceea «Panicu se grăbì a perde și cele din urmă loviturĭ, și dĕdù loculŭ luĭ Pantazi» (p. 81—84). Și acesta, mestecândŭ cărţile măsluite, stórse în câte-va minute cea din urmă parà din buzunarele imbecilului milionarŭ, «cretinisatuluĭ de norocŭ, care bea, fuméză și jócă fără să fi împlinitŭ măcar nouĕ-spre-ḑece anĭ,» și acésta cu scirea și complicitatea celor-lalţĭ; iar când Cosmin, revoltatŭ de ceea ce vĕḑuse, ḑice (pag. 95) către Candian, unulŭ din representanţiĭ onesteĭ companiĭ: «Dar e o escrocherie ce faceţĭ voĭ cu acelŭ nenorocitŭ,» elŭ îĭ rĕspunde: «convenţionalŭ aĭ dreptate, naturalŭ însă nu; te rogŭ să credĭ, mon cher, că Georges Panicu n'a muncitŭ pe paralele luĭ nicĭ câtŭ aŭ muncitŭ, astă nópte Pantazi și cóna Anica. A moștenitŭ.» Și după aceea adauge: «Dar bine, mon cher, după ce că e proprietarŭ, totŭ alţiĭ să-ĭ păzéscă proprietatea?»

Extragerile făcute aŭ învederatŭ creionarea magistrală a unorŭ tipurĭ de paraziţĭ, pușĭ în acţiune la masa de cărţĭ. Asemenea tipurĭ însă, paraziţĭ în înţelesulŭ adevĕratŭ, ni se desfășură numaĭ în acelŭ tabloŭ, și din acestŭ punctŭ de vedere novela nu corespunde întru tóte titluluĭ eĭ, care spune maĭ multŭ, lasă să ne așteptămŭ la caracterisarea tuturorŭ acelorŭ lipitorĭ de cea maĭ rea specie. Dar dacă tabloulŭ, din care am datŭ reproducerĭ, constitue unŭ episodŭ în *Paraziţiĭ*, și Cosmin, care luase numaĭ întîmplătorŭ parte la joculŭ de cărţĭ, și jucase numaĭ unŭ rolŭ secundarŭ,

apare totuşĭ ca eroulŭ noveleĭ, care este cuprinsulŭ eĭ? In sîmburele luĭ, elŭ se reduce la acésta:

Cosmin, studentŭ săracŭ, fusese primitŭ, pentru a-şĭ puté face studiele la Universitate, în casa bĕtrânuluĭ Malerian, cu doĭ anĭ maĭ înainte, şi devenise amantulŭ femeiĭ bine-făcĕtoruluĭ luĭ. Pe lângă acésta însă, Gelina, una din cele dóuĕ fiice ale dómneĭ Malerian, îĭ insuflase încă dela începutŭ prin nobleţa sentimentelorŭ eĭ o viuă afecţiune, pe care şi fata, în nesciinţa eĭ despre intimitatea mame-seĭ, o resimţise la rêndulŭ eĭ, precum s'a doveditŭ în urmă. Malerian, care încă de maĭ înainte prinsese secretulŭ desonóreĭ în familia sa, sub povara suferinţelorŭ şi înfuriereĭ neputinciése în contra luĭ Cosmin, pune capĕtŭ dilelorŭ sale împuşcându-se, şi după înmormîntare Cosmin părăsesce casa dómneĭ Malerian, ca să nu siléscă pe Gelina de a face acésta şi ca să scape şi de ruşinea de a fi întreţinutŭ de o femee.

Faţă cu aceste elemente, autorulŭ era ţinutŭ a da maĭ multă desvoltare, decât a făcutŭ, împrejurărilorŭ de natură sentimentală dintre Cosmin şi candida Gelină; ne aşteptamŭ să ne desemneze maĭ completŭ pe acéstă gingaşă şi încântătóre fiinţă, la aĭ căreĭ ochĭ albastri, «adâncĭ ca cerulŭ», Cosmin se gândià adesea; asemenea să ne facă maĭ de aprópe cunoscutŭ pe Malerian, pe care abia îlŭ întrezărimŭ ca într'o penumbră; nu maĭ puţinŭ să ne pună maĭ în curentŭ cu cele petrecute înainte şi în urma morţiĭ bĕtrânuluĭ fostŭ profesorŭ. La acestea era — credemŭ — ţinutŭ maĭ multŭ autorulŭ nostru, decât la acele amĕnunte d. e. dela masă la birtulŭ luĭ Constantin, carĭ — luate în sine şi în parte — sûnt frumosŭ şi cu multă vivacitate presentate, dar, nestândŭ în legătură cu scheletulŭ adevĕratŭ alŭ noveleĭ, nu ajută la lămurirea împrejurărilorŭ intime ale eĭ, carĭ deştéptă curiositatea nóstră. Negreşitŭ, desvoltările, pe carĭ le-amŭ fi doritŭ noĭ, n'ar fi făcutŭ novela maĭ atrăgĕtóre de cum este, în ce privesce espunerea şi tractarea eĭ formală; în organisarea eĭ însă şi ca fondŭ, ea devenià de sigurŭ maĭ interesantă, pentru că ast-felŭ părţile constitutive ale materialuluĭ cuprinsŭ în ea ar fi fostŭ mĕsurate după importanta lorŭ in-

trinsecă și lectoruluĭ i se lăsà maĭ puținŭ de ghicitŭ (1), ca să nu maĭ vorbimŭ că prin acésta se evitaŭ în acelașĭ timpŭ și întreruperile brusce, ca cea de la pag. 33: «Săraca fată (a Gelineĭ), ce puținŭ sânge are! Săraciĭ ochĭ, ce melancolicŭ privescŭ! Și d'aci încolo?...»

Dar orĭ-cum, și cu tóte observările nóstre, *Parazițiĭ* rĕmânŭ una din novelele de obiceiurĭ cele maĭ bune din câte a produsŭ literatura nóstră până acum.

Câtŭ despre cele-lalte novele: ***Bursierulŭ***, icóna vieţeĭ internatelorŭ, cu apucăturile vițióse ale școlarilorŭ încă de pe băncile liceuluĭ și descrierea ilusiunilorŭ perdute ale unuĭ bursierŭ de 16 anĭ, înamoratŭ de o fată, ce după aparență corespundeà idealuluĭ sĕŭ, în urmă însă se dovedesce a fi de cele dela otelurĭ (2); ***Irinelŭ*** portretulŭ unuĭ tînĕrŭ, care, din timiditate, nu îndrăsnesce, fată cu tutorulŭ, unchiulŭ sĕŭ, în casa căruia—copilŭ orfanŭ—crescuse mare, să destăinuéscă amorulŭ pentru vara sa Irinelŭ, și lasă — spre mâhnirea feteĭ, care se așteptà la declarațiunea luĭ măcar în momentulŭ supremŭ, căcĭ și dînsa simțià pentru vĕrulŭ eĭ — o lasă, ca și când i-ar fi lucrulŭ celŭ maĭ indiferentŭ — ca să o mărite cu altulŭ, după care tînĕrulŭ plécă în străinĕtate; *Domnulŭ Vucea* (3), tipulŭ unuĭ institutorŭ, care în locŭ să învețe pe copiĭ carte, îĭ întrebuințà cu totulŭ la altŭ ceva, îĭ exploatà, și — ca unŭ neomenosŭ — îĭ supuneà la maltractărĭ; dacă și aceste treĭ novele, în cadrulŭ lorŭ maĭ mare saŭ maĭ micŭ, constituescŭ schițe psichologice resultate dintr'unŭ studiŭ destulŭ de adîncŭ și bine întocmitŭ, *Hagi-Tudose* le este — după părerea nóstră — ca creațiune, superióră; maĭ multŭ încă, în concepțiunea eĭ póte să fie considerată ca cea maĭ reușită, chiar fată cu *Parazițiĭ*.

Hagi-Tudose este o novelă de caracterŭ. Cu o vivacitate de stilŭ și o vigóre de coloritŭ proprie moduluĭ de scriere alŭ autoruluĭ

(1) Pe când d-lŭ Delavrancea nu spune în de ajunsŭ, d-lŭ Slavicĭ în novela sa *Veciniĭ* spune prea îndestulŭ.

(2) In descrierea sceneĭ dela otelŭ, unde bursierulŭ se convinge de acésta, autorulŭ ar fi trebuitŭ să evite óre-carĭ amĕnunte, carĭ sunt cu totulŭ neverosimile.

(3) In acéstă novelă autorulŭ trebuià să scutéscă pe lectorŭ de indecența gratuită, pusă în gura unuĭ școlarŭ și repețită de institutorŭ

nostru, numaĭ aci óre-cum maĭ potențate prin natura subiectuluĭ, ea ne desemnéză pe unŭ avarŭ, de o cărpănoșie care întrece pe a tutulorŭ avarilorŭ, și presentă maĭ multŭ decât tóte cele-lalte unŭ interesŭ psicologicŭ maĭ intensŭ. Ast-felŭ cum ni se presintă, *Hagi-Tudose* este unŭ noŭ tipŭ de sgârcitŭ, o creațiune originală, care nu se asémĕnă cu altele de acestŭ felŭ.

Dar să lăsămŭ a se învederà acésta din însășĭ descripțiunea autoruluĭ: «Fumŭ pe coșulŭ Hagiuluĭ nu s'a pomenitŭ. Póte viscolulŭ să ridice nemețiĭ până la streșinĭ; potŭ apele să înghețe tunŭ. Tréba lorŭ. Hagiulŭ nu vrea să scie, dacă crapă petrile de gerulŭ Bobotezeĭ, nicĭ dacă în Iulie turbéză câniĭ de căldură. Iérna tremură, vara gâfâe. In tótă viéța luĭ, de câte orĭ nepótă-sa, care trăià aciolată pe lângă dînsulŭ, îĭ pomeneà ca la Crăcĭunŭ să taie și eĭ unŭ porcŭ, ca totŭ creștinulŭ, bĕtrânulŭ rĕspundeà: — Îmĭ face rĕŭ, nepótă, s'audŭ cum guiță. Îmĭ face rĕŭ, c'așa sunt eŭ, milosŭ.— Cumpĕră-lŭ, nene, tăĭatŭ gata. Dacă așà-lŭ aducea din cuvîntŭ Léna, înghițindŭ în secŭ, cu gândulŭ la șoricĭ, bĕtrânulŭ rĕspundeà liniștitŭ: — Unŭ porcŭ.... carne multă! Se strică, căcĭ numaĭ douĕ gurĭ suntemŭ. Venià Pascile.—Să înroșimŭ și noĭ óuĕ, îĭ dicea Léna.—Ce prostie! Ouĕ roșiĭ? Nu e maĭ bine să le mâncămŭ próspete? Ouĕ roșiĭ, óuĕ ținute.—Să roșimŭ puțintele. —Dacă roșimŭ puține, ardemŭ foculŭ de géba, cumpĕrămŭ d'a surda băcanulŭ. Cheltuială zadarnică. Vremurĭ grele! — Dar o ciosvîrtă de mielŭ... — Mielŭ? Ce felŭ mielŭ? Cum mielŭ? Pascile prea e în vară; mielulŭ miróse a óie. — Ce pustia de vară, nene Tudose, nu vedĭ că plouă și fulguesce? — Eĭ, fulguesce, fulguesce.... tu nu vedĭ că nu ține? Unde ține? Cum cade, se topesce. Eŭ morŭ de căldură. Uf! uf! — Și eŭ morŭ de frigŭ. — Morĭ de frigŭ... crăpĭ! Așa te-am pomenitŭ: lacomă și nemulțumitóre. Léna tace și înghite în secŭ; e săracă și n'are pe nimenĭ. Tace, căcĭ bĕtrânulŭ, când se mânie, strigă, trântesce ușile, ocolesce cele dóuĕ odăĭ, apoĭ se aruncă în patulŭ de scândurĭ și se vaetă până la miedulŭ nopțiĭ, făcêndu-se că-șĭ uită să-ĭ dea și de pâne.» (p. 160—162). Și în altŭ locŭ: «Până la optŭ-decĭ de anĭ nu i s'a întîmplatŭ nimicŭ Hagiuluĭ; nu l'a durutŭ unŭ dinte măcar; i-aŭ cădutŭ toțĭ de bĕtrânețe, perdêndu-ĭ pe uniĭ în cójc,

pe alții în miedŭ de pâne. Tocmaĭ în anulŭ acela cădù o iérnă grea. Trosniaŭ pomiĭ în grădină; pe geamurile Hagiuluĭ înflorise ghiața cu frunze marĭ și gróse. De géba se încercà nepótă-sa să facă ochiurĭ în gémŭ. Rotunjià biată fată gura, suflà din tótă inima, se croià câte unŭ rotocolŭ, dar se prindeà la locŭ. — Suflă maĭ cu inimă, Léno, îĭ strigà Hagiulŭ, cocoloșitŭ într'un colțŭ alŭ patuluĭ. — Suflu, nene Hagiule, suflu, dar mĕ taie frigulŭ, și mi-a înghețatŭ rĕsuflarea, îĭ rĕspundeà nepótă-sa, care tremurà c'o cergă în spinare; ar trebui să-mĭ daĭ de lemne, că înlemnimŭ până mâne. — Cum? lemne acum? pe frigulŭ ĕsta? ḑise Hagiulŭ necăjitŭ. P'așa frigŭ o cióclă de lemne costă unŭ galbenŭ, unŭ galbenŭ, unŭ galbenŭ ! Léna plecà bombănindŭ în odaia d'alăturĭ; Hagiulŭ rĕmase singurŭ. Tristŭ, intunericŭ și frigŭ. Vêntulŭ isbesce în coșulŭ caseĭ, se repede rece ca ghiața pe gura sobeĭ și nu găsesce, în vatra mórtă, nicĭ scântee de aprinsŭ, nicĭ picŭ de cenușe de risipitŭ. Hagiulŭ tremură și morfolesce unŭ codru de pâne în gingiĭ. Nisce fiorĭ recĭ îĭ trecŭ prin șira spinăreĭ; piciórele nu și le maĭ simte din tălpĭ până la genuchĭ. I-aŭ amorțitŭ de frigŭ și de nemișcare. Când îșĭ atinge mânile de nasŭ, i se pare că a datŭ de unŭ ciubucŭ de ghiață. Hagiulŭ a adormitŭ mâhnitŭ, că dacă iérna va ține totŭ așà, n'o maĭ duce fără lemne. Și ce scumpe trebue să fie lemnele; așa e, o să ésă din iérnă săracŭ lipitŭ. A adormitŭ; se mișcă; se învîrtesce. Tótă nóptea viséză, că se prigoresce la unŭ focŭ mare.» (p. 182—184.) «A doua ḑi de diminéță Léna, intrândŭ în odaea Hagiuluĭ, l'a găsitŭ numaĭ în cămașe, în cămașa sa petecŭ de petecŭ, trântitŭ cu fața în jos, pe aurŭ, îngropatŭ în galbenĭ; cu fruntea p'unŭ purcoĭ de lire marĭ; cu ochiĭ închișĭ.» (p. 190).

Față cu asemenea aptitudinĭ de scriitorŭ, când — afară de órecarĭ abaterĭ (1), pe carĭ vîrsta, suntemŭ pe deplinŭ convinșĭ, le va șterge din producțiunile viitóre ale d-luĭ Delavrancea,— și tendința opereĭ sale novelistice este morală și în serviciulŭ moralisăreĭ, nu potŭ, Domnĭ Colegĭ, decât a-ĭ fi favorabilŭ dispusŭ. De aceea re-

(1) E vorba de ceea ce pune pe studentulŭ Cosmin să ḑică, spre a se justifică în privința relațiuneĭ sale cu nevasta luĭ Malerian din *Parazițiĭ*.

comandŭ *Parazițiĭ* din tótă inima sufragielorŭ d-vóstre pentru premiulŭ Eliade-Rădulescu.

Căpitanŭ Dymolescu, *Idealulŭ armateĭ române. Bucurescĭ 1891.*
» » *Desarmarea. Târgoviște 1892.*
Raportŭ de d-lŭ Generalŭ **St. Fălcoianu.**

Domnilorŭ Colegĭ,

M'ațĭ însărcinatŭ cu examinarea cărțilorŭ întitulate, una *Idealulŭ armateĭ române,* cea-laltă *Desarmarea,* ambele de acelașĭ autorŭ, d-lŭ Dymolescu, și amêndouĕ presentate Academieĭ pentru premiulŭ Năsturelŭ de 12000 leĭ.

Am cetitŭ aceste publicațiunĭ cu atențiunea ce ele comportă, și în zadarŭ am căutatŭ sub ce calitate se presintaŭ pentru premiare. Nu am găsitŭ nimica, nicĭ din punctulŭ de vedere literarŭ, nicĭ sciințificŭ, nicĭ istoricŭ, nicĭ pedagogicŭ.

Cea d'întâia, *Idealulŭ armateĭ române,* este unŭ visŭ neînțelesŭ. Autorulŭ propune ca pentru fiiĭ de militarĭ, de ambele sexe, să se înființeze douĕ institute pentru băețĭ, unulŭ la Iașĭ și altulŭ la Craiova, iar pentru fete unulŭ centralŭ la Focșanĭ. In aceste institute copiiĭ militarilorŭ să fie internațĭ dela vîrsta de 6 anĭ, și acolo să priméscă instrucțiunea primară, gimnasială și liceală, și terminândŭ tóte clasele acestorŭ licee să se dea elevilorŭ de dreptŭ diploma de bacalaureatŭ. De acì încolo să se acorde elevilorŭ o pensiune de 90 leĭ pe lună la băețĭ, și 100 leĭ pe lună la fete, pe timpŭ de 7 anĭ, spre a urmà cursurile facultăților, transportulŭ gratuitŭ părințilorŭ pe timpulŭ aflăreĭ copiilorŭ lorŭ în internate, dreptulŭ la jumĕtatea tuturorŭ locurilorŭ vacante de institutorĭ, fără concursŭ, s. c. l.

Cea-laltă carte a d-luĭ Dymolescu, întitulată *Desarmarea,* este o traducțiune de pe publicațiunĭ carĭ s'aŭ scrisŭ în străinătate asupra aceluĭ subiectŭ.

In aceste condițiunĭ găsescŭ că nicĭ una din aceste douĕ publicațiunĭ nu sunt în condițiune de a fi premiate.

Bonifaciŭ Florescu, ***Ritmurĭ și rime. Bucurescĭ 1892***
. *Raportŭ de d-lŭ* I C. Negruzzi.

Domnilorŭ Colegĭ,

Insărcinatŭ a da sémă despre scrierea întitulată *Ritmurĭ și rime*, am cetitŭ dela unŭ capĕtŭ la altulŭ cartea ce pórtă acestŭ titlu și care este opera d-luĭ Bonifaciŭ Florescu.

Avemŭ a face cu unŭ micŭ volumŭ de vre-o 160 și câte-va pagine, cuprindêndŭ 29 poesiĭ originale, 13 traducerĭ (pe lângă carĭ sunt tipărite și originalele franceze) și câte-va epigrame. Neobicĭnuitŭ cu totulŭ este sistemulŭ introdusŭ de autorŭ, de a face să urmeze după fie-care poesie o pagină de note explicative asupra ritmuluĭ întrebuințatŭ, și celŭ maĭ desŭ cuprindêndŭ și însemnarea proprielorŭ greșelĭ ritmice.

Ast-felŭ poetulŭ se critică singurŭ maĭ peste totŭ, numaĭ în vre-o două saŭ treĭ locurĭ elŭ este mulțumitŭ de sine. La pag. 92 de exemplu, autorulŭ, ceva maĭ satisfăcutŭ de traducerea ce precede, dice: «Ca în orĭ-ce traducere rimată, rimele îndestulŭ de *nebogate*, dar tóte îndestulătóre.» La altă traducere (pag. 163) autorulŭ mărturisesce în notă că: «n'are textulŭ la îndemână.»

Alte-orĭ elŭ îșĭ permite óre-carĭ licențe, pe carĭ obicĭnuitŭ însușĭ le critică în nota ce urmézâ. De ex. la pag. 165 se găsesce următórea epigramă:

Dómnelorŭ poete.

— Vaĭ! grozavŭ fuĭ jăfuită . . .
— Ițĭ plângŭ sórta cu amarŭ!
— De poema-mĭ *manuscrită!*
— Plângŭ amarnicŭ pe tâlharŭ.

La cuvîntulŭ *manuscrită* se raportă o notă care dice: «*Pentru rimă* în locŭ de *manuscriptă.*» Aicĭ și textulŭ și nota ni s'aŭ părutŭ deopotrivă naive.

Licențe de acestea sunt fórte dese în poesiile d-luĭ B. Florescu. Pentru a nu adăogì decât unŭ singurŭ exemplu, voiŭ cità următórele versurĭ din poesia întitulată «Stefanŭ»:

Priviţĭ în aerŭ corbiĭ ce croncănescŭ ferice:
S'adună-aşà duşmaniĭ când piere un poporŭ!
Toţĭ rupŭ din a luĭ carne, şi toţĭ îĭ cată *price*,
Şi plângerea-ĭ e vană, silinţa-ĭ fără sporŭ.

Boierĭ, unirea este a mântuiriĭ *arcă;*
Voĭ sciţĭ ce este Leahulŭ şi Ungurulŭ cumplitŭ etc. etc.

Prin *price* autorulŭ a voitŭ să înţelégă *pricină,* precum se întrebuinţéză câte odată, iar *arcă* socotŭ că trebue să fie traducerea literală a cuvîntuluĭ francezŭ *arche* (corabie).

Asemenea licenţe sunt numeróse şi întrecŭ orĭ-ce margine permisă.

Din aceste puţine exemple veţĭ puté judecà valórea întrégă a scrieriĭ. Ea nu este din acele carĭ obicĭnuitŭ se încoronéză de Academiĭ.

Th. P. Jerebie, ***Funcţionariĭ, studiŭ administrativŭ. Bucurescĭ 1892.***
***Raportŭ de d-lŭ* V. Maniu.**

Cartea d-luĭ Th. P. Jerebie intitulată *Funcţionariĭ,* presentată sub formă de «*Studiŭ administrativŭ*» la concursŭ pentru Marele Premiŭ Năsturelŭ, fiindu-mĭ încredinţată spre cercetare, m'am credutŭ datorŭ, atrasŭ şi de pomposulŭ titlu, să-ĭ daŭ tótă meritata atenţiune, examinând'o cu deamĕnuntulŭ în tóte părţile eĭ, şi căutândŭ să mĕ pĕtrundŭ de valórea-ĭ obiectivă, nu numaĭ ca *studiŭ politicŭ* de *resortulŭ dreptuluĭ publicŭ internŭ,* dar şi ca *utilitate practică* pentru usulŭ învĕţămîntuluĭ.

Cată să declarŭ cu părere de rĕŭ, că din totŭ cuprinsulŭ celorŭ 373 pagine ale volumuluĭ, n'am reuşitŭ să culegŭ elementele recerute pentru *studiulŭ indicatŭ* în adevĕratulŭ înţelesŭ alŭ cuvîntuluĭ, şi întrunindŭ condiţiunile stabilite pentru premiulŭ Năsturelŭ. Raportulŭ de faţă va reuşi — sperŭ — să vĕ convingă, Domnĭ Colegĭ, că cuprinsulŭ cărţeĭ consistă în cea maĭ mare parte din reproducerĭ

de *diferite legĭ, regulamente, articole de ḑiare, proiecte de organisațiune, cifre budgetare,* etc., adunate la întîmplare, de prin diverse anuare, recenseminte, publicațiunĭ ale ḑiaruluĭ «*Funcționarulŭ*» (dintre aniĭ 1883—90) și așezate tóte într'o desordine obositóre și desavantagiósă chiar și pentru reputațiunĭ bine întemeiate.

Impărțirea nesistematică a materialuluĭ cumulatŭ fără o alegere bine combinată, contribue și maĭ multŭ a ne formà convingerea, că în casulŭ de față nu póte fi — după a mea părere — nicĭ vorba măcarŭ de unŭ *studiŭ administrativŭ* propriŭ ḑisŭ, și că prin urmare cartea în cestiune nu represintă în întregulŭ eĭ, decât o valóre aprópe negativă.

După conspectulŭ din tabela de materiĭ, lucrarea este împărțită în șése părțĭ, și fie-care parte desfăcută într'unŭ numĕrŭ inegalŭ de capitole.

Partea I-a, despicată în ḑece (X) capitole, cuprinde peste 70 pagine (5—76), avêndŭ de subiectŭ, la primulŭ capitolŭ:

a) *Rolulŭ funcționaruluĭ în Statŭ,* aprópe identicŭ cu unŭ articolŭ publicatŭ la 1885 în No. 89 alŭ ḑiaruluĭ «*Funcționarulŭ*», purtândŭ semnătura d-luĭ *V. Pompiliu,* și unŭ titlu sinonimŭ deșì travestitŭ sub eticheta de: «*Posițiunea funcționarilorŭ față cu Statulŭ*», calcatŭ acesta ca și genuinulŭ sĕŭ de maĭ sus după studiulŭ d-luĭ Worns, profesorŭ la școla de dreptŭ din Rennes, precum ni se afirmă la pag. 4—5.

Capitolulŭ II (pag. 10—45) se distinge prin cumululŭ de subiecte adunate totŭ fără alegere, prin urmare fără legătură logică între ele și fără a sta în raportŭ directŭ ca studiulŭ indicatŭ.

Faptulŭ cumululuĭ și *incoherența subiectelorŭ* condensate la acestŭ capitolŭ, se punŭ în evidență prin seria de articolĭ intitulată: *Inșelătoriĭ și înșelațiĭ; funcționariĭ în Anglia; reforme necesariĭ; Marea Britanie; serviciile centrale; serviciulŭ exteriorŭ; vămile; portulŭ Londra; Alsacia-Lorena* (vămile și contribuțiunile directe); *serviciulŭ centralŭ în Anglia; Poște și Telegrafe; Diverse biurourĭ* (pag. 32—38); *Secțiunea centrală din Londra,* etc., reproduse tóte aceste date statistice în mare parte din recenseminte, anuare, publicațiunĭ de ḑiare, în scopŭ de a învederà inferioritatea funcționarilorŭ din România sub raportulŭ

salarielorŭ în comparațiune cu posițiunea celorŭ din *Anglia, Germania, Alsacia-Lorena, Francia* și *Belgia.*

Capitolulŭ III (pag. 45—65) este hărăzitŭ apĕrăreĭ funcționarilorŭ Statuluĭ contra injurióseĭ calificative de *budgetovorĭ,* cu care sunt gratificațĭ fără dreptate de către adversariĭ lorŭ.

Autorulŭ cărțeĭ, luândŭ asupră-șĭ nobila sarcină de apĕrătorŭ și punêndu-șĭ întrebarea: cine sunt aceĭ urgisițĭ *budgetovorĭ* (budgetofagĭ), afirmă, dreptŭ rĕspunsŭ, cu multă amărăciune (p. 45) că funcționariĭ de prin tóte serviciile publice sunt dușmănițĭ; că eĭ nu potŭ fi taxațĭ de budgetofagĭ (p. 46) pentru simplulŭ cuvîntŭ că fără dînșiĭ n'arŭ existà nicĭ budgetŭ, nicĭ statŭ, nicĭ națiune formată în spiritulŭ legeĭ, cum amŭ ḍice: *Juris et summi Imperii Societas,* budgetulŭ decĭ fiindŭ opera lorŭ, ḍice-se, urméză a-șĭ avé și eĭ o parte spre a se hrănì de acolo unde muncescŭ (evidentŭ, după cunoscuta maximă: *Cine servă altaruluĭ dela altarŭ se nutresce — Qui altari servit de altare vivat.)*

Budgetulŭ servindŭ pentru existența Statuluĭ, nimicŭ maĭ dreptŭ și echitabilŭ, după autorŭ, decât ca din elŭ să fie plătițĭ *artisaniĭ,* pentru lucrulŭ lorŭ (p. 46 — 47.)

Capitolulŭ IV (pag. 50 — 55) se ocupă de *plaga funcționarismuluĭ (continuațiune a budgetovorismuluĭ).* După părerea autoruluĭ causele născĕtóre a *plăgiĭ* sunt a se atribuì aceleĭ clase de adversarĭ, carĭ, privindŭ numaĭ la suprafață, se mulțumescŭ să strige mereŭ, că funcționarismulŭ a devenitŭ o plagă, unŭ rĕŭ amenințătorŭ pentru țéră, fără a se îndemnà să caute și să indice unŭ lécŭ (p. 50.)

Autorulŭ, polemisândŭ pe acestŭ tonŭ, cu adversariĭ imaginațĭ, vizândŭ însă pe legiuitoriĭ țĕriĭ, ḍice că «*eĭ n'aŭ voitŭ și nu voescŭ să* «*pună instrucțiunea superióră la îndemâna tuturorŭ inteligențelorŭ din* «*Mehedințĭ, Gorjŭ, Dorohoiŭ, Botoșanĭ, Fălciŭ și alte județe depărtate* «*spre a se forma specialiștĭ; culpabilĭ prin urmare sunt legiuitoriĭ pentru* «*că țină junimea numaĭ cu promisiunĭ, fără să caute a o descătușà din* «*lanțurile necesitățiĭ, creândŭ mereŭ privilegiĭ și monopolurĭ pentru ceĭ* «*instărițĭ* (p. 51, 52), *culpabilă este procedura ministrilorŭ* (continuă a «ḍice autorulŭ) *de a căutà să pună în locurile deja ocupate cu funcțio-*

«narĭ consciincioșĭ, pe electoriĭ, pe nesățioșiĭ baronĭ aĭ urnelorŭ elec-«torale.» (p. 52)

La încheere se afirmă: *«că unorŭ asemenea urmărĭ se datoresce plaga funcționarismuluĭ,* care va continua *câtŭ timpŭ vorŭ sta porțile deschise favoritismuluĭ pe séma nulităților* numaĭ din vina legiuitorilorŭ, *carĭ întârzie mereŭ cu reformele, spre a se justificà póte cum că eĭ sunt unŭ felŭ de plagă a parlamentarismuluĭ.»* (p. 55)

Acestŭ modŭ de apĕrare incorectŭ, de rĕŭ gustŭ și neusitatŭ într'unŭ *studiŭ,* maĭ alesŭ *administrativŭ,* este maĭ multŭ *o ironie odiósă,* iar ca valóre literară, maĭ pre jos de o extremă medi-ocritate chiar și pentru unŭ articolŭ de reclamă. In totŭ casulŭ, elŭ nu póte avé însușirea și puterea să deștepte solicitudinea so-cietățiĭ pentru sórta funcționarilorŭ, pe carĭ are aerulŭ a-ĭ deplânge.

Remediile propuse atingŭ culmea neîndemânăreĭ, denotândŭ o absolută necompetință într'o materie cam greŭ de mistuitŭ!

In câtŭ pentru *stilŭ, cugetare, rationamentŭ* și *sistemă de argumenta-țiune,* avemŭ de observatŭ că în totalŭ și în parte lasă fórte multŭ de doritŭ!

O singură consolațiune, dreptŭ rĕsplată pentru munca materială, rĕmâne reservată autoruluĭ. Ea consistă în laudabila voință de a contribuì la îmbunătățirea sórteĭ celorŭ suferindĭ și nedreptățițĭ dintre funcționarĭ cu bune însușirĭ și aptitudinĭ încercate!

In capitolulŭ V (p. 55—56) autorulŭ, luândŭ de subiectŭ *«Func-ționariĭ și politica»,* se ridică în contra publiciștilorŭ înfeudațĭ la partide și a ómenilorŭ de legĭ carĭ susținŭ că: *funcționariĭ sunt datorĭ să apere tóte guvernele câte se succedŭ în lunga lorŭ carieră, obiectândŭ că în asemenea condițiunĭ funcționarulŭ arŭ devenì o mașină fără voință și judecată, fără principiĭ, etc.*

Dacă autorulŭ cărțiĭ ar fi fostŭ dispusŭ să facă în adevĕrŭ *unŭ studiŭ administrativŭ,* nu era să scape din vedere, că după *prin-cipiile și doctrina dreptuluĭ publicŭ,* din care face parte și celŭ *ad-ministrativŭ,* conexitatea între *politică* și *administrațiune* este atâtŭ de strînsă, în câtŭ acésta din urmă devine *«per fas et nefas»,* virtualmente prin logica comunitățeĭ de origină și a scopuluĭ ce ambele urmă-rescŭ, auxiliara devotată a aceleĭ d'întâĭ și ca atare este chemată

să propage principiile și doctrinele guvernuluĭ pe care-lŭ represintă, să-lŭ ajute în sfera activitățeĭ sale, la realisarea înalteĭ misiunĭ ce incumbă unuĭ guvernŭ.

Este, după noĭ, o gravă sinamăgire a se presupune, că printr'o asemenea conlucrare, auxiliarulŭ agentŭ administrativŭ devine o unéltă în serviciulŭ politiceĭ conducĕtóre, și că elŭ în acelașĭ timpŭ renunță la individualitatea sa *autotelă* și la voința sa subiectivă!

Omulŭ bineluĭ, caracterulŭ integru nu-șĭ schimbă nicĭ pĕrulŭ nicĭ moralulŭ, prin faptulŭ că îndeplinesce cu devotamentŭ sarcinele funcțiuneĭ ce i s'aŭ încredințatŭ.

Intr'unŭ Statŭ constituționalŭ maĭ alesŭ, administrațiunea urmândŭ a fi pururea reflexulŭ politiceĭ, puse sub controlulŭ suveranitățeĭ naționale, nu potŭ avé locŭ ideile sucite ca cele dela capitolulŭ alŭ V-lea.

Trecêndŭ la subiectele cuprinse în capitolele VI, VII, VIII, IX, X (p. 55—76), cu greŭ ne este a înțelege, cum fără pericolŭ, se póte trece prin *salturĭ mortale*, dela *moravurile administrative din America* la *maladia administrativă din țéra nóstră; dela parasițiĭ și laborioșiĭ* la *resbelulŭ contra celorŭ micĭ* și de acì la *întemearea și închegarea unuĭ studiŭ administrativŭ?!*

Enigma acestorŭ surprindĕtóre săriturĭ ni se desleagă, constatându-se că în adevĕrŭ n'avemŭ a face cu *unŭ studiŭ*, ci purŭ și simplu cu narațiunĭ reproduse din jurnalulŭ «*Débats*» asupra sistemuluĭ de spoliațiune: «*spoils system*“, familiarŭ în Statele-Unite din America; parte cu părerĭ și aprecierĭ subiective ale autoruluĭ, abătute bine înțelesŭ dela scopulŭ indicatŭ și pusŭ în fruntea cărțeĭ; ca probă de convingere ne potŭ servì ieremiadele dela pag. 64—66, unde, după ce consiliază pe bărbațiĭ nostri politicĭ să nu imiteze pe Americaniĭ excentricĭ, admoniéză pe ministri să fie corecțĭ cu funcționariĭ, bunĭ iar nu tiranĭ (p. 64—65); apoĭ se plânge de *maladia administrațieĭ publice*, care a devenitŭ în închipuirea d-sale sclava *biurocrațieĭ* introduse ca *unŭ parasitŭ* de origine hibridă în moravurile nóstre, spre a ne stinge de pe fața pămîntuluĭ, a subjugà pe orĭ-ce guvernŭ, avêndŭ a-totŭ-putința să țină în locŭ progresulŭ și să împedece cu succesŭ orĭ-ce reformă binefăcĕtóre!

In partea II, subdivisată în *treĭ capitole* (p. 76—82) ni se daŭ absolutŭ numaĭ excerpte din diferite legĭ de *organisaţiunea administraţiuneĭ centrale, judeţene, comunale* etc., însoţite de întrebărĭ şi rĕspunsurĭ de o platitudine caracteristică. A întrebà: ce este *comuna, plasa* şi *judeţulŭ,* ce sunt *Ministeriile, Statulŭ, Guvernulŭ,* numaĭ pentru plăcerea de a rĕspunde, că în spiritulŭ juridicŭ, *comuna ar fi o reuniune de locuitorĭ,* avêndŭ aceeaşĭ originâ şĭ obiceiurĭ (?) (p 78—80), că plasa vine cu o scară maĭ sus decât comuna, că judeţulŭ face parte din ţéră şi cuprinde maĭ multe plăşĭ, în fine, că maĭ sus de judeţe staŭ Ministerele şi maĭ sus de ele tronéză *Suveranulŭ.*

Rĕspunsulŭ sémĕnă a parodie; ca atare elŭ e departe de a legitimà temerĭtatea pretenţiunilorŭ ridicate de autorŭ, contribue să scadă nivelulŭ cărţiĭ la negativa valóre a unuĭ plagiatŭ.

Acelaşĭ sistemŭ comodŭ se observă şi în definiţiunea *apelativuluĭ Statŭ* (cap. II) şi *Guvernŭ* (cap. III).

A se ḑice că numirea de *Statŭ* se dă unuĭ *poporŭ* constituitŭ în *corpŭ de naţiune,* saŭ şi uneĭ *societăţĭ* considerate ca individualitate politică independentă, este a se face fraseologie şi a se încurcà în pleonasme, de óre-ce *poporŭ, naţiune, societate,* în înţelesŭ propriŭ juridico-politicŭ, este una şi aceiaşĭ, deşi după doctrină nu potŭ fi luate de rigóre ca sinomime. Noĭ cetimŭ la comentatoriĭ dreptuluĭ romanŭ şi în *Republica* luĭ Cicerone că: *Civitatis adæqua notio non ita facilis est (nu este prea uşorŭ să avemŭ noţiunea adevĕrată a Statuluĭ). Civitas vel respublica civilis nonunquam etiam status, gens, natio, populus dici solet* (Republica cetăţénă se numesce câte odată şi statŭ, ginte, naţiune, poporŭ.)

Laconismulŭ definiţiuneĭ ar fi fostŭ scusabilŭ, dacă ea (definiţiunea) vrea fi maĭ adecuată conceptuluĭ juridicŭ, în felulŭ definiţiuniĭ clare şi precise cum o avemŭ dela marele străbunŭ Cicerone, care ne spune, *că prin statŭ se înţelege céta saŭ reuniunea de ómenĭ uniţĭ prin legăturile legeĭ, în scopŭ de a-şĭ garantà comunitatea intereselorŭ prin puterĭ întrunite: «Civitas definitur ut cœtus hominum securitatis et salutis suæ causa ejusdem juris ac summi imperii communione sociatus.»*

Pentru unŭ studiŭ administrativŭ s'ar fi recerutŭ să ni se comunice, fie şi în resumatŭ, óre-carĭ noţiunĭ despre *originea juridică a*

unuĭ statŭ, despre scopulŭ sĕŭ celŭ maĭ apropiatŭ, despre ale sale raporturĭ cu alte instituţiunĭ: religióse, civile, politice, etc.; despre rolulŭ idealŭ alŭ statuluĭ, menirea luĭ în societatea modernă; în fine, despre condiţiunile de desvoltare!

Nu dămŭ peste nicĭ una din tóte aceste exigenţe indispensabile unuĭ studiŭ cu pretenţiunĭ de a concurà pentru Marele Premiŭ Năsturelŭ!

Partea III cuprinde în XIV capitole (p. 82—177) observaţiunĭ străine de subiectŭ: întrebărĭ şi rĕspunsurĭ fără interesŭ sciinţificŭ asupra agenţilorŭ administrativĭ, în fruntea cărora este pusŭ *M. S. Regele.* Făcêndu-se unŭ paralelismŭ între lista civilă dela noĭ cu *cele din alte ţĕrĭ,* ni se *vorbesce* în modŭ confusŭ şi fără competenţă *despre prerogativele constituţionale ale Regeluĭ, despre formula jurămîntuluĭ prestatŭ la urcarea pe tronŭ, despre atribuţiunile ministrilorŭ, secretarilorŭ generalĭ, prefecţilorŭ, sub-prefecţilorŭ, primarilorŭ;* se trece în revistă *Biserica şi şcóla, judecătoriile comunale, poliţia judiciară, oficiulŭ stăreĭ civile, legea împroprietăririĭ din 1864, a tocmelilorŭ agricole şi a poliţieĭ rurale, legea serviciuluĭ sanitarŭ, etc., etc.* Tóte aceste reproducţiunĭ îndesate şi amestecate fără şirŭ şi ordine, sunt resolvite apoĭ într'o rĕsuflare.

Acestŭ procedimentŭ viciosŭ, stângaciŭ, se reproduce şi la *partea IV,* sub-divisată în VII capitole, cuprindêndŭ 130 pagine (179—309). Conţinutulŭ din acéstă parte a cărţeĭ se compune din legĭ de organisaţiune şi din budgete ale *Germanieĭ, Francieĭ, Belgieĭ;* din date statistice culese de prin *Şematismulŭ* (statulŭ) personaluluĭ dela departamentulŭ justiţieĭ din *România, Franţa, Belgia,* şi *Germania* (p. 246); prin urmare totulŭ se reduce la o colecţiune de cifre budgetare, de legĭ şi regulamente. *Decĭ nimicŭ propriŭ ca studiŭ!*

La *partea V,* împărţită în treĭ capitole (p. 309—338) ni se dă (în capitolulŭ I-iŭ) noulŭ proiectŭ de organisare propusŭ în Senatulŭ Francieĭ de către d-lŭ senatorŭ Marcel Barthe. Elŭ este însoţitŭ (în cartea d-luĭ Jerebie) de discursulŭ fostuluĭ ministru Passy, de cuvintele luĭ Dufaure rostite la 1845 asupra responsabilităţiĭ ministeriale, de propunerea luĭ Mortimer Ternau presentată la 1849 în Camera franceză asupra admisibilităţiĭ şi înaintăriĭ în serviciile

administrative, reproduse tóte aceste de autorulŭ pretinsuluĭ *studiŭ administrativŭ,* după Monitorulŭ francesŭ, în traducere românéscă. La pag. 218 ni se amintesce starea de *favoritismŭ* și *nepotismŭ,* care se presintă și în Franța, până aprópe de anulŭ 1882, ca o plagă socială, care revoltase încă la 1848 pe Lamartine (pag. 318), astfelŭ în câtŭ la unŭ momentŭ de exasperare strigase, după cum ni se afirmă din partea d-luĭ Jerebie, acelŭ mare cetățénŭ alŭ republiceĭ sciințelorŭ, că revoluțiunea dela 24 Februarie (acelŭ anŭ) era *revoluțiunea disprețuluĭ.*

Spre încheerea ultimuluĭ capitolŭ din partea V-a, autorulŭ se încumetă a îndemnă pe guvernulŭ țěreĭ să introducă câtŭ se póte maĭ neîntârdiatŭ în Senatŭ și Cameră unŭ proiectŭ de lege pentru admisibilitate și înaintare în serviciile administrative, avêndŭ în vedere studiulŭ administrativŭ alŭ luĭ Vivier, apărutŭ la 1845 (p. 311), și cele treĭ marĭ principiĭ pe carĭ s'aŭ întemeiatŭ cele 11 articole din proiectulŭ Franciei, susținute și desvoltate de M. Barthe.

Autorulŭ crede că numaĭ printr'o asemenea lege se vorŭ purifică și la noĭ moravurile, făcêndŭ să dispară arbitrariulŭ, favoritismulŭ și corupțiunea în administrațiune, și se vorŭ asigură funcțiunile publice pentru ceĭ maĭ meritoșĭ.

Partea VI-a, cea din urmă a cărțiĭ, avêndŭ de obiectivŭ multŭ dorita *reorganisațiune administrativă* la noĭ, ni se dă spre facilitarea opereĭ unŭ proiectŭ de lege cuprindêndŭ 10 articole (p. 370—373), basate pe următórele cincĭ puncte cardinale: 1) *Ierarchia,* 2) *Fixarea tratamentelorŭ,* 3) *Modulŭ de admitere,* 4) *Modulŭ de avansare,* 5) *Disciplina.*

Acestŭ proiectŭ este însoțitŭ și de unŭ *Statŭ personalŭ,* proiectatŭ pentru serviciulŭ administrativŭ.

Domnilorŭ Colegĭ,

Am expusŭ fidelŭ, pe câtŭ mĭ-a fostŭ cu putință, cuprinsulŭ cărțiĭ intrate la concursŭ pentru Marele Premiŭ Năsturelŭ.

Îmĭ place să credŭ că din expunerile cuprinse în raportulŭ de față, pe care-lŭ supunŭ cu respectŭ judecățiĭ d-vóstre, v'ațĭ pututŭ

convinge cum că valórea cărţiĭ în cestiune nu întrunesce nicĭ una din condiţiunile recerute de rigóre pentru premiare; în consecinţă veţĭ bine-voi să admiteţĭ conclusiunile mele, carĭ tindŭ la înlăturarea eĭ dela concursŭ.

Lt.-Col. P. V. Năsturelŭ, *Stema Românieĭ. Bucurescĭ 1892.*
Raportŭ de d-lŭ **D. A. Sturdza.**

Insărcinatŭ din partea Comisiuneĭ premielorŭ a da o relaţiune asupra lucrăreĭ d-luĭ Locot.-Colonelŭ P. V. Năsturelŭ, întitulată *Stema Românieĭ,* am onórea a vĕ espune resultatulŭ cercetărilorŭ mele.

D-lŭ Locot.-Colonelŭ P. V. Năsturelŭ, în studiulŭ sĕŭ asupra *Stemeĭ Românieĭ,* nu a utilisatŭ îndestulŭ materialulŭ documentalŭ astădĭ cunoscutŭ, şi e prea preocupatŭ de nepotrivirea dintre stemele vechĭ ale Principatelorŭ Române, ast-felŭ precum ele aŭ esistatŭ, şi arta eraldică.

Dacă s'ar fi stabilitŭ în acestŭ studiŭ unŭ echilibru în aceste două direcţiunĭ, conclusiunile la carĭ autorulŭ ajunge arŭ fi fostŭ póte maĭ clare şi maĭ pe înţelesulŭ ţĕreĭ, care, fără a nesocoti regulele eraldice, nu e preparată nicĭ prin trecutulŭ istoricŭ, nicĭ prin mersulŭ presentuluĭ, a se afundà în amĕnuntele arteĭ blazonuluĭ.

Din acestŭ punctŭ de vedere, încercarea autoruluĭ de a transportà terminologia eraldică din străinătate în usurile limbeĭ românescĭ, se pare cu totulŭ nenorocită. Timpulŭ cavalerismuluĭ evuluĭ mediŭ a trecutŭ fără să ne fi atinsŭ pe noĭ, Româniĭ, chiar în dilele pe când elŭ înfloria în ţĕrile apusene; arta eraldică nu póte decĭ să fie întrebuinţată întru a criticà stemele străvechĭ ale ţĕreĭ, saŭ a ne învĕţà astădĭ o limbă cu totulŭ străină întregeĭ nóstre vieţĭ naţionale.

De aceea nu a pututŭ fi atinsŭ scopulŭ studiuluĭ «de a familiarisà publiculŭ cu noţiunile istorice cuprinse în stema ţĕreĭ, şi cu

importanța orĭ-căreĭ steme din punctulŭ de vedere alŭ sciințeĭ eraldice, de a lămurì în modŭ criticŭ totŭ ce s'a ḑisŭ până aḑĭ în privința stemeĭ țĕrilorŭ române.» (p. 7)

Lucrarea începe cu «Origina armoariilorŭ și importanța eraldiceĭ.» Ni se spune la pag. 15: «Poețĭ, filosofĭ, istoricĭ, cărțĭ sfinte și profane, totulŭ a fostŭ pusŭ la contribuțiune de către numeroșiĭ scriitorĭ aĭ eraldiceĭ, numaĭ și numaĭ ca să arate, cu probe maĭ multŭ saŭ maĭ puținŭ verosimile, originea armoariilorŭ. După uniĭ Cainŭ și Abelŭ, după alțiĭ fiiĭ luĭ Noe arŭ fi avutŭ armoariĭ. Nicĭ uniĭ însă nu aducŭ probe pentru susținerea opiniuneĭ lorŭ, ci numaĭ inducțiunea pare a-ĭ fi condusŭ la resultatŭ. Uniĭ iar pretindŭ că Egiptenii arŭ fi primiĭ lorŭ inventatorĭ, iar alțiĭ Evreiĭ saŭ Asirieniĭ. Trecemŭ încă peste mulțĭ, cărora li se atribue originea armoariilorŭ, pentru a ajunge la opiniunea cea maĭ probabilă și cea maĭ comună, că adecă Cruciatele inventară armoariile cu regulele cunoscute aḑĭ în eraldică.»

Capitolulŭ următorŭ ne face cunoscuțĭ cu «terminologia eraldică,» după care în stema țĕreĭ din 1872 se deosebescŭ «scutulŭ saŭ câmpulŭ, smaltulŭ și figurile saŭ mobilele» (p. 18.) Acì urméză o încercare de a apropià limbeĭ române terminiĭ întrebuințațĭ în eraldica franceză

Capitolulŭ alŭ treilea tractéză despre «istoriculŭ stemelorŭ române.» Elŭ începe prin asigurarea că: «dela descălecătórea țĕrilorŭ Moldoveĭ și Munteniеĭ și până la anulŭ 1859, când ambele Principate se uniră sub unŭ singurŭ sceptru, nu se găsesce nicĭ unŭ documentŭ, care să probeze în modŭ sciințificŭ și eraldicŭ, stabilirea stemelorŭ țĕrilorŭ surorĭ decât în 1867» (p. 30), căcĭ, ḑice autorulŭ: «nicĭ unŭ autorŭ nu vorbesce despre smaltulŭ orĭ metalulŭ mobilelorŭ și câmpuluĭ, despre posițiunea și forma mobilelorŭ, în fine, despre totŭ ce intereséză arta eraldică, căcĭ eraldiceĭ puținŭ îĭ pasă de pretențiunile saŭ evoluțiunile popórelorŭ; ea se preocupă de regulele eĭ cele stabile și observă ca ele să nu fie călcate.»

Ajungêndŭ la stema Moldoveĭ, autorulŭ ḑice: «Incă dela fondarea Principatuluĭ, ba probabilŭ chiar și maĭ înainte de Dragoșŭ,

istoriciĭ ne spunŭ că Moldova a avutŭ ca emblemă unŭ capŭ de bourŭ. Legende asupra-ĭ aŭ fostŭ și sunt destule. Cea maĭ cu multă apropiere de o legendă eraldică, e acea întocmită de Mironŭ Costinŭ. In ea se vorbesce despre capulŭ de bourŭ și nimicŭ maĭ multŭ. Decĭ, eraldicesce, acésta nu constitue o armoarie.» (p. 33)

După acestŭ începutŭ, se descriŭ (p 39—41) stemele de pe sigilile domnescĭ ale luĭ Ștefanŭ celŭ Mare, Petru Rareșŭ și Alexandru Lăpușnénu. Stema de pe sigiliulŭ luĭ Stefanŭ celŭ Mare «se blazonéză: o întîlnire (rencontre) de boŭ (capŭ de boŭ), avêndŭ între córne o stea (notéză că este cu cincĭ raze și așezată după regulă, cu una din raze în sus) și însoțită la dextra de o roză (căcĭ sóre nu pare a fi), iar la senestra de o lună nouă (croissant) mișcândă din unghiulŭ senestru inferiorŭ; împrejurulŭ scutuluĭ și între exerge se vědŭ arabescurĭ saŭ florĭ fără înțelesŭ și fără exigență eraldică.»

Trebue acì să observămŭ că sigiliile, de alt-felŭ îndestulŭ de numeróse dela Ștefanŭ celŭ Mare, ne arată fórte clarŭ că, de o parte de capulŭ de boŭ este o rozetă cu cincĭ frunze, și de alta luna nouă. Indoială nu póte fi asupra acestuĭ lucru. Arabescurile din jurulŭ scutuluĭ sunt trase cu multă artă și fórte frumosŭ combinate, și dovedescŭ, ca și întregŭ sigiliulŭ, că nu unŭ artistŭ ordinarŭ a fostŭ însărcinatŭ cu lucrarea luĭ.

Unŭ lucru straniŭ însă ne întîmpină acì, că autorulŭ ignoréză cu desăvêrșire sigiliile luĭ Bogdanŭ Vodă I, ale luĭ Alexandru celŭ Bunŭ și ale fiuluĭ acestuia Iliașŭ Vodă, precum și monetele românescĭ cele vechĭ, carĭ tóte aŭ pe dînsele stema țěriĭ.

Acestŭ faptŭ e, fără îndoială, o lacună mare și care dă locŭ la erorĭ în destulŭ de grave, precum acele dela pag. 46. Descriindŭ acì sigiliulŭ luĭ Vasile Lupu, autorulŭ vede «în destra și senestra capuluĭ de boŭ, adecă flancându-lŭ, douĕ liniĭ puse verticalŭ, a cărorŭ traducțiune eraldică nu se póte sci, necunoscêndu-se, după formă ca ce lucru ar puté fi; daŭ cu bănuială că arŭ fi puse de fantasie.» Dacă autorulŭ compară maĭ multe pecețĭ și ar fi observatŭ și monetele luĭ Bogdanŭ (1348—1365), s'ar fi convinsŭ póte, că din drépta și de a stânga capuluĭ de boŭ se află o spadă și unŭ buzduganŭ. Maĭ departe autorulŭ vede în scutŭ «câte o flóre de crinŭ

(fleur de lis) luată, probabilŭ prin imitaţiune, din scutulŭ leşescŭ, care posedă acele florĭ dela casa de Valois prin regele Enric III, fostŭ întâiaşĭ dată rege leşescŭ, apoĭ ajunsŭ la tronulŭ Franciеĭ; este asemene admisibilŭ că acéstă emblemă să fi fostŭ luată de Domnulŭ Moldoveĭ din causa alianţeĭ cu casa Polonieĭ, prin căsătoria fiiceĭ sale Maria cu Radziwil, principele Polonieĭ.» Şi aci în notă se citéză spre dovadă chiar «Predica luĭ Petru Movilă Mitropolitulŭ, ţinută în Iaşĭ la acéstă căsătorie şi tipărită în Kiev la 1645.» Autoruluĭ îĭ sunt însă necunoscute florile de crinŭ de pe monetele luĭ Petru Muşatŭ, Alexandru celŭ Bunŭ, Iliaşŭ Vodă şi de pe sigiliile luĭ Alexandru celŭ Bunŭ, căcĭ de le-ar fi cunoscutŭ, nu s'ar fi grăbitŭ a da explicărĭ pripite.

La sigiliulŭ luĭ Eustratie Dabija Vodă (p. 48), pe care-lŭ descrie după douĕ exemplare, autorulŭ se bucură, că «i se oferă ocasiunea de a demonstrà cu înlesnire şi în modŭ contradictoriŭ că, atâtŭ în peceţile d'inainte, câtŭ şi în cele din urmă, până la legea din 1872, nu s'a ţinutŭ sémă de regulele eraldice.» In acéstă demonstraţiune să încurcă iarăşĭ de cele douĕ liniĭ verticale de pe sigiliile luĭ Vasile Lupu, carĭ aicĭ să prefacŭ în «nisce bastóne, carĭ parŭ a fi spade, şi sunt aşezate *en pal*, adică verticalŭ, la drépta şi la stânga întîlnireĭ bouluĭ.» Se maĭ încurcă încă de «coróna deschisă care împodobesce casca, neputêndŭ ghicì, dacă e de *duce* saŭ de *marchis*, de óre-ce ea nu este erladicesce desemnată; şi apoĭ în calitatea sa de *principe*, dacă ar fi sciutŭ regulele, nu ar fi admisŭ în armoarie o corónă inferióră». In notă se descriŭ, ca nu cum-va noĭ în timpurile nóstre să ne înjosimŭ ca Vasile Lupu, cele patru felurĭ de coróne ale Archiducilorŭ, Electorilorŭ, Ducilorŭ şi Marchisilorŭ.

Antonie Rosetŭ şi elŭ presintă, după autorŭ, în sigiliile sale (p. 50, 51) aceleaşĭ anomaliĭ şi abaterĭ dela regulele eraldice ca şi sigiliile luĭ Dabija.

Conclusiunile principale ce le trage autorulŭ, după ce înşiră 17 steme dela 11 Domnĭ moldovenĭ, sunt următórele:

«Meseria gravorilorŭ era fórte rudimentară, şi dînşiĭ puţinŭ abilĭ în arta lorŭ, iar stăpânitoriĭ saŭ Domniĭ, carĭ aveaŭ dreptŭ la ar-

moariĭ, nu cunosceaŭ probabilŭ din arta erladică decât numaĭ dreptulŭ de a-şĭ face peceţĭ. Toţĭ Domniĭ aŭ fostŭ necunoscĕtorĭ de regulele eraldice, şi acéstă ignoranţă nu s'ar fi transmisŭ până la noĭ, dacă arŭ fi adoptatŭ, ceea ce de alt-felŭ la acea vreme era în flóre la tóte curţile domnitóre din Europa, dacă s'ar fi adoptatŭ funcţiunea eralḑilorŭ păzitorĭ cunoscĕtorĭ aĭ regulelorŭ arteĭ. Lipsa de eralḑĭ explică anomaliile ce întîlnimŭ în modelele diferitelorŭ peceţĭ ale aceluiaşĭ Domnitorŭ, saŭ omisiunile pieselorŭ carĭ însoţiaŭ mobila principală, saŭ în fine, figurarea în scutŭ a unorŭ piese străine neamuluĭ nostru, ca florile de crinŭ ale Franciei şi ca săbiile turcescĭ.» (p. 55, 56)

Aşà va fi; dar ne apucă mirarea, cetindŭ aceste liniĭ şi paginele următóre, că autorulŭ nu şi-a datŭ séma că Româniĭ aŭ fostŭ şi aŭ rĕmasŭ străinĭ de întréga biblie eraldică şi de dogmele eĭ.

Trecemŭ pe de-asupra stemelorŭ moldovenescĭ maĭ noue, pentru a arĕtà ce ne spune autorulŭ despre stemele Ţĕreĭ Muntenescĭ.

Elŭ ne asigură înainte de tóte, spre liniştea sufletelorŭ luĭ Zamolxe şi Decebalŭ, «că în epoca Dacilorŭ nicĭ nu se sciaŭ regulele blazonuluĭ, şi că, prin urmare, nu se póte susţine în sensulŭ cuvîntuluĭ *stemă*, că Daciĭ aŭ avutŭ una.»

Când ajunge la sigiliile Domnilorŭ muntenĭ, nu scimŭ de ce începe (pag. 100) cu sigiliulŭ luĭ Neagoe Basarabŭ (1512—1521) şi nu cu sigiliulŭ luĭ Vladŭ I (1360—1375), amestecândŭ tot-odată sigiliulŭ finŭ gravatŭ alŭ acestuĭ Domnŭ cu sigiliulŭ unuĭ altŭ Vladŭ (pag. 103), despre care ḑice, că «în modŭ sciinţificŭ nu se póte blazonà, nicĭ pretinde că acéstă gravură ar fi o armoarie, de óre-ce nu se vede nicăerĭ scutulŭ.»

Nicĭ Pĕtraşcu Vodă nu scapă necensuratŭ, căcĭ sigiliulŭ luĭ «nicĭ nu póte fi socotitŭ printre steme, neavêndŭ nimicŭ comunŭ cu eraldica, decât doar numele de pecete.»

Poate că toţĭ Domniĭ muntenĭ să nu fi avutŭ nicĭ o cunoscinţă de sciinţa eraldică şi că în adevĕrŭ să fi păcătuitŭ în contra dogmelorŭ stabilite de dînsa, dar este certŭ că autorulŭ nostru nu cunósce nicĭ sigiliile cele minunatŭ de frumosŭ executate ale luĭ

Mircea celŭ Bětrânŭ, nicĭ monetele vechilorŭ Domnĭ muntenescĭ, publicate de Academie.

Autorulŭ încheie cercetarea sa asupra stemeĭ Munteniei ḑicêndŭ: «nu vomŭ merge prea departe dacă vomŭ adauge, că este multă probabilitate, pentru ca să nu ḑicemŭ certitudine, că Româniĭ aŭ avutŭ în herbulŭ lorŭ *o aquilă négră*, şi că acéstă denumire a trebuitŭ să fie pe vremurĭ *aquila négră corbŭ* pentru a arĕtà nuanța coloriĭ. Din aquila négră corbŭ s'a scosŭ cuvîntulŭ négră, ca fiindŭ unŭ pleonasmŭ şi a rĕmasŭ numaĭ *aquilă corbŭ*, înțelegêndu-se adică *négră ca corbulŭ*. Cu vremea, pentru prescurtare, nu s'a maĭ ḑisŭ nicĭ *aquilă corbŭ*, ci numaĭ *corbŭ*; şi acéstă argumentare îşĭ găsesce explicare, maĭ întâĭ pentru că modelulŭ era o aquilă şi nu era vorba decât ca colórea să-ĭ fie aceea a corbuluĭ, şi alŭ doilea fiindŭ-că chiar aḑĭ Olteniĭ ḑicŭ spre pildă: «când te-oiŭ duce la vie, să-mĭ aducĭ câte-va oca de corbŭ, «vrêndŭ să înțelégă — strugurĭ negri ca corbulŭ.» (p. 138, 139)

Vorbindu-ne, în fine, de armoariile moderne ale țĕriĭ, autorulŭ îşĭ expune pe largŭ punctulŭ sĕŭ de vedere, şi ḑice între altele: «a pretinde că coróna scutuluĭ Românieĭ aḑĭ, în secolulŭ alŭ XIX, să fie deschisă, sub pretextŭ că aşa era din vechime, nu este de ajunsŭ; trebue încă să se maĭ dovedéscă că era şi este istorică, adecă că avea şi are legată de dînsa o legendă, o faptă gloriósă, o împrejurare solemnă, ast-felŭ precum este bună óră legenda coróneĭ luĭ Lisimac, saŭ eternisarea vitejiilorŭ oştiriĭ române în contra Turcilorŭ, pe câmpulŭ Bulgarieĭ în 1877.»

După aceste probe ale lucrăreĭ ce analisămŭ, se cuvine a trage şi noĭ o conclusiune asupra întrebăreĭ ce se pune: dacă se póte acordà unŭ premiŭ academicŭ studiuluĭ d-luĭ L-t. Col. Năsturelŭ.

Pentru ca să i se pótă acordà unŭ premiŭ, lucrarea trebuià să expue întregŭ materialulŭ documentalŭ cunoscutŭ, şi elŭ este îndestulŭ de considerabilŭ ca să nu pótă fi ignoratŭ; să descrie cu exactitudine şi fără ideĭ eraldice preconcepute stemele existente din diferitele timpurĭ; să nu amestece punctulŭ nostru de privire actualŭ în cestiunea stemeĭ cu acela care domnià în secolele XIV, XV şi XVI la strămoşiĭ noştri.

Când privimŭ frumusețea artistică a vechilorŭ sigiliĭ și monete românescĭ, nu putemŭ să ne asociămŭ cu autorulŭ la critica ce le face, că nu sunt conforme cu sciința eraldică. Din contra, credemŭ că aceste sigiliĭ și monete trebue să ne atragă spre cercetărĭ maĭ amĕnunte pentru a le puté înțelege rostulŭ lorŭ. In zadarŭ ne-amŭ încercà să înlocuimŭ legenda greŭ de descurcatŭ a unuĭ sigiliŭ sau a uneĭ monete prin o legendă de fantasie, pe care în urmă amŭ explica-o într'unŭ modŭ maĭ multŭ orĭ maĭ puținŭ cu spiritŭ. Ceea ce nı se cere este ceva maĭ prosaicŭ: să cetimŭ adevĕrata legendă, care în realitate se află pe sigiliŭ saŭ pe monetă. Aci nemeresce, nu celŭ cu închipuirĭ agitate și neguróse, ci celŭ cu ochiulŭ precisŭ și liniștitŭ.

Ar fi de doritŭ ca să se publice o lucrare completă asupra stemeĭ Românieĭ cu obiceiulŭ istoriculuĭ, care maĭ întâĭ adună și cercetéză, care în urmă clarifică, lămuresce și judecă; lucrare care ar lumina multe cestiunĭ nedeslegate încă din trecutulŭ nostru. Arta eraldică, care se întórce împrejurulŭ uneĭ terminologiĭ înflorite și caută a se sprijinì pe esplicațiunĭ fantastice și poetice, a pututŭ să se desvolte în Italia de Bartolemeŭ de Saxoferrato pe la 1355, în Germania de Ioanŭ Rothe pe la 1387 saŭ în Francia de Clementŭ Prinsault pe la 1416; pe noĭ nu ne póte interesà directŭ acéstă artă cu încercările eĭ de a se așezà pe tĕrêmulŭ filosoficŭ. Pentru noĭ stemele nóstre sunt importante din punctulŭ de vedere istoricŭ și culturalŭ. Din cercetarea acestorŭ steme, credŭ că Domniĭ vechĭ vorŭ eșì victorioșĭ, căcĭ frumusețea sigililorŭ și a monetelorŭ lorŭ ne dovedesce că eĭ sciaŭ ce facŭ artiștiĭ, carĭ lucraŭ pentru dînșiĭ.

Câtŭ pentru presentŭ, ne asociămŭ și noĭ cu autorulŭ ca stema Regatuluĭ să fie una și aceeașĭ, să nu se schimbe sub desemnulŭ unuĭ artistŭ, care înlocuesce legea prin capriciulŭ sĕŭ.

Dem. I. Popilianu, *Dicționarŭ latinŭ-românŭ. Craiova 1892.*
Raportŭ de d-lŭ **V. Babeș.**

Acestŭ dicționarŭ, care după cum ni se spune în prefață, este lucratŭ «*pentru școlariĭ din gimnasiile și liceele clasice*», și «*este reproducerea dicționaruluĭ de Livaditŭ, reproducere însă corectată și înavuțită cu adause și rectificărĭ fórte numeróse, etc. etc.*», precum din natura lucruluĭ se înțelege, ar fi de totŭ anevoiosŭ a se examinà din firŭ în pĕrŭ, pentru a se constatà cu de amĕnuntulŭ până întru câtŭ elŭ într'adevĕrŭ este corectatŭ, înavuțitŭ și făcutŭ maĭ corespunḑĕtorŭ scopuluĭ decât originalulŭ sĕŭ. Eŭ însă credŭ, că pentru scopulŭ de a ne face o drèptă judecată asupra valóreĭ sale, vorŭ ajunge următórele observațiunĭ, ca resultatŭ alŭ esaminăriĭ mele maĭ scurte, dar bine atente, care esaminare am făcut'o cu ajutorulŭ d-luĭ colegŭ alŭ nostru I. Sbiera, deplinŭ competinte în asemenea cestiunĭ.

In acestŭ dicționarŭ se înșiră cuvintele latinescĭ cu maĭ multe cuvinte și chiar frase, multŭ puținŭ corespunḑĕtóre, româneseĭ, fără a se indicà câtușĭ de puținŭ: când, cum, unde este a fi întrebuințatŭ unulŭ saŭ altulŭ cuvîntŭ, saŭ altă frasă din cele românescĭ alăturate. Așa d. e.: *abdico -are* se pune pe românesce cu: *a abdicà, a se lepĕdà, a renunțà la ceva, a nu primì, a depune, a delăsà, a se deșmoștenì, a negà, a tăgăduì; congruo -is -i -ere,* se pune cu: *a se adunà, a se întrunì, a se înțelege, a semĕnà, a se asemĕnà, a se raportà, a se potrivì, a se acordà, a se cuvenì, a convenì, a coincide, a se întîmplà în acelașĭ timpŭ, a avé cuviință, conformitate, proporțiune*; verbulŭ românŭ *a desfășurà* se pune și la *volvo* și la *revolvo,* par'că *volvo* și *revolvo* latinŭ saŭ *înfășurà* și *desfășurà* românŭ arŭ puté să fie vre-odată sinonime.

Să ne închipuimŭ acum perplexitatea și confusiunea bietuluĭ școlarŭ, care este necesitatŭ a căutà sfatŭ, lumină, direcțiune în acestŭ dicționarŭ!

Dar nicĭ în alte maĭ multe privințe școlarulŭ nu găsesce rece-

ruta informaţiune. Cuvîntulŭ *abbas -tis,* d. es. se pune cu: *tată, abate, călugărŭ,* pre când latinesculŭ *abbas,* în literatura latină, nicĭ odată nu însemnéză *călugărŭ simplu,* precum de comunŭ *abbas* prin *tată* şi *abate* nu se esplică, ci latinesculuĭ *abbas* maĭ bine corespunde românesculŭ *stareţŭ* saŭ *egumenŭ.*

La unele cuvinte latinescĭ lipsescŭ cele maĭ propriĭ cuvinte românescĭ; d. e.: *gleba -æ* se pune cu *brasdă, glodŭ de pămîntŭ, bucată de pămîntŭ, moşie,* pre când *glia* cea maĭ corĕspundĕtóre *glebeĭ latine* şi atâtŭ de usitată prin cele maĭ multe părţĭ locuite de Românĭ s'a trecutŭ cu vederea; *germen -is* se pune cu *sĕmînţă, mugurŭ,* iar *colţulŭ* usitatŭ pe aiurea şi priceputŭ pretutindenea lipsesce, regăsindu-se însă la verbulŭ *germinare.*

Lipsescŭ maĭ departe în acestŭ dicţionarŭ maĭ multe cuvinte latinescĭ, maĭ vîrtosŭ dintre cele maĭ rarŭ întrebuinţate, dar de interesŭ tocmaĭ pentru Românĭ, ca d. e. *pantex.* Apoĭ acolo unde se aduce vre-o frasă în latinesce, de comunŭ verbulŭ se pune înaintea substantivuluĭ, ca în limba română, aşà se scrie: *gerere bene rem,* în loc de *rem bene gerere; gerere bellum,* în loc de *bellum gerere*, etc.

Credŭ acestea prea de ajunsŭ, pentru ca să potŭ conclude, că acéstă lucrare, acestŭ dicţionarŭ latinŭ-românŭ, nu întrunesce cacalităţile recerute pentru scopulŭ căruĭ este destinatŭ, în aşa mĕsură ca să merite a fi propusŭ pentru premiare cu premiulŭ Eliade-Rădulescu de 5000 leĭ.

Ioan Slavicĭ, *Novele. Vol I. Bucurescĭ 1892.*
Raportŭ de d-lŭ **N. Quintescu.**

Domnĭ Colegĭ,

Novelele d-luĭ Slavicĭ sunt în numĕrŭ de şépte. Prima pórtă numele de *Popa Tanda,* poreclă dată popiĭ de săteniĭ Sărăcenĭ pentru că — nu e vorba, cu gândulŭ ca să facă din eĭ ómenĭ harnicĭ —

după ce încercase acésta maĭ înainte în deșertŭ cu vorbă bună, o luase într'una cu batjocorirea, precum se lămuresce la p. 15, unde se dice: «A ajunsŭ tréba într'atâta, în câtŭ ómeniĭ cale de o poștă se ferescŭ din calea popiĭ. A ajunsŭ ca și ciuma. Dar maĭ rĕŭ decât tóte este una: după atâta tăndălitură, ómeniĭ i-aŭ pus numele «Popa Tandă.» Apoĭ Popa Tandă a și rĕmasŭ.»

Dar vĕdêndŭ popa, care stà și elŭ rĕŭ, că nu isbutesce nicĭ ast-felŭ a scăpà de sărăcie pe leneșiĭ Sărăcenĭ, cu pămîntŭ neroditorŭ, prin muncă stăruitóre și inteligentă îșĭ scutură nevoile sale și — săteniĭ luându-se după dînsulŭ — contribue prin acésta la prosperarea satuluĭ Sărăcenĭ și a localitățiĭ dimprejurŭ: admirabilă învĕțătură, cum nicĭ prin mustrărĭ, nicĭ prin simple sfaturĭ bune, ci numaĭ prin exemplu viŭ se póte ridicà starea materială și prin urmare morală a ómenilorŭ.

A doua novelă este intitulată *Scormon*, dela numele unuĭ câne alŭ ciobanuluĭ Pascu, dusŭ în cătănie. Cânele jócă unŭ rolŭ plinŭ de duioșie și forméză ca o trăsură de unire între stăpânulŭ sĕŭ și Sanda, alésa inimeĭ luĭ. După întórcere, fiindŭ căutatŭ de iubitórea Sanda, ciobanulŭ îșĭ reînnoesce dragostea și-șĭ asigură însoțirea.

Vine apoĭ *La crucea din satŭ*, disă ast-felŭ după loculŭ de întîlnire și de visare împreună alŭ luĭ Bujorŭ și Ileneĭ, a cărorŭ dragoste cu patimă și unire cu pedicĭ și greutățĭ constitue țesĕtura noveleĭ.

Gura satuluĭ, de care — ca și de gura mahalaleĭ — să feréscă Domnulŭ pe orĭ și cine, ocupă loculŭ alŭ patrulea. Și acì e vorba de dragoste — bat'o foculŭ! — dragoste mare și mulțĭ anĭ nenorocită (prin împotrivirea tatăluĭ feteĭ) între Miron păstorulŭ și între Marta, fiica înstărituluĭ fruntașŭ Mihu, fata cea maĭ frumósă între frumóse, care se împotrivise a luà în căsătorie pe Toderică, dintre tineriĭ fruntașĭ, alesŭ de tatălŭ, dar nu și de inima eĭ.

Avemŭ după aceea novela *Budulea Taichiĭ*. Ea pórtă acestŭ titlu în locŭ de *Budulea Michailŭ*, persóna împrejurulŭ căreia se învîrtesce povestirea, pentru-că bĕtrânulŭ tată alŭ acestuia, Lepădatŭ Budulea, «cu unŭ piciorŭ maĭ scurtŭ decât celŭ-laltŭ; omŭ

scurtŭ, grosŭ, rotundŭ la faţă şi care zîmbià mereŭ, când vorbiaĭ cu elŭ», venindŭ odată la şcóla din oraşŭ la fiiu-sĕŭ, «a deschisŭ uşa, a băgatŭ capulŭ prin deschiḍĕtură şi a strigatŭ tare: Mĕĭ, Budulea Taichiĭ», şi de atuncĭ, precum se întîmplă, i-aŭ datŭ cu toţiĭ acestŭ nume în loculŭ celuĭ familiarŭ de Huţu. Autorulŭ ne descrie cum Budulea Taichiĭ, băiatŭ de ţĕranŭ cimpoiaşŭ, cu tóte că de micŭ cam prostănaticŭ, prin sîrguinţă neobosită trece cu succesŭ şcóla dela satŭ şi oraşŭ, face, cu ajutorulŭ uneĭ burse pentru o ţéră străină, strălucite studiĭ teologice, şi ajunge la cea cea maĭ înaltă tréptă a demnităţeĭ ca eclesiastŭ mirénŭ, fără ca să uite, către dascălulŭ sĕŭ de satŭ Clăiţă, care primulŭ îlŭ învĕţase azĭ-buchi, sentimentulŭ recunoscinţeĭ şi legăturile din copilărie, cărora le dă expresiune, luândŭ în căsătorie pe o fată a aceluia.

Bobocelŭ, după numele copilaşuluĭ «nevinovatŭ, bondocŭ, drăgălaşŭ şi mare minune de frumuşelŭ», băiatulŭ tinereĭ preotese din curtea aceleiaşĭ case, de dragulŭ căreia Ghiţă Tudoroiŭ, pantofarulŭ, îlŭ iubià atâtŭ de mulŭ. Dragostea pentru copilaşŭ devine unulŭ din momentele hotărîtóre pentru însoţirea lorŭ, care fusese ameninţată prin logodirea preoteseĭ cu altulŭ.

A şésea novelă, *Veciniĭ*, cuprinde veciniĭ dela ţéră, şi veciniĭ dela oraşŭ.

Intâia parte pórtă sub-titlulŭ de *Baciŭ*, dela unŭ ţĕranŭ înstăritŭ. Acesta acusă cu nedreptŭ pe vecinulŭ sĕŭ Andreiŭ, săracŭ şi nevolnicŭ, care-ĭ sărise în ajutorŭ la unŭ incendiŭ şi-ĭ scăpase unŭ copilŭ din flăcărĭ, că elŭ este acela care i-a datŭ focŭ caseĭ din pizmă pentru averea sa.

A doua parte are sub-titlulŭ generalŭ de *Paraschivŭ Ciulic*, «unŭ omŭ care trăià şi elŭ, cum trăescŭ toţĭ ómeniĭ, cărora nu le-a venitŭ încă rândulŭ să móră», şi care rĕmăsese tótă viéţa luĭ necăsătoritŭ, pentru că, deşi «eraŭ maĭ alesŭ patru lucrurĭ, carĭ îĭ amărîseră şi-ĭ amăreaŭ şi acum viéţa: pisicile, câniĭ, slugile şi copiiĭ», aceştĭ din urmă însă maĭ presus de tóte făceaŭ să se cutremure întréga sa fiinţă.

Capitolelorŭ acesteĭ părţĭ li se arată cuprinsulŭ prin denumirile speciale de: Suferinţele d-luĭ Ciulic (Cap. I); Mulţumirile d-luĭ

Călin (Cap. II); Năpastea (Cap. III); Gura mahalaleĭ (Cap. IV); Strîmtorările d-luĭ Ciulic (Cap. V); Strîmtorările Agateĭ (Cap. VI); Slăbiciunile bĕtrâneţelorŭ (Cap. VII); Ḑilele copilărieĭ (Cap. VIII); O ḑi de tómnă (Cap. IX), şi Crisa (Cap. X.)

Desfăşurarea acesteĭ novele ne pune înaintea ochilorŭ contradicţiunea luĭ Ciulic cu întréga sa viéţă şi cu apucăturile sale de maĭ înainte. Elŭ, care se ferise maĭ cu sémă de copiĭ ca de focŭ, sfîrşesce prin a cădé în cursa afecţiuneĭ pentru copiiĭ uneĭ familiĭ sărmane, vecine cu dînsulŭ, şi a găsì în aceste fiinţe nevinovate plăcerĭ până acì necunoscute inimeĭ sale, primele şi ultimele licărirĭ ale sufletuluĭ sĕŭ, care nu gustase bucuriile intime ale vieţeĭ de familie. Ast-felŭ natura, înăbuşită prin împrejurările aspre ale vieţeĭ luĭ singuratice şi posomorîte, îşĭ reiea puţinŭ câte puţinŭ drepturile, pentru că cója formată împrejurulŭ sufletuluĭ sĕŭ de nevoile din tinereţe şi de asprele încercărĭ ale unuĭ traiŭ concentratŭ în sine însuşĭ, nu era atâtŭ de tare şi de resistentă, ca să nu lase a pĕtrunde la urmă în inima luĭ şi emoţiunĭ dulcĭ, mângâierĭ neîntrezărite şi nevisate.

Novelele d-luĭ Slavicĭ ne punŭ înainte imaginea vieţeĭ dela ţéră a poporuluĭ românŭ în stratulŭ sĕŭ maĭ de jos, şi maĭ cu sémă a celuĭ din ţĕrile românescĭ de peste Carpaţĭ. Facŭ esceptiune şi nu se petrecŭ cu totulŭ la ţéră novelele *Budulea Taichiĭ* şi *Veciniĭ*. Ast-felŭ întâia din ele se desfăşură parte la ţéră şi parte la oraşŭ, iar a doua novelă se petrece la ţéră numaĭ în prima eĭ parte, intitulată *Baciu*, incomparabilŭ maĭ mică (13 pagine), precum şi în capitolele din urmă ale părţeĭ eĭ a doua, numită *Paraschivŭ Ciulic*, capitule intitulate *O ḑi de tómnă* şi *Crisa*, în carĭ ţéra o înfăţişéză drumulŭ în spre Tîrgovişte, apoĭ valea Dâmboviţeĭ în sus în spre Cârligĭ, şi acéstă din urmă localitate; pe când cuprinsulŭ eĭ celŭ maĭ mare, scena celorŭ 83 de pagine, din carĭ maĭ constă, se desfăşură în Bucurescĭ, pe délulŭ Spireĭ. Ambele novele sunt totŭ de-odată cele maĭ desvoltate ale autoruluĭ nostru.

Dintre toţĭ noveliştiĭ nostri d-lŭ Slavicĭ şi-a propusŭ a depinge cu deosebire pătura de jos — elementulŭ luĭ celŭ maĭ sănătosŭ — a poporuluĭ românŭ, pe ţĕranulŭ românŭ, cu obiceiurile, cu pa-

siunile, cu credințele și superstițiunile, dar și cu virtuțile și vînjoșia luĭ.

O asemenea întreprindere — nu așa de ușóră precum s'ar păré — nu o puteà încercà decât unulŭ care a trăitŭ ca d-sa, timpŭ îndelungŭ și din copilărie, în mijloculŭ poporuluĭ.

Avêndŭ din fire sentimentulŭ natureĭ, sentimentŭ desvoltatŭ și nutritŭ prin acea viéță trăită și simțită în sînulŭ mameĭ comune, d-lŭ Slavicĭ s'a simțitŭ atrasŭ cu deosebire tocmaĭ de acelŭ stratŭ alŭ poporuluĭ românŭ, care trăesce maĭ în mijloculŭ natureĭ — isvorŭ cu nedesecabile impresiunĭ — în contactŭ maĭ liberŭ și maĭ directŭ cu dînsa decât locuitoriĭ orașelorŭ.

Era firescŭ dar ca — înzestratŭ cu darulŭ observațiuneĭ și unŭ însemnatŭ talentŭ de scriitorŭ — d-lŭ Slavicĭ să reproducă bine și credinciosŭ în descrierile sale ceea ce vĕḑuse de aprópe și simțise îndelungŭ și adîncŭ.

De aceea pentru mine farmeculŭ *Novelelorŭ* sale este mare: tot-deauna le cetesce și recetesce cine-va cu plăcere și simpatie. Pentru ce? Adiéză din ele o dulce melancolie: ecoŭ alŭ sufletuluĭ simțitorŭ, rĕsăritŭ din îndoita impresiune ce-ĭ lasă aspectulŭ natureĭ, alŭ cursuluĭ lucrurilorŭ; de tristeță, pentru că vedemŭ cum totulŭ se scurge, e trecĕtorŭ, dar în acelașĭ timpŭ de fericire, pentru că renasce totulŭ, totulŭ revine la nouă viéță.

Voițĭ o probă despre caracterulŭ talentuluĭ autoruluĭ nostru încă de acum? Ascultațĭ la pag. 114 din novela *La gura satuluĭ,* unde e vorba de păstorulŭ *Miron:* «Noriĭ se strecuraŭ în liniște, unulŭ câte unulŭ, pe deasupra luĭ; luna mereŭ se ascundeà în dosulŭ lorŭ și iarășĭ eșià pe câmpulŭ seninŭ alŭ ceruluĭ; stelele, carulŭ cu boiĭ, cloșca cu puiĭ, întregĭ cetele strălucite pe nesimțite îșĭ mutaŭ loculŭ și înaintaŭ pe calea robilorŭ în spre cădere; păstorulŭ zăcea întinsŭ pe spate, cu fața spre cerŭ și cu privirea perdută în adînculŭ înălțimilorŭ lumescĭ, cu care atâtŭ de multŭ se deprinsese. Acestŭ cerŭ atâtŭ de străveḑiŭ, atâtŭ de limpede, era câmpia, pe care Miron se jucà în copilărie, erà cartea cea mare, din care în tinerețe îșĭ tălmăcià tainele viețeĭ; iar acum, când obositŭ de munca ḑileĭ, trupulŭ luĭ erà cuprinsŭ de amorțire, sufletulŭ sĕŭ

deslegatŭ ca o pară de focŭ se ridică și se depărtà dela fața pămîntuluĭ, pe care-șĭ părea atâtŭ de străinŭ.»

Dar să intrămŭ în óre-carĭ amĕnunte. Am ḑisŭ că d-lŭ Slavicĭ cunósce pe țĕranulŭ rómânŭ și viéța luĭ intimă. Acésta se probéză și adeveresce la fie-care pasŭ.

Iea să vedețĭ, câtŭ de frumosŭ și de exactŭ prin amĕnuntele ce dă, ne descrie industria casnică a țĕranuluĭ nostru.

Dămŭ din novela *Scormon* la p. 33 relativŭ la urzirea pânzeĭ: «Câtŭ e de lungŭ gardulŭ, dela portiță până la cotitura ulițeĭ, Sanda l'a mĕsuratŭ, nicĭ ea singură nu scie de câte orĭ, cu firulŭ în mână. Jos, lângă portiță, e vîrtelnița cu jerebia de tortŭ. Sanda iea capĕtulŭ firuluĭ, îlŭ sucesce pe lângă celŭ d'întâiŭ parŭ din gardŭ, apoĭ merge lăsândŭ firulŭ printre degete din parŭ în parŭ până la stîlpulŭ din cotitură; acolo sucesce firulŭ încă odată și iarășĭ se întórce înapoĭ. Vîrtelnița se mișcă a lene scîrțiindŭ îndelungatŭ și lasă firulŭ a se desvĕli. Din când în când scîrțiitura încetéză și firulŭ nu maĭ curge. Sanda fuge la vîrtelniță, descurcă firele și iarășĭ perêndă pariĭ. Așà se urzesce pânza. Și gardulŭ e celŭ maĭ bunŭ urzitorŭ: parĭ bătuțĭ unulŭ lângă altulŭ și legațĭ între dînșiĭ locŭ de șése palme dela pămîntŭ cu o împletitură de nuele.»

Totŭ așà de maestritŭ descrie autorulŭ s. e. cum se țese pânza, la p. 54 a noveleĭ *La crucea din satŭ:* «Rĕsboiulŭ și gherghefulŭ sunt douĕ câmpurĭ, pe carĭ nimenĭ nu scie resfirà florile ca Iléna. Parcă-ĭ fermecată la degete. A ~~și~~ avutŭ însă dela cine să învețe. Naica Flóre în viéța eĭ n'a făcutŭ alta decât covóre și altițe. Dar Iléna începe a o întrece și pe ea. Are chipŭ și chibzuială; puindŭ vrîsta între florĭ, pune verde lângă roșu, pe câmpŭ albŭ o flóre négră, lângă ea o frunză 'n firŭ, tóte bine potrivite, par'că nu e pusŭ ci crescutŭ. Naica Flóre are zorŭ. Firele sunt întinse pe rĕsboiŭ; fușteele sunt bine așezate; năsădéla este în suveică; ițele sunt ridicate. Sunt douĕ sĕptĕmânĭ până la Pascĭ. Iară la Pascĭ Iléna trebue să méargă cu mânecĭ nouĕ la biserică. Nicĭ Iléna n'are vreme. Are să fie o pânză cum Iléna până acum n'a vĕḑutŭ: fire subțirele puse în urzélă, desŭ, unulŭ peste altulŭ; iară năsădéla rară, fire gróse, firŭ de firŭ. Crede că se póte, dar încă nu scie. Astă

iérnă Bujorŭ a făcutŭ spata, precum a fostŭ dorit'o ea. Lucru greŭ, pentru că spata și ițele sunt temelia rĕsboiuluĭ. Când ițele se încurcă orĭ se rupe vr'unŭ dinte în spată, când ițele sunt gróse și spata rară în dințĭ, pânza rĕmâne plină de nodurĭ, iar nodulŭ în pânză nu-ĭ cinstea țesătóreĭ. Bujorŭ a făcutŭ spata pentru Iléna: dințĭ deșĭ și subțireĭ ca ascuțișulŭ briciuluĭ, legațĭ nu cu ață, ci cu pĕrŭ de calŭ, pentru ca îndesatŭ să rĕmână firŭ lângă firŭ. Și legătura este făcută cu măiestrie. Iară capetele speteĭ sunt crestate frumosŭ, ca lucrulŭ să fie deplinŭ. Iléna începe a țese. Gândesce la spată, și gândindŭ, Bujorŭ îĭ vine în minte. Asta nu e bine. Când ea gândesce la Bujorŭ, este cam aprinsă și mânile îĭ cam tremură. Dă prea aspru cu suveica; apasă prea tare asupra iepelorŭ, și când trebue să bată firele cu spata, dă cu tótă puterea. Aicĭ ar trebui tocmaĭ ca năsădéla să rĕmână rară, fiindŭ bătută cu chibzuială. Totŭ ea a ḑisŭ luĭ Bujorŭ să facă dințiĭ supțireĭ: de ce uită acuma, că totŭ ce e supțire ușorŭ se rupe? Dar nu s'aŭ ruptŭ dințiĭ, ci pĕrulŭ de calŭ. Lucrulŭ este cam slabŭ, dar nicĭ n'a fostŭ făcutŭ pentru țesătóre mâniόse.»

In acțiunea *Novelelorŭ* d-luĭ Slavicĭ se desvĕlescŭ și unele credințe superstițióse ale poporuluĭ românŭ, carĭ în stratele pe acelașĭ nivelŭ de cultură se găsescŭ și în orașe, nu numaĭ la țĕră. Ast-felŭ în *Veciniĭ*, a cărorŭ scenă, cum am relevatŭ dejà, se petrece în mare parte pe délulŭ Spireĭ, Marghióla, vînḑĕtóre de seminței, vĕḑêndŭ că Ciulic, cunoscutŭ ca unŭ sgîrcitŭ și neapropiabilŭ, a cumpĕratŭ unuĭ copilŭ alŭ luĭ Călinŭ, vecinuluĭ luĭ, jucăriĭ dintr'o prăvălie, exclamă, făcêndu-șĭ cruce: «Nu-ĭ a bine! Ciulic le cumpĕră copiilorŭ jucărele. Dómne! să nu ḑicŭ în césŭ rĕŭ, i se apropie mórtea.»

Uneĭ credințe de acelașĭ felŭ se dă expresiune și în novela *Scormon*, când ese înaintea Sandeĭ cânele părăsitŭ alŭ luĭ Pascu, luatŭ în armată. Duiósa fată, vĕḑêndŭ bietulŭ dobitocŭ, aprópe peritŭ de fóme, îĭ dă mălaiŭ, și-lŭ întrébă pentru a doua óră: «— Unde e Pascu, Scormon? Cânele lasă bucata și iarășĭ începe a schiaunà. — A muritŭ, sciŭ c'a muritŭ ḑice ea, cânele simte maĭ bine decât omulŭ! — Cine a muritŭ? o întrébă Naica Marta (mamă-sa), care

tocmaĭ se oprise uimită în portiță, vĕḑêndŭ, că fiica sa șéde jos și netezesce unŭ câne străinŭ. — Pascu, îĭ rĕspunde Sanda, ia, acesta e cânele luĭ. — Care Pascu?—Pascu care era ciobanŭ. — Aha! îmĭ aducŭ aminte, bălanulŭ! Dar de unde sciĭ tu?—Urlă cânele, mamă. Să veḑĭ... Scormon, unde e Pascu? Și cânele începù iarășĭ să urle. — Da, nu e cu bine! grăì Naica Marta. Dumneḑeŭ să-ĭ ierte păcatele! era băiatŭ bunŭ. Bietulŭ câne, cum urlă!»

Cu privire la pasiunile și obiceiurile straturuĭ țĕrănescŭ la Românĭ póte servì ca exemplu depingerea rivalitățiĭ dintre fruntașiĭ satuluĭ în novela *Gura satuluĭ*, póte cea maĭ frumósă ca observațiune psichologică, — fruntașĭ, representațĭ prin *Mihu*, celŭ cu fata frumósă Marta de măritatŭ, și *Cosma*, celŭ cu flăcăulŭ Toderică de însuratŭ.

Dar obiceiurile Românilorŭ aparŭ și într'o lumină particulară caracteruluĭ lorŭ: buna inimă și voioșia. Dacă acéstă trăsură caracteristică a Românuluĭ, moștenită și păstrată în ciuda tuturorŭ suferințelorŭ, prin carĭ a trecutŭ, este presărată pretutindenea și resultă în generalŭ din modulŭ cum ni se presintă persónele în acțiunea *novelelorŭ*, totușĭ *Budulea Taichiĭ* se deosebesce maĭ multŭ decât cele-lalte prin disposițiune humoristică, chiar comică.

Intr'unŭ locŭ din novela amintită se vorbesce de timpulŭ când Budulea Taichiĭ urmà la școlă în orașŭ, și locuià într'o cameră cu chirie împreună cu alțĭ școlarĭ (p. 170): «Iară când n'aveà nicĭ unulŭ (din noĭ) luminare, ne culcamŭ noĭ în paturĭ și Budulea pe saltéua cu paie, apoĭ spuneamŭ poveștĭ. Fiindŭ însă că adese-orĭ se întîmplà, că unulŭ spuneà povestea și ceĭ-lalțĭ adormiaŭ, s'a hotărîtŭ, ca atuncĭ când pevestitorulŭ ḑice «ciolanŭ», toțĭ ceĭ-lalțĭ să ḑică «ciorbă», pentru ca ast-felŭ să se dea pe față celŭ ce adórme înainte de vreme și să-șĭ afle cuvenita rĕsplată în ghionturĭ numĕrate. S'a întîmplatŭ dar, că domnulŭ profesorŭ Wondracek ne vorbià despre cele cincĭ rase ale némuluĭ omenescŭ, și trecêndŭ la Indienĭ, a ḑisŭ că sunt nisce ómenĭ fórte grosĭ la ciolanŭ. Atuncĭ Budulea Taichiĭ a strigatŭ tare: «ciorbă!»

La pag. 178 și 179 este pusŭ Budulea Taichiĭ să vorbéscă ast-felŭ în presența tată-sĕŭ către fostulŭ sĕŭ învĕțătorŭ dela

satŭ, dascălulŭ Clăiță, spre a explicà de ce s'a dusŭ la școlele latinescĭ: «Jupâne învĕțătorŭ! Profesorulŭ domnulŭ Wondracek a ḑisŭ că mĕ dă la gimnasiŭ, și i-am spusŭ că nu se póte, fiindŭ-că d-ta aĭ ḑisŭ că trebue să mĕ ducŭ la preparandie, ca să mĕ facŭ învĕțătorŭ. Elŭ a rĕspunsŭ că tocmaĭ spre a mĕ face învĕțătorŭ, trebue să învĕțŭ maĭ înainte latinesce. Eŭ atuncĭ i-am spusŭ că nu se póte, fiindŭ-că d-ta aĭ ḑisŭ că limba latinéscă e o limbă păgânéscă. Elŭ atuncĭ a rîsŭ și a ḑisŭ că eŭ sunt unŭ prostŭ, de óre-ce chiar limba românéscă e și ea unŭ felŭ de limbă latinéscă și că nu potŭ să fiŭ profesorŭ, dacă nu sciŭ latinesce. — Veḑĭ, grăi atuncĭ dascălulŭ pusŭ pe gândurĭ, despre acésta am cetitŭ și prin gazete. In ele se ḑice că Latiniĭ eraŭ păgânĭ, cum sunt bună-oară Turciĭ, și aveaŭ unŭ împĕratŭ Lațium, care vorbià românesce, și de acolo ne numimŭ noĭ Românĭ. Așà ceva, nu țінŭ bine minte. Tu sciĭ acum latinesce, să fie óre ca românesce? — Tocmaĭ pe tocmaĭ! rĕspunse Huțu. Latinesce se ḑice: Hic gallus cantans, in arbore sedens, pira poma comedens, chichirichi dicens! — Auḑĭ vorbă! strigà Budulea încântatŭ. Curatŭ latinesce le spune! — Da nu prea sémănă a românesce, adause dascălulŭ. — Cum nu? ḑise Huțu: Gallus e cocoșŭ, cantare e cântare, arbore e arbure, pira e pară, poma e pómă, sedere e ședere, dicere e ḑicere. — Da, cam aduce, cam aduce, ḑise dascălulŭ pe gândurĭ. Nu-ĭ vorbă, e bine să scie omulŭ și latinesce. Se vede că e românéscă stricată, bună-óră cum vorbescŭ Unguriĭ. Multe maĭ scornescŭ ómeniĭ. Și cum ḑiceaĭ că sună cocoșŭ? — Gallus. — Nu aduce cu românesce, dar sună frumosŭ. Gallus, par'că veḑĭ cocoșulŭ.»

Cugetările, carĭ le depune autorulŭ icĭ și colea în cursulŭ *novelelorŭ* sale sunt în mare parte scurte și resultă firescŭ din împrejurările lorŭ; iar forma, sub care se presentă ele, este câtŭ se póte maĭ puținŭ abstractă. Aceste reflexiunĭ aŭ unŭ farmecŭ particularŭ.

Ast-felŭ în novela *La crucea din satŭ* (p. 65): «Elŭ nu scià (e vorba de flăcăulŭ Bujorŭ), că acea lume este cea maĭ frumósă, pe care o vede cu ochiĭ închișĭ»; în novela *Gura satuluĭ* (p. 128): «Vremea dă, și vremea duce; vremea e stăpâna lumeĭ»; în novela *Veciniĭ* (p. 310): «Da! omulŭ e pornitŭ spre omŭ, și firea a pusŭ,

ca să te adimenéscă, multă dulcéță în fapta sěvêrșită de dragulŭ altora: trebue să fiĭ învrăjbitŭ cu tine însuțĭ orĭ să te îndârjéscă ómeniĭ, ca să aĭ în tine destulă tărie spre a pune frêŭ porniriĭ, prin care firea te légă de alțiĭ», cu aplicațiune la schimbarea efectuată în sufletulŭ luĭ Paraschiv Ciulic, care pe nesimțite găsise plăcere și mângâere în afecțiunea pentru copiiĭ luĭ Călin; la p. 339: «Trecŭ tóte în lumea acésta, și cele bune și cele rele», și la p. 322 din aceeașĭ novelă: «Sórele apune și sórele rĕsare, dar lumina vieții numaĭ din sufletŭ isvoresce.»

De o estensiune maĭ mare este următórea cugetare din *Popa Tanda* (p. 18): «Este în firea omuluĭ, că după ce mintea pricepe unŭ șirŭ de lucrurĭ maĭ ascunse, ea pune aceeașĭ mĕsură pe lumea întrégă și nu maĭ crede ceea ce nu póte înțelege. Nu totŭ-deauna însă omulŭ gândesce. Sunt întîmplărĭ, în fața cărora mintea stă loculuĭ; în primejdie, când sufletulŭ nu maĭ află ajutorŭ; în bucurie, când elŭ nu află isvorulŭ din care-ĭ curge norocul, și în înșirarea gândirilorŭ sale, când elŭ nu le maĭ află legătura. Atuncĭ când omulŭ în orĭ-ce chipŭ a ajunsŭ la loculŭ unde putința începe să se atingă cu neputințele sale, încétă a maĭ gândi, gândindŭ în loculŭ sĕŭ firea omenéscă.»

Limba *novelelorŭ* d-luĭ Slavicĭ evită neologismele și e bine adaptată subiectelorŭ populare, pe carĭ le tractéză. Numaĭ merge icĭ și colea prea departe cu acea adaptare, reproducêndŭ din gura straturuĭ țĕrănescŭ cuvinte prea locale, a cărora necesitate s'ar simțì numaĭ când n'arŭ avé echivalentele lorŭ în limba generalitățiĭ Românilorŭ (1). Cu acéstă mică restricțiune, limba *novelelorŭ* e alt felŭ fórte frumósă, în câtŭ ar puté să i-o invidieze mulțĭ.

Stilulŭ de care se servesce d-lŭ Slavicĭ este simplu (precum simplă este lumea ale căreĭ simțeminte și cugetărĭ le îmbracă), de o claritate străvedie, în frase nu lungĭ, simetrice și pline de armonie. Acestŭ stilŭ însă, cu tótă aparența simplitățiĭ luĭ, e fórte corectŭ și maĭ multŭ în spiritulŭ poporuluĭ, decât o reproducere

---

(1) Ast-felŭ — înt ltele — pociumbiĭ» (p 333), «zólă» (p. 253), carĭ tocmaĭ într'o novelă ca *Vecinii* îșĭ au maĭ puțină scus,ă și pe lângă acésta sunt puținŭ sonore.

adecuată a formeĭ populare de stilŭ, voescŭ a dice, că — fără pretențiunĭ — elŭ cuprinde o artă ascunsă.

Nu este nevoe a aduce nouĕ și anume exemple de acésta, de óre-ce colórea aceluĭ stilŭ s'a învederatŭ dela sine indirectŭ din cele citate până acum, și se va confirmà prin ceea ce voiŭ avé a maĭ pune în vedere.

O calitate particulară a stiluluĭ *novelelorŭ* este pitorësculŭ. Unŭ singurŭ exemplu să fie de ajunsŭ pentru acésta în următórele rêndurĭ din *Gura satuluĭ* (p. 106): «Cucoșiĭ cântaŭ de zorĭ, vitele mugiaŭ, pasĕrile își spălaŭ penele, diua totŭ maĭ multŭ se revĕrsà și totŭ maĭ multŭ se desvĕluià din nópte.» Cu acéstă frumósă particularitate a stiluluĭ stă în legătură tendința autoruluĭ de a întrebuință câtŭ maĭ desŭ terminĭ carĭ facŭ imagine, precum iarășĭ ne-amŭ pututŭ convinge din citațiunile de până acì.

O maĭ mare vioiciune se dă stiluluĭ prin arta de a lăsà pe ómenĭ să se caracteriseze eĭ înșișĭ, nu prin o espunere directă din partea autoruluĭ, ci prin faptulŭ convorbireĭ între dînșiĭ. Renunțŭ la ilustrarea prin exemple ad-hoc a afirmațiuniĭ mele, de óre-ce și acésta s'a pututŭ întru cât-và întrevedé din conversațiunea între dascălulŭ Clăiță, Budulea tatălŭ și Budulea Taichiĭ.

Pentru a încheià însă cu cestiunea stiluluĭ cărțiĭ nóstre, trebue să relevŭ că autorulŭ eĭ pricepe minunatŭ arta de a-lŭ face picantŭ și spirituosŭ.

Iată ce cetimŭ la p. 10 a luĭ *Popa Tanda*: «Popă? Se dice că nu e satŭ fără de popă. Pe semne, cine a făcutŭ dicala asta n'a sciutŭ de Sărăcenĭ. Sărăceniĭ era unŭ satŭ fără de popă. Adecă era satŭ cu popă, — numaĭ că popa lorŭ tot-deauna era popă fără satŭ. Unŭ lucru singurŭ în felulŭ luĭ cu Sărăceniĭ ĕștia. Maĭ că n'a fostŭ încă popă, care să fi statŭ maĭ multŭ decât treĭ dile în Sărăcenĭ: într'una vine, într'alta rĕmâne, iar în a treia se duce. Câțĭ popĭ vinovațĭ, toțĭ aŭ trecutŭ prin Săracenĭ, și care a statŭ maĭ multă vreme acì, s'a curățitŭ de păcate Iar acum părintele Trandafirŭ ajunsese la acestŭ canonŭ de pocăință. Elŭ nu maĭ puteà să aștepte că va face ca alțiĭ, să vină o di, să stea al a și să se ducă în a treia. Scià că s'a pusŭ prea rĕŭ la protopopŭ, pentru ca să pótă

crede, că-lŭ va trimite la altŭ satŭ. Iar făr'de satŭ nu puteà să rĕmână. Popă făr'de satŭ: rótă făr'de carŭ, jugŭ făr'de boĭ, căciulă pusă într'unŭ vîrfŭ de parŭ. Îșĭ puse dar de gândŭ, ca să o iea precum i se face, să facă din nevoe dragŭ și să ștea bucurosŭ în Sărăcenĭ. Era satŭ celŭ puținŭ de nume: nimenĭ nu puteà ḑice că e popă făr'de satŭ. Și într'adevĕrŭ, maĭ potrivitŭ popă pentru maĭ potrivitŭ satŭ nicĭ cu bobiĭ nu s'ar fi pututŭ găsì. Traista popeĭ se potrivià cu pragulŭ poporenilorŭ. — Unŭ lucru! îșĭ ḑise părintele maĭ în urmă. In satulŭ săracŭ (ca Sărăceniĭ) popa nicĭ spice n'are de unde culege. Câtă vreme vorŭ fi Sărăceniĭ leneșĭ, eĭ vorŭ rĕmâné săracĭ și eŭ staŭ flămândŭ! Îșĭ puse dar de gândŭ, ca să facă din poporeniĭ sĕĭ ómenĭ harnicĭ. Omulŭ harnicŭ mănâncă piétră, scóte cașŭ din apa de baltă și seceră firŭ de grâŭ unde aŭ crescutŭ cucute.—Apoĭ, sfîrșì popa, când vaca are hrană, ea nu rĕmâne stérpă.»

Iar la pag. 14 îlŭ vedemŭ pe popa care, după câte-va Duminecĭ, nu maĭ aveà cuĭ să predice în biserică, îlŭ vedemŭ grăindŭ: —«Așteptațĭ! Dacă nu venițĭ voĭ la mine, mĕ ducŭ eŭ la voĭ. Și apoĭ pornì popa la colindă. Câtŭ e ḑiua de mare, gura luĭ nu se maĭ oprià. Unde prindea ómeniĭ, acolo îĭ ținea la sfaturĭ. La câmpŭ, daĭ de popă; la délŭ, dă popa de tine; mergĭ la vale, te întîlnescĭ cu popa; intri în pădure, totŭ pe popa îlŭ afli. Popa la biserică, popa la mortŭ, popa la nuntă, popa la vecinŭ: — trebue să fugĭ din satŭ, dacă voescĭ să scapĭ de popă. Și uude te prinde, te omóră cu sfatulŭ.»

Figura de stilŭ, care o presară autorulŭ cu predilecțiune în *novelele* sale este *descripțiunea*.

In *Scormon* întîmpinămŭ următórea descripțiune fórte grațiósă (p. 39): «Jos în vale curge rîulŭ; maĭ în sus pe cóste, resfiratŭ, se întinde satulŭ prin holde și grădinĭ. Sus, pe culme, pasce turma în iarba verde și îndesată. Stâna e așezată tocmaĭ lângă cruce, de unde ochiulŭ cuprinde amêndouĕ văile. Unŭ nucŭ bĕtrânŭ și tufosŭ dă umbră păstoruluĭ. Berbeciĭ sunt bătăușĭ; miórele sunt grase; mieiĭ sburdalnicĭ: dar păstorulŭ totușĭ è tăcutŭ. Zadarnic iea flue-

rulŭ în mână; doina nu maĭ are farmeculŭ, pe care-lŭ aveà odinióră.»

O frumósă descripţiune, maĭ desvoltată, din nóptea de Pascĭ, se găsesce în novela *La crucea din satŭ* (pag. 58, 59): «Sună tóca. Vîntulŭ fură câte o bucăţică din sunetulŭ eĭ: ómeniĭ staŭ şi ascultă. Incepŭ clopotele, precum vîntulŭ curge, maĭ tare, maĭ slabŭ; dar clopululŭ Boaruluĭ s'aude neîntreruptŭ. E cam departe biserica; nu e însă negură, cerulŭ e seninŭ; vîntulŭ se mişcă leneşŭ în rĕcórea dimineţeĭ, şi calea are să fie plăcută. Abia puţinŭ se vede în spre rĕsăritŭ vestea ḑileĭ, o lumină ascunsă în întunericŭ. Cocoşiĭ cântă, cântă privighetórea, câte unŭ câne, câte o vacă s'aude din când în când, rîulŭ icĭ alunecă de a furişa peste prundişulŭ linsŭ, colo se isbesce în rîpă şi murmură maĭ în spre vale: printre tóte tóca şi clopotele. O puşcă se descarcă, — încă una.»

Dar cu maĭ multe amĕnunte încă ne face autorulŭ în *Veciniĭ* (pag. 332, 333) depingerea poeticeĭ văĭ a rîuluĭ Dâmboviţa: «Intratŭ în valea Dâmboviţeĭ, drumulŭ e croitŭ pe cóstele de la drépta rîuluĭ, de-a lungulŭ văiĭ lungĭ, care din ce în ce se strîmtéză. Pădurile de pe cóstele aceste se vĕdŭ în depărtare ca unŭ mare covorŭ în felŭ de felŭ de feţe. Jos de-a lungulŭ drumuluĭ sunt maĭ alesŭ nucĭ bĕtrânĭ şi groşĭ, acoperiţĭ de unŭ frunḑişŭ încă desŭ, dar atinsŭ de asprimea vînturilorŭ tomnatice şi óre-cum istovitŭ. Nu sunt douĕ frunḑe la felŭ, dar tóte împreună lasă în ochĭ simţirea dulce a unuĭ verde, care bate 'n galbenŭ. Maĭ la délŭ şi pe icĭ pe colo prin acestŭ verde esŭ la ivélă pete maĭ micĭ orĭ maĭ marĭ, făşiĭ prelungĭ orĭ cotite în felŭ de felŭ de chipurĭ, icĭ roşéţa sângeruluĭ orĭ a frasinuluĭ, colo verdéţa crudă a stejaruluĭ îndărătnicŭ, iar maĭ departe galbenulŭ teiuluĭ şi, printre tóte, risipitŭ, albulŭ plopilorŭ şi alŭ răchiteĭ, — unŭ nesecatŭ amestecŭ de colorĭ şi de forme. La stânga, valea cea lungă, sunt ţórinĭ sădite cu prunĭ, lungĭ şi nenumĕrate şirurĭ de prunĭ, iar printre ele rĕmăşiţele porumbiştilorŭ, — o uimitóre icónă a urmelorŭ de lucrare omenéscă. Inainte, în sfîrşitŭ, departe spre fundulŭ văiĭ, în zarea albăstrie, se îngrămădescŭ munţiĭ dela isvórele Dâmboviţeĭ, cincĭ rêndurĭ unulŭ peste altulŭ, cu pis-

culŭ Păpuşiĭ de-asupra. Cerulŭ e seninŭ, şi o adiere lină, aprópe caldă, se simte despre şesulŭ nesfîrşitŭ.»

Şi exemple de portrete reuşite aflămŭ în *novelele* d-luĭ Slavicĭ. In *Gura satuluĭ* ne desemnéză ast-felŭ pe Miron, Fĕtulŭ frumosŭ alŭ păstorilorŭ (p. 84): «In horă, Miron tot-deauna e cumpĕtatŭ, în câtŭ par'că numaĭ şuguesce cu jocul̆ŭ. Dar ochiĭ tuturora se oprescŭ asupra luĭ. Inaltŭ şi mlădiosŭ, cu umeriĭ laţĭ şi cu peptulŭ eşitŭ, elŭ calcă latŭ şi pe întréga talpă, în câtŭ la fie-care pasŭ întregulŭ trupŭ i se scutură şi se légănă, când la drépta, când la stânga. Când stă însă şi-şĭ ridică fruntea eşită din faţă, fetele tresarŭ sub privirea luĭ. Unŭ capŭ bălanŭ cu pĕrulŭ lungŭ până pe umerĭ, cu o faţă albă şi străbătută ca de o resuflare de rumenélă, cu doĭ ochĭ marĭ şi albastri ca faţa ceruluĭ, privită de pe culmea munteluĭ. Tot-deauna e în acéstă faţă ceva ce nu se maĭ găsesce în alte feţe, unŭ felŭ de tristeţe, unŭ vĕlŭ de gândurĭ, iar în surîsulŭ de pe buzele luĭ ascuţite tot-deauna e ceva ce-ţĭ deschide sufletulŭ.»

Îmĭ pare, Domnĭ Colegĭ, că am abusatŭ de citaţiunĭ. Dar *novelele,* de carĭ m'am ocupatŭ, cuprindŭ multe frumuseţĭ, şi e atâtŭ de firescŭ ca lucrurile, cari-ţĭ placŭ ţie, să cauţĭ, revenindŭ asupra lorŭ, a face şi pe alţiĭ ca să le găséscă frumóse!

Terminândŭ dar, de astă dată, observŭ că *novelele* d-luĭ Slavicĭ sunt cu maturitate scrise şi cugetate; ele se distingŭ prin o fină observaţiune psichologică; iar ca fondŭ de ideĭ, cuprindŭ învĕţăminte frumóse şi alcătuescŭ o lectură salutară şi potrivită pentru tóte vîrstele. Nu maĭ puţinŭ în privinţa formeĭ ele potŭ fi puse în vederea tinerimeĭ studióse, care vrea să înveţe a scrie frumosŭ şi corectŭ românesce.

Precum autorulŭ nostru, cu tótă cunoscuta sa modestie, avêndŭ consciinţa valóreĭ *novelelorŭ* sale — fructulŭ uneĭ îndelungĭ pacienţe — s'a credutŭ în dreptŭ a pretinde la premiulŭ celŭ mare, ast-felŭ şi raportorulŭ d-vóstre, răzematŭ pe calităţile eminente ale opereĭ cercetate, nu face decât a-şĭ împlini o datorie, propunêndu-vĕ, ca să nu ţineţĭ sémă de faptulŭ că, decernêndu-se până aci acelŭ premiŭ unuĭ Alecsandri şi Odobescu, s'a încununatŭ în acelaşĭ timpŭ o întrégă carieră literară; ci, considerândŭ că asemenea bărbaţĭ nu

potŭ fi tot-deauna sub mână de câte orĭ, din patru în patru anĭ, codicilulŭ luĭ Năsturelŭ-Herĕscu vine a fi aplicatŭ, să nu esitaţĭ — în spiritulŭ şi după litera espresă a generosuluĭ donatorŭ — a-lŭ acordà celeĭ maĭ bune lucrărĭ literare presentate la concursulŭ celŭ mare, *Novelelorŭ* d-luĭ Slavicĭ, carĭ, ca nisce florĭ crescute în câmpia frumóseĭ naturĭ, sub aerulŭ liberŭ, plóia bine-făcĕtóre, roua ceruluĭ şi dulcile raḑe ale sóreluĭ, înfăţişéză unŭ buchetŭ cu măestrie alcătuitŭ după nuanţele colorilorŭ, şi exaléză unŭ mirosŭ cu atâtŭ maĭ plăcutŭ cu câtŭ nu este încărcatŭ artificialŭ.

D. Stăncescu, *Basme culese din gura poporuluĭ. Bucurescĭ 1893.* *Raportŭ de d-lŭ* P. S. Aurelianŭ.

Am cercetatŭ cartea d-luĭ Dimitrie Stăncescu, întitulată *Basme culese din gura poporuluĭ.* Din cele 25 poveştĭ cuprinse în acéstă colecţiune, una întrece pe alta întru câtŭ privesce originalitatea şi vorbirea populară. Se vede că culegĕtorulŭ este unŭ omŭ consciinciosŭ, şi nu ţine decât să reproducă cu câtŭ se póte maĭ multă fidelitate interesantele povestirĭ ale poporuluĭ românŭ.

Nu eŭ am să vĕ spunŭ câtŭ interesŭ înfăţişéză felulŭ acesta de basme pentru istoria limbeĭ şi a literatureĭ naţionale. Acésta aŭ spus'o şi o spunŭ pe fie-care ḑi distinşiĭ nostri colegĭ şi alţĭ literaţĭ, carĭ se întrecŭ, care maĭ de care, să adune din gura poporuluĭ totŭ ce acestŭ poporŭ scie să spună, să povestéscă.

Prin stăruinţa şi inteligenţa cu care scie să culégă şi să rênduiască basmele, d-lŭ Dimitrie Stăncescu şi-a făcutŭ dejà unŭ nume între literatoriĭ nostri, carĭ se îndeletnicescŭ cu acéstă interesantă parte a literatureĭ naţionale. De aceea şi eŭ îndrăsnescŭ a-lŭ recomandà bine-voitóreĭ atenţiunĭ a Academieĭ, cu rugăciune ca, dacă îĭ va fi cu putinţă, să încurajeze opera d-luĭ Stăncescu, acordându-ĭ vre-unulŭ din premiele, pe care-lŭ va aflà maĭ potrivitŭ cu felulŭ

lucrăreĭ și cu talentulŭ autoruluĭ; saŭ celŭ maĭ puţinŭ o încuragiare pe care comisiunea de nouĕ o va aflà potrivită la lucrarea autoruluĭ.

Lazărŭ Șăinénu, *Istoria filologieĭ române. Bucurescĭ 1892.*
Raportŭ de d-lŭ **N. Quintescu.**

Autorulŭ acesteĭ cărţĭ, cunoscutŭ prin maĭ multe scrierĭ asupra limbeĭ române și maĭ alesŭ prin încercarea sa asupra *Semasiologieĭ române* și prin *Elementele turcescĭ în limba română,* voesce, în scrierea de faţă, să ne dea o istorie a filologieĭ române, va să ḑică o istorie a cercetărilorŭ la carĭ a fostŭ supusă limba română, de când Româniĭ și străiniĭ aŭ începutŭ să se ocupe cu dînsa în modŭ sciinţificŭ. Acesteĭ părţĭ a scrieriĭ sale, care începe cu capitolulŭ «Doĭ gramaticĭ muntenĭ» (pag. 100), îĭ premerge unŭ capitolŭ introductivŭ despre «Limba română în Occidentŭ (1592—1850),» în care d-sa arată maĭ întâĭ (pag. 1—28) diferitele texte românescĭ de «Tatălŭ nostru,» introduse de colectoriĭ acesteĭ rugăciunĭ în tóte limbile popórelorŭ creștine, începêndŭ cu Hieronymus Megiser (1593) și terminândŭ cu Adelung și Vater, apoĭ înșiră (pag. 28—44) pe diferiţiĭ scriitorĭ occidentalĭ, carĭ s'aŭ ocupatŭ cu Româniĭ, ca Martin Opitz, Ioanŭ Thunman, Sulzer, Raynouard, Kopıtar, Diefenbach și Diez, arĕtândŭ pe scurtŭ, câte-odată prea pe scurtŭ, ideile lorŭ asupra limbeĭ române și poporuluĭ românŭ. Intregŭ cuprinsulŭ acestorŭ capitole era cunoscutŭ din scrierile predecesorılorŭ autoruluĭ nostru. Intr'unŭ altŭ capitolŭ întitulatŭ «Poligloţiĭ românĭ» (pag. 45—78), după o introducere superfluă asupra poligloţilorŭ străinĭ, ne vorbesce de Milescu, Despotŭ-Vodă, Petru Cercelŭ, Dimitrie Cantemir, Enăchiţă Văcărescu și uniĭ boeriĭ românĭ, vestiţĭ prin cunoscinţa maĭ multorŭ limbĭ. Nicĭ acestŭ capitolŭ nu îmbogăţesce de felı cunoscinţele ce le aveamŭ până acum asupra

«poligloţilorŭ românĭ», dintre carĭ, de altmintrelea, numaĭ Dimitrie Cantemir s'a ocupatŭ cu limba română şi a lăsatŭ câte-va reflexiunĭ, pentru timpulŭ sĕŭ destulŭ de remarcabile (cf. pag. 64 şi urm.). Luĭ Enăchiţă Văcărescu, împreună cu Iordache Golescu, autorulŭ îĭ consacră unŭ capitolŭ specialŭ (pag. 100 şi urm.). Intre acesta şi capitolulŭ despre «poligloţiĭ românĭ» autorulŭ a intercalatŭ despre «Invĕţămîntulŭ gramaticalŭ în epoca Fanarioţilorŭ» (pag. 79—99), unŭ capitolŭ fórte scurtŭ şi necompletŭ în raportŭ cu lungimea epoceĭ Fanarioţilorŭ în ţĕrile nóstre şi cu numerósele urme ce le-a lăsatŭ ea până şi în viéţa nóstră contimporană.

Studiulŭ asupra celorŭ «Doĭ gramaticĭ muntenĭ» era cunoscutŭ din «Revista nouă;» elŭ este o simplă reproducere de acolo.

De sigurŭ cea maĭ mare influenţă asupra studielorŭ de limbă română şi asupra formăreĭ limbeĭ literare şi ortografieĭ române aŭ avut'o, la sfîrşitulŭ secoluluĭ trecutŭ şi la începutulŭ secoluluĭ nostru «Şcóla etimologică ardelénă saŭ curentulŭ latinistŭ», de care autorulŭ vorbesce la pag. 142—171. Acéstă şcólă a predominatŭ la noĭ până maĭ acum câţĭ-va anĭ; ea predomină şi astădĭ în o mare parte a românismuluĭ dincolo de Carpaţĭ. Ar fi fostŭ dar de doritŭ ca acéstă şcólă, din care a eşitŭ Dicţionariulŭ Laurianŭ-Massimŭ, să fie studiată în tóte amĕnuntele eĭ, căcĭ principiile generale, de carĭ ea a fostŭ condusă şi pe carĭ autorulŭ le resuméză în 15 file, sunt fórte bine cunoscute. Maĭ alesŭ scrierile luĭ Petru Maiorŭ şi Timoteiŭ Cipariu trebuiaŭ maĭ cu deamĕruntulŭ analisate; sistema gramaticală alŭ acestuĭ din urmă nicĭ nu este analisată de felŭ, cu tóte că cartea e dedicată memorieĭ luĭ. De asemenea prefaţa Lexiconuluĭ de Buda e trecută cu vederea, citându-se unŭ singurŭ pasajŭ dintr'însa (pag. 158—159)

«Tendinţa italienistă a luĭ Ioanŭ Eliade-Rădulescu», care a rĕmasŭ de altmintrelea cu totulŭ isolată şi n'a lăsatŭ nicĭ o urmă în limba literară de adĭ orĭ în ortografie, şi «Şcóla fonetică bucovinénă» a luĭ Arune Pumnulŭ, rĕmasă totŭ atâtŭ de isolată şi părăsită adĭ chiar în Bucovina, sunt tractate la pag. 172—224. Autorulŭ relevéză cu dreptŭ pe lângă greşelile luĭ Eliade meritele luĭ netăgăduite pentru progresulŭ limbeĭ şi literatureĭ române.

Partea istorică a scrieriĭ d-luĭ Șăinénu se termină cu o «Privire critică asupra lexicografieĭ române» (pag. 224—258), în care se trecŭ în revistă dicționarele române cunoscute până acum, relevându-se pe de o parte greșelele tendențióse ale vechilorŭ dicționare până la Dicționariulŭ Laurianŭ-Massimŭ, pe de alta meritele dicționaruluĭ luĭ Cihac și ale Mareluĭ Etimologicŭ alŭ d-luĭ Hasdeŭ.

Capitolulŭ despre «Elementele române în limbile străine» (pag. 259—286), care nu-șĭ prea are loculŭ într'o istorie a filologieĭ române, nu este decât unŭ resumatŭ alŭ cercetărilorŭ luĭ Edelspacher, Miklosich și Hanuș, publicatŭ de autorŭ maĭ înainte în «Conborbirile literare.»

Ultimulŭ capitolŭ, «Starea actuală a filologieĭ române», «celŭ maĭ vastŭ dintre tóte» cum îlŭ numesce autorulŭ (pag. 287—430), conține o ochire retrospectivă «asupra lucrărilorŭ de filologie română dela 1870—1892»; filologia e luată aci în sensulŭ celŭ maĭ largŭ alŭ cuvîntuluĭ: ea cuprinde: 1) limba (gramatica, lexicografia, dialectologia), 2) literatura (folk-lore și monumente istorico-literare) și 3) cultura propriŭ ḑisă. Sub cele două din urmă rubricĭ se vorbesce despre literatura populară nescrisă și scrisă, despre etnografie, istorie și archeologie.

Acéstă din urmă parte a scriereĭ d-luĭ Șăinénu se mărginesce în a da bibliografia scrierilorŭ, ce s'aŭ produsŭ la noĭ și în străinătate asupra limbeĭ, literatureĭ și cultureĭ române în ultimele două deceniĭ. Meritulŭ acesteĭ părțĭ este că bibliografia este completă și bine alcătuită; dacă lipsesce câte o notiță bibliografică, acésta se face, nu din nesciința autoruluĭ, care se pare fórte bine informatŭ, ci din intențiune.

Unŭ defectŭ însă are acéstă bibliografie, defectŭ față de adaosulŭ din titlulŭ cărțiĭ «studiĭ critice»: ea nu este o bibliografie critică, ci o simplă bibliografie. Autorulŭ a evitatŭ anume a-șĭ da părerile sale critice asupra unorŭ opere și a preferitŭ, pentru a nu atinge succeptibilitățĭ, a lăudà totŭ și pe toțĭ și a nu se pronunțà de felŭ asupra părțilorŭ bune și rele din direcțiunile actuale în cercetările nóstre istorico-filologice.

Intr'o istorie a filologieĭ române, care trebue să arate resultatele

positive la carĭ aŭ ajunsŭ cercetările de până aḑĭ, acésta nu este permisŭ; o istorie a filologieĭ române trebue să arate ce e bunŭ și ce este rĕŭ, ce este de aruncatŭ din fie-care lucrare sciințifică. Aprecierile critice trebue să fie precise, nu vage, cum este d. es. următórea apreciare asupra «Cuventelorŭ din betrânĭ» de d-lŭ Hasdeŭ și «Literatureĭ populare» de d-lŭ Gaster: «Cu o erudiție incomparabilă disimulată printr'o expunere clasică, d-lŭ Hasdeŭ iluminéză unŭ terenŭ încă neexploratŭ și, prin originalitatea vederilorŭ, ridică cercetările sale folk-lorice la înălțimea unorŭ fenomene culturale de prima ordine; la rêndulŭ sĕŭ, d-lŭ Gaster, ajutatŭ de unŭ aparatŭ bibliograficŭ surprinḑĕtorŭ și care nu se opresce înaintea literatureĭ manuscrise, caută a sleì cunoscințele nóstre asupra uneĭ materiĭ atâtŭ de bogate și de importante» (pag. 371—372). De acestŭ felŭ sunt tóte aprecierile operelorŭ d-luĭ Hasdeŭ și altorŭ scriitorĭ. (Cf. pag. 44, 257, 301, 302, 385). Dămŭ douĕ exemple: La pag. 302, unde d-lŭ Șăinénu vorbesce de studiulŭ d-luĭ Hasdeŭ asupra «Genealogieĭ popórelorŭ balcanice», se ḑice: «orĭ-care ar fi sórta acestorŭ mărețe hipotese, ele vorŭ avé meritulŭ de a fi aruncatŭ primele licărirĭ în orizontulŭ întunecatŭ alŭ originilorŭ națiuniĭ române.» De ce *mărețe* hipotese? Și de ce *primele licărirĭ*, când, cu mulțĭ anĭ înaintea d-luĭ Hasdeŭ, s'aŭ ocupatŭ cu originile poporuluĭ nostru învĕțațĭ de primulŭ rangŭ, ca Thunman, Miklosich, Rösler, Tomaschek, Jung și mulțĭ alțiĭ, ale cărorŭ hipotese n'aŭ fostŭ încă înlăturate? Și óre însușĭ d-lŭ Hasdeŭ s'a ocupatŭ cu originile națiuneĭ române întâiașĭ dată acum, la 1892? Aceste laude hiperbolice, carĭ suntemŭ sigurĭ, nu potŭ să placă nicĭ însușĭ d-luĭ Hasdeŭ, nu-șĭ aŭ loculŭ într'o carte scrisă cu pretențiunĭ sciințifice și critice.

La pag. 388, unde d-lŭ Șăinénu vorbesce de «Chrestomațiaromână» a d-luĭ Gaster, se ḑice: «Introducerea la acéstă operă, plină de vederĭ originale și fecunde, este resultatulŭ uneĭ lungĭ experiențe și alŭ uneĭ intime familiarisărĭ cu monumentele literare ale trecutuluĭ.» Introducerea este, în adevĕrŭ, plină de vederĭ originale; ele nu sunt însă nicĭ fecunde, nicĭ adevĕrate, ci în mare parte greșite.

La pag. 394, vorbindŭ despre «Dacia înainte de Romanĭ» a d-luĭ Gr. G. Tocilescu, se ḑice: «operă de o eruḑiție colosală, adevĕrată

enciclopedie etnografică, care resumă totŭ ce s'a scrisŭ în diferite epoce asupra vechilorŭ popóre balcanice și care multŭ timpŭ va formà basa tuturorŭ cercetărilorŭ asupra etnologieĭ și în specialŭ anticităților ŭ scite și dace.» Autorulŭ însă trece asupra criticeĭ în care d-lŭ Hasdeŭ s'a încercatŭ a dovedì că scrierea d-luĭ Tocilescu nu numaĭ că nu este «de o erudiție colosală,» ci este în mare parte unŭ plagiatŭ, că ea resumă, ce-ĭ dreptŭ, totŭ ce s'a scrisŭ până la dînsa asupra unorŭ popóre balcanice și asupra Sciților ŭ, dar resumă rĕŭ; că ea nu póte fi basa cercetărilorŭ etnografice ulterióre, de óre-ce nu cuprinde nicĭ o soluțiune nouă și originală, ci este o compilațiune din cercetările trecute.

O scriere ca «Istoria critică» a d-luĭ Hasdeŭ, care a provocatŭ atâtea critice și atâtea discuțiunĭ, nu se apreciéză printr'o frasă gólă ca cea dela pag. 410, în care se spune că «e concepută pe unŭ planŭ prea vastŭ spre a nu covîrșì puterile unuĭ singurŭ omŭ; ea se oprì la primulŭ volumŭ și din măréța concepțiune a autoruluĭ rĕmase unŭ torso grandiosŭ.»

Acestŭ felŭ de aprecierĭ critice nu sunt menite a luminà opiniunea publică asupra meritelorŭ lucrărilorŭ sciințifice; ele sunt menite a o induce în eróre.

Părerea raportoruluĭ asupra cărțiĭ d-luĭ Șăinénu este decĭ următórea:

Cartea d-luĭ Șăinénu are meritulŭ că expune, deșì nu «o istorie completă și metodică a filologieĭ române», dar celŭ puținŭ «momentele maĭ importante ale evoluțiuneĭ sale istorice;» ea nu aduce însă nimicŭ noŭ în studiile nóstre filologice, ci conține maĭ multŭ o bibliografie a producțiunilorŭ filologice române, bibliografie bună și critică pentru producțiunile vechĭ, tendențiósă și necritică pentru producțiunile contimporane. Fată cu alte scrierĭ de o valóre maĭ originală, raportorulŭ nu îndrăsnesce a recomendà opera d-luĭ Șăineanu pentru premiulŭ la care a fostŭ presentată.

G. G. Tocilescu, *Cursŭ de procedură civilă. I—II. Iașĭ, Bucurescĭ 1889, 1893. Raportŭ de d lŭ* **I. C. Negruzzi.**

Domnilorŭ Colegĭ,

Cursulŭ de procedură civilă alŭ d-luĭ G. G. Tocilescu, cupriḑêndŭ teoria organisăriĭ judecătorescĭ, a competenţeĭ și a procedureĭ civile propriŭ ḑise, este o lucrare voluminósă, tipărită în două marĭ tomurĭ. Intâiulŭ, publicatŭ în Iașĭ în anulŭ 1889, pe când autorulŭ era încă profesorŭ la Universitatea de acolo, cuprinde părţile I și II, adecă organisarea judecătorésca și competinţa jurisdicţiunilorŭ civile, alŭ doilea, scosŭ în Bucurescĭ, după mutarea autoruluĭ la Universitatea din capitală, cuprinde partea III, adecă procedura civilă propriŭ ḑisă. Scopulŭ principalŭ pe care autorulŭ l'a avutŭ în vedere este, maĭ alesŭ, de a procură tinerimeĭ studióse dela Facultatea nóstră de dreptŭ unŭ manualŭ teoreticŭ și practicŭ, cu ajutorulŭ căruia să pótă repeţi cursurile ţinute pe catedră de profesorulŭ materieĭ; însă, așà precum opera este concepută și esecutată, scrierea d-luĭ Tocilescu póte fi folositóre și pentru orĭ-ce alte persóne ce arŭ voi să se instruéscă în teoria procedureĭ civile, maĭ alesŭ pentru advocaţĭ și magistraţĭ.

Chiar pentru casurĭ speciale, aceștia vorŭ consultà cu folosŭ cartea d-luĭ Tocilescu, care le va da în regulă generală rĕspunsurĭ întinse și lămurite.

Cursulŭ de procedură civilă alŭ d-luĭ G. G. Tocilescu represintă óre-cum cuprinsulŭ coordonatŭ alŭ lecţiunilorŭ ţinute de autorŭ la Universitate. Limba întrebuinţată este clară și precisă, esplicările sunt limpeḑĭ și ușorŭ de înţelesŭ, înlăturându-se adesea acelŭ bagajŭ sciinţificŭ prea încărcatŭ și greoiŭ, care întunecă câte odată manualele de dreptŭ ale altorŭ autorĭ, cu dreptŭ cuvîntŭ consideraţĭ ca pedanţĭ. Acésta nu ridică nimicŭ din valórea sciinţifică a opereĭ.

Cea maĭ bună dovadă sunt notele cu carĭ autorulŭ îmbogăţesce textulŭ sĕŭ, fie că ele se rapórtă la Dreptulŭ romanŭ, fie ele de legislaţiune modernă comparată, fie că autorulŭ citéză părerĭ iden-

tice saŭ contrare ale altorŭ jurisconsulţĭ străinĭ, maĭ alesŭ francezĭ, fie în sfîrşitŭ, că clarifică textulŭ prin exemple saŭ apropierĭ cu alţĭ codicĭ românĭ, saŭ legĭ speciale, saŭ regulamante.

Din aceste puţine cuvinte vĕ veţĭ fi convinsŭ, Domnilorŭ Colegĭ, că eŭ aşĭ sprijini premiarea acesteĭ cărţĭ a d-luĭ Tocilescu.

Sciŭ bine că o altă scriere fórte meritorie, a d-luĭ Dissescu, altŭ colegŭ alŭ nostru dela Facultatea de dreptŭ din capitală, a fostŭ înlăturată dela premiare sub cuvîntulŭ că ar fi reproducerea cursurilorŭ ţinute de autorŭ la Universitate, dar eŭ nicĭ odată n'am admisŭ acea părere adoptată atuncĭ de Comisiunea de nouĕ, căcĭ fiindŭ chiar cartea o asemenea reproducere, ea, dacă este bună, ar da numaĭ o dovadă maĭ multŭ de meritulŭ didacticŭ alŭ profesoruluĭ. Decĭ pentru mine acestŭ argumentŭ e departe de a fi o pedecă la premiare. Dar întrebarea cea maĭ însemnată, care se presintă, este de a sci dacă *Cursuluĭ de procedură civilă* alŭ d-luĭ Tocilescu se cuvine să i se acorde Marele Premiŭ Năsturelŭ, care premiŭ până acum s'a încuviinţatŭ numaĭ de douĕ orĭ dela înfiinţarea Academieĭ şi anume, întâĭ regretatuluĭ nostru poetŭ naţionalŭ V. Alecsandri şi a doua óră învĕţatuluĭ nostru colegŭ d-luĭ A. Odobescu, óre-cum pentru a încoronà activitatea literară întrégă a acestorŭ doĭ bărbaţĭ.

Póte ar fi maĭ nemeritŭ ca să se dea pentru *Cursulŭ de procedură civilă* premiulŭ Eliade. Sciŭ bine că autorulŭ nu şi-a presentatŭ opera la acestŭ premiŭ şi că, prin urmare, elŭ nu póte cere a fi mutatŭ, însă Academia, în suveranitatea eĭ, ar fi póte în drepŭ să facă ea aceea ce autoruluĭ îĭ este opritŭ. Celŭ puţinŭ anulŭ trecutŭ Academia a acordatŭ d-luĭ Răşcanu pentru cartea sa de istorie premiulŭ didacticŭ, pentru care autorulŭ nu se presentase.

Dacă însă Comisiunea crede că Marele Premiŭ Năsturelŭ are scopulŭ de a recompensà şi cărţĭ de dreptŭ saŭ de alte materiĭ ale profesorilorŭ nostri de Universitate, iar nu numaĭ de a încoronà óre-cum o întrégă activitate literară saŭ sciinţifică a unuĭ mare poetŭ, autorŭ, saŭ învĕţatŭ românŭ, acésta e o cestiune ce rĕmâne la libera şi deplina eĭ apreciare.

A. D. Xenopol, *Istoria Românilorŭ din Dacia Traiană. I—V. Iașĭ 1888—91.*
Raportŭ de d-lŭ **V. Babeș**

Domnilorŭ Colegĭ,

Insărcinatŭ de d-vóstre cu examinarea opuluĭ maĭ sus numitŭ și cu formularea unuĭ votŭ în cestiunea de premiare a aceluia, vinŭ a rĕspunde onorificeĭ d-vóstre însărcinărĭ prin următórele:

Maĭ înainte de a intrà în meritulŭ causeĭ, nu potŭ trece cu vederea unele dificultățĭ ce am întîmpinatŭ în formă; nu le potŭ trece cu vederea maĭ vîrtosŭ din motivulŭ, că dispositiunile carĭ trebue să ne reguleze în acéstă privință, și anume cele cuprinse în codicilulŭ fundatoruluĭ de pie memorie C. Năsturelŭ-Herĕscu, și acele luate și publicate de Academie pentru aplicarea acelora, nu mi se parŭ nicĭ în deplină consonanță, nicĭ destulŭ de clare și precise; prin urmare votulŭ Academieĭ în acestŭ casŭ, ***căruĭ pe deplinŭ asemenea n'amŭ avutŭ până acuma,*** are să formeze unŭ precedentŭ prejudecătorŭ.

D-lŭ Xenopol a presentatŭ la concursŭ pentru Marele Premiŭ Năsturelŭ ***cincĭ*** volume ale opereĭ sale ***Istoria Românilorŭ din Dacia Traiană,*** care operă a anunțat'o din capulŭ loculuĭ că are să cuprindă șése volume. Presentele cincĭ volume aŭ apărutŭ în cursulŭ celorŭ ***cincĭ*** anĭ dela 1888 până la 1892. Primulŭ volumŭ, la 1889, a fostŭ premiatŭ de Academie cu premiulŭ Eliade-Rădulescu de 5000 leĭ, cu motivarea, în câtŭ pentru formă, că ***acea parte a lucrăriĭ*** este «***în sineși unŭ opŭ întregŭ și rotunḑitŭ,*** așà că înțelegerea și folosirea luĭ nu depinde întru nimicŭ de mersulŭ înainte alŭ istorieĭ care are să urmeze.»

Marele Premiŭ Năsturelŭ prin codicilulŭ fundatoruluĭ este destinatŭ «***opereĭ care va fi judecată ca publicațiune de căpetenie printre cele apărute în cursulŭ celorŭ patru anĭ precedențĭ*** »

Iată acum cum Academia nóstră a ținutŭ să reguleze și să pună în aplicare dispositiunea fundatoruluĭ: «Premiele Năsturelŭ din seria B (în care serie intră și Marele Premiŭ de 12.000 leĭ),

se potŭ acordà, nu numaĭ unorŭ *opurĭ complete*, ci și *părțeĭ unuĭ opŭ tipăritŭ în cursulŭ anuluĭ*.

Precum deci bine-voiţĭ a vedé, codicilulŭ vorbesce numaĭ de «*o operă*», care va fi judecată ca «*publicațiune de căpetenie*», apărută în cursulŭ «*celorŭ 4 anĭ*» precedenţĭ, iar disposiţiunea Academieĭ admite și *o singură parte* a unuĭ opŭ completŭ, tipăritŭ «*în cursulŭ anuluĭ*.» Decĭ pe când fundatorulŭ distinge și norméză separatŭ cele două premiĭ, Academia le-a pusŭ într'aceeașĭ categorie.

D-lŭ Xenopol cere expresŭ premiulŭ celŭ mare de 12.000 leĭ pentru cincĭ volume ale Istorieĭ sale, volume apărute, începêndŭ dela 1888, în curs de *cincĭ anĭ*; după codicilŭ decĭ volumulŭ primŭ, celŭ dela 1888, nicĭ n'are să fie luatŭ în consideraţiune. Pe lângă acésta ni s'ar puté pune întrebarea: óre lucrarea d-luĭ Xenopol, lipsindu-ĭ volumulŭ *întâiŭ* și alŭ *șéselea*, póte să fie considerată de o *operă* și *publicațiune de căpetenie?*

Academia, când vine a admite în generalŭ la concursŭ chiar și *o parte* a unuĭ opŭ, pentru premiile Năsturelŭ-Herĕscu din Seria B, nu vorbesce de opurĭ din cursulŭ celorŭ *patru* anĭ precedenţĭ, ci numaĭ de opurĭ din «*cursulŭ anuluĭ*», lucru ce nu se potrivesce la premiulŭ celŭ mare!

După acéstă disposiţiune, strictŭ luată, ar fi ca numaĭ volumulŭ alŭ V-lea, apărutŭ în anulŭ 1892, să fie luatŭ în consideraţiune.

Intr'adevĕrŭ d-lŭ Xenopol făcuse prima sa cerere, restrînsă numaĭ la volumulŭ alŭ V-lea, însă pentru unŭ altŭ premiŭ; dar a venitŭ în timpulŭ regulamentarŭ cu o altă cerere, retractândŭ pe cea d'intâia, presentândŭ *tóte volumele* și cerêndŭ premiulŭ celŭ mare.

In acéstă situaţiune cam încurcată, opiniunea mea este că tocmaĭ din consideraţiunea lipseĭ de claritate în disposiţiunile regulamentare, precum și din consideraţiunea că d-lŭ Xenopol în faţa acestorŭ disposiţiunĭ și-a presentatŭ opera la concursŭ în *bună credință*, acéstă operă să fie admisă la concursŭ așà cum a fostŭ presentată, dar *fără prejudițiŭ pentru viitorŭ;* iar plenuluĭ Academieĭ s'ar puté recomandà din acestŭ incidentŭ, ca să revină asu-

pra regulamentuluĭ esecutivŭ alŭ sĕŭ, precisândŭ maĭ bine și maĭ esactŭ sensulŭ atinselorŭ disposițiunĭ.

Premițêndŭ aceste observațiunĭ în formă, conformŭ votuluĭ meŭ, cu permisiunea d-vóstre, am să intru în apreciarea merituluĭ opereĭ de sub întrebare, mărginindu-mĕ a vorbì, pre câtŭ prin scurțimea timpuluĭ îmĭ va fi cu putință, maĭ de aprópe și maĭ specialŭ despre cuprinsulŭ volumelorŭ II, III, IV și V, considerândŭ că asupra volumuluĭ I Academia dejà și-a spusŭ judecata, când la 1889 a premiatŭ acelŭ volumŭ cu premiulŭ Eliade-Rădulescu. Voiŭ amintì despre acestŭ volumŭ I, pentru întregirea icóneĭ ce am să vĕ punŭ în vedere despre opera întrégă, numaĭ atâta pe scurtŭ, din chiar raportulŭ venerabiluluĭ nostru d-nŭ colegŭ Barițiŭ dela 1889, că adecă acestŭ volumŭ cuprinde în patru capitole, pe 623 pagine, *Istoria Dacieĭ luĭ Traianŭ* și a Românilorŭ colonisațĭ în vastele teritoriĭ ale aceleĭ țĕrĭ, începêndŭ cu 500 anĭ înainte de era creștină și continuândŭ aprópe 13 secole din acéstă eră. D-lŭ Barițiŭ a recunoscutŭ amintituluĭ volumŭ I meritulŭ *de a fi aruncatŭ unŭ bunŭ fundamentŭ* la scrierea istorieĭ poporuluĭ românŭ din Dacia luĭ Traianŭ, și de a fi demonstratŭ și revendicatŭ până la evidență *continuitatea* locuințeĭ poporuluĭ românŭ în Dacia, în contra tuturorŭ încercărilorŭ unorŭ scriitorĭ modernĭ de a-ĭ întunecà acéstă continuitate.

Precum acelŭ I-iŭ volumŭ ne arată maĭ întâiŭ *légănulŭ,* adecă acelŭ punctŭ alŭ Europeĭ orientale din Carpațĭ și dintre Nistru, Tisa, Dunăre și Marea-Négră, unde a avutŭ locŭ procesulŭ de nascere și formațiune alŭ némuluĭ nostru, ast-felŭ din alŭ II-lea volumŭ vedemŭ cum acestŭ poporŭ, prin puterea sa vitală, în ciuda tuturorŭ piedecilorŭ și greutăților ce se opuneaŭ, totŭ încetŭ dar constantŭ se desvoltă și cu virtute și prudență îșĭ apĕră pămîntulŭ ce a ocupatŭ, și-lŭ forméză în țĕrișóre, iar pe sine în staturĭ naționale, până când acestea ajungŭ la óre-care valóre și recunóscere publică.

Epoca tractată în acestŭ alŭ II-lea volumŭ cuprinde anĭ 256 și se împarte în treĭ capete, precum urméză:

Cap. I. Dela întemeerea țĕrilorŭ române până la Ștefanŭ-celŭ-Mare, adecă dela anulŭ 1290 până la 1457.

Cap. II. Ştefanŭ-celŭ-Mare şi timpulŭ sĕŭ, dela 1457 până la 1504.

Cap. III. Dela mórtea luĭ Ştefanŭ-celŭ-Mare până la Vladŭ Ţepeşŭ, 1504—1546.

Despre acéstă epocă, una dintre cele maĭ interesante şi demne de studiulŭ tuturorŭ Românilorŭ iubitorĭ de némulŭ lorŭ, aceea adecă ce cuprinde avêntulŭ celŭ puternicŭ, prin care némulŭ românescŭ victoriosŭ a eşitŭ la ivélă, arĕtându-şĭ prin bărbaţĭ valoroşĭ şi fapte marĭ puterea vieţeĭ, de asemenea asupra moduluĭ tractăriĭ acesteĭ epoce, a mână cu mulţimea de documente, n'aşĭ puté decât să repetŭ laudele şi recunoscinţele, ce onorabilulŭ nostru colegŭ d-lŭ Bariţiŭ a făcutŭ primuluĭ volumŭ premiatŭ de Academie; dar, fiind-că aceleaşĭ laude şi recunoscinţe se cuvinŭ în asemenea mĕsură şi celorŭ-lalte volume, îmĭ reservŭ a le cità şi aplicà maĭ la vale.

Volumulŭ III, întitulatŭ în deosebĭ «*Epoca luĭ Mihaiŭ Vitézulŭ*» şi publicatŭ la 1890 totŭ de odată şi ca *opŭ de sine,* este celŭ maĭ lăţitŭ şi maĭ cunoscutŭ şi apreciatŭ printre Românĭ. Acéstă epocă cuprinde numaĭ 87 anĭ; ea este tractată pe pagine 680, cu miĭ de note şi citaţiunĭ, carĭ impunŭ atentuluĭ cetitorŭ o deplină recunóscere a seriosităţiĭ şi solidităţiĭ studielorŭ d-luĭ autorŭ

In acestŭ volumŭ d-lŭ Xenopol ne arată în modŭ viŭ şi cuprindĕtorŭ, puternicele încercărĭ ale ambelorŭ ţĕrĭ românescĭ pentru a-şĭ recâştigà, apĕrà şi conservà vechia libertate în procesulŭ lorŭ de desvoltare. Eroiĭ acestorŭ încercărĭ aŭ fostŭ în Moldova *Ioanŭ Vodă celŭ cumplitŭ,* iar în Muntenia *Mihaiŭ Vitézulŭ,* şi încercările aŭ fostŭ destulŭ de glorióse, pentru a ilustrà în istorie numele eroilorŭ, precum şi alŭ Românilorŭ conduşĭ de aceia; ele însă n'aŭ isbutitŭ a îndepărtà grelele pericole, ba încă a urmatŭ unŭ noŭ flagelŭ pentru ţĕrĭ: *invasiunea Grecilorŭ,* apoĭ nouĕ lupte şi încercărĭ de a scăpà de acestŭ flagelŭ, fără succesŭ şi acéstă luptă, celŭ puţinŭ fără succesŭ directŭ şi imediatŭ.

Elementulŭ grecescŭ, cultura grecéscă, aŭ înlocuitŭ în timpŭ destulŭ de scurtŭ *slavonismulŭ,* ce se încuibase prin secolĭ printre Românĭ. Lupta cu grecismulŭ a duratŭ şi ea cam 200 de anĭ. Şi prin acéstă lungă şi grea luptă, aşà cum ne-o descrie d-lŭ

Xenopol, se dovedesce încă odată în modŭ eclatantŭ *vitalitatea română națională* a elementuluĭ latinŭ din Dacia Traiană, care vitalitate în procesulŭ sĕŭ de evoluțiune, ce durase peste una mie de anĭ, a pututŭ fi adese-orĭ împedecată, nicĭ odată suprimată. A mea părere tocmaĭ pe aceste constatărĭ este, că nimicŭ maĭ sigurŭ ca acéstă recunóscere, la care contribuescŭ puternicŭ studiele și expunerile d-luĭ Xenopol, și cărora atâtŭ de multŭ corespundŭ faptele positive, póte să ofere sufletuluĭ nostru românescŭ o maĭ mare mângâere și inimeĭ nóstre o maĭ întemeiată speranță pentru unŭ viitorŭ maĭ mare și maĭ frumosŭ.

Acestŭ alŭ III-lea volumŭ cuprinde următórele capete:

Cap. I. Dela mórtea luĭ *Petru Rareșŭ* până la *Mihaiŭ Vitézulŭ*, periodŭ de 47 anĭ, adecă dela 1546—1593.

Cap. II. Domnia luĭ *Mihaiŭ Vitézulŭ*, care, deși a fostŭ numaĭ de 8 anĭ, se espune pe 245 pagine, cuprindêndŭ tóte momentele viețeĭ și activitățiĭ mareluĭ eroŭ alŭ epoceĭ sale, ast-felŭ că acéstă parte a opuluĭ se póte ḑice cu dreptŭ cuvîntŭ *cea maĭ strălucită*.

Cap. III. Dela mórtea luĭ Mihaiŭ Vitézulŭ până la Mateiŭ Basarabŭ și Vasile Lupu, adecă dela 1601—1633.

Către acestea, d-lŭ autorŭ adauge într'unŭ alŭ IV-lea cap., *Fenomenele generale ale vieței române în periodulŭ slavonismuluĭ*, capitolŭ ce se estinde peste 150 pagine și este de totŭ interesantŭ și instructivŭ, prin modulŭ cum ni se arată începutele pornirĭ spre desvoltarea națională a elementuluĭ românescŭ.

Volumulŭ IV, căruia d-lŭ autorŭ îĭ dă titlulŭ de *Cartea III*, cu *Istoria modernă a Românilorŭ din Dacia Traiană*, considerândŭ ast-felŭ volumulŭ I și alŭ II, de *Cartea I*, cu *Istoria veche*, iar alŭ III-lea cu *epoca luĭ Mihaiŭ Vitézulŭ*, de Cartea a II-a.

Acestŭ alŭ IV-lea volumŭ cuprinde periodulŭ dela *Mateiŭ Basarabŭ și Vasile Lupu* până la revoluțiunea grecéscă, adecă dela 1633 până la 1714, anĭ 81, în următórele capete:

Cap. I. *Mateiŭ Basarabŭ și Vasile Lupu*, începêndŭ cu *Istoria politică și culturală, înrîurirea grecéscă*, etc.

Cap. II. *Istoria Munteniei și a Moldoveĭ* până la Brâncoveanu, adică dela 1654—1689.

Cap. III. *Țĕrile române pe timpulŭ luĭ Constantinŭ Brâncoveanu,* dela 1689—1714.

Se adauge la fine unŭ alŭ IV cap., ce tractéză despre *fenomenele generale ale viețeĭ românescĭ, viețeĭ politice, economice și culturale* din ambele țĕrĭ românescĭ, arĕtândŭ pe pagine 121, în tr'unŭ modŭ demnŭ de recunoscință, tóte mișcările și direcțiunile și pe toțĭ bărbațiĭ activĭ pe aceste terene.

Erà acestŭ capitolŭ în cuprinsulŭ sĕŭ de neapĕrată trebuință, pentru ca cetitoriĭ în tótă privința să pricépă stadiulŭ în care se află desvoltarea țĕrilorŭ și să fie orientațĭ asupra moduluĭ cum acelea aŭ trecutŭ în epoca așa ḑisă a Fanarioțilorŭ, de care se ocupă *volumulŭ alŭ V-lea,* începêndŭ dela anulŭ 1711—1821.

Impărțirea acestuĭ volumŭ, de pagine 774, este următórea:

Cap. I. Despre *Mavrocordațĭ,* 1711—1749.

Cap. II. Istoria țĕrilorŭ până la pacea dela Cuciuc-Cainargì, 1749—1774.

Cap. III. Istoria țĕrilorŭ până la pacea dela Bucurescĭ, 1774—1812.

Cap. IV. Rĕsturnarea *Fanarioților,* dela 1812—1821.

La urmă se adaugŭ două capitole, V și VI, despre *Resultatele epoceĭ,* carĭ resultate sunt: *Invingerea ideilorŭ liberale și naționale* și *Cultura românéscă* în secolulŭ XVIII. Ast-felŭ și acestŭ volumŭ, estinḑêndu-se asupra unuĭ periodŭ de 110 anĭ din viéța némuluĭ românescŭ în Dacia Traiană, a continuatŭ a ne înfățișà, prin date și fapte, via și neadormitŭ lucrătórea putere vitală a elementuluĭ românŭ din Carpațĭ și dela Dunăre.

Atâta este ceea ce am creḑutŭ de lipsă și mĭ-am ținutŭ de datorie a espune înaintea d-vóstre, despre cuprinsulŭ în generalŭ alŭ celorŭ patru și respectivŭ cincĭ volume ale cărțiĭ d-luĭ Xenopol, despre împărțirea materieĭ, despre importanța tractăriĭ eĭ, despre spiritulŭ și respectivŭ meritulŭ acesteĭ lucrărĭ — in generalŭ luate.

Avêndŭ noĭ informațiune, Domnilorŭ Colegĭ, că volumulŭ VI, cu care d-lŭ autorŭ voesce a-șĭ completà — pentru prima edițiune — vastulŭ sĕŭ opŭ, încheindu-lŭ cu *Unirea ambelorŭ Principate* și alegerea luĭ Alexandru Cuza de Domnŭ alŭ Principatelorŭ-Unite la 1859, se află și elŭ maĭ de multŭ timpŭ sub tiparŭ și are să

vadă lumina câtŭ maĭ curêndŭ, nu maĭ póte încăpé nicĭ o îndoială, că d-lŭ Xenopol va corespunde angagiamentuluĭ sĕŭ și în acéstă privință.

Rĕmâne acum ca să vĕ daŭ câte-va specimene maĭ în parte, maĭ speciale, relative atâtŭ la valórea, câtŭ și la defectele saŭ scăderile opuluĭ de sub cercetare. Maĭ înainte însă de a trece la acéstă maĭ de aprópe aprețiare a opuluĭ, să-mĭ dațĭ voie a mĕ raportà și eŭ, precum a făcutŭ venerabilulŭ nostru colegŭ d-lŭ Barițiŭ la 1889 întru apreciarea volumuluĭ primŭ, la înseșĭ cuvintele, respectivŭ la dorința și cererea și declarațiunile d-luĭ autorŭ în cuvîntulŭ de introducere alŭ opuluĭ sĕŭ, maĭ vîrtosŭ că și Academia nóstră, prin votulŭ eĭ, prin care la 1889 i-a acordatŭ premiulŭ Eliade-Rădulescu, indirectŭ a consimțitŭ ca acelea.

D-lŭ autorŭ îșĭ exprimă dorința, ca—«*ceĭ ce se vorŭ ocupà de lucrarea acésta, să o considere în întregulŭ eĭ,* și *să nu se opréscă la o periódă* óre-care, căcĭ bine înțelesŭ, *într'o întreprindere atâtŭ de vastă, erà peste putință a nu slăbì câte-odată.*» Totŭ la acelŭ locŭ d-lŭ autorŭ, întru justificarea întreprindereĭ sale «*îndrăznețe*», cum o numesce, argumentéză așa: «*Istoria unuĭ timpŭ se clădesce în tot-dea una cu materialulŭ adunatŭ până atuncĭ;*» căcĭ: «*dacă ar fi să așteptămŭ ca totŭ materialulŭ istoricŭ alŭ unuĭ poporŭ să fie descoperitŭ, nu amŭ maĭ ajunge nicĭ odată să expunemŭ cursulŭ viețeĭ sale.*» La urmă d-lŭ autorŭ ne încredințéză, că «*a scrisŭ ale sale șése volume cu o egală iubire pentru tóte timpurile ce se desfășuraŭ mințeĭ sale, atâtŭ cele de glorie și măreție, câtŭ și acele de durere și restriște.*»

D-lŭ Barițiŭ, în raportulŭ sĕŭ dela 1889, a recunoscutŭ cu privire la volumulŭ I, că *eruditulŭ d-nŭ profesorŭ dela Iașĭ a împlinitŭ ceea ce a promisŭ,* în specialŭ *a sciutŭ a se ferì de tendința d'a lunecà la conjecturĭ, a sciutŭ căuta și folosì, în cea maĭ mare parte a lorŭ, isvórele de căpetenie ale istorieĭ nóstre, așà în câtŭ nu i a fostŭ greŭ de a susținé, că lucrarea ce o înfățișéză națiuneĭ sale este unŭ sistemŭ întregŭ, care caută să-șĭ dea séma de succesiunea tuturorŭ împrejurărilorŭ, prin carĭ dînsa a trecutŭ.*

Eŭ, din a mea parte, după impresiunile ce mĭ-a făcutŭ studiulŭ ulteriórelorŭ volume, potŭ să vě încredințezŭ în cea maĭ bună consciință, că aceste volume nu numaĭ nu rĕmânŭ îndărătulŭ celuĭ d'întâiŭ, și în totalŭ judecate par'că devinŭ din ce în ce maĭ perfecte; ceea ce însă nu va să ḑică, că nu aŭ și ele câte o parte maĭ slabă.

Am atinsŭ maĭ sus la loculŭ sĕŭ epoca așa numită *a Fanarioțilorŭ,* dela 1711—1821. Acéstă epocă este, precum fórte cu dreptŭ a observatŭ onor. nostru colegŭ d-lŭ Urechiă, în a sa mare operă istorică, cea maĭ desconsiderată și negligiată parte a istorieĭ țĕrilorŭ românescĭ dela Dunăre. A fostŭ, se vede, reservatŭ d-luĭ Urechiă și cu elŭ saŭ pe urma luĭ d-luĭ Xenopol, ca să vină și să încerce, cu date și documente multe și plausibile, a revendică acesteĭ epoce însemnătatea ce i se cuvine în istoria țĕrilorŭ românescĭ.

Aprópe întregŭ volumulŭ alu V-lea alŭ opereĭ d-luĭ Xenopol se ocupă cu acea epocă. Acì ni se arată și ni se esplică originea, cu adevĕratulŭ îndemnŭ la introducerea Domnilorŭ din Fanarŭ, convingêndu-ne că acéstă introducere n'a fostŭ din *principiŭ,* ci din *oportunitate politică,* provenindŭ directŭ din alianța luĭ Cantemirŭ cu țarulŭ Petru-celŭ-Mare și din neîncrederea — pentru acestŭ incidentŭ — în Domniĭ naționalĭ; iar maĭ departe, că acéstă mĕsură de oportunitate, sigurŭ pentru că a fostŭ și a rĕmasŭ de acéstă natură prin totŭ cursulŭ timpuluĭ de una sută și ḑece anĭ, n'a fostŭ esclusivă, adecă nu s'a esecutatŭ ca de rigóre, ci după împrejurărĭ admișĭ aŭ fostŭ la domnie și uniĭ dintre pămîntenĭ, întocmaĭ precum și maĭ înainte printre Domniĭ indigenĭ se admitea saŭ impunea și câte unŭ străinŭ; de altă parte că, precum maĭ înainte printre Domniĭ pămîntenĭ maĭ mulțĭ eraŭ faimoșĭ prin jafurile lorŭ, așa printre Fanarioțĭ uniĭ s'aŭ găsitŭ fórte bine îngrijitorĭ de țĕră și de poporŭ.

Peste totŭ d-lŭ Xenopol, în acestŭ alŭ V-lea volumŭ alŭ sĕŭ, maĭ vîrtosŭ ne-a doveditŭ că ține și elŭ la devisa onorabiluluĭ nostru colegŭ d-lŭ Urechiă, de a judecă pe Domnitoriĭ țĕrilorŭ, *după fapte, iar nu după trebuințele politiceĭ ḑileĭ.*

Se ridică din maĭ multe părțĭ, și nu fără cuvîntŭ, imputarea

că d-lŭ Xenopol tocmaĭ în acestŭ volumŭ alŭ sĕŭ n'a utilisatŭ din destulŭ mulţimea de documente, în timpulŭ maĭ noŭ adunate chiar de Academia nóstră. Dar eŭ nu potŭ să perdŭ din vedere, că d-lŭ Xenopol încă de maĭ înainte îşĭ anunţase cartea sa ca *terminată*, şi dînsulŭ, precum am atinsŭ maĭ sus, nicĭ n'o presentă publiculuĭ ca *perfectă!* Nu i se póte decĭ luà în nume de rĕŭ, că dînsulŭ pentru prima publicare s'a multumitŭ cu documentele sale propriĭ, maĭ vîrtosŭ că, totuşĭ cartea sa şi în acéstă privinţă este cea d'întâia, care ne presintă epoca Fanarioţilorŭ într'o sistemă aprópe completă şi destulŭ de bine întocmită, pentru a puté bine pricepe şi aprecià acea epocă.

Cu multŭ maĭ greŭ cumpĕnitóre credŭ eŭ o altă scădere, unŭ altŭ defectŭ, ce se impune esaminatoruluĭ atentŭ şi cunoscĕtorŭ de împrejurărĭ în cartea d-luĭ Xenopol, anume în volumele II, III, IV şi V. Inţelegŭ modulŭ saŭ metodulŭ, cu care d-lŭ autorŭ tractéză *Istorià Românilorŭ de peste Carpaţĭ*, din Transilvania, Banatŭ şi părţile Ungarieĭ propriŭ ḑise.

Acéstă istorie nu este scrisă ca unŭ ce legatŭ, întregŭ şi continuŭ, după o sistemă proprie, după perióde şi epoce, acomodată în ordine cronologică împrejurărilorŭ şi evenimentelorŭ, cum se succedŭ ele, ci ea se espune în modŭ maĭ multŭ sporadicŭ, incidentalŭ şi ocasionalŭ, formândŭ în faptŭ unŭ adausŭ la istoria ţĕrilorŭ de dincóce, unŭ adausŭ, ce e dreptŭ, destulŭ de importantŭ. Căcĭ — nu-ĭ vorbă — d-lŭ Xenopol se ocupă destulŭ de multŭ, maĭ multŭ póte decât orĭ-care altŭ istoricŭ de dincóce, de sórta Românilorŭ de dincolo; dînsulŭ atinge maĭ tóte luptele şi vicisitudinele de ceva însemnătate ale acelorŭ Românĭ, şi-şĭ dă tótă silinţa de a le cuprinde şi pĕtrunde; însă legătura între ele lipsesce, fiind-că îĭ lipsescŭ multe din studiele şi documentele necesare.

Dar acéstă lipsă nu mĕ face nicĭ să mĕ mirŭ, nicĭ să-ĭ facŭ vre-o grea imputare d-luĭ autorŭ; căcĭ îmĭ este cunoscutŭ că cele maĭ importante date şi documente, relative la viéţa maĭ vîrtosŭ locală, aşĭ puté ḑice cea internă a popórelorŭ de pe teritoriile Dacieĭ şi Panonieĭ, înainte de secolulŭ alŭ XIX-lea, abia în timpulŭ maĭ noŭ aŭ începutŭ a fi scóse la lumină de prin archivele, până

aci *secrete* ale țĕriĭ și ale capitulelorŭ catolice, unde ele ca la «*loca credibilia*» se păstraŭ; pe lângă acésta aceste publicațiunĭ se facŭ maĭ numaĭ în limba maghiară, rarŭ accesibilă literaților nostri de dincóce.

N'am nicĭ câtŭ îndoială, că dacă d-lŭ Xenopol putea să aibă cunoscință despre colecțiunile, datele, lucrările scóse la lumină de unŭ *Pesti Fr.*, unŭ *Szent-Kláray*, unŭ *Bunyitay, Acsády I., Fraknoi V., Lázár Gy., Marky S., Teleky S., Thaly K.*, etc. cu totulŭ alt-felŭ tractà epoca «*Chinezatelorŭ române*» — «*Districtus valachici, jure nobilitario*», acelorŭ instituțiunĭ naționale din evulŭ de mijlocŭ, în carĭ Româniĭ secole întregĭ trăiră viéță politică-națională autonomă; alt-felŭ ne presentà *istoria Bisericeĭ române*, luptele aceleia cu Calvinismulŭ, cu Slavonismulŭ și cu Catolicismulŭ; chiar și *încercările revoluționare de maĭ înainte* ale poporuluĭ românŭ, alt-felŭ le judecà; iar *jugulŭ iobăgieĭ*, ce *marea împĕrătésă Maria Teresia*, la stăruința oligarchilorŭ maghiarĭ, dela 1776 încóce, l'a impusŭ Românilorŭ din Banatŭ, până acì pururea ómenĭ liberĭ, sigurŭ că-lŭ inferà și condemnà, cum i se cuvine!

Trebue decĭ să așteptămŭ completarea în aceste și maĭ multe alte privințe, dela viitorŭ; iar până atuncĭ să ne mulțumimŭ cu ceea ce d-lŭ Xenopol a pututŭ să ne dea.

Am găsitŭ de lipsă și cu cale ca să vĕ daŭ câte-va probe și despre unele puncte maĭ speciale și amĕnunte, dar fórte caracteristice, din scrierea de a căreia censurare ne ocupămŭ.

Relativŭ la situațiunea țĕrilorŭ românescĭ între aniĭ 1799 și 1802, d-lŭ profesorŭ Xenopol (vol. V, pag. 337) scrie:

«Deși Româniĭ începuseră a cunósce, că și Rușiĭ nu din dragă inimă se jertfescŭ pentru eĭ, totușĭ suferințele pe carĭ le înduraŭ sub Turcĭ, eraŭ așa de cumplite, așa de usturătóre, în câtŭ eraŭ *împinșĭ* în chipŭ fatalŭ a se aruncà maĭ curînd în brațele Rușilorŭ, decât a perì mâncațĭ de păgânĭ! Și într'adevĕrŭ Turciĭ, simțindŭ că véculŭ li s'a scurtatŭ, eĭ păreaŭ a fi uitatŭ orĭ-ce normă de înțeléptă purtare. Se aruncaŭ eĭ înșișĭ în gura prăpastieĭ.»

La pag. 641 scrie d-lŭ Xenopol despre Domnulŭ grecŭ *Constantinŭ Mavrocordatŭ*: «vĕḑêndŭ întârḑierea copiilorŭ în învĕțătura gra-

maticeĭ (grecescĭ) și gândindu-se fórte dreptŭ că școlariĭ românĭ vorŭ puté maĭ ușorŭ deprinde gramatica grecéscă, dacă ar cunósce pe acea a lorŭ, însărcinéză pe Eustație Brașovénulŭ, ca să alcătuéscă o gramatică a limbeĭ române. Brașovénulŭ în 1756 isbutì să scrie cea d'întâĭ gramatică română într'unŭ chipŭ așa de deplinŭ, în câtŭ încercarea luĭ îĭ face cea maĭ mare onóre.» Astădĭ, D-lorŭ Colegĭ, după o cultură și după experiențe de unŭ secolŭ și jumĕtate, ocrotitoriĭ străinĭ aĭ miliónelorŭ de Românĭ încă n'aŭ ajunsŭ nicĭ măcar a pricepe pe Domnulŭ grecŭ de odinióră și a-ĭ urmà esemplulŭ.

La pag. 706 d-lŭ Xenopol scrie: «Revoluțiunile vechĭ dela 1437, 1514 și 1519 ale poporuluĭ țĕrănescŭ din Transilvania eraŭ *sociale*; ele ținteaŭ a respinge apĕsarea neomenósă, făcută de *nobilĭ* asupra iobagilorŭ; fiindŭ însă că nobiliĭ eraŭ cu toțiĭ Ungurĭ, revoluțiunea îșĭ pusese de țintă *stîrpirea tuturorŭ Ungurilorŭ din Ardélŭ.*»

Acì d-lŭ Xenopolŭ face o greșélă. Maĭ întâĭ de tóte eŭ trebue să punŭ unŭ mare semnŭ de întrebare la citata revoluțiune dela 1514 (?), iar maĭ departe notezŭ, că deșì poporulŭ maltratatŭ de stăpâniĭ sĕĭ nu-șĭ scia ferì inima de ură și sufletulŭ de pofta rĕsbunăriĭ în contra întregŭ némulŭ tiranilorŭ sĕĭ, totușĭ pe acelŭ timpŭ alŭ mișcărilorŭ «*sociale*», cum prea bine ni le caracteriséză autorulŭ, încă nu existaŭ nicĭ apĕsărĭ naționale simțite, nicĭ ure de acéstă natură; apoĭ nicĭ nobiliĭ nu aŭ fostŭ vre-odată cu toțiĭ maghiarĭ, și nicĭ că Româniĭ din Transilvania, Banatŭ și Ungaria și-aŭ pusŭ vre-odată în trecutŭ de țintă *stîrpirea tuturorŭ Ungurilorŭ*, adecă a *némuluĭ unguerescŭ*.

In fine, memorabilŭ și demnŭ de amintire ceea ce d-lŭ Xenopol scrie în vol. V despre *starea financiară* a țĕrilorŭ Moldavia și Muntenia pe la finitulŭ seculuĭ XVIII. Elŭ pune venitulŭ uneia și alteia țĕrĭ, din totŭ felulŭ de dărĭ saŭ *jafurĭ*, după datele sale, până la $3\frac{1}{2}$ și respectivŭ $3\frac{2}{5}$ de milióne leĭ, și dice (pag. 584) «tóte cheltuelele aŭ în vedere *numaĭ și numaĭ interesele personale ale Turcilorŭ, Domnuluĭ și boerilorŭ.* Statulŭ erà pe atuncĭ consideratŭ ca o întinsă companie de exploatare, poporulŭ ca o turmă

de oĭ, dela care culegĭ ródele, fără a-țĭ da altă ostenélă decât de-a le lăsà să pască pe câmpiĭ.» Nu se putea maĭ bine caracterisà acelŭ stadiŭ politicŭ și financiarŭ, pentru ca să comparămŭ presentulŭ cu elŭ.

In câtŭ pentru limba, cu care este scrisŭ opulŭ de sub întrebare, d-lŭ autorŭ crede *«a fi învelitŭ adevĕrulŭ istoricŭ într'o haină frumósă.»* Și eŭ din a mea parte găsescŭ haina destulŭ de ușóră și frumósă, specialŭ în câtŭ privesce stilulŭ eĭ. Totușĭ nu-mĭ potŭ ascunde părerea, că ea, acéstă haină frumósă, este cam prea *provincială moldovenéscă.*

Credŭ, Domnilorŭ Colegĭ, că prin espunerile mele, prin citațiunile și observațiunile ce v'am făcutŭ, v'am oferitŭ o basă îndestulătóre, pentru ca să vĕ puteţĭ formà o judecată destulŭ de întemeiată asupra merituluĭ cărțeĭ d-luĭ profesorŭ Xenopol. Nu-ĭ vorbă, are acestŭ vastŭ și bogatŭ opŭ, precum din capulŭ loculuĭ a recunoscutŭ însușĭ d-lŭ autorŭ, și părțĭ maĭ slabe, și puncte respectivŭ părerĭ greșite, din carĭ o critică ageră și fără considerațiunĭ pentru munca grea, pentru dificultățile începutuluĭ și pentru multe alte împrejurărĭ, cu carĭ împreunată este compilarea de documente și scrierea unuĭ opŭ de asemenea cuprinsŭ, ḑicŭ ar puté să construéscă arme puternice în contra valoreĭ peste totŭ a cărțeĭ; eŭ însă, avêndŭ în vedere cuvintele codicilluluĭ Herĕscu, prin care s'aŭ întemeiatŭ premiele espresŭ *«pentru cea maĭ bună publicațiune,»* respectivŭ pentru opera *«care va fi judecată ca cea maĭ bună publicațiune,»* — am cercetatŭ și am adunatŭ, pe câtŭ posibilŭ mi-a fostŭ, atâtŭ dintre părțile cele maĭ bune, câtŭ și dintre cele maĭ slabe, o sumă destulŭ de mare, le-am cumpănitŭ între sine fără preocupațiune, ast-felŭ luândŭ convicțiunea, că părțile cele bune înḑecitŭ prevaléză peste cele maĭ slabe.

Pe acéstă cale eŭ am ajunsŭ la convicțiunea, că acestŭ opŭ *merită recompensă,* anume cele patru volume II, III, IV și V merită chiar ca să fie judecate ca *«publicațiunea de căpetenie»* din cursulŭ celorŭ patru anĭ precedențĭ. Pe aceste considerațiunĭ vĕ rogŭ să conveniţĭ cu mine, întru a propune plenuluĭ Academieĭ premiarea sa cu Marele Premiŭ Năsturelŭ de 12.000 leĭ.

Raportŭ către Comisiunea premielorŭ anuale,—
de d-lŭ **N. Ionescu.**

Dintre cărțile trimise la concursŭ în ĕstŭ anŭ, pentru Marele Premiŭ Năsturelŭ, și pentru Premiulŭ Eliade-Rădulescu mi-aŭ venitŭ în partea mea, la distribuirea făcută, următórele:

1. *Chrestomatia română*, de *M. Gaster. I, II. Leipzig, Bucuresci, 1891.*

2. *Vechile cronice moldovenesci până la Urechiă*, de *Ioanŭ Bogdan. Bucuresci 1891.*

3. *Michailŭ Eminescu*, de *N. Pĕtrașcu. Bucuresci 1891.*

4. *Arta în comandamentŭ*, de *Căpitanŭ Dymolescu. Târgoviște 1892.*

După cum am avutŭ onóre de a v'o spune și din viŭ graiŭ, socotința mea este că scrierea d-luĭ Bogdan merită premiulŭ celŭ micŭ; iar pentru premiulŭ celŭ mare Năsturelŭ așĭ cuteză a propune cărticica întitulată: *Memoriĭ din timpulŭ rĕsboiuluĭ pentru independență (1877—1878)* de *Sergentulŭ Ștefanŭ Georgescu*, apărută anulŭ trecutŭ 1892 în edițiunea a treia.

Să începŭ a vĕ arĕtà, prea stimațĭ colegĭ, de ce nu vĕ propunŭ pentru nicĭ unulŭ din premiĭ scrierea d-luĭ Căpitanŭ Dymolescu. Autorulŭ însușĭ pare a avé consciință de dificultățile multe și multiple ale uneĭ scrierĭ teoretice despre arta comandamentuluĭ, căcĭ, în capitolulŭ despre *detaliele* comandamentuluĭ ne spune că, dacă curentulŭ va fi favorabilŭ, atuncĭ d-sa va redactà «într'o edițiune următóre *unŭ tractatŭ* maĭ vastŭ» asupra arteĭ în comandamentŭ!

Inainte chiar de a intrà în capitolele 1 și 2, carĭ tractéză despre considerațiunĭ generale și despre comandamentŭ în genere, d-lŭ căpitanŭ citéză poețiĭ Orațiŭ și Béranger și dedică scrierea *soțieĭ sale iubite*. Citările poețilorŭ sunt acestea: «Quidquid agis, prudenter agas et respice finem». «Aimer, aimer c'est être utile à soi,

se faire aimer c'est être utile aux autres.» Dedicarea e laconică, dar espresivă.

Câte-va citări prescurtate potŭ da gustŭ cetitorilorŭ de a se delectà cu tótă scrierea.

Judecata și *tactulŭ*, ḍice, sunt două marĭ principiĭ, carĭ, unite cu *energia*, principiulŭ nestrămutatŭ și calitatea de căpetenie, constituescŭ sistemulŭ comandamentuluĭ uneĭ armate. Iar arta comandamentuluĭ o definesce așa: «angrenagiulŭ tactuluĭ și alŭ judecățiĭ cu energia.» (Pag. 14, 15).

«Disciplina, adaoge d-lŭ căpitanŭ (p. 15), cere supunere la pasivitate» și crede d-sa că «ar fi timpulŭ să se convingă tótă lumea că, pentru a supune pe omŭ în ḍiua de astăḍĭ, trebue artă». «Meseria nóstră, maĭ ḍice d-sa, nu cere a supune pe omŭ individualŭ numaĭ, ci din contra ea cere a supune massele, colectivitățile de ómenĭ.»

Sub rubrica *Considerațiunilorŭ generale*, d-lŭ căpitanŭ Dymolescu se referă la armatele bĕtrâne și la Napoleon I, «care a dusŭ enormele luĭ nebulóse de veteranĭ în pustiile Egiptuluĭ și în stepele Rusieĭ.» (Pag. 17.)

In capitolulŭ despre *Comandamentŭ în genere*, d-lŭ căpitanŭ definesce comandamentulŭ în două modurĭ. (Pag. 25)

Totușĭ caută și la ceea ce se petrece în viața civilă, și vine a comparà armata cu magistratura și codicile cu reglementele militare.

«Magistratulŭ, ḍice, caută a pune tot-deauna armonie între codice și comentariĭ, de aceea și noĭ (militariĭ) trebue să ne conducemŭ în armonie cu unŭ comentatorŭ, care se numesce *arta în comandamentŭ.*» Și de acì necesitatea *studielorŭ* ce urméză și pe carĭ le numesce *Detaliele comandamentuluĭ* enumerate în VII seriĭ, carĭ tóte aŭ sentința lorŭ morală caracteristică, bună-óră: supunere către legile natureĭ; armonia dintre acțiune și preceptele filosofice; rațiunea de a fi a armateĭ, etc.; fidelitate către ordine și în execuțiune, etc.; accesibilitate și afabilitate, etc.; solidaritate și rĕspundere; înfățișare; demnitate și umilire; esactitate și precisiune.

Seria VII are dreptŭ sub-titlu *francheță* și *lealitate* (pag. 126—128), unde autorulŭ citéză proverbiulŭ românescŭ: «*Orĭ te pórtă cum*

ți-e portulŭ, orĭ vorbesce cum ți-e gândulŭ.» Ni se pare că proverbiulŭ este altmintrelea: «Orĭ te pórtă cum ți-e vorba, orĭ vorbesce cum ți-e portulŭ.»

Să trecemŭ dela căpitanŭ la rangulŭ de josŭ.

Dacă a comandà este o artă, apoĭ a se supune și a ascultà este maĭ multŭ decât atâta, este deșteptarea consciințeĭ, este a se sacrificà pe sine pentru fericirea altuia, a se jertfì spre mântuirea tuturorŭ. Fie patria, fie o idee măcar, oșteanulŭ care îșĭ pune sufletuŭ pentru dînsa este într'adevĕrŭ o virtute. Ia să vedemŭ ce se spune în *Memoriile* unuĭ sergentŭ bucureșteanŭ, care a fostŭ părtașŭ la rĕsboiulŭ de independență din aniĭ 1877—1878.

Incepe așa: «In vara anuluĭ 1877 se vorbià despre rĕsboiŭ, și se dase ordinŭ pentru concentrarea reservelorŭ. Intrasemŭ voluntarŭ în bateria călăréță din regimentulŭ I de artilerie, aflatŭ în Bucurescĭ.... Regimentulŭ primise ordin să pornéscă la Craiova.... Incepù să soséscă reserviștiĭ, uniĭ din eĭ oamenĭ bĕtrânĭ, din contingentulŭ 1868--69.... Intr'o seară fuseĭ trimisŭ să copiezŭ ordinele comandantuluĭ de divisie.... In acea seară m'aŭ însărcinatŭ pe mine în loculŭ furieruluĭ.... Veniseră toțĭ furieriĭ de la tóte corpurile carĭ aparțineaŭ de divisia nóstră. — Unulŭ a începutŭ a dictà, iar ceĭ-lalțĭ scriamŭ.... Când celŭ care dictà ajunsese pe la instrucțiile ce se daŭ serviciuluĭ sanitarŭ și de ambulanțe, unulŭ din furierĭ exclamă: «Dar a draculuĭ manevră are să fie și asta!» La aceste cuvinte toțĭ amŭ isbucnitŭ într'unŭ hohotŭ de rîsŭ. Sciamŭ bine că era vorba de o manevră serióśă.... Ceea ce nu sciamŭ positivŭ, era dacă vomŭ trece Dunărea, saŭ ne vomŭ mărgini numaĭ întru a ne apĕrà hotarele. In tóte ordinele ce ni s'aŭ dictatŭ, nicĭ vorbă nu era de rĕsboiŭ, ci numaĭ de manevre. —Ne miramŭ pentru ce ni se ascunde adevĕrulŭ? Le era frică să spue soldațilorŭ că-ĭ duce la rĕsboiŭ?.... Ne indignamŭ și criticamŭ fórte aspru purtarea celorŭ marĭ față cu armata.... Pe când discuția era maĭ aprinsă; unŭ oficerŭ intră. Toțĭ tăcemŭ ca pesciĭ, nicĭ nu suflamŭ.... Venise pisica acasă.... După ce amŭ terminatŭ cu scrisulŭ, amŭ reînceputŭ *consiliulŭ de resboiŭ*, întreruptŭ de oficerŭ, și, după

maĭ multe sfătuirĭ, ne înțelegemŭ asupra unuĭ punctŭ, adecă ca fie-care să informeze pe toțĭ ceĭ-lalțĭ despre cele ce va aflà, și apoĭ fie-care la rêndulŭ sêŭ să comunice soldațilorŭ din corpurile respective. Apoĭ ne retragemŭ. Jurnale nu citiamŭ, nefiindu-ne permisŭ.... Așà că nu puteamŭ aflà maĭ nimicŭ.... Intr'acestŭ timpŭ armata rusă înaintà spre Dunăre. Peste vr'o două sĕptĕmânĭ eramŭ gata echipațĭ. Chesoanele pline cu obuze.... Pentru manevre, dragă Dómne! Soldațiĭ rîdeaŭ și spuneaŭ felŭ de felŭ de glume pe socotéla acelora, carĭ luase precauțiunea într'adevĕrŭ ridiculă de a ne ascunde adevĕrulŭ. — Primimŭ ordinŭ să pornimŭ la Calafatŭ. Eramŭ așezațĭ în ordine pe piața orașuluĭ, când trompetulŭ ne anunță sosirea coloneluluĭ: Pe unŭ calŭ albŭ fórte frumosŭ apare în galopŭ respectabilulŭ Colonelŭ Dunca. Par'că era Sf. George. Se opresce și ne ține următorulŭ discursŭ ce mi-lŭ reamintescŭ vorbă cu vorbă: «Copiĭ! Măria Sa Domnitorulŭ Carolŭ v'a încredințatŭ o mare «destinațiune! Fițĭ vrednicĭ de acéstă însărcinare! Sunteți soldațĭ «și soldatulŭ nu-șĭ lasă arma din mână nicĭ odată! Arma vóstră «este tunulŭ! Maĭ bine să murițĭ decât să lăsațĭ ca dușmanulŭ «să pună mâna pe arma vóstră.» Unŭ «trăițĭ» formidabilŭ isbucni din tóte pepturile; soldațiĭ păreaŭ transfigurațĭ. Caiĭ chiar ascuțiseră urechile; părea că și dînșiĭ înțelegeaŭ însemnătatea acestorŭ cuvinte și că luaŭ și eĭ parte la entusiasmulŭ generalŭ... Atâtŭ eramŭ de voioșĭ în câtŭ credeamŭ că nimicŭ nu va puté resistà în contra nóstră. Rĕsboiulŭ erà o jucărie pentru noĭ. Maĭ târḑiŭ, la Plevna, amŭ pututŭ judecà grozăviile și greutățile luĭ... Séra amŭ ajunsŭ la Poiana, unde amŭ fostŭ împărțițĭ în gazde pe la sătenĭ. După ce amŭ terminatŭ cu îngrijirea cailorŭ, soldațiĭ se așéză pe lângă focurĭ, uniĭ curățindu-șĭ muniția, alțiĭ stândŭ de vorbă. De odată auḑimŭ trompeta sunândŭ *alarma de rĕsboiŭ*. Toțĭ sărirămŭ în sus, grăbindu-ne să punemŭ maĭ iute șelele pe caĭ și să mergemŭ la postŭ. Nóptea întunecósă, sunetulŭ trompeteĭ, alŭ căreia ecoŭ se perdeà în depărtare, precum și călărețiĭ, carĭ ca nisce umbre treceaŭ în góna cea maĭ mare pe strade, făceaŭ asupra mea o așà impresiune că credeamŭ că mĕ aflu pe o altă lume. In ḑece minute eramŭ și pornițĭ spre Calafatŭ. Îmĭ închipuiamŭ că póte Turciĭ aŭ trecutŭ Du-

nărea încóce și că mergemŭ să-ĭ respingemŭ. Când am ajunsŭ la Calafatŭ, nicĭ vorbă nu era de Turcĭ. Întindemŭ corturile pe nisipŭ, și cum eramŭ de ostenitŭ am adormitŭ îndată. A doua ḑi diminéța, celŭ d'întâiŭ lucru ce mĭ-a isbitŭ vederea, aŭ fostŭ corturile turcescĭ de peste Dunăre, albindŭ pe délurile de prin prejurulŭ Vidinuluĭ. Până atuncĭ însă, Turciĭ nu ne făcuse nicĭ o supĕrare. Petreceamŭ timpulŭ făcêndŭ tăbiĭ împrejurulŭ Calafatuluĭ și exercițiĭ cu tunurile....

«De odată se aude o detunare de peste Dunăre, și câtŭ aĭ clipi din ochĭ o bombă turcească se sparge la capĕtulŭ parculuĭ bateriei nóstre călărețe.... Eĭ (Turciĭ) îndreptaseră tunurile asupra orașuluĭ Calafatŭ. Noĭ din contră țintiamŭ unde vedeamŭ că ese fumŭ. Canonada a ținutŭ ca la o jumĕtate de oră.» (Pag. 6—8.)

Aicĭ (pag. 8) sergentulŭ memoralistŭ spune ce gândesce să scrie:

«Nu voiŭ a face *istoriculŭ rĕsboiuluĭ* din 1877—78 și nicĭ că am de gândŭ a da la ivélă cine scie ce lucrare literară, și nicĭ nu am pretențiunea de a luà premiulŭ dela Academie. Ci numaĭ voescŭ a povesti ceea ce am vĕḑutŭ cu ochiĭ meĭ, fără a face vre-unŭ comentariŭ saŭ să cautŭ să coordonezŭ faptele baterieĭ călărețe din care făceamŭ parte, cu operațiunile armateĭ române. Cele ce descriŭ nu sunt decât impresiunile ce mi s'aŭ întipăritŭ în mintea mea de copilŭ, căcĭ de abia împlinisemŭ 16 anĭ, și carĭ impresiunĭ nu se vorŭ șterge din minte-mĭ cât voiŭ trăi»

La pag. 35—36, autorulŭ vorbesce despre petrecerile în timpulŭ asediuluĭ:

«Pe vreme bună saŭ rea și chiar sub focurile dușmanilorŭ, soldațiĭ vecĭnicŭ glumiaŭ... Orĭ cât de miserabilă ar fi viața de campanie, îșĭ are și ea farmeculŭ eĭ. Și nu credŭ să existe unŭ singurŭ soldatŭ, care să fi trecutŭ prin asta, și să nu-șĭ reamintéscă cu óre-care plăcere de acestŭ traiŭ țigănescŭ... Fiind-că pomenirămŭ de Țiganĭ, îmĭ aduseiŭ aminte de pățania unuia. In regimentulŭ nostru era unŭ soldatŭ, anume Ghiță, descendentŭ directŭ alŭ Faraonilorŭ. Bărbatŭ frumosŭ și voinicŭ. Îĭ crescuse barba și pĕrulŭ ca la unŭ popă. Nu se scie de unde găsise unŭ potcapiŭ; când îlŭ puneà în capŭ și începeà să cânte aghióse pe nasŭ, juraĭ că e popă. Ce-ĭ dă draculŭ în gândŭ!? Ca la ḑi întâiŭ Octobre să boteze Bulgariĭ. Fără să-șĭ spună planulŭ nimĕnuĭ, dis de diminéță îșĭ pune potcapiulŭ în capŭ, iea o legătură de busuiocŭ în mână și, urmatŭ de soldatulŭ Boiangiu Nicolae cu o căldărușe cu apă în mână, plécă prin satŭ din casă în casă, cântândŭ: «In Iordanŭ botezându-te tu Dómne!» Bulgariĭ se miraŭ că ce felŭ de popă

este ĕsta: cu potcapiŭ de popă în capŭ și îmbrăcatŭ cu mantà soldățéscă!? Iar Boiangiu le spunea fórte seriosŭ că mantaua a împrumutat'o dela unŭ soldatŭ, fiindu-ĭ frigŭ popiĭ numaĭ în anteriŭ, și că acesta este unŭ popă fórte învĕțatŭ, adusŭ tocmaĭ dela Bucurescĭ, ca să cetéscă ceva molifte pe la soldațĭ, că prea s'aŭ făcutŭ nelegiuițĭ, «*Dómne iartă-mĕ!*» Și când pronunță aceste din urmă cuvinte, Boiangiu făcea nisce crucĭ cât tóte ḑilele de marĭ. Botezaseră vre-o ḑece case. La unŭ locŭ daŭ peste unŭ soldatŭ stândŭ de vorbă cu ómeniĭ caseĭ. Acesta, care îĭ cunoscea, cum îĭ vede, îlŭ apucă rîsulŭ. Să se prăpădéscă și maĭ multe nu, cu tóte semnele pe carĭ i le făcea Boiangiu. Rîdŭ și Bulgariĭ și facŭ hazŭ cu toțiĭ. Când, o Bulgarcă, observândŭ căldărușa din mâna luĭ Boiangiu, începe să țipe: — A!!! Iată căldărușa mea de smântână! Apucă căldărușa cu mânile, și trage! Boiangiu trage, ea trage, până când interveniră ceĭ-lalțĭ și căḑură la învoială. Adecă, Bulgarca să-șĭ iea căldărușa, iar Boiangiu și Ghiță, gologaniĭ pe cari-ĭ câștigaseră cu botezulŭ. Se duce vestea ca fulgerulŭ prin totŭ satulŭ. Esŭ toțĭ Bulgariĭ de prin case și facŭ hazŭ de Ghiță, petrecêndu-lŭ cu alaiŭ. Și așa, deșca Ghiță, în locŭ să câștige ceva, perde și căldărușa, care prețuia maĭ multŭ decât gologaniĭ ce îĭ câștigase.»

La pag. 37 cetimŭ următórele rîndurĭ cu privire la importanța datelorŭ:

«Ațĭ observatŭ, póte, că în povestirea mea n'am arĕtatŭ date precise, afară de botezulŭ luĭ Ghiță. Causa este că nu le-am notatŭ. Credeamŭ acésta nefolositorŭ, căcĭ mĕ gândiamŭ fórte puținŭ că mĕ voiŭ întórce vre-odată la aĭ meĭ, și că-mĭ va venì într'o ḑi idea de a-mĭ scrie memoriele Mĕ așteptamŭ dintr'unŭ momentŭ într'altulŭ să cadŭ lovitŭ de vre-unŭ glonțŭ saŭ spărtură de obuzŭ, lucru de care prea puținŭ mĕ îngrijiamŭ. Datele le-am uitatŭ.»

Terminŭ citațiile din scrierea sergentuluĭ Georgescu, cu următórea duiósă istorie din viața de soldatŭ, pe care, deși nu este în legătură cu întîmplările rĕsboiuluĭ, autorulŭ o povestesce la paginele 76—79:

«In timpulŭ acesta ne aduce pe unŭ desertorŭ, anume Trică Lică. Acesta devenise proverbialŭ, fiind-că desertase de vre-o nouĕ saŭ ḑece orĭ. După fie-care desertare, Trică Lică era condemnatŭ a reîncepe terminulŭ, după cum era legea pentru desertorĭ, așa că elŭ nu maĭ termina miliția nicĭ-odată. De însemnatŭ însă este că, în totŭ timpulŭ rĕsboiuluĭ, nicĭ prin minte nu ĭ-a venitŭ să deserteze. Asupra acestuĭ punctŭ nu mĕ potŭ domirì. Să fie óre că Trică Lică aveà consciință de ceea ce făcea? Nu potŭ

sci. Era de o fire poetică și meditativă, ceea ce nu se potrivià cu viața strînsă și disciplina aspră a soldatuluĭ. Îĭ plăcea frémĕtulŭ frunḑelorŭ, ciripitulŭ pasĕrilorŭ și murmurulŭ rîuluĭ. Îlŭ găsiaĭ adesea pe malulŭ Oltuluĭ (la Slatina) prin zăvóĭe, umblândŭ fără nicĭ unŭ căpĕtâiŭ, ținêndŭ ochiĭ după păsĕrelele carĭ se jucaŭ printre arborĭ. Cântà câte-odată cântece triste. Avea voce fórte melodiósă. N'avea în primire nicĭ calŭ și nicĭ unŭ felŭ de muniție, decât nisce haine numaĭ sdrențe, pe carĭ le purta și la ḑile de lucru și la sĕrbătorĭ.... Maĭ toțĭ îlŭ țineaŭ de nebunŭ. Cu tóte acestea, nu era. Intr'una din ḑile, îlŭ găsescŭ la marginea orașuluĭ, la unŭ locŭ numitŭ Valea Muiereĭ, în dosulŭ uneĭ cârciumĭ isolate. Rodea cojĭ de pepene. — Ce facĭ acolo, Trică Lică? — Mănâncŭ póme după masă, ca boeriĭ! — Dar nu te-am vĕḑutŭ la masă! Ce-aĭ mâncatŭ? — N'am mâncatŭ nimicŭ! — Iar de vre-o treĭ ḑile nu te-am vĕḑutŭ nicĭ la serviciŭ; pe unde îmĭ umbli? — Mĕ plimbŭ și eŭ ca Vodă prin lobodă! *Don sergent*, dă-mĭ o țigară!—N'am tutunŭ, că nu fumezŭ; dar ține 50 de banĭ, iea unŭ pachetŭ și-o cărticică, iar pentru restŭ cumpĕră unŭ pepene și să viĭ încóce că te așteptŭ. Peste câte-va minute vine cu pepenele, ne așezămŭ pe iarbă verde și-lŭ împărțimŭ frățesce După ce amŭ isprăvitŭ cu pepenele, îĭ ḑicŭ, pe când îșĭ aprindea țigara: — Trică Lică, cântă ceva. N'a așteptatŭ să-ĭ repetŭ incă odată și începù cu voce tristă:

Cuculețŭ cu gușa sură!
Mușca-țĭ-aș limba din gură! etc. etc

«Cântecul luĭ era întreruptŭ de suspine și oftaturĭ prelungite; era fórte plăcutŭ, dar tristŭ. Adăogà la cântecŭ cuvinte dela dînsulŭ, fórte bine potrivite. Iar în privința rimelorŭ, celŭ maĭ pretențiosŭ n'ar fi avutŭ nimicŭ de ḑisŭ. In cele din urmă, îlŭ întrebŭ: — Bine, Trică Lică, pentru ce de sertezĭ mereŭ și nu staĭ să-țĭ facĭ și tu rêndulŭ ca orĭ-ce creștinŭ? — Eĭ! D-ta nu sciĭ nimicŭ! — Nu sciŭ, spune-mĭ și mie. Ține încă 50 de banĭ pentru unŭ pachetŭ și unŭ pepene și spune-mĭ totŭ ce aĭ pe inimă! Atuncĭ dînsulŭ mi-a povestitŭ copilăria luĭ, satulŭ unde crescuse și rĕmăsese orfanŭ de părințĭ. Și când l'a recrutatŭ, cum era elŭ alt-felŭ, nu smintitŭ ca acuma. Și că venià cu dragŭ la oștire, maĭ cu sémă că iubià soldațiĭ, fiind că cântaŭ frumosŭ cu musicile. Dar a devenitŭ în starea asta de nebunŭ în urma suferințelorŭ ce a înduratŭ, și pe carĭ mi le-a povestitŭ pe tóte.»

Cele din urmă ḑece pagine (82—92) sunt pline de amărăciune. Dela serbarea de 10 Maiŭ 1881 n'aŭ maĭ fostŭ adușĭ rănițĭ la desfătările publice.

Cu câtŭ cetescĭ, cu atâtŭ îțĭ placŭ maĭ multŭ «Memoriile» sergentu-

luĭ. Elŭ face pe filosofulŭ fără să scie, de îndată ce istorisesce în cugetŭ curatŭ și fără fală.

Chrestomatie română, dę *M. Gaster*.

Cartea cuprinde: *a)* Dedicarea către M. S. Carol I; *b)* Precuvîntarea cu data din Londra, Martie 1891; *c)* Introducere în două limbĭ, română și francesă; *d)* O gramatică în prescurtare; *e)* Unŭ glossariŭ româno-francezŭ.

Introducerea este partea principală a cărțiĭ, ca 50 de pagine, pentru tótă istoria literară.

D-lŭ M. Gaster n'a căutatŭ a cercetà cum s'a formatŭ graiulŭ românescŭ după colonisarea Dacielorŭ, nicĭ a arĕtatŭ maĭ lămuritŭ decât alțiĭ cum s'aŭ supusŭ Româniĭ sub jugulŭ limbeĭ slavone, nicĭ când aŭ începutŭ eĭ a scuturà acéstă împilare.

Din o mie și maĭ bine de pagine, 700 cuprindŭ estracte de fapte, 186 glosarulŭ, și 33 gramatica; iar 56 precuvîntarea cu introducerea.

In precuvîntarea sa, d-lŭ M. Gaster ne spune că «bătutŭ cum a fostŭ de valurile acesteĭ lumĭ, n'ar fi dusŭ la capĕtŭ munca sa, dacă n'ar fi fostŭ o muncă de dragoste.» O credemŭ, și orĭ-cine va cetì predoslovia d-luĭ Gaster îĭ va da dreptate. Plinŭ de iubire pentru graiulŭ românescŭ și cu dorŭ aprinsŭ de a face cunoscute scripturele vechĭ ale némuluĭ, d-lŭ Gaster a fostŭ depărtatŭ din țéră fără voia sa, elŭ însă nu s'a desperatŭ, ci adăpostitŭ în țéra mumă a libertățilorŭ politice ale seculuĭ, cărturarulŭ a înjghebatŭ o carte românéscă.

Cartea este o culegere alésă de texte din scripturile românescĭ sacre și profane, vechĭ și noue, carte sistematică de cetire cu ajutóre două, glossarulŭ și gramatica prescurtate; dar atâta totŭ.

La concursulŭ de premiĭ academice se cere maĭ multŭ decât atâta, maĭ multŭ pentru luminarea învĕțătorilorŭ limbeĭ graiuluĭ românescŭ în școlele înalte decât pentru învĕțăceiĭ dela școla primară.

D-lŭ Ioanŭ Bogdan s'a dedatŭ unuĭ studiŭ oropsitŭ, cum ḑice însușĭ, studiuluĭ limbelorŭ slave. Cu dreptŭ cuvîntŭ ne spune tînĕrulŭ nostru

slavistŭ că astădĭ cărturariĭ românĭ nu se cade să maĭ aibă pre județe ce arŭ fi în dauna scânteĭ românescĭ.

Traducĕrile *Vechilorŭ cronice moldovenescĭ*, pe carĭ d-lŭ Bogdan le-a presentatŭ la concursulŭ Academieĭ pentru premiulŭ Eliade-Rădulescu din ĕstŭ anŭ, sunt bine venite în literatura nóstră istoriografică. Străduința d-luĭ Bogdanŭ de a aduce pe românie, în stilulŭ cronicarilorŭ moldovenĭ, scrierile ce aceștia le-aŭ avutŭ sub ochĭ când aŭ compusŭ analele țĕreĭ lorŭ, este de bună sémă o lucrare meritorie. Deșì n'amŭ puté dice că traductorulŭ a reușitŭ pe deplinŭ, totușĭ se cuvine, credemŭ, să fie încuragiatŭ. Când însușĭ mărturisesce că în traducerile sale multe locurĭ «aŭ eșitŭ alt-felŭ de cum ar fi dоritŭ», ne place multŭ acéstă măturisire sinceră, căcĭ îĭ șéde bine cu ea unuĭ tînĕrŭ studiosŭ. Avemŭ încă unŭ temeiŭ de a crede că, și în câtŭ privesce literatura nóstră istorică în genere, tînĕrulŭ slavistŭ se va distinge totŭ maĭ multŭ în viitorŭ. Premiulŭ ce i-amŭ da ar fi maĭ multŭ o îndemnare la lucru decât o recompensă.

Dacă primulŭ cronicarŭ moldoveanŭ a rĕmasŭ și de acì înainte acelŭ scriitorŭ ingeniosŭ și neîntrecutŭ, totușĭ mulțumită norocululuĭ d-luĭ Bogdan la Kiev, limba graiuluĭ româneseŭ s'a arĕtatŭ că chiar dela desfășarea din scutecele eĭ a făcutŭ epocă în întréga scriptură națională. Și precum logofĕtulŭ Mironŭ Costinŭ, continuatorulŭ Vorniculuĭ Urechiă în istoriografia patrieĭ, caracterisà ostenéla predecesoruluĭ analistŭ ca o manifestare a consciințeĭ naționale, dicêndŭ că numaĭ luĭ, luĭ Urechiă, i-a fostŭ milă de acéstă țéră, începêndŭ a scrie de istoria eĭ dela descălecatulŭ de alŭ doilea, așa și noĭ putemŭ dice că tînĕrulŭ slavistŭ, călcândŭ pe urmele ilustruluĭ sĕŭ inițiatorŭ, va ține calea cea dreaptă a descopeririĭ fântânilorŭ viĭ ale istorieĭ Românilorŭ.

Cela ce trăesce cu spiritulŭ în istorie și pentru istoria critică a limbeĭ, acela apucă calea d-luĭ Bogdan. N'are ceva extraordinarŭ în studiulŭ sĕŭ, dar cercetările și notele sale sunt de natură a atrage băgarea de sémă asupra ostenelelorŭ sale. Tînĕrulŭ învĕțatŭ e dejà unŭ criticŭ metodicŭ, stăruitorŭ și susceptibilŭ de a luà unŭ sborŭ.

Decĭ pe d-lŭ I. Bogdan numaĭ de pe cele vre-o 50 pagine de tîlcuire din slavonesce îlŭ credemŭ vrednicŭ de premiulŭ Eliade Rădulescu.

Michailŭ Eminescu, studiŭ criticŭ, de N. Pĕtrașcu, volumŭ reeditatŭ și revĕḑutŭ din «*Convorbirile literare*» din aniĭ 1890 și 1891.

«Opera unuĭ poetŭ, care cu *din* ideile timpuluĭ fixéză o limbă quasi-absolută, este unŭ monumentŭ de însemnătate, etc.» Așà începe d-lŭ Pĕtrașcu *încercarea sa, felulŭ încercăreĭ sale,* precum ḑice însușĭ, asupra individualitățeĭ omuluĭ și a mijlócelorŭ opereĭ luĭ.

Rubricele studiuluĭ d-luĭ Pĕtrașcu singure însemnéză titlurile lucrăreĭ sale. I. Viéța luĭ (Eminescu), II Mijlócele de forme, III Mijlócele de gândire. Apoĭ fără numerotare: *Pesimisimulŭ luĭ, idealulŭ luĭ, Simțirea sa, Natura, Societatea.*

Curiosŭ lucru! La fine de totŭ, criticulŭ poetuluĭ Eminescu ḑice că poetulŭ «a personificatŭ pentru întâia óră în literatura română îndoita nóstră origine de Romanĭ și Dacĭ, și, sub acéstă îndoită putere, elŭ a *re*aprinsŭ *maĭ* viŭ lumina poesieĭ române.»

Cele treĭ din urmă pagine ale *încercăreĭ* d-luĭ Pĕtrașcu asupra poetuluĭ Eminescu, se potŭ socotì ca resumatulŭ întregeĭ sale critice.

Ce alta, într'adevĕrŭ, este *studiulŭ criticŭ* asupra luĭ M. Eminescu, dacă nu însușĭ aceea ce d-lŭ Pĕtrașcu a spusŭ prin o singură sentință?

«Eminescu, cu tristețea sa, cade justŭ dar, nu numaĭ în pesimismulŭ timpuluĭ, dar până la unŭ punctŭ în acordulŭ sufletescŭ alŭ poporuluĭ românŭ.»

A-lŭ pune decĭ în concertulŭ scepticilorŭ cu Byron, Leopardi și alțiĭ, este a-lŭ deșterà óreșĭ-cum de pe terenulŭ realitățeĭ. Orĭ-câtŭ i-aĭ disecà sufletulŭ, elŭ totușĭ rĕmâne întregŭ la minte, și tare în credința patriotismuluĭ sĕŭ.

«Ștefane, Măria Ta, tu la Putna nu maĭ sta,» etc.
Acésta e nota sa de căpetenie.

La rêndŭ cu Byron, elŭ ar fi muritŭ pentru întregirea patrieĭ române, precum poetulŭ englesŭ îșĭ puse viéța pentru liberarea Grecieĭ. Secolulŭ acesta, în care aŭ reînviatŭ atâtea popóre impilate, nu póte fi privitŭ ca pesimistŭ.

La 1821 eteria Elenilorŭ, la 1831—32 constituirea Eladeĭ. După scularea Grecilorŭ vine rêndulŭ Românilorŭ, etc. La 1859, Unirea Principatelorŭ și urḑirea Statuluĭ românŭ modernŭ.

Minune, minune mare, ar fi fostŭ ca numaĭ noĭ Româniĭ să fi rĕmasŭ adormițĭ, în secolulŭ acesta de obștésca deșteptare.

Poetulŭ românŭ care în 1848 a strigatŭ de sub trîmba bârsană: «Deștéptă-te Române» a fostŭ celŭ din urmă. Peste creste, peste câmpĭ, în lungișŭ și în curmezișŭ, dela Dîrste în Durostorŭ și din Tisa până la Nistru, s'a stîrnitŭ unŭ vîntŭ de viéță

Nu e de miratŭ că românimea întrégă din somnulŭ greŭ s'a deșteptatŭ.

Mihailŭ Eminescu s'a urcatŭ pe o culme de munte și de acolo, ca unŭ altŭ Mironŭ Costinŭ, cu două secole în urmă, a privitŭ înainte. Și totŭ înainte aŭ privitŭ toțĭ carĭ s'aŭ deșteptatŭ.

«Părințiĭ nostri, ḑice d-lŭ Pĕtrașcu, simțiaŭ trebuința de a mâncà și a petrece adesea cu lăutarĭ, deprindere de care fiiĭ s'aŭ înstrăinatŭ și aŭ înlocuit'o cu lectura gazetelorŭ.»

E! și?.. Eminescu a fostŭ și cu uniĭ și cu alțiĭ, însă elŭ stătù la mijlocŭ, și s'a înălțatŭ pe culmea de unde a vĕḑutŭ românimea:

Dela Nistru pân' la Tisa
Totŭ Românulŭ plânsu-mi-s'a,
Că nu maĭ póte străbate
De-atâta străinătate!

Și de acolo, făcêndŭ ochiĭ rótă, a privitŭ ca analistulŭ poetŭ de acum două sute de anĭ, cu iubire și cu credință, întréga națiune română.

D-lŭ N. Pĕtrașcu a făcutŭ unŭ *studiŭ criticŭ* asupra poetuluĭ Michailŭ Eminescu, viéța și scrierile luĭ. D-lŭ Pĕtrașcu și-a datŭ ostenéla meritorie de a pĕtrunde ascunsurile sufletescĭ ale poetuluĭ și de a respicà inspicatulŭ sĕŭ spiritŭ și producțiunile-ĭ geniale.

Și ca metodŭ și ca resultatŭ alŭ străduințelorŭ criticuluĭ, lucrarea sa ne înfățișéză unŭ reflectŭ alŭ lumeĭ luminate dela popórele culte în adevĕrŭ, și scriitoriĭ și criticiĭ la noĭ s'aŭ născutŭ și s'aŭ făcutŭ din contactulŭ nostru cu lumea civilisată.

APENDICE.

COMISIUNEA PREMIELORŬ ANUALE DIN 1892.

Michaiŭ Bonachi, *Poesiĭ. Bucurescĭ 1891.*
» » *Despre talpa țereĭ.—Nuvele sătescĭ. Bucurescĭ 1891.*
» » *Psyche.—Traducere din Lucius Apulejus. Bucurescĭ 1891.*
Raportŭ de d-lŭ **V. A. Urechiă.**

Domnilorŭ Colegĭ,

Am onóre a vĕ comunicà acì observațiunile mele asupra cărțilorŭ aduse la concursŭ de d-lŭ Bonachi.

Volumulŭ de *Poesiĭ.*

Compune-se acestŭ volumŭ din 5 părțĭ:

a) Poesiĭ ḑise de autorŭ lirice erotice; b) lirice, din priveliștea natureĭ; c) cânturĭ relative la mare; d) balade și romanțe, și e) sunete, cugetărĭ, maxime și epigrame.

D-lŭ Bonachi aparține, din respectulŭ *formeĭ,* uneĭ bune șcóle: versurĭ în genere bune, corecte; rimele dominate de cugetare, iar nu ele obligândŭ pe poetŭ să cugete. Voiŭ să ḑicŭ, că în rare casurĭ poetulŭ sacrifică gândulŭ sĕŭ exigințeĭ rimeĭ. Totŭ asemenea voiŭ observà că d-lŭ Bonachi a respectatŭ fórte multŭ prosodia română; maĭ nicăirea nu aflămŭ cuvinte cu accentŭ schimbatŭ în interesulŭ versuluĭ.

Din respectulŭ fonduluĭ, d-lŭ Bonachi continuă spornicŭ acea pleiadă de poețĭ, carĭ, la renascerea nóstră literară din acestŭ secolŭ, aŭ preferitŭ genulŭ eroticŭ. Văcărescu, Conachi aŭ în d-lŭ Bonachi unŭ demnŭ și marcantŭ succesorŭ. De sigurŭ șcólă modernă poetică, șcóla luĭ Alecsandri, apoĭ acea a luĭ Eminescu și Vlăhuță aŭ avutŭ înrîurirĭ necontestabile asupra talentuluĭ d-luĭ Bonachi. Ironia

amară, sarcasmulŭ, o certă doză de septicismŭ, deşi nu lipsescŭ din poesiile d-luĭ Bonachi, dar recunoscŭ cu plăcere că ele nu aparţinŭ aceleĭ şcóle neconsolabile, care împinge pe omulŭ nenorocitŭ la nimicirea sa.

Dintre poesiile lirice erotice, se vorŭ ceti cu deosebită plăcere următórele:

Ochi tĕĭ sunt douĕ stele.
Câtŭ te iubescŭ voescĭ să-ţĭ spunŭ.
Când în nopţĭ făr' de astîmpĕrŭ.
Suflă vêntulŭ a pustiŭ.
Eŭ credŭ că 'n cartea cărţilorŭ stă scrisŭ.
Urlă vêntulŭ pe câmpie.
Sóre mândru, câmpu 'n florĭ.
De n'aşŭ fi ceea ce-sŭ eŭ.
Singuraticŭ stă pe ape.
De s'ar stinge mândrulŭ sóre.
Ḑicŭ uniĭ că durerea.
Imĭ placŭ nopţile 'nstelate
Pe malulŭ laculuĭ.
In marginea pădureĭ.
Galbene cadŭ frunḑele pe drum. etc. etc.

Poesiile lirice inspirate de privelіştea natureĭ, şi maĭ alesŭ a *măreĭ*, sunt de o categorie, după mine, maĭ originale. Priveliştea natureĭ suggeră poetuluĭ cugetărĭ înălţate, de unŭ farmecŭ cu totulŭ particularŭ. Cetescŭ cu deosebită atragere şi emoţiune poesiĭ ca «Pân'ce ḑiua luminósă», ca «Peste nópte ca prin visŭ,» «Umbra sereĭ se cobóră», «Cernită nóptea tare», «Tómna tristă a sositŭ» etc.

Cânturile în priveliştea măreĭ sunt scrise cele maĭ multe în versurĭ albe, ba chiar aşĭ puté ḑice că nicĭ în versurĭ albe. Este o încercare originală şi demnă de a atrage atenţiunea literatorilorŭ noştri. Adequarea norocită a vorbelorŭ şi a ritmuluĭ fraseĭ la mişcarea şi sgomotulŭ nesfîrşitŭ alŭ talazurilorŭ măreĭ, surprinde plăcutŭ în aceste cânturĭ, în carĭ poetulŭ ne dă priveliştea măréţă a măreĭ.

Romanţe şi balade. Aci d-lŭ Bonachi se îndepărtéză dela genulŭ eroticŭ şi face a rĕsunà cu vioiciune córda entusiastică a amoru-

luĭ de patrie, ca în «Unŭ dorobanțŭ maĭ puținŭ sub sóre.» Sonetele din Crimeea, în numĕrŭ de 14, pe lângă poesiile patriotice, se impunŭ atențiuneĭ nóstre. In acestŭ genŭ, care constitue o adevĕ rată tortură a poetuluĭ, obligatŭ să-șĭ închidă cugetarea în unŭ determinatŭ calupŭ, d-lŭ Bonachi se pune celŭ puținŭ alăturea cu neuitatulŭ Crețénu.

Psyche, este o altă operă a d-luĭ Bonachi. E o traducere din romanulŭ satiricŭ *Metamorphoseon*, saŭ, cum îlŭ cunoscŭ moderniĭ literatorĭ, *Asinulŭ de aurŭ* alŭ luĭ Luciŭ Apulejus. Molière și Lafontaine și diverșĭ artistĭ în plastică s'aŭ inspiratŭ de acea lucrare a luĭ Apulejus. La rêndulŭ sĕŭ d-lŭ Bonachi ne dă o excelentă traducere a luĭ Psyche, însoțită de o erudită precuvîntare, în care d-sa face istoriculŭ opereĭ și biografia scriitoruluĭ cu multă competință.

Numaĭ, întru câtŭ o traducere, orĭ-câtŭ de bine făcută, ar puté corespunde condițiunilorŭ pentru premiŭ? De aceea, maĭ alesŭ vĕḑêndŭ că d-lŭ Bonachi, nu este sĕracŭ de alte titlurĭ decât de a fi tradusŭ pe Psyche, nicĭ mĕ incumetŭ să recomandŭ d-vóstre acéstă scriere, decât ca o lucrare care merită stima iubitorilorŭ de litere antice.

Nu așà e cu opera ultimă a d-luĭ Bonachi, «*Talpa caseĭ.*»

S'a cam abusatŭ, ce e dreptulŭ, în jurnale și prin parlamente de acéstă numire de «talpa caseĭ», spre a designà pe țĕranulŭ românŭ. De șĭ-aŭ ajunsŭ scopulŭ aceĭ carĭ, după istoriculŭ M. Kogălnicénu, aŭ întrebuințatŭ asemenea numirĭ, nu mĕ preocupŭ, dar mărturisescŭ cu plăcere că nemeritŭ este acestŭ titlu pentru novelele scrise de d-lŭ Bonachi cu dorința de a fi cetite și înțelese de poporulŭ românŭ dela sate. Cetindŭ cartea d-luĭ Bonachi, rĕmâĭ încredințatŭ că, orĭ câtŭ pe icĭ colea îșĭ amintesce d-sa de orașŭ, de limba cultă, de simțeminte burgheze, posede o deplină cunoscință a țĕranuluĭ nostru, a cugetăriĭ, a simțirilorŭ, a fireĭ luĭ complete. D-sa descrie în viĭ colorĭ bătătura bordeiuluĭ și vatra întunecată a caseĭ, în care se agită dela nascere la mórte țĕranulŭ românŭ. Scenele ce descrie d-lŭ Bonachi, în cartea ce ne-a adusŭ spre premiare, sunt din viéța ḑilnică dela sate. Obiceiurĭ, credințe, superstițiunĭ, aplicărĭ, sunt puse în pervazŭ minunatŭ în novelele d-luĭ Bonachi. Sim-

plicitatea, naturalulŭ, nepretenţiosulŭ, în care ne povestesce fapte şi evenimente din viéţa sătenéscă, sunt necontestabile pentru celŭ care a cetitŭ «*Talpa caseĭ*». Mândra din Vlădescĭ, Gheorghe alŭ Măriórei, Petre alŭ Dumbraveĭ, Ilinca, Iacobŭ, Notarulŭ Costescu, etc. sunt tipurĭ reale, cu tóte scăderile şi laturea lorŭ bună.

Duioşia ce pune d-lŭ Bonachi întru a descrie viéţa amară a ţĕranuluĭ nu este de felulŭ aceleia ce, cu scopurĭ rele, caută a deşteptà unŭ tribunŭ, unŭ politicianŭ, care din ţĕranŭ voesce a-şĭ face unéltă de ajungere la putere, ci o duioşie sinceră, nedeclamatóre, fără *arrière pensée*.

Póte că icĭ şi colea d-lŭ Bonachi putea să evite în legende populare o analisă de simţirĭ, carĭ aparţinŭ maĭ multŭ têrgoveţuluĭ decât ţĕranuluĭ; póte că icĭ colea s'arŭ repetà unele cuvinte noue, neusitate de ţĕranŭ şi adese de prisosŭ; dar peste totŭ *Talpa caseĭ* este o bună şi sănătósă *carte*, şi eŭ nu potŭ decât a face din ea, ca şi din volumulŭ de *poesiĭ*, unŭ titlu pentru d-lŭ Bonachi la stima Academieĭ şi la recompensa d-sale cu unulŭ din premiele ce ea póte acordà

Th. D. Speranţia, *Alte anecdote populare. Volumulŭ II. Bucurescĭ. Raportŭ de d-lŭ* **V. A. Urechiă.**

In sesiunea Academieĭ din 1888 am avutŭ mulţămirea, ca membru alŭ acesteiaşĭ Comisiunĭ de 9, a face unŭ raportŭ favorabilŭ asupra primuluĭ volumŭ de *Anecdote populare*, presintatŭ la concursŭ de autorulŭ lorŭ, T. D. Speranţia, pentru premiulŭ Eliade-Rădulescu.

Iată ce ḑiceam:

«D-lŭ Th. Speranţia nu-şĭ face din creaţiunile geniuluĭ popularŭ unŭ obiectŭ de teoriĭ, ci numaĭ ostenesce să adune aceste creaţiunĭ şi să le fixeze în forma plăcută a versuluĭ. S'ar puté regreta de uniĭ, că d-lŭ Speranţia nu ne-a comunicatŭ ca simplu copistŭ anecdotele ce a culesŭ dela poporŭ. La

acésta eŭ voiŭ rĕspunde că d-lŭ Speranţia a obviatŭ în parte la inconvenientŭ, fiindŭ în stare să dea celorŭ 75 anecdote din volomulŭ sĕŭ o haĭnă cu totulŭ populară, cu desĕvêrşire românéscă. Dacă n'aĭ scì că forma externă, că versulŭ în care a îmbrăcatŭ d-lŭ Speranţia anecdotele acestea populare este alŭ sĕŭ propriŭ, nu te-aĭ împotrivì de a crede că autorulŭ le-a culesŭ dela poporŭ aşa cum le-a tipăritŭ. In adevĕrŭ, şi ca limbă şi ca frasă, versulŭ anecdotelorŭ d-luĭ Speranţia este cu totulŭ românescŭ popularŭ. Secretulŭ umoruluĭ, voioşieĭ, a glumeĭ, caracteristică a minţiĭ Românuluĭ, este de minune cuprinsŭ de d-lŭ Speranţia. Cetirea celorŭ 75 anecdote, graţie acestorŭ calităţĭ, este o distracţiune din cele maĭ plăcute pentru orĭ cine. Acésta nu va împedeca mâne, ca volumulŭ d-luĭ Speranţia să presinte cercetătorilorŭ pregătiţĭ pentru studiŭ unŭ avutŭ noŭ materialŭ de *folk-loristică.*

«In adevĕrŭ, *Anecdotele* culese şi verificate de d-lŭ Speranţia sunt cea maĭ fidelă icónă a stăreĭ materiale, morale şi intelectuale şi a relaţiunilorŭ dintre sătĕnulŭ românŭ moldovénŭ cu ţiganulŭ şi ovreulŭ, după cum culegerile iarăşĭ versificate ale luĭ Antonŭ Pann ne-aŭ păstratŭ asemenea oglinda pentru relaţiunile Românuluĭ din Muntenia cu veciniĭ sĕĭ Sêrbulŭ şi Bulgarulŭ Anecdotele d-luĭ Speranţia subliniézà perfectŭ nota caracteristică şi constantă, diversificătóre a raselorŭ actorilorŭ din anecdote: Românŭ, Ţiganŭ, Evreŭ.

«Totŭ-d'a-una tema anecdoteĭ d-luĭ Speranţia este de spiritŭ şi hazlie, şi dacă nu facŭ cărţiĭ d-sale unŭ meritŭ din aceea că poţĭ cetì cele 75 anecdote fără de sfială în sînulŭ familieĭ, o laudŭ ḑĕŭ şi pentru acésta, acum că, sub înrîurirea jurnalelorŭ de stilŭ uşorŭ ca *Figaro*, *Gil Blas*, etc., tindemŭ şi noĭ a ne delectà cu literatura cea care pretinde a fi naturalistă, pentru că nu maĭ caută inspiraţiunea sa decât în mocirle şi că nu maĭ preumblă căutătura ochiuluĭ prin seninulŭ ceruluĭ, ci prin tina cloacelorŭ sociale.» (1)

Comisiunea, avêndŭ a alege între opera d-luĭ Speranţia şi alte opere de maĭ mare scopŭ, n'a admisŭ conclusiunile mele, ci a înlăturat'o cu 4 bile negre contra 4 albe.

Nu voiŭ revenì asupra celorŭ ce am ḑisŭ atuncĭ despre lucrarea d-luĭ Speranţia, dar nicĭ că aşĭ avé ce să adaugŭ despre tomulŭ II, presentatŭ de astă-dată la premiulŭ Năsturelŭ-Herĕscu, care să nu fie ḑisŭ dejà despre tomulŭ I. Merite deosebite şi unele scăderĭ de

(1) A se vedé *Analele Academieĭ Române*, Seria II. Tom XI (1888—89), pag 172—173.

regretatŭ se menținŭ și la tomulŭ II. Ca și în 1888, d-lŭ Speranția n'a fostŭ simplu colecționatorŭ de anecdote populare, ci este maĭ adese adevĕratulŭ lorŭ inventatorŭ.

Ceea ce este popularŭ maĭ în totŭ volumulŭ II, este limba și adesea versificațiunea.

COMISIUNEA PREMIULUI LAZĂRU PE 1893:

«STUDIULŬ VINURILORŬ DIN ROMÂNIA»

Raportulŭ Comisiuneĭ asupra lucrăreĭ presentate la concursŭ.

Subsemnaţiĭ, luândŭ în cercetare manuscriptele relative la «*Studiulŭ vinurilorŭ din România, din punctŭ de vedere economicŭ şi alŭ composiţiuniĭ lorŭ chimice,*» presentate pentru *Premiulŭ Lazărŭ,* aŭ constatatŭ:

1. Că nu s'a presentatŭ decât unŭ singurŭ manuscriptŭ, avêndŭ ca devisă: «*Incetulŭ cu încetulŭ se face oţetulŭ. Cu timpulŭ se face agurida miere.*»

2. Că acestŭ manuscriptŭ este o încercare slabă şi cu totulŭ incompletă asupra cestiuneĭ pusă la concursŭ, autorulŭ nedându-şĭ în de ajunsŭ sémă despre importanţa eĭ şi mărginindu-se maĭ multŭ în generalităţĭ ce sunt cunoscute, fără de a presentà nicĭ unŭ resultatŭ noŭ, din care să se pótă trage óre-carĭ folóse practice cu privire la una din cele maĭ însemnate sorginţĭ ale avuţieĭ nóstre naţionale. Din punctŭ de vedere economicŭ cestiunea este numaĭ frunzărită: descrierea podgoriilorŭ în raportŭ cu situaţiunea şi exposiunea lorŭ, cu natura soluluĭ, cu diversele varietăţĭ de viţe cultivate, cu producţiunea, atâtŭ din punctŭ de vedere alŭ calităţeĭ câtŭ şi alŭ cantităţeĭ, partea comercială a cestiuneĭ, etc., tóte acestea sunt trac-

tate într'unŭ modŭ cu totulŭ superficialŭ. Din punctŭ de vedere chimicŭ, analisele sunt de asemenea cu totulŭ insuficiente, atâtŭ în ceea ce privesce analisa solurilorŭ, câtŭ și aceea a vinurilorŭ; fără de a maĭ spune că, chiar puținele analise ce cuprinde, nu sunt de natură a înfățișà o încredere nesupusă la critică, de óre-ce specimenele supuse analiseĭ nu aveaŭ o proveniență certă și eraŭ transportate în străinătate, maĭ înainte de a fi fostŭ analisate, și din causă că unele din resultatele obținute prin analise făcute în țéră, în specialŭ asupra natureĭ cenușeĭ și a cantitățeĭ extractuluĭ solidŭ, sunt în contradicțiune cu acelea cuprinse în manuscriptulŭ menționatŭ.

3. Că cestiunea *Vinurilorŭ din Romania* a rĕmasŭ întrégă și trebue reluată din noŭ.

In urma celorŭ ce precedŭ, Comisiunea nu póte recomendà pentru premiare manuscriptulŭ ce i s'a trimisŭ spre cercetare.

Astădĭ, 12 Martie 1893.

P. S. Aurelianŭ, Dr. D. Brândză, P. Poni.

Anexă — La pag. 88.

REVISTA CLIMATOLOGICĂ ANUALĂ

ANULŬ 1892, st. n.

DE

ST. C. HEPITES
Membru corespondentŭ alŭ Academieĭ Române.

In cursulŭ anuluĭ 1892 st. n., Institutulŭ Meteorologicŭ a publicatŭ unŭ *Buletinŭ* (1) lunarŭ, cuprindêndŭ observațiunile meteorologice a treĭ localıtățĭ: Sulina, Bucurescĭ și Sinaia, carĭ represintă, la noĭ în țéră, respectivŭ regiunea maritimă, regiunea șesuluĭ și regiunea muntósă. Deși în tóte aceste puncte înadınsŭ alese, pe lângă cele treĭ observațiunĭ dilnice reglementare, la 8 ore diminéța, 2 ore post-meridiane și 8 ore séra, timpŭ localŭ, instrumente înregistrătóre daŭ represintarea continuă a principalelorŭ elemente climatologıce, nu ne vomŭ ocupà decât de observațiunile reglementare, pentru ca să permitemŭ o maĭ lesniciósă comparațiune între elementele climatologice ale acestorŭ localitățĭ cu acele dela stațıunile carĭ nu sunt înzestrate cu nisce asemenea instrumente.

Vomŭ începe cu temperatura aeruluĭ, care este negreșitŭ elementulŭ celŭ maĭ importantŭ pentru clima uneĭ localitățĭ saŭ regiunĭ. Temperatura aeruluĭ în cursulŭ anuluĭ 1892 a fostŭ în România puținŭ maĭ ridicată decât temperatura normală.

(1) *Buletinulŭ observațiunilorŭ meteorologice din România* publıcatŭ de Stefanŭ C. Hepıtes, Anulŭ I, 1892, cuprındêndŭ observațıunıle meteorologıce dela stațıunıle Sulına, Bucurescĭ șı Sınaıa. ın-4⁰, 54 pag Bucurescĭ 1892.

Ast-felŭ temperatura mijlocie (1) anuală a fostŭ la Bucurescĭ 10°.9, cu 0°.3 maĭ ridicată decât temperatura normală (2) a acesteĭ localitățĭ, la Sulina ea a fostŭ egală cu 11°.4, adecă cu o jumĕtate de gradŭ maĭ ridicată decât temperatura normală (3). La Sinaia, temperatura anuală a fostŭ de 6°.1.

Lunile Ianuarie, Martie, Iulie și maĭ alesŭ Novembre și Decembre aŭ avutŭ temperaturile mijlociĭ maĭ coborîte decât valorile normale, atâtŭ la Bucurescĭ câtŭ și la Sulina. Deși temperatura mijlocie, 1°.8, a luneĭ Novembre a rĕmasŭ la Bucurescĭ multŭ maĭ sus decât temperatura mijlocie cea maĭ scădută a acesteĭ lunĭ, —0°.2, în 1876, totușĭ ea este multŭ maĭ scădută decât temperatura normală a luneĭ Novembre, care nu póte diferì multŭ de 4 grade (4). La Sulina luna Novembre a fostŭ cu 3 grade maĭ coborîtă decât temperatura normală a acesteĭ lunĭ.

Pentru luna Decembre, deșì cu o temperatură maĭ coborîtă decât valórea normală, totușĭ deosebirea este maĭ mică decât pentru luna

(1) Temperaturele mijlociĭ ḑilnice se deducŭ cu ajutorulŭ formuleĭ m=n −k (n-Min), în care *n* este mijlocia dedusă din cele treĭ observațiunĭ reglementare, *Min* represintă temperatura minimă și *k* unŭ coeficientŭ variabilŭ dela o lună la alta, și care pentru Bucurescĭ are valorile

Ianuarie . . .	0 095	Maiŭ	0 207	Septembre .	0 179
Februarie . .	0 095	Iunie	0 213	Octobre . . .	0 161
Martie	0 139	Iulie	0.212	Novembre . .	0.120
Aprilie	0.180	Augustŭ . .	0 196	Decembre . .	0 106

Anulŭ 0 159.

Aceiașĭ coeficiențĭ aŭ fostŭ aplicațĭ și la stațiunile Sulina și Sinaia.

(2) Luămŭ dreptŭ temperatură normală provisorie pe acea dedusă din periódade 32 de anĭ, dela 1857 la 1884. (A se vedé St. C. Hepites, *Clima Bucurescilorŭ în 1885—88*, în *Analele Academieĭ Române*, Seria II, tom. XI, Memoriile Secțiuneĭ sciințifice, și în *Analele Institutuluĭ Meteorologicŭ alŭ Românieĭ*, tom III).

(3) Luămŭ dreptŭ temperatură normală provisorie pentru Sulina, valórea dedusă din observațiunile celorŭ 15 anĭ, dela 1876 la 1880.

(4) Printre temperaturile mijlociĭ ale luneĭ Novembre la Bucurescĭ, dela 1857 și până acuma, găsimŭ, pentru anulŭ 1862, temperatura —2°.3. Acéstă valóre a fostŭ găsită în jurnalulŭ *Isis* de Dr Barasch După tóte probabilitățile, temperatura —2° 3, este falsă, și nu credemŭ că mijlocia acesteĭ lunĭ să se fie coborîtŭ vre-odată până la acéstă valóre Calculândŭ, pentru Bucurescĭ, temperatura mijlocie a luneĭ Novembre 1862, prin ajutorulŭ observațiunilorŭ din acelașĭ anŭ dela Sibiŭ și Constantinopole, se obține valórea 5°.0 care, în totŭ casulŭ, este maĭ apropiată de adevĕrŭ decât temperatura dată de Dr. Barasch.

Novembre, după cum se vede în *Tab. 1*, unde, pe lângă tempera turile lunare ale anuluĭ 1892, s'aŭ indicatŭ, pentru Bucurescĭ şi Sulina, şi temperaturile lunare normale:

Tabela 1.

LUNĬ şi ANO-TIMPURĬ	TEMPERATURA AERULUĬ				
	Sulina		Bucurescĭ		Sinaia
	1892	Normală	1892	Normală	1892
1	2	3	4	5	6
Ianuarie . .	— 3 4	— 3 2	— 1 9	— 1 6	— 4 0
Februarie .	1 3	— 0 9	2.2	0 1	— 2 6
Martie . . .	4 2	5.0	3 2	4.0	— 0.1
Aprilie . . .	12 2	11 4	10 0	9 8	6.8
Maiŭ	17 3	17 1	16.4	15 8	11.3
Iunie. . . .	20.7	20.7	21 6	20 0	14.7
Iulie	21 3	22 9	21.6	22 4	14 8
Augustŭ . .	22 8	21 9	22 7	21 6	16 4
Septembre .	20 8	17 3	20 7	17 8	14 0
Octobre . .	13.6	11.4	15 4	12 7	8.0
Novembre .	1 8	4 0	3.7	6.7	— 1 4
Decembre .	— 2 0	— 0.3	0.3	1 6	4.4
Anulŭ . . .	10 9	10.6	11.4	10 9	6 1
Iarna . . .	— 1 2	1 2	0 4	— 0 5	— 2.7
Primăvara .	11 2	11.2	9 4	9 9	6 0
Vara . . .	21 6	21 8	22 0	21 3	15.3
Tómna . .	12 1	10 9	13 3	12 4	6 9

Lunile Aprilie, Augustŭ, şi mai cu sémă primele douĕ lunĭ ale tómneĭ, Septembre şi Octobre, precum şi ultima lună a ierneĭ, Februarie, aŭ fostŭ multŭ maĭ călduróse decât valorile normale. Astfelŭ Septembre, la Bucurescĭ, a fostŭ cu 3°.5 maĭ caldŭ decât temperatura normală; la Sulina diferenţa a fostŭ de 2°.9.

Lunile Maiŭ şi Iunie aŭ avutŭ, la Bucurescĭ, nisce mijlociĭ egale cu valorile normale; la Sulina însă ele aŭ fostŭ ceva maĭ călduróse.

Cu tóte acestea, în luna Maiŭ, temperatura a fostŭ atâtŭ de ridi-

cată, în cursulŭ ultimelorŭ sale ḑile, în cât temperatura maximă absolută anuală a avutŭ locŭ la Sulina în ḑiua de 29 Maiŭ; la Bucurescĭ şi la Sinaia, temperatura maximă absolută a acesteĭ lunĭ n'a diferitŭ decât fórte puţinŭ de maximum absolutŭ anualŭ.

La Bucurescĭ, iarna, primăvara şi vara, aŭ avutŭ aceleaşĭ mijlociĭ ca şi valorile normale; tómna însă, a fostŭ maĭ căldurósă cu 1°.2. La Sulina numaĭ primăvara a fostŭ maĭ rĕcorósă decât valórea normală; toţĭ ceĭ-lalţĭ ano-timpĭ, în 1892, aŭ fostŭ maĭ călduroşĭ decât valorile normale.

Temperaturile extreme aŭ fostŭ, la Bucurescĭ, multŭ maĭ puţinŭ excesive decât valorile extreme cunoscute.

Intr'adevĕrŭ, cea maĭ înaltă temperatură în 1892 a fostŭ acì egală cu 35°.0 şi a avutŭ locŭ la 18 Augustŭ; iar cea maĭ coborîtă a fostŭ numaĭ de —17°.1, la 23 Ianuarie. Temperaturile extreme cunoscute în acéstă localitate sunt: 40°.1 în Augustŭ 1881, şi —30°.5 în Ianuarie 1888.

La Sulina temperaturile extreme s'aŭ apropiatŭ maĭ multŭ de valorile extreme cunoscute, carĭ sunt: 36°.9 în Iulie 1882, şi —24°.0 în 1876. In anulŭ 1892 cea maĭ ridicată temperatură a fostŭ de 33°.8 la 29 Maiŭ (1) şi cea maĭ coborîtă de —23°.0 la 25 Ianuarie.

La Sinaia temperaturile extreme, în 1892, aŭ fostŭ respectivŭ 29°.5 la 15 Septembre, şi —28°.0 la 28 Novembre.

In *Tab. 2* se găsescŭ temperaturile absolute pentru fie-care lună.

(1) La 2 Augustŭ a fostŭ o temperatură aprópe egală cu acésta, adecă 33°.6.

Tabela 2

LUNĬ	TEMPERATURĬ ABSOLUTE ÎN 1892											
	Sulina				Bucurescĭ				Sinaia			
	Max.	Ḑiua	Min.	Ḑiua	Max	Ḑiua	Min	Ḑiua	Max.	Ḑiua	Min.	Ḑiua
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Ianuarie . .	19 1	31	—23.0	25	7 6	31	—17 1	23	10 0	1	—17 0	23,28
Februarie	12 0	17	— 5 5	16	13 9	18	— 9 0	12	8 5	2	—12.0	14
Martie . .	15 3	30	— 6 3	8 7	24 5	29	—12.1	7	19.0	29,30	—11 0	8
Aprilie . .	20 2	15	— 1 0	10	24 2	16.30	— 3 6	10	19 0	29	— 9.0	10
Maiŭ . . .	33 8	29	9 0	7	34.7	30	3 0	23	28.0	30	1 0	17
Iunie . . .	31 2	25	14.0	9	32 5	25	8 6	8	24 5	24	5 0	9
Iulie . .	31 7	1	12.0	3	33 8	14	11.0	3	24 2	9	5 0	5
Augustŭ .	32 1	23	14 0	6	35 0	18	12.4	26	28 0	21	7 0	26
Septembre	33 6	2	11.0	30	34 0	2	7 3	30	29 5	15	5 0	30
Octobre . .	25 8	3	2 2	28	27.9	9	— 2 1	29	20 0	1	— 6 5	28
Novembre	20 1	4	—11 9	27	21 2	2	—14 8	29	20 5	2	—28 0	28
Decembre	10 8	11	—17 6	29	10 0	20	—13 0	30	12 5	20	—18.0	29,30
Anulŭ . .	33 8	29 V	—23.0	25 I	35 0	18 VIII	—17.1	23 1	29 5	15 IX	—28 0	28 XI

In acéstă tabelă avemŭ de indicatŭ temperatura —28°.0, constatată la Sinaia în ḑiua de 28 Novembre. Acéstă scădere de temperatură a avutŭ locŭ în modŭ bruscŭ și nu a fostŭ simțită la Sulina și la Bucurescĭ, decât fórte multŭ atenuată: —11°.9 la Sulina în ḑiua de 27, și —14°.8 la Bucurescĭ în ḑiua de 29 Novembre.

Temperaturile maxime și minime mijlociĭ lunare pe anulŭ 1892, precum și valorilorŭ la normale deduse, pentru Bucurescĭ din perióda dela 1877 la 1888, și pentru Sulina din perióda dela 1876 la 1890, sunt indicate în *Tab. 3*.

Tabela 3.

LUNI	TEMPERATURI MAXIME ȘI MINIME MIJLOCII									
	Sulina				Bucurescĭ				Sinaia	
	Max mijl.		Min mijl		Max mijl		Min. mijl.		Max. mijl	Min. mijl.
	1892	norm	1892	norm.	1892	norm	1892	norm		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Ianuarie . . .	1.8	2.1	—5.7	—5.4	—0.3	—0.1	—6.4	—7.6	0.4	—8.3
Februarie . . .	5.3	3.4	—0.6	—3.3	5.3	2.8	—1.7	—5.5	1.4	—6.1
Martie	6.0	8.2	0.8	0.5	9.3	9.8	—0.1	—1.2	4.6	—3.7
Aprilie	13.6	13.8	6.9	6.4	18.6	16.6	5.8	4.9	12.4	0.9
Maiŭ	21.0	20.3	12.3	12.1	23.7	22.6	10.2	9.8	17.6	5.7
Iunie	26.2	24.8	17.2	15.7	27.3	26.5	14.9	13.6	19.8	9.9
Iulie	26.3	27.8	17.1	17.6	27.8	29.3	15.2	15.5	19.7	10.3
Augustŭ . . .	27.6	27.0	17.3	16.4	30.2	29.0	15.7	14.8	23.1	10.6
Septembre . .	26.1	22.8	14.9	12.9	28.9	25.2	13.1	10.6	21.6	8.3
Octobre	19.9	17.4	11.9	8.6	21.0	17.5	7.5	5.9	14.2	3.2
Novembre . . .	7.0	10.2	0.7	3.4	5.9	10.2	—1.7	0.4	3.2	—4.4
Decembre . . .	4.4	5.1	—3.7	—1.8	—1.5	3.0	—4.8	—4.3	0.0	—8.4
Anulŭ	15.4	15.2	7.2	6.9	16.6	16.0	5.6	4.7	12.3	1.5
Iarna	3.6	3.6	—2.8	—3.5	2.4	1.9	—4.5	—5.8	1.4	—6.3
Primăvara . .	13.5	14.1	6.7	6.3	17.2	16.3	5.3	4.5	11.5	1.0
Vara	26.7	26.5	17.2	16.6	28.4	28.3	15.3	14.6	20.9	10.3
Tómna	17.7	16.8	8.8	8.3	18.6	18.0	6.3	5.8	13.0	2.4

Și acì se vede diferența cea mare, ce există între temperatura lunilorŭ carĭ aŭ fostŭ călduróse fațǎ cu anulŭ normalŭ. Atâtŭ lunile Februarie și Aprilie câtŭ și perióda dela Augustŭ la Septembre aŭ avutŭ maximele și minimele mijlociĭ, cu 2 și char cu 3 grade maĭ ridicate decât valorile normale.

In ceea ce privesce mersulŭ temperatureĭ dela o ḍi la alta, dămŭ acì, în *Tab. 4*, *5* și *6*, mijlociile zilnice, calculate, după cum amŭ arĕtatŭ la începutulŭ acesteĭ lucrărĭ, pentru Sulina la mare și la 2 metri de-asupra niveluluĭ măriĭ, pentru Bucurescĭ în regiunea șesurilorŭ și la 80 de metri d'asupra acestuĭ nivelŭ, și în fine, pentru Sinaia, în regiunea munțilorŭ, la o altitudine de 860 metri.

Temperatura mijlocie la Sulina în 1892.

Tabela 4.

ḌILE	LUNILE												ḌILE
	Ianuar.	Febr.	Martie	Aprilie	Maiŭ	Iunie	Iulie	August	Sept.	Octobre	Novem.	Decemb.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	1l	12	13	14
1	2 6	1 8	1.1	9.0	13.5	19 1	24 1	21 8	24.4	17 4	11 2	— 1 7	1
2	2.9	2 4	1.5	9.1	13 2	18.0	17 4	23.0	25 5	18 0	11 9	0 5	2
3	0 2	6.7	— 1 0	5 9	12 9	18.4	18 5	23 3	19 9	18 7	12 0	— 1 3	3
4	3 7	8 3	3 0	11.0	15.7	19 6	18.9	24 1	20.9	19.6	14 1	— 1 0	4
5	1.0	4.0	3 4	10 0	14 2	22 5	20 7	20.9	20 9	15 9	13.8	8 0	5
6	4 3	1 2	— 2 9	7.8	13 1	22 5	21.6	20 5	20 4	15 8	11 0	1 6	6
7	6 9	2 3	— 3 3	7 8	12.1	20 2	21 7	21.5	23 1	19 4	8 2	— 0 4	7
8	— 0 2	0 0	0.4	6 9	16 3	20 0	22.6	21 6	23 2	18 2	6 1	0 3	8
9	3.1	4 1	— 1 0	2.4	14.9	20.5	25 0	22 4	21 4	19 3	3 1	1 6	9
10	6.7	— 0 1	2 3	3 3	14 5	20.5	23 7	23 0	21 4	19 1	3 7	— 0 7	10
11	3 1	— 1.6	2 1	6 6	15 8	21 1	24.9	23 8	22 0	19 2	3 4	7 8	11
12	3 0	1 0	3.1	6 8	17 5	19 6	22 5	21.9	22 6	18 2	6.3	1 8	12
13	1 0	1.5	4 3	7.9	14 7	20 7	23 7	21.9	19.4	15 8	5 1	3.7	13
14	4 1	0 7	4 3	9 9	14 4	22 9	24 0	22 2	23 7	16 6	6.0	3 1	14
15	0.7	— 2 0	4 8	13 5	15 0	22 8	23 8	21.2	22.9	15.7	5 2	1 9	15
16	0 4	— 1 3	4 7	14 2	15.7	22 0	21 4	23 4	22 8	18 7	1 2	1 1	16
17	— 3 7	6 5	3.3	12.3	14 6	20 9	20 3	23 5	22 8	20.7	5.4	0 1	17
18	— 5 4	9.1	0 8	12 6	15.1	23 1	23.1	24.7	21 6	20 1	1 5	— 2 0	18
19	— 8 4	7 1	1 6	13 3	15 7	21 2	23 7	22.2	22 1	12.1	0 8	2 9	19
20	— 6 7	4 6	3 0	10 3	16 2	21 6	19 2	22 0	19.5	9 1	2 4	4 9	20
21	— 9.1	2.2	3 2	10 6	17 3	21 8	22 2	22.9	18 5	11.9	7.0	0.9	21
22	— 9 5	2 4	3 7	10 2	14 9	22 3	22 8	23 4	19 7	17 6	1.1	1 5	22
23	— 8 2	2 0	5 6	12 3	16 9	22.5	21 3	25 1	19 0	14 6	0.2	0.9	23
24	— 9 0	2 2	5.5	12.9	15 8	23.7	19 6	23 6	18.8	14 7	— 0 5	— 1 6	24
25	— 15 1	0 0	6.0	12 5	17 8	25 1	17 6	23 0	18 4	14 9	— 1.7	— 5 2	25
26	— 2 8	— 1 6	5 7	10.6	16.4	23 5	20 8	22 7	18 2	16.0	— 4 4	— 2 2	26
27	— 7 3	— 0.6	8.4	11 3	19.0	23 2	21.1	22 4	16 9	6 4	— 9.1	0 4	27
28	— 10 3	— 1 0	8 2	12.1	23 4	22 3	19 8	22.1	17 6	6 0	— 5 0	— 6 1	28
29	— 11.4	1.3	7.1	13 8	25.6	23 0	20.4	22 7	17 8	9 3	— 4 7	— 13 2	29
30	0 0		8 9	13 5	22 4	23 4	20.5	23 0	17 1	9 3	— 3 3	— 2.3	30
31	4 3		3.1		24 5		18 5	23 5		10 6		3.1	31
Mijl.	— 1 9	2 2	3 2	10 0	16 4	21.6	21 6	22 7	20.7	15 4	3.7	0 3	Mijl.

Temperatura mijlocie la Bucurescĭ 1892.

Tabela 5

ḌILE	L U N I L E											ḌILE
	Ianuar.	Febr.	Martie	Aprilie	Maiŭ	Iunie	Iulie	Aug.	Sept.	Oct	Nov.	Decemb	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	— 0 2	3.3	1.0	8.3	16 2	22 0	17 6	22 4	24 8	18 0	9 5	— 3.5	1
2	1.1	1 1	— 0 6	11 4	14.5	21.2	16 6	23 6	24.6	18 0	11 1	-- 0.1	2
3	— 1 8	4 4	0 1	10 4	15.8	22.7	19.1	23 8	19 5	17.4	12 2	— 1 0	3
4	— 0.2	6.7	5.6	12 6	17 0	21 7	19 2	17 6	20.4	19 1	8 9	— 5 0	4
5	— 1.8	1 3	— 0.4	13 7	19.1	21 9	21 8	19.8	21 4	16 9	10 0	— 0 6	5
6	— 2.4	0 5	— 4 1	11 9	20 0	21 7	22 7	20 7	21 2	17 6	7.9	-- 1 2	6
7	— 2 3	0 2	— 7.5	8.5	19 1	15 0	22 6	21.2	22 7	18.4	5 3	— 1 4	7
8	0 0	0 7	— 2.0	7 5	18 1	14.6	23 1	21 1	20 2	19.5	3.4	— 0 1	8
9	0.7	2.1	— 0 3	2 7	18 7	18 0	25.2	22 6	19.5	19 1	3.3	0 5	9
10	2.6	— 0 5	0.2	4 6	13 4	18 2	25 2	23.9	20 6	16 9	3.8	— 1 9	10
11	2.7	— 2.0	2.7	7.5	14.5	15 9	24.4	24.3	23 1	16 1	5 2	0.0	11
12	0 8	— 4 9	5 3	9 1	17.2	17 9	20.8	23.5	22 8	14.8	3.5	-- 0.2	12
13	— 0 1	0.5	7 3	12 6	14 4	20 3	23 3	18 0	22 6	15.6	2 6	0 1	13
14	— 0.2	— 0 2	5.8	15 1	15 4	23 1	25 4	21 1	22 6	16.1	4 7	— 0 7	14
15	— 0 5	— 1.4	7.1	15 0	13 1	22 9	24 6	21 5	23.4	14 2	4 2	— 0.4	15
16	— 1.0	— 0 3	5.8	15.5	14 3	22 1	19 1	23 8	22 6	16 5	5 3	— 0.3	16
17	— 5 6	4 0	2 5	16 0	14.1	21.9	20 1	25 1	22 0	17 0	2 4	1 6	17
18	— 5 1	7 8	— 0 8	14 5	14 2	21.0	22 9	17 0	22 3	16.9	0.1	— 1.5	18
19	— 7 4	6 3	— 0 6	15 9	13 5	19 8	21.9	25 5	20 5	9.3	— 1 0	2 0	19
20	— 9 4	4.9	1 9	10 9	11 6	16 7	19 7	23 5	19 6	8 3	— 0 2	4.8	20
21	— 8 2	1 1	4.1	10.0	15 2	19 8	20 5	25 5	19 8	9 4	0 4	0 9	21
22	— 12.3	0.7	6 2	11.8	15.6	20 9	20.4	23.0	19.5	13 4	— 0 7	— 0 1	22
23	— 12 7	1 9	7 8	12 6	15.6	22 5	17 9	24 5	19 6	11.4	— 1.1	0 1	23
24	— 9 2	0 1	5 5	13 4	17.0	24 5	19 3	23 5	20.6	12.0	— 3 0	— 5 3	24
25	— 10 8	— 1.5	6 9	13 0	19 9	24.8	21.1	21.5	18 9	13 0	— 3 9	— 9 0	25
26	— 5 1	0 5	8.7	13 6	18.8	24.4	19 4	21 1	18 5	11 5	— 4 7	— 6 1	26
27	— 5 2	0 6	11 9	17 5	21 2	17 5	19 5	22 4	17.7	5 5	— 8 2	— 5 6	27
28	— 7 4	— 0 3	14.0	17 2	23 6	21.6	22.3	23 6	17 7	3.6	— 10.3	— 5 8	28
29	— 7.7	0 7	16.3	15 8	25 4	23.2	21.7	23.7	17 3	4 6	— 9 6	— 6 6	29
30	— 0.8		13 1	16 9	26 0	23 6	21.7	24 1	17 2	5 3	— 6 3	— 8 2	30
31	4 0		5.9		24 6		21.1	25 1		7 0		— 5.7	31
Mijl.	— 3 4	1 3	4 2	12 2	17 3	20.7	21 3	22 8	20 8	13 6	1 8	— 2 0	Mijl.

Temperatura mijlocie la Sinaia în 1892.

Tabela 6.

DILE	L U N I L E												DILE
	Ianuar.	Febr.	Martie	Aprilie	Maiŭ	Iunie	Iulie	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Decemb.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	3.7	— 3 1	— 2.4	5 4	8 8	15 7	13.1	15 9	17.1	11 9	7 8	— 1 3	1
2	— 0 5	— 1.4	— 1 4	4 2	10.3	16 1	10 6	16.0	18 5	10 6	8 3	— 3 0	2
3	— 4.5	3 9	— 4.8	4 7	9 9	16 4	12 2	15 1	13 5	9 9	7 5	— 6 0	3
4	— 2 2	2.7	— 1.9	7 5	10 8	13.5	13 4	14 7	14 7	11 9	7 3	— 9 0	4
5	— 2 5	— 1 8	— 5 4	9 5	11.1	13 2	15 2	15 2	16 3	10 4	7 8	0 4	5
6	1.0	— 3 8	— 7 0	6.7	12 5	15 7	16 1	14.4	16 5	11 8	6 3	— 8 9	6
7	2 5	— 4 6	— 9 0	5.7	14 1	11 9	16 2	15.4	16 5	12.8	4.3	— 6 7	7
8	1.5	— 3.7	— 5.9	5 0	13.0	10.0	16 9	15.1	14 6	13.8	0 4	— 4.8	8
9	— 0 6	— 2 2	— 5 5	— 0 1	10 6	11 2	19 2	16 3	13 0	11 3	0 5	— 4 1	9
10	0 7	— 5.1	— 2 8	— 1.6	9 3	11 8	15 3	15.1	12 5	10 8	1 3	— 3 8	10
11	— 1 4	— 5 4	— 0 5	2 7	9 5	12 5	15 1	16.6	14 9	9 0	0 7	0 3	11
12	— 3 5	— 0 6	0 5	3 6	12 2	13 6	14 3	16 2	14 2	10 6	— 0 6	— 2.2	12
13	— 4 2	— 1 6	2 7	7 4	9.5	16 6	16 8	12 8	15.2	9.9	— 1 5	— 2.6	13
14	— 1 3	— 7.7	3 7	9 7	9 9	15.7	17 7	15 4	15 2	9 4	0 4	— 0 6	14
15	1 1	— 9 1	2 8	9.9	7 1	16 6	18 1	15 5	15 7	8 9	1 0	— 2 1	15
16	— 1 6	— 7 3	1 5	11 9	9 9	16 5	13 4	16 9	15 6	10 8	— 0 1	— 1 8	16
17	— 7.6	0 1	0 1	11 2	9 1	15 8	14 3	18 5	14 2	10.0	— 2 8	— 2 0	17
18	— 7 6	4 0	— 4 6	9.1	10 3	14.4	15 5	21 6	14 9	12 6	— 4 5	— 2 6	18
19	— 10 6	1 4	5 1	8 1	7.3	13 7	14 6	21 2	13 1	6 2	— 2 3	0 1	19
20	— 12 0	0 0	— 2 1	2 5	5.8	14 0	14 3	19.4	14 1	3 8	— 3 5	3 4	20
21	— 10 6	1 1	1 3	3 8	7.9	15 2	12 9	20 7	14 0	4.4	— 3 2	— 1 9	21
22	— 11.0	— 4.1	2.8	6 0	7 6	14 5	14 9	16 5	12 9	9.1	— 2 5	— 3 7	22
23	— 7.8	2.3	3 2	7 0	10 4	16.0	14.4	16 5	13 0	6 2	— 5 0	— 2 8	23
24	— 8 7	— 3.6	0 6	7 4	10 3	18 2	15.1	14 0	12 7	7 0	— 7 1	— 6 3	24
25	— 11.3	— 5 9	0 8	5 6	13 4	16 8	15 2	15 1	13 5	5 8	— 4 9	—10 5	25
26	— 2 9	— 2 5	3 7	7.7	14 4	14 9	13 7	15 6	12 1	8 5	— 9 9	— 9 4	26
27	— 6 7	— 4 0	3 4	7 8	15 2	11 8	13 5	17 0	11 2	1.7	—15 2	— 4 9	27
28	— 11 9	— 6.2	7.7	10 6	17 5	15 4	15 3	17 0	11 5	—2 6	—19 4	— 9 0	28
29	— 7 7	— 1 5	7.7	11.7	19 7	16 0	14 4	17 2	10 8	—1.2	— 8 6	—13 4	29
30	1 4		9 6	12 3	19 0	17 3	13.7	15.5	10 8	—0 1	— 3 0	—11 5	30
31	4 3		2 8		12 8		13.9	17 4		1 5		— 5 6	31
Mijl.	— 4.0	— 2 6	— 0.1	6 8	11 3	14 7	14.8	16 4	14 1	8 0	— 1 4	— 4 4	Mijl.

Din aceste tabele resultă că ḑiua cea maĭ căldurósă a fostŭ, la Sulina, 29 Maiŭ, cu temperatura mijlocie 25°.6; la Bucurescĭ, 18 Augustŭ, cu 27°.0 și la Sinaia totŭ 18 Augustŭ, cu 21°.6. Să se observe că, ca și la Sulina, temperatura la Bucurescĭ și Sinaia a fostŭ aprópe de maximum la finele luĭ Maiŭ; la Sulina o asemenea temperatură a maĭ fostŭ atinsă la 23 Augustŭ și la 2 Septembre.

Ḑiua cea maĭ frigurósă a fostŭ 25 Ianuarie la Sulina, cu temperatura mijlocie —14°.3; 23 Ianuarie la Bucurescĭ, cu —12°.7 și 20 Ianuarie la Sinaia cu —12°.0. Frigulŭ se pare a se fi propagatŭ de la Nordŭ-Vestŭ către Sudŭ-Estŭ.

Unŭ anŭ normalŭ, la Bucurescĭ, are 113 ḑile cu îngheţŭ, din carĭ 79 cu îngheţŭ parţialŭ și 34 cu îngheţŭ totalŭ. Anulŭ 1892 a avutŭ unŭ numĕrŭ ceva maĭ mare de ḑile cu îngheţŭ: 121, din carĭ 92 cu îngheţŭ parţialŭ și numaĭ 29 cu îngheţŭ totalŭ. La Sulina aŭ fostŭ 74 ḑile cu îngheţŭ parţialŭ și 19 cu îngheţŭ totalŭ. La Sinaia numĕrulŭ ḑilelorŭ cu îngheţŭ a fostŭ multŭ maĭ mare: 146, din carĭ 91 cu îngheţŭ parţialŭ și 55 cu îngheţŭ totalŭ.

Unŭ anŭ normalŭ are la Bucrescĭ 110 ḑile de vară, adecă ḑile în carĭ termometrulŭ atinge saŭ întrece 25 de grade. In anulŭ 1892, amŭ avutŭ 130 de asemenea ḑile, din carĭ, în 50, temperatura a fostŭ egală saŭ și maĭ mare decât 30°. La Sulina, unde unŭ anŭ mijlociŭ cuprinde 82 de ḑile de vară, amŭ avutŭ acum, ca și la Bucurescĭ, unŭ numĕrŭ multŭ maĭ mare de asemenea ḑile: 107; dintr'acestea însă numaĭ în 15 temperatura a atinsŭ saŭ a întrecutŭ 30°. La Sinaia numĕrulŭ ḑilelorŭ de vară a fostŭ fórte redusŭ; d'abia 16, din carĭ 3 în Maiŭ, 10 în Augustŭ și 3 în Septembre. Nicĭ într'o ḑi însă termometrulŭ n'a atinsŭ temperatura de 30°.

Nebulositatea mijlocie anuală la Bucurescĭ a fostŭ egală cu 5.0; la Sulina cerulŭ a fostŭ maĭ seninŭ decât la Bucurescĭ, căcĭ nebulositatea a fostŭ 4 0; la Sinaia din contra, nebulositatea a fostŭ egală cu 6.0.

La Sulina amŭ avutŭ 235 ḑile senine și 131 noróse, la Bucurescĭ 199 senine și 167 noróse, iar la Sinaia 146 senine și 220 noróse.

Repartiţiunea lunară a acestorŭ ḑile se vede în *Tab. 7.*

Tabela 7

LUNILE	NEBULOSITATE 0—10			Distribuțiunea ḑilelorŭ dupe nebulositate						Durata de strălucire a sóreluĭ Ore și ḑecimĭ		
	Sul.	Buc.	Sin.	Sulina		Bucurescĭ		Sinaia		Sulina	Bucur.	Sinaia
				SENINE (0—5)	NORÓSE (6—10)	SENINE (0—5)	NORÓSE (6—10)	SENINE (0—5)	NORÓSE (6—10)			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Ianuarie .	7.0	6.5	6.3	9	22	12	19	13	18	64.1	83.1	54.5
Februarie.	6.8	6.5	6.5	9	20	11	28	6	23	80.9	94.2	83.4
Martie . .	6.1	6.2	6.7	12	19	10	21	10	21	111.6	133.0	85.7
Aprilie	3.5	4.4	5.9	23	7	20	10	16	14	246.9	235.2	84.4
Maiŭ . . .	3.2	5.0	6.2	25	6	18	13	13	18	308.5	285.2	156.9
Iunie . .	1.5	5.6	6.6	28	2	14	16	7	23	375.9	279.9	141.7
Iulie . . .	2.8	4.8	6.9	24	7	19	12	8	23	343.0	297.7	164.2
Augustŭ .	0.4	2.6	4.9	31	—	26	5	15	16	389.1	341.4	200.7
Septembre	0.2	2.4	4.7	30	—	27	4	19	11	296.5	285.6	179.0
Octobre. .	4.7	4.3	5.6	18	13	19	12	13	18	184.2	209.8	128.4
Noembre	5.9	5.5	5.5	12	18	13	7	13	17	84.3	116.2	66.1
Decembre	5.6	6.7	7.0	14	17	11	20	13	18	88.8	93.9	33.3
Anulŭ . .	4.0	5.0	6.1	235	131	199	167	146	220	2573.8	2455.0	1378.3

Sórele a strălucitŭ la Sulina 2573,8 ore, cu peste 100 de ore maĭ multŭ decât la Bucurescĭ, unde a strălucitŭ 2455 ore. La Sinaia, durata de strălucire n'a fostŭ decât de 1378,3 ore.

In comparațiune cu alțĭ anĭ, cerulŭ a fostŭ maĭ seninŭ și durata de strălucire a sóreluĭ a fostŭ maĭ mare cu aprópe 10% din durata mijlocie.

In particularŭ luna Iunie a fostŭ fórte senină la Sulina.

In acéstă singură lună, sórele a strălucitŭ cu 100 de ore maĭ multŭ decât la Bucurescĭ.

Cantitatea de apă provenită din plóe saŭ zăpadă ce se adună la Bucurescĭ într'unŭ anŭ normalŭ, este de 590 milimetri; ea este de 440 milimetri la Sulina. In anulŭ 1892, s'aŭ adunatŭ la Bucurescĭ 583.2 mm. și la Sulina 379.2 mm. Deși inferióre cantităților nor-

male, totuşĭ diferinţele, puţinŭ importante, nu arŭ fi datŭ dreptulŭ să se considere ca secetosŭ anulŭ de care ne ocupămŭ.

Cu tóte acestea, din causa repartiţiuneĭ fórte neegală a ploiĭ, agricultoriĭ claséză, cu dreptŭ, acestŭ anŭ printre aniĭ secetoşĭ.

La Bucurescĭ, ca şi în majoritatea localităţilorŭ nóstre, amŭ avutŭ douĕ lunĭ cu totulŭ ploióse, Martie şi Iunie. Intr'însele s'a adunatŭ aprópe jumĕtate din cantitatea anuală de plóie. In cele-lalte lunĭ, şi maĭ alesŭ dela Augustŭ la Octobre, cantitatea de apă a fostŭ multŭ inferióră cantităţeĭ normale. In perióda dela 14 Augustŭ până la 4 Novembre, adecă într'unŭ intervalŭ de 83 de ḑile, nu s'aŭ adunatŭ la Bucurescĭ decât 18 milimetri de apă, cantitate cu totulŭ neînsemnătóre, dacă maĭ cu sémă se ţine socotélă de epoca căldurósă în care a avutŭ locŭ acéstă lipsă de plóie.

La Sulina, în 76 de ḑile, dela 26 Iulie până la 9 Octobre, nu s'a adunatŭ decât unŭ singurŭ milimetru de apă.

La Sinaia, cantitatea de apă a fostŭ multŭ maĭ mare, 840.8 mm. Lunile cele maĭ ploióse aŭ fostŭ Maiŭ şi Iunie, în carĭ s'a adunatŭ maĭ multŭ de 300 mm. de apă.

In *Tab. 8* se arată repartiţiunea lunară a ploiĭ în 1892, precum şi repartiţiunea normală pentru Bucurescĭ şi Sulina.

In aceeaşĭ tabelă s'aŭ trecutŭ, pentru fie-care din staţiunile Sulina, Bucurescĭ şi Sinaia, numĕrulŭ ḑilelorŭ de plóie pentru fie-care lună şi ano-timpŭ în parte. S'aŭ socotitŭ dreptŭ ḑile de plóe, acele în carĭ cantitatea de apă adunată din plóie, zăpadă saŭ orĭ-ce altŭ hidrometeorŭ a fostŭ celŭ puţinŭ egală cu unŭ milimetru.

Cifrele din colónele 7—10 arată numaĭ decât că, atâtŭ la Sulina câtŭ şi la Bucurescĭ, numĕrulŭ totalŭ alŭ ḑilelorŭ de plóe în cursulŭ anuluĭ 1892 a fostŭ aprópe identicŭ cu acela dintr'unŭ anŭ normalŭ. Diştribuţiunea normală a ḑilelorŭ de plóie este, după cum amŭ spusŭ maĭ sus, causa seceteĭ ce s'a simţitŭ în anulŭ expiratŭ, iar nu lipsa de plóe saŭ numĕrulŭ prea micŭ alŭ ḑilelorŭ de plóe.

Tab. 8.

LUNI și ANO-TIMPURĬ	APĂ DIN PLÓE ȘI ZĂPADĂ mm					NUMĔRULŬ ḌILEL. CU APĂ > 1 0				
	Sulina		Bucurescĭ		Sinaia	Sulina		Bucurescĭ		Sinaia
	1892	norm.	1892	norm.	1892	1892	norm	1892	norm	1892
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Ianuarie .	17 2	28 6	11 7	28 1	16 2	6	5	6	5	4
Februarie .	33 2	20 8	40 5	26 9	22 6	12	4	7	4	4
Martie . . .	27 6	32 4	118 3	37.9	72 1	17	6	12	7	8
Aprilie . . .	4 6	33 9	58 9	48 9	39.3	2	6	5	8	5
Maiŭ . . .	22 6	38 5	22.7	63 6	106 4	5	6	4	8	10
Iunie . . .	26 1	59 2	142 5	75 5	215 4	4	7	12	9	21
Iulie . .	82 0	37.4	53 9	76.2	93 1	3	4	8	8	11
Augustŭ . .	0 5	20.9	23 9	49 1	69 0	—	3	3	4	8
Septembre .	0 3	47.4	0 2	43 0	50 3	—	4	—	7	7
Octobre. . .	57 6	44 5	16 3	41 0	66 1	2	5	5	7	3
Novembre .	72 5	42 0	47.4	48 0	49.7	9	6	9	5	8
Decembre .	72.5	33 1	46 9	47 4	40 6	10	6	9	7	10
Anulŭ . .	379 2	438 1	583 2	585.7	840 8	6	62	78	79	99
Iarna . . .	70 4	81 6	95 4	102 6	48 8	23	16	21	28	13
Primăvara .	54 8	104 9	199 9	150 4	217 8	24	18	21	23	23
Vara. . .	108 6	117 6	220 3	200.8	377 5	7	15	23	20	40
Tómna . .	130.4	134 0	63 9	132 0	166 1	11	16	12	19	18

In iarna 1891—92, care cuprinde și primele 2 lunĭ ale anuluĭ 1892, zăpada a fostŭ puținŭ abundentă, din care împrejurare și transporturile s'aŭ făcutŭ în scurtŭ timpŭ cu săniile. In cursulŭ luneĭ Decembre 1892 a căḍutŭ însă zăpadă abundentă, asigurândŭ ast-felŭ pentru multŭ timpŭ circulațiunea saniilorŭ. Solulŭ a fostŭ acoperitŭ cu zăpadă în cursŭ de 28 ḍile la Sulina, 74 la Bucurescĭ și 96 la Sinaia.

Sloiĭ de ghiéță aŭ începutŭ a curge pe Dunăre încă dela 3 Decembre, când acestŭ lucru s'a înregistratŭ la Calafatŭ; în urmă însă apa s'a limpeḍitŭ. Către finele anuluĭ însa sloiĭ curgeaŭ fórte deșĭ; înghețulŭ Dunăreĭ s'a produsŭ în prima e d n luĭ 1893

Configurațiunea geografică a munților carĭ înconjóră Sinaia face ca, în acéstă localitate, vîntulŭ să aibă o direcțiune aprópe constantă, acea dela Nordŭ. Intr'o proporțiune multŭ maĭ puținŭ importantă suflă vîntulŭ dela S și celŭ dela S. W. Pentru cele-lalte direcțiunĭ frecuența este fórte neînsemnată, după cum resultă din cifrele înscrise în *Tabela No. 9.*

Distribuțiunea vînturilorŭ

Tabela No. 9.

LOCALITĂȚĬ	I. Frecuența pe direcțiune din totalulŭ de 1098								
	N	NE	E	SE	S	SW	W	NW	Calmŭ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sulina . .	169	199	102	115	142	149	54	137	31
Bucurescĭ .	56	182	198	43	47	156	173	29	224
Sinaia . .	556	96	12	16	145	145	14	50	64
	II Frecuența în procente.								
	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Sulina . .	15 4	18 1	9 3	10 5	12.9	13 6	4.9	12 5	2.8
Bucurescĭ	5 1	16 6	18 0	3 9	4 3	14.2	14 8	2.7	20 4
Sinaia . .	50 6	8 7	1 1	1 5	13 2	13 2	1 3	4 5	5 9

La Sulina, direcțiunile cele maĭ frecuente aŭ fostŭ cele dela NE și N, și prin urmare direcțiunea dominantă este cea dela NNE; în a doua linie vine direcțiunea SSW.

La Bucurescĭ, direcțiunile E și NE aŭ fostŭ cele maĭ frecuente, și deci direcțiunea dominantă a fostŭ cea dela ENE; în a doua linie vine direcțiunea WSW.

Deși presiunea atmosferică a presentatŭ, în anulŭ 1892, o mijlocie care difere fórte puținŭ de mijlocia generală, valorile lunare ˘ ˈiferescŭ fórte multŭ de mijlociile generale lu-
d ıultă din comparațiunea cifrelorŭ din *Tab. 10.*

Tabela 10

LUNILE	PRESIUNEA ATMOSFEREI LA 0°				
	Sulina		Bucuresci		Sinaia
	1892	Mijlocie 1881—90	1892	Mijlocie 1881—90	1892
1	2	3	4	5	6
Ianuarie . .	761 8	.66.1	754.2	758 4	683 5
Februarie .	59 9	65 7	52 6	58 1	82.1
Martie . . .	62 6	62 0	54 2	53.7	85 0
Aprilie . . .	60 0	59 9	52.0	51 3	84 5
Maiŭ . . .	59.9	60 6	52.8	52 4	86 6
Iunie . . .	59 5	58 9	52 3	51 5	87 1
Iulie	58 3	58 7	51 7	51 8	86 6
Augustŭ . .	61 8	60 0	54 6	52 7	89 2
Septembre .	64 0	62 7	56.3	55 2	91.0
Octobre . .	67 2	63 5	54 3	55.5	87.6
Novembre .	68 1	64 2	61.1	57 2	90.2
Decembre .	62 2	65 0	54 7	56 9	83 9
Anulŭ . . .	761 7	62 3	754.3	754.6	686.5

In lunile de iarnă presiunea a fostŭ multŭ inferióră mijlocilorŭ generale. Februarie e avutŭ barometrulŭ cu 6 milimetri maĭ scoborîtŭ. In perióda Augustŭ-Novembre presiunea a fostŭ din contra maĭ ridicată. În fine, perióda Martie-Aprilie a avutŭ o presiune fórte apropiată de mijlociile generale.

Cea maĭ înaltă presiune a avutŭ locŭ la 28 Novembre, când baromentrulŭ s'a urcatŭ la 781.6 la Sulina, 775.0 la Bucurescĭ și 700 0 la Sinaia. Cea maĭ coborîtă presiune a fostŭ în ḑiua de 4 Februarie, când amŭ avutŭ respectivŭ 744.9, 735.3 și 666.9. Cea maĭ mare variațiune a avutŭ deci locŭ la Bucurescĭ, 39.7 milimetri.

Cutremurele de pămîntŭ aŭ fostŭ relativŭ abundente. Amŭ avutŭ 4: la 12 Ianuarie, la 14 Octobre, la 11 și 15 Novembre. Celŭ din Octobre a fostŭ destulŭ de tare; în unele părțĭ panica cuprinsese populațiunea.

După ce amŭ vĕḑutŭ care a fostŭ în generalŭ clima anuluĭ 1892, să căutămŭ acum a caracterisà în parte fie-care lună.

Ianuarie. In prima sa jumĕtate, luna Ianuarie a avutŭ o temperatură moderată. In acestŭ intervalŭ Sulina a avutŭ o singură ḑi de iarnă, la 8; Bucurescĭ 2, la 6 și 7; Sinaia nicĭ una. Acì temperatura maximă a fostŭ 10°.0 la 1; în cele-lalte localitățĭ ea a fostŭ inferióră acesteĭ valorĭ. In ḑilele de 10 și 11, nicĭ chiar temperatura minimă nu-s'a coborîtŭ în generalŭ maĭ jos de zero grade.

A doua jumĕtate a luneĭ a fostŭ frigurósă; temperatura s'a coborîtŭ până la —17°.1 la Bucurescĭ, la —23°.0 la Sulina și —17°.0 la Sinaia. Ultimele sale două ḑile aŭ fostŭ escepționalŭ de căldurόse.

Temperatura —17°.1, ce a avutŭ locŭ la Bucurescĭ în ḑiua de 23, este cea maĭ coborîtă valóre la care termometrulŭ s'a coborîtŭ în anulŭ 1892 în acéstă localitate. In generalŭ, temperatura în luna luĭ Ianuarie, la Bucurescĭ, se cobóră multŭ maĭ jos de acéstă valóre, ajungêndŭ până la — 30° 5 (1888, 4 Ianuarie).

Barometrulŭ a fostŭ cu 5 mm. maĭ coborîtŭ decât valórea normală. Vîntulŭ a suflatŭ destulŭ de tare în zilele de 16, 17, 20, 21, 30 și 31.

In cea d'întâĭ ḑi dintre acestea, vîntulŭ a atinsŭ 15 metri pe secundă.

Aŭ fostŭ maĭ multe ḑile de plóie și zăpadă, însă, contrarŭ părțeĭ centrale a Europeĭ, cantitățile aŭ fostŭ micĭ.

Solulŭ a fostŭ acoperitŭ, la Bucurescĭ, cu unŭ stratŭ subțire de zăpadă, în timpŭ de 23 de ḑile. Sórele a strălucitŭ 64 de ore la Sulina, 83 la Bucurescĭ și 54 la Sinaia.

In ḑiua de 12, la ora 1,30 p. m., s'a simțitŭ unŭ slabŭ cutremurŭ de pămîntŭ.

Februarie. Temperatura ridicată din ultimele două ḑile ale luneĭ precedente s'a continuatŭ în totŭ cursulŭ acesteia. Afară de regiunea muntósă, nicăierĭ aiurea, la mare ca și la câmpie, n'amŭ avutŭ decât o singură ḑi de iarnă în totŭ Februarie, și acésta cu unŭ frigŭ moderatŭ, de óre-ce cea maĭ coborîtă temperatură a termometruluĭ maximum n'a descinsŭ maĭ jos de —2 grade. Cu tóte că termometrulŭ minimum s'a coborîtŭ până la — 9°.0 la Bucurescĭ și

la — 12°.0 la Sinaia, acéstă lună trebue considerată ca excepționalŭ de căldurósă. Chiar la Sinaia nu aŭ fostŭ decât 12 ḍile de iarnă.

In generalŭ, temperatura minimă a luneĭ Februarie se cobóră, la Bucurescĭ, multŭ maĭ jos de — 9°.0. In majoritatea casurilorŭ ea merge până la — 15°.0, deși, în maĭ mulțĭ anĭ, ea s'a coborîtŭ la — 20°.0; ea a atinsŭ — 24°.7 în 1875.

Solulŭ la Bucurescĭ a fostŭ acoperitŭ cu puțină zăpadă în cursŭ de 12 ḍile.

Sórele a strălucitŭ 81 de ore la Sulina, 94 la Bucurescĭ și 83 la Sinaia.

Presiunea atmosferică, cu 4 milimetri maĭ coborîtă decât valórea normală, a fostŭ cea maĭ coborîtă la 2, când a avutŭ următórele valorĭ: 749.3 la Sulina, 735.3 la Bucurescĭ și 666.9 la Sinaia.

Martie. Frigulŭ din cea d'întâĭ decadă a făcutŭ ca temperatura acesteĭ lunĭ să fie cu unŭ gradŭ aprópe maĭ coborîtă decât temperatura sa normală. Termometrulŭ în acéstă decadă s'a coborîtŭ, la Bucurescĭ, până la — 12°.1 în ḍiua de 7, în urma viforuluĭ din ḍiua precedentă; la Sinaia, cea maĭ coborîtă temperatură a fostŭ — 11°.0 la 8, și la Sulina, numaĭ — 6°.3 la 7 și 8.

In ultimele două decade, temperatura a crescutŭ într'unŭ modŭ simțitorŭ, termometrulŭ ajungêndŭ până la 24°,5 la Bucurescĭ în ḍiua de 29. La Sinaia elŭ s'a urcatŭ până la 19°,0 în ḍilele de 29 și 30, pe când la Sulina de abia a ajunsŭ la 15°,3 în ḍiua de 30.

In cea maĭ mare parte din țéră s'a adunatŭ o cantitate abundentă de apă din ploĭ și din zăpadă, maĭ alesŭ în primele ḍile ale primeĭ decade și în ultimele ḍile ale decadeĭ a doua.

La Bucurescĭ s'aŭ recoltatŭ 118 mm. de apă în 12 ḍile. La 17 s'aŭ adunatŭ, în 24 de ore, 41,1 mm.

Timpŭ fórte urîtŭ în ḍilele dela 16 până la 20, când a suflatŭ cu putere vêntulŭ dela NE, ajungêndŭ o iuțélă de 24,6 metri pe secundă.

In cursŭ de 13 ḍile solulŭ a fostŭ acoperitŭ de unŭ stratŭ subțire de zăpadă. La Bucurescĭ zăpada a dispărutŭ la 20.

Barometrulŭ și-a căpĕtatŭ valórea sa normală.

Sórele a strălucitŭ 117 ore la Sulina, 133 la Bucurescĭ și 86 la Sinaia.

Primele fulgere depărtate s'aŭ constatatŭ la Bucurescĭ în séra de 30.

Aprilie. Cu tótă perióda frigurósă cuprindêndŭ dilele dela 7 la 11, în care timpŭ termometrulŭ s'a coborîtŭ până la —1°.0 la Sulina, —3°.6 la Bucurescĭ și până la —9°.0 la Sinaia, temperatura luneĭ Aprilie a fostŭ pretutindenĭ maĭ ridicată decât valórea sa normală.

Cea maĭ mare parte din a doua decadă, și maĭ cu sémă ultima decadă a fostŭ căldurósă; cu tóte acestea termometrulŭ nu s'a urcatŭ așa de sus ca în luna precedentă, căcĭ la Bucurescĭ de abia a atinsŭ 24°.2 la 16 și la 30; la Sinaia s'a opritŭ, ca și în Martie, la 19°.0 în ultima di a luneĭ, iar la Sulina s'a urcatŭ până la 20°.2 la 15.

La Bucurescĭ aŭ fostŭ 4 dile cu înghețŭ parțialŭ, 8 la Sinaia și una singură la Sulina.

In maĭ multe dile cerulŭ a fostŭ cu totulŭ seninŭ. Dilele de 20 și 21 aŭ fostŭ ploióse. In diua de 8 amŭ avutŭ fulgĭ de zăpadă; la 21 viforŭ și plóie la Sinaia.

Vîntŭ puternicŭ dela E la Bucurescĭ, și dela SE la Sulina, a suflatŭ în dilele de 7, 8, 21 și 22. In cea d'întâĭ din aceste dile vîntulŭ a atinsŭ, la Bucurescĭ, o iuțélă de 21.9 m. pe secundă.

La 19, uraganŭ la Sinaia și la Bucurescĭ; fulgere depărtate la 14 și 19 la Sulina și la 27 la Bucurescĭ.

Sórele a strălucitŭ 247 de ore la Sulina, 255 la Bucurescĭ și numaĭ 84 la Sinaia.

Maiŭ. Prea mica cantitate de plóe și temperaturile escesive dela începutulŭ și dela finele luneĭ sunt caracteristica acesteĭ lunĭ.

Dejà la 5 temperatura a atinsŭ 27°.0. Cele treĭ dile d'a rêndulŭ, 5, 6 și 7 sunt primele *dile de vară* ale anuluĭ 1892. Diua de 25, și cele următóre până la finele luneĭ, aŭ fostŭ asemenea dile de vară cu temperatură fórte ridicată.

In ultimele 4 dile ale luneĭ, temperatura a trecutŭ peste 30 de grade, ajungêndŭ chiar la 34°.7, în diua de 30.

O asemenea temperatură se întîlnesce fórte rare-orĭ în clima nóstră, în luna Maiŭ și chiar în Iunie. Dela 1863 și până acum

unŭ singurŭ anŭ, 1867, a avutŭ în luna Maiŭ o temperatură care a întrecutŭ pe aceea a anuluĭ 1892. Ea a fostŭ egală cu 35°.6. Nu scimŭ însă ce gradŭ de certitudine trebue să atribuimŭ acesteĭ cifre.

La Sulina temperatura cea maĭ ridicată a fostŭ 33°.8 la 29, şi la Sinaia 28°.0 la 30. Ambele aceste valorĭ, ca şi cea dela Bucurescĭ, sunt escesivŭ de ridicate pentru luna în care ele aŭ avutŭ locŭ.

La Bucurescĭ amŭ avutŭ 11 ḑile de vară, 5 la Sulina şi 3 la Sinaia.

O scădere bruscă a temperatureĭ a făcutŭ ca, în ḑiua de 23, termometrulŭ să se cobóre, la Bucurescĭ până la 3°.1, şi la Sinaia până la 1°.0. Amŭ avutŭ într'acéstă ḑi, la Bucurescĭ, o diferenţă de 21°.4 între temperaturile estreme; la Sinaia, diferenţa a fostŭ de 19°.0; la Sulina acéstă scădere de temperatură n'a fostŭ simţită.

Deşi timpulŭ a fostŭ fórte oragiosŭ, plóia a fostŭ fórte puţină. La Bucurescĭ amŭ avutŭ 7 ḑile de uraganŭ. La Sinaia uraganulŭ din ḑiua de 9 a fostŭ însoţitŭ de o plóie abundentă cu puţină grindină. Grindina a maĭ căḑutŭ acì şi în nóptea de 31.

Sórele a strălucitŭ 308 ore la Sulina, 285 la Bucurescĭ şi 157 la Sinaia.

Iunie. Luna Iunie a fostŭ fórte ploiósă; din acéstă causă semĕnăturile aŭ suferitŭ multŭ. La Bucurescĭ s'a adunatŭ în 14 ḑile o cantitate de apă îndoită celeĭ normale. La Sinaia cantitaţea a fostŭ încă şi maĭ mare, 215 milimetri, în 21 de ḑile. In Muscelŭ şi Argeşŭ aŭ fostŭ de asemenea ploĭ multe, din a cărorŭ causă apele, debordândŭ din matca lorŭ, aŭ produsŭ inundaţiĭ.

Semĕnăturile aŭ fostŭ inundate în maĭ multe părţĭ. Nivelulŭ Dunăreĭ, fórte înaltŭ în Ungaria, cresce repede şi la noĭ.

In partea occidentală a continentuluĭ, în Belgia, este secetă şi tunetulŭ s'aude fórte rarŭ

La Sulina, plóia a fostŭ forte puţină şi cerulŭ seninŭ. Sórele a strălucitŭ aci 376 ore, pe când la Bucurescĭ nu a strălucitŭ decât 280 ore, şi numaĭ 142 la Sinaia.

Temperatura a fostŭ, în genere, fórte apropiată de valórea normală.

Cea maĭ coborîtă temperatură a avutŭ locŭ în ḑilele de 8 saŭ 9, când termometrulŭ s'a coborîtŭ la Bucurescĭ la 8°.6, și la 5°.0 la Sinaia.

La Sulina temperatura cea maĭ coborîtă n'a fostŭ maĭ mică de 14°.0. Cea maĭ căldurósă ḑi a fostŭ cea dela 25, când termometrulŭ s'a ridicatŭ la 32°.5 la Bucurescĭ, la 31°.2 la Sulina și la 24°.5 la Sinaia.

La Bucurescĭ și la Sulina numĕrulŭ ḑilelorŭ de vară a întrecutŭ 20; la Sinaia nicĭ una.

Fórte multe ḑile cu uragane: 9 la Bucurescĭ, 6 la Sulina și 7 la Sinaia.

In nóptea dela 16 a căḑutŭ grindină la Sinaia. Grindină însoțită de plóie a maĭ căḑutŭ asemenea cu abundență în Muscelŭ, Buzĕŭ și Bacăŭ. Se citéză grindina în mărimea ouluĭ de porumbelŭ.

O mențiune cu totulŭ specială merită uraganulŭ care a avutŭ locŭ la Bucurescĭ în séra de 12 Iunie, de óre-ce s'a vĕḑutŭ în orașŭ unŭ trăsnetŭ globularŭ.

Buletinulŭ de furtună întocmitŭ le Filaretŭ în acea ḑi cuprinde următórele indicațiunĭ:

«Tunetulŭ s'a auḑitŭ dela 9 ore 15 minute séra, timpŭ localŭ, și a ținutŭ nóptea târḑiŭ. Intensitatea tunetelorŭ a fostŭ fórte tare. La 10 ore trăsnetŭ. Plóia a duratŭ dela 9 ore 15 minute până a doua ḑi diminéța la 1 ora 10 minute; iea o intensitate torențială dela 9 ore 15 minute până la 10 ore 40 minute, dândŭ o cantitate de 42 milimetri de apă. Uraganulŭ vine de la S. și merge în spre Nordŭ. In totŭ timpulŭ vîntulŭ a fostŭ slabŭ dela W.»

Buletinulŭ maĭ conține următórele observațiunĭ:

«Spre séră, cerulŭ acoperitŭ cu norĭ de plóe. La 9 ore 15 minute s'a auḑitŭ tare la S. primulŭ tunetŭ. Acesta a fostŭ urmatŭ de tunete și fulgere fórte dese și tarĭ. Plóea, care a debutatŭ odată cu primulŭ fulgerŭ, a duratŭ tótă nóptea cu o mică întrerupere dela 10 ore 11 minute până 11 ore 30 de minute. La orele 10 s'a auḑitŭ unŭ tunetŭ fórte tare, la Zenitŭ. De sigurŭ că a trăsnitŭ în apropiere.»

In legătură cu acestŭ «tunetŭ fórte tare» găsimŭ în *Voința Na-*

țională dela 15 Iunie 1892 și în *L'Indépendance roumaine* de la 16 Iunie relațiunile carĭ urméză:

Voința scrie:

«Alaltăerĭ séră, pe la orele 10, după o detunătură de trăsnetŭ, a picatŭ, în strada Clemențieĭ, pe trotoarulŭ caselorŭ Surorilorŭ de caritate (1), două *globurĭ fulminante.*

«Acestŭ fenomenŭ se întîmplă fórte rarŭ, și de aceea multŭ timpŭ a fostŭ pusŭ la îndoială (2).

«Globurile de o lumină roșietică, ca unŭ fierŭ bine arsŭ, aŭ cădutŭ unulŭ după altulŭ, ușorŭ, linŭ, și s'aŭ învîrtîtŭ câte-va secunde fără nicĭ unŭ sgomotŭ, apoĭ s'aŭ spartŭ cu sgomotŭ, aruncândŭ fășiĭ de lumină albastră și aŭ dispărutŭ fără a lăsà nicĭ o urmă. Diametrulŭ lorŭ nu trecea de 10—15 centimetri, și acésta esplică că esplosia lorŭ nu a causatŭ nicĭ o stricăciune caselorŭ Surorilorŭ de caritate.»

L'Indépendance povestesce:

«In timpulŭ grózniculuĭ uraganŭ de Duminică, s'a produsŭ la Bucurescĭ unŭ fenomenŭ meteorologicŭ totŭ atâtŭ de rarŭ câtŭ și de curiosŭ; voimŭ a vorbì de *globulŭ fulminantŭ* care a fostŭ zăritŭ succesivŭ, și în câte-va secunde, în strada Clemențieĭ, în strada Icóneĭ și în strada Colțeĭ. Superióra surorilorŭ de caritate a fostŭ cea d'întâĭ care a vědutŭ globulŭ de focŭ la înălțimea ferestreĭ sale; după dînsa elŭ avea unŭ diametru de 30 centimetri; în acelașĭ momentŭ dómna Cantacuzino, soția confrateluĭ nostru dela *Voința*, l'a vědutŭ în strada Icóneĭ, atâtŭ de aprópe de dînsa în câtŭ își perdù vederea în timpŭ de o jumětate de oră; în fine, două femeĭ, carĭ se adăpostiseră sub unŭ gangŭ din strada Colțeĭ, aŭ vědutŭ globulŭ cădêndŭ la câțĭ-va pașĭ de refugiulŭ lorŭ și dispărêndŭ într'unŭ canalŭ, unde s'a stinsŭ.»

Uraganulŭ din diua de 12 Iunie a fostŭ cu totulŭ localŭ. Dînsulŭ n'a fostŭ observatŭ decât până la Ploescĭ și Drajna-de-sus, unde a avutŭ o fórte mică intensitate.

(1) In loculŭ de unde incepe strada Colțeĭ.
(2) Sunt învěțațĭ, carĭ și astădĭ nu sunt convinșĭ de existența acestorŭ globurĭ. *S H*

Iulie. Temperatura decadeĭ a doua a fostŭ maĭ ridicată decât a celeĭ d'întâĭ și maĭ alesŭ decât a treia. Mijlocia lunară a fostŭ maĭ coborîtă decât valórea normală. Temperaturile cele maĭ ridicate, carĭ aŭ fostŭ la Bucurescĭ de 33°.8 la 14 și 31°.7 la Sinaia la 1, aŭ fostŭ multŭ maĭ coborîte decât maximele absolute ce aŭ locŭ de obiceiŭ în acéstă lună. Aceste maxime aŭ fostŭ chiar inferióre valorilorŭ obținute în cursulŭ luneĭ Maiŭ. In ḑiua de 3 termometrulŭ s'a coborîtŭ la 12 grade la Sulina, și la 11° la Bucurescĭ; la Sinaia temperatura a ajunsŭ până la 5 grade la 5.

Plóea în maĭ mare cantitate a fostŭ spre mare. Cu ḑiua de 27 Iulie începe o periódă de secetă, care a fostŭ simțită în tótă țéra. Multe ḑile cu uraganŭ.

Aŭ fostŭ 26 ḑile de vară la Bucurescĭ, 24 la Sulina și nicĭ una la Sinaia.

Sórele a strălucitŭ 343 de ore la Sulina, în timpŭ de 29 ḑile; 298 ore la Bucurescĭ, în 31 de ḑile, și 164 de ore la Sinaia, în 24 de ḑile.

Augustŭ. Luna Augustŭ forméză începutulŭ uneĭ perióde fórte călduróse și secetóse, care se prelungesce în cursŭ de treĭ lunĭ.

Cu tóte că în Augustŭ nu amŭ avutŭ, ca altŭ când-va, temperaturĭ escesivŭ de ridicate, și carĭ în unıĭ anĭ mergŭ până la 35° și chiar 40°, totușĭ acéstă lună a fostŭ cu unŭ gradŭ maĭ căldurósă decât temperatura sa normală. Fără de a avé valorĭ escesive, temperaturile se mențin necontenitŭ ridicate, lipsa de plóie împedecândŭ rĕcirea, celŭ puținŭ temporară, a aeruluĭ. Totŭ acesta a fostŭ și caracterulŭ ce l'a presintatŭ luna Augustŭ într'o mare parte a Europeĭ centrale și occidentale, unde a avutŭ locŭ o periódă extraordinarŭ de căldurósă; în unele regiunĭ ale Europeĭ centrale, acéstă periódă a îmbrățișatŭ ḑilele dela 13 până la 25 Augustŭ, și în părțile occidentale ale eĭ numaĭ ḑilele dela 17 la 19.

Temperatura ridicată din cursulŭ acesteĭ lunĭ a cuprinsŭ în Europa o zonă de mică lărgime care s'a întinsŭ dela Occidentŭ spre Orientŭ. Incepêndŭ din Ispania, căldura s'a propagatŭ maĭ întâĭ spre Nordŭ peste Pireneĭ, a străbătutŭ părțile continentale ale Franțeĭ și s'a îndreptatŭ spre Nordŭ Vestŭ în Germania, de unde, înclinân-

du-se maĭ multŭ spre Estŭ, a pĕtrunsŭ în Austria, și puținŭ în România și Rusia. Acéstă încălḑire se pare a nu fi datorită temperatureĭ ridicate care ar fi fostŭ în Sahara, de óre-ce, după cum arată d-lŭ Van Bebber, în Sahara era maĭ multŭ lipsă de căldură.

Ca și în Austria și Ungaria, ḑiua de 18 Augustŭ a fostŭ cea maĭ căldurósă la noĭ; mijlocia sa ḑilnică a fostŭ de 27°.0 la Bucurescĭ, 24°.7 la Sulina și 21°.6 la Sinaia. La Sulina a fostŭ însă ḑiua de 23 o ḑi și maĭ caldă decât cea de la 18. Incă și maĭ căldurósă a fostŭ acì ḑiua de 29 Maiŭ, cu temperatura 25°.6.

Cele maĭ ridicate temperaturĭ aŭ fostŭ: 35°.0 la Bucurescĭ la 18, 32°.1 la Sulina la 23, și 28°.0 la Sinaia la 21. Tóte aceste temperaturĭ sunt inferióre celorŭ din Viena, unde s'a constatatŭ 37°.5, și Budapesta unde a fostŭ 38°.3 totŭ în ḑiua de 18. La Bucurescĭ, tóte ḑilele afară de una, la 4, aŭ fostŭ ḑile de vară. La Sulina 2 n'aŭ fostŭ ḑile de vară, 14 și 15. La Sinaia, numaĭ ḑilele dela 17 până la 24 și cele două dela finele luneĭ aŭ fostŭ ḑile de vară.

Cerulŭ a fostŭ seninŭ; fórte puține sunt ḑilele în carĭ nebulositatea mijlocie a întrecutŭ cifra 5. Sulina se distinge prin gradulŭ de puritate alŭ ceruluĭ. Sórele a stralucitŭ acì 389 ore, 341 la Bucurescĭ și 201 ore la Sinaia.

Plóe fórte puțină și presiunea barometrică puținŭ maĭ ridicată decât valórea normală.

Septembre. Față cu valórea sa normală, temperatura luneĭ Septembre a fostŭ multŭ maĭ ridicată decât cum fusese luna precedentă. Intr'adevĕrŭ, avemŭ pentru Septembre o diferență în plus de 3 grade, pe când temperatura luĭ Augustŭ n'a fostŭ decât cu unŭ gradŭ maĭ ridicată decât normala. Cea maĭ ridicată temperatură o avemŭ la începutulŭ luneĭ, când termometrulŭ s'a urcatŭ la 34°.5 la Bucurescĭ, la 33°.6 la Sulina și la 18°.5 la Sinaia, tóte în ḑiua de 2. Ḑiua cea maĭ rece a fostŭ ultima ḑi a luneĭ, în care termometrulŭ s'a coborîtŭ până la 7°.3 la Bucurescĭ, la 5°.0 la Sinaia și numaĭ la 11°.0 la Sulina. Căldura din cursulŭ ḑilelorŭ și temperatura maĭ scăḑută în cursulŭ nopțilorŭ a datŭ dreptŭ diferență între temperaturile mijlociĭ extreme o cantitate fórte însemnată, 16°.8 la Bucurescĭ; la Sulina și Sinaia acéstă diferență a fostŭ

multŭ maĭ puținŭ simțitóre. La Bucurescĭ temperatura, în ḑiua de 30, a fostŭ cuprinsă între 27°.2 și 7°.3, adecă o variațiune de aprópe 20 grade.

Ca și în luna precedentă, avemŭ de înregistratŭ lipsă aprópe completă de plóe, pe când în partea occidentală a continentuluĭ ea este abondentă. La Sulina și la Bucurescĭ, într'o singură ḑi aŭ căḑutŭ câte-va picăturĭ de plóe. La Sinaia asemenea plóea e puțină; n'aŭ fostŭ acì decât 3 ḑile cu plóe maĭ simțitóre, la 11, 16, 17. Pretutindenĭ roua abondentă; la 13, ceață la Sulina. La Sinaia, în maĭ multe ḑile, ceață pe munțĭ.

Cerulŭ în generalŭ seninŭ, maĭ alesŭ la Sulina. Sórele a strălucitŭ aci 296 de ore, 286 la Bucurescĭ și 179 la Sinaia.

Presiunea atmosferică a fostŭ cu 2 mm. maĭ ridicată decât normala sa.

Octobre. Deși ultimele 4 ḑile ale luĭ Octobre se rĕcise într'unŭ chipŭ simțitorŭ, totușĭ temperatura sa a fostŭ, în mijlocie, cu 2 grade maĭ ridicată decât valórea normală. Maĭ alesŭ prima decadă a fostŭ căldurósă. Temperatura s'a urcatŭ până la 27°.9 la Bucurescĭ, la 25°.8 la Sulina și la 20°.0 la Sinaia.

In Europa centrală și occidentală, luna Octobre a fostŭ frigurósă, norósă și ploiósă; la noĭ, ea a fostŭ căldurósă, maĭ multŭ senină și fórte puținŭ ploiósă, punêndŭ capĕtŭ seceteĭ ce ne bântuià de două lunĭ. Ploile aŭ începutŭ la finele primeĭ decade.

Celŭ d'întâiŭ înghețŭ s'a produsŭ în ḑiua de 28 Octobre la Bucurescĭ și la Sinaia, când a și căḑutŭ bruma pentru prima óră.

La Sulina, temperatura a rĕmasŭ necontenitŭ d'asupra punctuluĭ de topire alŭ ghețeĭ; cea maĭ scăḑută temperatură observată aci a fostŭ 2°.2 în ḑiua de 28, când la Bucurescĭ s'a înregistratŭ — 2°.1 și la Sinaia — 2°.6, carĭ sunt și cele maĭ coborîte temperaturĭ din cursulŭ luneĭ.

Căldurile ridicate dela începutulŭ luneĭ și înghețulŭ dela finele sĕŭ aŭ făcutŭ ca luna Octobre să cuprindă, în acelașĭ timpŭ, unŭ numĕrŭ însemnatŭ de ḑile de vară, 10 la Bucurescĭ, precum și câte-va ḑile cu înghețŭ parțialŭ, 4 la Bucurescĭ, și în celŭ maĭ

mare numĕrŭ de localitățĭ din țéră. La Sulina n'a fostŭ decât o singură ḑi de vară, la 3, și nicĭ una la Sinaia.

Céța îșĭ face regulatŭ aparițiunea; la Bucurescĭ ea a fostŭ constatată în 11 ḑile.

Cerulŭ, maĭ puținŭ seninŭ ca în lunile precedente, și repedea scădere a ḑilelorŭ aŭ făcutŭ ca durata de strălucire a sóreluĭ să se micșoreze într'unŭ modŭ simțitorŭ: 184 ore la Sulina, 210 la Bucurescĭ și 128 la Sinaia.

Amŭ avutŭ două uragane la Sulina și unulŭ la Bucurescĭ la 23. La 21, zăpada îșĭ face aparițiunea pe munțĭ la Sinaia.

Cea maĭ mare parte din țéra de dincóce de Milcovŭ a fostŭ penibilŭ impresionată de cutremurulŭ de pămîntŭ, care a avutŭ locŭ în ḑiua de 14 Octobre. Elŭ s'a simțitŭ la Bucurescĭ la 6 ore 38 minute diminéța, timpŭ localŭ. Intensitatea sa a corespunsŭ celŭ puținŭ graduluĭ 6 din scara de Rossi-Forel.

Direcțiunea sa a fostŭ dela Sudŭ la Nordŭ. Elŭ s'a simțitŭ maĭ putericŭ pe linia Dunăreĭ, dela Sulina și până la Vêrciorova. Intensitatea sa maximă se pare a fi fostŭ în apropiere de Oltenița, unde s'aŭ produsŭ nisce crăpăturĭ în lungulŭ Argeșuluĭ. Spre munțĭ la Sinaia, Câmpulungŭ, Tîrgu-Jiuluĭ, intensitatea a fostŭ fórte mică. In Moldova de abia s'a simțitŭ.

La Ismailŭ (Basarabia), cutremurulŭ a fostŭ simțitŭ (Klossowski); la Constantinopole elŭ a fostŭ «destulŭ de tare» (Coumbary); în Bulgaria a fostŭ simțitŭ în tótă întinderea Principatuluĭ (Watzoff); în Austria, Italia și Grecia n'a fostŭ simțitŭ.

Novembre. Abstracțiune făcêndŭ de timpuria periódă de frigŭ cuprinḑêndŭ ultimile 4 ḑile ale luneĭ precedente și prima ḑi a luneĭ Novembre, putemŭ ḑice că perióda căldurósă, începută cu luna Augustŭ, a continuatŭ până către sfîrșitulŭ decadeĭ a doua din Novembre, când frigulŭ survenitŭ bruscŭ ne-a băgatŭ într'o iérnă într'adevĕrŭ aspră.

Luna Novembre a fostŭ cu 2 până la 3 grade maĭ rece decât temperatura sa normală. In prima sa jumĕtate, termometrulŭ s'a menținutŭ necontenitŭ de asupra luĭ zero grade, ajungêndŭ până la 21°.2 la Bucurescĭ, 20°.5 la Sinaia și 20°.1 la Sulina. Fórte intere-

santŭ este de observatŭ aprópe egalitatea acestorŭ temperaturĭ dela stațiunĭ a cărorŭ altitudine diferă de 860 metri. De remarcatŭ asemenea, variațiunea bruscă a temperatureĭ la Bucurescĭ, dela — 0°,4 în ḑiua de 1, la 21°.2 la 2; maĭ multŭ de 22° într'unŭ intervalŭ maĭ scurtŭ de 24 de ore.

Temperatura ultimelorŭ ḑile a fostŭ escesivŭ de rece; în 4 ḑile termometrulŭ, la Bucurescĭ și la Sinaia, s'a coborîtŭ necontenitŭ sub —10°, și nu s'a ridicatŭ maĭ sus de 0 grade. Cele maĭ coborîte temperaturĭ aŭ fostŭ: — 11°.9 la Sulina în ḑiua de 27, — 14°.8 la Bucurescĭ în ḑiua de 29 (1) și — 28°.0 (fără eróre) la Sinaia în ḑiua de 28. Pretutindenĭ aceste temperaturĭ coborîte aŭ fostŭ însoțite de unŭ timpŭ fórte frumosŭ, cerulŭ cu desĕvêrșire seninŭ. De altmintrelea, esceptândŭ ḑilele dela 5 la 15, în carĭ cerulŭ a fostŭ aprópe neîntreruptŭ acoperitŭ, nebulositatea a fostŭ mică și găsimŭ multe ḑile cu totulŭ senine. Sórele a strălucitŭ 116 ore la Bucurescĭ, 84 la Sulina și 66 la Sinaia.

La Sulina amŭ avutŭ 11 ḑile cu înghețŭ, la Bucurescĭ 16 și la Sinaia 23; dintr'acestea aŭ fostŭ la Sulina 3 ḑile de iarnă saŭ cu înghețŭ totalŭ, 4 la Bucurescĭ și 9 la Sinaia.

Zăpada a începutŭ a cădé la 18, când la Sinaia a fostŭ viforŭ. Solulŭ a fostŭ acoperitŭ cu zăpadă în timpŭ de 9 ḑile la Bucurescĭ, 2 ḑile la Sulina și 12 la Sinaia.

In cea maĭ mare parte din Moldova și în Muntenia maĭ departe de Pitescĭ, zăpada a căḑutŭ cu maĭ multă abundență decât la Bucurescĭ, unde la finele luneĭ stratulŭ de zăpadă avea o grosime de 4 centimetri.

Prima pentadă la Sulina, a doua la Bucurescĭ și la Sinaia aŭ fostŭ ploióse.

La 25, vîntŭ tare la Sinaia, la 26 asemenea la Sulina și Bucurescĭ; aci a atinsŭ o iuțélă de 18 5 metri pe secundă.

---

(1) Forte rare-orĭ se intimplă ca la Bucurescĭ temperatura să se cobore atatŭ de jos in luna Novembre Dela 1863 și până acum, numaĭ in 3 anĭ temperatura s'a coborîtŭ maĭ multŭ decât la — 14° 8 și anume in 1866 și 1867, când am avutŭ — 15°,0 și în 1888, când am avutŭ — 18°,7. Acésta este cea maĭ coborîta temperatură cunoscută la Bucurescĭ în luna Novembre. Afară de aniĭ citațĭ maĭ sus, temperatura s'a maĭ coborîtŭ sub — 10°,0 la Bucurescĭ in aniĭ 1868, 1879, 1884 și 1891 respectivŭ la valorile — 12° 8, — 13° 0, — 11° 0 și — 14° 2.

Presiunea atmosferică a fostŭ cu 4 milimetri maĭ ridicată decât valórea normală. Cea maĭ înaltă presiune a avutŭ locŭ la 28, când a ajunsŭ la 781.6 la Sulina, 775.0 la Bucurescĭ și 700.0 la Sinaia.

La 11 și la 15 Novembre, s'aŭ simțitŭ la Bucurescĭ câte unŭ slabŭ cutremurŭ de pămîntŭ. Acestŭ din urmă a maĭ fostŭ resimțitŭ în Bulgaria și în maĭ multe localitățĭ din Dobrogea și pe lângă Dunăre: Constanța, Ostrovŭ, Oltenița, Giurgiu, Turnu-Măgurele și Zimnicea.

La 24, s'a simțitŭ asemenea unŭ cutremurŭ slabŭ la Caracalŭ.

Decembre. Mijloculŭ acesteĭ lunĭ, cuprindêndŭ a doua decadă și câte două saŭ treĭ ḑile carĭ o precedŭ și o urméză, a avutŭ o temperatură relativŭ dulce; temperaturile minime, puținŭ coborîte sub zero, iar cele maxime, necontenitŭ d'asupra acesteĭ valorĭ. Frigulŭ însoțitŭ de zăpadă din ultimele ḑile ale luneĭ a făcutŭ totușĭ ca temperatura mijlocie lunară să fie cu unu și chiar două grade maĭ coborîtă decât valórea sa normală. Deși ultimele ḑile ale tómneĭ aŭ fostŭ ḑile de iarnă, acum, când suntemŭ în iarnă, ḑilele cu înghețŭ totalŭ, adică ḑilele de iarnă, nu începŭ în modŭ neîntreruptŭ decât la 24.

La Bucurescĭ amŭ avutŭ 8 ḑile de iarnă, 3 la Sulina și 17 la Sinaia. Tóte cele-lalte ḑile aŭ fostŭ cu înghețŭ parțialŭ, afară dela Sulina, unde aŭ fostŭ 3 ḑile fără înghețŭ.

Ḑiua cea maĭ rece a fostŭ la 29, când termometrulŭ s'a coborîtŭ la —17°.6 la Sulina, la —13°.0 la Bucurescĭ și la —18°.0 la Sinaia. De astă dată temperaturile coborîte dela munte și dela mare n'aŭ avutŭ o prea mare influență asupra temperatureĭ regiuneĭ câmpiilorŭ. Să notămŭ acì că cea maĭ coborîtă temperatură ce amŭ avutŭ acum la Bucurescĭ, —13°.0, este multŭ maĭ ridicată decât temperatura cea maĭ coborîtă semnalată în acéstă localitate în aceeașĭ lună, —22°.5, la 1885.

Cerulŭ a fostŭ maĭ multŭ norosŭ; sórele a strălucitŭ 89 ore la Sulina, 94 la Bucurescĭ și 33 la Sinaia.

La Sinaia tunetulŭ s'a auḑitŭ la 21; totŭ acì amŭ avutŭ viforŭ la 3 și dela 16 la 19. In Bucurescĭ, vîntulŭ tare, care a ținutŭ dela 5 la 8, a atinsŭ în acéstă din urmă ḑi o tărie de 22 metri

pe secundă; totŭ aci amŭ avutŭ vîntŭ tare în ḑilele de 19 și 20 și la 24.

In acéstă ḑi, cu viforŭ la Sulina, și în ḑilele următóre a căḑutŭ zăpadă în cea maĭ mare parte din ţéră. La Sulina, solulŭ a fostŭ acoperitŭ cu zăpadă în cursŭ de 11 ḑile, 17 la Bucurescĭ și în tóte ḑilele la Sinaia.

In mijloculŭ luneĭ Decembre, zăpada se întindea dela Leurdenĭ până la Vêrciorova, dela Băicoiŭ până la Predélŭ și dela Adgiudŭ până la capĕtulŭ ţĕreĭ. Numaĭ în partea centrală a sa, dela Adgiudŭ și până la Leurdenĭ, solulŭ era golŭ, fără zăpadă.

In ultimele ḑile ale luĭ Decembre o ninsóre generală abundentă a depusŭ unŭ stratŭ de zăpadă, a căruĭ grosime în unele părţĭ a întrecutŭ unŭ metru. Numaĭ pe alocurea, în spre Brăila, zăpada a fostŭ viscolită; în spre Vêrciorova și în partea de sus a ţĕreĭ, ninsórea a fostŭ liniștită.

In nóptea dela 31 Decembre 1892 spre 1 Ianuarie 1893, o plóie aprópe generală, a făcutŭ ca stratulŭ de zăpadă depusŭ pe solŭ să se topéscă în parte; cu tóte acestea, în ḑiua de 1 Ianuarie zăpada acoperea pretutindenĭ solulŭ. In unele părţĭ însă ea se topise saŭ era așa de puţină, în câtŭ la Unghenĭ, Dorohoiŭ, Botoșanĭ, Iașĭ, Peatra-N., Cotescĭ, Zorlenĭ, Crasna, Creţescĭ, Tutova (gara), Barboșĭ, Sêrbescĭ, Independenţa, transporturile se făceaŭ cu carăle. Pretutindenĭ aiurea ele se făceaŭ numaĭ cu sănile.

In cea maĭ mare parte din localităţĭ grosimea stratuluĭ de zăpadă era de 25 cm., în unele părţĭ însă ea era multŭ maĭ mare. Ast-felŭ la Rosetti (Buzĕŭ), stratulŭ avea 50—60 cm., la Răcarĭ (Doljŭ), la Stâlpenĭ și Câmpu-Lungŭ (Muscelŭ) 60 cm., la Cosmescĭ (Tecuciŭ) 90 cm. și la Cilibia (Buzĕŭ) stratulŭ de zăpadă avea o grosime mijlocie maĭ mare de unŭ metru.

Bucurescĭ, 20 Ianuarie (1 Februarie) 1893.

Anexă. — La pag 88.

TEMPERATURA LUNEI IANUARIE 1893 st. n.

IN

ROMANIA

DE

ST. C. HEPITES
Membru corespondentŭ alŭ Academiei Romane

Luna Ianuarie a fostŭ fórte aspră în tótă ţéra.

Bucurescĭ şi Sulina sunt singurele localităţĭ pentru carĭ avemŭ nisce seriĭ destulŭ de lungĭ de observaţiunĭ, pentru ca să putemŭ compară temperatura luneĭ Ianuarie din anulŭ acesta cu acea a anilorŭ precedenţĭ

Dela 1857, epocă de când a începutŭ a se face în Bucurescĭ observaţiunĭ meteorologice, şi până la 1892, cea maĭ coborîtă mij-a temperatureĭ luneĭ Ianuarie a fostŭ — 10°.2, în 1888. Acéstă temperatură a fostŭ escepţională, de óre-ce în acéstă lungă perióđă de 36 de anĭ, nicĭ odată mijlocia lunară nu se coborîse nicĭ până la — 8°.0. Temperatura normală a luneĭ Ianuarie este — 3°.2 la Bucurescĭ.

In anulŭ 1893, luna Ianuarie a avutŭ, în acéstă localitate, la Filaretŭ, o temperatură mijlocie egală cu — 10°.6 (1), care este inferióră celeĭ maĭ coborîte mijlociĭ cunoscute.

La Sulina, unde observaţiunile meteorologice se facŭ dela 1876, luna Ianuarie a avutŭ în 1880 temperatura mijlocie cea maĭ coborîtă, — 5°.5. Acì, temperatura normală a acesteĭ lunĭ este de — 1°.6.

(1) In oraşŭ, la staţiunea meteorologică, ce avemŭ in strada St. Constantinŭ, temperatura mijlocie a fostŭ — 10°.2. Mijlocia — 10°.2, în 1888, a fostŭ determinată la Ferestrăŭ, unde atuncĭ era instalatŭ Institutulŭ Meteorologicŭ

In 1893, luna Ianuarie la Sulina a avutŭ, ca și la Bucurescĭ, o temperatură mijlocie multŭ maĭ coborîtă decât normala sa; ea a fostŭ egală cu — 6°.7.

Din aceste comparațiunĭ resultă că, atâtŭ în Bucurescĭ câtŭ și la Sulina, temperatura mijlocie a luneĭ Ianuarie a fostŭ, în 1893, maĭ coborîtă decât în toțĭ aniĭ de când se facŭ observațiunĭ în aceste localitățĭ. Dacă pentru cea d'întâĭ localitate, diferența nu a fostŭ decât de 0°.4, pentru a doua, ea a fostŭ multŭ maĭ mare, 1°.2.

Cifrele următóre arată care a fostŭ temperatura mijlocie lunară în șése localitățĭ, alese în regiunĭ și la altitudinĭ diferite:

Sulina, la mare, 2 metri de asupra nivelului măreĭ	— 6°7
Sinaia, la munte 860 » » » »	— 9°.4
Bucurescĭ, la câmpie 80 metri » » »	—10°.6
Caracalŭ, la câmpie 140 metri » » »	- 12°.4
Comăndărescĭ (Botoșanĭ) regiunea colinelorŭ, 60 metri de asupra nivelului măreĭ.	—13°.1
Păncescĭ-Dragomirescĭ, regiunea colinelorŭ, 170 metri de asupra nivelului măreĭ	—15°.1

Regiunea cea maĭ frigurósă a fostŭ deci în districtulŭ Romanŭ. La munte din contră, temperatura a fostŭ relativŭ fórte moderată: cu 1°.2 maĭ caldă decât la Bucurescĭ. La mare ea a fostŭ cu aprópe 4 grade maĭ caldă decât în capitală.

Deși temperaturile maxime ḑilnice s'aŭ urcatŭ câte odată, forte rarŭ, deasupra punctuluĭ de topire alŭ gheţeĭ, mijlociile lorŭ lunare însă aŭ fostŭ pretutindenĭ sub acéstă valóre. In tabela următóre, *Tabela 1*, se arată carĭ aŭ fostŭ, pentru localitățile de maĭ sus, temperaturile maxime și minime mijlociĭ.

In colónele 4 și 7 se arată cantitățile cu carĭ valorile maximelorŭ și minimelorŭ mijlociĭ în anulŭ 1893 aŭ fostŭ inferióre valorilorŭ normale pentru Sulina și Bucurescĭ. Pentru acéstă din urmă localitate, diferențele sunt între 6 grade, iar pentru Sulina ele sunt aprópe egale cu 5 grade.

Tabela 1

LOCALITĂȚĬ	TEMPERATURA					
	Max mijlocie			Min. mijlocie		
	1893	Norm	Dif.	1893	Norm.	Dif.
1	2	3	4	5	6	7
Sulina	—3 6	2.1	5 7	— 9 5	— 5 4	3 9
Sinaia	— 4 5	—	—	— 13 4	—	—
Bucurescĭ . . .	— 6 5	— 0 3	6 2	— 14 7	— 8.0	6 7
Caracalŭ	—7.1	—	—	— 17 1	—	—
Comăndărescĭ. . . .	— 8 4	—	—	— 17 3	—	—
Păncescĭ-Dragomirescĭ .	— 9 8	—	—	- 21 1	—	—

Frigulŭ celŭ maĭ mare a ținutŭ douĕ perióde de câte treĭ ḑile Prima periódă cuprinde ḑilele dela 14 la 16 și a doua cele dela 25 la 27. In următórea tabelă, *Tab. 2*, se arată temperaturile minime pentru fie-care din aceste ḑile în câte-va localități din țéră.

Ḑiua de 15 a fostŭ negreșitŭ cea maĭ frigurósă în maioritatea localitățilorŭ Nu însă în acéstă ḑi s a produsŭ celŭ maĭ mare frigŭ în tóte localitățile. Ast-felŭ la Călimănescĭ, Craiova, Herescĭ și Strehaia, cea maĭ coborîtă temperatură a avutŭ locŭ în ḑiua de 16; la Comăndărescĭ în ḑiua de 9 (—25°.8) și la 14 (—25°.5); la Sulina în ḑiua de 25, deși la 15 termometrulŭ s'a coborîtŭ totŭ cam atâtŭ de jos (—20°.7), în fine la Păncescĭ-Dragomirescĭ celŭ maĭ mare frigŭ a fostŭ în ḑiua de 14.

La Bucurescĭ (Filaretŭ) termometrulŭ s'a coborîtŭ la —28°.0 în ḑiua de 15 (1). In anulŭ 1888, Ianuarie, în acéstă localitate, la Herestrĕŭ, elŭ se coborîse până la —30°.5. Acésta a fostŭ până acum, cea maĭ coborîtă temperatură, ce, cu certitudine, se înregistrase în țéra nóstră.

In maĭ multe localitățĭ dela noĭ temperatura a fostŭ acum multŭ maĭ coborîtă decât cea maĭ jósă temperatură cunoscută la Bucurescĭ. Ast-felŭ la Herescĭ (Ilfovŭ) și la Strehaia (Mehedințĭ) în ḑiua de 16 s'a înregistratŭ, ca și în 1888 la Bucurescĭ, temperatura —30°.5; la Armășescĭ (Ialomița) s'a înregistratŭ —30°.8, —32°.3 la Turnu-

(1) La stațiunea din orașŭ termometrulŭ minimum s'a coborîtŭ numaĭ până la —26°.1.

Măgurele, — 34°.0 la Focșanĭ, — 35°.0 la Păncescĭ-Dragomirescĭ (Romanŭ) și — 35°.6 la Strihareţŭ (Oltŭ.)

Tabela 2.

LOCALITĂȚĬ	TEMPERATURĬ MINIME					
	1-a Periódă			2-a Periódă		
	14	15	16	25	26	27
1	2	3	4	5	6	7
Armășescĭ (Ialomiţa) . .	— 24 2	— 30.8	— 29 6	— 18.3	— 20 0	— 21.0
Brăila	— 18 8	**— 26 0**	— 24 5	— 18.0	— 19 0	— 18 5
Bucurescĭ Filaretŭ . . .	— 25 0	**— 28 0**	— 27.1	— 20.2	— 20 8	— 18.1
» orașŭ	— 23 5	**— 26 1**	— 26 0	— 18 8	— 19 9	— 16 8
Buzeŭ	—	—	—	— 18.8	— 19 8	— 19 5
Călimănescĭ	— 18 1	— 17.7	**— 20 0**	— 15 6	— 15.9	— 13.9
Caracalŭ	— 28 0	**— 29 5**	— 28.2	— 25 7	— 23 5	— 18 5
Comăndărescĭ (Botoșanĭ).	**— 25 5**	— 22 8	— 24 6	— 15 0	— 23 0	— 21.0
Craiova	— 16 0	— 27 4	**— 29 0**	— 23 2	— 20 0	— 20 0
Focșanĭ	— 29.0	**— 34 0**	— 32.0	— 17 0	— 22.0	— 24 5
Giurgiu	— 21.6	— 31.2	**— 31 4**	— 23 0	— 23 7	— 18.2
Herescĭ (Ilfovŭ)	— 24 6	— 29 0	**— 30 5**	— 21 5	— 21.0	— 20 0
Păncescĭ-Dragom (Roman)	**— 35 0**	— 32 5	— 29 8	— 26 6	— 20 8	— 29 0
Roșiorĭ-de-Vede . . .	— 26 8	**— 29 0**	— 20 5	— 25.4	— 25.0	— 11.7
Sinaia	**— 23 0**	— 22.0	— 19.5	— 15 8	— 19.5	**— 24 0**
Strehaia (Mehedinţĭ) .	— 16 0	— 24 3	**— 30 5**	— 26.0	— 21 0	— 24 6
Strihareţŭ (Oltŭ)	— 27 2	**— 35.6**	**— 35 6**	— 21 0	— 19 0	— 18.0
Sulina	— 13.0	**— 20 7**	— 20 4	— 21.0	— 13 4	— 13 3
Turnu-Măgurele	— 21 6	— 31.2	**— 31 4**	— 23 0	— 23 7	— 18 2

Temperatura — 35°.0, înregistrată cu siguranţă la Pancescĭ-Dragomirescĭ în ḑiua de 15 și cea de — 35°.6 observată la Strihareţŭ (Oltŭ) totŭ la 15, sunt acum cele maĭ coborîte temperaturĭ, ce, cu certitudine, aŭ fostŭ înregistrate la noĭ în ţéră.

Pentru a ne da și maĭ bine socotélă de intensitatea friguluĭ și de mersulŭ sĕŭ în luna Ianuarie, dămŭ aci, în *Tab. 3,* mijlocile ḑilnice (1) ale temperatureĭ aeruluĭ în 10 localităţĭ: ***Armășescĭ*** (Ialomiţa), ***Bucurescĭ*** (Filaretŭ), ***Caracal, Comandărescĭ, Focșanĭ, Pancescĭ-Dragomirescĭ, Sinaia, Strihareţŭ, Sulina*** și ***Turnu-Măgurele.***

(1) Temperatura mijlocie a fostŭ dedusă pentru Ianuarie prin ajutorulŭ formuleĭ m = n — 0 095 (n-Min), în care *m* este mijlocia adevĕrată, *n* mijlocia din cele 3 observaţiunĭ reglementare și *Min.* temperatura minimă. Coeficientulŭ 0 095 este dedusŭ cu ajutorulŭ observaţiunilorŭ făcute în maĭ mulţĭ anĭ la Bucurescĭ

Tabela 3.

ḌILE	LOCALITATI										ḌILE
	Armășescĭ	Bucurescĭ	Caracalŭ	Comăndărescĭ	Focșanĭ	Pancescĭ-Dragomirescĭ	Sinaia	Strihareții	Sulina	Turnu-Măgurele	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	0 3	— 1 0	— 2 6	— 4 2	— 0 1	— 4 7	0.3	— 0.8	6 9	— 4 4	1
2	— 2 9	— 3 8	— 5 7	— 7.2	— 3 8	— 9.2	0.1	— 3 6	3 5	— 2 4	2
3	0 8	— 0 7	0 3	— 0 3	— 1 3	— 1.9	2 4	0 4	4.0	0 2	3
4	— 0.4	— 1 0	— 1 1	— 3.0	— 1.0	— 2.4	— 2 7	0.9	2.4	— 1.0	4
5	— 9 6	— 8 6	— 7 0	— 12 1	— 10.6	— 12.0	— 8 4	— 5 4	— 1.7	— 6 8	5
6	— 12 5	— 11 1	— 10 2	— 15.5	— 12 6	— 15 8	— 11 5	— 10 0	— 3 1	— 10 3	6
7	— 9 3	— 8 4	— 10 2	— 17 6	— 11 6	— 18.7	— 8.8	— 9 9	— 4.0	— 9 8	7
8	— 11 9	— 10 8	— 11 7	— 18 8	— 14.9	— 21 4	— 12 8	— 11 1	— 7 7	— 10 3	8
9	— 13 5	— 14 4	— 19 8	— 21 6	— 13 4	— 19 1	— 12 8	— 13 1	— 11 4	— 13 3	9
10	— 11 3	— 16 2	— 23 1	— 12 7	— 15 0	— 14 3	— 15.3	— 19 7	— 9 8	— 19 3	10
11	— 6 4	— 9 9	— 8.0	— 10 8	— 10 9	— 12.0	— 8 3	— 14.1	— 5.0	— 7.0	11
12	— 8 7	— 6.6	— 6 5	— 10 6	— 6 7	— 10 0	— 9 8	— 14.8	— 4 5	— 4 8	12
13	— 19.7	— 9 7	— 8 7	— 13 1	— 8 2	— 16 8	— 13.9	— 11 8	— 9.4	— 7.6	13
14	— 20 7	— 18 8	— 19 8	— 21 8	— 20 3	— 27.4	— 19.1	— 16 3	— 12 4	— 13 6	14
15	— 25 3	— 23 3	— 24 7	— 20 9	— 25 5	— 24 7	— 15 0	— 23 4	— 15 6	— 26 6	15
16	— 21 6	— 19 5	— 23 2	— 19 6	— 21 7	— 22 2	— 12 5	— 22 9	— 7 8	— 24 6	16
17	— 0 8	0 4	— 10 7	— 2 9	— 1 4	— 2.1	— 2.7	— 3.7	3 5	— 4 8	17
18	1 2	0 3	— 0 4	— 6.2	— 1 1	— 3.8	— 1.3	1 5	2.2	1 2	18
19	— 10.0	— 9 1	— 9 1	— 12 0	— 12.2	— 14.7	— 7.7	— 6.1	— 5 3	— 11 2	19
20	— 10 4	— 13 4	— 18 1	— 16 1	— 19 8	— 19 8	— 13 0	— 13 1	— 8 8	— 11 8	20
21	— 10 4	— 18.0	— 20 2	— 11 5	— 20.7	— 22 2	— 12.7	— 18 0	— 11 5	— 18 5	21
22	— 13 8	— 12 8	— 15 7	— 13.3	— 14 8	— 18 0	— 11 4	— 13 5	— 9 0	— 12 3	22
23	— 8 3	— 11 5	— 19 9	— 14.1	— 12 1	— 13.6	— 12 6	— 15 1	— 8 9	— 17 3	23
24	— 16 5	— 16 1	— 18 5	— 12 2	— 13 3	— 18 4	— 14.2	— 13.4	— 11 9	— 13.7	24
25	— 12.7	— 14.1	— 19 2	— 15 0	— 13 1	— 16 5	— 15 8	— 16.0	— 13 2	— 16 2	25
26	— 14.6	— 15 0	— 11 5	— 17 8	— 15 7	— 25.1	— 14 9	— 14 9	— 10 4	— 15 7	26
27	— 14 9	— 13 3	— 12 9	— 14 6	— 15 9	— 18.3	— 11.0	— 14 8	— 9.7	— 9 7	27
28	— 13 2	— 11 8	— 13 0	— 11 3	— 11 9	— 15.6	— 11.6	— 13 1	— 12 7	— 9 4	28
29	— 14 2	— 11.2	— 9 9	— 17 5	— 14 2	— 20 7	— 8 7	— 13.8	— 12 7	— 6 1	29
30	— 10.2	— 11 1	— 12 3	— 18.9	— 12.5	— 16.8	— 5 6	— 13 5	— 10 4	— 8 9	30
31	— 12 1	— 10 2	— 12 4	— 10 6	— 12 2	— 11 9	— 0.7	— 12 2	— 9.7	— 9 4	31
Mijl.	— 10.7	— 10 6	— 12 4	— 13 1	— 11 9	— 15.1	— 9.4	— 11.4	— 6 7	— 10 5	Mijl.

Este fórte interesantŭ de observatŭ, că frigulŭ din ḑilele de 14 și 15 Ianuarie pare a se fi concentratŭ asupra ţĕreĭ nóstre.

Documente maĭ numeróse ne lipsescŭ încă pentru a judecă de întinderea regiuneĭ, în care temperatura a fostŭ așă de scăḑută în Europa; totușĭ acésta resultă fórte clarŭ din comparaţiunea cifrelorŭ din colóna 3 a *Tab. 2*, cu cele următóre, carĭ indică temperatura la 7 ore diminéţa (1), în ţĕrile dela Nordŭ:

Hangö	—25°.6
Helsingfors	—27°.6
Tammerfors	—24°.3
Uleabog	—28°.4
Arhangelsk	—34°.8
St. Petersburg	—31°.8
Moscva	—29°.7
Riga	—28°2
Kiew	—23°.0
Charkov	—21°.3
Odessa	—10°8

La nicĭ una din aceste localităţĭ, din carĭ cea maĭ mare parte se află multŭ la nordulŭ ţĕreĭ nóstre, nu găsimŭ temperaturĭ carĭ să întrécă valorile constatate la noĭ la aceeașĭ epocă. Nicĭ la St. Petersburg, nicĭ în Finlanda, nu avemŭ temperaturĭ așă de scăḑute. Trebue să ne urcămŭ la Hoporando, la nordulŭ golfuluĭ Botnicŭ, saŭ tocmaĭ la Arhanghelŭ, la o latitudine de 64°, pentru a găsi o temperatură care să se apropie de cea constatată la Păncescĭ-Dragomirescĭ și la Strihareţŭ.

In restulŭ Europeĭ, deși frigŭ, temperatura eră totușĭ multŭ superióră valorilorŭ de maĭ sus. Ast-felŭ în Germania de Nordŭ, unde frigulŭ a fostŭ mare, temperatura la Memel, Königsberg, Neufahrwasser, tóte pe Baltica, nu s'a coborîtŭ nicĭ până la —25 grade; în Germania de Sudŭ și în Austria, temperatura, deși rece, a fostŭ însă multŭ maĭ puţinŭ coborîtă ca la noĭ: Berlin —16°, Magdeburg —21°, Hanovra —18°, Viena —15°, Budapesta —14°, Lemberg —13°, Si-

(1) Aceste temperaturĭ diferescŭ negreșitŭ însă puţinŭ de temperaturile minime

biiŭ la granița nóstră —24°. In Francia și Italia, temperaturĭ micĭ și maĭ ridicate.

Causa acesteĭ rĕcirĭ trebue negreșitŭ căutată în distribuțiunea presiuneĭ atmosferice. In tótă țéra, barometrulŭ, cu începere din ḑiua de 10, a crescutŭ până la 17, când o repede cădere a ocasionatŭ o diferență de temperatură, care a întrecutŭ cu multŭ pe cea cunoscută dela 1 la 2 Novembre 1892. La 16 Ianuarie, termometrulŭ se coborîse, la Bucurescĭ, la —27°.1; în ḑiua următóre elŭ s'a urcatŭ la +2°.8, adecă o variațiune de 29°.9 într'o ḑi!

La 14 diminéța, Sibiiulŭ ocupă centrulŭ uneĭ ariĭ de înaltă presiune. Isobara 760 mm. trece prin Sulina, Sofia, Sarajewo, Segedin, Ungvar, Tomopol și Odessa. Bucuresciĭ, unde presiunea redusă la nivelulŭ măreĭ era de 760.7 mm., și întréga țéră, eraŭ decĭ cuprinșĭ în interiorulŭ arieĭ determinată de isobara 760. La Sudŭ-Vestulŭ Europeĭ, precum și la Nordulŭ Suedieĭ, presiunea era puținŭ maĭ mare decât 760 mm. Asupra Danemarceĭ și asupra uneĭ părțĭ din Germania nordică se găsià o arie de mică presiune puținŭ importantă. Isobara 750 mm. trecea aprópe de Chemnitz, Berlin, Copenhaga și Hamburg.

In generalŭ decĭ, asupra celeĭ maĭ marĭ părțĭ din Europa, presiunea atmosferică avea aprópe aceeașĭ valóre.

Afară de unele localitățĭ din Germania, unde vîntulŭ era puținŭ maĭ tare, pretutindenĭ aiurea era calmŭ saŭ unŭ vîntŭ forte slabŭ.

La 15, presiunea crescù multŭ la Nordŭ-Vestulŭ Europeĭ. Acéstă crescere este simțită și la noĭ, maĭ cu sémă dela 15 la 16 la prânzŭ, în care intervalŭ pretutindenĭ barometrulŭ a crescutŭ celŭ puținŭ de 5 mm. Cu dînsa temperatura ajunge la minima sa valóre.

In relațiune cu temperatura scăḑută a luneĭ Ianuarie, nu putemŭ trece cu vederea înghețarea Dunăreĭ.

Intr'o altă lucrare (1) am arĕtatŭ că la Brăila și Galațĭ epoca normală a înghețuluĭ Dunăriĭ este ultima decadă a luneĭ Decembre, și că înghețulŭ are o durată medie de 81 de ḑile. Am arĕtatŭ de

(1) *Epocele înghețuluĭ Dunăriĭ în cursulŭ sĕŭ inferiorŭ și profilulŭ patuluĭ sĕŭ la Brăila*, în *Buletinulŭ Soc. Geogr. Rom.* An. III, 1882, pag 62—79.

asemenea că epoca normală de desghețŭ este ultima decadă din Februarie, și că din 47 anĭ, cuprinḑêndŭ perióda dela 1836 la 1882, în 11 anĭ Dunărea n'a înghețatŭ. In fine, am arĕtatŭ că în iernile 1854—55, 1864—65 și 1873—74, Dunărea a înghețatŭ în câte două rênduri (1).

Inghețulŭ Dunăreĭ este unŭ fenomenŭ complexŭ, de óre-ce depinde, în prima linie, de temperatura ce a precedatŭ momentutŭ de înghețŭ și de temperatura ce a fostŭ în țĕrile traversate de dînsa; în a doua linie, de direcțiunea vîntuluĭ care, împedecândŭ mersulŭ sloiurilorŭ de ghéță, ocasionéză fórte adese-orĭ unŭ înghețŭ timpuriŭ, maĭ alesŭ acolo unde, prin configurațiunea cursuluĭ apeĭ, iuțéla sloiurilorŭ este micșorată.

Ca urmare a friguluĭ intensŭ din ultimele 4 ḑile alŭ luneĭ Novembre, sloiĭ începŭ a curge la *Calafatŭ* chiar la 3 Decembre, rarĭ la începutŭ, fórte deșĭ la 13; de acì s'aŭ răritŭ iarășĭ fórte multŭ din causa temperatureĭ relativŭ ridicate, dela finele decadeĭ întâia a luĭ Decembre, așà în câtŭ la 18 Dunărea se limpeḑise cu totulŭ și nivelulŭ sĕŭ crescea. La 26, sloiĭ începŭ din noŭ a curge. La 8 Ianuarie 1893 iuțéla lorŭ este fórte mică; la 11 după prânzŭ ghéța s'a opritŭ. Trecerea la Vidinŭ cu cărutele a începutŭ la 23 Ianuarie.

La *Bechetŭ*, *Corabia*, *Turnu-Măgurele*, *Zimnicea*, *Giurgiu* și *Oltenița* ghéța s'a opritŭ asemenea la 11. Pretutindenĭ transporturile se facŭ pe ghéță.

La *Călărașĭ* și la *Ostrovŭ* oprirea sloiurilorŭ și prin urmare înghețulŭ Dunăreĭ a avutŭ dejà locŭ la 6 Ianuarie, și la 7 la Cernavoda; transporturile pe ghiață aŭ începutŭ dela 10.

Unŭ corespondentŭ din *Hîrșova* ne scrie următórele la 30 Ianuarie st. n.: «Dunărea se află înghețată peste totŭ, afară de unŭ singurŭ ochiŭ ce se vede în partea de sus a portuluĭ, în apropiere de cotulŭ Dunăreĭ, unde curentulŭ apeĭ este prea tare și unde în timpulŭ vereĭ se vĕdŭ anafóre. Mulțĭ anĭ aŭ trecutŭ de când în fața portuluĭ apa n'a înghețatŭ, din causă că sloiĭ se oprescŭ în

(1) Imĭ propunŭ a reface calculele, considerândŭ întréga periodă dela 1836 la 1893.

partea de sus a portuluĭ la colțulŭ ce face Dunărea. In portŭ, Dunărea înghéță numaĭ în iernĭ grele de totŭ, adecă atuncĭ când apa póte îngheța *din seninŭ*. In anulŭ acesta Dunărea a înghețatŭ la 2 Ianuarie, oprindu-se sloiĭ, iar în fața portuluĭ înghețulŭ s'a făcutŭ din seninŭ. Grosimea gheţeĭ, fără zapadă, este în mediŭ de 40 c.m.; la malŭ ea este și maĭ grósă. Transporturile de greutate se facŭ nu numaĭ în curmezișŭ ci chiarŭ și în lungulŭ Dunăreĭ. Circulația între Hîrșova și Cernavoda se face pe Dunăre.»

La *Braila*, *Galațĭ* și *Isaccea*; sloiĭ aŭ începutŭ a curge la 26 Decembre, și la 30 Dunărea s'aŭ opritŭ. Transporturile pe ghiață aŭ începutŭ a se face la 4 Ianuarie, când, în urma crivĕțuluĭ turbatŭ și a geruluĭ până la —15° și —20°, Dunărea a înghețatŭ la o adîncime considerabilă, așà că de atuncĭ comunicațiile și transportulŭ pesceluĭ din baltă se facŭ pe ghéță.

La *Tulcea* ghéța s'a opritŭ dela 28 Decembre; la 30 și 31, pietoniĭ circulaŭ pe dînsa. Plóea caldă dela 1 Ianuarie făcêndŭ periculóse aceste circulațiunĭ, ele aŭ fostŭ interḑise până când, în urma geruluĭ dela 8 și 9 Ianuarie, ghéța întărindu-se, circulația a reînceputŭ și a continuatŭ până la 17 Ianuarie. Din causa vîntuluĭ caldŭ ce suflà în acea ḑi, stratulŭ de zăpadă ce acoperià ghiața s'a topitŭ, și dînsa a fostŭ inundată. Insă în séra aceleiașĭ ḑile, temperatura coborîndu-se, apa provenită din topirea gheţeĭ a înghețatŭ și a formatŭ cu ghéța de maĭ înainte unŭ stratŭ de 40 c.m., destulŭ de resistentŭ pentru a suportà greutățĭ însemnate.

La *Turnu-Severinŭ*, sloiĭ aŭ începutŭ a se oprì la 15 Ianuarie, formândŭ o singură massă dela gura Topolnițeĭ, până maĭ sus de Severinŭ, în dreptulŭ scheleĭ Cladova; ghéța permite trecerea pietonilorŭ. La gura Topolnițeĭ, de unde s'a începutŭ oprirea gheţeĭ, și până în dreptulŭ poduluĭ luĭ Traianŭ sunt formațĭ munțĭ de ghéță de 20 și 30 metri înalțĭ (1). La 17, producêndu-se o rupere a gheţeĭ, maĭ multe vase carĭ fuseseră prinse de dînsa, aŭ fostŭ tîrîte, suferindŭ pagube însemnate. La 22, la o temperatură coborîtă și sub acțiunea unuĭ vîntŭ violentŭ de la Vestŭ, ghéța s'a

(1) Geniulŭ a trebuitŭ să distrugă prin dinamită grămeḑile de ghéță.

opritŭ din noŭ în fața Severinuluĭ până aprópe de Porțile de ferŭ. Comunicațiunea cu Serbia se face pe ghéță.

Din cele arĕtate maĭ sus resultă că înghețulŭ Dunăreĭ s'a efectuatŭ, maĭ pretutindenĭ, în cursulŭ primeĭ decade a luneĭ Ianuarie; epoca normală la care înghețulŭ are locŭ, fiindŭ la Brăila, după cum amŭ spusŭ, ultima decadă din Decembre.

Sub acestŭ raportŭ decĭ, iarna 1892—93 presintă caracterulŭ uneĭ iernĭ ordinare. Causa este, după cum amŭ vĕḑutŭ, temperatura relativŭ dulce dela mijloculŭ luneĭ Decembre. Acésta nu împedecă totușĭ, ca luna Ianuarie 1893 să fie cea maĭ frigurósă din câte aŭ fostŭ, cu siguranță, înregistrate la noĭ în țéră.

Bucurescĭ, 2 Februarie 1893.

Anexă. — La pag. 94.

CONGRESULŬ GEOLOGICŬ UNIVERSALŬ

CE SE VA ȚINE

IN LUNA IUNIE SAŬ IULIE 1893

CU OCASIUNEA EXPOSITIUNEI UNIVERSALE DELA CHICAGO

COMUNICARE DE

GR. ȘTEFANESCU
Membru alŭ Academiei Române.

Domnilorŭ Colegĭ,

Am primitŭ o invitare din Chicago, ca să ieaŭ parte la unŭ Congresŭ universalŭ de geologie, care se va ține la finele luneĭ luĭ Iunie saŭ la începutulŭ luĭ Iulie anulŭ curentŭ la Chicago, cu ocasiunea exposițiuneĭ universale, care se face în acestŭ orașŭ pentru centenarulŭ de patru sute de anĭ alŭ descopereriĭ Americeĭ.

Geologiĭ americanĭ aŭ făcutŭ colegului d-vóstre distinsa onóre de a-lŭ pune printre membriĭ Comitetuluĭ organisatorŭ alŭ acestuĭ Congresŭ, cu titlulŭ de profesorŭ la Universitatea din Bucurescĭ și de directorŭ alŭ *Serviciuluĭ geologicŭ* alŭ Românieĭ, serviciŭ care, grație unorŭ împrejurărĭ nenorocite, nu maĭ există. Sciţĭ cu toțiĭ carĭ aŭ fostŭ mobilele nemărturisite, carĭ aŭ făcutŭ pe Camera dela 1889 ca să-lŭ desființeze; nu este trebuință să vi-le memorezŭ. Motivulŭ aparentŭ însă a fostŭ că acestŭ serviciŭ, ne fiindŭ înființatŭ printr'o lege, să se desființeze, și se obligà guvernulŭ să vie

cu unŭ proiectŭ de lege organisatorŭ care să așeze pe base solide acestŭ serviciŭ.

Aprópe patru anĭ aŭ trecutŭ de atuncĭ și unŭ asemenea proiectŭ încă nu s'a votatŭ, și ast-felŭ patru anĭ s'aŭ perdutŭ pentru cercetările geologice, cu patru anĭ s'a întârḑiatŭ cunóscerea avuțiilorŭ nóstre naturale, și maĭ pre sus de tóte nu ne-amŭ pututŭ ține de cuvîntulŭ datŭ învĕțaților străinĭ, către carĭ Statulŭ se angajase a le procurà materialulŭ geologicŭ relativŭ la România, materialŭ necesarŭ la confecționarea chărțiĭ geologice a Europeĭ, hotărîtă de Congresulŭ geologicŭ din 1881, pentru a se reconstruì din noŭ. Dar nu despre acésta am să vĕ vorbescŭ acum, deși ațĭ avé, din nenorocire, multe de aflatŭ în acéstă privință, ci despre importanța Congresuluĭ geologicŭ din Chicago.

Acestŭ Congresŭ nu este, ca tóte cele-lalte Congrese geologice, numaĭ purŭ sciințificŭ, elŭ este sciințificŭ, practicŭ și economicŭ în acelașĭ timpŭ, așà cum sciŭ Americaniĭ să tracteze cestiunile. Vĕ vețĭ convinge despre acésta, după subiectele înscrise în programŭ pentru a fi tractate în acestŭ Congresŭ.

Aceste cestiunĭ sunt în numĕrŭ de 32 și anume cele următóre:

1. Istoria generală și evoluțiunea, precum și starea presentă și tendințele sciințelorŭ geologice.
2. Istoria și evoluțiunea geologieĭ americane.
3. Starea și tendințele sciințeĭ geologice în America.
4. Societățile geologice în statele moderne.
5. Genesa depositelorŭ.
6. Genesa petrelorŭ prețióse.
7. Descompunerile și transformările mineralelorŭ.
8. Orizónele nerĕsturnate.
9 Existența unuĭ sub-stratŭ plasticŭ.
10. Permanența continentelorŭ.
11. Originea faliilorŭ rĕsturnate.
12. Climele geologice.
13. Ghețariĭ ca agentŭ în erosiune.
14. Metóde chimice pentru a descoperì cantitățĭ minime de metale în rocele cristaline.
15. Geologia cărbunilorŭ și cantitatea lorŭ.
16. Relațiunile societăților de statŭ cu Geologia economică.

17. Combustibilele fosile.
18. Fertilisărĭ şi solurĭ.
19. Corosive şi colorĭ.
20. Calităţile materialelorŭ pentru construcţiunĭ.
21. Principiile de nomenclatură în paleontologie.
22. Mijlócele pentru distribuirea geografică în timpiĭ geologicĭ.
23. Teoria evoluţiuneĭ în vedere cu cunoscinţele nóstre actuale despre prima faună.
24. Filogenia claselorŭ vertebratelorŭ.
25. Filogenia claselorŭ moluscelorŭ.
26. Filogenia în regnulŭ vegetalŭ.
27. Charte geologice şi ilustraţiunĭ.
28. Museurile de geologie.
29. Cooperarea internaţională pentru literatura geologică.
30. Cursurile de geologie în şcólele publice, colegiĭ şi Universităţĭ.
31. Legile după carĭ rîurile aluviale şi-aŭ construitŭ albiile (văile)
32. Mijloculŭ pentru a calculà aluviunile rîurilorŭ lăsate de inundaţiunile întîmplătóre şi pentru a le face folositóre popórelorŭ carĭ locuescŭ pe dînsele.

După cum vedeţĭ, Domnilorŭ Colegĭ, Congresulŭ geologicŭ din Chicago este unicŭ în felulŭ sĕŭ şi de cea maĭ mare importanţă din tóte punctele de vedere, şi am credutŭ că este bine a vi-lŭ face şi d-vóstre cunoscutŭ.

Anexă — La pagina 136.

ROMÂNII DIN ASIA-MICĂ

RELAȚIUNE DE CĂLĂTORIE

DE

T. T. BURADA
Membru corespondentŭ alŭ Academieĭ Române.

Domnule Președinte,

Ca resultatŭ alŭ cercetărilorŭ mele făcute despre Româniĭ din Asia, pentru carĭ Academia mi-a venitŭ în ajutorŭ cu suma de 400 leĭ, am onóre a vĕ espune următórele:

Incă de pe când mĕ aflamŭ călătorindŭ prin Grecia, pe la anulŭ 1882, întîmplându-mi-se a mĕ întîlnì în Atena cu maĭ mulțĭ locuitorĭ românĭ din Misolonghi și de prin maĭ multe sate românescĭ din provincia Acarnania, am aflatŭ dela eĭ, că se află mulțĭ Românĭ în Asia-mică, la pólele munteluĭ Olimpŭ, în apropiere de orașulŭ Brusa. Despre aceĭ Românĭ, cu totulŭ necunoscuțĭ până acum, eĭ mi-aŭ datŭ multe și prețióse deslușirĭ.

Intorcêndu-mĕ în țéră am totŭ cercetatŭ despre aflarea lorŭ în acele părțĭ, și din spusele luĭ Nicola Gaki Cociŭ, românŭ macedonénŭ din Vlaho-Clisura, locuindŭ în Iașĭ, care fusese la muntele Olimpŭ și avusese ocasiune a cunósce mulțĭ ciobanĭ românĭ, ce eraŭ acolo cu oile, precum și din informațiunile luate atâtŭ dela d-lŭ Alexandru Pădénu câtŭ și dela d-lŭ Constantinŭ Pădénu, care locuesce în Brusa încă de pe la 1848, n'am maĭ statŭ la îndoială despre aflarea Românilorŭ în Asia, și așà, pe la finele luneĭ Aprilie 1892, m'am și pornitŭ către eĭ.

Ajunsŭ în Brusa, am făcutŭ cunoscință cu Gheorghe Moraru, Ro-

mânŭ din orașulŭ Malacasi din Tesalia, și cu Arghirŭ Costea, Românŭ macedonénŭ din Vlaho-Clisura. Dela aceștia am aflatŭ că acolo în Bitinia, la pólele munteluĭ Olimpŭ, nu departe de Brusa, se aflaŭ mulțĭ *Armânĭ* (Românĭ) venițĭ din Macedonia, trecêndŭ Dardanelele pe la Cenak-kalè, cea maĭ mare parte ciobanĭ, avênd oĭ cu miile. Așà eraŭ Costea ciobanulŭ care avea 10.000 oĭ, Gușu Gheorghe asemene, iar alțiĭ numěraŭ până la 15.000 oĭ și maĭ multe încă. Oile le duceaŭ la văraticŭ în muntele Olimpŭ, iar la ernaticŭ pe șesurile din spre orașele Muhalicĭ și Panderma, acestŭ din urmă portŭ pe marea de Marmara; întreprindeaŭ mare comerțŭ cu brânza ce o făceaŭ numită *Vlah-peinir* (1), care era fórte căutată, nu numaĭ în Brusa și în alte orașe din Bitinia, ci și în Constantinopole; maĭ făceaŭ și vestitulŭ cașcavalŭ numıtŭ *Cașer-peinir* (2), și purtaŭ mare negoțŭ cu lână, mieĭ și berbecĭ, desfăcêndu-ĭ în cele patru sate dela pólele munteluĭ Olimpŭ: *Deirmenlî Kîzîc, Fidia Kîzîc, Giumanlî Kîzîc* și *Hamanlî Kîzîc;* dar acum, de vre-o ḑece anĭ, nu se maĭ vědŭ prin munte, căcĭ năvălise acolo mulțĭ ciobanĭ *Albanezĭ Turcĭ,* cu ciracĭ *Cerchezĭ* și *Lazĭ* venițĭ de pe la Erzerum, și după cererea acestora la împěrăție, ca să nu fie și alte popóre de altă lege prin locurile unde sunt și eĭ, aŭ fostŭ nevoițĭ să părăséscă muntele în urma uneĭ Iradele împěrătescĭ, retrăgêndu-se uniĭ în locurile de unde venise, iar alțiĭ în satele așà numite ale *Pisticoșilorŭ,* aĭ cărorŭ locuitorĭ eraŭ de aceeașĭ lege ca și ciobaniĭ isgonițĭ. Cercetându-ĭ că ce însémnă *Pisticos,* eĭ mi-aŭ spusŭ că însémnă *credinciosŭ,* de la cuvîntulŭ grecescŭ πίστις (credință), fiind-că eĭ, deși strămutațĭ în țéră mahometană, și-aŭ păstratŭ legea, portulŭ și obiceiurile strămoșescĭ, din locurile de unde aŭ venitŭ, neamestecându-se cu alte némurĭ; eĭ mi-aŭ maĭ spusŭ că vestmintele *Pisticoșilorŭ* séměnă cu ale locuitorilorŭ românĭ din Macedonia, că în limba lorŭ se află multe cuvinte macedo-românescĭ, și că satele unde locuescŭ sunt în numěrŭ de nouě și anume: *Bașchioĭ* saŭ *Vurlati, Ekisge* saŭ *Aĭnati, Huruda* saŭ *Caragiova, Ceatalaghîl* saŭ *Constantinati, Caracogia* saŭ *Idia, Camărtati* saŭ *Aghia Kiriaki, Subașaghîl*

(1) Brânză românéscă *Peinir* în limba turcéscă însémnă brânză.

(2) Dela cuvîntulŭ *cașare,* care la Românĭ din Epirŭ însémnă *stână,* adecă *brânză de stână.*

și *Subasi* saŭ *Piladacĭ, Serian* și *Kirmikir,* avêndŭ în totulŭ peste 5000 locuitorĭ.

După tóte aceste informărĭ, m'am pornitŭ în ḑiua de 10 Maiŭ 1892 în satele *Pisticoșilorŭ,* și i-am cercetatŭ despre traiulŭ, obiceiurile și datinele ce aŭ la diferite împrejurărĭ ale vieţeĭ lorŭ; am trecutŭ apoĭ cu cercetările mele și în orășelele *Muhalicĭ, Kirmasti Kasaba* și *Panderma,* portŭ pe marea de Marmara, nu departe de ruinele anticuluĭ orașŭ *Kizic.*

In orașulŭ Panderma m'am opritŭ cu cercetările mele, fiind-că din tóte informaţiunile luate am pututŭ constatà că Româniĭ nu s'aŭ întinsŭ maĭ departe cu locuinţa decât până aicĭ.

Terminândŭ decĭ explorările mele în Bitinia despre Româniĭ de acolo, conchidŭ din cele vĕḑute că: Româniĭ carĭ se aflaŭ în muntele Olimpŭ, nu credŭ să fie fostŭ alţiĭ decât actualiĭ Românĭ macedonenĭ, ce se transportaŭ maĭ înainte până în Asia pentru nevoile turmelorŭ lorŭ, carĭ, în urma Iradeleĭ împĕrătescĭ, parte s'aŭ întorsŭ în Macedonia, parte aŭ rĕmasŭ prin satele *Pisticoșilorŭ,* după cum amŭ vĕḑutŭ.

In ceea ce privesce însă pe locuitoriĭ din cele nouĕ sate așà numite ale *Pisticoșilorŭ,* cercetândŭ cu de amĕnuntulŭ îmbrăcămintea, obiceiurile și limba lorŭ, am aflatŭ că:

Toţĭ locuitoriĭ *Pisticoșĭ* sunt de acelașĭ némŭ și, cu tóte că vorbescŭ grecesce, nu se numescŭ între dînșiĭ *Grecĭ,* ci *Pisticoșĭ,* și privescŭ cu ochĭ rĕĭ pe ceĭ ce-ĭ numescŭ Grecĭ.

Imbrăcămintea lorŭ se deosebesce de a celor-lalţĭ locuitorĭ grecĭ; atâtŭ bărbaţiĭ câtŭ și femeile pórtă opincĭ ce se numescŭ *ţeruhĭ.* In cele-lalte sate, ce nu sunt ale Pisticoșilorŭ, se numescŭ *cerulia* și *patapia.* Totŭ *ţeruhĭ* se numescŭ opincile de către Româniĭ macedonenĭ.

Pisticoșiĭ pórtă *calţe,* unŭ soiŭ de încălţăminte de lână ca călţuniĭ, făcute de lână scărmănată de către femeile lorŭ, cu unŭ peptene ce se numesce *lănaria.* In cele-lalte sate, ce nu sunt ale Pisticoșilorŭ, locuitoriĭ nu pórtă *calţe.*

Femeile și fetele pórtă pe capŭ unŭ tulpanŭ, ce se numesce *măndilă* și se légă pe sub fălcĭ. Acestŭ tulpanŭ, totŭ *măndilă* se numesce de femeile Românilorŭ din Epirŭ, și cu elŭ se légă totŭ pe

sub fălcĭ, în timpŭ ce în alte sate, ce nu sunt ale Pisticoşilorŭ, nu se légă pe sub fălcĭ ci în jurulŭ frunţeĭ, făcêndŭ nodulŭ dinapoia capuluĭ.

Femeile şi fetele Pisticoşilorŭ aŭ unŭ vestmîntŭ scurtŭ, numitŭ *giamadane*. Românceле din Epirŭ şi Tesalia, precum şi cele din Macedonia, pórtă şi ele acestŭ vestmîntŭ şi-lŭ numescŭ totŭ *giamadane*.

Nevestele şi fetele în satele Pisticoşilorŭ pórtă pe capŭ *curuna*, care nu e altŭ-ceva decât unŭ fesŭ împodobitŭ cu diferite panglice colorate, cu soiurĭ de cusăturĭ cu firŭ şi cu mulţime de monete de metalŭ. Asemenea *curună* se pórtă şi astădĭ de femeile române ale Farşeroţilorŭ, carĭ o numescŭ totŭ *curună*, şi ea nu se află în alte sate decât în ale Pisticoşilorŭ.

Atâtŭ femeile bĕtrâne câtŭ şi tinere pórtă unŭ cojocelŭ de piele de mielŭ, scurtŭ şi fără mânecĭ, numitŭ *guna*. Acestŭ vestmîntŭ se pórtă şi de Româncele din Epirŭ, şi nu se află decât în satele Pisticoşilorŭ.

Fetele micuţe pórtă unŭ straiŭ numitŭ *anterĕŭ*. Asemenea *anterĕŭ* se află şi la Româniĭ din Epirŭ.

Nevestele şi fetele Pisticoşilorŭ pórtă rochie numită *fustane*, şi pe deasupra o pestelcă numită *mbrostela*, lucrată de ele şi împodobită cu felurĭ de cusăturĭ pe margine. Aceste vestminte aŭ acelaşĭ nume şi la Româncele din Macedonia. In afară de satele Pisticoşilorŭ, femeile nu pórtă nicĭ *fustane*, nicĭ *mbrostela*, ci numaĭ şalvarĭ cu fundulŭ fórte largŭ.

Fetele pórtă de ordinarŭ brîŭ îngustŭ negru, roşu, verde, ce se numesce *zunari* şi *zuna*. In satele dela muntele Zmolk, în Epirŭ, încingĕtórea femeilorŭ se numesce totŭ *zuna*.

Miresele la Pisticoşĭ punŭ petélă pe capŭ ce se numesce *tel*; şi când se duce nunta la biserică, merge înainte unŭ ciobanŭ care cântă din *gaida* (cimpoiŭ). Acestŭ obiceiŭ există şi la Româniĭ din Macedonia, la Molovişte şi Gopeşĭ; astădĭ însă a începutŭ a se perde.

Ciobaniĭ Pisticoşilorŭ numescŭ fluerulŭ cu care cântă la oĭ, *flueara*, iar cimpoiulŭ *gaida*. Totŭ aşa se numescŭ şi de Româniĭ din Macedonia ambele aceste instrumente. In afară de satele Pisticoşilorŭ, fluera se numesce *caval*, iar gaida *carabuza* şi *tulum*.

In genere, Pisticoșiĭ sunt fórte primitorĭ la gazdă. In casulŭ când bărbațiĭ nu sunt acasă, atuncĭ femeile lorŭ îĭ înlocuescŭ; așà, de ți se întîmplă se nu poposescĭ la hanŭ, ci la casa vre-unuĭ gospodarŭ, atuncĭ femeea Pisticosuluĭ te primesce bucurosŭ, îțĭ iea calulŭ și-lŭ îngrijesce, îțĭ pune masa și-țĭ arată loculŭ unde aĭ să te odihnescĭ. Acéstă ospitalitate intrată în usulŭ poporuluĭ se observă și la femeile Românilorŭ din Macedonia, la Crușova, Magarova și alte localitățĭ. In cele-lalte sate, ce nu sunt ale Pisticoșilorŭ, acésta nu se întîmplă; femeia gospodaruluĭ nicĭ odată nu te va primì în gazdă în lipsa bărbatuluĭ eĭ de acasă.

Pisticoșiĭ aŭ porcĭ pe la casele lorŭ și le mănâncă carnea. Acésta nu se vede în alte sate.

Cele maĭ multe din obiceiurile Pisticoșilorŭ ce se practică la nunțĭ, la înmormîntărĭ și la alte împrejurărĭ ale vieții, precum și danțurile lorŭ, *Hore* și maĭ alesŭ *Sirto*, se aséměnă cu ale Românilorŭ din Macedonia.

Deșì limba Pisticoșilorŭ de astădĭ e cea grecéscă, totușĭ se vede de pe rěmășițele ce ea păstréză din graiulŭ lorŭ celŭ vechiŭ, că acești ómenĭ aŭ vorbitŭ odinióră altă limbă, care se vede a fi fostŭ a Românilorŭ din Macedonia. In afară de cuvintele citate maĭ sus, referitóre la îmbrăcăminte și instrumente de musică, care se vede a fi fostŭ de origine latină, și în orĭ-ce casŭ de ale Românilorŭ macedonenĭ, am maĭ culesŭ încă următórele vorbe, carĭ, deșì în o formă maĭ multŭ sau maĭ puținŭ grecisată, lasă să întrevadă fórte clarŭ originea lorŭ româno-macedonénă, ca: *alunaris* (alunarŭ, luna luĭ Iulie), *tsapi* (sapă), *campos* (câmpŭ), *magulo* (măgură), *buclița* (bucliță, cofăelŭ), *valtos* (baltă), *alisiva* (alisivă, leșie), *babo* (babă), *flambura* (flamburā, stégŭ), *punga* (pungă), *laio* (laiŭ, negru) și altele multe.

Acéstă populațiune din satele Pisticoșilorŭ, a căreia origine este învederatŭ româno-macedonénă, a venitŭ în Asia pe timpulŭ împěratuluĭ Andronicŭ Paleologu (1282—1328). Pachimeres, scriitorulŭ bizantinŭ, în cartea sa «De Andronico Paleologo» (vol. II, lib. I, c. 37) ne dă relațiunĭ despre acéstă împrejurare, în care se vede că Vlahiĭ (Româniĭ) eraŭ unŭ poporŭ nomadŭ, rěspânditŭ în depărtare dela suburbiile Constantinopoleĭ, până la Byzia și dincolo încă,

prin carĭ locurĭ înmulţindu-se peste mĕsură, eraŭ bănuiţĭ ca nu cum-va să se rescóle împreună cu Sciţiĭ, şi pentru ca să înlăture unŭ asemene pericolŭ, împĕratulŭ Andronicŭ i-a strămutatŭ în Asia, trecêndu-ĭ Helespontulŭ. Fiindŭ însă că acea strămutare s'a făcutŭ în timpulŭ ierneĭ, şi totŭ atuncĭ s'a întîmplatŭ o mare mortalitate, neputêndu-se mulţĭ din eĭ a se deprinde cu noua climă, la uniĭ le-a venitŭ în gândŭ de a rescumpĕrà fie-care în parte, cu sume marĭ de banĭ, facultatea de a se întórce în patria lorŭ.

Din spusele luĭ Pachimeres se esplică cele constatate de noĭ în călĕtoria pe care amŭ descris'o.

Intr'adevĕrŭ, este peste putinţă a nu se vedé o origine româno-macedonénă la locuitoriĭ celorŭ nouĕ sate aşà numite ale *Pisticoşilorŭ*, căcĭ maĭ întâĭ eĭ forméză şi astădĭ unŭ grupŭ de ómenĭ cu totulŭ despărţiţĭ de restulŭ populaţiuneĭ încunjurătóre, ceea ce arată învederatŭ că eĭ sunt veniţĭ din alte părţĭ şi împinşĭ prin străinismulŭ lorŭ a ţine împreună şi a se apĕrà de elementele încunjurătóre; apoĭ denumirea aceea de Pisticoşĭ, care denotă o comunitate creştină aşezată într'o ţéră în marea eĭ majoritate păgână; apoĭ portulŭ lorŭ, care este atâtŭ de asemĕnătorŭ cu alŭ Macedonenilorŭ şi care se deosebesce absolutŭ, nu numaĭ de portulŭ Turcilorŭ, ci şi de alŭ Grecilorŭ; şi maĭ multŭ încă, împrejurarea că denumirile hainelorŭ sunt identice cu ale Macedo-Românilorŭ, purtândŭ adese-orĭ numirĭ de origine latină, care *nicĭ într'unŭ casŭ* nu s'ar puté esplicà la o populaţiune de origine grecéscă. Dar rĕmăşiţele de limba macedo-română nu s'aŭ păstratŭ numaĭ alipite de hainele Pisticoşilorŭ, ci şi în câte-va resturĭ, carĭ s'aŭ încuibatŭ în limba pe care aŭ adoptat'o în urmă, cea grecéscă.

Din tóte aceste credemŭ a nu ne înşelà când susţinemŭ că, în cele nouĕ sate ale Pisticoşilorŭ enumerate maĭ sus, populaţiunea întîlnită este de origine română, deşi grecisată, şi că se trage din aceĭ *Vlahĭ*, carĭ aŭ fostŭ strămutaţĭ de împĕratulŭ Andronicŭ pe cósta Asieĭ, neputêndu-se întórce înapoĭ cu toţiĭ din causa lipseĭ de mijlóce a celorŭ ce aŭ rĕmasŭ.

CONCURSURI PENTRU PREMII
1893

INSCIINȚARE

A. Premiĭ pentru cărțĭ publicate.

I. *Premiulŭ Năsturelŭ-Herĕscu,* din seria B, de 4.000 leĭ, se va decerne, în sesiunea generală din anulŭ 1894, uneĭ cărțĭ scrise în limba română, cu conținutŭ de orĭ-ce natură, care se va judecà maĭ meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie până la 31 Decembre 1893.

II. *Premiulŭ Statuluĭ Lazărŭ,* de 5.000 leĭ, se va decerne, în sesiunea generală din anulŭ 1894, uneĭ cărțĭ scrise în limba română, cu conținutŭ sciințificŭ, care se va judecà maĭ meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1892 până la 31 Decembre 1893, saŭ celeĭ maĭ importante invențiunĭ sciințifice făcute dela 1 Ianuarie 1892 până la 31 Decembre 1893.

Notă. — Concurențiĭ la aceste două premiĭ vorŭ bine-voì a trimite la cancelaria Academieĭ Române (Bucurescĭ — Calea Victorieĭ No. 135) operele lorŭ, carĭ vorŭ fi în condițiunile de timpŭ acì însemnate, în câte 12 exemplare, până la 31 Decembre 1893.

In privința *Premielorŭ Năsturelŭ-Herĕscu* se punŭ în cunoscința publiculuĭ următórele disposițiunĭ din codicilulŭ rĕposatuluĭ între fericire C. Năsturelŭ-Herĕscu:

«In totŭ anulŭ Societatea Academică Română va avé a premià, din veniturile fonduluĭ *Năsturelŭ,* o carte tipărită originală, în limba română,

care se va socotì de către Societate ca cea maĭ bună publicaţiune apărută în cursulŭ anuluĭ, însă aceste premiĭ vorŭ fi de două speciĭ:

«1. În treĭ anĭ consecutivĭ, d'a rêndulŭ, se va decerne câte unŭ premiŭ de patru miĭ leĭ noĭ, No. 4.000 L. n. *minimum*, la cea maĭ bună carte apărută în cursulŭ anuluĭ expiratŭ.

«2. Iară în alŭ patrulea anŭ se va decerne unŭ premiŭ fixŭ de leĭ 12.000, carele se va numì «*Marele Premiŭ Năsturelŭ*», opereĭ care va fi judecată ca publicaţiunea de căpetenie ce va fi apărutŭ în cursulŭ celorŭ patru anĭ precedenţĭ. Acestŭ premiŭ nu se va puté decerne uneĭ lucrărĭ, care va fi obţinutŭ dejà unulŭ din premiele anuale, decât defalcândŭ dintr'însulŭ valórea premiuluĭ precedentŭ.

«Operele, ce se vorŭ recompensà cu acéstă a doua serie de premiĭ, vorŭ tractà cu preferinţă despre materiile următóre:

«*a*) Scrierĭ serióse de istorie şi de sciinţele accesoriĭ ale istorieĭ, preferindu-se cele atingĕtóre de istoria ţĕrilorŭ române;

«*b*) Scrierĭ de religiunea ortodoxă, de morală practică şi de filosofie;

«*c*) Scrierĭ de sciinţe politice şi de economie socială;

«*d*) Tractate originale despre sciinţele esacte;

«*e*) Scrierĭ enciclopedice, precum dicţionare de istorie şi geografie, în carĭ să intre şi istoria şi geografia Românieĭ; dicţionare generale saŭ parţiale de sciinţe esacte, de arte şi meseriĭ, de administraţiune şi jurisprudenţă, şi alte asemenea lucrărĭ utile şi bine întocmite;

«*f*) Cărţĭ didactice de o valóre însemnată ca metodŭ şi ca cuprinsŭ;

«*g*) Dicţionare limbistice în limba românéscă, maĭ alesŭ pentru limbile antice şi orientale, adecă limba latină, elenă, sanscrită, ebraică, arabă, turcă, slavonă veche şi altele;

«*h*) Publicaţiunĭ şi lucrărĭ artistice de o valóre seriósă, adecă relative la artele plastice, architectura, sculptura, pictura, gravura şi chiar opere musicale serióse, pe carĭ aceste tóte Societatea Academică Română le va puté apreţià, atuncĭ când îşĭ va întinde activitatea eĭ şi asupra tuturorŭ materiilorŭ de belle-arte;

«*i*) Scrierĭ de pură literatură română, în prosă şi în versurĭ, precum poeme, drame şi comediĭ serióse, — maĭ alesŭ subiecte naţionale, — şi orĭ-ce alte opere de înaltă literatură. Acestora maĭ cu sémă aşĭ dorì să se acorde *Marele Premiŭ Năsturelŭ*, când vor fi judecate ca avêndŭ unŭ meritŭ cu totulŭ superiorŭ, spre a se da ast-felŭ o încurajare maĭ puternică desvoltăriĭ literatureĭ naţionale.»

La acestea se maĭ adaogă următórele dispoziţiunĭ luate de Societatea Academică:

1. La concursurile acestorŭ premiĭ se potŭ presentà şi opurĭ preînnoite

în nouĕ edițiunĭ, carĭ se vorŭ fi retipăritŭ în cursulŭ anuluĭ de autorĭ în viață.

2. După cuprinderea chiar a testamentuluĭ, traducțiunile din limbĭ străine sunt escluse dela concursŭ; se va face însă escepțiune pentru acele traducțiunĭ de pe opurĭ străine clasice, carĭ:

a) saŭ prin dificultățile învinse ale uneĭ perfecte reproducerĭ în versurĭ românescĭ, vorŭ constitui adevĕrate opurĭ literare ale limbeĭ române;

b) saŭ prin anexarea de elucidărĭ și de note sciințifice, cu totulŭ propriĭ traducĕtoruluĭ, își vorŭ fi însușitŭ meritele unorŭ lucrărĭ originale în limba română.

3. Cărțile premiate de Academia Română din alte fondurĭ ale sale saŭ cele tipărite din inițiativa și cu spesele eĭ nu potŭ intrà la concursŭ pentru premiele Năsturelŭ din seria B.

4. Premiele Năsturelŭ din seria B se potŭ acordà nu numaĭ unorŭ opurĭ complete, ci și părțiĭ unuĭ opŭ tipăritŭ în cursulŭ anuluĭ, cu condițiune însă ca acéstă parte să fie de valórea și de întinderea unuĭ volumŭ, și nu de ale uneĭ simple făscióre (minimum 400 pag. formatŭ in-8° garmond)

5. Premiarea uneĭ părțĭ a unuĭ opŭ la unŭ concursŭ anualŭ nu împedecă premiarea uneĭ alte părțĭ a aceluiașĭ opŭ la unŭ concursŭ posteriorŭ.

6. Opurile anonime și pseudonime vorŭ puté fi admise la concursulŭ cărțilorŭ tipărite, iar autoriĭ lorŭ, spre a primì premiele acordate, vorŭ trebuì să justifice proprietatea lorŭ.

III. *Premiulŭ Hagi-Vasile*, de 5.000 leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anulŭ 1894, uneĭ cărțĭ scrise în limba română și publicată în timpulŭ dela 1 Ianuarie 1888 până la 31 Decembre 1893, alŭ căreia cuprinsŭ va fi:

Istoria comerciuluĭ la Românĭ, saŭ *starea actuală a comerciuluĭ în România*, saŭ *studiĭ asupra legislațiuniĭ comerciale în Statulŭ românŭ*, saŭ *orĭ-ce alte subiecte privitóre la comerciulŭ românŭ.*

Terminulŭ presentăreĭ cărțilorŭ, în 6 exemplare, pentru concursŭ va fi până la 31 Decembre 1893.

IV. *Premiulŭ Statuluĭ Eliade-Rădulescu*, de 5.000 leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anulŭ 1895, uneĭ cărțĭ scrise în limba română, cu conținutŭ literarŭ, care se va judecà maĭ meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1893 până la 31 Decembre 1894.

V. *Premiulŭ Asociațiuniĭ Craiovene pentru desvoltarea învĕțămîntuluĭ publicŭ*, în sumă de leĭ 1.500, se va decerne în sesiunea generală din 1895, cele maĭ bune cărțĭ didactice în limba română dintre cele tipărite dela 1 Ianuarie 1892 până la 31 Decembre 1894.

Terminulŭ depuneriĭ la cancelaria Academieĭ, în 6 exemplare, a cărțilorŭ propuse pentru concursŭ este până la 31 Decembre 1894.

VI. *Marele Premiŭ Năsturelŭ-Herĕscu*, din seria B, în sumă de 12.000 leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anulŭ 1897, uneĭ cărțĭ scrise în limba română, cu conținutŭ de orĭ-ce natură, care se va judecà maĭ meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1893 până la 31 Decembre 1896.

B. Premiĭ pentru lucrărĭ presentate în manuscriptŭ cu subiecte date.

VII. *Premiulŭ Statuluĭ Eliade-Rădulescu*, de 5.000 leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anulŭ 1894, cele maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiectŭ:

Studiŭ asupra basmelorŭ române în comparațiune cu legendele antice clasice și în legătură cu ale popórelorŭ învecinate și ale tuturorŭ popórelorŭ romanice.

Terminulŭ presentăriĭ manuscriptelorŭ la concursŭ va fi până la 1 Septembre 1893.

VIII. *Premiulŭ Alexandru Bodescu*, de 1.500 leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anulŭ 1894, cele maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiectŭ:

Istoria teatruluĭ în România.

Terminulŭ presentăriĭ manuscriptelorŭ la concursŭ va fi până la 1 Septembre 1893.

IX. *Premiulŭ Statuluĭ Lazărŭ*, de 5.000 leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anulŭ 1895, cele maĭ bune lucrărĭ în limba română asupra următoruluĭ subiectŭ:

Igiena țĕranuluĭ românŭ. Locuința, încălțămintea și îmbrăcămintea. Alimentațiunea în diferite regiunĭ ale țĕreĭ și în diferite timpurĭ ale anuluĭ.

Terminulŭ presentăriĭ manuscriptelorŭ la concursŭ va fi până la 1 Septembre 1894.

X. *Premiulŭ G. San-Marin*, în sumă de 2.000 leĭ, se va decerne, în sesiunea generală din anulŭ 1895, celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrisă în limba română asupra următoruluĭ subiectŭ:

Considerațiunĭ asupra comerciuluĭ Românieĭ cu țĕrile străine atâtŭ la Orientŭ câtŭ și la Occidentŭ, începêndŭ cu seculolŭ alŭ XVI-lea până la anulŭ 1860.

Terminulŭ presentăriĭ manuscriptelorŭ la concursŭ va fi până la 1 Septembre 1894.

XI. *Premiulŭ Neuschotz*, de 2.000 leĭ, se va decerne în sesiunea generală din 1895, celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiectŭ:

Compendiŭ istoricŭ asupra desvoltăreĭ industriale la Românĭ până în 1875.

Terminulŭ presentăriĭ manuscriptelorŭ la concursŭ va fi până la 1 Septembre 1894.

XII. *Premiulŭ Alexandru Iónŭ Cuza*, de 10.000 leĭ, dimpreună cu procentele acesteĭ sume până la acordarea premiuluĭ, se va decerne în sesiunea generală din anulŭ **1896,** celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiectŭ:

Istoria Românilorŭ dela Aurelianŭ până la fundarea Principatelorŭ.

Terminulŭ presentăriĭ manuscriptelorŭ la concursŭ va fi până la 1 Septembre 1894.

XIII. *Premiulŭ Alexandru Iónŭ Cuza*, de 6.000 leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anulŭ 1896, celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiectŭ:

Psichologia și metafisica poporuluĭ românŭ după literatura populară.

Terminulŭ presentăriĭ manuscriptelorŭ la concursŭ va fi până la 1 Septembre 1895.

XIV. *Premiulŭ Statuluĭ Eliade-Rădulescu,* de 5.000 leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anulŭ 1896, celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiectŭ:

Botanica populară română din punctulŭ de vedere alŭ credințelorŭ, datinelorŭ și literatureĭ populare, avêndu-se în vedere adunarea câtŭ se póte maĭ bogată a materialuluĭ.

Terminulŭ presentăriĭ manuscriptelorŭ la concursŭ va fi până la 1 Septembre 1895.

XV. *Premiulŭ Statuluĭ Lazărŭ,* de 5.000 leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anulŭ 1897, celeĭ maĭ bune lucrărĭ în limba română asupra următoruluĭ subiectŭ:

Studiulŭ vinurilorŭ din România din punctulŭ de vedere economicŭ și alŭ composițiuniĭ lorŭ chimice.

Manuscriptulŭ va trebuì să cuprindă materie pentru circa 300 pagine de tiparŭ in-8° *garmond.*

Terminulŭ presentăriĭ manuscriptelorŭ la concursŭ va fi până la 1 Septembre 1896.

Notă. — Manuscriptele lucrărilorŭ puse la concursurile premielorŭ de sub N-riĭ VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII, XIV și XV se vorŭ presentà anonime, purtândŭ o devisă, care va fi reprodusă pe unŭ plicŭ sigilatŭ, cuprinḑêndŭ numele concurentuluĭ.

Academia își reservă dreptulŭ de a tipărì în publicațiunile sale lucrările ce se vorŭ premià.

Premiele se vorŭ da autorilorŭ numaĭ după tipărirea lucrărilorŭ premiate.

Concurențiĭ sunt obligațĭ a arĕtà tot-deauna în scrisŭ pentru care anume premiŭ presintă lucrările la concursŭ.

PERSONALULŬ

ACADEMIEI ROMANE

LA 1 APRILIE 1893.

MEMBRIĬ ACADEMIEĬ

I. SECȚIUNEA LITERARĂ.

1.	D.	**Caragiani** *Ioanŭ,*	numitŭ	la	22	Aprilie	1866
	»	**Chițu** *Gheorghe,*	alesŭ	»	27	Iunie	1879
	»	**Hasdeŭ** *Bogdanŭ P.,*	»	»	13	Septembre	1877
	»	**Maiorescu** *Titu,*	numitŭ	»	20	Iulie	1867
5.	»	**Naum** *Antonŭ,*	alesŭ	»	11	Martie	1893
	»	**Negruzzi** *Iacobŭ C.,*	»	»	26	»	1881
	»	**Ollănescu** *Dimitrie C.,*	»	»	11	»	1893
	»	**Quintescu** *Nicolae,*	»	»	14	Septembre	1877
	»	**Romanŭ** *Alexandru,*	numitŭ	»	22	Aprilie	1866
10.	»	**Sbiera** *Ioanŭ*	»	»	11	Iunie	»
	»	**Tocilescu** *Gr. G.,*	alesŭ	»	22	Martie	1890
	»	**Vulcanŭ** *Iosifŭ,*	»	»	30	»	1891

II. SECȚIUNEA ISTORICĂ.

1.	D.	**Babeșiŭ** *Vincențiŭ,*	numitŭ	la	22	Aprilie	1866
	»	**Barițiŭ** *Gheorghe,*	»	»	»	»	»
	»	**Ionescu** *Nicolae,*	»	»	2	Iunie	1867
	»	**Kalinderu** *Ioanŭ,*	alesŭ	»	13	Martie	1893
5.	»	**Maniu** *Vasile,*	»	»	12	Septembre	1876
	»	**Marianŭ** *Simeonŭ Fl.,*	»	»	26	Martie	1881
	»	**Marienescu** *At. M.,*	»	»	»	»	»
	»	**Odobescu** *Alexandru,*	»	»	10	Septembre	1870

	D.	**Papadopol-Calimachŭ** *A.,*	alesŭ	la 12	Septembre	1876
10.	»	**Sturdza** *Dimitrie A.,*	»	» 15	»	1871
	»	**Urechiă** *Vasile A.,*	numitŭ	» 22	Aprilie	1866
	»	**Xenopol** *Alexandru D.,*	alesŭ	» 11	Martie	1893

III. ȘECȚIUNEA ȘCIINȚIFICĂ.

1.	D.	**Aurelianŭ** *Petre S.,*	alesŭ	la 9	Septembre	1871
	»	**Babeș** *Dr. Victorŭ,*	»	» 11	Martie	1893
	»	**Brândză** *Dr. Dimitrie,*	»	» 30	Iunie	1879
	»	**Fălcoianu** *Ștefanŭ,*	»	» 13	Septembre	1876
5.	»	**Felix** *Dr. Iacobŭ,*	»	» 30	Iunie	1879
	»	**Ghica** *Ion,*	»	» 13	Augustŭ	1874
	»	**Haret** *Spiru,*	»	» 31	Martie	1892
	»	**Kretzulescu** *Nicolae,*	»	» 9	Septembre	1871
	»	**Poni** *Petre,*	»	» 30	Iunie	1879
10.	»	**Porcius** *Florianŭ,*	»	» 10	Martie	1882
	»	**Ștefănescu** *Grigorie,*	»	» 12	Septembre	1876
	»	**Teclu** *Nicolae,*	»	» 2	Iulie	1879

MEMBRIĬ ACADEMIEĬ ROMÂNE DECEDAȚĬ

1. **Alecsandri** (Vasile). — Numitŭ cu decretulŭ No. 892 din 2 Iunie 1867.— Decedatŭ la 22 Augustŭ 1890.

Bacaloglo (Emanoilŭ). — Alesŭ la 29 Iunie 1879.— Decedatŭ la 30 Augustŭ 1891.

Cipariu (Timoteiŭ).—Numitŭ cu decretulŭ No. 698 din 22 Aprilie 1866.— Decedatŭ la 22 Augustŭ (3 Septembre) 1887.

Cobălcescu (Grigorie) — Alesŭ la 29 Martie 1886. — Decedatŭ la 21 Maiŭ 1892.

5. **Cozacovicĭ** (Dimitrie). — Numitŭ cu decretulŭ No. 698 din 22 Aprilie 1866. — Decedatŭ la 21 Augustŭ 1868.

Dimitrovicĭ (Ambrosiŭ). — Numitŭ cu decretulŭ No. 698 din 22 Aprilie 1866. — Decedatŭ la 3 (15) Iulie 1866.

Eliade-Rădulescu (Ioanŭ). — Numitŭ cu decretulŭ No. 829 din 2 Iunie 1867. — Decedatŭ la 27 Aprilie 1872.

Fĕtu (Dr. Anastasie). — Alesŭ la 11 Septembre 1871. — Decedatŭ la 3 (15) Martie 1886.

Fontaninu (Gheorghe M.). — Alesŭ la 10 Septembre 1870. — Decedatŭ la 24 Aprilie 1886.

10. **Hasdeŭ** (Alexandru). — Numitŭ cu decretulŭ No. 698 din 22 Aprilie 1866 — Alesŭ membru onorarŭ la 12 Septembre 1870. — Decedatŭ la 9 Novembre 1872.

Hodoșiu (Iosifŭ). — Numitŭ cu decretulŭ No. 698 din 22 Aprilie 1866. — Decedatŭ la 28 Novembre 1880.

Hurmuzaki (Alexandru). — Numitŭ cu decretulŭ No. 697 din 22 Aprilie 1866 — Decedatŭ la 8 Martie 1871.

Hurmuzaki (Eudoxiŭ). — Alesŭ la 2 Augustŭ 1872. — Decedatŭ la 29 Ianuarie (10 Februarie) 1874.

Kogălniceanu (Michailŭ) — Alesŭ la 16 Septembre 1868. — Decedatŭ la 20 Iunie 1891.

15. **Laurianŭ** (Augustŭ Treboniŭ). — Numitŭ cu decretulŭ No. 829 din 2 Iunie 1867. — Decedatŭ la 25 Februarie 1881.

Massimŭ (Ioanŭ C.). — Numitŭ cu decretulŭ No. 829 din 2 Iunie 1867. — Decedatŭ la 2 Iunie 1877.

Melchisedec (Episcopŭ). — Alesŭ la 10 Septembre 1870. — Decedatŭ la 16 Maiŭ 1892.

Mocioni (Andreiŭ). — Numitŭ cu decretulŭ No. 698 din 22 Aprilie 1866. — Alesŭ membru onorarŭ la 12 Septembre 1870. — Decedatŭ la 23 Aprilie (5 Maiŭ) 1880.

Munteanu (Gavrilŭ). — Numitŭ cu decretulŭ No. 698 din 22 Aprilie 1866. — Decedatŭ la 17 (29) Decembre 1869.

20. **Negruzzi** (Constantinŭ). — Numitŭ cu decretulŭ No. 829 din 2 Iunie 1867. — Decedatŭ la 25 Augustŭ 1868.

Papiŭ-Ilarianu (Alexandru). — Alesŭ la 16 Septembre 1868. — Decedatŭ la 11 (23) Octobre 1878.

Poenaru (Petre). — Alesŭ la 10 Septembre 1870. — Decedatŭ la 2 Octobre 1875.

Rosetti (Constantinŭ A.). — Numitŭ cu decretulŭ No. 829 din 2 Iunie 1867. — Decedatŭ la 8 Aprilie 1885.

Sion (Gheorghe). — Alesŭ la 16 Septembre 1868. — Decedatŭ la 1 Octobre 1892.

25. **Stamati** (Constantinŭ). — Numitŭ cu decretulŭ No. 698 din 22 Aprilie 1866. — Decedatŭ la 26 Maiŭ 1876.

Străjescu (Ioanŭ). — Numitŭ cu decretulŭ No. 698 din 22 Aprilie 1866. — Demisionatŭ şi alesŭ membru onorarŭ la 12 Septembre 1870. — Decedatŭ la 4 Octobre 1873.

Vasiciu (Dr. Paulŭ). — Alesŭ la 2 Iulie 1879. — Decedatŭ la 20 Iunie (2 Iulie) 1881.

MEMBRI ONORARĬ

M. S. CAROL I. *Regele Româniеĭ.*

Protectorŭ alŭ Academieĭ Române

Preşedinte onorarŭ

(15 Septembre 1878)

M. S. ELISABETA, *Regina Româniеĭ* (Carmen Sylva)

(30 Martie 1881)

A. S. R. FERDINAND, *Principe alŭ Româniеĭ.*

(15 Martie 1890)

A. S. R VICTOR EMANUEL DE SAVOIA

Principe regalŭ alŭ Italieĭ.

(6 Martie 1890)

5. D. **Ascoli,** *Graz. Isaia* (Milanŭ)—Alesŭ la 13 Septembre 1877.
» **Avril,** *Baron Adolphe d'* (Paris).—Alesŭ la 7 Septembre 1871.
» **Baillon,** *H.* (Paris).—Alesŭ la 28 Martie 1887.
» **Bataillard,** *Paulŭ* (Paris).—Alesŭ la 30 Augustŭ 1872.
» **Bock,** *Dr. Franciscŭ* (Aix-la-Chapelle).—Alesŭ la 9 Septembre 1871.
10. » **Câmpeanu,** *Petre* (Miclăuşenĭ).—Alesŭ la 10 Septembre 1871.
» **Capellini,** *Cav. Ioanŭ* (Bolonia).—Alesŭ la 7 Septembre 1871.
» **Fröhner,** *Wilh lm* (Paris).—Alesŭ la 9 Septembre 1871.
» **Gonata,** *Ştefanŭ* (Basarabia).—Alesŭ la 12 Septembre 1870.
» **Grădiştênu,** *Petre* (Bucurescĭ).—Alesŭ la 2 Aprilie 1883.
15. » **Grant-Duff,** *M. E.* (Madras, India).—Alesŭ la 12 Septembre 1875.
» **Hurmuzaki,** *Nicolae* (Cernăuţĭ).—Alesŭ la 2 Aprilie 1883.
» **Iosifŭ Naniescu,** *I. P. S. S. Mitrop. Mold.* (Iaşĭ).—Alesŭ la 16 Aprilie 1888.
» **Mommsen,** *Teodorŭ* (Berlin).—Alesŭ la 3 Iulie 1879.
» **Müller,** *Max* (Oxford).—Alesŭ la 12 Septembre 1875.
20. » **Petruszewicz,** *A. S.* (Lemberg).—Alesŭ la 22 Martie 1890.
» **Picot,** *Emile* (Paris).—Alesŭ la 31 Maiŭ 1879.
» **Popea,** *Nicolae,* Episcopŭ (Caransebeşŭ).—Alesŭ la 13 Septembre 1877.
» **Puşcariu,** *Ioanŭ* (Branŭ).—Alesŭ la 13 Septembre 1877.

D. **Rosetti,** *Teodorŭ* (Bucurescĭ).—Alesŭ la 26 Martie 1891.
25. » **Schuhardt,** *Hugo* (Graz).—Alesŭ la 13 Septembre 1877.
» **Silași,** *Dr. Grigorie* (Clușŭ).—Alesŭ la 13 Septembre 1877.
» **Stanley of Alderley,** *Lord Henry* (Londra).—Alesŭ la 7 Septembre 1871.
» **Steenstrup,** *Iapetus* (Copenhaga).—Alesŭ la 12 Septembre 1870.
» **Suruceanu,** *Ioanŭ Cassianŭ* (Chișinăŭ).—Alesŭ la 11 Aprilie 1888.
30. » **Tobler,** *Adolf* (Berlin).—Alesŭ la 30 Augustŭ 1875.
» **Torma,** *Carolŭ* (Budapesta).—Alesŭ la 22 Martie 1882.

MEMBRI ONORARĬ DECEDAȚĬ

1. **Adrianŭ** (Generalŭ Gheorghe).—Alesŭ la 13 Septembre 1875.—Decedatŭ la 15 Octobre 1889.

Biondelli (Bernardino).—Alesŭ la 7 Septembre 1871.—Decedatŭ la 11 Iulie st. n. 1886.

Bosianu (Constantinŭ).—Alesŭ la 30 Iunie 1879.—Decedatŭ la 21 Martie 1882.

Brătianu (Ioanŭ C.)—Alesŭ la 19 Martie 1885.—Decedatŭ la 4 Maiŭ 1891.

5. **Cecchetti** (Bartolomeŭ).—Alesŭ la 22 Martie 1890.—Decedatŭ la 16 Martie st. n. 1890.

Chasles (Philarète).—Alesŭ la 9 Septembre 1871.—Decedatŭ la 18 Iulie 1873.

Cihac (Alexandru).—Alesŭ la 30 Augustŭ 1872.—Decedatŭ la 29 Iulie (10 Augustŭ) 1887.

Cihac (Dr. Iacobŭ).—Alesŭ la 30 Augustŭ 1872.—Decedatŭ la 29 Novembre st. n. 1888.

Crețianu (Gheorghe).—Alesŭ la 22 Martie 1882.—Decedatŭ la 6 Augustŭ 1887.

10. **Cuciureanu** (Dr. Gheorghe).—Alesŭ la 10 Septembre 1871.—Decedatŭ la 10 (22) Ianuarie 1886.

Desjardins (Ernest).—Alesŭ la 9 Septembre 1871.—Decedatŭ la 21 Octobre st. n. 1886.

Diefenbach (Lorenz). — Alesŭ la 15 Aprilie 1880.—Decedatŭ la 28 Martie st. n. 1883.

Diez (Frederic). — Alesŭ la 30 Augustŭ 1872. — Decedatŭ la 29 Maiŭ st. n. 1876.

Egger (Emilŭ). — Alesŭ la 7 Septembre 1871. — Decedatŭ la 30 Augustŭ st. n. 1885.

15. **Grădișténu** (Grigorie). — Alesŭ la 30 Iunie 1879. — Decedatŭ la 28 Februarie 1892.

Haynald (Cardinal Ludovic). — Alesŭ la 2 Aprilie 1883. — Decedatŭ la 4 (16) Iulie 1891.

Ioanidŭ (Gheorghe). — Alesŭ la 10 Septembre 1871. — Decedatŭ la 27 Decembre 1888.

Ionescu (Ioanŭ). — Alesŭ la 1 Aprilie 1884. — Decedatŭ la 17 Decembre 1891.

Kotzebue (Wilhelm de). — Alesŭ la 1 Aprilie 1884. — Decedatŭ la 24 Octobre 1887.

20. **Kretzulescu** (Constantinŭ). — Alesŭ la 10 Septembre 1871 — Decedatŭ la 20 Martie 1884.

Lasteyrie (Comite Ferdinand de). — Alesŭ la 9 Septembre 1871. — Decedatŭ la 14 Maiŭ 1879.

Lepsius (Richard). — Alesŭ la 30 Augustŭ 1875. — Decedatŭ la 10 Iulie 1884.

Linas (Charles de). — Alesŭ la 9 Septembre 1871. — Decedatŭ la 14 (26) Aprilie 1887.

Longperrier (Adrien de). — Alesŭ la 7 Septembre 1871. — Decedatŭ la 14 Ianuarie 1882.

25. **Mangiuca** (Simeonŭ). — Alesŭ la 22 Martie 1890. — Decedatŭ la 22 Novembre 1890.

Miklosich (Dr. Franz de). — Alesŭ la 15 Aprilie 1880. — Decedatŭ la 7 (19) Martie 1891.

Monlau (Filipŭ). — Alesŭ la 12 Septembre 1870. — Decedatŭ la 16 Februarie 1871.

Mureșianu (Iacobŭ). — Alesŭ la 17 Septembre 1877. — Decedatŭ la 17 (29) Septembre 1887.

Polizu (Dr. Gheorghe A.). — Alesŭ la 10 Septembre 1871. — Decedatŭ la 18 Octobre 1886.

30. **Quinet** (Edgar) — Alesŭ la 15 Septembre 1869. — Decedatŭ la 27 Martie 1875.

Sella (Quintino) — Alesŭ la 2 Aprilie 1883. — Decedatŭ la 15 Martie 1884.

Șiaguna (Mitropolitulŭ Andreiŭ). — Alesŭ la 7 Septembre 1871. — Decedatŭ la 16 Iunie 1873.

Szabo (Dr. Iosifŭ). — Alesŭ la 30 Augustŭ 1872. — Decedatŭ la 15 Decembre 1874.

Ubicini (A.). – Alesŭ la 9 Septembre 1871. — Decedatŭ la 15 (27) Octobre 1884.

35 **Uvaroff** (Alexis S). — Alesŭ la 9 Septembre 1871. — Decedatŭ la Februarie 1885.

Vegezzi-Ruscalla (G.). — Alesŭ la 15 Septembre 1869. — Decedatŭ la 29 Decembre st. n. 1885.

White (Sir Wiliam A) — Alesŭ la 17 Martie 1885. — Decedatŭ la 16 (28) Decembre 1892.

MEMBRII CORESPONDENȚI

I. Pentru Secțiunea Literară.

Românĭ.

1. D. **Bengescu,** *Gheorghe* (Bruxelles). —Alesŭ la 2 Aprilie 1883.
» **Bianu,** *Ioanŭ* (Bucurescĭ). — Alesŭ la 25 Martie 1887.
» **Boiu,** *Zaharia* (Sibiiŭ).— Alesŭ la 13 Septembre 1877.
» **Burada,** *Teodorŭ T.* (Iașĭ).—Alesŭ la 25 Martie 1887.
5. » **Densușianu,** *Aronŭ* (Iașĭ).—Alesŭ la 13 Septembre 1877.
» **Esarcu,** *Constantinŭ* (Roma).—Alesŭ la 1 Aprilie 1884.
» **Gane,** *Nicolae* (Iașĭ).— Alesŭ la 23 Martie 1882.
» **Ionnescu-Gion,** *G. I.* (Bucurescĭ).—Alesŭ la 1 Aprilie 1889.
» **Laurianŭ,** *D. Aug.* (Bucurescĭ). — Alesŭ la 13 Septembre 1877
10. » **Mărgăritŭ,** *Apostolŭ* (Bitolia). — Alesŭ la 3 Aprilie 1889.
» **Speranția,** *Teodorŭ D.* (Bucurescĭ). — Alesŭ la 30 Martie 1891.
» **Vêrgolicĭ,** *Ștefanŭ* (Iașĭ) — Alesŭ la 25 Martie 1887.
» —Locŭ vacantŭ.
» » »
15. » » »

Străinĭ

1. D. **Jarník,** *Dr. Ioanŭ Urban* (Praga). — Alesŭ la 28 Maiŭ 1879.
» **Lecomte du Nouy,** *A.* (Bucurescĭ). — Alesŭ la 25 Martie 1887.
» **Rosny,** *Léon de* (Paris). — Alesŭ la 13 Septembre 1877.
» **Schrader,** *Otto* (Jena). —Alesŭ la 30 Martie 1891.
5. » **Weigand,** *Dr. Gustav* (Lipsca). — Alesŭ la 31 Martie 1892.

II. Pentru Secțiunea Istorică.

Românĭ

1. D. **Bogdan,** *Ioanŭ* (Bucurescĭ). — Alesŭ la 31 Martie 1892.
» **Broșteanu,** *Petre* (Reșița).— Alesŭ la 1 Aprilie 1889.
» **Codrescu,** *Teodorŭ* (Iașĭ). — Alesŭ la 2 Aprilie 1886.

D. **Densușianu,** *Nicolae* (Bucurescĭ). — Alesŭ la 6 Aprilie 1880.
5. » **Erbicénu,** *Constantinŭ* (Bucurescĭ). — Alesŭ la 20 Martie 1890.
» **Goldiș,** *Ioanŭ* (Aradŭ). — Alesŭ la 22 Martie 1882.
» **Moldovanu,** *Ioanŭ M.*, (Blașŭ). — Alesŭ la 7 Septembre 1871.
» **Onciul,** *Dr. Dimitrie* (Cernăuțĭ). — Alesŭ la 1 Aprilie 1889.
» **Slavicĭ,** *Ioanŭ* (Bucurescĭ). — Alesŭ la 22 Martie 1882.
10 » **Suțu,** *Michailŭ* (Bucurescĭ). — Alesŭ la 1 Aprilie 1884.
» **Vizanti,** *Andreiŭ* (Iașĭ). — Alesŭ la 23 Martie 1882.
— Locŭ vacantŭ.
— » »
— » »
15. — » »

Străinĭ.

1. D. **Ghedeon,** *Emanuel* (Constantinopole). — Alesŭ la 2 Aprilie 1891.
» **Jung,** *Dr. Julius* (Praga). — Alesŭ la 13 Septembre 1877.
» **Kaluzniacki,** *Dr. Emilŭ* (Cernăuțĭ). — Alesŭ la 20 Martie 1890.
» **Legrand,** *Emile* (Paris). — Alesŭ la 13 Septembre 1877.
5. » **Odhner,** *C. T.* (Stockholm). — Alesŭ la 20 Martie 1890.
» **Tamm,** *Traugott* (Kiel). — Alesŭ la 2 Aprilie 1891.

III Pentru Secțiunea Sciințifică.

Românĭ·

1. D. **Assaky,** *Dr. G.* (Bucurescĭ). — Alesŭ la 20 Martie 1890.
» **Climescu,** *C.* (Iașĭ). — Alesŭ la 31 Martie 1892.
» **Cosmovicĭ,** *Leonŭ* (Iașĭ). — Alesŭ la 11 Martie 1893.
» **Culianu,** *N.* (Iașĭ). — Alesŭ la 1 Aprilie 1889.
5. » **Gogu,** *Constantinŭ* (Bucurescĭ). — Alesŭ la 3 Aprilie 1889
» **Hepites,** *Ștefanŭ C.* (Bucurescĭ). — Alesŭ la 15 Aprilie 1880.
» **Istrati,** *Dr. C.* (Bucurescĭ). — Alesŭ la 1 Aprilie 1889.
» **Kalinderu,** *Dr. N.* (Bucurescĭ). — Alesŭ la 20 Martie 1890.
» **Negreanu,** *Dimitrie* (Bucurescĭ). — Alesŭ la 11 Martie 1893.
10. » **Petrescu,** *Dr. Zaharia* (Bucurescĭ). — Alesŭ la 18 Martie 1885.
» **Robescu,** *C. F.* (Bucurescĭ) — Alesŭ la 10 Septembre 1871.
» **Rômniceanu,** *Dr. Gr.* (Bucurescĭ). — Alesŭ la 20 Martie 1890.
» **Saligny,** *Anghelŭ* (Bucurescĭ). — Alesŭ la 31 Martie 1892.
» **Ștefănescu,** *Sabba* (Bucurescĭ). — Alesŭ la 11 Martie 1893.
15. » **Suțu,** *Dr. Alexandru* (Bucurescĭ). — Alesŭ la 11 Aprilie 1888.

Străinĭ:

1. D. **Kanitz,** *Augustŭ* (Cluşŭ). — Alesŭ la 22 Martie 1882.

MEMBRI CORESPONDENŢĬ DECEDAŢĬ

1. **Bamberg** (Dr. Felix). — Alesŭ la 2 Aprilie 1891. — Decedatŭ la 31 Ianuarie (12 Februarie) 1893.

Barcianu (Sava Popovicĭ). — Alesŭ la 15 Septembre 1869. — Decedatŭ la 17 (29) Martie 1879.

Janka (Victorŭ). — Alesŭ la 22 Martie 1882. — Decedatŭ la 9 (21) Augustŭ 1890.

Lambrior (Alexandru). — Alesŭ la 2 Martie 1882. — Decedatŭ la 20 Septembre 1883.

5. **Meşiota** (Ioanŭ). — Alesŭ la 13 Septembre 1877. — Decedatŭ la 19 Ianuarie 1878.

Obedenaru (Dr. Michailŭ G.) — Alesŭ la 10 Septembre 1871. — Decedatŭ la 9 (21) Iulie 1885.

Petrino (Dimitrie). — Alesŭ la 17 Septembre 1877 — Decedatŭ la 29 Aprilie 1878.

Popescu (Ioanŭ). — Alesŭ la 13 Septembre 1877. — Decedatŭ la 3 (15) Martie 1892.

Popŭ (Gavrilŭ). — Alesŭ la 7 Septembre 1871. — Decedatŭ la 27 Maiŭ 1883.

10. **Romanŭ** (Visarionŭ). — Alesŭ la 13 Septembre 1877. — Decedatŭ la 29 Aprilie (11 Maiŭ) 1885.

Schuyler (Eugen). — Alesŭ la 12 Martie 1885. — Decedatŭ la 16 (28) Iulie 1890.

OFICIILE ACADEMIEI ROMÂNE IN ANULŬ 1893—94

A. PERSONALULŬ DELEGAȚIUNIĬ.

Preşedinte alŭ Academieĭ Române. . . . . . . D-lŭ **Barițiŭ** *G.*
Asesorĭ (Vice-Preşedințĭ) din *Secțiunea literară* . « **Negruzzi** *I. C.*
din *Secțiunea Istorică* . « **Urechia** *V. A.*
din *Secțiunea Sciințifică.* « **Brândză** *Dr. D.*
Secretarŭ Generalŭ (pe 7 anĭ, 1891—98) . . . « **Sturdza** *D. A.*

B. PERSONALULŬ SECȚIUNILORŬ.

I. SECȚIUNEA LITERARĂ

Preşedinte . . . . D-lŭ **Maiorescu** *T.* (Bucurescĭ)
Vice-Preşedinte . . . . « **Romanŭ** *Al.* (Budapesta)
Secretarŭ (pe 7 anĭ, 1890—97) . . « **Quintescu** *N.* (Bucurescĭ)

Membri: D-niĭ **Caragiani** *Ioanŭ* (Iașĭ), **Chițu** *Gh.* (Bucurescĭ), **Hasdeŭ** *B. P.* (Bucurescĭ), **Naum** *A.* (Iașĭ), **Negruzzi** *I.* (Bucurescĭ), **Ollănescu** *D. C.* (Bucurescĭ), **Sbiera** *Ioanŭ* (Cernăuțĭ), **Tocilescu** *Gr. G.* (Bucurescĭ), **Vulcanŭ** *Ios.* (Oradea-Mare).

II. SECȚIUNEA ISTORICĂ.

Preşedinte . . . . D lŭ **Urechia** *V. A.* (Bucurescĭ).
Vice-Preşedinte . . . . » **Papadopol-Calimachŭ** *A.* (Tecucĭ).
Secretarŭ (pe 7 anĭ, 1893—1900). » **Maniu** *Vasile* (Bucurescĭ).

Membri: D-niĭ **Babeş** *Vincențiŭ* (Budapesta), **Barițiŭ** *Gheorghe* (Sibiŭ), **Ionescu** *Nicolae* (Iașĭ), **Kalinderu** *I.* (Bucurescĭ), **Marianŭ** *S. Fl.* (Suceava), **Marienescu** *A. M* (Oradea-Mare), **Odobescu** *A.* (Bucurescĭ), **Sturdza** *D. A.* (Bucurescĭ), **Xenopol** *A. D.* (Iașĭ)

III. SECȚIUNEA SCIINȚIFICĂ.

Preşedinte . . . . D-lŭ **Aurelianŭ** *P. S.* (Bucurescĭ).
Vice-Preşedinte . . . . » **Poni** *Petre* (Iașĭ).
Secretarŭ (pe 7 anĭ, 1893—1900) . » **Ştefănescu** *Gr.* (Bucurescĭ).

Membri: D-niĭ **Babeş** *Dr. V.* (Bucurescĭ), **Brândză** *Dr. D.* (Bucurescĭ), **Fălcoianu** *St.* (Bucurescĭ), **Felix** *Dr. I.* (Bucurescĭ), **Ghica** *Ion* (Bucurescĭ), **Haret** *Sp.* (Bucurescĭ), **Kretzulescu** *N.* (Bucurescĭ), **Porcius** *Florianŭ* (Rodna), **Teclu** *Nicolae* (Viena).

C. PERSONALULŬ COMISIUNILORŬ.

I. Comisiunea permanentă a Bibliotecei.

Membri: D-lŭ **Quintescu** *N.*, Secretarŭ alŭ Secţiunii Literare.
» **Maniu** *V.*, » » » Istorice.
» **Ştefănescu** *Gr.*, » » » Sciinţifice

II. Membru conservatorŭ alŭ Colecţiunii Numismatice: D-lŭ **Sturdza** *D. A.*

III. Comisiunea pentru cercetarea cărţilorŭ tipărite intrate la concursŭ pentru:

Premiulŭ Năsturelŭ-Herĕscu din Seria B, de 4.000 lei, destinatŭ celei mai bune cărţi în limba română, cu conţinutŭ de ori-ce natură, tipărită dela 1 Ianuarie până la 31 Decembre 1893; şi

Premiulŭ Statului Lazărŭ, de 5.000 lei, destinatŭ unei cărţi scrise în limba română, cu conţinutŭ sciinţificŭ, saŭ celei mai importante invenţiuni sciinţifice, care se va judecà mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1892 până la 31 Decembre 1893.

Membri:

din Secţiunea Literară: D-nii **Caragiani** *I.*, **Ollănescu** *D. C.*, **Romanŭ** *Alex.*
din Secţiunea Istorică: » **Bariţiŭ** *G.*, **Tocilescu** *Gr. G.*, **Urechia** *V. A.*
din Secţiunea Sciinţifică: » **Babeş** *Dr. V.*, **Brândză** *Dr. D.*, **Haret** *Sp.*

IV. Comisiunea pentru cercetarea lucrărilorŭ intrate la concursŭ pentru Premiulŭ Statului Eliade Rădulescu de 5.000 lei pentru 1894, care se va decerne celei mai bune lucrări asupra subiectului:

«Studiŭ asupra basmelorŭ române în comparaţiune cu legendele antice clasice şi în legătură cu ale popórelorŭ învecinate şi ale tuturorŭ popórelorŭ romanice.»

D-nii **Marianŭ** *S. Fl.*, **Quintescu** *N*, **Romanŭ** *Alex.*

V. Camisiunea pentru cercetarea lucrărilorŭ intrate la concursŭ pentru Premiulŭ Alexandru Bodescu de 1.500 lei, pentru 1894, care se va decerne celei mai bune lucrări asupra subiectului:

«Istoria teatrului în România.»

D-nii **Maiorescu** *T.*, **Negruzzi** *I. C.*, **Urechia** *V. A.*

VI. Comisiunea pentru împărţirea gratuită a cărţilorŭ didactice din fondulŭ Ioanŭ Fĕtu:

D-nii **Aurelianŭ** *P. S.*, **Ştefănescu** *Gr.*, **Sturdza** *D. A.*

CUPRINSULŬ

PARTEA I.

ȘEDINȚELE ORDINARE DIN ANULŬ 1892—93.

Pagina

Pagina

Anexe.

PARTEA II.

SESIUNEA GENERALĂ DIN ANULŬ 1893.

Pagina

Pagina

Pagina

III. Secțiunea literară.

IV. Secțiunea istorică.

Pagina

V. Secțiunea sciințifică.

VI. Comisiunea financiară.

Pagina

VII. Comisiunea Bibliotecei.

VIII. Comisiunea fondului Ioanŭ Fĕtu pentru cărţi didactice.

IX. Comisiunea Premielorŭ anuale pe 1893.

ERRATA

Pagina	Rindulŭ	In locŭ de	Se îndreptéză
14	5	Noĭ	No.
»	6	Institutulu	Institutuluĭ
»	18	Genova	Geneva
52	24—27	Vedĭ, ce este astă cétă	Vedĭ, spre noĭ ce 'naintéză!
		Ca de îngerĭ, ce-aicĭ vine!	Este de Zîne o cétă!
		Nezărite altă dată,	Nezărite altă dată,
		De finţe o minune.	Chipulŭ lorŭ mě minunéză.